

מבחר עירובים

פסח
שביעי של פסח
שבת פרשת אחרי

אזמנים של א' דפסח

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	אזמנים של א' דפסח
08:26	08:04	07:47	06:32	ירושלים
08:23	08:01	07:49	06:48	בני ברק
08:26	08:04	07:49	06:40	חיפה
08:24	08:02	07:49	06:48	אשדוד
08:25	08:03	07:47	06:31	בית שמש
08:25	08:03	07:48	06:49	קרית גת
08:26	08:04	07:48	06:42	נוף הגליל

כסדרים ושירותי נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים ☎ שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉ g5337722@gmail.com

מרכוז MAT
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

פּה סוּחַ

עַל שׁוּם מָה?

וְהָיָה לָכֶם הַדָּם

הַדְּמָמָה בַּעַת הַתְּפִילָה

לְאוֹת עַל הַבְּתִים

הוּא אוֹת וְסִימָן כִּי הוּא בֵּית ה'.

אַשֶׁר פָּסַח עַל בְּתֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם

וְאֶת בְּתֵינֵנוּ הִצִּיל

”כֹּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר פִּיּוֹ וְלִשְׁוֹנוֹ שֶׁלֹּא לְדַבֵּר
בְּעֵת הַתְּפִילָה הַקְּבָ”ח יִשְׁמְרֵהוּ מִכָּל צָרָה
וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמַחֲלָה” (מִי שֶׁבֵּרַךְ לַהַתּוּוֹ”ט)

חג הפה"סח

ר' שלמה, אברך שקט מאוד הממעט ליצור קשר עם אנשים. לעת ערב הוא קובע עיתים לתורה ומשתתף בשיעור תורה המתקיים בבית מדרשינו. גם אני יושב אתו באותו שיעור, ויוצא לי לפעמים להעביר שיחה של התעניינות קצרה, ותו לא. יום אחד הבחנתי בו שהוא נרגש מאוד, הבנתי שמהו משמח קרה, וגם התפלאתי מדוע לא סיפר לי מאומה. לאחר השיעור ניגשתי אליו וגיששתי בזהירות מה קרה. ענה לי ר' שלמה: "איני יודע אם שמת לב שלאחרונה התחלתי לעסוק בענין השתיקה בעת התפילה וקריאת התורה". "אכן הבחנתי בזה" - אמרתי לו "ובאמת זה היה פלא בעיני שאתה ניגש לאנשים ומבקשם לשתוק, הרי נגד הטבע שלך". "אמת, הדבר כרוך במאמץ ובקושי רב, אבל תשמע את הסיפור שלי ותבין".

וכך היה מעשה: "הילד שלי, בן 3 פלוס, עדיין אינו מוציא מילה מפיו. שעות שרפנו אצל קלינאית תקשורת, אך התקדמת ממשית לא נראתה באופן. אחריו יש לו אחות כבת כמעט שנה וחצי, אשר גם היא עדיין לא מדברת, שגם היא ביקרה אצל קלינאית התקשורת, וגם אצלה לא ראינו התקדמות מיוחדת. אני וזוגתי כבר נשברנו לגמרי ולא ידענו מה לעשות.

ניסינו סגולות שונות ומשונות אך ללא הועיל. קבלתי על עצמי לא לדבר לשון הרע, אך לא היה לי הרבה מה לחדש, כי ממילא אני ממעט בדיבור. לאור התעמולה שנעשית בשנים האחרונות בענין השתיקה בבית הכנסת, קיבלתי להתחזק יותר, אבל גם בזה לא היה הרבה מה לחדש. אך הרגשה פנימית היתה לי כי קבלה טובה בענין הדיבור עשויה להועיל לי (דיבור נגד דיבור), אך לא ידעתי מה לעשות.

יום אחד נזדמן לידי עלון בו היה סיפור על אחד שהיה זקוק לישועה גדולה, שאמר לו אחד מגדולי הדור זצוק"ל שאם יעשה משהו נגד הטבע, בזכות זה יכול לזכות לישועה שלא כטבע, אמרתי אולי גם אני צריך לעשות כך. והתחלתי לחשוב מה אני יכול לעשות.

בבית המדרש שמתי לב שהמשגיח הממונה לשמור על קדושת בית המדרש, מסתובב ומעורר את האנשים, והבחנתי כמה אי נעימות זה גורם לו כל פעם שצריך להעיר, פתאום נפלה לי ההברקה "אולי אני יכול לעזור לו". ברגע הראשון דחיתי את זה, 'מה אני יגש לאנשים להעיר להם?! זה לא מתאים לאופי שלי בכלל', אבל מחשבה חזקה רדפה אחרי ואמרה אולי פה טמונה הישועה.

התחלתי לעשות את זה, נגשתי לאנשים להעיר להם בעדינות, זה היה ממש מסירות נפש עבורי, כל פעם כמעט החלטתי שזו הפעם האחרונה שאני עושה את זה, אבל התחזקתי והחלטתי להתעקש על זה.

"והיום" סיים ר' שלמה בהתרגשות "קרה הנס. הבן שלי הוציא מפיו כמעט משפט שלם". הלכנו לקלינאית התקשורת והיא אמרה שלפי המצב, קרוב היום בו ידבר כאחד האדם... "וכי לא אתרגש לאחר בשורה שכזו?!"

§ קליין, כתבתי ברשותו והסכאתו § הסיפור (2007 דרוי כאובן)

שַׁבַּת טִישׁ

אגרת המקובל רבי שמשון מאוסטרופולי הי"ד

סוד גדול ונורא, וכתוב שכל מי שמעיין הסוד הנפלא והנורא הזה על מכוננו, אפילו פעם אחת בשנה, ובפרט בערב פסח, מוכרח לו שינצל באותה שנה מכל מכשול וממיתה משונה, ושום אדם לא ימשול בו, וכל אויביו יפלו תחתיו, והוא על במותימו ידרוך, ובכל אשר יפנה יצליח ובכל עסקיו ירויח, עד ביאת הגואל אמן סלה:

ומה שכתב פכתוב, רצה לומר שכן כתובים בתורה בפרשת וארא חסר פנוקר לעיל.

ומה שכתב שאלו הג' אלפים ור"פ מלאכי חבלה מסבבים שלשה רקיעים, אחד נקרא שר"ע השני תמו"ך השלישי בישה"א, גם בזה יש סוד גדול ונפלא שרמוזים בתשובת המגיד אלו עשר מכות שהביא בו, עש"ר אותיות שר"ע, מכו"ת אותיות תמו"ך, שהבי"א אותיות בישה"א, שבהם ג' אלפים ור"פ מלאכי חבלה שלקו את פרעה, והוא פלא גדול.

ומה שכתב ועליהם השר הנקרא דלפק"ט, מנתו הוא ששים זה שרשו יוצא ממלת המצרים, באותיות הקודמות לאותיות המצרים, ד' קודם לה, ל' קודם למי, פ' קודם לצ, ק' קודם לר, ט' קודם לז, והמ"ם אחרונה של המצרים, היא מ"ם הרבוי ואינה מן השרש. ורמז לזה המגיד באמרו עש"ר מכו"ת שהבי"א הקב"ה על המצריים (כלומר האותיות שהם קודמות על אותיות המצרים) והבן. כך קבלתי והשם הטוב וכפר. ומה שכתב ועל כלם שר שנקרא תק"א, מנתו כי ראשי תבות של אלו עשר מכות דצ"ד ע"ש באח"ב גימטריא תק"א קמנן אש"ר. וזה שנאמר את אשר התעללתי.

ומה שכתב והשם שפ"ו אמר והכו אותם במצרים עשר מכות ובים חמישים מכות, והשם תק"ל אמר והכו במצרים ארבעים מכות ובים מאתים מכות, והשם אשצ"ה אמר והכו במצרים חמישים מכות ובים מאתים חמישים מכות, הפנה רבי יוסי הגלילי גימטריא שפ"ו, ורבי אליעזר גימטריא תק"ל, ורבי עקיבא גימטריא אשצ"ה, וכל אחד ואחד מאלו החכמים אמר לפי אחיזתו.

ומה שכתב שהשם שפ"ו שבו דו"ד ב"ן יש"י, הפנה שדוד בן ישי גימטריא שפ"ו. וכתב בסודי רוא שרבי יוסי הגלילי ניצוץ של דוד בן ישי, והוא סוד נפלא ונורא רזי דרזיון.

ומה שכתב במה שהקדוש ברוך הוא מכה, בו מרפא הגלות, רצה לומר באותן מכות דצ"ד ע"ש באח"ב נרמז בהם סוד ירידת מצרים, ובו רפא אותנו הקדוש ברוך הוא והכה בהם מכה רבה אצבע אלהים היא, הרי מן המכה עצמה רפואה. ומה שכתב ומה פשענו בו, רצה לומר באלו המכות נרמז החטא של אבותינו שגרים ירידת מצרים.

ומה שכתב שהקדוש ברוך הוא גאל אותנו בשמות דע"ב צד"א כשח"ב, הפנה דע"ב הם אותיות ראשונות מן דצ"ד ע"ד"ש באח"ב, והשם צד"א הם אותיות שניות של דצ"ד ע"ד"ש באח"ב, והשם כשח"ב הם אותיות אחרונות שלהם, הרי באותן מכות של מצרים נרמז הרפואה שרפא הקב"ה לישראל. והיא רענא כו' עד כאן מוצאתי:

והיא רענא מלפני הקב"ה שיראנו ביאת משיחנו עם המלאכים השכיבים לגאלה אחרונה במהרה בימינו ויגנם בנו מקרא שפתוב ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" אמן נצה סלה ועד.

אחרי זאת הודיע אותי רזא דנא שכל המעין בסוד נפלא ונורא הנה על מכוננו אפילו פעם אחת בשנה ובכל [נסח אחר: וביותר] בערבי פסחים, מבטח שהוא מצל (נצל) כל אותה השנה מפל מכשול ומיתה משונה ושום אנס, ואל ימשלו בו אויביו, וכל שונאיו יפלו תחתיו, ובכל אשר יפנה יצליח וישיביל, אמן סלה.

שלום לרבני ארץ, גודרי גדר ועומדים בפרץ, יצילם ה' מפליון וחרין, כלם קדושים אשר בהארץ, כל חד לפום הורפה מקשה ומתריץ, ועל רב שלומכם התענוג מעתה ועד עולם אמן סלה. בתקלית הקצור, אודות הענין מה שרשמתי הסמנים דצ"ד ע"ש באח"ב כו', והקשה מר אלי והאיד נרמזת הגאלה באלו הסמנים. ועכשו אגלה הדבר לכבוד תורתו.

כתוב בקנטרס של האר"י ז"ל, הנקרא פלאים רבות בשער יציאת מצרים פרק ג' דף מ"ב עמוד א', וזה לשונו: הנה כבר שמעתיך שפרעה שולקה עשר מכות במצרים, הנה באלו ג' אלפים ור"פ מלאכי חבלה המסבבים שלשה רקיעים של טמאה, אחד נקרא שר"ע, והשני נקרא תמו"ך, והשלישי נקרא בישה"א, ועליהם השר הנקרא דלפק"ט, ועליהם על כלם שר שנקרא תק"א.

והנה חסר עשרה מן השלישי, וחסר ששה מן הרביעי, וחסר ששה מן התשיעי פכתוב.

והנה מה שלקו המצריים במצרים עשר מכות ועל הים חמישים מכות, השם שפ"ו שבו דוד בן ישי, והשם אמר הכו והכם. ומצד השם תק"ל לקו המצריים במצרים ארבעים מכות ועל הים מאתים מכות, והשם אמר הכו והכם. ומצד השם אשצ"ה לקו המצריים במצרים חמישים מכות ועל הים מאתים חמישים מכות.

ובמה שהקדוש ברוך הוא מכה, הוא מרפא הגלות. מה פשעו ומה חטאו ומה המעל אשר מעלו אבותינו להיות כבוד הברוך עד שנאכלם בשמות האלו דע"ב צד"א כשח"ב. עד כאן לשונו.

וכתב עלי הרב רבנו שמשון מגיד מאוסטרופוליא פרוש על דברים אלו שהם ממש פלאות רבות, שנתגלה לו בחלום. והנה מורי ורבי קדוש ישראל כתב: דברים אלו פלאות הם וסתומים ותתומים סגור ואין פורש אותם.

ובכר שאלנו גדולי ישראל לבאר להם דברי האר"י זלה"ה ולא הגדתי להם. ומגדל אהבה דמר אגלה רזא דנא מה שנתגלה לי בחלום בחזותא דלילה נפלא תרדמה על כל האנשים. והוא רחום וכפר עון וכו'.

והוא שמה שכתב האר"י ז"ל הנה כבר שמעתיך שפרעה נלקה על ידי ג' אלפים ור"פ מלאכי חבלה מנתו כה, כי אמרו בעלי חבלה מעשיות ג' אלפים ור"פ מלאכי חבלה ממנים להמות את הרשעים בעניינים ומטקרים אותם, ונתנו סמון על זה להמות באגרף רשע. כי אג'ר'ה ראשי תבות ג' אלפים ור"פ מלאכי חבלה המכים את הרשעים, ועל ידם נלקה גם פרעה הרשע. ואומר אני שזה סוד נפלא, שהמספר ד"ם צפרד"ע כנ"ם ער"ב דב"ר שחי"ו ברו"ד ארבע"ה חש"ך מפ"ת בכורו"ת, אלו עשר מכות באשר כתבתי אות באות עולים ג' אלפים ור"פ ממש מכונן, הרמז על ג' אלפים ור"פ מלאכי חבלה הנראה לעיל.

והנה החשבון מקנן באשר נחשב כנ"ם חסר י' ער"ב חסר ו' חשך חסר ו', וכן הוא בתורה חסר ו' בפרשת וארא ולא כמנו שמשדרין בעלי הגדה.

והנה שכתב האר"י ז"ל והנה חסר עשר מן השלישי, הוא י' מן כנ"ם שהוא שלישי למכות. וחסר ששה מן הרביעי, רצה לומר ו' מן ער"ב שהוא רביעי למכות. וחסר ששה מן התשיעי, רצה לומר ו' מן חש"ך שהוא תשיעי למכות.

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

ספורים

בסמוך לימי הפסח, החל רבי יוסף שלמה מפוניבז' בפעילות נמרצת ליסוד תלמוד-תורה וישיבה בפוניבז'. הדבר היה לצנינים בעיניו של 'הקומיסר' היהודי מטעם הקומוניסטים, והוא הטיח דברים קשים באזני הרב, על-כף שאין צורך, חסוֹש־לום, בלמוד התורה בסגנון 'החדר' העתיק. אך הרב לא שם לבו אליו, והודיע לו בעזרוֹחַ פי "אף-על-פירי־כן נקים פה תלמוד-תורה וישיבה". גליל הסדר הסב הרב, שהיה רחוק ממשפחתו, בבית מארחו בעיר, ולפתע נכנס הקומיסר כשפניו זעופות. כלם נבהלו למראהו, אולם היחיד שלא חת ממונו היה הרב מפוניבז', שהמשיך באמירת ההגדה בהתלהבות ובקול רם, תוך התעלמות מחלטת מנוכחותו של האורח הבלתי-קרוֹא. בהתלהבותו סחף עמו את כל המסבים, ובני המארח העידו לימים, שמעולם לא זכו לאמירת ההגדה בהתלהבות כזו, אמירה שלא מעלמא הדיון. כל אותו זמן פסע הקומיסר הלוד וחוֹר בשפניו זעופות והוא חורש מזמות, אולם נעימת קריאתו של הרב רכבה את לב האֶבֶן, הצלילים פרטו על נימים נסתרים שבחביוֹן-נפשו, והעירו את הנקדה היהודית שבו. לפתע התישב האיש ליד השלחן, בקש הגדה וגביעיֵין, והמסבים התפעמו לראותו משתתף עמם בכל מהלך הסדר, לרבות בזית מצה ומרור, חרסת וארבע בוסות, בשבח והודיה לה' יתברך "אשר בחר בנו מפליעם ורוממנו מפלי־לשוֹן". בחלי-המועד פנה הרב אל חותנו של הלה, ודבר על-לבו להפגיש ביניהם לטובת הית' והישיבה, והקומיסר שלח למסר לו, כי אמנם אין באפשרותו לשוחח עמו באפן אישי עקב תפקידו המקושלתי, אולם למעשה יעשה עצמו כמי שאינו רואה ואינו שומע, והרב יוכל לפעל כרצונו. כך אמנם התרחש, והמפגש היה לנס ופלא בעיר.

נחומק'ה לץ' משקלוב, היה ביש-גדא ומחסר-לחם, אך שמח וטוב-לב תמיד. ורגיל היה לומר: "יודעים אתם מה הרויח רבי יהודה שהיה נותן סמנים במכות, דצ"ך עד"ש באח"ב? הרויח מה שאני מרויח - מכות... שהרי בנטריקון שלו החסיר רבי יהודה את המלה 'מכת' מבכורות, ונמצא שהרויח מכה. וזה מה שאני מרויח תמיד ועולה בגורלי, רק א' מכה..."

בתקופת פהגתו של רבי יהושע ליב דיסקין מברסק בעיר לומז'א, היה שם יהודי בשם איזנשטט, שנכדו היה לעתיד ראש הקהל בעיר. הוא רכש קמח בפרס הפסח לאפית מצות, ולפי ההסכם בינו לבין סוחר התבואה, היה על המוכר להביא בעבורו את הקמח לעיר גריבה הסמוכה. אתרע מזלם, ובדרך החלו לרדת גשמים עזים, והקמח נרטב פלו במים. טען הלקוח: "קמח למצות קניתי, ולא קמח שהתחמץ במים", אולם המוכר טען: "הרי קמח מצות מכרתי לך, כשר למהדרין, וכשירדו עליו מים היה הקמח כבר תחת ידי, וברשותך אפוא נחמץ, ואם-כן אין לך עלי מאומה". עמדו השנים לפני רבי יהושע ליב לדיון, והוא פסק לטובת המוכר. יצא הקונה בשברון-לב, שכן הפסיד קמון רב, אולם הרב הרגיעו וברכו מקרב-לב כי הקב"ה ימלא חסרונו בקרוב. התעודד הקונה מדבריו, והכניס את מטען הקמח שהחמיץ אל מחסניו הגדולים, בתקנה לנס. ואמנם, אותה שנה היתה שנת בצרת, ושער התבואה עלה פלאים. האיש מכר את קמחו במחיר גבוה, והרויח פי ארבעה וחמשה ממה שהיה מרויח בקמח למצות.

פנינים

מוציא מצה - תז"ל מספרים, כי כשהיה שמאי הזקן מוציא בהמה נאה, היה אומר הרי זו לשבת, אך הלל היה קונה רק בערב שבת. ולהלכה נפסק, שמי שיש לו בטחון יעשה כהלל, והאחרים יעשו כשמאי. וכליל פסח שהוא ליל שמורים וליל האמונה, אנו בוטחים בקב"ה בקל-לב, ועל-ידי פן **מוציא מצה** - מוציא את המצה ומריבה מתוכנו, פיון שאנו בוטחים בה' ויודעים שהכל נעשה כרצונו. אכל מי שעדין אצלו **מרור בורף** - שהוא חש במרירות הפרוכה אצלו, הוא צריך לשלחן **עורף** - להכין מראש בהמה נאה לשבת כמו שמאי, פיון שאין לו בטחון כלא, ולכן **צפון** - יצפינו ויחביאו מבעוד מועד. אך מי שהוא **ברף** - שהוא מברך על הרעה בעין הטובה, פיון שיודע ובטוח שהכל לטובה, אזי **הלל נרצה** - אל תקרי הלל אלא הלל, שהוא רצוי ונוהג כהלל הזקן שהוא בעל בטחון בה'.

יכול מראש חדש - אל האמר שגאלת ישראל היתה בזכות המצה הראשונה שנצטוו, שהיא מצות קדוש החדש, אלא בעבור זה לא אמרתי, אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך - נוטריקון מלבושם, וראשי התבות שיש מצה ומרור מנחים - הם ושקם, כי בזכות זה שלא שנו לבושם ושקם וכו' להגאל.

שהקב"ה חשב אתיהקץ - ללמדך שהקב"ה מחשב בכל-יום את הקץ ומבקש לגאל את ישראל, היום אם-בכלו השמעו. ולכן נאמר כאן בלשון של הקב"ה, כי הנוטריקון של קדשא גריד הוא, הם בגימטריה בכל-יום.

וגם ראיתי את הלחץ - הלחץ במלוי האותיות בגימטריה שבת, כי הקב"ה רואה שישאל לו חצים עצמם ומתאמצים לקנות לכבוד שבת, ואף באשר מצרים לחצים אותם דהינו שהם במצור ובדחוק, בכל-יאת הם מכבדים את השבת. ולכן אמר הקב"ה למשה ואשלחך אל-פרעה, מלשון פרעון, לוי עלי ואני פורע.

החמץ פרמז על היצר הרע, אותו יש לבער בפסח ולעוקרו מן-הלב. ורמז לדבר באמירת כל-דכפיו ייתי ויכול, שהן בגימטריה בתשובה.

(מגדנט)

היה היה

דינו

יהודי תימן נחפסו בעיני המסלמים, בבקוים במלי דרקייעא וכידענים בכל סודות הבריא. יחס זה היה גם לפשוטיהם בקרב יהודי תימן, ועל אחת כמה וכמה יחסו ערביי תימן יכולות בלתי מנגלות לחכמי היהודים ורבניהם, והיי בטוחים כי אין דבר נסתר ונעלם מנגד עיניהם. לא פעם, היה אפשר לראות שיח' מסלמי נכבד, פוקד את ביתו הקט של אחד הרבנים היהודים, ומבקש מפנה עצה ותושיה, ולעתים עמדו הנשאלים נבוכים, שכן נדרשו למצא פתרונות שממייים ונעלים, פאלו מטילים הם דרדוקבע בנתיבות השמים כבשבילי כפרם. באחד המחזות הגדולים בתימן, התגורר שיח' עשיר מפלג, בעל אחוזת נרחבות ועבדים ושפחות לרב. שנה אחת, בימים הפסחים לפסח, ננבד באישון לילה סוסתו האצילה, עליה הייתה גאנתו ותפארתו, והוא היה מוכן לפדותה בכל מחיר שעמולם, כדי להשיב אליו את גאנתו ויקרתו האבודים. במשך ימים מספר, התחקו שליחיו וחיליו הנאמנים באזור פלו אחר עקבותיה של הסוסה, אולם לשוא היה עמלם וזו נעלמה פאלו בלעטה האדמה. השיח' ראה בגנבה פגיעה במעמדו, והשם מה שמעמדו הרם ישפל בעיני נתיניו כתוצאה מהפגעה שנגבם הצליחו להערים עליו, ולכן הטיל את כל כבוד משקלו כדי לגלות את עקבות הגנבה. מרב דאגה ומתח, נדה שנתו מעיניו וכל בריאותו התערערה עקב כך. אלא שהימים נקפו בזה אחר זה, ואפלו קצה יחוט לא היה בידיו של השיח', וכמעט שאמר נואש. והנה פתאום הביקרה המפשיבה בראשו, לפנות אל רבם של היהודים ולבקש ממנו להפעיל את קשריו בשמים, כדי שיגלה היכן נמצאת סוסתו האצילה. היה זה בדיוק בליל חג הפסח, כאשר הרב הנכבד הסב ליד שלחן ביתו ומסביב לו כל בני המשפחה המרובת, שהתכנסו בלם על פנים להספה פמנהג הנותיק של יהודי תימן, ושוררו יחד בנעימה ערבה את נסח ההגדה של פסח ומזמירות החג.

שני שליחים נאמנים יצאו מארמונו של השיח' אל ביתו של הרב, פשהם רכובים על סוסים אבירים, וכבר מרחוק התפלאו לראות כי אור יקרנות בוקע מהפית הקט, ושירה ערבה נשמעת בעז. בהתקרבם, הציצו חרש פנימה דרך חלונות הפית, וראו מזהה מרהיב. הרב יושב בראש החבורה, פניו קורנות באור יקרנות, וכלו אומר שמחה ורוך. באותה עת, עסוקים היו המסבים באמירת הפזמון הנודע "דינו", וכמנהגם הקריא הרב שורה אחר שורה, פשכל המסבים והילדים בראשם, עונים בקול רם: "דינו! עמדו שליחי השיח' והקשיבו לדברי הרב: אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים", והמסבים עונים בקול רם: "דינו", אלו עשה בהם שפטים ולא עשה באלהיהם - "דינו", וכך שורה אחר שורה בנעימה ובכלסול מזרחי גרזני. ומנהג היה בתימן, כי בשעה שהיו עונים "דינו", היו הילדים מגביהים את השלחן הנמוך שלפניהם, עליו היו מנחים סמני הסדר, מגביהים ומניחים, ושוב מגביהים ומניחים, כדי לעורר את השמחה. שעה ארבה הקשיבו שני השליחים לפזמון הנפלא, ולבסוף הגיעו פה אחד למסקנה הבלתי נמנעת. "הרב היהודי בודאי כבר חזה בעיניו רוחו את דבר השליחות הגאה אליו מאת השיח', והוא פנס את כל יועציו ובני ביתו, כדי לגלות היכן נמצאת הסוסה הגנובה. ומה עונים המסבים פה אחד על שאלתו החוזרת ונשנית, היכן נמצאת הסוסה הגנובה? "דינו", מלה שנשמעה לשני השליחים, פשמו של הכפר הזעיר והנדח "אדאני" ששכן בצלע הר, ושכנו בו משפחות ספורות בלבד. בה קטן היה הכפר, עד שהחילים שבלשו אחר עקבותיה של הסוסה, כלל לא העלו בדעתם לבדק בפפר, ודלגו עליו בחסר התענינות.

בפליאה גדולה הביט השיח' על שני שליחיו, ותמה פיצד שבו פה מהר. אולם פשראה את החיוד שעל פשותיהם ואת ארשת פניהם העליוה, הבין כי תשובה משמחת בפיהם. "ובכן", ספרו השנים בהתלהבות ובהערצה, "הרב פנס את כל יועציו והפעיל את פחותיו העליונים המיוחדים, והלכו גמרו אמר כי הסוסה הגנובה נמצאת בכפר אדאני". עד ארגיעה, ופלגה של עשרה חילים חסונים נשלחה אל הכפר הנדח, ולמרחבה הפלא מצאו שם את הסוסה על-ינקלה, פשהיא רועה באחו ופלאח ערבי מחמר אחריה. הגנבים נחפסו חיש מהר, והם הובלו אל השיח' פשהם קשורים בשלשלאות של ברזל, וגום שחוח מפכותיהם הנאמנות של החילים. למחרת היום, ביום טוב ראשון של פסח, התפלאו יהודי הקהלה לראות משלחת נכבדה עושה את דרכה מארמון השיח' אל ביתו של רבם הנערץ, כשבדיהם מנחה שלוחה כיד המלך. היו שם שני כבשים משפחים, פמה שקים של תבואה וארגזי פרות ממשעויה האיכותיים של השיח', וכל זאת פאות הוקרה והערכה לרב היהודי, אשר מהר לטכס עצה עם חבר מרעיו, עוד בטרם הגיעה אליו בקשתו של השיח' לאתר את סוסתו הגנובה, טרם יקראו ואני אענה. מוכן מאליו, כי הרב נשא עינים מפתעות אל עבר שליחי השיח', וטרב פנעם לקבל את המנחה עליה לא ידע דבר וחצי דבר, והללו שבו אל השיח' בידים מלאות. "מסתבר", אמר השיח' לעצמו, "כי הרב הנו גם ענותן ובורח מן הכבוד, וצריך אפוא להכפיל את המנחה, שהיה מעטה מדי לפי כבודו". בינתיים כבר נפוצה השמועה על התשועה שהתגללה מיד הרב בהסח הדעת, ועד מהרה נודע הדבר גם לרב בעצמו. הפעם כבר קבל הרב את פני המשלחת בכבוד רב, והשליחים הפצירו בו פשם השיח' לטל את המנחה, לא פשכר אלא פאות תודה, והוא ראה בזה אות משמים לקבל את צרכי מי החג הנוספים פשפע רב. ועוד שנים רבות סחו יהודי המחוז, על פי "אז רב נסים הפלאת בלילה, ולאיש חמודות נגלה רו חזות לילה".

מאורות

וב אליהו פינס מסלוצק זצ"ל
ליום ההולא שבת יקדש ט"ו בניסן תקנ"ו

מגאני דורו, שנודע בקיאותו בש"ס בעל פה משמש מקבל ובעל מופת וקדוש עליון. שמש פמניר-מישירם ומורה צדק בעיר שקלוב, ולאחר מכן התערר לראב"ד העיר סלוצק על-מקום וקנו רבי יעקב פינס, שהיה נדוד של רבי יעקב הי"ד מטומשוב שהנהג בצוקמיר בגזרות ת"ח, והיה מיקחם כחטר מגוע רש"י הקדוש. חותנו היה דוד יקנו רבי אליעזר פהנא-שפירא מסלוצק, נכד רבי יעקב פ"ץ שפירא מקרקא חתן המהר"ם מלבלין. מניו היה "אליהו זוטא", מפני שהיה הולך שחוח ופכףף מעט על-פי משנה שהיה, לאחר שנכלא בעלילת-דם עם כ"ד פרנסי הקהל, והכוס מדי יום פמטות ברזל כדי שמימיו דתם ועמדו פנפיו, ועד יום מותו היו לו סננים על פתפיו מחמת המכות הללו, והיה הולך שחוח ופכףף מעט. מצעירותו היה ספרא רבא, והנהגה חודשית-תורה רבים במקצועות שונים פתורה. בשנת תקי"ג הדפיס בולקנא את ספרו "תנא דבי אליהו" בעניני המצות ומקורן, שרשי המצות פנסתר ונגלה, חדושים בש"ס ודמב"ם, מאי-מקומות לדברי התוספות בש"ס ודברי מוסר. ובהקדמתו פשם הוא מספר על שאר חבוריו וחבורי אבותיו, על התורה, הזרה ושלחן ערוך, על ספרו הסכימו גדולי דורו, "גאני פולין ליטא ורוסיא, אשר כותבים עליו דברי שבת והארים חשוכים, על מצבתו פשכלוצק נחרת ש"שקנו ונגלה עשרה חבורים, בש"ס ד' טורים", ובפנסקם החברה קדישא נכתב "יום שבת יקדש א' דפסח, נפטר הזקן הישיש הרב המפלא מהור"ר אליהו ונקבר למחרתו, שהיה מורה צדק פה קהלתנו". מצאצאי משפחת פינס היה רבי אהרן קוטלר, שהחליף את שמו פינס לקוטלר, פשמו של

יוסיף דעת

על מענה מעניו שאירע עם החי"א בפסח תקל"ה, הוא מספר ב"מאורע טוב". הוא התארח בבית "הקאיי" - ראש הקהל ר' ישועה הכהן נטנ"י, ובבל סדר קם המשרת החמים, ולקח כלי המצות וקרית חובבה, והעבירו על ראש כל אחד מהאנשים ג' פעמים, והלך אצל הנשים שהיו עובדות מן הצד, וגם עליהם עבר, ושאל אם צריך גם לנשים ג' פעמים. ואני אמרתי "דחם רחמים לראש או צריך ג' פעמים ולא לנשים... מנהג זה בו נהגו בתוניס ומרוקו, אשחח מנני הבית מבניה הקערה ומסוכנה ג' פעמים על ראשי לא"ו... זו מליצה נאה של החי"א כדרכו, שכן דחם פעם אחת, ורחמים חן שתיים, הרי שלוש, אבל רק לראש גבר צריך רחמים לטוב" ג' פעמים ולא לנשים... מנהג זה בו נהגו בתוניס ומרוקו, אשחח מנני הבית מבניה הקערה ומסוכנה ג' פעמים על ראשי המסוכן, וכולם שרים "אתמול היינו בעדים, היום בני חורין: היום כאן, לשנה הבאה בארעא דישראל בני חורין" - נחשב כמנהג קדמון, ומייחסים אותו ללאוני בבל. גם הנוסע להגביה על ראשי התינוקות, וכן מפאלטישטא בשנת תר"ח למסעות בקהילות ישראל, מזכיר את המנהג. ומספר על יהודי צפון-אפריקה כי "אחד מבני המשפחה לוקח את הקערה ומנביה אותה מעל לראש כל אחד מן המסוכים על רגעים אחרים, זה האיש אשר לא יעשה לו כזאת, מאמין להיות גבר לא יצלה במו"ו, אך היה מי שהחשיב זאת ל"מנהג משונה". המנהג נזכר בידי רבי יעקב אלאחד תלמידו רבי יהודה פן הראש"י ונהגו להקיף הקערה סביב ראש הקטנים", וכן בבית יוס' בשם רבני ירוחם "נרחמים להגביה על ראשי התינוקות", וכן ב"סדר היום" "וכשאומר הא לחמא עניא, יתן הקערה על-ראשו והוא עומד ורגליו כדו שורצה לבלת כדי שישאלו, אחרי שיגמרו אותה ברייתא יחזור בקערה על ראשי המסוכין". מסתבר כי מקור המנהג כקעריה השולחן במו"ו ח"ל, כדי שישאלו התינוקות מדוע עוקרים את השולחן טרם הסעודה, ובסדר המנהג היה שיערך הסדר העביר הקערה על ראשו כחולך כדי שישאלו, ומה נצר המנהג להעביר הקערה גם על ראשי המסוכין, וסביות נוספות נהגו למנהג: זכר לעני כבוד שהיה לצל על ראשי עם קודש, כנגד המסוק "וענג עומד עליהם"; זכר לנאמר "וסב אלקים את-יהם"; זכר ליציאת מצרים שאמר בהם "משארותם חזרות בשמלותם על כסמם", ולכן מסובכים את המצות והירקות ומכסים בכבוד כדי להיאות שכך יצאנו ממצרים; כדי לחבב את המצות או כדי להיות מסובכים בהן, ובדרך רמז הסיפור שהוא כנגד עשר ספריות המסבכות את האדם במצוות, וכן לרמז שישאל מעל המזל כפי שהקדי"ה הגביה את אבריהם מעל הכוכבים, ולכן מגביהים את הקערה; או שהוא ככפרה כעין סיבוב התרגול ג' פעמים בעש"ת.

האפיקומן והירשה

בן שש עשרה בלבד היה רבי שלמה איגור, בנו של גאון ישראלי רבי עקיבא איגור, בשעה שנלקח פתחו לבתו של הנגיד רבי ישראל הירשזון מורשה. בנו של רבי נפתלי הירץ הוא רבי הירש צנצמין אשר נודע באחד מגנידי דורו מפרנסי ורשה וכמקור למלכות פולין, ומפאן שמו 'הירשזון' - בנו של ר' הירש. רבי שלמה זכה לשני שלחנות, תורה וגדולה התאחדו על-שלחנו, ואף שהיה עסוק במסחרו הענף וקשריו חובקיי-העולם, היה שקוע פלימי באתקה של-תורה, ועשה תורתו קבע ומלאכתו עראי. ודבר-פלא ראו אצלו בשעוריו, שעל אף שצאלץ לעתים להפסיק בבוא אליו אישים נכבדים ושירי-ממשלה, היה עוצר בסגיה סביבה ומשוחח עמם במסחה, ושב בירגע כמעוה-עין אל הסגיה במלא ההירות, כאלו לא עסק זה עתה בעניני חליו. "ולדבר זה זכיתי בזכות ברכתו המיוחדת של אבי הגדול", כפי שספר פעם בעצמו לדוד-אשתו רבי חיים דוידזון רבה של ורשה, "שבכרמי כי מסחרי לא יפריע לי בלמודי ולא יטרדני מעמק עיוני". ומורשה היתה לו דרך זו, של שלוב המסחר בלמוד התורה והפיקחה לעראי כלפי קבע, מאבי-חותנו רבי הירש צנצמין, שבנה כך על-שם הכפר צנצמין הסמוך לקרקא, שכתב לצאצאיו בצאתו: "אני מבקש למעט בעסקים ולהרבות בלמוד התורה. קחו מוסר ממני, כי בשעה ששקעתי במסחר יתר על-המדה ירדו עסקי, והעסקים המרבים לא פעם הביאוני להזנחת עבודת הבורא". אף בני רבי שלמה שהיו למדנים מפלגים עסקו גם במסחר, לבד מבנו הנודע רבי ליב איגור מלבליו, מגדולי צדיקי החסידות.

ביום כ"ח בתמוז תקע"ט, שבק חותנו של רבי שלמה איגור חיים, והותר אחריו צנאה שעוררה בלמוס גדול. אחד מסעיפי הצנאה עסק בהענקת סכום גדול של ארבעים אלף מטבעות פסף, לנגד הראשון אשר יולד אחרי מלאת ימי וישא את-שמי". ואמנם, זמן מה לאחר פטירת אבי המשפחה, נולד בן זכר בביתו של רבי שלמה איגור. השמחה היתה גדולה ומבפלה, שכן עשירות גדולה מבטחת לאפרוח זה שעתה התפקחו עיניו, "בא זכר וכפר בידו והתרפאה כל המשפחה בלה". אלא שהשמחה הפכה מהר לתוגה, באשר התינוק, שנקרא בשם ישראל על-שם הסב הנגיד, שבק חיים תוך שלשים יום מלדתו. זמן קצר לאחר מכן, נולד גם בן לגיסו רבי אברהם גינצנר מפרגה, שאף הוא היה חתן הנגיד המנוח רבי ישראל הירשזון, והלה האריך ימים. וכאן החל ופוח ברוי המקרה הנדיר. רבי שלמה טען, כי בצנאה לא נכתב שעל הנכד להאריך ימים, ואם-כן בנו התינוק המנוח קודם לכו-גיסו פינן שנולד לפניו, אולם גיסו טען כי לא זו היתה פונתו המצוה, ולנפול' אי טענת ורשה. החליטו השנים כי 'לבקר משפט', ועמדו לדון בפני רבה של ורשה, רבי שלמה זלמן ליפשיץ בעל "חמדת שלמה". גאונותו של רבי זלמן היתה לשם-דבר, ובדרך-כלל היה פוסק על-אתה, קלע אל-השערה ולא יחטא, אלא שהפעם לשם שנוי דרש ארפה של שלשים יום. הצדדים התפלאו על בקשתו, אך לא אמרו דבר. עבר חודש ימים, והשנים התיצבו שוב לדיו, ובפסק יצא רבי שלמה איגור וידו על-התחוננה. "על-פי דין אינה זכאי לקבל את כספי הירשה, שכן הבן לא האריך ימים ואינו נחשב לבר-קמא", פסק רבי שלמה זלמן בקול נחרץ. אולם רבי שלמה התקשה לקבל את-הדיו, ונחשבו: "שמא תבקשו לשמע את חות-דעתו של אבי, גאון ושראל, ואולי דעתו תהיה שונה בדברך?"

לשמע הבקשה, התפרס חיוך גדול על-פניו של ראש בית-הדיו רבי שלמה זלמן ליפשיץ, והוא החל לדבר: "הבה ואספר לך מעשה נפלא שארע עם גאון ישראל המפרסם הרבי ר' השיל מקרקא, אשר כבר מילדותו נודע בשנינותו ובפיקחותו היתרה. היה זה בלי-הסדר, בעוד אביו מסב לשלחן החג עם כל בני הבית, והשיל החריף הקטן, הצליח להערים ולהעלים מאביו את 'האפיקומן' הנצפון. הסדר נמשך שעות ארוכות, וכאשר הגיעו לשלחן עורף, והאב פקש לאכל את פזית האפיקומן זכר לקרן-פסח, נהם לגלות כי האפיקומן נעלם מהמקום בו החביאו. הוא הביט מיד בכנו השיל השוקב, ולמראה עיניו הנוצצות ומתיכות במשובה, הבין כי לא טעה בפתת. נו, השיל, מה תרצה בתמורה לאפיקומן? והילך דרש בגד-משי חדש', כפי שחבריו לבשו לכבוד החג, וידו של אביו, העני המרוד, לא השיגה כדי תפירתו. פינן שהשעה דחקה וזמן חצות משמש ונא, נאלץ האב להספיק בחצי-פיה, והשיל שלף את האפיקומן מהמחבוא בתרועת נצחון. אולם נראה שגם אביו של רבי השיל, רבי יעקב מלבליו, היה קרוץ מאותו חמר של בנו, והאיכר לא נפל רחוק מהתפוח, וכאשר חלק לכל הקסבים פזית ממצת האפיקומן, דלג על בנו השיל. מדוע אתה מקפח אותי?" שאל הילך בתרעמת, והאב השיב: 'לא אתן לך ממצת האפיקומן, עד שתותר לי על דרישתך לתפר לך בגד-משי'. אולם עוד בטרם הספיק להשלים את דבריו, שלף השיל הפקח מפיסו חתיכת מצה, ואמר 'ידעתי מראש, אבא, את העתיד, ועל-כן הותרתי לי בכיס חתיכת מצה מהאפיקומן, בבחינת חכם עדיף מנביא... ובחיוך של-נצחון אכל את המצה לשם אכילת אפיקומן'... "ואף אני", סיים רבי שלמה זלמן ליפשיץ את דבריו בחיוך, "ידעתי גם ידעתי מראש, כי תדרש מאתנו לקבל את חות-דעתו של אביה גאון ישראל, ולכן הקדמתי רפואה ובקשתי מראש ארפה של שלשים יום. במהלכם שגרתו מכתב אל אביה, ובקשתי ממנו לפסק את-הדיו בדבר, וראה נא כי אף הוא חוה את דעתו הרמה כמוני, ופסק כי אין אתה זכאי לדמי הירשה"... ובדברו, שלף מפיסו מכתב ארוך שהתקבל מפוזנא, ובו תשובתו ההלכתית הערוכה של רבי עקיבא, העולה בקנה אחד עם דבריו... ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

החדש הזה לכם וגו' (שמות יא, ב) - טעם כפל ראש חדשים ראשון הוא וגו', נתפסן לומר כי חדש זה הוא ראש, פרוש מבקר שבחדשים, על-דרך אומרו בשמים ראש, ודקדק לומר לכם, כי אינו משבח ומעלה שבחדשים אלא לישראל, ותמצא שאמרו רבותינו ז"ל בניסן נצאלו בניסן עתידיו לנאל, כי החדש מסים לטובת ישראל, ועל-זה ראשון הוא ראוי להיות לכם, שהיו מונים מניסן לצד מעלתו. עוד דמו באומרו החדש הזה לכם, ולא אמר חדש זה, לרמז על הדיע שהוא הקדוש ברוח-הוא, דכתב זה אלי, כי יהיה זה לכם שיגלה להם באומרו ז"ל ראהם שפחה על-התים וכו'. עוד דמו כי החדש הזה לכם ראש, פרוש שיהיה לישראל בניו בחינת הראש, שלא יהיו עוד נבזים ושפלים. עוד רמז בתבת זה, כי יהיה ראש לכל החדשים שהם י"ב כמספרי ז"ה:

ולא יהיה וגו' למשחית (שם יב, ג) - פרוש, לסבת משחית שיוצא להשחית בזולת, אין בו אלא בחינת טבע ההשחית לכל זולת, בראות חותם שמו יתברך שהוא המצוה יסוד ויורא מנשחיתו אליו, ולזה הוא שצוה ה' להיות דתם לאות, ואם תאמרו, אם-כן מצוי שהיה נחפז אל בית ישראל יהיה נצל, תלמוד לומר לכם וגו' ולא במצרים, כי לא תאיר אור המצוה להצלה אלא על ישראל, דכתבי ועליו ירח ה' ויבדודו עליו דבא:

שבועת ימים (שם יב, טו) - הנה הטעם הוא לצד שלא הספיק בצקם להחמיץ וגאלם הגואל. ואם תאמרו, והלא היוצאים עדין לא יצאו, לעשות זרזון בדבר? הלא גם הפסח שצוה ה' לקחת שיה לבית-אבות וגו', עדין לא פסת, אלא שבזכות מצוה זו יפסח ה', גם המצה בזכות מצוה זו ימחר לנאלם. וכן היה:

דברי הימים

אחד הנסים שאירעו בליל הפסח, הוא נס הצלתו של דניאל איש חמודות מגוב האריות, שהושלך בידי דריוש המדי בעטיים של השרים שהתקנאו בו, וברוך נס לא נעו בו האריות לרעה עד שהמלך הוציאו. יש לשים לב לניקוד השם דניאל, כאשר היו"ד בצירי והאל"ף אינה נשמעת, ולא דניאל כפי השגור. כינוי הבבלי היה פלטישאצר, להבדיל מפלטישאצר המלך הבבלי, שמת בליל הסדר ג'שפ"ט. בעת המשתה שערך במלואת שבעים שנה למלכות בכל בדי בנודנאצר, ואף נס זה נמנה בין הנסים שבליל הסדר בפיוט "או רוב נסים הפלאת בלילה". חז"ל במגילה אמרו, שלא ניתנה רשות לתרגם את הכתובים, 'משום דאית ביה קץ משיח', ומפרש רש"י שהכוונה לספר דניאל שבו נרמז הקץ. ובאמת מצוי בדינו תרגום ארמי מבינת-מדרשם של חז"ל לכל ספרי כתובים, חוץ מספרי דניאל ועזרא-נחמיה. לעומת זאת, נמצאו שני תרגומים יווניים של ספר דניאל, הראשון בתרגום השבעים שנכתב בזמן בית השני, והשני שנכתב בדורו של רבי יהודה הנשיא, ובתרגומים אלו נוספו כמה חיבורים לספר דניאל שלא נמצאו בנוסח המסורה שלנו מדור-דור. והפלא הוא, שחלק מהדברים המובאים בתרגום נוכרי זה, חדר בדרך לא-דרך אל ספרי שלומי אמוני ישראל, ונחשבים היום כמדרש אגדה מבוסס לכל דבר. בין החיבורים מופיע 'מעשה שושנה', שאירע לפי המסופר בתרגום יונוני, בימי נעוריו של דניאל, כאשר הצליח להפריך עלילת-שווא, ויש לציין כי הרמב"ן בדברים כותב "כמו שכתוב במגילת שושן". חיבור נוסף הוא 'תפילת עזריה' ושירת הוודיה של חנניה מישראל ועזריה שאמורה בתוך כבשן האש, ואחריו מעשה כל ותננו, המוזכר בקצרה במדרש, ושם מובא המעשה באריכות והועתק לספרים שלנו.

במדומסק התגורר יהודי בשם רבי יצחק אליניק, שזכה לשיבה טובה ונפטר בגיל מאה. בהיותו בן צ"ח שנה, גלה במה זכה לאריכות ימים. "היה זה בצעירותי, בערב חג הפסח לאחר חצות היום, כאשר נודע לי כי ביתו של ה'תפארת שלמה' מרדומסק ריקם, ואין בו מאומה מצדדי החג, לבד ממצות מצוה. נטלתי חצי שק תפוחי-אדמה על-גבי, און גדול ומשפח בדי האחת וקנקר-שמן בדי השנייה. בקשתי להכנס לבית הרבי, אלא שידי היו תפוסות במשא הכבד, ולכן בעטתי בדת עד שזו נפתחה בזוקה, והרבי שישב באותה עת ולמד, נבעת לשמער הרעש. בהכנסי, פשל פח הסבל מנשיאת המשא הכבד, והשכלתי מעלי את שק תפוחי-האדמה, והללו התפארו בבית לכל-עבר, על-השלחן ועל-המטה, ובקול צהלה קראתי ואמרתי 'הא לכם רבי, מתנה לכבוד יום-טוב...' פשראה הרבי את מנחתי, אורו עיניו, והוא ברך אותי כי 'בזכות המעשה הזה, תזכה למאה שנות-חיים'. כי לא היה בביתי מאומה חוץ ממצות, ובזכות זה שהחייתי יתיה אותה השם יתברך למאה שנה". וסיום המספר: 'והנה עתה אני בן צ"ח ונותרו לי אפוא שנתים לחיות'. והעיד אחד השומעים, הוא רבי נח גד וינטרובי: 'ואני נח הפרתיו, וכעבר שנתים נפטר לנגר-עדן'.

מגדולי המצדיקים בעד מצות-מכונה, היו האחים רבי דוד ורבי זלמן בהר"ן, מגאוני וירושלים, שראו בהן מצות מהדרות להפליא. והיה רבי זלמן אומר על אלו שלחמו שלא לשם שמים כנגד ההתר, כי "אף אם נצטוינו בלחם-עני, לא נצטוינו לעניות בדת" ... ומארות מסעירים ארעו עם אלו שנספו להתלוצץ נגדם. היה זה במוצאי חג הפסח של אחת השנים, כאשר אברך אחד שנהג לאכל מצות-יד בלבד, חמד לו לצון, ושלח את בנו הקטן אל ביתו של רבי דוד בהר"ן, כדי לבקש ממנו מצות-מכונה ולקנס בה מתנה אכילת חמץ בצאת הפסח... הילד התמים עלה לביתו, ורבי דוד מסר בידו פסת מצה, באומרו בחבה: 'נעם מיון קינד' - קח נא ילדי. ולמחרת רעשה העיר, כאשר הילד הקטן נפטר לפתע למגנת הוריו. והיה רבי דוד הולך אחר מטתו כשהוא מקרר בכבי סוער, וממלמל "גם ענוש לצדיק לא-טוב". ושבו היה מעשה עם אברך אחד מחסידי ללוב בירושלים, שבמוצאי שבעי שלי-פסח אמר לחבריו בבית-המדרש בהלצה: "הבה ונלך לר' דוד בהר"ן לבקש מצות-מכונה לחמץ של מוצאי חג", אמר ועשה. פשחור להסב עם חבריו לסקעדת צאת החג ואכל את המצה, נחנק לפתע תוך כדי אכילתו, ורבי דוד בעצמו השתתף בהלויתו ובקש מחילה ממנו. והוסיפו לספר על אברך מחסידי צנז, שפידוע החמירו מאד במצות-מכונה והתשיבו אותן כמעט בחמץ, ובבואו רבי דוד כדי למכר אצלו את חמצו, מנה בין השאר גם את מצות-המכונה שלו... ובאותה שנה, שבק האברך הלו חיים לכל-חיי, על אף היותו צעיר למים. ולקמדנו, כי כל העדה בלם קדושים, וכל אדם צריך להתנהג במנהגי אבותיו, בלי לזלזל באחרים.

אל ביתו של רב הקהלה, הגיע עני אחד ובקש לקבל בהשאלה "הגדה שלי-פסח". שלף הרב את אחת ההגדות שבארונו, ומסרה לאותו עני. החל הלה לדפדף בהגדה אנה ואנה, ולאחר מכן אמר: "לא מצאתי בהגדה זו את הדרוש לי. שמא יש באמתחתך הגדה נוספת?" לא הבין הרב את פשר דבריו, ומסר לו הגדה אחרת, אולם שוב חזר המחזה על-עצמו, הלה מדפדף בהגדה הלוך ושוב, ולבסוף טוען שאינו מוצא בהגדה את מבקשו ומבקש הגדה אחרת. האיר לו הרב פנים ואמר: "שמא תאמר לי מה אתה מחפש בהגדה?" והעני השיב במר-נפש: "בכל ההגדות שראיתי עד עתה, מצאתי את סדר ליל פסח. כאן מוזגים את הפוס, כאן אוכלים כרפס, עתה אוכלים מצה ואחריה מרור, ולבסוף באים לשלחן-עורר. אולם דבר אחד לא מצאתי בהגדה, מהיכן משיגים את ההוצאות, כשאין פרוטה לפורךטה?" ... הבין הרב את מצוקתו, ודאג לכל צרכי החג בעבורו.

אחד מתלמידיו של רבי יצחק זאב מבריסק, אפה את מצותיו בחבורת רבו, ולאחר עמל רב יצאו מצותיו בהדור רב ושמר עליהן כעל בבת-עיניו. באחד הימים הסמוכים לפסח, כאשר אשתו עסקה בנקוי הבית לכבוד החג, הורידה את ארצת-המצות כדי לנקות את מדף הארון. בינתים נכנס אחד הילדים הקטנים שבבית, והחל לחטט בקפסה בידיו ונטל ממנה מצה אחת לאכילה. בהקלה האם לראות את בנה נוגע בידיו העסקניות במצות, וכיון שהששה שמא היו ידיו דבוקות בפרורי חמץ, חששה שהמצות נפסלו לאכילה בפסח, ולא ידעה לשית עצה בנפש. כיון שידעה את גדל המאמץ שבעלה השקיע בהקנת המצות, חששה לספר לו על-כף, ובחשאי נטלה מגיסה מצות של חבורה אחרת, והכניסה אותן אל הארגז. בערב פסח נטל האב את הקפסה כדי להבין את המצות לקערה, וחש מיד בטביות-עיניו, כי המצות החלפו באחרות, שכן מרב חביבות הפיר את מצותיו היטב. וכיון שהבין כי הדבר נעשה שלא מרצון, וכדי שלא לעורר מהומה בבית, שתק ועשה עצמו כמי שלא חש בענין. "הרי גם המצות שהנחו בארגז, בודאי פשרות הן וראויות למצוה", אמר לעצמו, וותר על ההדור הרב בשביל שלום-ביתו. בעצומו של ליל הסדר, גלתה לו האשה את הדבר, ולפליאתה ספר כי חש בענין מיד, אלא ששתק באצילות-נפש, שכן עדיף להחמיר בעניני פסח ושלום בית מאשר להחמיר במצות. לבני הזוג היה בן נשוי בשנה הראשונה לנשואיו, ובא להתאונן על אשתו שאינה נוהגת בקמרותיו. הוא היה ממש סהרורי מיד שרקשה מוצר מסים לפסח כנגד מנהגו, והתמרמר על-כף בכעס. הרגיעו האב וספר לו על מצותיו שחלפו ועל שתיקתו, כדי שלא לבוא חלילה לידי משהו פעם, הגרוע בהרבה משהו חמץ...

מטעים

ארמי אבר אבי (דברים כו, ה)

בעל ההגדה דורש פסוק זה על לבו הארמי, והוא שבקש לאבד את אבי יעקב. כך גם תרגם אוגוסטוס וכן פרש רש"י, אולם אבר-עזרא חלק על-כף, כי אם הפסוק מתייחס ללבן, היה צריך לומר ארמי מאביד אבי ולא אבר אבי, ועוד שהתבות ויד מצרימה מתפרשות על אבר אבי, והלא לבן לא ירד למצרים, ולכן הוא מפרש כי הפונה ליעקב, דהינו כאשר היה אבי יעקב בארם, היה אבר ללא קמון וללא משעו ומשענת. ואלו הרשב"ם מפרש שהפונה לאבר הם שיהיה מארם, והיה אבר וגולה. וטעמי המקרא מוכיחים כפרוש בעל ההגדה ורש"י, שתבת ארמי מטעמת בטעם פשטא המפסיק, וכן תבת אבי מטעמת בטעם וקף קטן המפסיק, והקריאה היא ארמי - אבר אבי, דהינו ארמי בקש לאבד את אבי יעקב, ואלו לפרוש אבר-עזרא היה צריך להפסיק בין אבר לאבי, והקריאה היתה ארמי אבר - אבי, דהינו הארמי האבד הוא אבי, והמחר"ל מפרש מתוך את קשית אבר-עזרא על רש"י, כי לבן לא רצה להאביד את יעקב רק פעם אחת, אלא רצה להאבידו כל העת, ולכן נאמר עליו אבר בלשון הנה מתמשך, ולא מאביד בעבר בלבד. וכן גם כל אויביו העומדים עלינו לכלותינו בכל-דוד דוד ומבקשים להאבידנו כל-העת, אף הקב"ה מצילנו מידם. (הגדה ממקור)

מדגש

אף שנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמן, חיבות הן בארבע כוסות ומצות הסדר, שכן אף הן היו באותו חנם וסמן נתנו להן בפסוק "ואמרה האשה אמ"ן" ונטריקון ארבע כוסות, מקרא מנלה, נר תקנה - שלש מצות שהחיבות באנשים, ונחלקו הפוסקים אם חיבות גם בהסבה, וזאת על-פי דברי הנקרא "ואם אשה השוכה היא צריכה הסבה", ואלו הפוסקים שלנו מופיע "אשה אצל בעלה אינה צריכה הסבה", אלא שהכ"ח כתב שטעויות-סופר נפלה דבר, ותלמידים הוסיפו תבות אלו על-פי הרשב"ם "מפני שאימת בעלה עליה וכפופה לו". בהגדת פרג רפ"ו, נכתב ליד "מרור זה": "יש מנהג בעולם, שהאיש מורה על-האשה, משום שגאמור 'מוצאי אני מר ממות אתי-האשה'... ומספרים, כי נשות המדפיסים הגיהו שם מרי-הצד: "לא נראה כן, כי תבת 'זה' היא בלשון זכר, והיה לו לומר 'זו'..."

ממלה

אציל פולני לוח סבוס גדול מיהודי בעלי-מזון, וכשהגיע זמן הפרעון והיהודי דרש את-ממונו, בן אליו רובה: "בלע את השטר, או פה תהא קבורתך!" והוא נאלץ לעשות כן. לומים, מכר האציל את אחת מאחוזותיו מרב חובותיו, ובין השאר פרע את חובו ליהודי. עברה שנה, ובערב פסח בקש האציל הלוואה נוספת, אך הפעם הושיט לו היהודי פרוסת מצה ובקש לכתב עליה את שטרי-חובו. הביט בו האציל בתמחון, והיהודי הסביר: "חשבתי בלפי, מי יודע שגעונו של אציל נוצרי, אולי יכריחני שוב לבלע את השטר, ואוכל לאוכלו בתאבון בתוך מצה אפיוה..."

יסוד הפסח הוא חנוף הבנים. ודרך נכונה בחנוף, נקבל מדברי הפסוק "והגדת לבנך" - שאם תדבר אל בנה בדברים קשים כגידים, אזי "ביום ההוא" - כאשר יגדל ויעשה אדם לעצמו, אז תכיר ותבין כי באמת היה לך "לאמר" - לדבר אליו באמירה רכה בדברים המתקבלים על-הלב... (עולם חסד יבנה)

פסח תשפ"ב

"שלושים יום קודם החג"

הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע פנה אל אחד מחסידי הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע, ואמר לו: "כשתסע לרבך דרוש בשמי בשלומי ואמור לו דבר תורה זה בשמי: המחבר בשולחן ערוך (סימן קכ"ט) כתב "שואלים ודורשים בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום", והוסיף על כך הרמ"א: "והמנהג לקנות חיטים לחלקם לעניים לצרכי פסח".

ויש להבין, מה ענין קניית החיטים לדרשת החג, שהרמ"א הסמיכם זה לזה, וחיברם באות וא"ו המקשרת בין שני הדברים?

אלא בכוונת הרמ"א לומר לרבנים: מה איכפת לי אם תדרשו או לא, העיקר שתדאגו לספק את צרכי החג לעניים..."

נסע החסיד לליסקא, ומסר לרבו את דברי התורה.

לא עברו ימים מועטים, והרבי מליסקא יושב בחדרו ומכין את דרשת שבת הגדול, ולחדרו נכנסה אשה בוכיה שסיפרה שאין לה מצות לחג.

נזכר הרבי בדברי הרבי מנדבורנא, סגר את ספריו וקרא לחתניו, ויחדיו יצאו לאפות מצות לאותה אשה.

מי מבעלי הבתים רואה אותם יוצאים ואינו יוצא? הניחו כולם את עבודתם ונלוו עליהם, ובתוך זמן קצר נאפו מצותיה והובאו לביתה כל מצרכי החג...

ואילו הגאון רבי צבי הירש רבה של יאנושי זי"ע גם כן שאל את השאלה הנ"ל מה ענין דברי הרמ"א לדברי "המחבר", לכאורה אין קשר בין השניים?

ותירץ באופן שונה: שהנה נאספים לומדי העיר לשמוע פלפול חריף מחידושיו של רבם, הרב מתחיל בדרשתו, והדברים מאירים ושמחים - אבל תלמידי החכמים נוכחים שהדברים שאולים מתורתם של אחרים ומהרהרים אחר רבם, וכדי בזיון וקצף...

לכן בא "המחבר" ומפייס דעתם: כך הוא המנהג - "שואלין ודורשינן", נוטלים בהשאלה דברי תורה ודורשים אותם ברבים... ומוסיף הרמ"א: אין זה משום שקצרה ידו של הרב מלחדש חידושים, אלא משום שאין בידו פנאי לכך בפרוס הפסח, שכן "המנהג לחלקן לעניים, וזה הנטל על כתפי הרב הוא, טרוד היה בכך ולא היה ספק בידו להכין פלפול משלו..."

(פנינים)

"ונצעק אל ה' אלוקינו"

בפרק ק"ו בתהילים מובאים ארבעה סוגי אנשים שחייבים להודות: עובדי מדבריות, חולה שנתרפא, היוצא מבית האסורים ויורדי הים.

המלבי"ם מדייק דבר פלא בפסוקים אלו: אצל יורדי הים והולכי מדבריות כתוב "ויצעקו אל ה' בצר להם", ויצעקו

- עם האות צ', ואצלם מסיים הפסוק "ממצוקותיהם יוציאם". לעומתם, אצל השניים האחרים - חולה ומי שיצא מבית האסורים כתוב "ויזעקו אל ה' בצר להם", ויזעקו - באות ז', ואצלם הפסוק מסיים "ממצוקותיהם יושיעם".

מבאר המלבי"ם שבלשון הקודש ההבדל הוא שצעקה היא פנימית יותר מזעקה. ללמדנו שכשאדם 'צועק' - מפנימיות הלב - הקב"ה מושיע אותו מכל צרותיו - 'ממצוקותיהם יוציאם' לגמרי, אך כאשר אדם רק 'זעק', הקב"ה מושיע אותו מהצרה הנקודתית. ישועה זמנית. אם כן, יש להבין למה השניים הראשונים 'צעקו' והשניים האחרונים 'זעקו'...

מבאר המלבי"ם: כאשר אדם נמצא בים והספינה מיטלטלת כקליפת אגוז בין משברי הים - אין לו מה לעשות! לא יעזרו לו פרוטקציות וקשרים ולא יעזור לו כסף. אין לו שום דבר אחר לעשות חוץ מלצעוק מעומק לבו לקב"ה שיציל אותו מן הצרה. מי שצועק מעומק הלב - יוצא מכל הצרות.

אבל כאשר אדם חולה הוא חושב שרופא טוב יוכל לעזור, וכן יושב בבית האסורים מקווה שעורך דין טוב יוציא אותו, הוא מתפלל, הוא 'זעק' לה', התפילה מבחינתו היא סוג נוסף של השתדלות...

שום תפילה אינה שבה ריקם והוא 'נושע' ממצוקתו, אבל לא יוצא לחלוטין, שכן הוא לא סמך על ה' במאת האחוזים.

במצרים הייתה צעקה! 'ויצעקו ותעל שוועתם אל האלוקים', ליל הסדר הוא הזמן להחזיר בצאצאינו הישענות מוחלטת בבורא עולם.

"מלמד שהיו ישראל מצוינים שם"

"מצוינים", כלומר: בולטים בשוני, נבדלים. כולם ראו שהם עם אחר, שאינם ככל המצרים. הלבוש שלהם היה לבוש יהודי.

שואל על כך רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: כידוע, בני ישראל עבדו במצרים עבודה זרה, ושקעו במ"ט שערי טומאה, הבה נתאר לעצמנו בחור עם כובע וחליפה, שעובד ר"ל עבודה זרה ומחלל שבת, מה היינו אומרים לאותו בחור ישיבה? מן הסתם היינו אומרים: "אתה מבייש את הכובע ואת החליפה! תזרוק אותם, מושחת וצבוע שכמותך! עושה את כל העברות שבעולם, והולך עם כובע וחליפה!?"

בני ישראל חטאו בעברות חמורות, ובכל זאת התורה אומרת, בזכות שלא שינו לבושם, נגאלו.

מדוע אין התורה מכנה אותם 'צבועים'?

מדוע יש מעלה בשמירה על הלבוש, על אף החטאים החמורים?

יש כאן יסוד חשוב: התגברות!

פסח תשפ"ב

לנאצי הגדול ביותר, אך פרעה שהגדרתו שחץ וזווה מהותו - אינו מתפעל מכך כלל.

במעשה זה השתנה פתאום פרעה מרשעים גדולים אחרים, כפי שנוכל לראות במעשה דלהלן: הרבנית סרנא, אשת רבי חיים סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון בגאולה, היתה ניצולת שואה.

נס הצלתה ממלתעות החיה הנאצית היה מופלא - היא ברחה וחיפשה קורת גג כדי להסתתר בה.

במהלך ריצה בשדה פתוח ראתה מרחוק וילה בודדת, נשימותיה היו כבדות כשנקשה על הדלת: "אנשים טובים הצילו אותי!" בכתה ודפקה מקוה לפגוש בבני אדם בתוך המהומה החייתית שסביבה.

לבסוף נפתחה הדלת, האיש שלפניה היה לבוש בגדי בית קלים ולא מדים, אך שפמו המזדקר והמבט הכחול והקר שנעץ בה, לא השאירו מקום לאשליה. היא העזה לדרוך בפתח ביתו של נאצי. לא נאצי רגיל, כי אם המפקד הנאצי האזורי...

הוא אמר רק מילה אחת: "יהודיה".

רגליה של הנערה הצעירה נתקפו ברעד בלתי נשלט, והיא נשענה על הקיר, כדי לא ליפול. "הצלה את מבקשת".

הוא צחק כאילו שמע זה עתה את אחת הבדיחות היותר מבדחות בחייו.

"יהודיה טיפשה. את כל הדרך עשתה - בשביל לתת לי לסיים את העבודה בקלות".

מוחה של הנערה התרוקן כליל. מעולם לא היה מלאך המוות קרוב כל כך ומאיים כל כך. יכולה היתה לשמוע את קול נשיפותיו ולהבחין בהבל היוצא מפיו.

פתאום הפטיק הנאצי לצחוק ופניו הרצינו. "איך נכנסת לכאן?", שאל. בלי מילים הצביע לפניו על השביל הראשי המוליך הביתה.

"והכלבים לא נבחו אפילו?"

"הכלבים???" רק כעת הבחינה בעשרות כלבי רוטוילר ואמסטף גרמניים המשוטטים בחצר. אילו היתה מבחינה בהם קודם לכן - לא היתה מעזה להכנס.

הנאצי צמצם מבטו ושתק. ההתרחשות העל טבעית הדהימה אותו. הכלבים שלו מאולפים מספיק כדי לקרוע לגורים כל זר המנסה להתקרב פנימה.

בעת שרבים נסחפים אחר היצר, ומנסים להידמות לגויים - אם אדם מנסה להלחם נגד הסחף, אפילו בפרט אחד קטן, יש לו זכות גדולה.

גם להתגברות אחת יש חשיבות עצומה, והיא עשויה להביא גאולה.

עצם מהותו של חג הפסח היא - התגברות.

התגברות על היצר ועל התאוות. אתה לא יכול לאכול מה שאתה רוצה, וגם לא בקצב שאתה רוצה... את ה'כזית' צריך הרי לאכול בתוך פרק זמן מוגבל, ועד כשכבר מתחילים לאכול, מזרזים "שלא יעבור הזמן".

זהו חלק מעבודת ליל הסדר - שבירת התאוות.

בתנא דבי אליהו מובא, שאחת

המעלות של הקב"ה היא, שהוא "שמח בחלקו".

אנחנו יכולים להבין מהו אדם ששמח בחלקו - יש לו דירה קטנה, באזור לא מוצלח, והוא שמח ומודה על מה שיש לו, אבל הקב"ה, שכל העולם שלו - מהו "חלקו" שהוא שמח בו? אלא, חז"ל אמרו "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לג, ב). הקב"ה נתן לאדם בחירה, יראת שמים, עבודת המידות ועמידה בניסיונות - נתונים בידי היהודי, הקב"ה אומר, כביכול: זה לא שלי, זה שלכם, נתתי את זה לכם.

הקב"ה נתן לאדם בחירה, והקב"ה שמח בכל 'חלק' שאדם עושה כראוי, לשם שמים. כל מאמץ קטן וכל מצוה

'קטנה' שיהודי עושה, גורמים לקב"ה שמחה עצומה, עד אין קץ.

הרי כל יהודי הוא בנו של מלך מלכי המלכים, והרי "נשיא ארצות הברית, לא ילבש בגדים מוזנחים ועלובים, תמיד יופיע עם מלבוש מכובד, גם בנו של מלך העולם, יכבד את מעמדו הרם..

(דורש טוב)

"משועבדים היינו לפרעה במצרים"

עשרות חיות טרף מאולפות הגנו על פרעה - כמבואר בילקוט מעם לועז - ומשה ואהרן עוברים דרכם בלי שיגעו בהם לרעה. נס כזה היה מצליח לגרום להתפעלות אפילו

מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶזְרָיָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא, וְרַבִּי טַרְפוֹן, שֶׁהָיוּ מְסַבִּין בְּבִנְי בְּרַק, וְהָיוּ מְסַפְּרִים בִּיצִיאַת מִצְרַיִם כֹּל אוֹתוֹ הַלַּיְלָה. לְכַאוֹרָה מָה הַחֲדוּשׁ, הֲלֵא כֹל אֶחָד וְאֶחָד מְחַיֵּב לְסַפֵּר מִיצִיאַת מִצְרַיִם? אֲלֵא כֹל אֵלוֹ תַלְמִידֵי הַחֲכָמִים הֵנּוּ? הָיוּ לָהֶם חַיִּים קָשִׁים מְאֹד: רַבִּי עֲקִיבָא עַד גִּיל אַרְבָּעִים לֹא יָדַע לְלַמֵּד, וְאִח"כ לְקַחוּהוּ לְהַרְיָגָה בְּמִסְרָקוֹת שֶׁל בְּרִזָּל וְהָיָה אֶחָד מֵעֶשְׂרֵה הַרוֹגֵי מַלְכוּת. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶזְרָיָה, בְּגִיל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה הִפְךָ לְהָיִית בְּכֵן שְׁבַעִים שָׁנָה, וְנִהְיָה נָשִׂיא בְּיוֹם אֶחָד וְרֵאשׁ הַיְשִׁיבָה וְזֶה דָּבָר קָשֶׁה מְאֹד וְאֶחָרִיּוֹת גְּדוֹלָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הָיוּ עֹשִׂיִּים וְיָדוּעַ שְׁנִסְיוֹן הָעֶשֶׂר הוּא גְדוֹל מְאֹד.....

פסח תשפ"ב

רוצה שהקדוש ברוך הוא יסבול אותך על כל מגרעותיך..."

יום אחד אמר לרבינו: "זהו! אין לי עוד כח לסבול! כלו כל הקיצים! התלמידים מתאוננים, הצוות סובל. ירשני כבוד הרב, ואחפש לו ישיבה אחרת!" להפתעתו, הסיט רבינו את הנושא: "מה גובה משכורתך?"

מה זה שייך לכאן, אבל נקט בסכום. "ומזה אפשר לגדל משפחה?". מעניין מי השואל, מי שהיה די לו בקב חרובים מערב שבת לערב שבת...

המשגיח חייך במרירות: "בדוחק, אילו

היו משלמים. המצב בישיבה

קשה, וכבר חצי שנה לא

שילמו".

"אז ממה חיים?" איזו דאגה

אבהית.

"מגלגלים חובות", ענה

המשגיח.

"חכה רגע", אמר רבינו ונכנס

לחדר השני. כעבור רגע חזר,

וצרור שטרות בידו: "יש כאן

משכורת של חצי שנה.

בהלוואה. כששילמו בישיבה,

תחזיר. בנתיים, תחזיר את

החובות הדוחקים. ביתרה -

תחיר".

הופתע ונרתע: "הרב! לא

ביקשתי! לא עבור זה באתי!

הגעתי בענייניו של הבחור..."

"אני יודע", אמר רבינו. "אבל

חשבת לי לעצמי: הבחור מצריך

כוחות נפש רבים, בכך אין

ספק, ועד עכשיו התמודדת

בהצלחה. מה קרה עכשיו

שכשל כוהך? כשסיפרת

שהמצב בבית דחוק, ואתה

בעל חוב - הבנתי. כשהאדם טרוד, הוא מאבד את הסבלנות.

זה נכון לגבי הורים, ונכון לגבי מחנכים. והרי אני חייב בהצלת הבחור כמוך. איני יכול ליטול חלק בטיפול בו, אבל אני יכול להסיר ממך את הטרדות..."

ובמשך השנים, בכל פעם שהמשגיח הגיע - התעניין אודות הבחור.

גם כשעלה לישיבה גדולה, הוצרך המשגיח להתעניין אודותיו לפני פגישותיו עם רבינו עד שבישר על נישואיו!...

ובענייני המלבושים, אב נסער בא לפני רבינו, הציג לפניו

היתכן כי לנערה שלפניו כוחות כישוף ושליטה שלא מן העולם הזה?!

רעיון מבריק עלה בדעתו לפתע, "הישארי כאן למשך הלילה הקרוב, ובבוקר תצאי שוב דרך השביל הראשי, אם שוב לא יפגעו בך הכלבים לרעה, אגן עליך במשך כל זמן המלחמה!"

הלילה היה ארוך וכרה של הנערה היה ספוג דמעות. מראות בלהה הצטיירו מול עיניה - הנה היא הולכת בשביל הסלול והכלבים מתנפלים וקורעים את בשרה לחתיכות חתיכות. הנה הם מלקקים

את הדם. שלום לך עולם. שלום

לכן, תכניות העתיד.

השחר עלה ומצא אותה טרוטת

עיניים. מטהרת. מוכנה לכל

אשר ישית עליה מלכו של

עולם - ועם זאת כמה לחיות.

אנשים רבים עצרו את נשימתם

כשעמדה בפתח, מוכנה לצאת

למצעד המוות הפרטי שלה.

הם הציצו מן החלונות ומן

החדרים, נכונים למחזה

המעניין המתוכנן של קריעתה

לגורים.

היא החלה לצעוד - ושום כלב

לא זע ממקומו.

באצילות התקדמה במהלך

השביל, שומרת על קצב

הליכה רגיל, לא מהיר מידי

ולא איטי מידי. קדימה, קדימה.

בלי לחשוב. רק כשהגיעה

לשער התירה למעין הדמעות

לנבוע מעיניה.

המפקד הנאצי עמד נדהם. כפי

שהבטיח דאג לה לשמירה עד

סיום המלחמה.

חז"ל קוראים את הפסוק "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו" (משלי טז, ז), ומבארים: אפילו בעלי החיים,

היתושים והמעופפים למיניהם אינם פוגעים לרעה באדם כאשר הוא רצוי לפני הבורא.

(דורש טוב)

"כולנו חכמים"

מעשה בבחור ישיבה שהגדיש את הסאה.

המשגיח בישיבה פנה אל רבינו הגראי"ל שטיינמן זיע"א שהורה להבליג ולנקוט בדרכי נועם, שרק החמירו את המצב. המשגיח התמרמר ושאל עד מתי, עד מתי יסבול הוא, יסבלו הרבנים והחברים, ונענה: "אין גבול. גם אתה

פסח תשפ"ב

בירושלים", שאל: למה מבקשים שרק לשנה הבאה נהיה בירושלים, הרי אנו מאמינים ומשתוקקים שבכל רגע יכולה להיות גאולתנו ופדות נפשנו?
אלא תירץ תירוץ נפלא ואמר: הנה, כשהיו מונים את השנים למלכים (כדאיאת במשנה באחד בניסן ראש השנה למלכים), היו מונים את מנין השנים מעת שהתחיל המלך למלוך, וא"כ כשיתגלה מלך המשיח, אז יתחילו למנות שנה חדשה מאותו רגע שיתגלה וימלוך עלינו. לכן אנו מבקשים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה", כלומר, גם אם יבוא היום מלך המשיח, זה כבר יהיה שנה הבאה, כי יתחילו למנות את השנה מעת ביאתו...

חד גדיא

מנהגו של רבינו החתם סופר, היה לספר בליל פסח סיפור שקיבלו מרבו המובהק, הכהן הגדול רבי נתן אדלר זי"ע, על הגאון רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל.
באחד מן הימים, בתקופה בה היו חילוקי הדעות בינו לבין הגאון רבי יעקב עמדין, נסע הגאון רבי יונתן מביתו לעיר אחרת, והיה אז אחר ימי הפסח.
על אם הדרך סר ללון בבית מלון אורחים, ופגע שם באנשים פחותי ערך אשר דיברו עליו סרה, והם לא הכירוהו ויחשבו אותו לעובר אורח פשוט.
הוא פנה אליהם בשאלה על הפיוט "חד גדיא": הלא החתול טרף את הגדי דובין אבא בתרי זוזי, וא"כ טוב עשה הכלב שנשכו על עוול בכפו, ולא טוב עשה המקל שהכהו, ויפה עשתה האש ששרפתו, ולא צדקו המים שכיבו את האש, וטוב עשה השור ששתה למיא, ולא טוב עשה השוחט ששחטוהו, וצדק מלאך המוות שהמית להשוחט, ולבסוף בא הקב"ה ושחטו למלאך המוות... והלא לפי החשבון, צדקו דרכי המלאך המוות!
הבינו מקושינו כי מתחפש הוא מהם, ואדם גדול הוא, ע"כ הפצירו בו שיגלה להם התירוץ.
ויען ויאמר להם: אכן הגדי והחתול יש להם ריב ביניהם, מ"מ יסדרו הדברים בינם לבין עצמם, אבל מהכלב מי ביקש מידו משפט? ע"כ לא נכון עשה הכלב, וטוב עשה המקל שהכהו, ולא טוב עשתה האש ששרפתו, והמים צדקו שכבו לאש, ולא צדק השור ששתה למיא, וטוב עשה השוחט ששחטו, ולא צדק מלאך המוות בשחיטתו להשוחט, ולעת"ל ישחט הקב"ה את מלאך המוות הוא היצה"ר.

הוסיף ואמר: "ומזה תבינו, שאם שני גדולי תורה יש להם ריב בינם לבין עצמם, אתם אנשים פשוטים, מה לכם להתערב על ריב לא לכם?" ויפייסוהו ושתקו ולא דיברו עוד, והגאון רבי יונתן נסע לדרכו לשלום.
(ספרא דמלכא)

שלל כיפות קטיפה שחורות. האחת מלופפת בסרט בד, והשניה ללא סרט, אופנתית וחדשנית. אמר: "ראש הישיבה רואה הבדל בין שתי הכיפות?"
"לא", ענה רבינו.
"אז מדוע מתנכלים בתלמוד תורה לבני, שהחליף לכיפה בלי סרט. למה דרשו ממנו להחליף את הכיפה, או את תלמוד-התורה?"
הזדעק האב. "איני רואה הבדל".
חזר רבינו ואמר. "ואתה רואה הבדל ביניהן?"
"ודאי שלא!"
"והבן, רואה הבדל?" "גם הוא לא!"
"וההנהלה, מבין אני, רואה הבדל"..."
"כן", "אז אם הם רואים הבדל ואתם אינכם רואים, מה אכפת לכם ללכת עם הכיפה שהם מעדיפים?"...

"כנגד ארבעה בנים..."

בעל תשובה אחד, נתקל בקשיים לרשום את בנו לישיבה. בדרך כלל בעת הרישום לישיבות, יש התלבטויות רבות בין חברי הצוות מי יוכל להתקבל לישיבה, ומי ילמד בישיבות אחרות.
לישיבת 'אורחות תורה' היתה כתובת אחת ברורה בכל שאלה והתלבטות, משגיח הישיבה הרב חזקיה מישקובסקי הי"ו, היה עולה לבית מרן ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זיע"א וממנו מקבל תשובות חדות וברורות.
כאשר הגיע לאחד השמות אמר המשגיח: "בחור כשרוני, משפחה נפלאה, ומלא בעיות".
שמע רבינו ואמר: "תבררו עוד".
כעבור כמה ימים, חזר ואמר המשגיח: "אני מודה לראש הישיבה, שהורה להמשיך ולברר". התברר שהבעיות הידועות היו כקצה קרחון. בעיות לרוב היו שם.
אמר רבינו: "נו, עכשיו שאתם מכירים היטב את הבחור ויודעים מה בעיותיו, תדעו להתמודד עמן. אם ילך לישיבה אחרת אף אחד לא ידע אותן, ואיך יעזרו לו?!"...

"אחד חכם אחד רשע"

מה שנסמך בהגדה רשע אצל חכם, בא להורות שאם האדם הולך בחכמות נקל לו לסור מדרך הטוב ולהיות רשע ח"ו ע"כ צריך להזהר בזה.
תמים תהיה...

(ארון עדות)

"לשנה הבאה בירושלים הבנויה"

מסופר, כי שנה אחת בליל הסדר בעת הגיע הרה"ק רבי יואל מסאטמר זי"ע לאמירת "לשנה הבאה

גליון 517
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה קייטן על האישור לפרויקט תלמידי

סיפורי חז"ל

משכו וקחו לכם צאן

היה הקדוש ברוך הוא מבקש זכות לגאול את ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה, לך ואמור להם לישראל, כל זמן שהם עובדים לאלהי מצרים לא ייגאלו, לך ואמור להם שיניחו מעשיהם הרעים ויכפרו בעבורה זרה, ככתוב משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן ושחטו אלהיהם של מצרים ועשו הפסח. בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה לשחוט הפסח, אמר לו משה ריבון העולמים האיך אני יכול לעשות האין אתה יודע שהצאן אלהיהן של מצרים הן, הייתכן שנובח את תועבת מצרים לעיניהם והם לא יסקלוננו? אמר לו הקדוש ברוך הוא, חייך אין ישראל יוצאים מכאן, עד שישחטו אלהי מצרים שאודיע להם שאין אלהיהם כלום. וכן עשו, באותו הלילה הכה הקדוש ברוך הוא בכוריהם של מצרים ובו בלילה שחטו ישראל פסחיהם ואכלו, והיו המצרים רואים בכוריהם הרוגים ואלהיהם שחוטים ולא היו יכולים לעשות כלום.

(שמו"ר טז ב' - ג')

פרשת השבוע

אכילת מצה פשוטה בשמחה

מסופר על חסיד אחד שנכנס בערב חג המצות אל רבו הרה"ק רבי יצחק מנעשכיו זיע"א, כשהוא עצוב ומדוכה על כי חיטי השמורה שלו נחמצו, ואין להשיג חיטים אחרות בשום אופן, כך שיהיה עליו לאכול בפסח מצה פשוטה. אמר לו הרבי: מצה שמורה דוקא הרי מצוה דרבנן, ואילו לשמוח ביום טוב מחוייבים מן התורה, מוטב איפה לאכול מצה פשוטה בשמחה, מאשר לאכול מצה שמורה בעצבות.

רצוננו לעשות רצונך

הרה"ק רבי אשר מקארלין זיע"א פתח פעם בערב פסח ואמר: אמרו "הנוהר ממשוהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה", רבונו של עולם: הרי גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ולא לחטוא כל השנה, שמור נא עלינו מכל משמר חמץ, ראה שלא נתחמץ בפסח.

התלהבות הרה"ק רבי לוי יצחק

מסופר: פעם אחת נסע הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א עם כמה ממקורביו, אל הרה"ק רבי ברוך ממעזיבוז זיע"א לחג הפסח. ויהי בהיותם בדרך, פנו החסידים אל הרבי ויבקשוהו,

שכל העת שיהיו שוהים במחיצתו של הרבי רבי ברוך, יתאפק הצדיק ולא יצא מגדרו, כי ידעו והכירו את דרכו של רבי לוי יצחק, שהיה יוצא ממש מכליו בשעת עשיית מצוה, וכן היה מפורסם רבי ברוך לקפדן גדול. והיו חוששים שמא רבי לוי יצחק מרוב התלהבות עלול לעשות מהפכה ממש. רבי לוי יצחק קיבל את דעתם, והיה מתאפק ומתגבר על עצמו, וכל משך הסדר אמר את ההגדה בלחש, ועמד לפני רבי ברוך כעבדא קמי מרא. משהגיעו לומר "מצה זו" קפץ רבי לוי יצחק ממקומו בהתרגשות והחל לצעוק בקול גדול ונורא: "מצה זו" כמה פעמים ובידיו הכה על השולחן, עד שהשולחן התהפך וכל הכלים והקערות שהיו עליו התהפכו, ורבי לוי יצחק מתחת לשולחן. החסידים נבהלו מאד ויקפצו ממקומותיהם ויקימו את השולחן במהרה, ואת רבי לוי יצחק הוציאו מתחתיו, ובוריזות ערכו את השולחן מחדש, ואחרי כן נשאו כולם עיניהם אל רבי ברוך לראות מה תהיה תגובתו? הצדיק שתק הפעם ולא הקפיד כלל, רק בת צחוק רחפה על שפתיו הקדושות, והמשיכו לומר את ההגדה בנעימה קדושה.

צמני השבת

זמני כניסת החג

ירושלים: 6:32 ת"א: 6:48

חג הפסח

זמני יציאת החג

ירושלים: 7:47 ת"א: 7:49 ר"ת: 8:23

איזה מתנה ביקש הילד לאפיקומן

יהודי ירושלים ששו על קיום רמיוזה קלה של הגאון הקדוש מבריסק זיע"א, שמרו כל תנועה קלה שלו ויחד עם זאת ציפו לברכתו, קבר מול נחשב מי שזכה לברכתו, אחרי שנוכחו עין בעין כי אכן צדיק גזור והקב"ה מקיים. האשה הצדקנית מרת שרה, בתו של הרה"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער זיע"א, לא חדלה מלהפציר בבעלה רבי דוד, כי ילך עם בנם הקטן זלמנקה שזה עתה מלאו לו תשע שנים, אל הגאון רבי יהושע לייב כדי לקבל ממנו ברכה שיזכה ליראת שמים. אך רבי דוד דוחה את בקשתה מכל וכל, "קשה עלי למלא משימה זו" הוא טוען, "להיכנס אל הגאון מבריסק סתם ככה כדי לבקש ברכה עבור הילד, אינו דבר פשוט וקל כל כך כפי שהוא נראה בעיניך" מסביר רבי דוד לזוג' הצדקת, "גם גדולי עולם נרתעים בבואם אל בית הרב, ועוד אברך שכמוני?"

רבי דוד מספר לאשתו, כי זה עתה הגיע לירושלים מכתב של אחד מגדולי הדור הגאון רבי יוסף דב סולובייצ'יק זיע"א בעמח"ס "בית הלוי" וגאב"ד בריסק, הכותב כי ידיו מרתתין זה שני שבועות מאז התחיל לכתוב מכתב להגאון רבי יהושע לייב דיסקין בירושלים. ואם גדולי הדור ככה רותתים, אנו האנשים הפשוטים, מה נאמר? אולם כל ההסברים הללו לא הניחו את דעתה של שרה, אדרבה ככל שבעלה הגדיל בעיניה את דמותו ואת ערכו של הרב מבריסק, כן גברה תביעתה ממנו להכניס את הילד אל בית הרב ולזכותו בברכתו. אך רבי דוד באחת: "מורא רבי עלי".

הימים לפני חג הפסח שרה טרודה בהכנותיה לקראת החג, אך מבקשתה אינה פוסקת: "הלוא אתה הוא אחד מעשרת האברכים שהרב מבריסק בחר בהם, כדי לייסד את ישיבתו 'אהל משה', הכי גם לך כה קשה להיכנס אליו פנימה ולבקש ברכה לילדך?" ואילו רבי דוד מחזיק בשלו. מה עשתה צדקנית זו כשראתה שדמעויה ותחנוניה אינן פועלות על לב בעלה. בערב חג הפסח יעצה לזלמנקה שלה, לחטוף בליל הסדר את האפיקומן של אבא, ולא להחזירו עד שיקבל את הבטחת אבא שיוליכנו אל הרב מבריסק לקבל ברכה.

זלמנקה אשר פקחות ותמימות שמשו בו כאחת, עשה ככל אשר צוותה עליו אמו, וחטף את האפיקומן בשעה

שאביו היה דבוק ועסוק בדרכו בסיפור יציאת מצרים. כיון שהגיעה שעת אכילת האפיקומן נוכח רבי דוד כי הוא נחטף על ידי בנו כנהוג, אבל לא ידע כי הפעם יצטרך לשלם מחיר כה יקר, וכאן התחיל המשא ומתן בינו ובין זלמנקה: "אקנה לך מתנה ספר 'נפש החיים' מביטיח לו אבא תמורת החזרת האפיקומן. זלמנקה אינו מסכים. "אקנה לך 'פני יהושע". "לא" משיב הילד. רבי דוד מנסה להבטיח עוד ספר ועוד ספר, אך להפתעתו, זלמנקה אינו מסכים. הילד מבקש מאביו שיבטיח לו כי הוא יכניסו אל הרב מבריסק כדי לקבל ממנו ברכה. שרה היושבת ממולו מרמות לבנה שיחזיק מעמד ולא יסוג מדרישתו. רבי דוד קורא את המצב אל נכון, השעה קרובה לחצות ובאין ברירה, הוא נכנע לדרישת הילד, הוא מתנצל לפני ילדו כי אינו יכול להבטיחו על כך. אבל מביטיח הוא להשתדל ככל יכולתו.

המשא ומתן נסתיים, והאפיקומן הוצא ממחבואו כשפני הילד קורנים מגיל ומשמחה. ביום הראשון של חול המועד הגיע זמן פירעון ההבטחה אשר הבטיח אבא. הילד מזכיר לאביו על כך והאב מכיר בצדקת דברי הילד. כאשר רבי דוד חוזר מבית המדרש, מבשר הוא לאשתו כי החליט לגשת עתה עם הילד אל הרב לקבל את ברכתו.

הבית כולו נתמלא ששון ושמחה, הילד מרקד מהתרגשות, ושרה שפתותיה נעות בתפלה להשי"ת שתהא שעה זו של ברכת הרב, שעת רצון ורחמים, ולא תאונה כל סיבה לעיכוב הברכה חס ושלום. רבי דוד תופס את הילד בידו ושניהם הלכו יחדיו לכיוון בית הרב. עיני הילד מפיקות אושר, סוף סוף מוליכו אביו אל הרב, עוד רגע ועוד רגע, והרב הגדול מבריסק ישים את כפות ידיו הקדושות על ראשו ויברכהו.

רבי דוד וילדו מתקרבים אל בית הרב, הם מגיעים עד דלת חדרו, רבי דוד מציץ פנימה דרך הסדק של הדלת הפתוחה, והנה רואות עיניו את הרב הדומה למלאך ה' לבוש בגדי חג כולו הדר, יושב על כסאו שקוע בהרהורים. בחדר מושלך הס דומיית קודש. לימינו ולשמאלו של הרב יושבים גדולי תלמידיו. הגאונים והצדיקים רבי יוסף חיים זונעפעלד, רבי הירש מיכל שפירא, רבי ישעיה ובנו רבי יעקב אורנשטיין, רבי נפתלי הירץ הלוי ורבי אליעזר דן רלב"ג. כולם יושבים ברתת ללא זיו כלשהו ומסתכלים באימה בדמותו הקורנת של הרב השקוע במחשבות גבוהות אשר מי יבוא בסודן.

משל ונמשל

זכרת כי עבד היית בארץ מצרים (ראה ט"ז - י"ב)

משל למלך אחד אשר יצא לצוד בשדה, ופגש רועה צאן אשר ישב סמוך לעדר צאנו וחילל בחלילו, האוין המלך לנגינתו הנפלאה של הרועה ונשבה בקסמי הצלילים העדינים, ולא יכול היה לעזוב את המקום, לאחר שסיים הרועה את נגינתו ניגש אליו המלך והתחיל לדבר איתו, ומצא כי הרועה שכלו חד וחרוף מאד, ומלא חכמה ותבונה. התפעל המלך מאד וביקש מהרועה לבוא עימו לארמון ולהיות סמוך על שולחנו, הסכים הרועה ובא עם המלך לארמונו. מאז ישב הרועה תדיר בבית המלך, והמלך היה מתייעץ עימו בכל דבר, עד שהפך להיות לאחד משרי המלך החשובים.

יתר השרים קינאו מאד בשר החדש אשר היה כל כך חביב על המלך, והחליטו לנסות ולהדיחו מתפקידו ע"י כך שיעלילו עליו כי גונב הוא כסף מאוצר המלך. כאשר שמע המלך על כך קרא המלך לשר (הרועה לשעבר) כדי לחקור אותו, השר הכחיש את הדבר והוכיח לכולם שהוא ישר ונאמן עד מאד, בכל זאת שכנעו השרים את המלך ללכת לבית השר ולבדוק בביתו, אולי שם ימצאו סימנים לגניבה מבית המלך.

הלך המלך כשהשרים מתלווים אליו לבית השר, ומצאו שביתו רהוט בפשטות רבה, עברו מחדר לחדר, עד שהגיעו לחדר אחד אשר היה נעול על מנעול ובריח. שאל המלך: מה יש בחדר הזה? אדוני המלך - נפל השר על ברכיו והתחנן - בבקשה ממך, אל תבקש ממני לראות מה יש בחדר, משום שאני בוש מאד ממה שמונח בחדר זה. תחנוני השר רק חיזקו את חשדות המלך, ומשום כך התעקש כי יפתחו את החדר, כאשר פתחו את החדר מצאו שהוא ריק ואין בו מאומה, מלבד תרמיל רועים ישן וחליל... תמהו המלך והשרים. אדוני המלך - אמר השר - מיום בואי לארמונך לא התגאיתי כלל במעמדי הרם, זאת משום שבכל יום אני נכנס לחדר הזה, מחלל בחליל ונזכר בעברי כרועה צאן פשוט.

והנמשל: הזכירה "כי עבד היית במצרים" תועיל לאדם לא לבוא לידי גאווה, כי בכל פעם שירגיש בעצמו שבא לידי גאווה, מיד יזכור את עברו שהיה עבד במצרים ותסתלק הגאווה מלבו.

(בשם ה"שאגת אריה" זיע"א)

ראה רבי דוד את המחזה ונרתע לאחוריו, לא, אי אפשר לו לפתוח את הדלת ולהיכנס פנימה, לבו מפעם והוא נעצר בדרכו ירא לנפשו, ושוב נוטל הוא את הילד המאוכזב בידו, וכבר אומר לצאת מבית הרב ולחזור הביתה כלעומת שבא.

אך כאן לא יכול היה הילד להתגבר, והוא פורץ בבכי סוער. הרבנית מבריסק ששמעה את בכי הילד, נבהלה ויצאה החוצה, משראתה את זלמניקה אשר הכירה אותו כבנו של רבי דוד, הציעה לו שקדים ויין מתוק, אך הילד אינו נרגע מבכיו. "מה אתה רוצה זלמניקה ואתן לך" אומרת הרבנית, זלמניקה אינו משיב, קולו נחנק מתוך בכיה. "היכן אביך?" שואלת אותו הרבנית, הילד מצביע לעבר החדר, לבסוף שואלת הרבנית את רבי דוד, מדוע בוכה הילד? ורבי דוד משיב "הוא רוצה ברכה מהרב". "נו נו" משיבה הרבנית, "אם דמעות כה רבות כבר שפך הילד על כך, בודאי מגיעה לו ברכה, אני בעצמי אוליך אותו אל הרב". כרגע קט הכניסה הרבנית את זלמניקה אל הרב שזה עתה ננער ממחשבותיו, ובקשה לברך את ילדו של רבי דוד, הרב נשא כפיו על ראשו הקטן של הילד וברך אותו: "יהי רצון דו זאלסט זיין א ערליכער איד" "יהי רצון שתהא יהודי אמיתי". בהתרגשות רבה יחד עם כל הרבנים הנוכחים, ענה הילד "אמן" אחר ברכת הרב. אף רבי דוד שבינתיים התקרב סמוך לילדו, הספיק לענות "אמן אחר ברכת הרב הקצרה, לפני שזרם דמעות חמות שטף את פניו.

שרה הצדקנית עומדת זו שעה ארוכה בקוצר רוח ליד אשנב ביתה, ועיניה צופיות לחזרתם של בעלה ושל זלמניקה שלה המצויד בברכת הרב. וכיון שראתה את זלמניקה רץ בשמחה, יצאה וחבקה אותו בזרועותיה תוך כדי מתן תודה והלל להשי"ת אשר עשה את רצונה. "א ערליכער איד" זאת הברכה אשר ברך הגאון מבריסק את רבי זלמן רבי דוד'ס, וברכתו נתקיימה. מאז ועד יומו האחרון של רבי זלמן, קדושה פרישות וטהרה נראו בו וכל מעשיו בלתי לה' לבדו.

(עפ"י "ירושלים של מעלה")

צ'ין אדם לחברו

לימוד זכות בליל הסדר

הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זיע"א בעל ה"בני יששכר" היה נוהג בכל ליל פסח, לפני שהיה עורך את הסדר בביתו, ללכת ולראות כיצד עורכים את הסדר המוני העם. מכל בתי ישראל בקעו הקולות של הקוראים בהגדה של פסח, ליד אחד הבתים התעכב הרבי ושמע קול יהודי קורא בהגדה: "כנגד ארבעה בנים דברה תורה אחד חכם ואחד רשע וכו', ובכל פעם שהגיע למילת "אחד" צעק בקול רם "אחד" כמו בקריאת שמע, אחר כך סיפר ה"בני יששכר" בהתפעלות, שהיהודי הפשוט עשה מארבעה הבנים, גם מהבן הרשע, תפילה קדושה כמו קריאת שמע.

להימנע מחלישות הדעת של הזולת מסופר על הרה"ק רבי יוסף יוזל הסבא מנובהרדוק זיע"א. שפעם בתקופת הבדידות שלו, הגיע בערב פסח אחר חצות, בכדי לאפות את המצות שמורה בדקדוקי הדת ופרטיה וכו' ובבואו הרגיש שמעשה זה עלול לגרום חלישות הדעת וקיפוח הכבוד של המרא דאתרא שירננו אחריו לומר: הביטו היאך הפרוש הזה מדקדק ומהדר בקיום המצוות, מה שלא ראינו מרבינו הרב שלנו. ובאמצע האפיה הפסיק בכדי שלא לבייש את רב העיר, וכמובן שגם מלאכתו או נעשתה בזהירות באופן אחר שהמצות נאפו כדבעי.

מעות חיטים

בימי זקנתו של הרה"ק רבי חיים מצאנו זיע"א, כשעלה שנה אחת

לשאת את דרשת שבת-הגדול, פנה אל קהל עדתו ואמר: "דרכם של הרבנים לפתוח דרשה זו בקושיה על הרמב"ם, ולאחר מכן לתרצה על-ידי פלפול חריף. בנעורי, כשכוחי היה במותני, הייתי גם אני עושה כן, אך עתה זקנתי ואין בידי לדרוש כך." אומר איפוא רק זאת: הרמב"ם פוסק שבליל הסדר מצווה לאכול מצות ולשתות ארבע כוסות, ושפילו עני שבישראל המחזור על הפתחים חייב לקיים מצוות אלה. ועל כך יש לי קושיה גדולה - איך יוכלו העניים, שאין בידם פרוטה, לקיים מצוות אלה? קושיה גדולה היא, ואין בידי תירוץ. אך לא אוזו מכאן עד שתתמצו אתם. הבינו הנוכחים את הרמו ותרמו ביד נדיבה ל'מעות-חיטים' עבור העניים.

להרנין לב אלמנה

מסופר: באחד הימים קרוב לחג הפסח, הגיעה אישה אלמנה לביתו של הרה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך זיע"א, בשאלה מה לעשות עם חסה הנגועה בתולעים? אמר לה רש"ז שתביא אליו את החסה, כאשר חזרה עם החסה, נטל רבי שלמה זלמן את עלי החסה, נעמד ליד המנורה, ובדק אותם אחד לאחד, כך עמד במשך שעתיים תמימות פוסק הדור, שכל רגע ביממה היה מחושב אצלו עד מאד, ובדק עלי חסה כדי שלא למנה יהיה חסה כשרה לאכילה בליל הסדר.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ט"ו ניסן
יצחק אבינו
הרה"ק רבי מאיר מקריסטינופאלי
ב"ר צבי (יד המאיר - תקע"ה)

יום ראשון ט"ז ניסן
לוי בן יעקב משבטי קה

יום שני י"ז ניסן
הרה"ק רבי יצחק מסקווירא ב"ר מרדכי
מטשענוביל (תרמ"ה)

יום שלישי י"ח ניסן
רבי מאיר הלוי ב"ר טודרוס (הרמ"ה ה"א ד')
הרה"ק רבי חיים אברהם ממיקאליוב
ב"ר שלמה (תרל"א)

יום רביעי י"ט ניסן
הרה"ק רבי יהושע פאלק ב"ר אלכסנדר הכהן
(דרישה סמ"ע - שע"ד)
הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר יעקב (תקל"ב)
רבי יעקב יוסף ב"ר ישראל חיים מספינקא

יום חמישי כ' ניסן
רב האי גאון ב"ר שרירא גאון (ד"א תשצ"ח)
הרה"ק רבי יעקב ווייסבלום ממאגלינצא ב"ר
אלימלך מליזענסק
הרה"ק רבי יחזקאל ב"ר יוסף פאנעט (מראה
יחזקאל (תר"ה))

יום שישי כ"א ניסן
הרה"ק רבי דוד לייקעס ב"ר ישראל (תלמיד
הבעש"ט - תקנ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודי" יסודות יסודות התורה על המצוות.

תענית בכורים

א) הבכורים מתענים בערב פסח, זכר לנס שניצולו ממכת בכורות. (שו"ע, אורח, סימן ת"ע, סעיף א'. ובשו"ע הרב שם, סעיף א')
ב) חיוב התענית בין על בכור מאב בלבד, ובין על בכור מאם בלבד, מפני שמכת בכורות היתה בכלם. (שו"ע שם, ובשו"ע הרב שם)
ג) גם בכורי כהנים ולויים צריכים להתענות. (נוהג כצאן יוסף, עמוד רט"ו. שו"ת מהרי"ל, סימן י"ד. סידור יעב"ץ, שו"ע הרב, סימן ת"ע, סעיף א'. ערוך השלחן, שם, סעיף ג'. בן איש חי, שנה ראשונה, פרשת צו, סעיף כ"ה)

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

חג כשר ושמח
לב"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
וכל הנילוים אליו
לאוישו"ט בשלימות הבריאות

פננתנו ביה"ל

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

ניצוד הופכים מתכת לזהב

המכילתא המפורסמת על המילים "וְשִׁמְרְתֶם אֶת הַמִּצְוֹת" אומרת - אל תקרי מצות אלא מצוות, ומכאן לומדים 'מצווה הבאה לידך אל תחמיצה'. שואל הכתב סופר, לכאורה זה לא מובן, אם דורשים את תחילת הפסוק על שמירת המצוות, צריך שהדרשה תתאים להמשך הפסוק. מה הקשר בין 'מצווה הבאה לידך אל תחמיצה', לבין המשך הפסוק, המתאר שהקב"ה הוציא את בני ישראל מארץ מצרים? אומר הכתב סופר דבר נפלא, הרי ידוע שהקב"ה הוא זה שירד למצרים, "אני ולא אחר, אני ולא מלאך, אני ולא שרף". היתה בארץ מצרים טומאה קשה ביותר, ואפילו המלאכים פחדו מהטומאה הזו, עם ישראל לא יכלו להישאר שם אפילו עוד רגע אחד, עד כדי כך שכתוב בספרים הקדושים, שהחפזון לא היה רק חפזון של עם ישראל, אלא גם חפזון של השכינה, לא היה שייך לחכות עוד דקה אחת במצרים, עם ישראל היו שקועים במ"ט שערי טומאה, ואם היו נשארים עוד רגע אחד לא היו יכולים לצאת משם, חמישים שערי טומאה זה לנצח - מהם אי אפשר להמלט.

אומר הכתב סופר שזה מלמדנו, מה ערכה של דקה אחת, בזכות הדקה הזו הם ניצלו והרוויחו את חייהם, וחס ושלום אם לא היו עושים כן באותו רגע בדיוק, ולא היו יוצאים ממצרים בדיוק בזמן שנצטוו, הם היו מפסידים ונשארים שקועים בחמישים שערי טומאה, וחלילה לא היתה להם תקומה. זו הדרשה על הפסוק, 'ושמרתם את המצוות' - מצווה הבאה לידך אל תחמיצה, מכאן למדים מה ערכה של מצווה ושל כל דקה, דקה היא דבר נצחי ולא סתם זמן בשעון, ובזכות דבר זה יצאו ישראל ממצרים.

היה אדם שבא לבית הכנסת ובקביעות היה מאחר, היה מגיע בשלהי פסוקי דזמרה, רב בית הכנסת היה מעיר לו, האם אינך יכול להגיע בזמן. שום הערה לא עזרה, הוא המשיך בשלו והיה אומר לרב, מה אכפת לרב, הרב יאמר תודה שבסופו של דבר אני מגיע לבית הכנסת.

והנה תקופה לאחר מכן, רואה הרב שאותו אדם התחיל לבוא לפני זמן, עוד לפני שהתפילה התחילה. בתחילה הרב חשב שזה מקרה. לאחר שראה שהדבר חזר על עצמו כמה ימים בקביעות, ניגש הרב לאדם ואמר לו "כל הכבוד, אני ממש מתפעל ממך, לא רק שאתה מגיע בזמן, אלא אפילו לפני זמן התפילה, אבל תאמר לי האם קרה משהו שבזכותו חזרת בתשובה?".

ענה האדם לרב, אספר לכבוד הרב מה היה, באמת מה שעשיתי עד עכשיו היה מפני שלא התבוננתי ולא חשבתי, אבל היה לי מקרה שלימד אותי לקח בחיים. יש לי מפעל גדול של בדים בתל אביב, והנה יום אחד אני נכנס, ורואה שהיה קצר חשמלי בארון החשמל, והתלקחה שם אש, והיא התחילה

מצאים אנו בפתחו של חג הפסח, חג המלמד אותנו פרק באמונה ובהשגחה פרטית, וגם דרך בעבודת ה'. בחג זה צריכים כולנו לצאת עם מסר לחיים, לדעת שלמדנו משהו מהחג הנפלא הזה. אם נתבונן מעט, נראה שהתורה אמנם קוראת לו "חג הפסח", אבל בתפילה אנו מזכירים את החג ואומרים "את חג המצות הזה".

השאלה הנשאלת, היה אפשר לכנות אותו בתפילה "חג החירות", "חג הגאולה", או "חג האמונה" בשל האמונה והקרבה לקב"ה, וכמובן "חג הפסח" כשם שקוראת לו התורה הקדושה, מדוע אנו קוראים לו "חג המצות", הרי המצות היו רק פרט קטן במכלול הניסים שהיו לעם ישראל, והיו דברים חזקים הרבה יותר, אמונה בקב"ה שהגיעה לשיאה, כנאמר "וַיֵּאמְרוּ בְּה'', והעובדה שיצאנו מעבדות לחירות, ומהו אם כן המסר בשם "חג המצות"?

הגמרא הידועה (ברכות ז). אומרת, שכאשר נגלה הקב"ה למשה רבינו בסנה, משה רבינו הסתיר פניו, "פִּי יָרָא מִהִבֵּיט אֶל הָאֱלֹקִים" (שמות ג, ו). זמן רב לאחר מכן, כאשר עלה משה רבינו להר סיני וביקש מהקב"ה, "הֲרָאֵנִי נָא אֶת כְּבוֹדִי" (שמות לג, יח), עונה הקב"ה למשה רבינו, "לֹא תוכל לראות את פני" (שם, כ), ואמרה על כך הגמרא: כך אמר לו הקב"ה למשה, כשרציתי - לא רצית, עכשיו שאתה רוצה - איני רוצה.

שואל הרב שמואל רוזובסקי זצ"ל, למה מגיע עונש למשה רבינו, הרי הוא לא הביט בסנה "פִּי יָרָא מִהִבֵּיט אֶל הָאֱלֹקִים", כלומר שזה נעשה רק מהכבוד לקב"ה ויראת ה' שהיתה לו, למה מגיע לו עונש על כך, 'בגלל שאתה לא רצית, עכשיו אני לא רוצה'. אומר הרב שיש פה יסוד, אין כאן עונש, היתה למשה רבינו הזדמנות לראות את זיו השכינה, ומשה רבינו הפסיד את ההזדמנות, ואין דרך להשיבה. מי שנותנים לו הזדמנות והוא לא מנצל אותה, אין דרך חזרה, הוא לא יכול לזכות בה פעם שנייה. זהו למעשה חג המצות, מהותו היא ענין של זריזות,

בשביל לעשות מצה כהלכה צריך לעשותה מהר, שלא יעברו ח"י דקות והבצק יחמיץ, ואם מפספסים הכל נזרק לאשפה, זאת אומרת שבעבור דקה אחת שהפסדנו זה כבר לא שווה דבר. חג הפסח בא ללמדנו, עד כמה ערכו של הזמן חשוב, "כִּי בְּחִפְזוֹן יֵצְאֶת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (דברים טז, ג), לומר לנו שאם אנחנו מפסידים אין מדובר רק בהפסד של דקה, אלא בהפסד של חיים, ההבדל בין יצר הרע ליצר הטוב הוא כחודו של מחט, ואם האדם לא יודע איך לנצל את החיים הנצחיים, הוא עלול לירד לתהום ולהפסיד את הכל.

יש כתב סופר נפלא ביותר, כתוב בפסוק "וְשִׁמְרְתֶם אֶת הַמִּצְוֹת, כִּי בְעֵפָע הַיּוֹם הַזֶּה, הוֹצֵאתִי אֶת צְבָאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות יב, יז),

‘ושמרתם את המצוות – מצווה הבאה לידך אל תחמיצה’, מכאן למדים מה ערכה של מצווה ושל כל דקה, דקה היא דבר נצחי ולא סתם זמן בשעון, ובזכות דבר זה יצאו ישראל ממצרים

המשך בעמוד 4 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים	ר"ת	מוצ"ש	הדלקת נרות
	20:33	19:44	18:33

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ אברהם בן עזיזא ז"ל

לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל

שלושה ימים שהצילו חיים

בורא עולם ומקריב מעצמו - בורא עולם פותח לו שער ומעניק לו ישועה! לסיפור יש המשך מרגש לא פחות. לאחר שהיהודי הגיבור נחשף לנס העילאי שהתחולל בזכותו וזוכה להציל אשה ואם בישראל ממוות לחיים, הדבר טלטל אותו טלטלה עמוקה, עד כדי שבועיים אחר כך, נסע אותו יהודי ברכב, ובמהלך הנסיעה סיפר בתשוקה לנהג על נס ההצלה של האשה היולדת, הודות להתנתקות ממכשיר מסוכן רוחנית. תוך כדי דבריו, החל לדבר על ליבו של הנהג, וביקש ממנו להצטרף למהפכה. "זה טעם גן עדן!" - אמר לנהג, "תנסה להתנתק או לפחות להתקין סינון חזק, רק לשלושה ימים!".

הנהג שמע, והתקשה להיעתר לכך. המכשיר משמש אותו שעות ארוכות בהיותו בדרכים, והוא מתקשה מאוד להתנתק ממנו. אולם הנוסע דיבר על ליבו עוד ועוד, הסביר לו עד כמה התחושה מרוממת, וגם מסוגלת לישועה. כשהנהג עמד להיעתר לבקשה, ביקש ממנו הנוסע לכוון לרפואתה של אשה נוספת, גם היא יולדת, אם לכמה ילדים, שאף היא חלתה ומצבה קריטי, ושמה חיה רבקה בת לאה. "אני כבר לא יכול להציל אותה!" - אמר הנוסע בחיוך, "אבל אתה עוד יכול! תתנתק, לפחות תתקין סינון

ל המעשה הבא ביכולתי להעיד באופן אישי. מדובר ביהודי שהתקשה להצליח בעיסוק רוחני, ועד מהרה גילה אותו היצר הרע האורב לכולנו. הוא נמשך אל חברים פחות טובים, שהסיטו אותו ממעלתו כבן מלך והסיתו אותו להחזיק במכשיר מהסוג הפסול, כדי שיהיה לו קשר עם העולם וכדי שיהיה לו מעניין בחיים... רחמנא ליצלן. המכשיר אומנם הפיג לו את השעמום, אולם בד בבד הפיג גם את לחלוחית יראת השמים שפיעמה בליבו. דרך המכשיר הזה הוא נחשף לתוכן לא מפקוק, והכיר חברים נוספים - מסוכנים לא פחות, ומצבו הרוחני הלך והידרדר מדי אל דחי. נראה היה כי הוא שועט במורד הרוחני ללא יכולת לעצור.

במוצאי שבת 'בשלח-שירה', י"ז בשבט תשפ"א, נפגשנו ושוחחנו. הוא תיאר את הקשיים העוברים עליו, את הבדידות שנכפתה עליו עקב ימי ה'סגר', ותירץ באינספור תירוצים למה הוא מוכרח להחזיק במכשיר הזה, וכמה בזכותו הוא קשור לעולם ויודע מה קורה, כלשונו, כשהוא נחרץ בדעתו להמשיך להחזיק בסם המוות הרוחני הזה - ויהי מה! לקראת סוף השיחה, דיברנו על סיפור יציאת בני ישראל ממצרים, כיצד היו שקועים בעומק הגלות, ומשה רבינו ביקש לצאת רק לשלושה ימים, מתוך הבנה ששלושה ימי גמילה מבוץ הגלות - כבר יפתחו להם את השער לחוש את טעם הגאולה והחיבור עם בורא עולם. לפיכך, ביקשתי ממנו שלושה ימי ניתוק מהמכשיר, של אוויר צח וזך מהחומריות שמציפה את נשמתו. אחרי שלושת הימים - אם ירצה חלילה - יוכל לשוב אליו!

הלה שמע, וניאות להפקיד את המכשיר, כשהוא אורז אותו בכמה שקיות ניילון אטומות - לבל ייכשל בו מי שישמור על המכשיר. תוך כדי איטום השקיות, ביקשתי ממנו עוד משהו: כשבוע קודם לכן התוודעתי לסיפור של יולדת בשם מרים יהודית בת חיה גיטל, אשה צעירה שהנגיף תקף אותה ומצבה הלך והחמיר עד כדי סכנת חיים. תפילות רבים נערכו לרפואתה, אולם נראה היה כי שערי שמים נעולים, ומצבה הפך קריטי מרגע לרגע... באותו רגע בו הוכנס המכשיר אל השקיות, ביקשתי ממנו שיכוון שהוא עושה מצוה זו לישועת עם ישראל הנתון בצרה, ובפרט לרפואת אותה אשה שתזכה לרפואה שלמה. רגע זה בו יהודי מקריב מעצמו למען שמו באהבה - הוא רגע גדול ונשגב בו שערי שמים פתוחים, וכדאי לנצל את ההזדמנות לפעול ולהציל נפש מישראל! הוא נענה לבקשתי, ואמר את שמה פעם ופעמיים, ונפרד מהמכשיר ממוצאי שבת ועד יום שלישי בערב. כשביקש להשיב לידי את המכשיר, נענית ואמרת לי כי מצבה של האשה מוסיף להיות קריטי, לא שמענו על שינוי משמעותי. לפיכך, אני מבקש ממנו עוד שלושה ימים - רביעי, חמישי ושישי, שלושה ימים נוספים ואחרונים למען הצלת היולדת, שתשוב להיות אמה לילדיה! לא היה לו קל להסכים, ובכל זאת - כנראה שלושת ימי הניתוק השפיעו עליו וזיככו את לבו קצת, עד שנוענה לבקשה לרפואת היולדת. על פניו ניכר כי הדבר דורש ממנו מאמץ, אך הוא התעודד בכך שאינו מתאמץ לחינם.

לא הכרתי כלל את משפחתה של היולדת, רק סיפורה - שקרע את לב הרבים שהעתירו לרפואתה תפס את תשומת לבי. ואז, ביום חמישי בערב, בלילה שבין היום השני לשלישי עברו, בהשגחה פרטית מופלאה פגשתי בבעלה של אותה יולדת, ושאלתי לשלום רעייתו. הדברים שאמר הרטיטו את לבי: "ביום שלישי החליטו הרופאים לנסות להעיר אותה. ימים ארוכים היתה מורדמת ומונשמת והם לא העלו בדעתם אפשרות כזו, אבל ביום שלישי לקראת ערב הם החליטו לנסות. אט אט הורידו את מינון חומרי ההרדמה, ולמרבה הנס והפלא היא החלה מתעוררת... והיום אפילו דיברתי איתה!" - אמר בעלה בעיניים דומעות, "בעזרת השם היא בדרך להבריאה זה נס!". לא האמנתי למשמע אוזניים. ממש כך! באותו זמן בו האיש סיים את שלושת ימי הניתוק הראשונים, התחולל מאבק האם להמשיך לשלושה ימים נוספים, הוא ניצח בו - ובאותו זמן ממש החל המהפך במצבה של האשה!

כשהסיפור נודע לאחד מצדיקי הדור שליט"א, הוא ביקש לפרסמו בעולם כולו, בהטעימו משפט שכדאי לזכור: "מכשיר טכנולוגי אסור - הוא סם המוות, פשוטו כמשמעו. המתנתק ממנו - הרי הוא כנגאל ממוות לחיים. אין פלא כי ביכולתו לחולל תחיית המתים!!!". הוסיף אותו צדיק, כי הקב"ה הקדים רפואה למכה, ונתן לכולנו את כח לפעול ישועה. העובדה שהנסיונות בשמירת העיניים, האוזניים והמחשבה כה קשים ומצויים בדורנו - היא דרך להביא רפואה וישועה, כי כשיהודי מתאמץ למען

הנוסע דיבר על ליבו עוד ועוד... כשהנהג עמד להיעתר לבקשה, ביקש ממנו הנוסע לכוון לרפואתה של אשה נוספת, גם היא יולדת, אם לכמה ילדים, שאף היא חלתה ומצבה קריטי

איכותי. אתה יכול להציל נפש מישראל, להשיב אמה לילדיה!" - ביקש. הנהג הזכיר את שמה של האשה לרפואה שלמה, והבטיח כי למשך שלושה ימים - יתקין במכשירו סינון איכותי מאוד שימנע ממנו כל שימוש שאינו לצורך חשוב מאוד עבורו, כדי "לראות איך זה", כלשונו...

הוא אכן זכה לראות בעיניו "איך זה...". ביום השלישי לסינון, הוא נוהג ברכבו בכביש מהיר, כשלצידו חבר. מסיבה לפתע סוטה הרכב ממסלולו ומתנגש בקיר, מתהפך ומתרסק לחלוטין ונותר מפורר לחתיכות. בשפת המכונאים הרכב 'הלך טוטאלוס'. כוחות ההצלה שחשו למקום, הגיעו לקראת הנורא מכל... אבל התקשו להאמין שמתוך שברי הרכב, יצאו ממנו בשלום הנהג והנוסע שלצידו, על רגליהם בבריאות איתנה, מנערים מעליהם שברי זכוכית ואבק! - הנהג שהתנתק מנסיונות המכשיר זכה לראות עין בעין את הצלתו, תוך שלושה ימים בלבד!

ובכך לא תם סיפורנו: הרי הנהג זיכה את זכות התנתקותו לרפואת האשה חיה רבקה בת לאה. כשהזכיר את שמה לרפואה, היתה האשה מחוברת למכשיר 'אקמו' המחליף את פעולתם של הלב והריאות שכבר לא תפקדו, מצבה היה קריטי ממש... לא חלפו כמה שבועות בלבד, והאשה נותקה ממכשיר 'אקמו' והתעוררה מההרדמה. ובזמן פרסום סיפור זה היא כבר יצאה מכלל סכנת חיים, ומצבה השתפר ללא הכר. השמירה מסכנות המכשיר הציל את הנהג והבריאה את האשה גם יחד!

רגע לפני כניסת חג הפסח הבעל"ט, זה הזמן לנקות את הלב וחדריו, להשליך מעלינו כל ניסיון, להתנתק מכל מכשול, ולצאת לגאולה רוחנית מהיצר הרע ככל האפשר. עכשיו, לאחר שניקינו את הבית מכל בדל חמץ, הבה ונקה את הלב ממה שמסיט אותנו מעבודתו יתברך, ונתגבר על הנסיון בכל הכח, ונזכה לפתוח לעצמנו שערי ישועה וגאולה!

(הרב אשר קובלסקי)

- לע"נ יהודית בת ריחנה ע"ה
- לע"נ אברהם אבהרון בן גנינה ז"ל
- לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל
- לע"נ בנימין בן טאוס ז"ל
- לע"נ אסתר בת חנה ז"ל
- לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

צריך להתעורר

אשריהם ישראל שמכינים הכל לליל הסדר ביד טובה ורחבה. מכינים את המצות והמרור, את הכוסות והיין, את הכרפס והחרוסת, את הכרית להסבה ומי המלח - מכינים הכל ברוך ה'! אבל יש דבר אחד שהרבה פעמים שוכחים להכין: את ההגדה, המצווה המרכזית של ליל הסדר היא סיפור יציאת מצרים. כל מילה שמספרים היא מצוות עשה דאורייתא. במה אם כן צריך להשקיע ואת מה צריך להכין?

בשביל להבין את חשיבות הדברים נביא סיפור ובתוכו משל קצר אך עוצמתי. בתקופה שהגיעו ארצה עולים חדשים מחו"ל, שלחו אותם הרשעים לגור וללמוד במקומות חילוניים. עמדו רבים ממנהיגי העדה וטיכסו עצות: אין מצילים אותם? אין דואגים שילדיהם לא יילכו חלילה לאבדון? בצר להם, באו אל הרב מפוניבז' צוק"ל להתייעץ עמו, ובתשובה פתח הרב ונשא משלו: "בבית אחד פרצה שריפה. יושביו מיהרו למלט עצמם ממנה, מבלי לחשוב על שום דבר אחר. והנה התברר שבתוך הבית נותר יהודי אחד ישן! האנשים שעמדו בחוץ החלו לטכס עצות באיזו דרך לחלץ אותו, האחד אומר דרך כן, והשני אומר דרך החלון... אבל הזמן עובר במהירות והאש ממשיכה להתפשט במהירות. עבר שם פיקח אחד ואמר: 'שוטים שכמותכם! יש לכם זמן לטכס עצות אין להוציא? תעירו אותו! שיתעורר ימצא לבד את הדרך כיצד לברוח, ויעשה זאת הרבה יותר טוב מכם!'. המשך הרב מפוניבז': 'עלינו מוטל לעורר את היהודים הרחוקים, להפיח בהם תורה ויראת שמים. ברגע שיתעוררו ימצאו בעצמם את הדרך להיחלץ מציפורני הרשעים'.

זהו תפקידו ועוצמתו של ליל הסדר, הלילה היחיד בשנה בו אומרים הלל שלם בברכות, להורות לנו שמסוגל הלילה הזה להאיר כחשיכה כאורה את ליבות השומעים, להאיר לכולם את החושך עד כדי שיתבהרו כל הספקות, יש עניין בחידושים ודברי תורה על ההגדה, אבל העיקר הוא עצם הסיפור על יציאת מצרים! להחיות את הדברים באוזני השומעים! לגרום לכל המסובים להתעורר ולהתמלא באמונה ובטחון, ובידיעה שיש לנו אב רחמן ששומע ורואה הכל ממרומים, שחפץ לגאלנו גאולת עולמים.

אומר החתם סופר (דרשות לשבת הגדול, ח"ב רנב. שנת תקצ"ד, ד"ה הא לחמא): מובטחים אנחנו אפילו בגלות החיל, בשעה שאנחנו יושבים לספר יציאת מצרים לבנינו, להשריש ליבותם ביראת ה', אזי שפע אלוק עלינו כמו בצאתנו ממצרים'.

החמץ המהודר

שאלה: סיפר יהודי, לאחר הפסח נקלעתי לאחת מערי הצפון, ונכנסתי למכולת מקומית. לפתע נזכרתי - לא בדקתי בכניסתי למכולת, האם עשו כאן מכירת חמץ. התבוננתי היטב לכל הצדדים, אך לא מצאתי את אישור מכירת החמץ.

"איבדת משהו?", שאל בעל המכולת, "לא - השבתי - אני פשוט מחפש תעודת מכירת חמץ לגוי". בעל המכולת השיב בפליאה, "מכירה לגוי?! ידידי היקר, אני בעצמי גוי... אל תחפש אצלי שום אישור, אצלי החמץ הוא המהודר ביותר שיש, היה ונשאר תמיד ברשות ערבי!".

כאן עמדתי ונסתפקתי: כידוע, רבותינו קנסו שלא לאכול או להנות מחמץ שעבר עליו הפסח, שהיה ברשות יהודי בזמן הפסח, ובעליו עבר על איסור "בל יראה". אבל חמץ של נוכרי שעבר עליו הפסח - מותר. שאלתי היא, האם אני יכול לסמוך על דברי בעל המכולת המעיד שהוא עצמו נוכרי?

תשובה: הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א סיפר שהשאלה הובאה לפני מרן הגרא"ל שטיינמן צוק"ל, שהשיב: יהודי שיכריז על עצמו שהוא ערבי, אין זה מסתבר כלל, כי יהודי (אפילו חילוני), לא ימכור את היהדות שלו בעד כמה שקלים... ולכן ניתן להניח שאמת בפי האיש.

ונראה להוסיף עוד ד' סיבות להקל בזה:

א) בתוספות (פסחים ג: ד"ה ואנא, וביבמות מז. ד"ה במוחזק) כתבו שהבא לפנינו ואומר "ישראל אני", מאמינים לו, "כי רוב הבאים לפנינו בתורת יהדות, ישראל הם", ונראה שגם בדיננו, אדם שלא מוחזק כיהודי האומר על עצמו "גוי אני", ניתן להאמין לו, כי סביר להניח שרוב המציגים עצמם כגוים, אכן גוים הם.

ב) לימדונו רבותינו: "כל מילתא דעבידא לאיגלויי לא משקרי ביה אינשי", כלומר אנשים אינם משקרים בדבר העשוי להתגלות, כדי שלא יחזקו לשקרנים, וכך בענייננו שניתן לברר בקלות אודות דתו של בעל המכולת.

ג) יהודי בעל מכולת שלא יעשה מכירת חמץ כדן, יחשב ל'שוטה גמור', משום שברור שהדבר יסב לו הפסדים כספיים גדולים, לכן סביר להניח כי אמת דיבר.

ד) גם אם יהא הדבר עדיין בגדר ספק, ניתן להקל, וכך רבים מהפוסקים כתבו, שהיות וחמץ שעבר עליו הפסח הוא קנס מדרבנן, ניתן להקל בו כדן ספק דרבנן לקולא (או"ח תמ"ט, משנ"ב סק"ה, ובכף החיים סק"ז)

לסיכום: ניתן לסמוך על דברי בעל המכולת ולקנות אצלו מוצרי חמץ לאחר הפסח.

(אחת שאלתי 3, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

בחפילה גם אחרונים כמלאכים!

אומרת הגמרא (שבת קיב): "אמר רבי זירא אמר רבא בר זימונא, אם ראשונים בני מלאכים - אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים - אנו כחמורים...". אדם הקורא שורות אלו יכול להכנס לעיתים לחלישות הדעת, מה אני ומה חיי, ומה יש בכוחי לעשות כדי להתקרב אל ה' וכדי שישמע ה' תפילתי וישעני ממצרי. גם ממבט שטחי בסיפור יציאת מצרים, יכול האדם לקבל חלישות הדעת ולומר לעצמו, בימינו אין לנו משה רבינו, ונראה שאין מי שישוענו.

האמנם? אם נסתכל כיצד התחיל סיפור יציאת מצרים הגדול והנורא, נמצא מפורש בפסוקים, שמה שזכו בני ישראל שהקב"ה ישלח את משה רבינו להושיעם, הוא דווקא בזכות זעקת בני ישראל, ככתוב "וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שְׁוַעֲתָם אֶל הַאֱלֹהִים" (שמות ב, כג). הקב"ה שמע את זעקת עם ישראל, אשר מעידים רבותינו שהיו כבר בארבעים ותשעה שערי טומאה, שרק פסע הפריד בינם לבין היותם כשאר האמות, כגוים גמורים חלילה, ובכל זאת שמע הקב"ה את תפילתם, תפילה הבאה מלב נשבר ונדכה, אותו אלוקים לא יבזה.

"ליל שמרים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים" (שמות יב, מב): נכתב הפסוק בלשון עתיד (להוציאם), שהוא עתיד להוציאם תמיד בכל שנה כשיבוא הלילה הזה, הוא הלילה הזה לה', שימורים לכל בני ישראל לדורותם' - בכל הדורות מוציא ה' את ישראל ממצרים בלילה הזה, כל אחד באשר הוא שם, ובלבד שלא יתייאש משפלותו ומצבו, אלא יתחזק בכח התפילה, בלב מאמין ובטח בדיוק כמו בני ישראל, שזעקו ונשמעה שוועתם, ללמדנו שבתפילה גם אחרונים יכולים להיות כמלאכים.

גם בימינו, כל אדם בפרט ועם ישראל בכלל, צריך לסגל לעצמו את אומנות התפילה. אנו אומרים בהגדה "כל דכפין יתי ויכול, כל דצריך יתי ויפסח", אדם שמבין את הדברים, בודאי מקיימם כראוי ונותן מכספו בהידור למצוות "קמחא דפסחא". אבל אם ישמעו אוזניו מה שפיו מדבר, ודאי יבין שגם הקב"ה רוצה לתת משלו לכל אחד ואחד מבני ישראל, אדם המרגיש "דכפין" ו"דצריך", מבין שהוא תלוי ועומד רק בזכות בורא עולם, ונוזק וצריך לישועתו, אדם שכזה מקיים כראוי את "ונצעק", ובודאי שיחיש ה' לגאול אותו מצרותיו ממצוקותיו, ואת כל עם ישראל לגאולת עולם.

כך מדייק הרה"ק "בית אהרן" זיע"א (פסח פב: ד"ה ליל שימורים), על הפסוק "לִיל שְׁמֵרִים הוּא לֵה' לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות יב, מב): נכתב הפסוק בלשון עתיד (להוציאם), שהוא עתיד להוציאם תמיד בכל שנה כשיבוא הלילה הזה, הוא הלילה הזה לה', שימורים לכל בני ישראל לדורותם' - בכל הדורות מוציא ה' את ישראל ממצרים בלילה הזה, כל אחד באשר הוא שם, ובלבד שלא יתייאש משפלותו ומצבו, אלא יתחזק בכח התפילה, בלב מאמין ובטח בדיוק כמו בני ישראל, שזעקו ונשמעה שוועתם, ללמדנו שבתפילה גם אחרונים יכולים להיות כמלאכים.

למה רקד הרב אלישיב זצ"ל

מספר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מחזה שלא ראה מעולם, אצל חמיו הגאון מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל. כל מי שזכה להכירו ולו במעט, יודע שאבן יסוד עיקרית בחיי הרב זצ"ל, היא מידת 'מנוחת הנפש', ומדבריו הובן שהצלחתו להעפיל לדרגות נשגבות בהתמדת התורה, הודות למנוחת ושלוות הנפש. למרות שהיה הרב בעל רגש גדול, לא הראה מעולם את המתחולל בליבו כלפי אחרים, אף בשעות קשות, אז לראותו בריקוד? ודאי שלא שייך.

משום כך נקל לתאר את תדהמתו הגדולה של הגר"י זילברשטיין שליט"א, באותו ערב פסח, שעות ספורות לפני התקדש החג. ובכן, בכל שנה בסמיכות לחג הפסח, עוגמת נפש קטנה נקבעה בליבו של הרב. בביתו היה מונח גביע כסף מירושתו של סביו הגדול, מרן הגאון הקדוש בעל ה'לשם' זיע"א. גביע זה היה חביב עד מאד אצל הרב אלישיב זצ"ל. למי מאיתנו יש בכלל השגה, ככוונות שכיון בעל ה'לשם' זיע"א, כשקידש על היין בגביע זה, ובפרט בזמן ליל הסדר.

אבל, מכיון שגביע זה נוצק בטרם נודע פסקו של מרן ה"חזון איש" בענין שיעור 'רביעית', שהוא גדול יותר מהשיעור שהיה מקובל עד זמנו, ועל אף שגדולי עולם בדור הקודם (כמרן החפץ חיים זצ"ל) השתמשו בגביעים הקטנים משיעור ה"חזון איש", בכל אופן לא רצה הרב אלישיב זצ"ל לקדש על גביע זה.

שנה אחת התבטא בצער בפני הגר"י זילברשטיין שליט"א אודות צערו. כששמע על כך, החליט לנסות לעשות מעשה. פנה לדודו הר"ר דוד בולימובסקי ז"ל, שהיה לו הבנה בעניינים אלו, ושאלו מה ניתן לעשות. לקח הלה את הגביע ל'צורפים', שטיפלו בו בעדינות ובוזהירות יתרה, והוסיפו לגובהו של הגביע, עד שהכיל הגביע שיעור 'רביעית', אף לשיטת ה'חזון איש'. כשהגיש הרב זילברשטיין שליט"א בפני הרב זצ"ל את הגביע, לקחו הרב לידו ולא יכול היה לשים מחסום רגשותיו, שפרצו וגאו בשמחה של מצוה, עד שיצא מכליו ופרץ בריקוד של שמחה! מחזה נדיר שלא נראה מעולם!

נתברר לגר"י זילברשטיין שליט"א, שעיקר ריקודו ושמחתו של מרן הגר"י אלישיב זצ"ל לא היה משום שיזכה לקדש בגביע נכסף זה משום קדושתו, אלא שעלה בידו להוסיף הידור בהלכה. הרי כך נפסק ב'שולחן ערוך' (תעב, ב): "יסדר שולחנו יפה בכלים נאים כפי כוחו", והכלי הנאה ביותר שהיה ברשותו של מרן הגר"י אלישיב זצ"ל, היה גביע זה, ומשום כך לא יכול היה לעצור בעד רגשותיו ופרץ בריקוד של שמחה, בגלל הידור ודקדוק נוסף בהלכה!

המשך מעמוד 1 <<

להתפשט במהירות בין הבדים, והרי בדים נשרפים במהירות, התקשרתי למכבי האש וביקשתי מהם שיגיעו מהר בתוך דקה, והם ענו לי שדקה זה לא אפשרי, אבל יבואו תוך כמה דקות במהירות האפשרית, ואני מוצא את עצמי בכל דקה מתקשר ואומר להם, עוד מעט לא יהיה מה להציל, תזדרזו, והם שוב ענו שהם בדרך.

בסופו של דבר הם הגיעו אחרי שמונה דקות, אבל לא היה כבר מה להציל, רק לומר קדיש על מה שהלך, הייתי מאוד עצבני, הרי איבדתי את כל הסחורה, וזה היה כל רכושי. תפסתי את אחד הכבאים ואמרתי לו, אתה לא מתבייש, אני צועק לכם בטלפון תזדרזו ובואו מהר, זה כל הרכוש שלי, הסתכל עלי הכבאי וענה, מה אתה רוצה בסוף הגענו! משפט זה החזיר אותי אחורה, הרי אני מאחר בכל יום לבית הכנסת, ואומר לרב מה אתה רוצה בסוף הגעתך, ובדיוק בגלל זה הפסדתי את כל הרכוש, וכך למדתי לקח לחיים, הזמן הוא לא הפקר, צריך לדעת להעריך את הזמן, זה לא העיקר לבוא בסוף, אלא העיקר הוא לדעת לנצל את הזמן, וזה המסר הכי חשוב בחיים.

הרב אריה לוי זצ"ל, חמיו של הרב אלישיב, היה רב גדול משכמו ומעלה, ודמות נערצת מאוד באזור ירושלים, היו לו תלמידים רבים וילדים שהוא היה מחבבם עד מאוד. פעם אחת רצו קבוצת ילדים לעשות לו מבחן, באופן שהיו בטוחים שיכשיל אותו. מה עשו? תפסו פרפר וסגרו עליו את היד, הפרפר היה חי וכלוא בתוך היד, ולא היה אפשר לראותו ולדעת את מצבו. הם באו לפני הרב ואמרו לו, יש לנו פרפר ביד, כבוד הרב יאמר לנו, התדע האם הפרפר חי או מת? בחשבם, שאם יאמר הרב שהפרפר חי - הם ימעכו אותו בידם ויאמרו לו שהוא טעה, ואם יאמר הרב 'מת' - הם יפתחו את היד ויראו את הפרפר עף וחי.

הרב אריה לוי הסתכל למשך כמה שניות, ואז השיב להם בחכמה: החיים של הפרפר תלויים בכך, אתם תחליטו האם הוא יחיה או לא, אבל - המשך הרב - החיים שלנו תלויים בנו. זה המסר לחיים, אדם צריך לדעת שהחיים שלו תלויים בעצמו ולא באחרים, אף אדם לא ינהל בשבילו את חייו, וינצל בשבילו את הזמן, ומי שלא יודע לנצל את הזמן, יאבד את הזמן לנצח נצחים.

לעיתים האדם מחכה בתור לרופא או לבנק, עומד ומסתכל אנה ואנה, שורף זמן וחיים נצחיים. בימינו הדבר כה פשוט, אפשר לקחת גמרא קטנה או ספר כיס, או להשתמש בטכנולוגיה של ימינו ולשמוע דברי תורה, שיעור או משהו מחזק, אבל סתם כך לאבד את הזמן זה לקחת חיים ולהשליכם. גם אדם הנוסע שעה ושעתיים בכבישים, יכול לשמוע בדרכו דברי הלכה ומוסר, או שיעור של דף היומי, וכך הופך האדם את הזמן לחיים נצחיים.

בבוא היום האדם יצטרך את כל הדקות הללו, 'וְהַלֵּךְ לְפָנֶיךָ צְדָקָה' (ישעיה נח, ח), את זה האדם לוקח איתו, את הדקות הנצחיות שהוא במעשיו הנציח לדורי דורות, וגם בעוד אלפי שנים אותם דקות יישארו לו, דקה ועוד דקה שהוא ניצל ללימוד תורה או הנהגה טובה, וזה למעשה המסר אלינו בחג הנפלא הזה, להשכיל וליצוק בזמן היקר שלנו תוכן רוחני, ובעזרת ה' אם נדע לנצל את הזמן כראוי, ודאי שהנהגות שלנו יועילו לחיים נצחיים, אמן ואמן.

בברכת שבת שלום, ופסח כשר ושמח, הרב אברהם עטיה

שיעורי חול המועד

"לא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא כדי לעסוק בהם בתורה" בס"ד יתקיימו בחוה"מ פסח שיעורי תורה בהלכה ובאגדה בענייני דיומא

בהיכל ביהכ"ס "בית-לוי" רח' יוסף חכמי 48

מפי רבנים חשובים וראשי ישיבות

השיעורים יימסרו לאחר תפילת מנחה

תפילת מנחה בשעה 18:45

(תפילת ערבית בסיום השיעור)

הציבור היקר מוזמן להשתתף ולהגדיל תורה ולהאדירה

מקוה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייפוי מיוחד, ועובר נקיון יסודי מידי יום ע"י חברת נקיון

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטוה, נא לשלוח בקשה במייל

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

חג פסח - יהלום בסוף הלילה

"לְסֹסְתֵי בְרָכְבִּי פְרָעָה דְמִיתֶיךָ רַעֲיָתִי" (שיר השירים א, ט)

ולהשתפך ב'שיר השירים' נרגש מכל הלב. רבותינו הביאו מספר סיבות מדוע כדאי לקרוא את 'שיר השירים' לאחר אמירת ההגדה:

א. כידוע, ב'שיר השירים' רמז עניין יציאת מצרים, שהרי כתוב בו: "לְסֹסְתֵי בְרָכְבִּי פְרָעָה דְמִיתֶיךָ רַעֲיָתִי" (שיר השירים א, ט).

ב. חג הפסח מסמל את הברית בין בורא עולם לבין כנסת ישראל. עניין זה הוא העיקר של 'שיר השירים'.

ג. חז"ל דרשו את הפסוקים: "מִדְּלָג עַל הַקְּרָיִים" (שיר השירים ב, ח) – בזכות האבות הקדושים. "מִקְפָּץ עַל הַגְּבְעוֹת" (שיר השירים ב, ח) – בזכות אימותינו הקדושות. "מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלֹנוֹת" (שיר השירים ב, ט) – זו זכות אבותינו. "מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים" (שיר השירים ב, ט) – זו זכות אמותינו. קריאת 'שיר השירים' נעשית כדי לרמוז שזכינו להיגאל ממצרים בזכות אבותינו ואימותינו הקדושים. (הטעמים הובאו ב'הידברות')

בואו נאמץ את המתנה הנפלאה הזו, ונזכה בכל שלל המתנות המושפעות לנו מן השמיים בליל הסדר! יהי רצון שנזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן.

בברכת שבת שלום וחג פסח כשר ושמח הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

הוא כבר היה בחור מבוגר. הוא המתין זמן רב לזיווגו- אבל עדיין לא נושע. הוא נחל אכזבות רבות בחייו. הזמן חולף, עובר והישועה לא נראית באופק.

חג פסח הגיע. לאחר סיום אמירת ההגדה בליל הסדר, אימו הציעה לו שיאמר 'שיר השירים'.

האמא הסבירה כי אמירת 'שיר השירים' בליל פסח היא סגולה נפלאה. הבחור טען כי אשמורות עיניו נעצמות. הוא מתקשה להמשיך לשמור על עירנות.

האמא לא ויתרה. היא עודדה אותו וגם אמרה לו שתשב ותאמר יחד איתו את 'שיר השירים' כדי שיזכה לישועה. הבחור לא רצה להמרות את פיה ולכן עשה כמצוה עליו.

חלפו מספר חודשים, והנה בדרך פלא, הבחור בא בברית האירוסין. חלפו כמה חודשים, ואחיו הצעיר גם בא בברית האירוסין, באופן מפתיע למדי...

רק אז התברר כי האם אמרה גם לבן הצעיר את אותה סגולה. כך זכתה ששני בניה יקימו את ביתם בתוך חודשים ספורים!

סיפור זה שמובא בספר 'אוצרות הזמן', חושף לנגד העיניים שלנו את הסגולה הנפלאה של שיר השירים, היהלום האהוב שממתין לאחר ליל הסדר.

מך החיד"א זיע"א גילה כי לאחר עריכת הסדר זה הרגע שבו כל העולמות מאירים ומזהירים. כדאי מאוד לנצל את עת הרצון

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב רח דוד בן לאה וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרז' בן ימנה אלינה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזירי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזירי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזירי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

יום	כניסת לכת	צאת לכת	היוון תם
י"ג	18:33	19:45	20:33
ט"ד	18:51	19:43	20:30
ט"ה	18:52	19:45	20:33
ט"ו	18:52	19:44	20:30

שואל ומשיב בהלכה – ספירת העומר

מה הדין כאשר האדם יודע מראש שלא יצליח לספור את כל הימים, האם יספור בברכה או לא? האם מותר להסתפר בימים אלו או לשמוע מוזיקה?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה': אדם שיודע שיהיה אנוס ויצטרך לדלג יום אחד בימי הספירה, כגון: שצריך לעבור ל"ע ניתוח וירדימו אותו למשך כל הלילה והיום למחרת, יכול להתחיל ולספור עם ברכה, מכיוון שכעת עושה את המוטל עליו, וגם אולי המצב ישתנה ויוכל לספור כל יום.

תשובה:

ימי ספירת העומר, שבהם אנחנו נמצאים, חל בהם אבל לאומי על אותם עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, שנפטרו בקיצור ימים ושנים. לכן אנחנו מחמירין על עצמנו ונוהגים דיני אבלות: לא מתחתנים ולא שומעים מוזיקה וכן לא מסתפרים, עד היום שבו פסקו מלמות, שהוא ל"ג בעומר. הספרדים מחמירים עד ל"ד בעומר לעניין נישואים ותספורת.

אם יש סעודת מצווה, כגון ברית מילה או בר-מצווה, שהוא היום שבו מלאו לנער יג' שנה, מותר להשמיע מוזיקה. לעניין תספורת הראש וכן גילוח הזקן - יש להחמיר לגברים, שלא לגלח כלל, נשים מותרות בתספורת וכן ילדים קטנים. אדם שמוכרח להתגלח מכל סיבה שהיא, מוטב שיתגלח בערב שבת לכבוד השבת ובכל מקרה יעשה שאלת רב.

מה חשוב באמת

המשפיע הרב הצדיק אלימלך בידרמן סיפר: נכד אחד של הגאון רבי בנימין רבינוביץ צ"ל (חבר הבד"ץ של העדה החרדית בירושלים, מייסד קהילת 'משכנות הרועים'), סיפר כי בליל הסדר זקינו הקפיד מאוד על אכילת מצה של אפיקומן לפני שעת חצות, כדעת הסוברים שמצוותה רק עד חצות.

שנה אחת המשתתפים האריכו בזמן אמירת ההגדה יותר מכל שנה כי ה' הטובה עליהם. כל בן משפחה שקרא קטע מההגדה, סיפר חידוש או דבר מה שארך דקות ארוכות. הם מצאו את עצמם נוטלים את ידיהם לאכילת כזית מצה ראשונה כעשרים דקות לפני חצות הלילה! מכיוון שהם ידעו את חומרת זקינם, שניים מיוצאי חלציו קמו ומיהרו אל המטבח להגיש את צורכי הסעודה מהר ככל האפשר, כדי שיוכלו להספיק את אכילת אפיקומן לפני חצות.

כשרבינו הבחין במעשיהם וכוונתם, הורה להם תיכף ומיד לחזור למקומותיהם. הם, כמובן, חזרו מהמטבח והביעו את תמיהתם, שכן אם לא יאכלו כעת ובמהירות, אכילת האפיקומן תהיה אחרי חצות לילה. רבינו הסביר להם: "הרבנית השקיעה וטרחה שעות רבות כדי להכין את המאכלים עבור יום טוב. כעת, כשתראה שאנחנו אוכלים את המאכלים במהירות ובחטף, הרי יש לחשוש שמא תבוא לידי צער. דבר פשוט הוא שכל החומרות שנוהגים בליל הסדר לא שוות מאומה כנגד אנחה אחת של יהודי".

מידת השבוע: חסד (שבוע ראשון)

צדיק המרכבה למידה: אברהם אבינו. איבר המרכבה למידה: יד ימין

הגדרת המידה: אהבת ה', תכלית האהבה- להתחסד עם קונו. חסד- כל העושה דבר שאינו מוכרח לעשותו מצד הדין אלא עושה אותו בטובתו. כולל קבלת יסורים באהבה, וכמובן לעשות לפנים משורת הדין. **עבודה עיקרית:** מאכלות אסורות.

הדגשות מיוחדות: זהירות מקנאה, אכזריות, כעס, שנאת חינם. דקדוק בשמירת קדושת התורה, ובמילי דאבות, ברכות ונזיקין. (וספרתם לכם)

יום	יום	יום	מידה ממ"ח	הנהגה הפרטית ליום
בחודש	לעומר	פרטית	קנייני התורה	
טז'	א'	חסד	בתלמוד	יעשה חסד של אמת- רק לתועלת הזולת. ייטיב אפילו לחוטאים. ידון לכף זכות
יז'	ב'	גבורה	בשמיעת האוזן	יעשה חסד בכל כוחותיו. יעשה חסד לפי הצורך ולא יותר מדאי כדי שלא יזיק
יח'	ג'	תפארת	בעריכת שפתים	יעשה חסד בגופו, וחסד על ידי לימוד תורה. לא יוותר על האמת בעשיית החסד
יט'	ד'	נצח	בבינת הלב	יעשה קיום לחסדיו. ישא בעול עם חבריו. יעשה חסד שלם- אפילו מאה פעמים
כ'	ה'	הוד	בשכלות הלב	יודה לה' שנתן לו כוחות ואפשרות לעשות חסד, ויזכיר תמיד שהקב"ה המטיב
כא'	ו'	יסוד	באימה	ילמד אחרים לאהוב את ה', ימול עורלת לבבו, ויהיה שם שמים מתאהב על ידו
כב'	ז'	מלכות	ביראה	יעשה חסד גם עם פיו. יתפלל לה' על החוכמה, יתפלל על אחרים ולא רק לעצמו

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

אם ראשונים כְּמִלְאָכִים- האדמו"ר הרב שלמה יהודה לייב מלענטשנא זצ"ל

האדמו"ר הרב שלמה יהודה לייב מלענטשנא- נולד בשנת ה'תקל"ח (1777) בעיר רישא. עוד מילדותו ניכר על פיו בצורה מדהימה ומעולם לא שח שיחה בטילה. לפני שהגיע לעול תורה ומצוות התייתם מאביו הגדול. בימי שחרותו היה רגיל להשכים קום לפני שהאיר היום להתפלל עם הנץ החמה, ואז לשקוד על תלמודו ברציפות עד לתפילת המנחה.

בשנת ה'תקע"ה (1815) לאחר פטירת רבו, ה'חוזה מלובלין' זיע"א, התחילו להפציר בו רבות, כדי שיקבל עליו את עול ההנהגה, אבל רבינו סירב לכך. אולם אז, יום רדף יום, צרה גרה צרה, עד שרבינו ראה כי אין ברירה ועליו לקבל את עול הציבור ולשמש כאדמו"ר.

גר בהתחלה בעיירה בוקאווסק ובהמשך עבר ללענטשנא. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. ענוותן מופלא. התמדתו בתורה הקדושה היתה עצומה. בשנתו האחרונה, נגזרה גזירה על בני ישראל שבפולין שילקחו לעבודת הצבא, אבל רבינו אחז בזקנו ואמר: "כל זמן שאהיה חי בעולם, לא אניח זאת".

בליל הסדר ה'תר"ג האחרון לחייו של רבינו, אמר: "חצי הסדר השני יארך שלושים שנה". לאחר מספר ימים נפטר בחול המועד פסח י"ט ניסן ה'תר"ג (1843). חי כ-66 שנים. ציונו בלענטשנא שבפולין. בנו, ר' יהושע, הנהיג את עדתו ונפטר לאחר שלושים שנה. אז הבינו הכול, כי רוח הקודש נשמעה מפיו ודבריו הובנו למפרע.

אביו: ר' ברוך (היה צדיק נסתר). **אשתו:** מרת שרה פייגא. **מרבתי:** האדמו"ר ר' מנחם מנדל טארים מרימנוב, האדמו"ר ר' יעקב יצחק הורביץ (ה'חוזה מלובלין'), הרה"ק ר' יהושע מדינוב (אב"ד דינוב), האדמו"ר ר' יעקב יצחק רבינוביץ מפשיסחא (ה'יהודי הקדוש'. רבינו היה תלמידו המובהק). **מתלמידי:** בנו, האדמו"ר ר' יהושע מאוסטרובא (מח"ס 'תולדות אדם'), האדמו"ר ר' שמואל משינאווא (מח"ס 'מתים צופים'). **בנו:** האדמו"ר רבי יהושע מאוסטרובא (מח"ס 'תולדות אדם'. אביו העיד כי בנו קיבל את נשמת רבי יהושע בן פרחיה. היו לו אלפי חסידים. כונה בפי חסידי פולין ה'נועם אלימלך הקטן').

רבינו התייתם מאביו בגיל צעיר. הוא השתוקק בכל מאודו לרכוש לעצמו תפילין שכתב הרה"ק רבי משה מפשווארסק זיע"א, הסופר הקדוש שכתב כוונות מופלגות כל אות ותג. אולם פרשיותיו עלו הון עתק, שכן השקיע בכתיבתן זמן רב, ולא הוציא תפילין רבות מתחת ידיו.

ידיו הילד קיבץ פרוטה לפרוטה במשך מספר שנים, עד שסמוך ונראה ליום הגיעו למצוות היה בידו זהוב שלם לרכישת הפרשיות הנכספות. הוא הלך במשך מספר שבועות, מחוסר ממון עבור הוצאות הדרך, עד שהגיע לבית של רבי משה. להפתעתו רבי משה קיבל את פניו בשמחת לבב. כשראה עד כמה מסר עצמו למצווה זו, סירב לקבל את הזהוב ואמר: "הא לך התפילין שהכנתי עבורך. את הזהוב שהבאת, אני נותן לך כדורון דרשה".

בתחילת ימיו היה חי בדוחק גדול מאוד. האדמו"ר הרה"ק ר' יחיאל יהושע רבינוביץ מביאלא זיע"א סיפר: פעם בערב שבת לא היה בביתו של רבינו אפילו שווה פרוטה. רבינו חשש שהרבנית לא תעמוד בניסיון הקשה ולכן אמר לה בבוקר: "הרבנית, אל תלכי לשכנות ואל תספרי לאף אחד על מצבנו הדחוק. נסמוך על בורא עולם והוא יעזור לנו". לאחר מכן הלך לבית המדרש. כשחזר לביתו בליל שבת קודש ראה מרחוק כי יש אור בביתו.

רבינו חשב לעצמו: "איך יתכן שיש נרות בבית, הלא לא היה לנו אפילו שווה פרוטה לקנות נרות? כנראה זוגתי לא עמדה בניסיון". כשנכנס לבית, ראה על השולחן חלות גדולות, בשר ודגים. שוב חשב שאשתו, כנראה, סיפרה על מצבם הדחוק ולוותר או קיבלה מהשכנות, שהרי לא היה לו אפילו פרוטה אחת. גם אם לא שמעה לי, אסור לריב".

"על אחת כמה וכמה צריך להיזהר שלא לריב בשבת, שהרי כתוב בתורה: "לא תבְּעֵרוּ אֶשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת" (שמות לה, ג). לכן לא שאל כלום ואמר "שלום עליכם" בהתלהבות בניגון של הרה"ק ר' מנחם מעדל מרימנוב זיע"א. אכל את סעודת השבת ושר זמירות, ולא שאל את הרבנית כלום במשך כל השבת.

במוצאי שבת קודש שאל את הרבנית: "איך היה לנו בשר, דגים וחלות, הלא אמרתי לך שלא תלכי לשכנותינו?". הרבנית ענתה שבאמת לא הלכה לשכנותיה. היא ניקתה את הדירה לכבוד שבת והוציאה את הזבל בחגורתה. כשעמדה בחוץ, היתה סערה וקיבלה בחזרה את המטבעות של זהב לחגורתה. היא לקחה מטבע אחת אל הצורף, ותמורת המטבע נתן לה מעות, שהיה בהם די לקנות כל צרכי שבת.

רבינו צעק תיכף: "אני לא רוצה!", ושאל אותה: "האם יש לך עוד מטבעות?". הרבנית ענתה: "יש לי עוד". אמר לה: "הסערה היא שהביאה את המטבעות תקבל אותם בחזרה". אשתו יצאה החוצה עם המטבעות בחגורתה, ובאה סערה וקיבלה בחזרה את המטבעות. הרה"ק ר' יחיאל יהושע מביאלא זיע"א סיים: "קבלת המטבעות בחזרה על ידי הסערה היא מופת גדול יותר מהבאת המטבעות, שהרי כתוב בגמרא (מסכת חולין ס') "מהשמיים - נותנים. אך לא נוטלים בחזרה". (שיח זקנים)

האדמו"ר הרה"ק ר' נפתלי צבי הורביץ מרופשיץ (מח"ס 'זרע קודש') זיע"א היה מתנגד גדול לרבינו. האדמו"ר הרה"ק הרב יהושע בן אריה לייב (אב"ד דינוב זיע"א) אמר על כך לאשת רבינו: "תדעו שמלאכים ושרפים מתקנאים בבעלך. לכן, לטובת בעלך, הרה"ק מרופשיץ חולק עלי, שבכך מציל את בעלך מקנאתם".

האדמו"ר הרב יעקב יצחק רבינוביץ (ה'יהודי הקדוש', מייסד חסידות פשיסחא. היה רבו של רבינו) העיד על רבינו שכל פעם שבא לחדרו, הוא מרגיש קדושה. בנוסף העיד עליו שהוא אחד מה-ל"ו צדיקים בדור.

אהל הרה"ק
הרבי ר' שלמה לייב מלענטשנא
זיע"א ועכ"א
ועד אהלי צדיקים
בראשות הר"ר ישראל מאיר גבאי הי"ו

ישועה מפלאה

"מה?!", הרבי שאל בתמיהה, "יש לה רק...?", וסירב לחזור על המילים הקשות. הרבי אמר מיד: "סע בחזרה לארץ הקודש. עליכם לפנות אל פרופ' אריה דורסט (שימש באותו הזמן כמנהל המחלקה הכירורגית בהדסה עין כרם בירושלים) ואמרו לו ששלחתי אתכם אליו".

"אבל הרופא אמר שניתוח רק ידחה מעט את הפורענות ואין סיכוי שהיא תתגבר על המחלה", הדוד ניסה לומר. הרבי קטע את דבריו: "פרופ' ינתח, ותראו שלא ישאר סימן".

הרבי סיים את דבריו בברכות שהרעיף על הנערה החולה: "שתבריא לגמרי, והקדוש ברוך הוא יתן לה שנים טובות וארוכות, והיא תזכה לבנים ובני בנים".

הרב שפיצר הנרעש ניסה שוב לומר משהו על דברי הרופאים, אבל גם הפעם הרבי מנע ממנו לפרט את התחזיות הקשות: "אין צורך, היא כבר בריאה!", חתם את דבריו.

ביום ראשון הבא, הרב שפיצר כבר ליווה את אחיו למרפאה של פרופ' דורסט. בהתחלה המזכירה סירבה לקבל אותם. הפרופ' שמע מחדרו את דברי הרב שפיצר שנאמרו בקול רם, יצא החוצה כדי להבין במה מדובר. כששמע שהרבי שלח אותם – מיהר לקבל אותם בחביבות, למרות שהופתע מאוד מתוכן הפנייה.

הפרופ' עיין ממושכות בתיק הרפואי ואמר: "אנסה לנתח אותה וה' יעזור!". ביום רביעי באותו שבוע הפרופ' ביצע את הניתוח.

כנגד כל הסיכויים, ומול עיניהם המשתוממות של הצוות הרפואי ובני המשפחה, החולה התרפאה לגמרי. בחלוף הזמן אף נישאה וילדה ילדים בריאים!

השנים חלפו. הרב שפיצר הזדמן לניחום אבלים'. הוא פגש שם 'במקרה' את פרופ' דורסט. כשהציג את עצמו לפניו, הפרופסור התרגש ואמר: "אני זוכר שביצעתי את הניתוח, ובמהלכו הצלחתי לסלק את הבלוטות הנגועות".

"למרות זאת עלי להודות שהייתי פסימי למדי. המחלה התגלתה בשלב מאוחר מאוד. היא כבר חדרה למחזור הדם ושלחה תאים ממאירים בכל הגוף. זאת הסיבה שהרופא המטפל סירב לנתח את הנערה, מפני שביצוע הליך כזה, כאשר סיכוי הריפוי אפסיים, לא עולה בקנה אחד עם האתיקה הרפואית".

"הסכמתי לבצע את הניתוח רק בגלל בקשת הרבי, שאת שמו שמעתי. העובדה שהניתוח הצליח והנערה הבריאה לגמרי – זה נס. כמה מחברי הרופאים לא אוהבים לשמוע זאת, אבל אני מאמין בכוח עליון. ראיתי ממש נס משמיים", הפרופ' חתם את דבריו.

להלן סיפור מופלא, שמעובד מתוך סיפורו האישי של הרב שפיצר. ניתן לראות ממנו כי אסור לאדם להתיימש ולא משנה מה מצבו ומה אומרים הרופאים. עלינו לזכור כי עלינו לסמוך אך ורק על בורא עולם.

בשנת ה'תשמ"א בתם של משפחת שפיצר בת התשע-עשרה אובחנה כי היא חולה במחלה הארורה, 'מלנומה ממאירה. הגרורות ל"ע התפשטו לבלוטות הלימפה. הרופאים לא נתנו שום סיכוי להחלמת הבת!

ההורים התהלכו כמי שחרב עליהם עולמם. הם היו אובדי עצות. בימים הבאים הידיעה המרה נפוצה במעגל המשפחתי הקרוב, ומשם הגיעה לידי המשפחה ומכריה.

בליל שבת נשמעו נקישות על דלת ביתו של הרב יעקב-משה שפיצר, אחיו של אבי הנערה ומנהל מוסדות צאנז בארץ. שכנו, הרב לייבל פרידמן, ת"ח מפורסם עמד בפתח. "שמעתי את הידיעה הקשה", אמר.

"אם תשמע לעצתי, קח את המסמכים הרפואיים וטוס לניו-יורק בצאת השבת אל הרבי מליובאוויטש. תנסה להיכנס אליו, ואת אשר יאמר לך – תעשה".

הדוד התפלא לשמוע את הדברים. הרב פרידמן נמנה עם החוג הליטאי, עם זרם נובהרדוק של תנועת המוסר, אבל הוא, כמובן, החליט לנסות גם את הכיוון הזה.

מיד במוצ"ש התחיל לארגן את נסיעתו. הוא פנה לח"כ הרב מנחם פרוש, ששימש כסגן שר העבודה באותם הימים. לאחר שהוא התוודע לפרטי המקרה, הוא הפעיל את קשריו וארגן לו ויזה לארה"ב. הדוד כבר ישב בטיסת חצות לניו-יורק ביום ראשון בלילה.

עם נחיתתו שם את פעמיו לשכונת קראון-הייטס. הוא התדפק על דלת ביתו של ידידו משכבר הימים, הרב בנימין קליין, מזכירו של הרבי. הרב קליין הקשיב לדבריו והבטיח שיארגן לו כבר למחרת פגישת 'יחידות' עם הרבי.

הוא הגיע בשעה 01:00 אחרי חצות לחדר ההמתנה. באותה שעה חדר ההמתנה המה ממתינים רבים. לא חלף זמן רב והרב שפיצר נקרא פנימה. כאשר נכנס לחדר הרבי, חש תחושה שמעולם לא חוה. הוא התקשה לפצות את פיו בגלל הטהרה והקדושה שקרנו מהרבי.

הרבי התעניין במבוקשו. הרב שפיצר התכוון להניח לפני הרבי את תיק המסמכים הרפואיים, אבל הרבי דחה זאת. "אין צורך", אמר.

"זו הניירת מהרופא", השיב הרב שפיצר המופתע. "אני יודע", הרבי אמר, "אמור אתה מה הבעיה". הרב שפיצר סיפר בקצרה וחתם את הדברים בתחזית הקשה שהשמיעו הרופאים: "יש לה כחודש ימים בלבד לחיות".

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רגינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת פוחזה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן רחל ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
לטיף בן פרוחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בת שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרוחה ז"ל
אביבה וושי ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בן מסעודה קדוש ז"ל	סליים בן פרוחה ז"ל	יעקב בן סלימה ז"ל
ר' יצחק בן נעמי ע"ה	יעקב בן סלימה ז"ל	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	יהודה בן סעידה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה
אורה בת נעימה ע"ה		
מישא אסתר בת זרהרה ע"ה		
אברהם בן טובה ז"ל		

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1008

הדלקת הנר: 18:47 צאת השבת: 19:49 רבינו תם: 20:27 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: בעת ההיא (יהושע ה').

או צרות הפרשה

שבת חג הפסח

מפתח ליהדות

מישהו ביקש מן הרבי מקוצק זצ"ל הדרכה ופתח ליהדות בקיצור קיצורים.
אמר לו הרבי: "אתן לך הדרכה בחמש מילים: קדש ורחץ כרפס יחץ מגיד.
קדש - קדש כל מחשבותיך ומעשיך.
ורחץ - היטהר מכל מידותיך והנהגותיך הפסולות.
כרפס - ר"ת: כלל ראשון - פה סתום - לשמור את הפה מדיבורים אסורים ודברים בטלים.
יחץ, מגיד - גם מה שנחוץ לומר, אמור רק מחצית דבר פחות... זהו המפתח ליהדות..."

לחונת את ליל הסדר!

המאורע המרכזי של חג הפסח הוא "ליל הסדר" וזו הזדמנות נפלאה הניתנת לאדם להקנות לבניו את ערכי
האמונה.

בספר "הבית היהודי" כותב הרב אהרון זכאי שליט"א כי יש לנצל זמן זה מאוד ולהאריך בעניין יציאת מצרים,
וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח. ועיקר מצוות סיפור יציאת מצרים הוא להודיע את גבורותיו של
הקב"ה ואת הישועה שעשה עימנו בהוציאנו ממצרים, ועיקר הכוונה בסיפור צריך שתהיה להכניס בלב בני ביתו
את האמונה בהקב"ה ובגודל גבורותיו ונפלאותיו, ולכן לא די לפרש להם את כלליות הניסים כפי מה שכתוב
בהגדה, אלא צריך לפרט ולבאר באר היטב כל נס ונס לפי מה שכתוב בגמרא ובמדרש ובשאר הספרים,
ועל ידי זה יתחזקו באמונת ואהבת ה' יתברך.

הרי לנו מדברי הזוהר הקדוש את גודל מעלת סיפור יציאת מצרים בלילה זו וגודל הנחת רוח שעושים להבורא
יתברך שמו ויתעלה, ומה מאוד יש לעמוד על המשמר בליל הסדר שלא לבוא לידי שחוק וקלות ראש, כיוון שבדרך
כלל מתאספים קרובי משפחה רבים ועורכים יחד את ה"סדר", והיצר הרע משתדל בכל יכולתו להחטיאם בדברים
בטלים וסופן לבוא חלילה לדיבורים אסורים, ועל כן הירא את ה' אם רואה שהמסובים מפטפטים פטפוטי סרק,
יתחיל מיד לספר להם דברי אגדה שמושכים את הלב בענייני יציאת מצרים, ואז זכות הרבים תהיה תלויה בו-
והנה שכרו איתו ופעולתו לפניו.

מכאן נבין כי על בעה"ב מוטלת החובה לנצל לילה גדול וקדוש זה לחינוך הבנים ועליו לעשות זאת בחוכמה ותבונה.
והחכם עיניו בראשו יכין מבעוד מועד סיפורים ודברי אגדה המושכים את הלב בנועם ובמתיקות.
וראו להעיר הערה נוקבת כי בלילה זה השטן מקפץ, מרקד ומחפש רגע מתאים כדי ליצור מתחים ומריבות.
אין ספק כי ההכנות הרבות באופן טבעי יצרו מתחים רבים בתוך הבית בזמן הארוך של שלושים יום קודם הפסח.
והנה סוף סוף מגיע הלילה הגדול והקדוש ודווקא עכשיו יכול הכל להתפרץ בבת אחת ואף על ויכוחים קטנים
יכולים להגיע לידי אווירה עכורה וחבל שכעסים מיותרים מוצאים את מקומם דווקא בלילה נעלה זה.
על כן חכם עיניו בראשו ועל בעה"ב להכין מבעוד מועד דברי אגדה וסיפורים ומשלים המושכים את הלב.
ויתכונן כהלכה לקראת ליל הסדר ואם ישתדל כראוי יזכה בע"ה לקיים את "והגדת לבנך" כהלכותו.

על כך הביא הרב "פאר ישראל" זצ"ל משל נפלא:

כפרי אחד חלה ונפל למשכב. מיד הובהל הרופא למיטתו. ראה הרופא שמחלתו אנושה, אבל יש לה מזור ותרופה.
כתב בעבורו מרשם, שבו פירט את התרופות הנחוצות והזהיר את בני הבית באזהרה חמורה וכך כתב:
"יש לקרוא את המרשם ולקחת אותו שלוש פעמים ליום, בבוקר, בצהריים ובערב. תמהלו אותו בכוס מים,
ולאחר מכן לבלוע אותו ואז החולה יבריא". עשו בני הבית כמצוות הרופא ולחרדתם ראו שהמצב הולך ורע.
הרופא הובהל למיטת החולה ומצאו גוסס! נבהל הרופא: הרי אבחנתו הייתה מדוייקת, וזו התרופה למחלה.
החולה היה אמור להבריא - מה קרה איפוא? ואז נחרד: אולי טעה במרשם, אולי כתב רפואה אחרת,
אולי מינון כפול? זה קורה... ביקש לראות את המרשם, אמרו לו: "הרי הוא אזל!" עכשיו הגיע תור הרופא לתמוה:
"אזל! מי שמע על מרשם שאזל?" ענו לו: "הלא אתה הורית לנו לתת לו את המרשם, עשינו כדבריך.
קרענו את המרשם לפיסות קטנות והכרחנו אותו לבלוען. אל תשאל בכמה קושי זה עלה לנו. הוא סירב לבלוע,
ואנו תחבנו את הנייר לגרונו עם כוס מים, כפי שאמרת..."

נחרד הרופא וקרא: "הוי, פתאים וסכלים! מה עלה בדעתכם, וכי ניתן לרפא אדם בפיסת נייר שתוחבים לפיו?!
הן לא לפיסת הנייר התכוונתי, אלא למשמעותה ולתוכן שבה, לתרופה הרשומה בה. אותה היה עליכם לרכוש על פי
המרשם. היא הייתה מרפאת אותו!"

והנמשל ברור: סיפור יציאת מצרים חשוב עד מאוד. נצטוונו להקדיש לו את ליל הסדר ולהזכירו בכל בוקר וערב.
יש בו הכל: יד ה' בבריאה, שכר ועונש, אהבת ה' לעמו. במה דברים אמורים? כשאין מסתפקים באמירה גרידא,
שכמוה - כבליעת המרשם... אלא חווים את המאורעות ולומדים את ליקחם!

אך אם לילה חשוב זה יהפך למפגש רעים, צחוק וקלות ראש, הנה החמצנו את המטרה. אפשר לגרוף "הון של מצוות" בלילה כה קדוש ונעלה זה! (אור דניאל).

"זהגדת לבנך"

חינוך הילדים היא אחת המשימות הקשות ביותר המוטלות על ההורים. כל בר דעת מבין כי חינוכו של הילד תלוי בשני גורמים: החינוך בבית והחינוך בבית הספר כאשר האחד משלים את השני. אין ספק, כי הורה השולח את בנו לבית ספר מסוים רק בגלל קירבתו לביתו וזו הסיבה המכריעה בשיקולים- הריהו בבחינת פושע ובכך הוא מהמר ומסכן את חיי ילדיו. לא אחת התלבטויות רבות מקננות בליבם של הורים מסוימים לגבי ההחלטה בבחירת המוסד החינוכי ולעיתים שיקולים זרים הם המכריעים את בכף, כגון: שכר הלימוד, הסעה, קירבה לבית, כאשר הם אמנם דברים חשובים אך לא עיקריים. מן הראוי להשמיע לאותם הורים שאסור שסיבות טכניות מעין אלה יהיו השיקול העיקרי והמכריע בהחלטה!

לא אחת הורים רבים מתקשים להבין מדוע זה קרה לבן שלהם, איך פתאום הוא "בורח להם מהידיים", מדוע הדת הפכה אצלו לעול, מדוע אין לו חשק לתורה. הורים החפצים בהצלחת בניהם חייבים לדעת כי עבודתם החינוכית בבית היא הבסיס להצלחת הילד אך מנגד לעקוב מקרוב אחר הישגיו ולהיות בקשר מתמיד עם מחנכיו. הבבא סאלי זצ"ל ידע כי אחד מאבני היסוד לחינוכו הטהור והקדוש של הילד הוא מקום חינוכו ועל כן הוא הקפיד מאוד בעניין. **מעשה נפלא** על כך מובא בספר "סידנא בבא סאלי":

כאשר כיהן הגאון הקדוש רבנו ישראל אביחצירא זצ"ל כרבה של בודניב שבמרוקו, נסע פעם לכפרים סביב כדי לעמוד על משמר הדת והמצוות. ניצלו המשכילים את העידור, שכרו מבנה מפואר, והחלו ברישום תלמידים לבית ספר ברוח ההשכלה הכפרנית. כששב הבבא סאלי ממסעו, היו הלימודים בעיצומם. כינס את הקהל ודרש במפגיע להוציא את הילדים מביה"ס המעבירים על דתם. הללו לא החרישו. מנהל ביה"ס עבר מבית לבית ופיתה את ההורים בחלקת לשון ובמתת יד להשאיר את הבנים בבית ספרו.

נענה הבבא סאלי ואמר: "אב, שלא יוציא את בניו מביה"ס החילוני, מובטח לו שבנו לא יוציא את שנתו!" למחרת היום נסגר ביה"ס באין תלמידים... אך השטן לא אמר נואש. המשכילים החליטו לכפות את ארסם דרך משרד החינוך המרוקאי ולחוקק חוק שיחייב את היהודים לשלוח את בניהם לחינוך הכללי.

הבבא סאלי החליט ללחום בחוק. שר המשטרה הכירו אישית והוא היה בנו של הפחה בעיר בודניב. הערצתו של הפחה לבבא סאלי הייתה כה רבה, עד שביקשו שיתיר לבנו, אופקיר, להתרועע בקטנותו עם בני ביתו של הרב. עתה גדל אופקיר, עלה בסולם התפקידים עד שהיה לשר המשטרה.

נסע הבבא סאלי לעיר המלוכה רבאט וביקש להיוועד עם אופקיר. התברר שהוא שוהה עתה עם חבריו השרים בישיבת ממשלה. ביקש הבבא סאלי להודיעו שהוא ממתין לו. להפתעת הכל, קטע אופקיר את השתתפותו בישיבה ויצא אל הרב. "מדוע בא כבוד הרב לבקרני?" שאל ביראת כבוד. "עם ישראל ותורתו נתונים בידך!"- אמר לו הבבא סאלי בהתרגשות עצומה. "איני מבין!"- אמר אופקיר. "עומדים לחוק חוק המיועד להרעיל את ליבות ילדי ישראל, להלעיטם בלימודי כפירה ואפיקורסות!"- הסביר הרב בהתרגשות.

שמע אופקיר על החוק המוצע, אך עניין זה לא היה בתחום סמכותו. "אני שר המשטרה"- הזכיר לאורחו- "לא שר החינוך!"- "לא!" השיב הבבא סאלי- "דע לך, כי מרגע זה ואילך אינך שר המשטרה אלא שר החינוך!"- "הכיצד?"- תמה אופקיר. "זה עתה החליטה הממשלה בהיעדרך למנותך כשר החינוך!"- הודיעו הרב. "אם כנים דבריך, רבי, מבטיח אני לך חניגית כי החוק לא יתקבל!"- ענה אופקיר המופתע. הוא שב לישיבת הממשלה שם התקבל בתרועות ובברכות ובישרוהו כי זה עתה נבחר פה אחד לכהונת שר החינוך... הדבר הראשון שעשה בכהונתו החדשה- ביטול הצעת החוק לחייב את ילדי ישראל בלימודי כפירה, ולאפשר להם להמשיך בחינוכם המקורי ברוח מורשת הדורות (אור דניאל).

מה עשה הרב שך זצ"ל בליל בדיקת המיץ?

בספר "קנין התורה" מובא **מעשה** אותו סיפר הגרי"א שוורצמן שליט"א, ראש ישיבת ליקווד בירושלים: היודעים אתם מה עשה מרן הרב שך זצ"ל בבדיקת המיץ? סיפר לי זאת פסיכולוג חרדי המתגורר בירושלים. בבוקרו של ערב חג הגיע לבית הכנסת, והמתפללים קידמו פניו בשמחה: "זכית! אורח גדול היה אצלך!"- "מיני?"- תהה הפסיכולוג. "הרב שך היה אצלך- אבל מדוע הסתובב בחצר שעה כה ארוכה?"

"הרב שך?"- "לא יכול להיות, אתם ודאי טועים!"- אמר נחרצות. רק כשהבטיחו נאמנה שאכן ראו את מרן זצ"ל בחצר ביתו, חדרו הדברים לתודעתו. בחרדה תפס בשתי ידיו את ראשו: "אבוי לי! אני הוא שאמרתי לו שלא יעלה, לא הרשיתו להיכנס לביתני!" המתפללים הביטו בו בתמיהה, והוא לא ידע את נפשו מרוב צער. ביום הראשון של חול המועד נסע לבני ברק, לבקש מחילה. מרן זצ"ל קיבל פניו בשמחה: "לא אתה הוא שצריך לבקש מחילה, אני הוא שצריך לבקש ממך!"- והסביר: "בליל בדיקת המיץ בא אלי בחור, וראיתי שזקוק הוא לטיפול דחוף. טילפנתי אליך, למרות שידעתי שטרוד אתה בזמן כזה. הצעתי לבוא עם הבחור, ואתה אמרת שאין צורך, שלא אבוא, אתה מוכן לבוא לכאן. לכן לא הסכמתי, לא רציתי להטריחך. לפיכך אמרתי שהבחור יעלה לבדו, והסכמתי. אבל לא רציתי לשלוח את הבחור לבדו, חייבים היו ללוותו. ולבקש מאחרים זה לא הזמן, הלא כולם טרודים. אני אדם זקן, ואין לי הרבה לנקות ולסדר. לכן נסעתי עמו, וכדי שלא להביך אותך שלחתו אליך לבדו ובנתיים טיילתי בחצר הירושלמי הנעים וחשבת בלימוד- ממש תענוג. באמת תודה..." (אור דניאל).

מיצוה הבאה לידך אל תחמיצנה!

המסר הטמון במצה הוא: זריזות! זריזות בקיום המצוות. לא לומר: "לאט לאט, זה יבוא עם הזמן"... אם אביך היה מבקש ממך כוס תה, האם היית נותן לו להמתין כמה שנים? ודאי שלא! ואלו להקדוש ברוך הוא שמצפה למצוות שתקיים- אתה נותן לחכות... מצה מסמלת זריזות, לא לתת למצה להחמיץ- לא להחמיץ את המצוה. אתה מבין משהו? אתה רואה משהו נכון? אל תחמיץ אותו. "מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה". מה הכוונה? א. לא לעשות אותה בפרצוף חמוץ... "טוב... אעשה את המצוה, טוב... אבוא לשיעור". ב. לא לאבד את המצוה, לא להפסיד אותה, אלא לעשותה בזריזות, בשלמות, באהבה ובמסירות. (נתיבי אור).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בצלאל בן כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מיל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת מולין ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

גליון מס' 1063

מערכת "שמעו ותחי נפשכם" מברכת את קוראי העלון ואת עם ישראל בברכת פסח כשר ושמח

פסח - ט"ו ניסן תשפ"ב - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור את הכל, שנאמר: "ארמי אובד אבי" וכו'.

וכן תרגם אונקלוס (על הפסוק בפרשת כי תבא כו, ה): "לבן ארמאה בעא לאובדא ית אבא ונחת למצרים". (בתרגום חופשי: לבן הארמי ביקש לאבד את אבא יעקב ולכן אבא ירד למצרים) ויש לדייק:

א. מה שייכות יש בין מחשבת לבן לירידת יעקב למצרים, דכתיב: "ארמי אובד אבי וירד מצרימה"?

ב. ליל פסח הוא זמן סיפור יציאת מצרים, מה איפוא עניינו של לבן ליציאת מצרים?

ואפשר לומר, בהקדים מה שמביא האור החיים הק' (ויחי מט, ג) מהזוהר הקדוש (וישלח דף קעו, ב): "בשעה שנכנס יעקב אצל לאה, כל אותו הלילה

רצונו וליבו היה ברחל, שחשב שרחל היא", עד כאן לשונו. ועל פי זה במאר האור החיים, שיוסף (בנה של רחל) היה בכור במחשבה, וראובן (בנה של לאה) היה בכור במעשה, עיין שם.

ובשביל זה כתוב (בראשית לז, ג) "ועשה לו כתנת פסים", זאת אומרת שיעקב עשה אותו לגדול האחים בשביל שהיה בכור במחשבה. ובשל העובדה שהשטים לא ידעו זאת, כתוב עליהם (שם, ד) "ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו", עד שלבסוף מכרו אותו למצרים ומזה נתגלגלה גלות מצרים. וכל זה גרם לבן בהטעותו את יעקב.

וזה המשך העניין: "ארמי אובד אבי", על ידי זה "וירד מצרימה".

ולפי זה מובן מדוע מזכירים את זאת בליל פסח, משום שבזה הייתה התחלת ירידת אבותינו למצרים.

כן עשה הלל היה כורך פסח מצה ומרור וכו'

על דרך הדרוש אפשר לומר שהסיבה שאנו אומרים בהגדה "מצה זו שאנו אוכלין" וכו' "עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם", "מרור שאנו אוכלים וכו' שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים". כי מפני שהמצה נקראת על שם הגאולה, ומרור נקרא על שם הגלות.

והלל הזקן היה כורך שניהם ביחד מפני שאצל הלל הכל היה שווה אצלו, בין לטב בין למוטב.

זו היא מדרגת הצדיקים, שיש להם מדת השתוות, כמבואר בשם הבעל שם טוב נשמתו עדן (צוואת הריב"ש סימן ב) שזו פירוש הפסוק (תהלים טז, ח): "שויתי ה' לנגדי תמיד".

ועיין מה שכתוב בספר התניא (פרק כו): "כשם שמברכין על הטובה כך מברכין על הרעה, לקבולי בשמחה כמו שמחת הטובה הנגלית והנראית, כי גם זו לטובה רק שאינה נגלית ונראית לעיני בשר", עיין שם.

ישוב על הרמב"ם בדין כורך

מובא ברמב"ם פרק ח מהלכות חמץ ומצה (הלכה ו): "ואחר כך כורך מצה ומרור כאחת, ואחר כך מברך וכו' ואוכל מגופו של פסח וכו'".

וכתב הלחם משנה שם: "יש להקשות, שכיון שהוא רוצה לצאת מידי ספקא של הילל, הא משמע דהיה כורך הפסח והמצה והמרור יחד, שהרי היה מדקדק על הכתוב שאמר "על מצות ומרורים יאכלוהו". וקשה על הרמב"ם שכתוב "כורך מצה ומרור", ואינו מזכיר פסח בכריכה.

ויש לומר שבאמת סבור הרמב"ם שהוא כורך רק מצה ומרור, ולא כשאר הפוסקים שסוברים שכורך גם הפסח.

והסיבה לסברתו זו של הרמב"ם היא משום שבמכילתא דרשו מיתור תיבת "יאכלוהו", שאם אין לו מצה ומרור בכל זאת מחויב לאכול פסח. אם כן אנו מוכרחים לומר שמה שהלל לומד מפסוק זה לכריכה, זהו רק מצה ומרור, כי מה שמוזכר פסח בפסוק הוא רק כדי ללמד על מקום שאין מצה ומרור שאף על פי כן חייב בפסח. ומה שנאמר בפסוק "ומצות על מרורים יאכלוהו", עיקרו בא לומר שיאכלו את המצות עם מרורים (כפירוש הראשון של הרמב"ם, עיין שם (שמות יב, ח). ועל פי זה מובן איפוא פסק הרמב"ם "וכורך מצה ומרור", ואינו מזכיר פסח בכורך.

נקי הדעת שבוויזשניץ

אמרתו "לא לעלות"

הגאון הגדול מרן ראש ישיבת "כסא רחמים" הרב מאיר מאזוז שליט"א מעיין בעלון "שמעו ותחי נפשכם". לציודו מחבר העלון הרב עידו יצחק ובר ארליך שיחי

בערב חג הפסח בשנה זו, זכיתי לפקוד את בית מדרשו של הגאון הגדול מרן ראש ישיבת "כסא רחמים" הרב מאיר מאזוז שליט"א בכדי להתברך מפיו לקראת פרוס חג החירות הבא עלינו לטובה.

בפתיחת שיחתנו הצגתי בפני ראש הישיבה את העלון "שמעו ותחי נפשכם" שהשנה בסייעתא דשמיא מלאו שלושים שנים להוצאתו לאור. מרן ראש הישיבה התעמק מאוד בעלון וציין בפני שהוא זכה להכיר לפני יותר משלושים שנה את מייסד העלון מורי הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א.

לעלות להר הבית והצהיר בתוקף: "אמרתו לא לעלות" (להר הבית) בסיום פגישתנו ביקש מרן ראש הישיבה להעביר באמצעותי ברכה מיוחדת לכל קוראי העלון שה' יתברך ישמרם ויברכם בכל טוב סלה.

ראש הישיבה שיבח את המשפיע באומרו שהוא היה תלמיד חכם עצום ואוהב ישראל אמיתי. תוך כדי שיחתנו, עלה על הפרק הנושא של העליה להר הבית בימינו. מרן ראש הישיבה סיפר לי שהוא כתב תשובה האוסרת בתכלית האיסור

א. היה בודק עם נר בלא ברכה במשך שלושים יום לפני החג כל ארון אשר נוקה מחמץ לפני שהוחזרו אליו הבגדים וזאת בכדי למנוע את הטירחה הנגרמת לבעלת הבית להחזיר שוב את הבגדים לבילל בדיקת חמץ.
ב. לבילל בדיקת חמץ, היה בודק בכל כוחו את החמץ (מתכוון מתחת לארונות ורוכן על ברכיו) למרות גילו המופלג.
ג. בערב פסח היה הולך לאפות שלש מצות שמורות ומשלם עבורן הון רב.
ד. היה נוהג בערב פסח לומר את האגרת של הרב שמשון מאסטרופלי הי"ד ומבאר כל מילה שכתובה שם.

ה. היה נוהג להתפלל תפילת מנחה של ערב החג בכותל המערבי ושם היה אומר מתוך השתפכות הנפש את קרבן הפסח.
ו. במשך שנים רבות היה מוציא בחג הפסח את שיניו התותבות וכך היה נשאר במשך כל החג ללא שיניים (הוא החמיר שלא להשתמש בשיניים תותבות שהוכשרו לפסח). ורק בשנים האחרונות השתמש בשיניים תותבות מיוחדות לפסח שאחד מתלמידיו מימן עבורו.
ז. את ההגדה הוא היה אומר כשפניו בוערות באש להבה. היה נוהג לבאר בקצרה כל פסקה ופסקה בהגדה בדרך פשט, רמז, דרוש וסוד.

ח. את הזית של המצה והמרור היה אוכל במסירות נפש (במיוחד באותן השנים שלא היו לו שיניים) עד כדי כך שכמה פעמים כמעט נחנק וכל הסועדים חששו אז לחייו. וכל זאת עשה בכדי לסיים את אכילת המצה בשיעור הזמן הראוי של אכילת פרס.
ט. היה מקפיד לאכול את האפיקומן לפני חצות. לאחר מכן היה נשאר ער במשך כל הלילה וממשיך ללמוד את הפירושים על ההגדה ולשיר שירות ותשבחות לבורא עולם.
י. במשך כל ימי החג, היה מקפיד לאכול את המצה בתוך שקית ניילון ורק לאחר שסיים את אכילת המצה, היה ממשיך לאכול את שאר המאכלים.

הסדר שעשה רושם גדול בשמים

...אך הסדר של חיים ה"טרגר" - היינו הסבל, עשה רושם גדול יותר בשמים...

ויהי בעבור הליל גדול, ותזרח שמש הבוקר, ועבר הסדר של ליל הפסח על כל נוראותיו, גילו לו לצדיק הטהור והקדוש מברדיצ'וב, כי אמנם טוב ויפה הוא הסדר שערך לבילל הפסח, אהוב ונחמד ונעים. אך הסדר של חיים ה"טרגר" - היינו הסבל, עשה רושם גדול יותר בשמים... והסב נחת רוח לעליונים יותר מסדרו של רבי לוי יצחק זכותו יגן עלינו...

טל יעסיס צוף הרים... שמש של אביב מחממת את הארץ ואת הרים עליה. הציפורים מרננות על בדי האילנות שהנצו ניציהם בחודש הניצן הוא חודש ניסן. התקשטו בתפרכת והפיצו בשמיהם בנדיבות. הטל נודף ריחני מימן כותרות הפרחים, והעיריה חוגגת, נקיה ורחוצה את חג החרות. חסידים ואנשי מעשה, כבר אחר תפילת שחרית של חג, פוסעים בניחותא לעבר בית הצדיק. לקבל פניו ברגל, לברכו בברכת יום-טוב ולהתברך מברכתו.

ביתו של הצדיק שוקק והומה בכל ימות החג מן היוצאים והנכנסים. הדרת קודש חופף את הבית ומשרה אוריה של טוהר ואצילות על האורחים. בחוץ משחקים הזאטוטים באגוזים ובשקדים אשר צברו קופות קופות בגין ידענותם ובקיאיותם ב"מה נשתנה".

מה מאוד חפצו להשיב על שאלתו. אך מי הוא רבי חיים טרגר?

על מרזבי הבתים הומות הצוצלות והדיהם מתגלגלים בעיירה כולה. שיכרון האביב נסוך על הטבע כולו. למין העצים העטורים בתפרכת ועד לאזוב הירק המציץ בצידי הדרכים.

הצדיק מקבל את אורחיו בחביבות. אך ניכר בפניו כמין שינוי. אמנם זורחות פניו ומאירות עיניו, אך מי שעיינו מבחינות רואה כי סימן שאלה מצטייר על פניו הקדושים של הצדיק. "מי הוא האיש המכיר את רבי חיים הסבל?" - שואל את אנשיו.

החסידים מרכינים ראשיהם ביראת הכבוד. הלב פועם בחזקה, מה מאוד חפץ כל אחד מן החבורה להשביע רצון קודשו של הצדיק, מה מאוד חפצו להשיב על שאלתו. אך מי הוא רבי חיים טרגר? דומה שם מוכר קמעא, אך מי הוא בכל זאת?... והלא אי אפשר לנסות לשער השערות ולהרבות בדיבורי טרק בנוכחות הצדיק...

ל יל שימורים, ליל של קודש וטוהר, שאוצרות טללים פתוחים בו להשפיע ולהרוות העולם. עליונים ותחתונים אומרים בו שירה. ירח עגול מביט מלמעלה בקורת רוח, וכוכבים לרוב קורצים בחן ובצניעות קריצת יום טוב. האורות בוקעים מכל החלונות הרחוצים, נרות רבים דולקים ומפיצים נוגה וזיו, המתמזגים באוויר הטהור של ליל התקדש חג.

בביתו, על יד שולחנו הטהור יושב בעל ה"קדושת לוי" מברדיצ'וב, עטוף בקיטל לבן, פניו הקדושות מאירות, עיניו יוקדות, וכל כולו לוהט באש קודש.

התלמידים הזוכים לשבת במחיצתו, יראים וחרדים להביט במראהו נורא ההוד. השולחן ערוך כדת וכדין מקושט בכלים נאים. הכל מרמז על החרות ועל הגדולה, ליל אחד בשנה שאינו כלול כלל בלילות הגלות. ליל אחד שהינו שאול מן הימים של לעתיד לבוא. הצדיק דומה למלך, יוקד ביקוד הקודש, עד שתלמידיו משפלים עיניהם, מרגישים עצמם דלים מהבט במראה הנעלה. והלא ידוע הוא כי בשנה מסוימת הגיע הצדיק להתלהבות שכזו, עד שלא יכול יותר לשבת בשלוה בין הכרים והכסתות, כל כולו הפך ליקוד אש, עד שמרוב תבערת ליבו בעת אמירת "מצה זו" עמדה נפשו לפרוח מגופו הטהור, מעוצם כיסופיו להקדוש ברוך הוא, מגעגעועין להתדבק בו. כי הלא הקדוש ברוך הוא אחדות פשוט עם המצוות, והוא לוי יצחק בן שרה סאשה זוכה להחזיק בידיו מצה! כלומר להתאחד עם הקב"ה ממש! ומרוב אהבה ותשוקה ניסוט גופו הקדוש מכיסא הסבה וידיו נשלחו לשולחן לאחוז בו למען לא יפרח מן העולם הגשמי. והשולחן, שולחן עץ פשוט שולחן גשמי דומם, נודעזע, ושמת את כל אשר ערוך עליו... נפלה הקערה ונפלו המצות, נפלו הכוסות ונשפך היין. ועדין בוערת נשמתו של הצדיק באש קודש. סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני...

בבית מיהרו לסדר את השולחן כהלכה, ומיהרו להגיש לפני אביהם שלוש מצות אחרות. ורק כאשר הצדיק הביט במצות שלפניו נרגע עליו ליבו ושבה בו נפשו ושפתיו מלמלו בעונג עילאי: א א מצה זו...

כשרף ממעל התקדש רבי לוי יצחק בכל ימות החולין, בשבת וביום טוב על אחת כמה וכמה. לבילל הסדר, לא יוכל עט אנושי לתאר ולא יוכל קרוץ חומר להבין, כיצד עלה והתקטר הצדיק, עלה ונתעלה מדרגה לדרגה, מהארג להרשג, ומעולם לעולם. האורות העליונים שופעים עליו והוא עולה ומתמזג עם התענוג האלוקי בדקותו בה' יתברך.

וכך שותקים החסידים. איש מביניהם אינו יודע, מי הוא רבי חיים טרגר, שזכה שרבים יתעניין בו... ומה טיבו, על שהרבי מתעניין אודותיו. "רבי חיים טרעגער - נישא קולו הטהור של הרבי - דר בעיירתנו, הייתי מכיר טובה לאיש שהיה משתדל לאתרו ולהביאו לפנינו".

מיד התפרסו החסידים ברחבי העיר, למצוא אותו אדם שהצדיק חפץ לראותו. זוגות זוגות צעדו החסידים. שואלים ודורשים, חוקרים ומבקשים אחר רבי חיים הסבל. ומאחר שהבעל מלאכה הוא האיש, שמו פניהם לעבר רובע בעלי המלאכה, שם יקל עליהם, קיוו, למצוא את הטרעגער המבוקש.

חסידים שוחחו ביניהם בפליאה. שיערו השערות, רמזו רמזים. הללו הרירו בליבם והללו בטאו מחשבותיהם. רבי חיים טרעגער, מן הסתם צדיק נסתר הוא שהגיעה שעתו להתגלות... אחד מל"ו צדיקים, יסודי עולם. וכי איך אפשר לחשוב אחרת?... תשוקה בערה בקרבם להכיר אותו קדוש שכל ימיו העלים צדקנותו וקדושתו מן הבריות במסווה של סבל. התשוקה לעשות רצון הרבי, והכיסופים להכיר את הצדיק הנסתר שהגיעה שעתו להיגלות, האיצה בחסידים להגביר חיפושיהם.

לא, אין הם מכירים רבי חיים סבל, אין איש בשם זה בשכונה...

סמטת בעלי המלאכה אף היא פשטה צורת חולין ועטתה מחלצות חג. הסימטא טואטאה למשעי, שום ציבור של קש וגבא לא נשאר בה. אף הבקנות הקטנות הממלאות את הרחוב, סויידו מבחוץ והודחו כראוי מבפנים. הדלות קרצה מן הסימטא רחוצה ונקיה, משהו מן הזוהר של חג החרות נדבק אף הנה.

"רבי חיים הסבל גר בזה?" - שאלו חסידים קבוצת ילדים קטנים שטלאים חדשים נטלאו במעיליהם לכבוד יום טוב.

הקטנים מחטו חטמיהם, הצניעו אגוזון באגרופון כחוש והשיבו בשלילה. לא, אין הם מכירים רבי חיים סבל, אין איש בשם זה בשכונה...

החסידים לא התייאשו. בשמש, על כיסא נח תמוך בכלונסאות, לבל יתמוטט, ישב ונמנם זקן אחד, בעל מלאכה מן הסתם, חייט או סנדלר. הם ניגשו אליו ברכוהו בחגא טבא, שאלו לשלומו ושאלו אודות רבי חיים הסבל.

המשך בעמוד הבא

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל
 לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

יגונו ודאגותיו...

ובכן, כיצד יעברו עליו, על חיים, שמונה ימים ללא שתייה? והלא ה"ש חמץ הוא ואסור בפסח. והוא חושש כי לא יוכל להתקיים בלי המשקה האהוב עליו כל כך.

דאגה זו לא הרפתה הימנו. מדוכא ועצוב הסתובב הסבל בעירה. גבו הכפוף נושא משאות, וליבו הלחוף נושא את הדאגה הכבדה. מה יעשה שמונה ימים ללא טיפה אחת? לעבור בצנעה חס ושלוש על המצוה, חס ושלוש! רחמנא ליצלן, מוטב לו לקבור עצמו חיים ולא לעבור על צו ה' יתברך... אך מה בכל זאת עושים?...

וכך בצעדו כפוף תחת נטל המשא והדאגה, הבריקה מחשבה טובה זיפה בראשו. הלא רגיל הוא מדי יום ביומו לשתות כמות מסויימת. וכמות זו דייה לו לכל היום כולו. אם כן, יתחכם כנגד עצמו, בערב פסח בזמן שעדין מותר בחמץ - יזמוז לו כוסות במידה של אחת כפול שמונה, וכמות זו ישתה בבית אחת כנגד שמונת ימי החג!

מרום שמחה על הרעיון "הגאוני" שעלה בראשו, קלו רגליו. הוא מיהר להעביר את המשא שנשא על גביו לבית בעליו ובשכר הטירחא אץ לקנות לו יין שרף בכמות השווה לשמונה ימים...

ערב פסח אביבי וריחני לא פסח אף על ביתו הדל של הסבל. כבר בהיות הבוקר נחפזה זלטה זוגתו של חיים, להתייצב במטבח הקטן שהודח ונוקה לכבוד יום טוב. הוציאה זלטה בזירות כלי פסח מוצנעים. תרודים וכלי חרס, יעים ודליים. בנותיה הגדולות עמדו לצידה, מביטות בעינים מוקסמות בכלי הפסח, המביאים עמם ריח ערב של געגועים וציפיות.

מארון מוצנע הוציאה זלטה את ה"גריוענעס". אלו גלדי השומן המטוגנים, שבנות ישראל חרוצות היו משיירות לכבוד פסח משומן האווז שטוגן עוד בימי החנוכה. כך נוהגות היו בנות ישראל כשרות, לקשר בין חנוכה לפסח בין אור לבין גאולה. ואף על פי שבדברים של גשם הדברים אמורים, אך יודעי חן מבינים היטב כיצד אפשר להעלות לשלבים הגבוהים ביותר את הגשמיות המושפלת ביותר.

ובכן עמדה לה זלטה במטבח. אש מרצדת על הכירה, וגלדי השומן מתבעבעים על המרחשת. ובעוד זלטה טרודה בשומן, עושות יזי ביתה בזרירות בקערת חרס עמוקה, שם כותשת היא תפוחי אדמה מבושלים כדי לטגן בשומן "חרעמזעלאך" לכבוד הסדר.

הזאטוטים אשר בבית, מחליקים בחיבה בגדי יום טוב שהוצאו מתוך הארון. ולא חלילה בגדים חדשים, אלא עקרת הבית החרוצה, הדירה שינה מעיניה. משמלה מרוטה של שרה'לע תפרה חצאית חדשה לחנה'לה ואת המעיל של שרוליק כיבסה היטב הטליאה אותו טלאים נאים למען ילבשם חצקה'לע. גם זלמ'קה זכה למשהו חדש. נעליו המחוררים נשלחו אל הסנדלר ושבו מעמום מתוקנים ומבריקים לכבוד החג.

והלא בימים האחרונים עצב היה ומדוכא בשל דאגה שכרסמה בליבו, והנה עתה שונו פניו

אווירה של יום-טוב פשטה בבית הדל. מן המטבח בקעו והציפו את הבית ריחות ערבים. ובחדר סיפרו הילדים אלו עם אלו אודות הסדר הנססף שיהיה הלילה ועל הציפיה לראות את אליהו הנביא.

על פניו של הסבל. דומה היה באותה שעה לתינוק המנסה להסתיר פניו בסינר אמו בהבחינו באדם זר.

"רבי חיים - פנו אליו החסידים - רבנו הקדוש מבקש אותו שיבוא אליו..." הביט הסבל במבט תמה בחסידים העומדים סביב מיטתו, והחל ממשפף ידיו סביב עיניו. ניכר היה כי מסתפק הוא אם במציאות קורה מה שקורה או שעדין נתון הוא בקורי שינה... אך החסידים לא שיירו לו זמן רב לחלומות ולתמהוונות. הם הגישו לו מים ונטלה, קערה ואלונגטיה, למען יטול ידיו כדין וימהר לבוא עמם.

ניכר היה כי הסבל מצייט לחסידים כאנוס, כמי שכפאו שד, עניו נבטו בהם עצבות. מה פשעו, כי נטפלו אליו בבוקרו של יום חג, יום בו יכול הוא לנום על מיטתו ולחלץ גבו הכפוף מנשיאת משאות תמיד. עתה באו הללו והקיצוהו, אם לא די בכך, חושבים הם למשכו אל רבם, במה חטא ובמה פשע כי כך יעשו לו?...

חבורת החסידים יצאה אל עבר בית הרבי ששה ושמחה, על שעלתה בידם לקיים מצוות קדשו. בתוון ביניהם, כמוקף שמירה, למען לא יברח, צעד טפף הסבל. בגדים ממורטטים לגופו המפולת, רגליו הדקות נתונות בתוך מנעלים בלים, ומגבעת ראשו פרוצה מכל עבר. מראהו יוצא הדופן בין חבורת החסידים, הזכירה אבל בין חתנים.

הרחוב הגיע לקיצו. התהלכה עברה בסך מלווה מבטים סקרניים מכל העברים. עוד מעט קט והסבל הובל אחר כבוד אל בית הרבי. דומיה השתררה בחדרו של הרבי. בתוון עמד רבי חיים ה"טרעגער" ובירכתיים החסידים שהביאוהו אחר כבוד. בליבות פועמים ציפו לשיחה שתפתח בין הצדיק לבין הסבל.

וה"טרעגער" עומד על עומדו, מסמיק ומחוויר חליפות. ביד מיובלת מנגב הוא את הזיעה המבצצת על פניו, מביט הוא לסירוגין ברבי, ולהבדיל בתקרה וברצפה. וניכר כי מחשבה אחת מנקרת בראשו; ולא ותבלעהו האדמה...

הרבי הביט מספר שניות בייצור העלוב לכאורה, שגופו הדל מכוסה קרעי סמרטוטים, ששינו נוקשות מחמת פחד, ורגליו זעות בעצבנות. "בוא הנה בני" - חייך אליו הרבי בחביבות. קולו החביב של הרבי נסך מעט אומץ בליבו. בצעדים מאוששים יותר, החל פוסע וקרב אל הרבי. החסידים עשו אזניהם כאפרכסת שלא לאבד אף מילה מן השיחה.

"אמרת בשבת הגדול עבדים היינו?" "כן" - השיב הסבל נרעש. "את החמץ בדקת?" - המשין הצדיק לשאלו - "בנאמנות, על דברתי" - התרגש הסבל שחשש שחושדים בו במה שאין בו. "אל פחד יהודי יקר - ליבבו הצדיק - אל פחד... האם ערכת את הסדר?"

פניו של ה"טרעגער" שינו גווניהם. הוא החל מעביר גופו מרגל לרגל, דומה צר לו המקום בחדר, אין לו אוויר לנשימה, ומחנק בגרונו. ולפתע פרץ בבכי מר, ובין גניחה ליללה "התוודה" לפני הצדיק "עווננו":

כאשר הלכו וקרבו ימי הפסח, נכנסה דאגה עמוקה בלב הסבל הפשוט והתמים: הנה מגיע חג גדול בעל שמונה ימים. שמונה ימים ארוכים בהם אסור לטעום חמץ. אוי לו למי שימצא חמץ בביתו. מה יעשה הוא חיים הסבל, שאחז מתענגויו הגדולים בחיים היא לגימת "הטיפה המרה". לא חס ושלוש בכמויות כדי להסתאב, אלא במידה כזו, המרוממת דעתו של אדם, משכיחה

הזקן השהה בהם עיניים מואדמות עייפות מרוב שנים ומרוב עבודה. צר היה לו לאכזב את החסידים שהציפיה ניבטת מפניהם. ולפתע ננער קלילות והכיסא התחרק: "חה חה - שחק בטוב לב - חה חה..." הוא השתעל בשחוקו והחסידים המתינו בקוצר רוח.

"רבי חיים סבל - אומרים הנכם - לכו חפשו מחט בערימת שחת... חה חה... מדוע אינכם מדברים כהוגן?... נס הוא ששאלתם זקן כמוני, כי הלא הזקנה מחכימה בעליה, אף טיפש מופלג - בר ניסיון הוא בצוברו שנים..."

"ובכן מתכוונים הנכם בוודאי לחייטשע טרעגער, ומה לכם לרמוז רמזים ולחוד חידות? טובו נא מכאן מהלך שלושה בתים, פנו לכם בסימטא המפולת, וסיפרו ארבע בקתות. שם מתגורר האישי אשר אותו הנכם דורשים..."

החסידים מיהרו ללכת לפי סימני הדרך של הזקן, ואכן הגיעו לבקתתו של חיים הסבל. הם נקשו על הדלת פעם ופעמים. אך זו לא נפתחה. הם הגבירו נקישותיהם עד שילד אחד פתח לפניהם את הדלת.

"כאן גר הסבל?" - שאלו החסידים בליבות הולמים. "כן - השיב הילד - אך אבא ישן עדין". "שמא נוכל להיכנס פנימה?" "היכנסו" - השיב ועיניו מלאות בתמיהה.

כלום זהו רבי חיים הסבל שרובם שלח אחריו? שוכב הוא בבגדיו במיטה הבלתי מוצעת ואצבעות רגליו היחפות בולטות מן הסמרטוטים

בקתה חשוכה נגלתה לפניו. ועל אף שהרצפה והקירות רחוצים היו, שריו היה העוני בכל הפינות. שולחן רעוע עמד בטבור החדר, ולצידו כיסאות שבורים ומתנודדים. בצד על מיטה בלתי מוצעת בין סמרטוטים, ישן אדם שינה עמוקה וקול נחירותיו הקצובים ממלאים את חלל הבקתה.

נסתכלו החסידים על הישן ותמיהה תמהו, כלום זהו רבי חיים הסבל שרובם שלח אחריו? שוכב הוא בבגדיו במיטה הבלתי מוצעת ואצבעות רגליו היחפות בולטות מן הסמרטוטים... לא כבוד לו לאדם זה, לא הדר ולא תואר... החסידים הביטו איש באחיו כשואלים מה יעשו עתה? הלא צריך להביא אותו לפני הרבי, ושמא ראוי לעוררו... ניגש אחד מן החבורה והחל לוחש לאזני הישן: "רבי חיים, רבי חיים עורה..."

בתוך כך נכנסה לחדר זוגתו של הסבל. נשאה עיניה וראתה חסידים לבושים שיראים ואטלס, הוד יום-טוב קורן מפניהם ומבגדיהם, מה להם פה עם בעלה? "עזבוהו! - נפלטו המילים מפיה - שיכור הוא..." - "שיכור?!..." אך לעזוב את הבית בלעדיו, לא אבו. עליהם לקיים מצות רבם, רבי חיים טרעגער מוכרח להתייצב לפניו...

עמדו החסידים בידים מושפלות ופניהם רכונות לעבר מיטת השיכור. מישוהו חפץ כבר לגשת אליו ולטלטלו כראוי למען ייקץ, אך חבריו מנעו בעדו. אי אפשר לדעת טיבה של אישיות זו, כלום אפשר לבוא ולטלטל בבזיון מישוהו שרבי לוי יצחק מברדיצ'וב שולח אחריו... ובעוד החסידים מסיחים אלו עם אלו ומתדיינים אם להקיצו או לחכות שייקץ מעצמו, נזדעזעה המיטה ונתחרקו קפיצה המוחלדים.

הסבל פשט ידיו לפניו כדי למתוח גופו וידים אלו נתקלו בחסיד שעמד על גביו ברטט. חיוך מבויש פשט

על שריפת הציון ואי שריפת החמץ (בבתי הרפואה)

בערב פסח בשנה זו אירעו לדאבון ליבנו בארצנו הקדושה אירועים מחרידים ומזעזעים אשר אמורים לטלטל ולהרעיד כל לב יהודי.

בנוסף לכך שקופדו פתילי חייהם של יהודים בפיגועים רצחניים, נעשו שתי עוולות שקשורות לדתינו ולציפור נפשנו. הראשונה (לפי הסדר הכרונולוגי שהתרחשו) היא החלטת הבג"ץ האומללה והאטומה אשר מתירה להכניס לראשונה חמץ לבתי הרפואה בחג הפסח. בפסק זה שמגמתו לעקור את סודות דתינו הקדושה, התנערו מחוללי מההיסטוריה המפוארת של אבותינו אשר יצאו מעבדות מצרים לחירות תוך כדי שאותם

המחוקקים רומסים ברגליהם בשאט נפש את ציבור שומרי המצוות אשר נאלצים בעל כורחם לשהות בחג בבתי הרפואה ולהחשף לחמץ האסור ב"בל יראה ובל ימצא".

והאירוע השני קשור לקברו של יוסף הצדיק אשר חולל ונשרף על ידי בני עוולה מבלי שינקטו צעדי ענישה כנגד מבעציו, צעדים שהיו אמורים למנוע את הישנות המקרה בעתיד. ואפילו מחאה ראויה לשמה לא נשמעה מצד מושכי החוטאים בשלטון. לו יצוייר שמעשה נורא שכזה היה נעשה למסגד או לבית תיפלה בארצנו הקדושה, היו "יפי הנפש" הללו מהשלטון צועקים עד

לשמיים ואולם כשמדובר בקברי הצדיקים של עמנו כגון קברו של יוסף הצדיק אשר כל עם ישראל קשור אליו (כפי שמוכח מהפסוק בתהלים "נוהג כצאן יוסף"), לא נשמעת זעקה קורעת לב.

ויהי רצון שבביעור החמץ שיתקיים בערב פסח הבא עלינו לטובה, נזכה גם לבער את שנאת הדת מארצנו הקדושה ואת האדישות לקדושת קברי הצדיקים השרויה בקרב מושכי החוטאים ואז בודאי ימוגרו הפיגועים הנוראים ויבוא משיח צדקנו אשר ישליט את שלטון תורתנו הקדושה בעולם בכלל ובארץ ישראל בפרט וכל זה יקרה בעזרת ה' יתברך בקרוב ממש.

138 זכר וזכי אלוף

הסדר שעשה רושם גדול בשמים - המשך מעמוד קודם

ללמוד תורה, ואף אני הרבה לא אוכל ללמדך כי דלים ידיעותי. אך זאת אדע, כי זאת למדני אבי: יהודי אתה: ויהודי חייב לאהוב את ה' יתברך ולקיים מצוותיו!

דבריו הקצרים של החיט נכנסו עמוק לליבי - המשך הסבל - ובכל שנות חיי השתדלתי לקיימם. ועתה אשתי, אגיד לך כל שאוכל לומר, העולם שאנו הולכים בו, קושי הפרנסה, הדאגות והעוני, הכל הבל הבלים. דבר אחד יש בעולם שהוא אמת, והוא הקדוש-ברוך-הוא!

הוא נטל ידיו, גרר עצמו לשולחן, אכל ושתה, היטיב ליבו ושמח על כל הטוב שגמלו ה' יתברך

השומעת את זלטה? שמעי היטב! וישמעו גם הילדים! - אבותינו היו בגלות אצל עם אכזרי, בארץ טמאה, ארץ מצרים. מה מושג אתן לך כדי שתוכלו להבין אלו אנשים שפלים היו המצרים? כמו צוענים! רשעים וגסים! גנבים ופושעים. ואבותינו סבלו אצלם צרות וייסורים כפי שצוענים עלולים לעולל. אי זלטה, אי בני היקרים, גם עתה נתונים אנו בגלות בצרה ובלחץ - חיוך זוהר התפשט על פני הסבל בסיימו - אך שכה אזכה לטוב, וכה אזכה לחיים טובים ואריכות ימים, כפי שבטוח הוא שה' יתברך יצילנו מן הגלות וישלח לנו את הגאולה..."

ניכר היה כי הסבל התאמץ מאוד מסיפור הדברים באזני בני ביתו. הוא נטל ידיו, גרר עצמו לשולחן, אכל ושתה, היטיב ליבו ושמח על כל הטוב שגמלו ה' יתברך. לאחר שהודה ובירך לאבינו הרחמן, בירך ברכת המזון ושב לשינתו העריבה, בה ישן עד שהקיצוהו החסידים...

כל עת דברו, שקועים היו פני הצדיק בידי הקדושות. עתה, כשסיים הסבל סיפורו, הגביה הצדיק פניו הלוהטות. הרבי, ה"אוהב ישראל" קם ממקומו נסער והחל פוסע אילך ואילך: "מי כעמך ישראל: גוי אחד בארץ!" והוא עצר על יד הסבל התמים והפטיר: "לך אכול בשמחה לחמך כי רצה אלוקים מעשיך..."

הסבל שלא הבין על שום מה הצדיק הקדוש כה שמח בו, עלץ ליבו בקברו על שפטור הוא לביתו, עוד מעט קט ודמותו הצנומה שאפילו מנעלים ראויים לשמם אין לה, נעלמה מן העין. חסידים הביטו איש באחיו בתמיהה והצדיק פנה אליהם:

"רחמנא ליבא בעי! השגות, דרגות, נו מילא, אך לב זך של יהודי תמים עולה ובוקע עולה ומתעלה ונוגע עד כסא הכבוד כביכול!..."

הגאון הגדול חבר הבד"ץ רבי מאיר ברנדסדורפר זצ"ל קורא את נוסח שריפת החמץ ולצידו הרה"ח ר' אברהם גוטליב ז"ל בעת שריפת החמץ בערב פסח בשכונת מגוריהם בבתי אונגריין שבירושלים. (צילום: ברוך יערי)

החלונות ומתגנבים אף לביתה. היא מעיפה עינים מבוהלות בבעלה השרוי על מיטתו כבר חצי מעת לעת, וליבה מתכרסם. כמה יגעה וטרחה להכין מאכלי חג יפים ונאים, כמה עבדה בפרך וניקתה כל פינה בבית, כדי שאף היא תרגיש עצמה מלכה בחג החרות. והנה בעלה... שוכב בשכרתו ואינו יודע מן הנעשה בעולם...

"חייטשהו, חייטשהו", החלה זלטה לעורר את בעלה, 'עורה! קומה ערוך סדר ככל יהודי!' הסבל נעור בבהלה והתיישב במיטה, הוא הבחין בזוגתו שענייה אדומות ומלאות דמעות. "מה לך זלטה?" - שאל הסבל. הדמעות פרצו חלגו מעיניה - "מדוע ישן אתה? מדוע אינך עורך סדר?"

הסבל גיחך, חיוך עלוב פשט על שפתיו, "אי לך זלטה - השיב - כלום חושבת את כי אבך עליו השלום השיאך לתלמיד-חכם? מאין זלטה, חפצה את שאדע כיצד לערוך סדר? האיך את יודעת כי נתייתמתי בינקות. ואיש לא למדני תורה... אי זלטה, מה הדמעות האלו ביום-טוב? בור ועם הארץ אני ואף על פי כן זוכר אני היטב את שלמדני החייט שאצלו עשיתי ימי נעורי, וכה אמר לי אותו חייט: 'חייטשלה! שמעני היטב, לא זכית

בתוך כך נפתחה הדלת וחיים בעל הבית הופיע על הסף. בידי החזיק צנצנת גדולה שהכילה משקה בכמות המספיקה עבורו לשמונה ימים. פניו זרחו באור משונה וזלטה זוגתו תמחה על כך, תמיהה לא קטנה. והלא בימים האחרונים עצב היה ומדוכא בשל הדאגה שכרסמה בליבו, והנה עתה שונו פניו, זורח הוא וקורן. מחשבת תמיהה זו חלפה בראשה של זלטה, אך לא היה לה זמן להעלות אותה על שפתיה. ה"קניידלאך" גדשו את המרק וצריכה היתה לעמול בזריזות למען לא תקדיח תבשיליה.

חיים הסבל פקק את פי הצנצנת, הצמיד פיו אחר ברכת שהכל, שתה וגמע את כל המשקה עד תומו... הי"ש הלם ברקותיו. ראשו הסתחרר, הבית על תכולתו הדלה החל עג סביבו בעיגולים מוזרים. לעת כזאת אין טוב יותר משינה מפגיחה. חיים גרר עצמו בקושי למיטתו, בעוד בגדיו המסורבלים עליו, נפל על המיטה ושקע בשינה עמוקה.

השמש נטתה להעריב, חג החרות פשט על העירה. מן הבתים המסוידים והנקיים החלו משתפכים יהודים לבושים בגדי יום טוב, ובניהם פוסעים בעקבותיהם. הכל פוסעים לבית התפילה. המתח פג, הלב מלא הודיה לה' יתברך, הלחץ בטל. הנה חלף ברוך ה' ערב פסח על כל טרדותיו ועתה מצויים אנו בחג הנלבב. מצות יש, יין מוכן, סעודת חג אף היא מצויה, העניים אף לא קופחו. החג התפשט בכל פינה ופינה.

יהודים סיימו תפילתם החגיגית פוסעים הביתה לעריכת הסדר. מה גדול הוא הלילה! מה נעים! מה ערב! מה רבה קדושתו! הכל הולכים הביתה לערוך סדר של פסח. אך איש אחד נעדר מבין ההולכים. איש זה הלוא הוא חיים הסבל. מדוע נעדר הוא מבין השבים מבית התפילה? משום שלא הלך כלל... שוכב הוא מקופל על מיטתו, נוחר קצובות וילדיו במיטים בו מכורכמים.

זלטה זוגתו, יושבת על יד שולחן הסדר, שביס של יום-טוב על ראשה, והשולחן ערוך כפי שרק הגיעה ידה הדלה. כוס אחת יפה מזדקרת ובולטת בין כלי השולחן, כוס מצופה כסף, ירושה מדורי דורות, כוסו של אליהו.

היא מעיפה עינים מבוהלות בבעלה השרוי על מיטתו כבר חצי מעת לעת, וליבה מתכרסם

הנה סיימה את תפילתה כפי שלימדתה ה"רביצין". היא ניגשת אל החלון ומשקיפה החוצה. השכנים כבר חזרו הביתה. הדי עריכת הסדר בוקעים מן

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

חג הפסח

למה דוקא ארבע כוסות יין ולא דבר אחר?

רבים תמהו: למה תיקנו חכמים דוקא ארבע כוסות של יין, והרי העיקר הוא שיהיה במספר ארבע - כנגד ארבע לשונות של גאולה, ואם כן יכלו חז"ל לתקן שיאכלו ארבע מצות, ארבעה תפוחים או ארבעה אגוזים וכו', ומה גם שלאנשים רבים קשה לשתות יין, ולכן עדיף היה להניח ארבעה אגוזים, ואז הכל ישאלו מה נשתנה - למה מניחים ארבע אגוזים, ונשיב להם שזה כנגד ארבעה לשונות של גאולה?

ב"סדר הערוך מובא: כתב בספר "מטה משה", כשם שהגפן אינה מקבלת הרכבה מדבר אחר, כך אין ישראל מקבלים הרכבה ושומרים על יחודם. ולכן שותים יין בארבע כוסות, רמז לישראל שלא נטמעו במצרים, ולא שינו שמם, לשונם ולבושם, ולא נמצא בהם איש פרוץ בערוה.

והגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, ראש ישיבת "קול תורה", ביאר באופן אחר - שארבע לשונות של גאולה אינו סתם מספר בעלמא ואין זו סתם כפילות של לשונות, אלא אלו ארבעה סוגים שונים של הצלה שכל אחד מהם גדול מחבירו: קודם **"והוצאתי"**, אחר כך **"והצלתני"** - ובהצלה זו יש תוספת שמחה, ואחר כך **"וגאלתי"** - שיש בה תוספת שמחה על שהקדוש ברוך הוא הרחיק אותנו מהם, עד **"ולקחתני"**, שזכינו שהקדוש ברוך הוא לקח אותנו, ולענתיד לבוא, כשנזכה לגאולה השלימה, נגיע לתוספת כוס חמישי. לאור זאת, נבין היטב מדוע תיקנו כנגד ארבע לשונות גאולה לשתות ארבע כוסות של יין ולא פרי כלשהו, כי באכילת פירות, הרי אדם נהנה מאכילת האגוז הראשון יותר מאכילת האגוז השני, שהרי בראשון טעם טעם חדש - מה שאין כן בשני ובשלישי, ואילו את הרביעי כבר כמעט אינו רוצה לאכול כלל... ומכל מקום ודאי שמהשני איננו נהנה יותר מאשר מהראשון, ואין ריבוי הפירות גורם אצלו לריבוי שמחה.

ביין, לעומת זאת, מי שמרבה לשתות יודע כי **"יין ישמח לבב אנוש"**, וריבוי היין מוסיף שמחה: מעט שמחה בכוס הראשונה, יותר שמחה בכוס השנייה, וכך כל כוס נוספת מגבירה את שמחת השותה... והרי זה בדיוק כארבע לשונות של גאולה, שכל אחת מהם מוסיפה שמחה לעם שיצא מעבדות מצרים לחרות עולם!

והגדת לבנך

סח מגיד המישרים הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א: דהנה, מבואר בספרים הקד', שג' המצות שמניחים בקערה מכוונות כנגד כהן, לוי ישראל, וכשמגיע זמן היחץ, בוצעים את המצה האמצעית לשניים, את החלק הקטן מניחים בין שתי המצות השלמות, ואת החלק הגדול יתן לאחד מן המסובים לשומרם לאפיקומן.

ויש להקשות: מדוע דוקא בוצעים את המצה האמצעית, ולא העליונה. ועוד, מנהג ילדי ישראל 'לגנוב' את חתיכת היחץ שייחדו לאפיקומן. וכי בליל הסדר, שזהו זמן של החדרת אמונה וקדושה בילדים, חינוך למידות טובות וכו', מתאים 'לעודד' גניבות?...

וביאר בפנינת דרוש ע"ד הצחות: דהנה, המצה האמצעית היא כנגד שבת לוי, ומה המאפיין את שבת לוי? ידועים דברי הרמב"ם (בסוף הל' שמיטה ויובל) ששבת לוי לא זכה לנחלה בארץ ישראל, מפני שהובדל לעבוד את ה' ולשרתו, ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר 'יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל', ומסיים הרמב"ם 'ולא שבת לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי עולם אשר נדה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבוד לדעה את ה'... הרי זה נתקדש קודש קדשים ויהיה לו ה' חלקו ונחלתו לעולם וכו' ע"ש.

יוצא מדברי הרמב"ם, ששבת לוי הוא המעמיד את התורה בעם ישראל ומורה את משפטי הקב"ה בעולם, וזה כמובן ע"י לימוד ועמל התורה. לכן, ה'גניבה' במצה של שבת לוי באה לומר, לגנוב שעות עבור לימוד התורה, להטמיע בילדים שבשביל לגדול ולצאת ת"ח חייבים 'לגנוב' זמן משאר הדברים ולוותר עליהם, למען לימוד התורה, כי אם לא עכשיו אימתי?...

"ועבדום ועינו אותם... ואחרי כן יצאו ברכוש גדול"

דורשת הגמרא בברכות (דף טו): "דבר נא באוזני העם וישאלו... כלי כסף וכלי זהב"... אמר ליה הקב"ה למשה: בבקשה ממך, לך ואמור להם לישראל: בבקשה מכם, שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב שלא

יאמר אותו צדיק (אברהם) וכו' ".
המפרשים מאריכים רבות בביאור גמרא זו. וצריך לבאר כאן כמה נקודות: א. מדוע הוצרך הקב"ה להתחנן למשה כל כך, וכי אם משה יגיד לעמ"י לקחת כלי כסף וזהב לאחר כל שנות השעבוד - הם לא ירצו?

ב. מדוע כשבנ"י באמת לקחו, נטלו איתם גם שמלות (ע"ין שמות יב, לה), הרי ישראל נגאלו ממצרים בזכות שלא שינו שמותם, לשונם ומלבושם (ראה **מדרש לקח טוב שמות ו, ו**), ואם כן מה יעשו ישראל במלבושי המצרים?

ג. מי ציווה אותם בכלל לקחת שמלות, הרי ציווי הקב"ה היה על "כלי כסף וכלי זהב" ותו לא?

וביאר הראשון לציון הגאון ר' שלמה משה עמאר שליט"א בשם הרב ר' יעקב חרר הי"ו, שהיה ענין לקב"ה לעשות את מצרים כמצודה שאין בה דגן או כמצולה שאין בה דגים (כמאמרם בברכות ט: ובפסחים ק"ט), שבביל לקיים את הבטחתו לאברהם אבינו בשלימות. וידוע שמצרים היא ארץ גידול הכותנה, והפשתן היה מצוי בה לרוב, ובשביל לרוקן את מצרים, היה צריך לקחת להם גם את מלבושיהם, למרות שלבנ"י לא היה ענין בבגדים עצמם. והיות וישראל לא היו צריכים את הבגדים, היה צריך להתחנן שיקחו לפחות כלי כסף וכלי זהב, שאת זה יעשו ממש 'עד הסוף' (יש המסבירים כי חששו שאח"כ יתבעו אותם על הכסף שלקחו [כמו שמואב בגמ' בסנהדרין דף צא.], או מחמת מה שהגמ' בברכות אומרת - מצד משי, ואכמ"ל).

ובני ישראל, שידעו את המטרה, הוסיפו מעצמם גם שמלות, שהרי הם צריכים לרוקן את מצרים. ואם כן, התחננוגים היו על הכסף, ולמעשה שימשו בעקיפין גם ללקיחת השמלות (למרות שלא הצטוו על לקיחתן), שהרי לכאורה בני ישראל לא ירצו לקחת דבר שאין להן בו שימוש.

(הגדה של פסח - מימים ימימה)

"הללו את ה' כל גוים - כי גבר עלינו חסדו"

השאלה מתבקשת מאליה: אם חסד ה' גבר עלינו, על עם ישראל, הרי עלינו החובה לשבח, ולא על הגויים והלאומים! **הגאון רבי רחמים חי חיותה הכהן זצ"ל מגר"א ענה על כך במשל.**

מעשה בנער שנעצר בחשד שוא והוטל לכלא עד להבאתו בפני השופט. מהרה אימו לבית המעצר.

קראה: "בני חף מפשע, שחררוהו!"

אמרו: "אם חף הוא מפשע, ישחררו השופט מחר".

בקשה: "תנוני לראותו!"

אמרו: "נתון הוא בבידוד!"

ספקה כפיים: "אוי לי, אסטניסט ואנין הוא, יתענה ברעב!"

התרכך ליבם, והרשוה להעביר אליו חבילת מזון.

מהרה לביתה וצררה מכל טוב: בשר לרוב, מעדנים וממתקים לאין שיעור - אוכל מלוא השק.

תמה בעלה: "הוי, נשים - חסרות הן חוש מידה! הן כמו פיך אמרת, שעצור הוא עד למחר. הטעות תובהר, והוא ישוחרר. אם כן, מה זה צררת אוכל מלוא השק, הן בשבוע תמים לא יוכל לאוכלו!"

אמרה: "ומה, כסבור אתה שהאוכל יגיע אליו במלואו? חזקה על מנהל בית המעצר שישלח בו יד וישלה את הבשר, וסגניו יעלו ממתקים בכפותיהם. מיד ליד יעבור השק, וכל אחד יחרים דבר מה. ולואי שתגיע לידו חפיסת ממתקים זעירה..."

הודה ואמרו: "בינה יתרה ניתנה באישה..."

משל זה משלו המפרשים בפסוק: "נתתה שמחה בליבי, מעת דגנם ותירושם (של אומות העולם) רבו" (תהילים ד, ח). ושאלו: אם דגנם ותירושם פרצו לרוב, הרי עליהם לשמוח, ומדוע נאמר כי אנו שמחים? ותרצו, שבהיות ישראל על אדמתם, היה השפע ממרום מושפע עלינו דרך בית המקדש, ואומות העולם ניזונות מן השירים. בהיותנו בגלות, נסתמו הצינורות. השפע מושפע בעוונותינו לשרי האומות, ואנו ניזונים מן השירים. לפיכך, כאשר דגנם ותירושם מרובים, אף אנו שמחים, כי יגיע יותר לחלקנו. כמשל העציר, שככל שיגדל ויתפח שק המזון, כך יישאר יותר לחלקו.

אבל כאן, בהלל, מדובר על עת הגאולה, שבה ישלם לה' נדרינו בתוככי ירושלים, הללויה. ואז ישוב השפע להיות מושפע לנו כבראשונה, ותהייה האומות סמוכות על שירי שולחננו. לפיכך, יהללו הגויים וישבחו - כאשר יגבר עלינו חסדו, ובכך יגדל גם חלקם...

(הגדה של פסח - יוסף דעת)

סיפור נפלא הובא בספר 'קול תודה': פסח דאשתקד עבר עלי בהתעוררות עצומה והעניק לי תובנה עמוקה בה רציתי לשתף אתכם. ואספר סיפור כהוויתו, כפי שהתרחש.

האמת היא שכתיבת הדברים מעלה סומק עז על פני, אני בוש ונכלם להעלות את הדברים על הכתב, אך למען זיכוי הרבים, אעשה זאת בכל אופן.

ערב פסח. פוסע אני ברחובות קריה, מסיר את משקפיי ומנסה לנקות מהן חול צהבהב שדבק. מאט צעדי, חושב שבכך אוכל אולי לדחות את קבלת הפנים ה"נלבבת" שמחכה לי בבית...

הפלאפון מצלצל בקול תובעני, אשתי בקו, יורה לעברי צרור מטלות ומפצירה בי שאבוא מהר כי הבית מהפכה של ממש. הילדים עצבניים והכל חסר שליטה.

אני מחיש צעדי, ועוד טרם אני מציב רגלי על מפתן הדלת, אני שומע צעקות, בכיית ומריבות. הקולות מוכרים מידי, העייפות מהימים האחרונים נותנת בי אותותיה, השקיות עם הכלים שבידי מכבידות עלי כאילו שקלו טון. ההודעה שקיבלתי היום בבוקר מהבנק ועודנה המדהדת באוזני בחדגוניות מרגיזה ומראה הבית המהולך עלי אימים משתלב בכל אלו. הכל ביחד מתערבל לי חזק בפנים וגורם לפני לשחרר קיטור של תלונות.

אני מנסה לשלוט בעצמי, אך לא מצליח. די! איני יכול יותר! אין לי כח להטות שכמ בביתי! ולא זו אף זו, מבחין בבעתה בילדון המתוק שלי הן השלוש מגיח כשוויל מצופה נגוס בין שינוי הוא אוהז באדיקות את החצי השני מפורר בין ידי המוכתמות. "אבא!" הוא צוהל לעברי, "השכן חילק לי מהבית שלו. הוא אמר שהוא לא צריך את זה, נכון שהוא שכן טוב?" הוא מרים אלי עיניים תכולות שמחות שעד מהרה הופכות לים של תמימה למראה האבא שלו שפניו צאצב ארגמן חזק.

לא אלאה אתכם בתיאורים אודות הימים הבאים. קמתי כשאני רוגז, עבדתי כשאני כועס והלכתי לישון כשאני ממורמר. כן, עזרתי, בהחלט עזרתי. אלא שפי לא פסק מלקטר ומלהתלונן על העבודה, על הניקיון, על הקניות, ובעצם על מה לא?

עד שבאחד הימים יצאתי החוצה למספר רגעים כדי להעביר שקית לאי-מי. בעודי עובר את כביש

הסואן פוגעת בי מכונית בעוצמה. אני עף אחורה והזכרון הבא שלי הוא מיטת בית החולים הלבנה, שקט חזק ופנים מודאגות סביבי. בחסדי שמים כמעט שלא נפגעת כלל, למעט ידי הימנית שהיתה שבורה ואומללה מאוד.

היומיים הבאים עברו עלי בבית החולים לצורך ביקורת, יומיים מלאים ברוגע מזויף ובשלווה מעושה שהציקו לי נורא וגרמו לי להשתוקק בכל מאודי לשוב לבלגן שבבית. התגעגעתי נושאות להמולה הבריאה.

לפתע, כל פעולה בידי היתה פשוט בלתי אפשרית. רציתי להניח תפילין, רציתי לטול ידיים, רציתי לאחוז בכוס שתיה. אפס. לא יכולתי. איך לא חשבתי מעולם שעלי להודות בלי סוף ובלי גבול על היד שמתפקדת? על היד שעושה עשרים פעולות בדקה אחת?

שכבתי מיואש על מיטתי עצוב ושובר. החלטתי שלא עוד.

מהרגע שאחזור הביתה אתחיל להעריך את המתנה היקרה הזו ש'יד' שמה, ובכלל אתחיל להעריך את כל שפע המתנות שנותן לי השם בטובו וברחמיו. איך לא הודיתי עד כה? איך הוצאתי מפי רק מילים של טרוניה וביקורת? איך הייתי כה סכל? הכרית הלבנה של בית החולים ספגה בשתיקה את דמעותיי המתחרטות והמבטיחות.

לקראת השחרור הביתה (שלושה ימים לפני התקדש החג) שיתפתי את אשתי בהרהורים החדשים שלי ובתכניות שרקמתי לעתיד. היא הופתעה, שכן טענה שהיא חשבה בדיוק את אותו הדבר.

הגענו הביתה. ראשית, ישבנו אני ואשתי עם דפים וכל אחד מילא את הדף בתודות לבורא עולם. עשינו תחרות מי כותב יותר. כמובן שאשתי עבדה בקצב מהיר יותר כשאני מדדה אחריה, משרבט תודות בידי השמאלית.

תודה השם שבחסדך העצום הענקת לנו חג נפלא כל חג הפסח. תודה השם שיש לנו אפשרות לנקות את הבית. ידיהם של בני הבית מתפקדות היטב (כאן הוספתי קווים נמצים של הדגשה), אנו חשים בטוב ויכולים לעבוד. יכולים! ברוך השם! כמה מדהים, כמה נפלא. תודה שרגלינו פועלות מצוין ויש לנו את האפשרות ללכת לקניות, ללכת להגעיל כלים וכו'.

אני נעצר רגע, מציץ בהיחבא לדרך של אשתי שכבר מלא כמעט כולו וממשיך: תודה השם שברוב רחמיך הענקת לנו חמש מתנות נפלאות. חמישה ילדים שמרוויים אותנו נחת בלי גבול. תודה. תודה שהם לפעמים מלכלכים ורבים וצועקים ובוכים. אבא, תודה. אין מתנות טובות מאלו בעולם!

ידי השמאלית כבר כואבת מהמאמץ שאני מפעיל עליה. אני מרפה, סוקר לרגע את הסלון שברגע זה עמוס חפצים ששוגרו אליו מכל רחבי הבית. אה, ותודה אבא, תודה שיש לנו כל הרבה חפצים בבית. מאדם לא חסר לנו. כמה שפע! הכל יש לנו מיידך המלאה הפתוח הקדושה והרחבה.

אני מתחייך רגע, והמילים קופצות כמו מאליהן: ומעל הכל, רבש"ע, אני מודה לך מהמקום הכי עמוק שבליבי, על שהמאמץ והיגיעה שלנו הם לשם מצוה! כמה נפלא! הם עמלים ואנו עמלים. הם עמלים ואינם מקבלים שכר ואנו עמלים וזוכים לשכר עצום. אנו עמלים ומקבלים את חג הפסח על שלל אורותיו. אני שם את הדף המתורנן הזה תחת ידי המגובסת. לוקח רצועה של דבק סלוטייפ ומדביק אותו ליד מיטתי. רוצה להיזכר בזה מיד בבוקר כשאפקח את עיני.

הימים הבאים היו היפים ביותר שידע הבית שלנו אי פעם. התחלנו את היום בהודיה, המשכנו בהודיה וסיימנו בהודיה. הילדים שיתפו איתנו פעולה ומוחם היצירתי העשיר את מילות ההודיה שלנו עצמנו.

בעוד שבועות מספר יחול בעז"ה חג הפסח של השתא. עתה אנו בני חורין, כבר איננו עבדים הקשורים בכבלים לבעיות, לבלבל ולטרדות. עתה אנו בני חורין, יודעים להתעלות מעל כל אלו, להסתכל במבט בוגר ומעריך. מבט של הודיה. ואתם, קוראים יקרים וחשובים, תחוננו גם אתם את חג הפסח כהלכתו. בליל ט"ו נשב כולנו בעז"ה לצד מפה צחורה ומעומלנת, משובצת בגביעי כסף נוצצים. אלא, שיש מאיתנו שיגיעו לרגע המקודש הזה מתוך רטינות ותלונות, טענות ומענות. ויש, יש שיגיעו לחג המקסים הזה מתוך הודיה עמוקה, מתוך הכרת הטוב עצומה למי שכולו טוב ותכלית בריאתו להיטיב, ויחוושו באמת בני חורין. הבחירה בידיכם.

(בך בתחנון - בראשית, מאת ר' צבי נקר)

פינה לחג הפסח בענייני הלכה ואגדה

אפילו כולנו יודעים את התורה!

סיפר הגה"צ רבי זיידל אפשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת 'תורה אור' בירושלים: בישיבת שער התורה שבגורדנא היה המשגיח הגה"צ רבי שלמה הרכבי זצ"ל נשאר לעסוק בסיפור יציאת מצרים כל אותו הלילה, ועם זאת היה רגיל להציע לבחורים שעייפים שיפנו לישון, ונימק את הוראתו בהאמור בהגדה: "מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי יוחנן שהיו מסבין בבני ברק, והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית". ולכאורה, איך ישנו התלמידים בשעה שרבותיהם הגדולים היו יושבים ומספרים ביציאת מצרים. אלא מוכח מכאן שכל מי שעייף בליל הסדר מחויב לילך לישון, כי אם לא כן הרי זה עיניו עבוור, והרי אסור לאדם לענות ולצער עצמו ביום טוב, בו מצוה לשמוח ולהתענוג, ולכן תלמידי התנאים שהיו עייפים פנו לשתת, ורק בבוקר השכם פנו ובאו למקום הסבת רבותיהם.

הגאון רבי חיים בנימין פונטרומולי זצ"ל, ראב"ד באיזמיר, בספרו החשוב 'פתח הדביר' (הלכות שבת, סי' רפ סב, ב' נבד"מ ע"י מנחם הכתר בעמ' רצב) פתח והביא בשם אביו בעל 'צפיהית בדבש' אשר עלה והתספק (סי' כד): "אי איכא איסור בנדידת שינה ליל שבת כל הלילה עד הבוקר, כיון שזער הוא לו וכל דבר הנאסר משום צער הוא דאורייתא", ומתחילה הביא דברי הלבוש שמשמע מדברי שריבזוני של האדם תליא מילתא, ואם אינו רוצה לישון אינו צריך לישון. אמנם האריך למעניו והוכיח מכמה דוכתי שאסור לאדם לנדד שינה מעיניו בלילי שבתות, וחמור הוא מתעני אכילה, ומה גם שנידוד השינה הוא 'גרמא בנוקין' שעל ידי זה אין גופו בכו הבריאות לקיים מצות אכילת שלל סעודות השבת.

ומסיק שם הלכה: "הלכך בני חבורה שנתאספו יחד ללמוד בליל שבת, אם השינה קופצת עליהם ניוחו מעט, וערבה בניהם שעה או שתיים, שיעור שתנוח דעתם ותפוג שינתם... וכן ראיתי עתה להרב 'זרע ברך' ז"ל שכתב להדיא, שהמצטער עצמו בנדידת השינה נקרא חוטא, שאין דבר שמצטער ומתיש כוחו כנדידת השינה" [וע' למרן הגר"ע יוסף זצ"ל בחזון עובדיה (שבת א, עמ' ריח) שהאריך בזה ואכמ"ל].

אלא, שאם כן, מה נעשה ביום שידובר לנו ממעשה זה של חמשת התנאים שהיו מספרים

מאוצרותיו של הרב ישראל דנדרוביץ שליט"א מח"ס 'הנחמדים מזהב', ערך

ביציאת מצרים כל אותו הלילה, ואם יש איסור בנדידת שינה, כיצד התירו זאת התנאים ביום טוב של פסח? והוא מתרץ שם: "אכן נראה דמתחילה כשקבעו עצמם לישב לעסוק בסיפור יציאת מצרים לא היה דעתם להיות נעורים כל הלילה עד הבוקר, אלא עד שתחטפם שינה, אלא דמשכא להו שמעתייהו עד שבהסח הדעת האיר להם היום והגיע זמן קריאת שמע של שחרית, והם לא כוונו לכך. וכל כהאי גוונא נמצא שהם לא הרגישו שום צער בנדידת שנתם". מסיים בעל 'פתח הדביר' שלימים רבים הראה לו בנו רבי רפאל חייא את דברי המהר"ל מפרגא בספרו 'גבורות ה' (פרק ג): "וכדי שלא יקשה לך איך היו מוועים את השינה מעיניהם ביום טוב, אמרו שלא היה צער להם, כי מחובב המצוה היה הזמן קצר להם מאוד, שלא הרגישו עד שעלה עמוד השחר, וכל כך היה הזמן קצר להם שלא היו סבורים שעלה עמוד השחר, ובאו תלמידיהם ואמרו כבר הגיע זמן קריאת שמע". ועוד הוסיף שם שעל ידי שסיפרו ביציאת מצרים עשו תיקון גדול בעולמות העליונים, והיה להם מזה תענוג עצום ונפלא.

בסדר הגדה של פסח נאמר: "ואפילו קלנו חכמים קלנו נבונים קלנו זקנים קלנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, וכל המורה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח", ותהו המפרשים: מה ההוה-אמינא שיודעי התורה לא יהא עליהם מצוה לספר ביציאת מצרים, עד שצריכים להשמיע שאף בהם אמורה המצוה.

ושמא יש לומר בדרך צחות ובדיחותא, שאנשים אלו היודעים את התורה, הנה יש להם שאלות וספיקות האם מותר להם להרבות בסיפור ביציאת מצרים, שכן מניעת שינה בליל יום טוב הוא צער הגוף עבורם ואסור להם להתענות ביום טוב, ועל זה בא בעל ההגדה וקמ"ל שמכל מקום גם עליהם מצוה לספר ביציאת מצרים, כל עוד לא חטפתם שינה, ואדרבה מאותם חמשת התנאים יראו ויקחו מוסר, שהיה להם תענוג גדול בקיום מצות סיפור יציאת מצרים עד שלא הרגישו בחלוף הזמן.

ואמנם, בעיקר הדיון יש להראות מקום לחידושו המסעיר של רבינו השפת אמת (פסח תר"ט): "ואינו רחוק לומר כי מעשה בבני ברק היה בלילה אחרת שהיו מספרין אותה הלילה ביציאת מצרים עד אור הבוקר, דאי לאו הכי קשה פשיטא", עיין שם. ולפי גילוי זה אכן קושיה מעיקרא ליתא, שאכן ייתכן שבליל יום טוב לא היו מצטערים בחוסר שינה.

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, שושנה פורן בת טאוס, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסניגא, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל.

לזיווג הבנו שרה בת אילה, רבקה בת דבורה, אסתר בת חווה.

לרפואת איתמר שריה בן עדית, ראובן בן שרה, נסים בן חורם, מונירה בת פרבין נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדית, יעקב בן בת שבע בתושחי.

העלון מוקדש-להצלחת ברו"ג י"ב שב אילה, הרחמים בן מוניה, עידן וליך בני מרים, משפ' מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה.

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "קדושת ומעלת ליל הסדר וחג הפסח"

עורך: הרב יוסף ברנר

לתגובות והנצחות - לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com - 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

בתהלים (קכח, ג): "אשתך כנפן פוריה בירכתי ביתך בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך", והחילוק בין בניך לאשתך הוא, 'בניך' - סביב לשולחנך, אבל 'אשתך' - בירכתי ביתך, וזאת מדובר בכל השנה כולה, מה שאין כן הלילה הזה - ליל התקדש החג אשר כולנו בכחינת מלאכים, ואין היצר הרע שולט במלאכים (בר"ר מזה, יא אמר ר"ח לבבכם אין כתיב כאן אלא לבכם, מניד שאין יצר הרע שולט במלאכים), לכן אין לחשוש כעת מהיצר הרע, ובאמצעות מנהג זה אנו מורים ומוודיעים על כך ברבים שישראל מתעלים בלילה זה כמדרגת מלאכים.

קדושת ליל הסדר אינו מובן לפי השכל והפשט הרגיל

הטעם שנקרא לילה זה בשם ליל הסדר, היה מסביר הר"ק בעל התפארת שלמה זי"ע - מכיון שלילה זה הוא כל כך קדוש למעלה מהשגותינו, שלפי הפשט הפשוט אין אנו מבינים זאת, אלא רק לפי עניינים גבוהים ורמים. וידוע שהתורה נלמדת בד' דרכים "פרד"ם" - פשט רמו דרוש סוד. ואם אין אנו יודעים לפרש את לילה זה לפי ה"פשט", אז חייבים לפרשו לפי שאר האפשרויות, ונשאר לנו רק "סדר", ולכן נקרא לילה זה "ליל הסדר"!!!

ג' טעמים שביאר הר"ק בעל ה"שפת אמת" מגורר זי"ע מדוע נקרא ליל הסדר!

הטעם שנקרא הלילה הקדוש הזה - "ליל הסדר", ביאר הר"ק בעל ה"שפת אמת" מגורר זי"ע בשלשה אופנים:

- א. יציאת מצרים הרי היתה בחפזון בלי סדר ולמעלה מהכלים והדרגה של עם ישראל. ותפקיד ליל הסדר בכל דור הוא, לסדר דבר דבור על אופנו וליישב את סיפור יציאת מצרים בלבו של כל אחד ואחד ולהחזירה בלב האיברים...
- ב. ליל יציאת מצרים נקרא "ליל הסדר", כי בו נעשה 'סדר' בעולם, שכן כל זמן שהעם הנבחר הנקראים "בני בכורי ישראל" היו נתונים תחת השפלה שבאומות, היה העולם בלי סדר ראוי, בכחינת "שפחה כי תירש גבירתה", ויציאת מצרים החזירה את הסדר בעולם. וכן ענין ליל הסדר בכל הדורות הוא להעמיד את העולם ואת היהודי הפרטי על מקומו וכנו...
- ג. למרות שעניינו של לילה זה, הוא לפרסם את הניסים הגדולים שעשה הקב"ה לעם ישראל שהם ניסים "למעלה מן הסדר", עם זאת נקרא לילה זה "ליל הסדר", כי זה גופא החידוש של ליל זה, להורות שכל מציאותם של ישראל הוא למעלה מן הסדר והטבע, ולכן הניסים שנעשים להם אינם הריגים ושונים, אלא זה גופא הסדר שלהם. דהיינו שה'למעלה מן הסדר" הוא ה"סדר" שלהם!..

כיוצא בזה מפרשים הראשונים שהשאלות של "מה נשתנה" אינם על עצם ציווי הלילה, אלא על מה שנראה ניגוד ביניהם, שמצד אחד אוכלים מצה, יושבים מסובים דרך חירות, ומאידך אוכלים מרור שהוא זכר לעבדות.

ולאור זאת יש לפרש את התשובה: "עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו ה' אלקינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה", ולא באופן טבעי. ומאז אצל יהודים ה"למעלה מן הטבע והסדר" הפך ל"סדר", הנהגה קבועה שהיא למעלה מהטבע! כל מציאותם של ישראל הוא למעלה ומחוץ לסדר הטבע והבריאה, וכן רואים בהתנהגותם - כשהם עולים, עולים עד לרקיע, וכשהם יורדים, יורדים עד לעפר. ואף בהנהגת עמם, כשהם עולים אין כל אומה ולשון שולטין בהם, וכשיורדים נמסרים תחת שלטון שפילה שבאומות, כל חייהם וקיומם ניס, מחוץ למעגלי כל הסדרים. ולכן, זהו הסדר של יהודים בלילה קדוש זה: מצה ומרור כרוכים זה בזה, מסובין דרך חירות ולובשים לבנים לזכרון יום המיתה, שותים יין דרך שמחה ואוכלים ביצה לאבלות, וזכרונות עבר ותקוות עתיד מעורבבים זה בזה, מי מלח של דמעות וזרוע נטויה, סדר של "למעלה מן הסדר", של עליות וירידות שתוכנם המשותף היחידי הוא היותינו מונהגים ומושגחים על ידו יתברך בעינא פקחא

טעם נשגב מדוע בליל הסדר שחל בשבת יש הנהגות שלא לומר "שלום עליכם"

כל אחד נוהג כמנהג אבותיו בענין אמירת "שלום עליכם" בליל הסדר שחל בשבת. אך יש קהילות הנהגות שלא לאומר, וכתב הר"ק בעל ה"תפארת שלמה זי"ע טעם נשגב שלא לאומר: שהרי לדברי המהר"ל הסיבה שלובשים בגדי לבן - קיטל בליל הסדר, הוא משום שכל יהודי דומה בליל הסדר לכהן גדול הנכנס לפני ולפנים בקדש הקדשים ביום הכפורים בבדי לבן, והלא אצלו כתוב (ויקרא טז, יז) "וכל אדם לא יהיה באהל מועד" ואמרו בירושלמי (יומא פ"א ה"ח) דלהכי כתיב "וכל אדם" לרבות המלאכים שנאמר בהם (יהזקאל א, י) "ודמות פניהם פני אדם", שאף המלאכים אסורים לשהות בבית המקדש בשעה שהכהן הגדול מקריב את הקטורת לפני לפניו.

א"כ הוא הדין בליל הסדר, שאסור להם לשהות בבית של ישראל המתקדש בקדושת קודש קדשים דומיא דעת הקרבת כהן גדול את הקטרת, וממילא אין צורך לומר "שלום עליכם". והדברים נוראים ומבהילים...

בליל הסדר מניעים מיד לדרגת "קדושה" כמלאכים!

באחת השנים בליל הסדר שאל הר"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע - הלא איתא במשנה (סוטה פט משנה טו, ע"ז כ): "טהרה מביאה לידי קדושה", והיה לו לומר לפי הסדר: ורחיץ ואחר כך קדש'.

ותירץ בשם אביו הר"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע, כי בזה הלילה, כל איש ישראל נתעלה במדרגת מלאכים, ואצל מלאכים הרי כתיב (שהרית, ברכת יוצר אור) "ויכולם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה", שזוכים תיכף לקדושה, ולכן מקדימין כאן ואומרים 'קדש' ואחר כך 'ורחיץ'.

ועוד הוסיף בשם אביו, דעל כן אומרים בברכת מעין שלש: "ונברכך עליה בקדושה ובטהרה", דלכאורה גם שם אפשר לדקדק, שקודם צריכין להגיע לדרגת טהרה ואח"כ קדושה, אך ההסבר הוא, דמלאכים מצינו "ויכולם פותחים את פיהם בקדושה ובטהרה", ולענין לבוא יהיו ישראל במדרגת מלאכי השרת (עיינן רש"י במדבר כג, כג, תנחומא בלק, יד), וזהו שמברכים בברכת מעין שלש: ובנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו והעלנו לתוכה" וכו' - ואז, "ונברכך עליה בקדושה ובטהרה" - דוגמת מלאכי השרת.

וכאמור, על כן אומרים בלילה זה "קדש" ואח"כ "ורחיץ" שזהו טהרה, ומיד אח"כ מניע "כרפס" כרפס" שרומז על ענווה, שאע"פ שאנו מניעים לדרגת מלאכים, צריך להיות עניו, וזהו "ירחיץ", שיהיזק את עצמו לבינוני. "מניד" - "רחצה", א יוד (יהודין) צריך בכל פעם לאמור - רחצה, שיוכה עוד לרחוץ עצמו שוב ושוב...

אין יצר הרע שולט בליל הסדר!

יש מקום לציין בענין הנ"ל, דבר חידוש שהובא בספר "ביתו נאווה קודש" (חודש ניסן ח"ב עמ' תכט), מה שהיה נהוג בבית אדמור"י בית בעלזא, שהרבניות וכן הנשים הקרובות ביותר ישבו באותו שלחן הסדר שערכו האדמור"ים. וידוע שבשנת תרפ"ו בבעלזא - השנה האחרונה לחיו של הר"ק רבי ישכר דוב מבעלזא זי"ע, נכה בסדר בחצר הקודש, הרופא היהודי פרופסור רוזן מברלין, בבדי להשהות ליד הר"ק מבעלזא שנחלש אז, וישב הרופא בשולחן הסדר אחרי הצאצאים, ועם תום הסדר ניגש אל הר"ק מבעלזא זי"ע, והחין לשאל את פיו על פשר מנהג זה, ואם יאות ונכון הדבר, א"כ אמאי לא נהוג כן בכל שכתות השנה, ומה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?... ויען לו הר"ק מבעלזא זי"ע כך: שהנה כתיב

ורחימא כאשר ישא האומן את היונק, בין שאנו למטה מן הסדר – דוים ולחוצים, ובין כשאנו למעלה מן הסדר – נעלים ובני חורין...

זמן הרתנינו!

כתב הרח"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע (קדושת לוי, שבועות): "הנהגה אנו אומרים בפסח 'זמן הרתנו' ובשבועות 'זמן מתן תורתנו', והרי כבר עברו זמנים טובים (הרבה), כלומר, היה לנו לומר 'זמן שיצאנו לחרות' ולא 'זמן הרתנו', וכן זמן שנתן לנו תורתנו ולא 'זמן מתן תורתנו', דמשמע מכך שגם עכשיו בכל שנה ושנה הוא זמן הרתנו וזמן מתן תורתנו, והענין הוא, שבכל שנה ושנה בעת שאנו מקיימין מצוות ההג כגון השבתות המין ואכילת מצה בפסח מתעורר עלינו הארה גדולה כמו שהיה לאבותינו בעת יציאת מצרים בשכר המצוות שקיימו, כמו כן גם אנחנו, כשאנו מקיימים המצוות מקבלים הארה שהיה לאבותינו, ועל ידי קיום מצוותינו אנו מעוררים בכל דור הארה זו..."

כנ"ל מובא בספר "דרך ה'" (ח"ד פ"ז) לרמח"ל ז"ע: "ושוורש כולם הוא סדר שסדרה החכמה העליונה, שכל תיקון שנתקן ואור גדול שהאיר בזמן מהזמנים, בשוב תקופת הזמן ההוא יאיר עלינו אור מעין האור הראשון ותהודש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו..."

ומבואר ב"מכתב מאליהו": כי לא הזמן עובר על האדם, אלא האדם נוסע בתוך הזמן. למשל: בשבת הראשונה כאילו נקבעה 'תחנה' ששמה שבת, ובכל שבוע ושבוע מניע האדם לאותה 'תחנה' עצמה – ומושפע ממש מאותה השפעת קדושה עצומה של שבת בראשית. וכן במועדים: בכל שנה ושנה חוזר האדם ומניע אל 'תחנה' גאולה מצרים, אשר בזמן ההוא אפשר להשיג השפעת הגילוי של חירות – זמן חירותנו ממש!..."

גודל מעלת יום טוב דפסח

הג הפסח נקרא בתורה 'שבת' כמו שכתוב (ויקרא כג, טז) "וספרתם לכם ממחרת השבת". וטעם הדבר הסביר הרח"ק בעל ה"נתיבות שלום" מפלוני" ז"ע, כי שבת קביעה וקיימא ואינו ע"י קידוש בני ישראל, ואילו "יום טוב" נקבע ע"י בני ישראל בקידוש החדש. ומרומז בזה, שבשונה משאר ימים טובים, פסח הוא כולו הארה ואתערותא דלעילא משמים, אף שלא היו ראויים ישראל כלל, ולכן הריחו כ'שבת' ללא תפיסת יד אדם כלל, אלא משמים נתנו לנו מתנה את יום זה כיום קדוש לכל הדורות. וא"כ יש להבין, מדוע נזכר הפסח בשם זה רק למחרת הפסח – "ממחרת השבת" ולא מוזכר בתורה שם זה כשהתורה רוצה לצוות עלינו את ציווי אכילת מצה ועוד, הרי בתורה אנו מוצאים שהג זה נקרא גם בשם "פסח", או "הג המצות"?

בהגדה של פסח "אתה בחרתנו", מובא, שאפשר לכאר זאת, על פי מה שמסופר על רבה של ירושלים הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד ז"ע: שפעם בא אליו אנשים נכבדים מחוץ לארץ בערב פסח ואמרו לו שרוצים להתארח אצלו בפסח, אך אינם רוצים להיות כעניים בפתח. ולכן רוצים לשלם בעין טובה ונדיבה על הסעודות. הסכים הגרי"ח לארחם על שולחנו, ולקח מהם את הכסף. ואמנם התארחו אצלו בליל הסדר וסעודת היום והתענגו מרוב טוב ברוחניות ובגשמיות. למחרת כאשר הגנו יום שני של גלויות באכסניה שלהם, הופיע הגרי"ח והניח את הכסף על הארון, באומרו להם: "מלכתחילה לקחתי מכם את הכסף רק כדי שתהיה לכם הרגשה טובה שאתם משלמים על הסעודה ואינם אוכלים נהמא דכסופא, אבל עכשיו הרי לכם הכסף בלב שלם..."

ולפי זה יבואר הענין, בתחילה נאמר בתורה שפסח הוא "יום טוב" – "הג המצות" הג הפסח, כדי לתת לנו הרגשה טובה שגם לנו יש איזו שייכות ע"י עבודתנו בהארה זו, אבל למחרת אומרים את האמת שהוא בכחית 'שבת' והכל הוא הארה ומתנה משמיא.

ובכדי לחדד את ענין זה שהג הפסח בא אלינו רק כמתנה משמים והוא כולו הארה שמימית – אביא בפניכם את דבריו הק' של הרח"ק רבי ברוך ממעזי' ברוך ז"ע שפירש את הפסוק (שמות יב, כג) הכתוב כמכת בכורות "ופסח ה' על הפתח", שבפשמות, הפירוש, שהקב"ה ידלג על פתחי בתי ישראל, ולא ייכנס להרוג את בכורי ישראל. אבל הוא פירש זאת ואמר: על פי דברי חז"ל שאמר הקב"ה לישראל: אם אתם רוצים להזור אלי בתשובה, ואינכם יודעים איך לעשות זאת, אז מספיק "פתחו לי פתח כהודו של מחט" – התחילו לשוב אלי מעט בכוחות עצמכם באתערותא דלתתא (בהתעוררות מלמטה), "ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם" – ואני אסייע בעדכם להמשיך ולשוב בתשובה שלימה ולהשפיע לכם רוב טוב וחסד כפתחו של אולם.

אך אמר הרח"ק ממעזי'בו" ז"ע – סדר זה הוא כימים כתיקונם, אבל במצרים כאשר היו ישראל שקועים בעמקי הטומאה בתוך המ"ט שערי טומאה, וגם את אותו פתח קמץ לא היו יכולים לפתוח בכוחות עצמם, "פסח ה' על הפתח", כלומר, ויתר ודילג על אותו פתח שביקש – "כפתחו"

של מחט", וגאל אותם באתערותא דלעילא (בהתעוררות מלמעלה), עם הארה שמימית, אף על פי שלא היו ראויים מצד מעשיהם, וזאת מתוך רוב רחמיו וחסדיו!

• עוד אביא בפניכם כסויע לדברים הנ"ל את הביאור הנפלא למאמר חז"ל (בבא מציעא סא): "כל המלוה בריבית כאילו כפר ביציאת מצרים". ולכאורה יש להבין מה הקשר בין ב' העניינים?

אלא המתבונן בשורש אימור ריבית, יראה, שהוא מפני שהתורה רצתה שהאדם יבוא לעזר חבירו שנמצא בעת מצוקה ואין לו מאומה, ויעניק לו בחינם אשראי והלוואה עד שישכר לאיתנו ויפרע לו הלוואתו. החדש זה הוא יסוד גאולת מצרים, כי ישראל היו שקועים בעמקי הקליפות והטומאה כמו שכתוב בתורה "זאת ערום ועריה" – מכל מצוות והון עצמו, אלא שהקב"ה ברוב רחמיו השאיל והלוה להם אורות ושפע גדול, מתוך אימון שישכרו זאת מיד לאחר יציאת מצרים בעבודתם במ"ט ימי הספירה ובקבלת התורה בהג השבועות.

ולכן המלוה בריבית שאינו מוכן להעניק בחינם לחבירו אשראי והלוואה כשאין לו – הרי זה כאילו כפר ביציאת מצרים, שענינו כאמור השאלת מדריגות והמתנת פרעון ללא שכר כלל.

מכל זאת, אנו רואים את גודל קדושת הלילה הזה וימי ההג שלאחריו, שיסודו בימי יציאת מצרים, והוא ליל שימורים לכל הדורות לקבל את אותם דרגות שמימיות שהיו כימים ההם וגם בזמן הזה...

הטעם שמחלקים קליות ואגוזים

חז"ל (פסחים קט). "אמרו עליו על רבי עקיבא שהיה מחלק קליות ואגוזים לתינוקות בערב פסח כדי שלא ישנו וישאלו". וכן נפסק להלכה בשו"ע (או"ח הלכות פסח סימן תעב סעיף טז): "מצוה להלק לתינוקות קליות ואגוזים כדי שיראו שינוי וישאלו". ולכאורה צריך להבין, מדוע מחלקים דווקא אגוזים ולא שאר פירות או מיני מתוקה?

הסבר נפלא הסביר ב"ק מרן ארמו"ר ממישקליץ שליט"א: דהנה, בהלכות ראש השנה (סימן תקפ"ג סעיף ב') כתב הרמ"א שלא לאכול ב"ר"ה אגוזים, שאגוז בגימטריא חט. והנה ידוע מאמר חז"ל (יומא פו), "העושה תשובה מיראה זדונות נעשין לו כשגגות, והעושה תשובה מאהבה זדונות נעשין לו כזכות". והשתא ע"פ זה מובן, דבראש השנה שהוא זמן של תשובה מיראה מהמת אימת הדין, זדונות נעשין לו כשגגות, ע"כ אומר הרמ"א שלא לאכול אגוזים כדי שלא יזכר הטא, אולם בפסח שהוא זמן תשובה מאהבה, שאז זדונות נעשין לו כזכות, כתב בהלכה לחלק אגוזים, שהרי עכשיו כל העוונות נהפכו לזכות, ע"כ מחלקים דווקא אגוזים...

חלוקת אגוזים לקטנים

בשו"ע (תעב. טז) איתא דנוהגים לחלק אגוזים לקטנים כדי שלא ישנו וישאלו. ויש להבין ענין חלוקת האגוזים דווקא בליל פסח. ובהגדת "אתה בחרתנו" מובא הסבר נחמד, דהנה אחת מהדרכים לדעת האם קמץ יכול להיחשב כגדול לגבי קניינים וכדומה, מובא בגמרא (גיטין סד): שנותנים לו אבן וזורקו או אגוז ונוטלו, וזה סימן שכבר התבגר. וכן זה גם מברר לנו אם אפשר לשחוט עליו הפסח, כמו ששנינו (סוכה כט): על הפסוק (שמות יב, ד) "איש לפי אכלו" – רבי יהודה אומר: עד שיכול לברר אכילה, כיצד. נותנין לו צרור וזורקו, אגוז ונוטלו.

ומסביר הרח"ק בעל ה"שם משמאל" מפוכטשוב ז"ע כי כלפי חוץ אבן ואגוז שווים שאינם ראויים למאכל, אלא שבאגוז יש פנימיות הראוי למאכל אם שוכרים הקליפה. ולכן אם יש לקמן הבחנה בפנימיות הרי זה סימן גדלות.

ועל פי זה יובן מדוע מחלקים אגוזים לקטנים, דהנה כלפי חוץ התנהגו בני ישראל כמצרים, כמענת המלאכים: "הללו והללו עובדי ע"ז", וכל החילוק ביניהם היה בפנימיות. וכפי שאמר הקב"ה למשה רבינו שהסתפק בזכות בני ישראל להיגאל "ראה ראיתי", ודרשו חז"ל (שמות רבה מב) שאמר לו: אתה רואה ראה אחת ואני רואה שתי ראיות. פירוש, "שתי ראיות" היינו ראייה רגילה וראייה פנימית, לפנימיותם של ישראל שתוכם רצוף אהבה.

וזה ענין חלוקת האגוזים דווקא לקטנים, לרמוז על גודל החמלה והרחמים שהקב"ה עשה לישראל בהוציאם ממצרים כאשר בהן את פנימיותם, כאותם קטנים שנותנים להם אגוז בכדי לראות האם הם יודעים לבחון את פנימיות האגוז...

אור התורה

הערוך מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

לקבלת העלון במייל בכל

שבוע, הרשמו לרשימת התפוצה:

alon089945291@gmail.com

מייל המערכת

(לתגובות, הערות והארות בלבד):
alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

קו החידות: 077-4103900

פקס: 08-9941870

חזון למכתבים: חזני 1133/4 נתיבות

אין לקרוא את העלון
בזמן התעוררה וספר חתום

כולנו מצטרפים לאלפי מנויי 'אור השבת' במייל
alon089945291@gmail.com

מעשיות בפרשה

הכירו את "שאינו יודע לשואל"

יש כאלו שאינם יודעים לשואל שאלת חכם גם כשמתעוררות בעיות הלכתיות הם אינם זקוקים לרב אלא יודעים לפסוק כהבנתם אמי ע"ה (של המחבר) הייתה מספרת על אותו כפרי שהזדמן לעיר ופגש את הרב שאלו הרב איך אתה מסתדר לבד בכפר כאשר יש שאלות בהלכה כבוד הרב מה הביעה? בשאלות קשות אני מחמיר ובשאלות קלות אני פוסק לבד מה בעיניך נקרא שאלה קלה?

שאל הרב למשל ענה הכפרי פעם אחת ארע שהכניסה המשרתת הגויה כף חלבית לתוך סיר החמין הבשרי נו שאלו הרב ומה באמת פסקת? זו שאלה קלה כולם יודעים שטעות עכ"ם מותרת ומה נחשבת בעיניך שאלה חמורה? מהוסיף הרב ושאל בתשעת הימים נקרעו לי המכנסיים וכידוע בימים אלו אסור לאכול בשר אלא שלצערי החוט היחיד שהיה באמתחת אשתי הוא החוט אשר נועד לצורך קשירת המעיים (קישקע) בחמין של שבת ואם כן נוצרה כאן שאלה הלכתית מסככת להשתמש בחוט בשרי בתשעת הימים ועל כן החמרת והלכתי עם מכנסיים קרועות במשך כול תשעת הימים עוד מספר על הכפרי פשוט שהגיע בבהלה נראה אל הרב מה קרה? שאלו הרב המשרתת הכניסה בטעות לתוך החמין חתיכת "דבר אחר" ה' ירחם כמה ילדים יש לך? התעניין הרב חמשה עשר ילדים בלי עין הרע מה גדל סיר החמין שאתה מכין עבור בני הבית? כבוד הרב לכבוד שבת קודש מהדר אני להכין חבית מלאה חמין איזו כמות של "דבר אחר" הכניסה המשרתת? הוסיף הרב ושאל שטיקלע חתיכה קטנה אם כן בטל בשישים אין בעיה אפשר לאכול את החמין פסק הרב "יאכלו ענווים וישבעו" הכפרי שנתקיים בו "לך אכול בשמחה את לחמך" שב לביתו לימים ראה הכפרי שנית את הרב וברכו בחום "תבורך מפי עליון כבוד הרב אתה לא יודע איזה עונג שבת אתה גרמת לי מאז שגילת לי את הסוד הרני מקפיד כל ערב שבת אחר גמור הכנת הסיר להכניס "חתיכת בטל בשישים" והחמין משתבח בטעמו.

דין הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

האם מותר לעשות הספד על גדול הדור מלפני המועד שלושים יום

איתא בגמ' במ"ק דף ח' ע"א לא יעורר אדם על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום, ואיתא שם בגמ' מאי שנא שלשים יום אמר רב כהנא אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שכניס מעות לעלות לרגל ובא ספדן ועמד על פתח ביתו ונטלתן אשתו ונתתן לו ונגמע ולא עלה באותו שעה אמרו לא יעורר על מתו ולא יספידנו קודם לרגל שלשים יום, ושמואל אמר לפי שאין המת משתכח מן הלב שלשים יום, מאי ביניהו דקעביד בחינם, ויעו"ש בתוס' ב"ה דקא עביד בחינם, וכן איתא בשו"ע א"ח סימן תקמו סעיף ג' כתב בזה"ל: כל ל' יום לפני המועד אסור להספיד על המת שמת לו לפני שלשים יום קודם המועד עכ"ד, ובשו"ע י"ד סימן שמו ס"א כתב מי שמת לו מת לפני שלשים יום הסמוכים לרגל לא יספדנו משיכנסו שלשים יום הסמוכים לרגל,

והנה מבורר במשנ"ב סימן תכ סק"ד ובשער הציון שם סק"ב בשם הט"ז שם סק"א שבימים שהאיסור להספיד בהם אינו מדין התלמוד כגון בל"ג בעומר בט"ו באב או בט"ו בשבט אף שאין אוסרים בהם תחנון מ"מ מותר לומר בהם צידוק הדין אולם בר"ח חנוכה ופורים וחודש ניסן שבהם אסור להספיד מדין התלמוד אף על אדם גדול אין לומר צידוק הדין ועו"ש עוד בשער הציון לגבי צידוק הדין, ומ"מ הכא הרי הוא אסור מדינא.

ומ"מ לגבי תלמיד חכם שאינו וכמו בהלכות מרן הגר"ק זצוק"ל שהספידו שנפטר בושן פורים תשפ"ב, והוא כמו שכתב בבית"ל א"ח שם בד"ה שמתו לספדו שתלמיד חכם שמספידין עליו בערב שבת וערב י"ט ומקור דבריו הוא מהפרי מגדים.

והנה עתה עשו על מרן הגר"ק זצוק"ל הרבה הספדים בארץ ובעולם, ויש לעיין מדוע לא חשו להא, דבשלמא בשעת ההלוויה שפיד דמי, אבל א"ח"כ מה ההיתר, ויש לומר שעשו כן שילמדו מדרכיו הטהורות ויתחזקו מהנהגתו בתורה ובמצוות, והוא כדבר האבד ששירי, ואם לא עכשיו אימתו, וכ"ש בדור יתום כזה, וגם זמן פטירת הצדיק הוא עת רצון וראה עוד בהעמק דבר בפרשת אחרי מות שכתב שמי ישן לו איזה צער ודבר להתפלל ולבכות לפני ה' יבכה באותה שעה שהמת הנעלה מוטל לפניו כי אותה שעה רצויה להעלות בכיותיו ומבוקשו מפני כבוש עושה בזה למת יעו"ש, ועיין עוד בזה בפלא יועץ ערך ראה, וידוע עוד מש"כ ביערות דבש שצדיק אבד אפשר לתפוס ממעלותיו, וכן ראינו לכמה שעוררו ע"ו.

ואי"מ לגבי חודש ניסן, הנה בשו"ע א"ח סימן ת"ט ס"ב כתב שאין מספידין בכל חודש ניסן, ובכ"פ החיים (ס"ק כ"ו) כתב משום שהכל כיו"ט, ולכן ביאר שמתעם זה אין מתענין, ומ"מ כתב שכל זה אינו אלא מצד המנהג אבל מדינא מותר להתענות וגם מותר להספיד, וכתב שם שכן כתב העולת שבת (סק"ב) וכן כתב הפרי חדש והמטה יהודה. ולפי"ז נראה שיהיה שרי גם לעשות עצרת התעוררות. (הר" יוסף אביטבול)

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויארץ'.
לפי"ז בנימין בן רד"ל
7665190@gmail.com

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזכרים מתפרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גדיל תורה ויארץ'.
חידה לחג הפסח: כל דכפין יתי ויאכל- איזה אמורא היה נוהג לומר את זה בכל פעם שאכל?
על חידת חג הפסח בע"ה תהיה הגרלה בנפרד.
הזוכים בהגרלה בקריאת המשניות לע"נ בנימין בן רחל: בכובע- משה מרגלית, אשדוד, רפאל הרוש בית עילית. חליפה- חיים קטן, אשדוד. בנייה נגאוקר, טלית- פנחס מיימון, אשדוד. תחפושת יוקרתית- אברה שונקר, בני ברק. נגן- אריה ליב ברלין, ירושלים. כ. ספר- נדב חיים- פתח תקווה, יצחק גרוסמן- ירושלים. (רשימה חלקית בהמשך עוד זוכים)

הצטרפות לקבלת צינתוקים בזמן ק"ש וצאה"כ: חייגו ל' 088649058
החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:
שובר ברשת 'פרסט' / ברשת 'כוס כיס' / מתנת 'כוספלא' אשדוד / ברשת 'אור החיים' / ברשת 'מתוק האור' / שביעית
קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוראי המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו 0774103900 - שלוחה 5

אספורה

סיפור לחץ

למד השבת

מעולמו של בן הישיבה

אתגרים עליות ומורדות בחיי בן הישיבה
• הרב ברוך חורש, מחבר הספר עולם הישיבה

ליל הסדר ובן הישיבה

בעוד שאנחנו מכינים את עצמנו לקראת היום הגדול והנורא שהוא ליל הסדר, צריך להבין הבנה יסודית מה צריך בן הישיבה שזה עתה מציין חצי בין הזמנים להתנהג בשולחן הסדר < מיוחד!

ליל הסדר

כתב הגה"צ רבי ישראל אליהו וייננרטיוב זצ"ל: 'מחויבי ליל הפסח, הוא סיפור ניסים ונפלאות שנגעשו עמנו במצרים. וחייבו אינו אמירה בעלמא, אלא הכרה מה נעשה עמנו על ידיהם. גם - מלשון הרמה, כמש"כ הרמב"ן בסוף יתרו, היינו התרוממות האדם מטובת השפל השטחי כאילו התומרות היא מטרת היצור, וכאילו הנהגת הבריאה נמסרה לידי הכוחות של הבריאה, והם הבעלים על כל הנעשה תחת השמש אך פסח אנו רואים שאתה ה' מושל בכל. ע"כ.

אלא שלא רק בניסים ששייכים לעבר רואים את יד השי"ת, אלא גם בנסי ה' שעושה עימנו בכל עת ובכל שעה, וכפי שאמר מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל שהדבר שצריך להתחנך בו בימי הפסח הוא 'לחזק ההתבוננות בהשגחה פרטית, דהיינו ש"כ"א ידבר ויספר מה שיכול לראות אצלו בימי חיו - היאך ההשגחה העליונה מכוונת את דרכו, והכל מסודר לו בשמים בתכלית בין לטוב בין ח"ו... ואין לו לאדם אלא להתפלל אליו יתברך, ולקוות ממנו לטוב.

וכך היה מתאר נכדו של הגרא"ל לפקוביץ זצ"ל את 'ליל הסדר' במחצית סבו הגדול זצ"ל: 'דבנו זלחה' היה לבוש בקיטל ומגנבת על ראשו, ותואר פניו כפני מלאך, פניו היו לפידים כלפיד אש, והוא מתרפק על אהבת השי"ת לבנו יחידו, וכולו שקוע בהתרוממות הרוח ומתוך שמחה של מצוה, עד שאפילו הפחותים שהיו סביבו, הרגישו הרגשות נעלות מאד של קדושת הלילה שקשה לתארם. וכדרכו שינן בהתרגשות גדולה שעלינו להכיר בגודל אהבת השי"ת את בניו כלל ישראל, ובחר בנו מכל העמים להיות לעם סגולה - ממלכת כהנים וגוי קדוש, ועל חסדיו עמנו בכל עת באופן כללי ופרטי, עד שהדביק אותנו אליו משש כאשר ידבק האזור אל מתני אש ללא שום מחיצה (כפאמר הנביא ירמיה פ"ג) 'והביאנו אל חדריו' - חדריו התורה. והאריך בהרגשת האושר של כל יהודי, בנו של מקום - עד שקולו היה נשנק מבכי של כיסופים ועגנועים לדביקות בו יתברך. (בנתכיבות ההלכה ח"ט עמ' 413).

החטא בפסח חמור יותר

נשאל הגרא"ל ששטיינמן זצ"ל אודות דברי הפלא יועץ (ערך פסח) שכתב בשם המקובלים, שמלבד החומר של איסור חמץ בימי הפסח, כל דבר פשע חמור מאד ועושה רושם בפסח - יותר ויותר משאר ימות השנה (ובע"ז מובא בשם ר' חיים ויטאל, דעבירה בליל הסדר ח"ו - חמורה ומסוכנת מאד), וצ"ב מה הטעם לכך?

והשיב: 'במקום שיש יותר גילוי שכינה, החטא פוגם יותר. ומאחר שקדושת הפסח גדולה יותר מקדושת שאר המועדים, וההשפעות גדולות יותר, לפיכך מי שאינו מנצל את ההשפעות האלה - נענש יותר [אכן מאידך היצר הרע שיוודע זאת חזק יותר בזמנים המיוחדים הללו, וכדמצינו כמה פעמים בש"ס, כגון המעשה במי שבא הוא ובנו על נערה המאורסה ביום הכיפורים שחל להיות בשבת רח"ל, ומוכח שבזמנים קדושים היצר משתדל ביותר להכשיל]. וכן כיוצא בזה, מי שנמצא בא"י וברושלים ליד בית"ק ועושה שם דברים שאינם ראויים, הרי זה חמור יותר ממי שיעבור על אותו חטא במקום אחר, משום שהוא נמצא בפלטרין של המלך. וכך כתב החיד"א בספר דבש לפי מערכת ל': "...ולפי"ז העובר עבירה בליל פסח, גדול עוונתו מנשואו, וכן בכל ימי הפסח, כי השם ברחמי הפליא חסדיו לנקות ולטהר נפשו, והוא אויל בתר איפכא", ע"כ.

ומסופר, שהמשגיח הגה"צ רבי דב יפה זצ"ל היה מקדים ואומר בליל הסדר בהתרגשות רבה, שהלילה הזה הוא הכי קדוש מכל לילות השנה, וצריך לצלול כראוי. ופעם עלתה שאלה הלכתית בליל הסדר, והמשגיח לא הסכים בשום אופן להקל. וכששאלו בני הבית שהרי בכל השנה סבא לפעמים מיקל בזה, אמר בחרדת קודש כמה פעמים: 'בלילה הכי קדוש שבנה שאני יקל בזה?! (גליון "דברי אמת" 150) וכבר יודעים דברי האריז"ל, דבלילה זה כל האורות של ימי הספירה מאירים בנפש האדם, ולאחד טכן ניטלים ממנו, וע"י העבודה של ימי הספירה - כל אחד כפי עבודתו, מחזיר לעצמו אורות שנשגבים אלו עד יום שביעות - חג מתן תורה. וההוסף הגר"ש פינקוס זצ"ל, בשם הקדמונים שנוראות ליל הסדר מתחיל כבר בתפלת ערבית, כי בתפלת ערבית אנו בונים את הפנימויות - נשמת הדברים, ואילו את החיצוניות אנו בונים במהלך הסדר, ולכן ראוי להתבונן בכל התפילה מילה במילה, ובפרט בברכת זאמונה כל זאת, עייש"ב (כליל תפארת עמ' כ). וע"ע יסוד ופירוש העבודה ט, ד.

את הספר עולם הישיבה ניתן להשיג בפ"ל 0533141480

פסיקת סוס!!

ההספד שעוד לא שמתם מיתכמו הסבא של כלל ישראל

מסתכלים על זה ולא מאמינים שהיינו בתוך הסיפור הזה.

"האם היה נותן מוסר או גוער בנכדים והיננים? על רוב הדברים הוא לא דיבר איתנו, ולא עשה מעצמו עסק, ראינו את המציאות הזאת בצורה כל כך ברורה שאלו הדברים החשובים בחיים. אף פעם לא נתן מוסר ולא צעק, אבל רואים סבא שהדבר שהכי מעניין אותו ללמוד, שום דבר אחר לא מעניין אותו חוץ מלימוד, אין ספר בבית שלא ידע היכן נמצא ומה כתוב בו מתחילתו ועד סופו, אין דבר כזה שלא היה עם ספר ביד.

כל הזמן סביב תורה. "כל השבוע הסתובבו המוני בית ישראל בבית הצנוע, בשבת בעיקר הייתם בני המשפחה עם מרן זצוק"ל. איך הייתה נראית השבת במחיצתו?

שבת זו גם הייתה דוגמה איך הכל סבב אצלו סביב התורה. בליל שבת ישבנו איתו בסעודה, הוא יושב ומסתכל, עושה קידוש ואז נוטל ידיים. מביאים לשולחן את הדגים ובינתיים הוא מסיים ראשון כי הוא לא אוכל הכל, ומיד מסובב את הכיסא ופותח מהסטנדר את הספרי על פרשת השבוע ללמוד את המדרש רבה, להמשיך ללמוד, ואז הוא אומר באמצע: 'נו, בת שבע, אפשר לברך? ...' וסבתא הייתה אומרת: 'לא, יש מרק'... 'אה, טוב... וממשיך ללמוד.

מגיע מרק, הוא שר את הזמירות במנגינות שלו, את כל הזמירות שאבא שלו היה שר. הוא הקפיד על כל הזמירות, גם בליל שבת וגם בסעודה בבוקר. את הזמירות אמר בלי לסחוב וגם בלי שום זיוף, מסיים לשיר את הזמירות וחוזר לספרי. ואז הוא שואל: 'נו, אפשר לברך?' סבתא אומרת 'לא, יש עוד עוף ובשר לכבוד שבת... והוא יושב ולומד וזה מה שמעניין אותו.

בין לבין הוא לומד, כל הזמן לומד, הוא מספיק לסיים את הספרי, מדרש רבה, תוך כדי הסעודה, בזמן שכולם פטפטו הוא כבר מסיים עוד דף ועוד דף. אלו דברים שאתה גדל עליהם, זה מה שמעניין בחיים, לא מעניין אותו שום דבר אחר.

"רק את הנכדים שדיברו איתו בלימוד. יכול להיות נכד שלא מדבר איתו בלימוד והוא לא מכיר אותו, ופתאום מגיע חתן חדש למשפחה ומתחיל לדבר איתו בלימוד וסבא מכיר אותו. הלימוד זה מה שחשוב.

"להיפך. סבא לא פספס אף שמחה משפחתית בגלל היותו מתמיד. את שתי הארוחות כל יום הקפיד לאכול רק עם הרבנית, לא משנה מה קורה. כמובן הארוחות היו קצרות, אבל רק עם הרבנית. בכל יום היה הולך לאחתות האלמנה לבית, כל יום! במוצאי צום היה לוקח עמו גם את הרבנית והיו שוברים את הצום בבית אחותו האלמנה. אין ויתורים.

"היה מגיע לשמחות של כל בני המשפחה ולא מפספס כלום, לא שלום זכר ולא ברית. מגיע כמה זמן שצריך להיות, לעיתים גם זמן קצר מאוד, אבל הקפיד לבוא. כל הלימוד וההקרה למען כלל ישראל לא הייתה על חשבון בני המשפחה כלל. לכל מה שצריך היה זמן."

אחד ההספדים שיחרטו לדורות הם אלה של נאמן ביתו של מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל והוא הרב יענקי קנייבסקי. סיפורים מופלאים, הנהגות שטרם נחשפו והקשר עם המשפחה.

"לפני כמה שנים, הגאון רבי חזקיהו יוסף שרייבר שליט"א, ת"ח גדול ובר סמכא, אמר לחתנו, שהוא דוד שלי: 'תגיד להם שכל יום ויום שהם יושבים אצל הרב רואים את ההליכות שלו וסופגים את הדברים שלו, שיחרטו על לבבם כל צעד ושעל, כל נקודה ונקודה, כי יבוא אצלם ולא יאמינו להם שהיה כזה יהודי'.

"בימי השבעה שמענו כל כך הרבה דברים. אני מסתובב אחורה ולא מאמין שהייתי מטר ליד הדברים הללו שאירעו. היינו בתוך בועה של שכניה, של קדושה, של אטמוספירה רוחנית גבוהה, עכשיו פשוט נחתנו לעולם המעשה ואנחנו מסתובבים אחורה ולא מאמינים שהיינו חלק מהדבר הזה.

"אני מאמין שההרגשה הזאת תלך ותתעצם ככל שיחלוף הזמן והיא מקיפה את כל השטחים. בתורה זה פשוט כך, עמל התורה המופלג; גם במידות טובות, ביאת שמים, בדקדוק ההלכה, בבין אדם לחברו.

"מאז היותי ילד התרגלתי לחיות בצילו הגדול. אבי (הגאון רבי יצחק שאול שליט"א, בן הזקונים), היה מאוד קשור אליו באופן לא רגיל. לא שדיברו או נפגשו פעם או עשר פעמים ביום, אלא כל מהלך היום הכל יחד. אין יום בכל הזמן בלי סבא, החל מהתפילה בבוקר, הלימוד אחר התפילה, אבא יושב לידו, ואני גדלתי ביניהם, כך בתפילה וכן בלימוד.

"הוא היה הרבה יותר מסבא, כמו אבא שלנו גדול, ברמה שהייתי יושב לידו בתפילה כילד, הייתי צריך להצביע בסידור והיה בודק אם אני מתפלל כמו שצריך, ובברכת כהנים להיות מתחת לטלית שלו, ובתפילות השבת בשחרית ובמוסף מתפלל איתו; המשך בהתעניינות שלו מה למדו בחיידר; וכשעליתי לישיבה קטנה היה אומר לי: תשלח לי מכתבים ואענה לך תשובות, ואם לא הייתי שולח היה שואל - למה אתה לא שולח לי מכתבים?"

"לפני שבוע, בהשגחה מופלאה, התקשר אלי אברך שלמד איתי בחיידר ואומר לי: 'מצאתי משהו מעניין'. הוא הביא לי מכתב שהרב כתב לרבי'ה שלי בכיתה ו' בתשב"ר, וכך כתוב בפתק: 'לכבוד הרבי'ה, בחנתי בשבת את נכדי יעקב ישראל קניבסקי על מה שלמד במשך השבוע בתלמוד תורה וידע יפה מאוד וניכר שהשקעה של הרבי'ה.

"לא ידעת מהמכתב הזה עד לפני שבוע, פעם ראשונה שראיתי את המכתב. אדם שלומד כל יום סדר יום מלא וגדוש שאדם מן השורה לא יכול ללמוד במשך חודש, ומקבל קהל וכותב ספרים ועונה לשבעים מכתבים ביום במומצע, ואנשים כל הזמן ניגשים אליו - מצליח גם לא לשכוח את הדברים הקטנים האלה, לכתוב מכתב לרבי'ה של הנכד. אלו דברים מדהימים וגדלנו לתוך זה. היום אנחנו

אין ספר בבית שלא ידע היכן נמצא ומה כתוב בו מתחילתו ועד סופו, אין דבר כזה שלא היה עם ספר ביד.

באפשרותכם לזכות את הרבים ללא כל תמורה!
אם אירע אתכם או מכריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 4330 בני ברק ולציון עבור 'אור השבת' או במקום: 08-9941870

אכפרה

סיפור לחם

לואר השבת

אמרי קודש בראי הפרשה

10

מועד אמרי קודש מהפרישה הזו

"ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים" (שמות יב, יז)

בונה ירושלים במהרה

רבינו הבני יששכר (מאמרי חודש ניסן, מאמר ח') עמד בבאור הטעם שנאמר בפסוק "ושמרתם את המצות" - "כי בעצם היום הזה הוצאתיכם..." וביאר בהקדים דברי הוזה"ק (ח"ב, קפג): שהמצה נקראת "מיכלא דמהימנותא" [פירושו: "לחם של אמונה"].

ומה ראוי להתבונן, מהו האמונה שמרמזת המצה? ונראה לומר, דהנה הלחם חמץ, האומן כשעושה אותה בפעולתו, אח"כ כשאומן גמרה במדתה הנה העיסה בעצמה עושה פעולת עצמה, היינו שמרתחת ומגבהת את עצמה לכל צד, ונסדקת בכמה סדקים, וכיצא כמה פעולות בענייני החמץ אשר העיסה עשתה בעצמה מבלי האומן כי האומן כבי סילק ידיו וחלף והלך לו, משא"כ מצה אינה עושה שום פעולה מעצמה רק פעילות האומן, וזה שמרמזת המצה לאמונה ובטחון שאין לנו שום תנועה בזולת השגחתו ית"ש, ולא יוסיף האדם ולא יגרע בעבודתו דבר (זולת הבחירה בתורה ובהיפך ח"ו עברות אשר כל זה מסר הש"י לבחירתנו כנודע).

הנה כאשר ידע האדם עניין זה באמת, ידע אשר גם המזלות לא יוסיפו ולא יגרעו, הגם שמתנהג הכל בטבע, ח"ו לומר אשר הטבע פועל מבלעדי השגחתו ית"ש, ובפרט ישראל עם קרובו הם למעלה מן המזל, והש"י מנהיג את המזלות בהשגחה ומשדדם כרצונו מבלי הסיר השגחתו מהם כרגע, וכל פעולתו היא הכל פעולת מעשה האומן הפועל על ידו מבלי הפסק והסרה, ואין להם תנועה מבלעדי כוחו.

וזה היה טעות מצרים, באמרם שהכל נעשה ונפעל בכח המזלות, והנה הש"י בהודיע את גבורתו ואין הוא משדד את המזלות, הנה צווה לשחוט טלה - ראש המזלות קרבן לה, בחודש ניסן בעת שליטתו, ולאכלו בליל ט"ו לחודש ניסן שאז המזל טלה בתכלית הגבהות והגדלות בזמן מילוי הלבנה, והוציא את בני ישראל מכור הברזל ממצרים, דווקא בעת תכלית הגדלות של מזל מצרים, מזה נתהווה האמונה שהמזל לא יפעל שום דבר בזולת השגחתו וכחו.

ולזה נצטוונו לאכול מצה בלילה הזה לאמונת אומן הלזה שהכל נעשה דמיון המצה, שאין לה פעולה אחרת זולת פעולת האומן כנ"ל. ולכן נקראת "מיכלא דמהימנותא".

ונזכה שיקויים בנו במהרה - "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", אמן ואמן. חג כשר ושמח!!

הרב ישראל ליכט - 'דרשו' והוי מכבד כל אדם

טוב שיועד להתפלל ולברך כהלכה, אך לא יותר מכך. בימים הבאים, כל מפגש תמים של שני יהודים באטליז או בכל מקום אחר הפך לדיון סוער, כל אחד ניסה להסביר בדרכו שלו מה מיוחד כל כך בר' ישראל הסנדלר, שבמים האחרונים אף העתיק את מקומו אל כותל המזרח של בית הכנסת, בהוראתו של הרבי כמובן.

שיא השיאים היה כמובן בקופקעס' של יושבי הקרנות, שם הלטו הרוחות כאשר יצחק דוד המוזג כמעט ונשבע בנקיטת חפץ שראה את ר' ישראל משתפך על ספר תהילים פתוח בדמעות שליש. אריה הקצב הוסיף עליו והדגיש כי אין זה מקרה בודד, וכי אף בכל שבת לפני התפילה נספג הספר מתוך השתפכות הנפש: "פעם החזקתי בספר הזה ביום שליש בשבת", הוא סיפר בלהט, "ועדיין היתה בו לחלוטית מואתן דמעות שהגיר ר' ישראל בשבת קודש".

נערים דנו בהפסקות שבין סדר לשיעור על מה שאמר ר' אהרון דוד מגדולי תלמידי החכמים בעיירה, כי ייחודיותו של ר' ישראל היא בקביעותו ולא לבטל בשום אופן שבעולם את השתתפו בשיעור העין יעקב. גם בימים של נישואי ילדיו, ובימים שלפני פטירת אביו.

כך או כך, ואולי אפשר לומר בד בבד עם הדיונים על הסיבה לדברי הרבי, הפך ר' ישראל לאחד מנכבדי העיירה, והיה זה מחזה נפוץ שבכל שבע ברכות אליו הגיע הקפידו לכבד אותו דווקא באמירת ה'ברכה אחריתא', כדרך שנהגים במכובדי וחשובי הקהילה.

כולם הבינו שאם הרבי אמר לכבד את ר' ישראל הרי זה סימן - שהוא מיוחד

נוסעי התחבורה הציבורית כבר רגילים להתמודדות עם משונותיהם של נהגי האוטובוסים, לא פחות משנהגי האוטובוסים מתורגלים בהתמודדות עם נוסעים מכל הסוגים והמינים. אבל באתו יום, חשבו נוסעי האוטובוס שהם יוצאים מדעתם. הנהגה הקולטת במיוחד, הוא ז'ף בנוסעים בגסות, שמע מוזיקה פרועה וקולנית, חרף מחאתם של חלק מהנוסעים, ניהל שיחות טלפוניות שכללו גם פרצי צחוק רועמים במיוחד, ומדי פעם גם מצא כמה שניות להציץ לעבר הכביש שעליו הם נוסעים...

מאחורי הנהג ישב יהודי נכבד שקנה כבר החל להלבין ונראה היה כי גילו כבר חצה את ה-60, שמראהו מעורר יראת כבוד. הטלפון רטט בכיסו, הוא שלף אותו וניהל שיחה קצרה ושקטה עם מי שהיה מעברו השני של הקו. את הנהג זה הכעיס... "אתה לא רואה שאני באמצע נהיגה פה", הוא צעק על האישי המבוגר והדור המראה, "אין לך בושה, איזה חינוך נתנו לכם לפני מאתיים שנה! לא לימדו אתכם שאסור להפריע לנהג בזמן שהוא נהיג?!!".

הכל עצרו את נשימתם... דברי העלבון שהטיח הנהג באיש צרמו לאוזני הנוסעים. כמה מהם אפילו באו לעזרתו של הנוסע, אבל הוא היסה אותם, וביקש לכבד את הנהג. במקום להשיב לנהג מנה אחת אפיים, הוא פשוט קם והתיישב מספר מושבים אחורנית. בסיום שיחת הפלאפון היהודי קם ושב למקומו הקודם בעודו מבקש את סליחת הנהג... כל יושבי האוטובוס נדהמו, וגם אני שישבתי ביניהם נדהמתי עד מאוד מאורך הרוח וכוח ההבלגה שלו.

א'יך יכול יהודי להתנהג כך, חשבתי לעצמי לכבד את הנהג ועוד לבקש סליחה אחרי הצורה הלא נעימה בה פנה אליו? סיימתי את סיפורי בעיר יעדי ושמתי פעמי אל האוטובוס החוזר לעיר מגורי הפתעתי ולשמחתי בעוד אני מחפש אחר מקום ישיבה ראיתי אותו...

אכן - לא פחות ולא יותר, ראיתי את היהודי הזה שהתמיה אותו כל כך בדרכי הנהג. עכשיו גם שאלתי לשמו והוא השיב שהיא עונה לשם דוד. אמרת לו: "ר' דוד, למה עשית את זה?" ור' דוד עונה: "זה לא היה סתם, אספר לך סיפור. אני מאמין שאחרי תבין את התנהגותי..."

שבת מברכים אדר התרפ"ג. בית המדרש המה מפה לפה. הציבור עמד כהרגלו בכל שבת והתפלל בצוותא חדא עם הרבי, שהגביה את המתפללים עמו טפח מעל הקרקע, כשקול תפילתו משתפך בבית המדרש ומעורר את הלבבות לעבודת הבורא.

באוירה מרוממת זו הסתיימה לה התפילה, ולאחר איחולי שבת שלום לכלל החסידים מפי הרבי בעצמו, כמעט והתפזרו להם החסידים איש איש לביתו.

כמעט! - כי רגע לפני שהתפזרו להם, הלם ר' נח הגנאי אמר: על בימת העץ המחוטבת בהסתות את הקהל. תשומת הלב הכללית הפונתה באחת לעבר הגנאי שסקר את המתפללים במבטו והכריז: "מוריני ורבינו מרן האדמו"ר שליט"א רוצה לבקש דבר מה מכלל החסידים. עיני כל הופנו בצפייה לעבר הרבי שישב אחוז שרעפים. הוא הסתובב אל הקהל כשפניו להבים וקולו חודר לבבות.

"אבקש מכל הקהל הקדוש הזה זקנים עם נערים, אנא השתדלו ככל יכולתכם לאהוב ולכבד את ר' ישראל קלמנזון", הורה. הציבור ההמום עדיין לא הספיק לעכל את הדברים, והרבי יצא לביתו, מותיר את החסידים בתעלומה. ר' ישראל קלמנזון??? הסנדלר??? מה מצא בו הרבי??? הוא אכן, ואמר לשבחו, מקצועי מאוד בתיקון נעליים... אך בסאנוק - אם תמצא רשימה של צדיקים נסתרים... רוב הציבור לא יצפה למצוא את ר' ישראל רשום בה. הוא יהודי

כבר למחרת, שימו לב, מתקשר אליי השוכר ומספר לו את כל מה שאמרה לו הזקנה, והודיע לו נחרצות:

בפנימיותו. "תגיד לי" פונה אלי ר' דוד, בעודנו ממתנים בתחנת האוטובוס, "אם היית גר בסאנוק בשנת תרפ"ג ור' ישראל קלמנזון היה צועק עליך שאתה מפריע לו בעבודה, מה אתה הייתה עונה לו?..." "עונה?!" תמהתי...

"הייתי עושה את מה שהיה מצווה עלי בכל הכבוד הראוי", מיהרתי להשיב, "הרי אם הרבי אמר שצריך לכבד אותו, מי אני שלא אקיים את ציוויו רק בגלל שר' ישראל צועק עלי". חיוך רחב השתפך על פניו של ר' דוד, שהוציא מכיסו פתק מצולם, וציווה עלי לקרוא מתוכו בקול. היה זה קטע מתוך 'תנא דבי אליהו', המיוחס לאלהינו הנביא:

"יזכר אמר להם הקב"ה לישראל, בני כלום חסרתי דבר שאבקש מכם, ומה אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבים זה את זה ותהיו מכבדים זה את זה"

"אתה יודע מי אמר את זה", אמר לי ר' דוד החביב, "זה לא נאמר על ידי האדמו"ר, אמר את זה ידי הקדוש ברוך הוא, בורא כל עולמים כבבדו ובעצמו..." מאז שקראתי את הקטע הזה - אומר לי ר' דוד, הבנתי שכשבורא כל העולמים מבקש ממנו לכבד כל אחד מעם ישראל, יש לזה סיבה. "כי כל יהודי, גם נהג אוטובוס שאינו שומר תורה ומצוות הוא מיוחד!!! גם כשנהג האוטובוס צעק עלי- השתדלתי בכל כוחי לזכור את דבריו של הקב"ה: "שתהיו מכבדים זה את זה".

כלפי מה הדברים אמורים, האם באנו בשורות אלו לחצק את הציבור ולעודד התייחסות מכבדת יותר לנהגי האוטובוסים??? זאת אכן מטרה חשובה כשלעצמה, אבל לא לשמה התכנסנו כאן במגזין 'בית היין', אלא למטרות של חינוך הילדים. זה המקום להזכיר למלמדי התינוקות והמחנכים, וגם להורים הקיריים: רבותי, כל ילד יהודי הוא בנו של הקב"ה. אנחנו צריכים לחנך אותם, ליישר אותם, להעלות אותם על דרך המלך. אנחנו צריכים לפעמים לנקוט כלפיהם בדרך של חינוך ותיקוף...

אנחנו חייבים לכבד אותם!!!

מוד אורח לכבוד חג הפסח

מתיקות הפסח

הגד ראובן אלבו שליט"א

10

חייזרה

סיפורים מחזקים

אוד השנה

נמצאים או בערב החג הקדוש - ימי חג הפסח שבו כל בית ישראל מתעוררים ומקבלים את אותה הארה והשפעה שזכו לה אבותינו בימים ההם שיצאו מצרים מעבדות לחרות, ונהפכו להיות בגדר הללו עבדי ה' ולא עבדי פרעה (מגילה יד ע"א), כפי שרמזו זאת המפרשים בפסוק וְשָׁמַרְתָּ אֶת הַחֻקָּה הַזֹּאת לְמוֹעֵדָה קַיָּמִים יְמִינָהּ (שמות יג, י). מלמד שאותם ימים באים לקראתנו, ויציאת מצרים מתחדשת בכל שנה ושנה, ולכן כָּל דּוֹר יוֹדוּ חֵיב אֵדָם לְרֵאוּת אֶת עֲצֻמוֹ כִּאלוֹ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם (מנוסח ההגדה), כאילו הוא בעצמו יצא מעבדות לחרות ומשעבוד לגאולה.

וכן מובא ברמח"ל (רבינו משה חיים לוצאטו בספרו דרך ה' ח"ד פ"ז) שגלגל הזמן חוזר, ההשפעות וההארות שהיו באותם ימים קבועים בגלגל הזמן, ואנחנו בסה"כ צועדים בתוך אותו גלגל, ולכן בימים קדושים אלו יכולים אנו לזכות להתחזקות באמונה הצרופה בה' יתברך המועברת לנו מדור דור ונטייתנה בבנינו בנכדנו ובצאצאנו אחריו, ולזכות לראות בניי ה' וגאולתו השלימה כפי שגאל את אבותינו והוציאם ממצרים, כך יראה לנו בישועות ויגאלנו גאולת עולם, כימי צאתך מארץ מצרים אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת (מיכה ז, טו), הראה לבנים מה שלא זכו לראות האבות (ילקוט שמעוני בשלח).

אחת המצוות החשובות והיקרות בלילה זו וגולת הכותרת היא מצוות "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר" (שמות יג, ח), לא אמרת אלא בעשה שמצה ומרור מונחים לפניך (מכילתא ובהגדה), ונאמר (שמות י, ב) וְלִמְנוּחַ תִּסְפַּר 'בְּאוֹנֵי' בְּנֵךְ וְבֵן בְּנֵךְ אֶת אֲשֶׁר הִתְעַלְלִיתָ בְּמִצְרַיִם, וביארו המפרשים שדקדקה התורה לומר "באוני בנך" להורות שיש לספר לילדים לפי אונם והמומט, כמדת הבנתם ושכלם, כפי שפוסק הרמב"ם (פרק ז' מהשולחן חמץ ומצה הלכה ב') וזה לשונו: מִצְוָה לְהוֹדִיעַ לְבָנִים וְאֶפְלוּ לֹא שְׂאֵלוּ. וְלִפִּי דְעוּתוֹ שֶׁל בֶּן אָבִיו מְלֻמְדוֹ. כִּיצַד? אִם הָיָה קָטָן או טַפֵּשׁ אוֹמֵר לוֹ: "בְּנֵי, כְּלַנּוּ הֵינִי עֲבָדִים כְּמוֹ שְׁפָחָה זוֹ אוֹ כְּמוֹ עֶבֶד זוֹ בְּמִצְרַיִם, וּבְלִילָה הַזֶּה פָּדָה אוֹתָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹצִיאֵנוּ לְחֵרֶת". וְאִם הָיָה הַבֵּן גָּדוֹל וְחָכֵם מוֹדִיעוֹ מֶה שְׂאֵרְעֵי לִנְנוּ מִצְרַיִם וְנִסִּים שֶׁנֶּעֱשׂוּ לָנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, הַכֵּל לִפִּי דְעוּתוֹ שֶׁל בֶּן.

ובספר המצוות כתב הרמב"ם (מצווה קנ"ז): היא שציונונו לספר ביציאת מצרים בליל חמשה עשר מניסן בתחילת הלילה כפי צחות לשון המספר. וכל מי שיוסיף במאמר, ויאריך הדברים בהגדלת מה שעשה לנו השם ומה שעשו לנו המצרים מעוול וחמס, ואיך לקח השם נקמתנו מהם, ולהודות לו וליעלה על כל טוב שגמלנו, יהיה יותר טוב, כמו שאמרנו וכל המאריך לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח.

בלילה קדושה זו יורדת הארה גדולה משמים שבה אפשר להחדיר את האמונה והמידות הטובות בבנינו, על אף שבמשך השנה פעמים שלא מצליחים כל כך לעשות זאת, מ"מ בלילה זו על ידי תיאור סיפור יציאת מצרים והודאה לה' יתברך על ניסיונו ונפלאותיו שעשה ועושה עמנו, נחקקים הדברים בילדים ומלווים אותם לכל החיים, ולכן שומעים אנו לא מעט סיפורים על אנשים שרצו להתרחק משמירת התורה והמצוות רח"ל, אך בזוכרם את ליל הסדר יחד עם כל המשפחה חוזרו בהם והסתופפו שוב תחת כנפי השכינה, כי קדוש היום לאֲדַנְנוּ (מושיאל מנחמיה ח, י), ובכוחו לפעול גדולות ונצורות.

ובזכות שישראל זוכרים את הניסים שהקב"ה עשה ועושה עמם ומשבחים ומקלסים אותו עליהם, ממשיך הקב"ה ועושה להם עוד ניסים ונפלאות, כדברי רבותינו (מדרש תהילים יח) כל שעושים לו גם ומהלל ומשבח את הקב"ה עושים לו עוד גם שנאמר "נתתה לידאיך גם להתגוסס" (תהילים ס, ו).

על הפסוק לִץ תִּקְהָ וּפְתִי יַעֲרֵם (משלי יט, כה), דרשו רבותינו (יערו' במנורת המאור פרק ת"ד ד"ה ועוד גרסין שדרש זאת מדנפשיה ונמשכו אחרי בספרי המוסר) לִץ תִּקְהָ - זה פרעה, וּפְתִי יַעֲרֵם - אלו ישראל, הקב"ה הכה את פרעה ומצרים באותות ומופתים פְּאֲדָמַת בְּנֵי חָם (מתפילת ערבית-ברכת אמת ואמונה), ועל ידי זה קיבלו ישראל חכמה בינה ודעת שלא לעשות כמעשיהם והתחזקה האמונה שהתרופפה מהם מעט, וידעתם כי אֲנִי ה' (שמות ב, י) - על ידי המכות שהביא ה' יתברך על מצרים חזרה בחזרה אמונת ישראל בה' יתברך, כולם יָדְעוּ אוֹתִי לִמְקַטְנָם וְצַד גְּדוֹלָם נָאֵם ה' (ירמיה לא, לג). בתחילה פרעה לא היה מוכן לשלח את ישראל, ואף לא היה מוכן לשלם כסף צאן ובקר עבור ישראל שיזיחו לאלוקיהם במדבר, ובנוסף לכך לא הסכים לקבל מכות מאת ה' יתברך והיגב בזלזול ובעזות מצח לא יָדַעְתִּי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁלַח (שמות ה, ב), אך לבסוף הוא גם קיבל מכות, גם שילם כסף רב וגם שילח את ישראל.

ממול לבית הכנסת הגדול בעיר פראג היה בנין גדול וישן, בעל חמישה פתחים היוצאים כל אחד לדרך אחרת. בבנין הישן אשר היה הפקר, היו חדרים רבים במצב לא טוב בהם גרו יהודים עניים מפראג. מתחת לבנין היתה מערה גדולה מאוד, וקצה המערה הוביל לפלטין ירוק ויפה עם גן מפואר בו גר הכומר תעודש ימי"ש, אשר היה ידוע כצורר היהודים ממדרגה ראשונה. ולמרות שהעליל על היהודים כמה פעמים לא הצליח, כיון שהמהר"ל הקדוש היה משתדל לבטל את הגזרות. והנה כשבועיים לפני חג הפסח, טייל הכומר בגן וראה את בנו הקטן של המשרת כשהוא משחק לבדו בגן, פיתה הכומר את הילד בסוכריות וממתקים, סחב אותו לתוך המערה אשר מתחת לבנין היהודים העניים, ושם שחט אותו. הכומר הרשע לקח בבקבוקים קטנים ומילא אותם בדם הילד, וכתב על כל בבקבוק שם של אחד מרבני העיר פראג וגם את שמו של המהר"ל, הוא הניח את הבקבוקים בסל אחד ואת גופת הילד בסל שני, ובכל מני כישופים נכנס למרתף שהיה מסוכן מאוד מהמזיקים, והניח שם את הסלים. וכאשר חיפשו את הילד בן המשרת ולא מצאו, העליל הכומר על היהודים שהם רצחו את הילד לפני הפסח בעבור הדם. באותו לילה חלם המהר"ל הקדוש חלום נורא: שיצא אש גדולה מאותו מרתף ונכנסה שלהבת אש לבית הכנסת הגדול. מיד קרא המהר"ל לשמשו רבי אברהם חיים שהיה צדיק ולשמשו השני - יוסלי הגולם אשר יצר, והלכו שלושתם בחשאי לאותו מרתף והדליקו נרות כדי לחפש. אך המקום היה מסוכן מפני המזיקים, ופתאום יצאה רוח חזקה מאוד עם קולות של כלבים נוראים ומפחידים, שחשבו שכמעט יטרפו אותם לגזרים. מה עשה המהר"ל? ישב וקרא שבע פעמים את מזמור צ"א בתהלים: "יִשְׁבֶּה בְּסִתְרֵי עֲלִיּוֹן..." מילה במילה ומיד השתתק כל הרעש. התחילו לחפש ומצאו שני סלים: באחד בבקבוקי הדם ובשני את גופת הילד. את הדם שפכו וכיסו באדמה ואת גופת הילד רצו לקחת להניח ליד גינת הכומר, אך כשהתחילו ללכת נפל עליהם מטר של אבנים שהשליכו המזיקים שבמערה והם לא יכלו ללכת. אז צוה המהר"ל את יוסלי הגולם שיקח את הסל ויניח אותו ליד גן הכומר אשר בקצה המערה. יוסלי הגולם עשה כפי שהתבקש וחזר ללא פגע, כי יוסלי הגולם אינו ניזוק מן המזיקים. והלכו בשמחה הביתה. בבוקר, עוד לפני התפילה, התמלאו כל רחובות היהודים בחיילים ושוטרים ובראשם הכומר צורר היהודים, ולא ידעו מדוע. אחרי חיפושם מדוקדקים במרתף וכאשר לא נמצא דבר התפזרו למקומותיהם והיהודים חגגו את הפסח בשמחה. והנה כאשר ניקה משרת הכומר את הגינה גילה את הסל ובתוכו בנו ההרוג, הוא הגריש שהכומר הרג את בנו כדי להעליל על היהודים, ומיד רץ וסיפר לקצין המשטרה. לאחר חקירה ועינוניו הודה הכומר על האמת, ועשו בו כאשר זמם לעשות בישראל. זה כח מנהיגי ישראל הקדושים וזה כח התהלים לשמירה מפני המזיקים.

מעשה במרן הרב עובדיה יוסף צוק"ל לפני עשרות שנים, שהייתה תקופה קשה, והימים טרם חג הפסח.

הרב דאג להביא כסף לאברכי הכוללים, וביקש מאדם אחד שהייתה לו חנות גדולה של בגדים שייסייע במעט לאלה שמחזיקים את העולם בלימוד תורתם. אבל הלה משך בכתפיו ואמר שאין לו מספיק ולכן אינו יכול לתת.

אחרי חג הפסח ראה אותו הרב, ופניו נפולות. שאל אותו 'למה תבכה ולמה צר לך?'. ענה לו אותו אדם 'מה אומר ומה אדבר, אני מגיע הביתה בליל הסדר ורוצה לערוך את הסדר כמדי שנה, ורואה את שני בניי יושבים עם מכנסיים קצרים ושומעים מוזיקה. אמרתי להם 'מה קרה לכם? היום ליל הסדר. תלבשו בגדי חג ובואו לשולחן'. החלו בניי לבזות אותי - אחד תפס אותי מידיי והשני מרגליי - וזרקו אותי מחוץ לבית. התחננתי שלפחות יכניסו אותי לבית, אבל הם השאירו אותי בחוץ כל הלילה, ובשבילי זה לא היה חג אלא תשעה באב'. ענה לו הרב: 'אתה לא רצית לשמח את העניים, ולכן גם אתה לא שמחת'.

תבלין לשלחן שבת

העלון לעלוי נשמת: בכור חי' בן בטי, אברהם זושא בן ר' יהושע, לאה בת ר' יום טוב ליפמאן, מיכאל בן שרה, אלכסנדר בן מרי, לודמילה בת לייב, משה בן זוהרה, יהודה בן שרה, יוסף בן חנה, מנחם שלום בן שמחה, חיים בן אסתר, ר' טוביה בן ר' זכריה, תמרה בת יעקב - **תנצב"ה**.
ולהבדיל בין החיים למתים, העלון לרפואת: בת שבע בת ליאורה, אסתר בת שמחה, סביטלנה צביה בת ברכה, מרי בת חנה, מאור בן ידידיה, זכריה בן סלאם חיים, חנה בת סלאם - **בתוך שאר חולי עמו ישראל**

עלון מספר 300

חג הפסח

בס"ד

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה. העלון טעון גניזה הלימוד בשבת פי אלף מיום חול. כדאי לקרוא בשלחן שבת.

זמני השבת - כגב העלון

נקודה בחג:

בָּזָה אַף עַד מֵהֵרָה הוּא מְגַלָּה שֶׁהוּא נִמְצָא בְּבוֹר עֶמֶק שְׁאֵי אֶפְשָׁרוֹת לְצַאת מִמֶּנּוּ.

אָדָם אֶחָד הֵלֵךְ בְּרְחוֹבָהּ שֶׁל עִיר, וְהִנֵּה הַתְּמַזְל מְזֹלוֹ וְהוּא רוֹאֶה מִטְבַּע שֶׁל 10 שְׁקֵלִים מְנַצֵּץ לוֹ עַל הַחֹל.

הַתְּקַרְב אֹתוֹ אָדָם לְהַרִים אֶת הַמִּטְבַּע, וְהִנֵּה זֶה פְּלֵא: כְּשֶׁהֲרִימוֹ, מִצָּא מִתְחַתּוֹ פֶּתֶק, וְבוֹ הָיָה כְּתוּב: "אִם תִּחְפֹּר מֵעַט, תִּמְצָא שֶׁטֶר שֶׁל 50 שְׁקֵל."

שָׂמַח אֹתוֹ אָדָם עַל הַזְדַּמְנוּת הַפֶּז שֶׁנִּפְלָה בְּחֻלְקוֹ, וְהִתְחִיל לְחַפֵּר, בְּלִי לְשֹׂאֵל יוֹתֵר מִדֵּי שְׂאֵלוֹת...

לְשִׁמְחָתוֹ הִרְבָּה אֶכֶן מִצָּא שֶׁטֶר שֶׁל 50 שְׁקֵל, וְלִצְדוֹ - אֵיךְ לֹא? - עוֹד פֶּתֶק!... "שֶׁטֶר שֶׁל 100 שְׁקֵלִים נִמְצָא בְּעֶמֶק שֶׁל מִטֶּר נוֹסֶף..."

חִפֵּר וּמְצָא אֶת הַשֶּׁטֶר הַנִּכְסֶף, גַּם הוּא עִם פֶּתֶק, וְהַפְעַם נִכְתַּב שְׁעֵמֶק לְמִטָּה יֵשׁ חֲבִילוֹת שֶׁל שְׁטָרוֹת שֶׁמְחַכּוֹת רַק לוֹ...

חִפֵּר וְחִפֵּר וְחִפֵּר... וְהִנֵּה הוּא מוֹצֵא חֲבִילוֹת שֶׁל שְׁטָרוֹת. לֹא הָיָה מְאִשֵּׁר מִפְּנֵי - בֵּן רֶגַע הִפָּךְ לְהִיֹּת עֲשִׂיר גְּדוֹל! הַפְעַם, לְשֵׁם שְׁנִי, לֹא הָיָה מִצָּרֶף פֶּתֶק נוֹסֶף.

מִיִּדְעָנִי, שֶׁכִּבֵּר הַתְּעַיֵף מַעֲבֹדוֹת הַחִפְיָרָה הַמְאֻמָּצָת, חֲשַׁב שֶׁכִּבֵּר הַגִּיעַ הַזְּמַן לְלַכֵּת הַבַּיְתָה. אֵךְ לְדַבֵּר אֶחָד הוּא לֹא שֵׁם לִב עַד לְרֶגַע זֶה: כֶּסֶף אֶמְנֵם יֵשׁ לוֹ, אֲבָל מֵעַמֶּק הַבוֹר שֶׁחִפֵּר - אֶפְשָׁרוֹת לְצַאת אִין לוֹ...

הַנִּמְשָׁל: אַחִים יְקָרִים, דְּרָכּוֹ שֶׁל יֵצֵר הַרַע לְמִשְׁפָּךְ אֶת הָאָדָם לְכָל מִינֵי דְבָרִים מְפִתִּים, הַמְבִטִּיחִים הַנְּאֻה גְּדוֹלָה וּמִדִּית. אֲבָל לְאַחַר מַעֲשֵׂה מִבֵּין הָאָדָם שֶׁנִּפְלָה בְּרִשְׁתּוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר, וְהוּא נִמְצָא בְּבוֹר גְּדוֹל שֶׁקָּשָׂה לוֹ לְצַאת מִמֶּנּוּ.

לְפַעְמִים צָרִיךְ הָאָדָם לְשִׁים לְעַצְמוֹ מַעֲצוּרִים בְּחַיִּים וְלְכַדֵּק אֶת מַעֲשָׂיו! וְכִבֵּר לְמַדּוּנֵי רַבּוֹתֵינוּ: "סוֹף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשָׁבָה תִּחְלָה". (מִטְוֵי)

(הַמּוֹדַע)

מוסר החמץ

"הַא לְחָמָא עֵינָא" - הַחֲמֵץ, עַל כָּל מִגְּנֵן מוֹצְרִי, רוּמֵז לְמוֹתָרוֹת, לְפִנּוּק. הַמְצָחָה, לְחֵם עֵינֵי, רוּמֵזת עַל הַסְתַּפְקוּת בְּמוֹעֵט. וְתִשְׁאֵל הַשְּׂאֵלָה: אִם יֵשׁ לְהַרְחִיק אֶת הַמוֹתָרוֹת, מִדּוּעַ אוֹכְלִים חֲמֵץ כָּל הַשָּׁנָה. וְאִם סוֹתֵר לְהַנּוֹת מֵהֶם, מִדּוּעַ מִתְנַזְּרִים מֵהַחֲמֵץ בְּפֶסַח?

הַתְּשׁוּבָה תִּנְתֵּן בְּמִשְׁל: שׁוֹטֵר תְּפַס גִּנְבִי, וְאִסֵּר אֹתוֹ אֵלָיו בְּאֻזְקִים. נָדוּ לוֹ הַעוֹבְרִים וְשָׂבִים.

נִפְגַּע הַגִּנְבִי וְאָמַר: "וְכִי סְבוּרִים אַתֶּם שְׂאֵנִי קִשּׁוֹר אֵלָיו? לֹא, הַשׁוֹטֵר הוּא שֶׁקִּשּׁוֹר אֵלָי."

צָחֵק לוֹ וְאָמַר: "אֲדַרְבָּה, נִסֵּה לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ, וְתוֹכִיחַ אֶת דְּבָרֶיךָ..."

וְהַנִּמְשָׁל: סוֹתֵר לְהַנּוֹת מִפְּנֵי הַמוֹתָרוֹת וְהַפְּנּוּקִים - בְּתַנְאֵי שֶׁלֹּא נִהְיָה לְחֵם לְעַבְדִּים. שְׁנִמְשָׁל בָּהֶם - וְלֹא הֵם בְּנֵי. וְמֵהוּ הַמְבַחֵן לְכַרְךָ? אִם נוֹכַח בְּאֻמָּת לְהַנְתֵּק מֵהֶם... בְּכַר שְׂאֵנִי מוֹכִיחִים לְעַצְמוֹ שְׂאֵנִי: וְכֹלִים לְהַתְנַזֵּר מֵהַחֲמֵץ הַרוּמֵז לְמוֹתָרוֹת בְּפֶסַח, אֲנִי מוֹכִיחִים שְׂאֵנִי הַבְּעָלִים. שֶׁלֹּא הֵם הַשׁוֹלְטִים בְּנֵי.

הַצְּדִיק בְּעַל "בֵּית יִשְׂרָאֵל" מְגוֹר זַע"ל נִהַג לְעַשׂוֹן. יוֹם אֶחָד הַפְּסִיק, וְכַעֲבַר תִּקְוָפָה הַמְשִׁיפִי. כִּיּוֹן שֶׁיִּדְוַע הָיָה בְּתַקִּיפוֹתוֹ וּבְשִׁלְיֻטּוֹ הַעֲצָמִית הַסְּחָלְטָת, עוֹרֵר הַדְּבָר תְּמִיהָה. הַסְּבִיר בְּקִצְרָה: "אִם יְכוֹל אֲנִי לְהַפְּסִיק, רִשְׁאֵי אֲנִי לְהַמְשִׁיף!" כִּיּוֹן שֶׁהוֹכִיחַ לְעַצְמוֹ שֶׁהוּא הַשׁוֹלֵט בְּעַשׂוֹן, וְלֹא הַעֲשׂוֹן שׁוֹלֵט בּוֹ.

וְהַעֲקָרוֹן מִתְפַּרֵּשׁ עַל פְּנֵי שְׁטָחִים רַבִּים. הַסְּבָא מְקַלֵּם זַע"ל שֶׁקַּל לְפָתַח וְשִׁיבָה. שְׂאֵל בְּעֻצָּת רַבּוֹ, הַגְּאוֹן רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְסַלְקֵט זַע"ל, שֶׁעֲנָהּ: "אִם תּוֹכַל לְסַגֵּר, תּוֹכַל לְפָתַח". פִּתַח, וְלִמִּים לֹא הַתְּנַהֲלוּ הַדְּבָרִים כְּמַצְפָּה - וְלֹא הַסֵּס לְסַגֵּר!

דְּרָכּוֹ שֶׁל הַיֵּצֵר לְהַעֲמִיק אֶת הַבוֹר אֵלָיו וְנִכְנַס הָאָדָם. בְּתַחֲלָה הָאָדָם מִתְפַּתֵּה אַחַר הַתְּאֻוָּה וְהַכְּבוֹד וְהוּא מְרַגֵּשׁ שֶׁהוּא שׁוֹלֵט

ספור לשבת:

שהייתה עסוקה בבחירת אריג נאה לשמלות שאותן תתפור לשתי בנותיה לקראת החג המתקרב, זזה קצת הצידה ופינתה להם מקום.

"לקוחות חשובים הגיעו", היא הסבירה לילדות שלצידה, "הם בוודאי מתכוונים לבצע כאן רכישה משמעותית הרבה יותר מאיתנו".

רייצה הייתה מהלקוחות הנאמנים של החנות, שלא עזבו אותה לטובת החנות המתחרה, ובליבה חשה כעת שמחה על הרווח המשמעותי הצפוי לרב ולרבנית מהעיסקה הזו עם אנשי הצבא. גלילים נשלפו מן המדפים ונפתחו בזה אחר זה מול הקצינים המגוהצים.

סחורה איכותית, משובחת וטובה נפרסה לפנייהם על הדלפק, בתוספת הסברים אדיבים וייעוץ מקצועי. הצעת מחיר מסודרת נכתבה על דף מכתבים רשמי של החנות.

"נצא רגע לעשן סיגריה, נסכם בינינו על סוגי האריגים העדיפים לנו וכבר נחזור", הודיעו השניים. הסחורה כולה נשארה פתוחה על הדלפק, ממתינה להם. אבל גם מחוץ לכותלי החנות המתין להם אי מי. פייביש.

היטב חרה לו כשהבחין במרכבה הצבאית הנעצרת ליד פתח חנותו של הרב. לקוחות כאלו בדיוק הוא צריך בחנות שלו, ובדיוק לשם כך הוא הרי הוזיל את המחירים. צריך רק למצוא רגע מתאים כדי לפתות אותם...

ולרגע הזה הוא ארב מחוץ לחנותו של רבי נחמיה. אף מיתר לא פקע בליבו מול העוולה שהוא גורם כמו פיו לבעליה של החנות הוותיקה, ואף שריר לא זע בפניו למראה ערימות האריגים שנותרו שם מיותמות על הדלפק...

באותו ערב ישבו הרב והרבנית וחזיקו זה את זה באמונה ובביטחון בקב"ה. אף אדם בעולם אינו יכול ליטול מהם לקוח אם לא נגזר כך משמיים.

אף עיסקה השייכת להם אינה יכולה להילקח מהם בלעדי רצונו של מקום. אף רובל שהם היו אמורים להרוויח מאנשי הצבא אינו יכול לשכון תחת זאת בקופתו של שום מתחרה. ופייביש? כן, פייביש היה בסך הכול המקל.

ה"חייב" שדרכו התגלגל אליהם רצון ה'. האם יש טעם לכעוס על אותו מקל, לנטור לו איבה או לרצות לנקום בו חלילה! למחרת שוב הגיעה המרכבה הצבאית ההדורה, והפעם היא נעצרה ליד חנותו של פייביש.

גם הפעם קפצו ממנה שני קצינים במדים מגוהצים, אבל הפנים שלהם לא בישרו טוב. אגרוף שהלם על הדלפק היה הפתיח, וזוג אזיקים שנשלף מהכיס הבהיר את רצינות הדברים. "מחיר זול הצעת לנו, נוכל יהודי", סינן הגבוה מבין השניים בזעם, "את הרווח האמיתי שלך תכננת לגרוף על ידי אונאה במדידות..." הקולות והמראות משכו קהל של סקרנים שהצטופפו סביב החנות. לא בכל יום מתרחש כאן, בבריסק שלהם, אירוע

התנאי של הרב

אל ביתה של גינדל התופרת התקרבו אם ובת בפסיעות נרגשות; לא בכל יום ניגשים לתפור נדוניה לכלה העומדת להקים בעזרת ה' בית בישראל.

בין קפלי האריגים הנאים שבידיהן נשזרו גם תפילות, תקוות ודמעות. גינדל הייתה עניינית ומיומנת, כמו תמיד. הסירה לרגע את משקפיה ומיששה במקצועיות את האריגים שהושיטו לה השתיים. "סחורה משובחת, מעניין שלא ראיתי את הדגמים האלו בחנות של הרבנית..."

שורה, אם הכלה, נהנתה לקבל אישור על הבחירה המוצלחת שלה. "העדפנו לקנות בחנות החדשה של פייביש. הוא תלה מודעות על מחירים זולים יותר, ואני שמחה לשמוע ממך שגם הסחורה אצלו טובה..." אבל עיניה של התופרת המבוגרת לא היו שמחות. "כואב לי הלב על הפרנסה של הרב", היא אמרה ונאנחה, ובתוך כך נטלה את סרט המידה שלה מעל השולחן. "מי יודע אם לא יעזבו אותו כל הלקוחות וישאירו את חנותו ריקה ושוממה..."

המודעות שתלה פייביש לא נעלמו גם מעיניו של רבי נחמיה, ראב"ד בריסק, שניהל חנות בדים כדי לפרנס את משפחתו. רבי נחמיה לא רצה להשתכר מרבנותו ומדינותו, ולשם כך פתחה רעייתו הצדקת חנות. לעיתים, כשהייתה הרבנית נאלצת לשהות בביתה, היה הראב"ד מגיע אל החנות ומחליף אותה, יושב בעצמו בחנות ומשרת את הלקוחות...

במשך שנים התפרנסה משפחתו של הרב מממכר האריגים לתושבי העיר. עקרות בית חרוצות רכשו שם אריגים לתפירת מצעים ווילונות, אימהות צעירות בחרו שם פיסות בד מתאימות לתפירת בגד חדש לחג לינוקא שלהן, ילדי בר מצווה נרגשים הצטיידו שם לקראת יומם הגדול, ואף רבים מתושביה הנוכריים של העיר בריסק, שהכירו את בעלי החנות וסמכו על אמינותם, העדיפו לבצע שם את קניותיהם.

וביום אחד, לא בהיר בכלל, החליט פייביש לפתוח חנות מתחרה, והוא בחר לעשות זאת סמוך ממש לחנותו של רבי נחמיה. ולא זו בלבד, אלא אף הכריז על מחירים זולים יותר כדי למשוך עוד ועוד לקוחות אל חנותו החדשה.

אף מילה לא יצאה מפיו של הראב"ד על המתחרה שההין לפגוע בפרנסתו, גם לא על הנסיונות הברורים שלו לפתות את הלקוחות. "פרנסה היא משמיים", שינן שוב ושוב לעצמו ולבני ביתו, "ואיש אינו מסוגל לגרוע ממנה כמלוא הנימה, גם לא פייביש וחנותו."

מרכבה הדורה עצרה בפתח חנותו של רבי נחמיה. סמל צבאי שהתנוסס עליה הוסיף לה חשיבות. שני קצינים מגוהצי מדים ועטורי דרגות יצאו ממנה ופנו להיכנס פנימה, אל תוך חנות הבדים המשפחתית של הרב. רייצה, אשת השוחט של הקהילה,

שום הרהור של "מגיע לו." שום בדל מחשבה על ההתנהגות הבלתי מוסרית אתמול. רק רצון אמיתי לעזור ליהודי הנתון בצרה.

בתוך רגעים ספורים התקפלו אנשי הצבא, על מסמכיהם ואזיקיהם, ועזבו את המקום, מאפשרים לפייביש המבוהל עד מוות להתחיל לנשום לרווחה. הרי אם הוא משתמש ב'ארשין' הממשלתי ומוזד בעזרתו את האריגים הנמכרים בחנות, אין שום בסיס לטענות כלפיו...

"איך אוכל להודות לך, רבי?" הוא לא ידע את נפשו מול אצילות מידותיו של רבי נחמיה.

לרבי נחמיה הייתה כעת דרישה אחת מן המתחרה המבוויש שמולו, וליבו של פייביש החסיר פעימה. מן הסתם הוא יבקש ממנו עכשיו כי יסגור את חנותו, או לפחות יעביר אותה למקום מרוחק...

אולי יתנה עימו כי יזרה על נפשו ולא ינסה שוב 'לגנוב' לקוחות בדרכי עורמה מתוחכמות. ואולי...?! אבל פייביש, שכבר היה מוכן לכל תנאי שיהיה, לא האמין למשמע אוזניו.

"תבטיח לי, פייביש, שעד יומי האחרון לא ידע אף אחד בעולם ממה שהתרחש כאן היום. יחשבו כולם שה'ארשין' היה ברשותך מאז ומעולם, ולא יעלו בדעתם שיש לי קשר להימצאותו במחסן". זה היה התנאי שהציב רבי נחמיה מול המתחרה שלו. ורק אחרי פטירתו של הראב"ד התפרסם הסיפור המופלא והיכה גלים

בעיר. (שו"ת רבי איסר יהודה)

"חשב לעשות עליהם קופה, לא ידע עם מי יש לו עסק", התלחששו מביני דבר, תוך שהם נדים בראשם לפייביש המסכן. "עכשיו זה יעלה לו ביוקר. הוא ישב כמה שנים בבית הסוהר, וגם יצטרך למכור את החנות כדי לשלם את הקנס שיטילו עליו", ידעו אחרים לנחש.

חיזור כמו הקיר ורועד בכל איבריו ניסה פייביש לגשש אחר כיסא לשבת עליו בטרם יקרוס. היטב ידע הוא כי הצדק איתם... ובכל זאת, אולי יצליח להסכיר משהו לקצינים המאיימים.

אולי ינסה לשכנע אותם שרק תקלה בלתי נעימה קרתה כאן... אבל לשונו דבקה לחיכו מרוב אימה, והחנות על מדפיה העמוסים החלה לחוג סביבו, כשהקצינים עזי המבע מיטשטשים מול עיניו. ופתאום הוא קרס תחתיו אל הקרקע, מעולף.

בחסות המהומה שקמה והנסינות לעורר את פייביש המסכן מעלפונו, לא הבחין איש בדמות שפופה שחצתה בריצה את השביל המוליך אל החנות, נצמדה אל החלון האחורי שלה והשליכה משהו פנימה. משם התרוממה הדמות, וכאילו כלום לא קרה מיהרה להתקרב אל בעל החנות, שעדיין היה שרוע מעולף על הרצפה. רבי נחמיה.

"פייביש, פייביש", הוא לחש לתוך אוזנו, "השלכתי לתוך המחסן שלך את ה'ארשין' שלי. פקח את העיניים, קום והתאושש. הם יראו שיש ברשותך 'ארשין' ויניחו לך לנפשך". ארשין הוא מכשיר מזידה מזוייק שאושר על ידי הממשלה. עצם הימצאותו של מכשיר כזה בחנות הינו אישור לכך שהמידות בה

הלכות ספירת העומר:

המקור לספירת העומר

נאמר: "וספרתם לכם מקחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמילת תהינה: עד מקחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה" (ויקרא כג, טו-טז). קיבלו רבותינו ז"ל, שפירוש "ממחרת השבת" היינו ממחרת יום טוב ראשון של פסח, שגם יום טוב נקרא שבת בלשון התורה, ואין הכוונה לשבת בראשית [כלומר, שבת רגילה]. על כן במוצאי יום טוב ראשון של פסח מתחילים לספור ספירת העומר (חזו"ע יו"ט ריב).

זמן הספירה

זמן הספירה מהשקיעה, אך ראוי להחמיר ולספור מצאת הכוכבים. ואולם, ציבור שסיימו ערבית בין השמשות, והחזן יודע שאם לא יספור עכשיו חלק מהם ישכחו לספור, מצווה עליו לספור עתה ולא ימתין לצאת הכוכבים (שם עמוד רלב).

אכילה קודם הספירה

אסור לאכול פת או עוגה יותר משיעור "כביצה" (50.4 גרם) מחצי השעה שקודם השקיעה עד שיספור. ואולם, פירות וירקות או

תבשיל של אורז וכדומה, מותר לאכול אפילו הרבה, וכן שתיית תה או קפה מותרת (שם עמוד רמה).

"לשם יחוד"

בזמן בית המקדש הייתה מצות ספירת העומר מן התורה, אבל עתה בעוונותינו שחרב המקדש, מצות ספירת העומר היא מדברי חכמים. ולכן בנוסח "לשם יחוד" שקודם הספירה יאמר: "הנני בא לקיים מצות ספירת העומר", ולא "מצות עשה של ספירת העומר" (שם עמוד ריד).

מי ראשון

המנהג הנכון שרב הקהל או שליח הציבור מברך וסופר את העומר תחילה, ואחר כך הציבור. ועדיף לעשות כן, כדי שלא יטעה מי מהקהל בספירתו (שם עמוד רכח).

שכח

אם לא ספר במשך הלילה, יספור ביום בלי ברכה (תפט ס"ב). ומנהג טוב לספור את העומר בכל בוקר לאחר התפילה בלי ברכה, כדי שמי ששכח לספור כלילה נמצא שסופר ביום, ויוכל להמשיך לספור בברכה (שם עמוד רלו).

שכח לספור בלילה ולא ספר למחרת ביום, אינו רשאי להמשיך לספור בברכה. ועל כן, יאמר לְאַחַר שִׁיכוּן עָלָיו בְּבִרְכָה וְיִסְפֹּר הוּא בְּעַצְמוֹ. אבל המסופק אם ספר אתמול, רשאי להמשיך לספור בברכה מכאן ולהבא (שם ובעמוד רלח).

ספירה ללא ברכה

ספר את העומר ולא בירך, יצא, ולא יברך עוד באותו ערב. על כן, מי ששאל אותו חבירו כמה היום לעומר, לא יענה לו "היום כך וכך" (כי הדבר נחשב לספירה), אלא יאמר "אתמול היה כך וכך", וממילא יבין חבירו כמה היום לעומר. ואם טעה וענה לו "היום כך וכך", לא יברך באותו ערב. ומכל מקום, אם לא אמר לו תיבת "היום", רשאי לספור בברכה. וכל זה עד היום השישי לספירה, אבל מהיום השביעי והלאה, שצריך להזכיר מספר השבועות, כיוון שענה לו רק את הימים רשאי לספור בברכה (שם עמוד

(רמו).

חינוך

מצווה לחנך את הקטנים לספור את העומר בברכה, ואפילו שכחו לספור יום אחד, ימשיכו לספור בברכה משום חינוך (שם עמוד רכא).

בר מצווה

קטן שהגדיל בתוך ימי ספירת העומר, אף על פי שהקפיד לספור בקטנותו כל יום, לא ימשיך לספור בברכה אלא ישמע מאחר ויצא ידי חובה (שם).

נשים

נשים פטורות מספירת העומר, אולם רשאיות לספור בלי ברכה (שם עמוד רכ).

בדיחות:

כשאחיין שלך מספר לך סוד:
1% מספר לך סוד.
99% נושם לך באוזן...

"יש לך בעיה בפלאפון?"
-"לא".

"אז למה זה מתנתק?"
-"כי אני לוחץ על ניתוק"...

היום עבדתי עם שיפוצניק שבונה קירות גבס.
נהנתי במחיצתו...

בעברית אומרים "מגיד רחצה", באידיש אומרים "מקוה נייעס"...

יש לי חבר טוב שאוהב מאוד ים ולכן הוא קרא לילדים שלו בשמות הקשורים לים: חופית, גל, ים, אלמוג ויעקב.

שאלתי אותו: "מה הקשר יעקב?"
והוא ענה לי: "יעקב זה המציל"...

הציעו לי לעבוד בניקוי מראות.
זה לא להיט, אבל אני יכול לראות את עצמי עושה את זה...

למה לא מתחילים לחלק קמחא דפסחא לפני שבועיים?
עכשיו? מה הם חושבים להם, שבשבוע אחד זה קל לגמור שלושה שקי גזר?...

חידות:

מתוך הספרים: "פיצוחים" ו"אתגרים".

חידת מחשבה:

לפניכם ערימת מלח השוקלת 140 גרם, שמתוכה אתם צריכים להוציא 55 גרם בדיוק. לרשותכם מאזניים ושתי משקולות; אחת של 2 גרם והשנייה של 7 גרם. כיצד על ידי שלוש שקילות בלבד, תוכלו לבודד 55 גרם?

חידת חשבון:

חברו תרגיל כלשהו שיורכב אך ורק מ-4 ספרות 9, שתוצאתו תהיה 100. מותר להשתמש בכל סימון שרוצים וללא הגבלה.

חידת "מי אני":

אם תפתח אותי - תוכל לראות אותי רק במראה, אמנם אם תסגור אותי - לא תוכל לראות כלום. מי אני?

פתרונות לעלון הקודם:

פתרון לחידת המחשבה:

החישוב הסופי שלהם לא נכון; לא צריך להגיע ל-300 מחמת שבסופו של דבר לא שילמו 300 ₪, שהרי קיבלו בחזרה 50 ונתנו עוד 20, ולכן צריכים להגיע ל-270, (שכל אחד מהם שילם 90), ועוד 10 לכל אחד מהם = 300.

פתרון לחידת חשבון:

32 ₪.

פתרון לחידת "מי אני":

חושך.

כניסה: 18:32
יציאה: 19:47
ת"א: 18:48
ב"ש: 18:49
חיפה: 18:40

זמני
השבת:

חג פסח כשר ושמח לכל
בית ישראל!!!

לתגובות להנצחות ולקבלת העלון במייל:
elisha5765@gmail.com

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר, זמאיר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוראל זאסתר זצ"ל
 ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
 זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

611

אנו זקוקים לעזרת הציבור

העלון נקלע לקשיים וחובות כבדים, על מנת שנוכל להמשיך לתחזק את העלון שעלותו כ-1,000 ש"ח בשבוע ומופץ 10,000 עותקים אנו זקוקים לתרומתכם. ניתן לקבל חסות על העלון, לע"ג, לרפ"ש או לזווג הגון. ניתן לפנות בטל': 050-4120-812

העלון לעילוי נשמת שרה בת פֶּכֶב

סיפור לשבת קודש

ויתנהג כדוד מלך ישראל אשר למרות כל הייסורים שעבר, היה משורר להשם יתברך.

• "נרצה" - כאשר יקיים כל אלה ויעביר על מידותיו, תהיה נרצית עבודתו, ויראה זרע ויארץ ימים בבני חיי ומזוני.

מעשה נפלא - עד כמה הכל בהשגחה פרטית.

סיפור הרב שמעון גוסטמן שליט"א: אני נזכר בסיפור מדהים שסיפר לי יהודי יקר מבאר שבע, כך הם פרטי המעשה, מזה כמה שנים שאני מחזיק בבעלותי חנות בגדים בעיר 'באר שבע'. החנות שוכנת במרכז מסחרי גדול, וגם מולי הייתה חנות בגדים שכזאת, המוכרת סגנון דומה לבגדים שאני מוכר בחנות.

העולם אומר כי תחרות זה דבר בריא לעסק, אך הבעיה שלי היתה שהמתחרה שלי היה עומד רוב הזמן מחוץ לחנות, וכל מי שרק התקרב לאזור שלנו על מנת לקנות בגדים, הוא ישר ניסה למשוך אותו לחנות שלו, ופיתה אותו בדברים מושכים, ובלבד שהוא ירוויח מכך ולא אני. אין ספק שהדבר ציער אותי מאוד, אבל כיהודי מאמין השתדלתי להתחזק באמונה כי כל הנעשה הוא ברצון ה' ובגזירתו, ואין אדם נוגע במוכן לחברו כמלוא נימה, וכי כמה שנגזר עלי להרוויח היום - כך יהיה, למרות כל השכנועים והפיתויים שהוא גורם לעוברים ושבים. אף אחד לא יכול לגעת במה שנגזר שארוויח.

האמונה הזאת שחררה מעלי את הכעס והצער, אך הדבר לא היה פשוט בכלל, שכן אתה רואה כי קונים רבים נכנסים רק לחנות שלו, בעוד שבודדים באים אליי.

אלא שיום אחד זה כבר היה יותר מידי בשבילי, באותו יום המתחרה שלי קם עם מרץ רב. הוא נעמד בכניסה לחנות שלו, כמידי יום, והחל למשוך 9 לקוחות לחנות שלו בזה אחר זה, בעוד שאצלי עוד לא נכנס אדם אחד היום.

הדבר הציק לי והעיב על רגשותיי עד למאוד - "כמה אוכל להחזיק באמונה מול ניסיון שכזה?", הרגשתי!

לא עוברות כמה דקות, והנה אני רואה שני אנשים העושים את דרכם לעבר החנות שלי. מעט שמחה נכנסה אל ליבי, והתחלתי להתכונן להציג בפניהם את הפריטים והמחירים שבחנות.

אלא שאז, שוב רץ לעברם החצוף הזה ומשך אותם אליי: "בואו אורחים יקרים, אתם לא תאמינו איזה סחורה חדשה הבאתי, והמחירים ממש שוברי שוק, ברצפה. אתם לא תאמינו - בואו אליי לחנות ממולי". ראיתי זאת מול עיניי וליבי נחמץ, היה זה אחד הניסיונות הקשים בחיי, אך בואו וראו מה קרה מיד לאחר מכן... חצי שעה אחר כך, אני רואה כי פניו של המתחרה נפולות וכי הוא שרוי בצער רב ובקושי מנסה להשפיע על אנשים להיכנס לחנותו.

מהר מאוד הגיעה אליי השמועה כי אותם שני אנשים שכבר היו בפתח החנות שלי, ואז משך אותם המתחרה בדברים, היו לא פחות מ... אנשי מס הכנסה, אשר אחר בדיקה קלה העניקו לו קנס גדול של

- ### חג הפסח
- רמז על סמוני "קדש ורחץ" כתב רבנו 'החיד"א "בשמחת הרגל" (דף ז' ע"ב) לגבי הנהגות בעל תשובה:
 - "קדש" - בא לומר לבעל תשובה לבלתי יתחיל דרכו בסיגופים ותעניות וכדומה, אלא יעזוב דרכו הרעה ויפרוש ממעשיו הרעים וכמו שכתב רבנו יהודה החסיד ז"ל בספרו "שערי תשובה".
 - "ורחץ" - אחר שיתמיד בהנהגות ישרות וטובות, יראה לרחוץ כתמי גולויו הרבים, וירבה בדמעות על עוונותיו, וירחץ מצחו בהן וימחקן.
 - "כרפס" - זו מידת הענווה, ויעביר על מידותיו ויחשב לו כאילו הקריב כל הקרבנות שבעולם. ורמז 'בכרפס' - שהוא ירק שפל ודל, ובזמן מועט ייבש ויבול, וכך האדם לא יקפיד על כבודו.
 - "יחץ" - להיות ער בחצות הלילה ולהתאבל ולקונן על חורבן בית המקדש, וכמה תועלת רוחנית נמשכת בזה לנפשו.
 - "מגיד" - יעסוק בתורה הרבה, והיא מכפרת וגם מבטלת את היצר הרע, ותגן עליו מן הפורענות ותצילהו מיצר הרע, ואם יעסוק בה לשמה, אין קץ למעלתו.
 - "רחצה" - יעשה מדי לילה חשבון נפש על מה שעבר עליו כל היום שעבר, וירחץ כתמיו מיד טרם יעלו קרום, שאז יהיה קשה יותר להעביר הכתם.
 - "מוציא" - כל מגמתו בעסק התורה והמצוות, תהיה להוציא ניצוצי הקדושה אשר נטמעו בין הקליפות ולחבר הניצוצות אל מקומם בקדושה.
 - "מצה" - יסתפק במועט באכילתו, ולא יאריך בה, כפי שהמצה נעשתה בחיפזון ולחם עוני.
 - "מרור" - השב בתשובה, יתחרט על מעשיו הלא טובים, ויתאנח עליהם במריחות לב, ויסגף עצמו.
 - "כורך" - יכורך קדושה ועוד קדושה, ויחבר ימים ולילות בתורה, וילך מחיל אל חיל מבית הכנסת אל בית המדרש, ומבית המדרש אל בית הכנסת.
 - "שולחן" - יעטר שולחנו בדברי תורה, ויזמין לומדי תורה אל שולחנו.
 - "עורך" - ישקול וימדוד ערך שולחנו, ודמי סעודתו ייתן לעניים הגונים.
 - "צפון" - יצפין ויסתיר מעשיו הטובים ולא יתגאה בהם, וכן בלימודו, שלא ישלט בו עין-הרע.
 - "ברך" - ישתדל שכל ניצוצי תורתו ומצוותיו שנחטפו בידי החיצוניים יעלו משם אל מקום הקודש, היא הברכה העליונה, השדה אשר ברכו ה' יתברך.
 - "הלל" - יקבל הכל בשמחה, גם אלה הנראים קשים בעיניו,

לעילוי נשמת משה בן אסתר

זאת. אנא סייע בעדי ועשה עמי נס, כדי שאוכל לעזור לעניים".
 לפתע, אירע דבר פלא... העני פנה אל 'השבט מוסר' ואומר לו: "אני
 הוא אליהו הנביא, נשלחתי מן השמיים על מנת לנסותך.
 דע לך כי דבריך האחרונים כעת שזעקת מקירות ליבך שהנך רוצה
 מאוד לעזור לנזקקים עשו רושם גדול מאוד בשמיים, ומיד החליטו שכיוון
 שעל איבוד נכסך ועל שאר הגזירות שבאו עליך בשעת השריפה אמרת
 'גם זו לטובה', וקיבלת הכל באמונה ובאהבה.
 וגם כשהתבקשת לעזור לעני, עמדת והתפללת לפני ה' שייסיע בעדך
 הרי שמעשיו ואילך תחזור להיות עשיר כבתחילה, ותוכל לעזור לעניים",
 סיים 'העני' את דבריו ונעלם מן המקום כלא היה.
 לאחר כמה ימים, זכה 'השבט מוסר' בעושר רב שהתגלגל לידי,ו
 והבין כי זכה הוא לגילוי אליהו הנביא, והכל בזכות שעמד בניסיון השריפה
 וקיבל את רצון ה' באהבה, אך בעיקר עקב הרצון והתפילה מעומק הלב
 לתת לעניים ומסכנים.

אומרת הגמרא (בבא בתרא): "רודף צדקה וחסד - ימצא חיים, צדקה
 וכבוד", כלומר שה' יזמן לו עוד כסף וחוחים כדי שיוכל להמשיך במעשי
 הצדקה. ועוד אומר ר' יהושע בן לוי (שם): "כל הרגיל לעשות צדקה זוכה
 בבנים בעלי חוכמה, בעלי עושר, בעלי אגדה וכו'".

כמה רבותינו הבטיחו ברכות לעושה צדקה מתוך רצון ורדיפה
 אחריה, וזאת כיוון שליבו משתוקק לתת, ולעזור ולסייע. והנה, נמצאים
 אנו בימי המועדים, וכמה זקוקים העניים לעזרה, ובפרט לתלמידי חכמים,
 לעזור 'בקימחא דפסחא', כדי שיוכלו לעשות את החג בשמחה גדולה.
 "אם אתה משמח את הארבעה שלי": הלוי, הגר, היתום והאלמנה
 - הם ארבעה שלי, כנגד ארבעה שלך: בנה, בתך, עבדך ואמתך, גם אני
 אשמח את שלך הקב"ה מבטיח שתהיה לך שמחה בבית, פרנסה בשפע,
 ובלבד שתדאג ותעזור בעזרה ובכסף למי שאין לו. הסכם שעושה בן אדם,
 בן תמותה, עם מלכו של עולם, שרק מבקש שתעזרו לבנים שלי!
 (ויצא עמו בששון)

צדקה עד היכן כחה, מי ימלל, וכבר חבר ספר "מעיל צדקה"
להרב שבט מוסר, ואסף איש טהור כל מאמרי רבותינו ז"ל בש"ס
ומדרשים, המדברים בשבחה של צדקה ומה רב טובה. ולפי גדלה
וטובה יצרו של אדם מתגבר עליו, מקשה לבו לכל יעשה כדמבעי
לה למעבד. ועל כגון זה אמרו (ערובין סה ב) אדם נכר בכיסו, כי יצר
חבת הממון רב מאד, אשרי המתגבר עליו מדי יום יום ונצול הימנו,
מה רב טובו ומה טוב חלקו ומה נעים גורלו בעולם הזה ובעולם
הבא, הון ועשר בביתו וצדקתו עומדת לעד, והרי זה סוחר חריף
שמלוה השם לערך אלף למאה ויותר ופרי מעלליו יאכל בעולם
הזה ותתענג בדשן נפשו בעולם שכלו טוב ואין צורך להאריך בזה,
כי למפרסמות אינן צריכות ראייה, וכלי עלמא ידעי, אך דא עקא, כי
יצר לב האדם מתעה לו ומראה לו כי רב מאד מחנהו, ושכבר יצא
ידי חובתו, ושחיי קודמין, ושהוא עושה צדקה בכל עת במה שזן
**בניו ובנותיו הקטנים עם הגדולים כמאמר רבותינו ז"ל (כתובות נ א).
 אבל מי שהוא צדיק, יבחן אם מביא כדי מעשר לצדקה, ומה שזן**
בניו ובנותיו אינו עולה לחשבון אלא למאן דחיקא לה שעתא טובא
כמפרש בפוסקים:
(פלא יועץ)

30,000 ₪.

האמינו לי כי לא שמחתי בכה, אך הייתי מאושר עד הגג מהישועה
 שה' עשה לי, שהרי הם כבר היו על מפתן החנות שלי, והמתחרה שלי
 משך אותם בכל הכוח אליו.

מאז ועד היום, הוא הפסיק למשוך קונים לחנות שלו, כשנינו
 מאמינים שמה שנגזר שיהיה שלך - אף אחד לא ייקח לך. וגם אם
 תמשוך לקוחות לחנות שלך, לה' יתברך יש המון דרכים לקזז את מה
 שלא מגיע לך. משיכת הלקוחות שלו - הייתה ההצלה שלי, וראיתי כיצד
 ה' מנהל את עולמו לטובה.

ללמדך שכל קושי וניסיון בחיים הוא לא באשמת השכן או המתחרה
 - הכל ברצון ה', והכל לטובתך, בהשגחה פרטית, ועליך רק להאמין בה'
 ולהישאר רגוע ושלו כל הימים.

מעשה נפלא - אומר הקב"ה אם אתה משמח את שלי בחג, גם אני אשמח את שלך.

רבי 'אליהו הכהן' מאיזמיר זצוק"ל, המכונה על שם ספרו "השבט
 מוסר", היה צדיק וקדוש עליון. מלבד צדקותו, בירכו ה' וזכה לעשירות
 רבה. והנה, באחד הימים, פרצה שריפה גדולה בביתו ובחנות שהייתה
 בבעלותו, הממוקמת סמוך לביתו, וכן רגע הוא הפך לעני גמור - ללא
 נכסים, ללא ממון, ואף ללא טיפת מזון בביתו.

מיד כששמע הצדיק על השריפה הנוראה העומדת להפוך אותו
 מגדולי העשירים לעני ומסכן, עמד הוא מול הבית והחנות השרופה, ואמר
 בקול רם: "ריבונו של עולם, אני יודע שהכול ממך והכל לטובה, ולכן אני
 יודע שאתה צדיק על כל הבא עלינו, וכל מעשיך נעשים ביושר ובאמת,
 ואנו חטאנו.

לכן, מקבל אני זאת באהבה ויודע אני כי כל מה שאתה עושה הוא
 לטובה". מאז השתנו חייו של הצדיק, אשר החל לקבץ מזון וניסה לכלכל
 את ביתו בקושי!

והנה, בשבוע שלפני חג הפסח, פגש אותו עני אחד ברחובה של עיר.
 העני שהיה רגיל מידי שנה טרם חג הפסח לבקש עזרה כלכלית מבעל
 'השבט מוסר' החל למרר בכי: "רבנו, אין לי מה לאכול בבית. אנא עזור
 לי, ותן לי סכום שאוכל לקנות בו אוכל לילדיי הרכים בחג הפסח הקרב
 ובא".

הגאון הקדוש שהיה רגיל לפזר צדקות בעין טובה, חש בצערו של
 העני, ומתוך רצון לעזור לו, החל לפשפש בכיסו, אך ראה כי מלבד כמה
 פרוטות מעטות שנותרו בשבילו, אין לו מאומה. ואז באותו רגע דמעות של
 צער וכאב מילאו את ליבו של 'השבט מוסר' והוא נזכר בתקופות שהיה
 עשיר ועוזר לכל הקהילה, וכעת הוא אינו מסוגל שלא לתת להם.

בעת שהעני עומד מולו, פרש הוא את ידיו לשמיים וזעק מקירות
 ליבו: "ריבונו של עולם, הרי ציווית בתורתך לעזור לעניי ישראל, ואני רוצה
 מאוד לעזור להם, כמו בתקופה שבה הייתי עשיר, אבל אין ביכולתי לעשות

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשיך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות
 הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. **תבורכו מפי עליון!**

לרפואה שלימה:
 משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שולמית בת
 שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה
 בת מרים, יעל בת דבורה, רחל בת זוליקה

לעילוי נשמת: זוהר עליזה עיישה בת
אסתר, פאני בת אסתר, דבורה בת
ברכה, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר
 בן דב, דבורה בת צבי, רותם בן סליה, חנה
 בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר,
 ככ - בת גוהר, **אליהו בן גוהר, רחמים בן**
חנום בשי

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד
זרע של קיימא!
 יחזקאל בן מהין ורעייתו כרְמִיט בת
 שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן
 כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר
 ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון
 מנשה בן פיניה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת
 מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו,
 יוסף חיים בן שרה ורעייתו.

נא להתפלל לזווג הגון:
 איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה,
 אילה בת שולמית, רבקה בת נורית
 מרגלית, תמר בת יהודית, יוסף
 עובדיה בן משה, אוריאל חיים בן
 שולמית מרים אסתר בת רחל, שרה
 בת לאה, משה בן רשל, רבקה בת
 רחל

שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-ה - 21:00 - 22:30
טל: 036766049
שידוכי "חסדי דוד" בימים א', ג', ד' בשעה 21:00 -
058-3297225 22:00
 ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד
 c9595@okmail.co.il

מוהל מוסקר לשם שמים (בחינם) בהמלצת
 הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל
 מוסקר לשם שמים, תלמידו של הרב אורי:
 0583207037. אברך מוהל מוסקר לשם
 שמים 0527646963.

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

חג הפסח תשפ"ב ♦ עלון מס': 87

השגחה שבועית

מי שרוצה לראות - רואה

את המעמד הזה איני יוכל לשכוח. היה זה לפני שלוש שנים, יום רביעי כ"ב באדר א' תשע"ט, כשנכנסתי לשר התורה רבי חיים צ"ל ובידי עלון 'השגחה פרטית'.

שר התורה אחז באמצע לימוד בחושן משפט הלכות ערב. חיכינו כמה דקות עד שמרן הבחין שעומדים לצדו. בידיים רועדות הגשתי למרן את עלון 'השגחה פרטית' וסיפרתי על האמונה שהוא מעניק לאנשים, ועל החיזוק הגדול שמגיע מציבור הקוראים והשומעים.

רבי חיים עיין בו עמוקות ואמר: "תשאירו את זה כאן, אני רוצה לקרוא את זה".

המשמש הניח את העלון במרכז השולחן, ורבי חיים המשיך בקריאת הקוויטלאך. אחרי כמה דקות פנה למשמשו ושאל: "איפה זה? שאף אחד לא ייקח את זה".

"הרב", הודיע המשמש, "אנחנו שומרים על זה, אף אחד לא ייקח את זה מפה".

ראינו איך רבי חיים צ"ל שמח עם הבשורה של דורנו. פרסום של סיפורי השגחה אמתיים מאת אלו שרוצים לראות את השגחת ה', ממש כמו שרבי חיים עצמו כתב בספר אורחות יושר (מאמר השגחה).

רבי חיים מרחיב שם שבדורות הקודמים לא היה ניסיון בזה כלל, אפילו הגויים ראו שבמקום בו יש עובדי ה', מגיע שפע. הוא מביא שם סיפורי פלא על הגאון ר' אלעזר משה מפינסק צ"ל, שכל מקום בוואו היה מתברך. אפילו הגויים היו דוחפים אותו שידרוך בשדותיהם, כי הם ידעו שהשדה עליו דורך הצדיק מתברך בשפע של יבול.

בדורנו העניין של ההשגחה נסתר, ואנשים שואלים, למה? על זה מזריח רבי חיים את האור, ומבאר בשם החזון איש, שהמטרה של ההסתרה של דורנו היא אינה הסתרה כלל. ההיפך הגמור, המטרה היא להגביר את הניסיון. הקב"ה רוצה להחיש את הגאולה השלמה, וכמו שבמצרים קושי השעבוד השלים וקיצר את משך זמן השעבוד, כך גם בדורנו, הקב"ה מגביר את הניסיונות, כדי שאכן נתגבר עליהם.

ומסיים בשם החזון איש, שיש אנשים שכן רואים את ההשגחה גם בדורנו. לא צריך לזה הרבה תנאים, ולא רק מי שלומד את כל הבבלי והירושלמי, זוהר וכתבי האר"י, יכול להגיע לזה. צריך רק דבר אחד כלשונו, "מי שרוצה לראות רואה גם היום". צריך פשוט 'לרצות'.

ברוך ה' שהקים לנו כיום את הארגון העולמי 'שער הביטחון', לו אפשר לקרוא ארגון 'הרוצים והרואים': אנשים שמחוברים לארגון רוצים לראות את ההשגחה, והם רואים את ההשגחה גם בדורנו אנו.

ועם חג הפסח, חג האמונה, נודה ונהלל לקב"ה שנתן לנו את המתנה הזאת, מתנת האמונה.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

ניסיונות ושכרם של ערבי פסחים

שרצינו. אמנם הדברים הולכים לפי תכנית, אבל לא לפי התכנית שלנו, אלא לפי התכנית של היצרן, בורא עולם הטוב והמיטיב, שהוא לבדו סידר את העניינים דווקא כך, באופן שהחפץ לא הצליח, כי היתה סיבה מעם השם, לטובתנו!

איתא בערבי פסחים (פסחים קיג): **שלושה הקדוש ברוך הוא אהבן - מי שאינו כועס**. רב אשי ראה לנכון להכניס את המאמר הקדוש הזה דווקא בפרק ערבי פסחים, להזכיר לנו שזהו תנאי להכנות הקדושות בערבי פסחים. **מעשה שהיה בירושלים**, שיהודי קנה שנים עשר קילו דגים לכבוד יו"ט, טחן וערבב יחד בצל, ביצים, סוכר, מלח ופלפל. ויהי ממחרת, כל עיסת הגעפילטע פיש נזרקה לפח האשפה, והחתולים ממאה שערים היו שבעים עד פסח. מה מתברר? שהמקרר לא חזר לפעולה תקינה אחרי שניקו אותו, והדגים התקלקלו ב"ה. מה עושה יהודי שמתחזק בביטחון? יודע שיקבל את כל השכר המובטח למכני דגים לכבוד יום טוב, והולך וקונה בשמחה דגים טריים חרשים. זה בהחלט לא קל ולא נעים, ההפסד הוא בוודאי כפרה, אבל כשחושבים שבורא עולם סידר את כל זה לטובה, מסתכלים על זה אחרת. לא אומרים 'חבל שעבדתי על הדגים שהתקלקלו', על המעשה לא צריך להצטער, כי הוא לא הלך לריק. הוא נשאר אם הכנו דגים פעמיים לכבוד יום טוב, גם נקבל שכר פעמיים, ואף יותר, כי נוסף כאן גם השכר על האמונה ועל קבלת דין שמים ברצון ובשמחה.

כך זה בכל העניינים שבמשך כל השנה, ובכל אלפי הפעולות השוטפות בערב פסח. בין אם הצלחנו ובין אם לא - השכר מובטח.

ומכיוון שברוך ה' רוב הדגים והבישולים אינם מתקלקלים, ורוב הפעולות כן מצליחות, נודה לבורא יתברך על כל אלה, זה לא מובן מאליו בכלל, ונוצה כולנו לערב פסח מלא באמונה ובהצלחה בכל מעשה ידיו, וחג פסח כשר ושמח, אמן סלה.

(מתוך שיעור 77 בשער הבטחון)

רבינו כותב בסוף פרק שלישי: **"ויכון בטרת לבו וגופו בסיבה מן הסיבות, לעמוד במצוות הבורא שציווה להתעסק בסיבות העולם"**. רצון ה', שנעסוק בענייני העולם לצורך: לקנות, למכור, להביא, לקחת, להזיז, לבנות, לסדר, לנקות, להכין ולבשל, והכול באמצעות כל הסיבות ששולחים לנו מלמעלה. מי שמתייגע בענייני העולם לשם שמים, עליו נאמר: **"יגיע כפיך כי תאכל - אשריך וטוב לך"**. חז"ל אמרו (ברכות ח.): **"גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מירא שמים"**. מה פירוש המאמר? יש ירא שמים שעוסק כל היום בתורה ובתפילה והכול מגיע אליו מוכן ומזומן, בלי טרחתו והשתדלותו. לעומתו היהודי שמתדל בפרנסת ביתו, ונושא ונותן באמונה, זוכה לעמוד בניסיונות הרבים שמזמנים לו משמים. ולכן על ירא שמים כתוב **"אשרי איש ירא את ה'"**, ואילו הנהנה מיגיע כפיו, נאמר עליו **"אשריך וטוב לך"**.

כשמבינים שיגיע כפיים זהו רצון ה', אזי כל העיסוק בדברים הטכניים הופך למצווה לכל דבר, **ויהיה נשכר על כוונתו בהם לאלקים בלבן ומצפונן!** בימים אלו, כשעובדים וטורחים כל כך הרבה בגוף ובנפש כדי להוציא את החמץ ולהכניס את המצה, ומנהג ישראל תורה מקדמת דנא, שקיימו וקבלו היהודים לקיים ושאתם מים בששון ולעשות שישו ושמחו מקולות מים רבים אדירים בערבי פסחים, מתקנים ומחדשים, מנקים ומאבקים, מפנים חזורים, קונים וסוחבים, מזיעים ומתעייפים, מביאים ומאכסנים, מקלפים, מטגנים, מבשלים, אופים ומקפאים, ועוד כהנה לרוב, והכול בשביל מצוות הפסח ועונג יום טוב, הרי אם חושבים שזה לשם מצווה, מקבלים על זה שכר גדול. זה כל כך מרגש! השכר שנקבל על המעשה - אומר רבינו - **בין שיוגמר לו חפצו, בין שלא יוגמר לו חפצו**. כמה פעמים קורה שעושים דבר ולא משיגים את התוצאה המקווה. התקשרתי ואין קול ואין עונה, הלכתי לחנות והיא היתה סגורה, הילד נשלח לקנות ובסוף קנה דבר אחר. הרי אין דבר כזה בעולם שדברים יקרו בדיוק כמו

הצטרף גם אתה לרבות היהודים מכל העולם ששינו את חייהם, חייג:

מארגן ישראל 02-30-11-300 • מארה"ב 151-86-130-140 • מאנגליה 00-330-3900-489 • מבלגיה 00-380-844-28

מדרום אפריקה 087-551-8521 • מארגנטינה 03988-4031 • מאוקראינה 0380-947-100-633 • קו לנשים - שלוחה 4 בתפריס הראשי

קו השגחה פרטית

אידיש. עברית. אנגלית.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

יום חד פעמי

ביום חמישי פרשת צו, ז' באדר ב' תשפ"ב, הכריזו בירושלים על פטירתו של האי גברא יקירא, נפש נקי וצדיק, הרה"ח ר' יוסף וואלבערג זצ"ל, מזקני וחשובי תולדות אהרן. במודעות כתבו עליו הרבה מעלות נשגבות. מכיוון שהבן שלו גר בשכונת אלי, הלכתי לנחם.

העובדה שר' שמואל, בנו של ר' יוסף זצ"ל, יושב שבעה - היתה מפורסמת בכל האזור. זאת מכיוון שבבעלותו של הבן יש חנות למוצרי חד פעמי, ובימים אלו של ערב פורים תלוי היה עליה שלט, שהחנות סגורה בגלל אבל. תושבי השכונה תמחו על הדבר, שכן השבוע הזה של השבעה נפל בדיוק בשבוע של ערב פורים. זהו הזמן שבעלי העסקים מחכים ומייחלים לו, למלא בו את כל הקופה. חנות של חד פעמי בערב פורים, היא אחת החנויות המבוקשות ביותר בתקופה הזאת. לסגור חנות של חד פעמי בזמן כזה, זה כמו לגנוז את הרעשן לפני קריאת המגילה. איך אפשר בדיוק עכשיו לסגור את החנות?

כשבאתי לבית האבלים, פניתי לר' שמואל: "אני רואה שסגרת את החנות בשבוע הכי עמוס בשנה. הרי אפשר לשאול רבנים מה לעשות, ויש עצות איך להסתדר, לדוגמה להקנות את החנות לאדם אחר, שהוא יהיה בעל הבית. חוץ מזה, הרי השכנים צריכים את הכלים לפורים, ומה הם יעשו?"

ר' שמואל לא התרגש מהרעיון, "אבא שלי לא היה מחפש עצות מהסוג שאתה מדבר עליו. הוא היה עושה כל דבר על פי הלכה, בלי לחפש קולות. הוא קיים "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", ואני משתדל גם כן לקיים הכול בפשטות".

"ומה יהיה עם השירות לציבור?" שאלתי את ר' שמואל. "הציבור יסתדר מצוין. במרחק כמה מטרים ממני יש חנות נוספת של חד פעמי, ובעליה בוודאי ישמחו למכור לאנשים מה שהם צריכים. כולם מסודרים ואין שום בעיה".

התבוננתי בו וחשבתי שזאת הנחמה הגדולה ביותר אחרי פטירת אבא צדיק, שהוא מניח אחריו בן כזה שהולך בדרכו, ומקיים בפשטות ובשלמות "תמים תהיה עם ה' אלוקיך".

ביקשתי, אם אפשר שיביאו ספר משנה ברורה חלק ג', כדי לעודד ולחזק את ר' שמואל במילה טובה. בסיומן רמ"ו עוסקים בדיני השאלה והשכרה לגוי בשבת. לדוגמה: ליהודי יש בהמה, והוא משכיר את הבהמה לגוי, שהוא יעבוד בה לצרכיו ביום השבת. וכן ישראל וגוי ששותפים בבהמה. שם מבוארות כל מיני עצות איך להסתדר עם זה, ומופיעים עוד כל מיני פרטים שכמעט ואינם נוגעים למעשה בימינו. אלא שהחפץ חיים כותב בסוף הסימן, ב'ביאור הלכה': "הבוטח בה' ומקיים רצון התורה ד'למען ינוח שורך וחמורך וגו' כפשטיה, ואינו עושה שום תחבולות לעניין שבת, אשריו, ובוודאי הקב"ה ייתן לו עבור זה הצלחה בנכסיו בששת ימי המעשה".

הרי לנו ציק חתום מהכהן הגדול, החפץ חיים, שמבטיח שיהודי שמקיים הלכה כפשטותה בלי למצוא כל מיני עצות

המשכורת רק גדלה

אחרי תפילות ממושכות בהן ציפינו לישועה בנושא הפרנסה, קיבלה אשתי עבודה מצוינת. בראיון הקבלה אמרו לה שלא תצטרך לעבוד בחגים ובחול המועד, אולם למעשה, כאשר חג הסוכות הגיע, אמרו לה שאין ברירה. היא חייבת לעבוד בחול המועד, כי גלגל העסקים אינו שובת אז. המכירות ממשיכות להתגלגל והיא צריכה גם בימים אלו להמשיך ולהביא עסקים להתקשרות עם החברה.

אשתי שאלה לדעתי, ואני אמרתי שמכיוון שאין זה דבר האבד, אין כל היתר לעבוד בחול המועד. שתישאר בבית ותחוג עמנו את החג בצל האמונה. בכל מקרה, מה שצריך להגיע לנו - יגיע, ומה שלא - לא יגיע.

היא התגברה ונשארה בבית. לאחר יו"ט, באסרו חג של סוכות היא יוצאת לעבודה, ובסוף היום בשעה ארבע היא מתקשרת אלי אחוזת התפעלות. בדרך כלל, כדי להביא עסק לחברה, יש לעבוד כיומיים עד שהעניינים באים לידי גמר. והנה כעת, ביום אחד היא הביאה חמישה עסקים! על כל עסק היא מקבלת בונוס נאה, וחמישה בונוסים זה יותר ממה שהיתה יכולה להשיג, לו היתה עובדת בחול המועד.

התחזקנו יחדיו במסקנה הכה פשוטה - אין אדם שומע לי ומפסיד. (יום שלישי פרשת נח תשפ"ב, צהריים, סיפור 4 / סיפור מס' 22636)

פשט צורה ולבש צורה

אברך יקר וחשוב מחוץ לארץ, התקשר אלי באחד הימים של ערב פסח וסיפר לי שהוא עומד לערוך את הסדר בבית שלו, והוא מבקש עצה. יש לו ברוך ה' משפחה גדולה, בנים ובנות בכל הגילאים: גן, חידוד, בית ספר ושיבה, והוא רוצה לתת לכל אחד את הטוב ביותר, שכולם ישתתפו וייהנו, יתחברו ויכירו וידעו וישבחו ויפארו לבורא עולם, שהוציאנו מארץ מצרים ביד חזקה וזרוע נטויה.

התרגשתי מאוד מהשאלה של האברך הזה. שמחתי לראות אבא כל כך מסור לילדיו, וכל כך מתאמץ להיטיב עם כל אחד. שוחחנו על ניסיון העבר וברוך ה' מצאנו כיוונים יפים, היאך לנהל את הלילה הקדוש באופן הטוב ביותר, בסייעתא דשמיא.

מכיוון שהוא מתגורר בחוץ לארץ, הוא מקיים שני סדרים, של יום טוב ראשון ושל יום טוב שני של גלויות. במוצאי יום טוב שני הוא מתקשר אלי ומספר לי איך היה: הסדר הראשון עבר להפליא. אמנם היו כמה תקריות קטנות, אבל באופן כללי הילדים שיתפו פעולה, הקשיבו, אמרו, שאלו וענו, שיבחו וזימרו. היתה אווירה מרוממת, שמחה ונעלה כמו שרק בליל הסדר יכול להיות.

הסדר השני לעומת זאת התחיל קצת קשה. הבן הגדול היה קצת עצבני. היו תקריות נוספות, וראש המשפחה פחד שהוא יאבד את הסבלנות. הוא ממש החזיק את עצמו חזק. כשמשוהו בהתנהגות הילדים לא מצא חן בעיניו, הוא התבונן בשעון ואמר לעצמו, שהוא יעיר על כך רק בעוד חמש דקות. ברחמי ה', עברו להן חמש דקות ועמן גם עבר הצורך להעיר. מי שהיה מתבונן בשולחן הסדר, לא היה יכול לשער איזו עבודה עצמית עושה כאן ראש המסובים.

כאשר הגיעו ליצפון' חיפשו את האפיקומן. מישוהו טען שהוא גנב את זה, אחיו טען שהוא הוא בעל הגניבה, בא השלישי כנגדו וטען שאי אפשר לגנוב מגנב, כי הוא ממילא לא בעלים על החפץ. לאחד מהגדולים היו אי אילו תכניות לבקש משהו מיוחד, והוא התרגז ונעלב, הוריד את הראש על

נפתח בעזרת ה' המבצע הגדול "השגחה פרטית" לכל יהודי, בכל פינה

שבמסגרת מבצע זה העלון מופץ בעוד 5221 נקודות ב-491 יישובים ברחבי הארץ שעד היום לא ראו את אור העלון 'השגחה פרטית'

חבר יקר, יש לך הזדמנות חד פעמית לזכות לשמירה עליונה ולאמץ נקודת חלוקה וחיוזוק בקרב הציבור הכללי בכל קצוות הארץ

כי כל יהודי יכול לשנות את חייו לטובה מתוך אמונה בהשגחה פרטית!

להתחמק מזה, תהיה לו הצלחה. בהמשך גם שאלתי את קרוב משפחתי, המו"צ הגאון ר' זאב דייטש שליט"א, שהוא בקי עצום בכל חלקי המשנה ברורה, אם יש עוד מקום כזה, והוא אמר לי שזהו המקום היחיד בהלכה, שהח"ח כותב בוודאות ברכת הצלחה בפרנסה.

אמנם אין ללמוד עם האבל, אבל דברי חזוק מותר לומר. אמרתי לר' שמואל: "תראה מה שה'משנה ברורה' כותב למי שמקיים את ההלכה בתמימות, שה' יזמין לו פרנסתו ברווח! בוודאי גם אתה, שהנך מקיים הלכות אבלות בלי תחבולות, תקבל פרנסה טובה גם בשבוע הזה". ר' שמואל שמח בדברי החזוק, ניחמתי את האבלים והלכתי לדרכי.

במוצאי תענית אסתר, כאשר בירושלים עדיין יש שקט, כי הפורים שלנו הוא רק למחרת, נכנסתי להתפלל מעריב בשטיבלאך בשכונת בית ישראל. והנה בהשגחה מופלאה, התפללתי באותו מניין עם ר' שמואל. אחרי התפילה הוא ניגש אלי ואמר: חשבתי עליך. דע לך שהבטחתו של החפץ חיים התקיימה בי להפליא. היום, יום תענית אסתר, קמנו מהשבעה ופתחתי שוב את החנות. לפני שהגעתי למעריב סגרתי קופה וגיליתי שההכנסות של היום הזה, כיסו לי את כל השבוע האחרון שבו החנות היתה סגורה. היו פה הכנסות של שבוע שלם!

התרגשתי מאוד לשמוע זאת, ואני מודה על האמת: "רבות מחשבות בלב איש", בשעת ניחום האבלים חשבתי לעצמי, שבעוד חודש בחול המועד פסח בוודאי יאמר לי ר' שמואל, שבערב פסח היתה לו ברכה בחנות גם בעבור ערב פורים, ואז יהיה כאן סיפור יפה. אך "ועצת ה' היא תקום", ומן השמים אומרים אחרת. לחכות חודש לברכת ה' - בו ביום חלה הברכה!

בדרך הביתה פגשתי יהודי וסיפרתי לו על החנות של ר' שמואל. "מה אתה אומר?" התרגש הלה עוד יותר ממני. "זה ממש מחוץ לדרך הטבע! גם אני עוסק במוצרי חד פעמי, ואני מוכרח לומר לך שהיום של תענית אסתר הוא היום החלש ביותר במכירות. אנשים קונים הכול קודם לכן, כדי להביא משלוחי מנות למלמדים ולמורות במסיבות פורים. רוב האנשים מתארגנים מוקדם מספיק, ובתענית אסתר באים רק לקנות פריט כלשהו שחסר. אין כבר קניות גדולות אז, ואתה אומר שהוא כיסה ביום הזה את כל השבוע... פלאי פלאים!"

ענה כבר היתה לי יופי של התאמה בין סימן רמ"ו, לשיעור רמ"ו בשער הביטחון, ובו הברכה הגדולה לפרנסה. סיפרתי את הסיפור בקו, והנה, בהמשך היום ניגש אלי הרה"ח ר' מנחם שווארץ: "אני עד שהסיפור שסיפרת נכון. בבית היו חסרים כמה כלים חד פעמיים, והתבקשתי להשלים את המלאי. ירדתי לחנות לקנות את הפריטים הנדרשים, וראיתי שיש שם תור ארוך שמגיע עד מחוץ לחנות, כאילו מחלקים שם בחינם. מכיון שכך המשכתי לדרכי, בתקווה שבעוד כמה שעות יתפנה התור ואוכל לערוך את הקניה במהירות. מה השתוממתי לראות, כאשר חזרתי לחנות, וראיתי שהתור גדל עוד יותר!"

אף אחד לא יכול להסביר את הדבר הזה. מה קרה פה? האם אנשים פשוט חיכו ולא קנו כלום? האם הגיע צורך גדול וחדש לכל כך הרבה משפחות? ואיך זה שכולם החליטו לפנות דווקא לחנות הזו? אין לזה שום הסבר, רק זה: מי שאינו עושה שום תחבולות ומקיים רצון התורה, הקב"ה מזמין לו עבור זה הצלחה בנכסיו.

(מתוך שיעור 246 בשער הביטחון)

השולחן ובכה.

מה עושים עכשיו? האבא הרי כל כך רצה אווירה טובה, כל כך התאמץ בערב החג ובסדר עצמו. כל כך ביקש להעניק לכל ילדיו בלי יוצא מהכלל, את הטוב והיפה והמאיר, והנה, מבוכה כזאת. כשנער מוריד את הראש על השולחן, הוא לא מוריד רק את הראש, אלא כל השולחן יורד אתו ביחד.

באותו רגע דפק שכן על הדלת. הוא סיפר שאצלם בבית מסובים תשעה אנשים מעל גיל מצוות, והם ישמחו מאוד אם השכנים יסכימו להשאיל להם את אחד הבחורים לכמה דקות, כדי שיבוא להשלים מניין וכך יוכלו לזמן ברוך אלוקינו שאכלנו משלו. הוא ביקש לקרוא לבחור הנעלב, וזה נענה להזמנה. ברור שלבית השכנים אין הוא יכול ללכת בפנים של 'תשעה באב'. על כן לבש ארשת חג ויצא אל השכנים. עתה משכבר נכנס למצב של יום טוב, הוא גם חזר חגיגי ושמח, והסדר המשיך בהתרוממות מיוחדת. צפון ברוך, הלל נרצה, כן נזכה לעשותו בשנה הבאה בירושלים הבנויה.

אמרתי לאברך היקר הזה: "ראה איך הקב"ה ראה את המאמצים שלך. הוא ראה איך אתה מתכוונן וחושב ומכין את עצמך לנהל את הסדר. הוא ראה שעשית כל אשר לאל ידך, ונתן לך טפיחה על השכם. הקב"ה הביא אותך למצב בו לא יכולת לעשות מאומה, והראה לך: 'אני אתך. אתה עשית את שלך, ואני מסייע בידך גם בדברים שאין לך שום אפשרות להשפיע עליהם'. הקב"ה עוזר למי שכל כך מתאמץ לעשות את רצונו".

(ערב שבת קודש פרשת תזריע מצורע תשפ"א, אידיש, סיפור 4 / סיפור מס' 20850)

הזדמנות חיי

יש לי חבר שמשום מה החליט להציק לי. הוא ירד לי לחיים ופגע בי בכל מיני דרכים מאוד לא נעימות. באחד הימים נקרתה לפניי הזדמנות פז, לגמור את חשבון ולהוכיח לו שהדם שלי אינו הפקר. זאת היתה ממש הזדמנות חיי. כבר כמעט שהחזרתי לחברי מנה אחת אפיים, אבל עצרתי בעצמי. הרי יש מצווה בתורה "לא תיקום ולא תיטור", זה הרי דאורייתא, ואיך מלאני לבי לעבור על ציווי ה'? ובפרט כשספר החינוך מסביר, שטעם המצווה כי הקב"ה עושה את הכול, והאדם הוא רק השליח. נמנעתי מהנקמה ומשכתי את ידיי מכל העניין.

באותו יום מתקשר אליי הבוס מהעבודה, ומספר לי שהוא ראה את המסירות והיעילות שלי בעבודה, והחליט שאני מתאים לעבודה בדרגה בכירה. מהיום אני מקבל דירוג חדש, שמשמעותו תוספת של מאות שקלים במשכורת החודשית, רכב ודלק על חשבון המעביד ועוד כמה בונוסים משתלמים ומשמעותיים.

הודיתי לה'. ידעתי כי התזמון הזה לא אירע במקרה. זכיתי לעמוד בניסיון, לא נסחפתי לשנאה ולמחלוקת והקב"ה פתח בפניי את אוצרות השפע. (יום שלישי פרשת ויקהל תשפ"ב, מהדורת בוקר / סיפור מס' 25764)

יורד מלמעלה

בשכונה חרדית בלונדון אירעה טרגדיה כאובה מאוד. כמורה, נקראה רעייתי לתת שיחת חזוק לבנות, ואכן היא ישבה שעה ארוכה והכינה דברי חזוק נפלאים בעניין 'אין רע יורד מלמעלה'. על שכל מה שה' עושה זה טוב, ועלינו להודות לקב"ה על הכול. למחרת היא מסרה את השיעור וחזקה את הבנות היקרות בעניין ההודיה לה'.

לאחר שסיימה את השיעור רווי האמונה, היא יצאה מהכיתה. הבנות נשארו בחדר, והנה למול עיניהן הנדהמות הן רואות שבבת אחת התקרה מתמוטטת, בדיוק על המקום שבו ישבה המורה כמה דקות קודם לכן!

זה היה סיום מוחץ לשיחה של המורה. בזכות החזוק רעייתי ניצלה ולא ארע כלום, ברוך הוא וברוך שמו!

(יום ראשון פרשת פקודי תשפ"ב, לילה, סיפור 7 / סיפור מס' 25891)

לראשונה!

אתה יכול לבחור את הנקודה שלך להפצה

גש לעמדת 'נדרים פלוס' הקרוב אליך חפש את עמוד

'השגחה פרטית' לכל יהודי, בכל פינה

ובחרו לכם נקודה משלכם

או בטלפון 02-631-3742

או בקו השגחה פרטית שלווחה 6-1

אתם כבר יודעים

השמירה האמיתית לכל יהודי להתחזק

באמונה ובטחון באבא שבשמים

בואו נחלק את האור הזה לעוד

יהודים

ב-26 שקל בלבד

אתם קונים את הזכות של נקודת חלוקה

ובזכות זה נזכה לשמירה מיוחדת!

התרופה
לכל

הגזירות:
אמונה אמונה
ועוד הפעם
אמונה!

"מי שמפיץ את אור

האמונה בקרב עם ישראל

זוכה לשמירה עליונה"

(ע"פ הרמב"ם במגילת הג'ט)

שאלה פרטית

שאלות ותשובות באמונה, בטחון והשגחה פרטית

הרבה פעמים יש לי כישלונות; לדוגמה, תכננתי לקום מוקדם ואכן התעוררתי בשעה מוקדמת, אך לא היה לי כוח לקום והמשכתי לישון עד שעה מאוחרת. האם ראוי להתחזק בזה ולומר שהכול הוא מהשמים, או שלא כן הוא, מכיון שהאדם הוא בעל בחירה?

שאלה מספר 39 א.ש. מיוחשלים

זאת למודעי, שבהוראות למעשה בכל ענייני אמונה וביטחון צריך כל אחד לקיים לעצמו 'עשה לך רב'. התשובות שמתקבלות מהקוראים החשובים, הן אך ורק כדי לדון ביחד בסוגיית הביטחון, אבל ההוראה למעשה שכל אחד ישאל את רבו.

הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים

הרב יצחק שטרנפלד מאלעד: לכל אדם יש בחירה חופשית על מעשיו, ורק מהו אחראי על כל מעשה שעשה, בין במעשיו הטובים ובין במעשיו הרעים. ודאי שיהיה אחרי שנפל צריך להתחזק, אך לומר שזה היה מהשמים אין זו הדרך לחיזוק, כי אם כן עקרת את דרך התשובה, ולעולם לא יוכל אדם לחזור בתשובה משום שיאמר שהכול הוא מהשמים.

הרב אליעזר וילמן ממודיעין עילית והרב אהרון בייפוס מירכסיים: הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים (ברכות לג). היצר הרע מפתה תמיד לשבש את העניינים, כאשר מגיע לרוחניות נוטה האדם לומר הכול מהשמים, וכאשר מגיע לגשמיות הוא מזכיר לאדם שיש חובת ההשתדלות... בודאי צריך לתכנן כבר בלידה את הקימה המוקדמת, ללכת לישון מוקדם ובבוקר להתגבר כארי לקום ממיטתו.

הרב חיים צבי גאלנרד מבני ברק: אמנם מצוינו שלפעמים אדם בא לידי ניסיון שאין בכוחו להתגבר עליו, כמו שמצינו בספר צדקת הצדיק (אות מג) לרבי צדוק הכהן מלובלין: "פעמים יש אדם עומד בניסיון גדול כל כך עד שאי אפשר לו שלא יחטא". אך רבי צדוק מסיים ואומר: "אבל האדם עצמו אינו יכול להעיד על עצמו בזה, כי אולי עדיין היה לו כוח לכופף היצר".

הרב אברהם ברנרד מבני ברק: הנידון אם זה בידי שמים או לא הוא לא רלוונטי, על האדם לשאוף להתעלות גם אם מהשמים מעכבים בעדו, כפי דאיתא בספר חובות הלבבות (שער חשבון הנפש, חשבון העשרים ואחד): "ישתדל לומר על מה שיש ביכולתו ויכספו לו בלבבו ויעלה אליו במחשבתו וישאל מה-ל לעזור ולאמצו על יותר ממה שיש ביכולתו... כשיתמיד על זה ימציא לו הבורא בקשותיו ויפתח לו שערי ידיעתו".

הרב יוסף שלמה גולומב מירושלים והרב שמעון רוטמן מבית שמש: כל עוד לא עשה האדם כל אשר בידו שלא להיכשל, אינו יכול לומר שהכול הוא מן השמים. בכלל ראוי וכדאי להקדים תפילה לכל דבר, לקבל סייעתא דשמיא.

העבר אין

הרב יוסף דושינסקי מחיפה והרב דוד לייפער מירושלים: אומרים שהיצר הרע הוא 'שר העבר', היצר הטוב הוא 'שר

שאלה לעלון 89

שנים רבות אני עובד במקום מסוים, שם השקעתי את כל מרצי וכוחי. לאחרונה מינו מנהל חדש על המחלקה שלי. הדבר כואב לי מאוד. הן אני כבר בעל ותק רב אך דילגו עלי, מה גם שהמנהל מקבל משכורת יותר גדולה. אמנם אני מנסה להתחזק באמונה וביטחון, אך הדבר מאוד שובר את לבי. הבו לי עצה איך אפשר להתחזק.

א.ג. מפתח תקוה

מסירת שאלות ותשובות: בקו השגחה פרטית 02-30-11-300 | בלוחה 5x3 (לאחר בחירת השפה) | [נמן ההקלטה מוגבל ל-3 דקות] | במייל 0203011300@gmail.com | בפקס 02-6599189 | תשובות יתקבלו רק עם שם מלא ושם עיר עד יום ראשון פרשת קדושים. שם השואל יכתב בראשי תיבות ושם עיר.

הארה פרטית

מתן שיעורי המשפיעים ב'קו השגחה פרטית'

נקודה מתוך שיעור המופלא של הרח"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א להרגיש חירות אמיתית

קרבתן שמשנתה לפי היכולת הכלכלית של החיובי. מי שיש לו אפשרות כלכלית, עליו להביא כבשה או שעירה, ומי שאין לו, צריך להביא שתי תורים או שני בני יונה, ובמקרים מסוימים רק מנחת סולת. המעניין הוא, שמי שאין לו כסף, אסור לו להחמיר על עצמו ולהביא כבש שלקרבן. ואם עשה כן, לא יצא ידי חובתו. בתורת כהנים מובא, שאפילו יש לו כסף אך הוא צריך אותו למחיתו, הרי זה כאילו אין לו. וכך היא לשונו של ספר החינוך (מצוה קכא): "ואם הוא עני והביא כבשה או שעירה לא יצא ידי חובתו". וממשיך שם ואומר: "והטעם, לפי שאחר שריחם עליו הק-ל ברוך הוא ופטורו בכך, אינו בדין שידחק עצמו להביא ביותר ממה שחשג ידו. ובהנהיג כל מבין עצה לבלתי עשות הוצאות ביותר מן הראוי לו לפי ממונו, יען כי בו סיבה לגזול את הבריות, כשמבקש לימודו ואינו מוצא".

מכאן נלמד יסוד עצום לכל הליכותינו. נכון הוא שבכל צורכי מצווה אנחנו מעוניינים להדר אפילו ביותר מכפי יכולתנו, אך עלינו לשאף ולהתבונן: האם השי"ת חפץ בכך? המבחן לכך הוא פשוט ביותר: אם לא קיבלנו את הכסף מאת ה', סימן הוא שאין זאת העבודה המוטלת עלינו, ולא נדרש מאתנו להסתכן בחובות. ועוד יותר מזה: אסור לנו לעשות כך. אפשר להיכנס לחג הפסח כבני חורין, מבלי בזבזים וחובות. פשוט בשמחה וברוגע, לשמוח במה שיש לנו. להיות כבני חורין המשוחררים מעבודת העולם הזה. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

מצוות היום בחג הפסח, להסב אל שולחן החג כבני חורין, וזאת עני שבשירא לא יאכל עד שיסב. אכן כן בימים אלו, הזמן גרמא, אפשר לזכות למדרגות עילאיות ולהיות משוחררים מעבודת הבלי העולם הזה, ולהיות כבני חורין. דווקא מסיבה זאת היצר הרע מסנוור את העניינים בדברי שטות, ומטשטש את הגבולות. כבר השתרש בקרב בני ישראל להתחדש לקראת החג, בביגוד חדש להם ולבניהם ולצאצאיהם. יש שגם מחמירים לחדש את הבית בצביעה יוקרתית ובריחוט נאה, ובכלים מכלים שונים. היחוב חוגג ורועש, כולם קונים ומחדשים, ומה יעשה הבן ולא יקנה?

האמת היא, שמי שיש לו שג ושיח בהלכות החג, יודע שכל אלו הדרים, אין להם שום קשר לחג הפסח, ומי שהפרטה מצויה באמתחתו, אולי גם הוא צריך להימנע מחגיגת הבזבזים. אך ישראל קדושים הם, וכל מנהג שהם נוהגים מקורו בקדושה. כך או כך, כולם רגילים לזאת, וגם אצל מי שלא מרשה לעצמו בכל השנה, בערבי פסחים משחררת הרצועה.

אכן, מה לא עושים בכדי לקיים את מצוות היום - להיות כבני חורין, אך מצער לראות שדווקא למטרה זו, אנשים משעבדים את עצמם לזמן רב לחובות רבים. הפוך ממש מלהיות בני חורין ובני מלכים.

לכן על כל אחד לעשות חשבון לנפשו: האם זה הוא מה שהקב"ה חפץ מאתו?

הבה נשמע את דעת התורה הק' בעניין זה:

מציונו בחומש ויקרא (ה', ו-ז). ושמ יב, ת. (ועוד) הלכות של קרבן עולה ויורה. במקרים מסוימים חייבה התורה להביא

שיעורי הרח"צ ר' בעריש שנייבאלג שליט"א נמסרים פעם בשבועיים באידיש ופעם בשבועיים בעברית, בלוחה 2 < 3 (לאחר בחירת השפה)

השפעה פרטית

כל כך מרגש לראות שיש אנשים שאכפת להם, ושעושים כל כך הרבה לחזק את עם ישראל בענייני אמונה וביטחון. הסיפורים, השיעורים והעלונים, מלאים בחיזוק בענייני אמונה וביטחון. אין לכם מושג מה זה עושה לי, אי אפשר לכתוב את זה על גבי דף, רק הקב"ה יודע, שזכרם הרבה מאוד.

מצד המקבילים

הבטחתי לתרום עבור הפצת עלונים בשמונים בתי כנסיות, באם אתקבל לעבודה שמאוד רציתי בה. ב"ה התקבלתי כנגד כל הסיכויים, וכעת אני גם נותן ה"ק חודשית עבור הפצת העלונים בבית כנסת אחר.

מצד הנתונים

קח גם אתה שותפות קבע בהפצת האמונה בעולם

ותזכה להבטחת הווה למזכי הרבים: בניים ובני בניים יראים ושלמים

התקשר עכשיו

לקו השותפות 02.6313.742

העברה לבנק | משלוח בדואר | בעמדות נדרים | לאומי סניף 902 | לת.ד. 5475 | פולט עם | חשבון 57390056 | ירושלים | 'שער הבטחון'

הנצחה פרטית

לזכות עידן ישראל בן טרז אסתר ודוג' איריס נועה בת סוליקה ויוצ"ח שיחיו

עלונים ל-50 בתי כנסת

בעילום שם להצלחה בכל העניינים

עלונים ל-40 בתי כנסת

משה בן מלכה להצלחה בכל העניינים, לזכות שמואל צבי בן יסל קענדל להצלחה בכל העניינים

ליוזוג הגון ר.מ.ש. בת אורה
מ.ג. בת אורה א.ג. בת אורה

לזכות מנחם מנדל בן חיי רחל ליוזוג הגון

דוד מנחם בן מיכל, הדסה מושא בת שושנה, וכל יוצ"ח לגאולה אמיתית בכל העניינים

שהי יעזור לנו לקנות בית גדול ויפה שנוכל לגור בו ואני בלי נדר מתחייב לפרסם מתי שהישועה תגיע אמן בעילום שם לבריאות שלמה לכולם ובשמחה ובקלות

בעילום שם לרפואת בגוף ובנפש

לע"נ יצחק מאיר בן שמשון,
לע"נ ישראל בן יצחק מאיר

לזכות ולרפואה שלמה לתהילה חיה בת מרים מינדל

בעילום שם לרפואת הגוף והנפש ולבריאות לבי"ב וכל הילדים והצלה בכל העניינים ברחניות ובגשמיות

המעניינים להפיק את העלון מוזמנים להתקשר למשרד ההפצה

בטלפון 02-5866-075

מנחה אנשי בין 13:00 ל-15:00

ניתן להשאיר הודעה בבל שעות הישיבה ותוזר אליכם בס"ד

משלוח הגיונית יהיה ללא תשלום למפיצים 250 עלוים ומעלה

בבגז. מקורות חלוקה א.ת. 20 עלונים במחיר משלוח בלבד

מייל לעליות סיפורים: A023011902@GMAIL.COM

העלון יוצא לאור גם באידיש ואנגלית

לקבלת העלון במייל 7- 0203011300@GMAIL.COM

דוד פוסה פירינט - גוג'.

הכלית העלון הוא, לקרב את האדם לבורא עולם. חלילה שהוא להתפטר ולשמוע קריאת התורה.

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 677 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנושאות מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 566 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל וצדוק ניסן תשפ"ב

חג הפסח - מהות החג

עוד מס' שעות נכנס החג הקדוש והחשוב מכל המועדים חג הפסח. כל כך הרבה "עבדות" (ניקיונות, סדר וכו'), כל כך הרבה הוצאות (קניות וכו') כל כך הרבה טרדות... והנה הרגע הגדול הוא ליל הסדר ואו ליל שימורים (ממזיקים) כבר בפתח. כל מהות העם היהודי הוא ליל הסדר ובקריאת ההגדה וזאת על מנת להשריש לנו ולדור הבא את האמונה ביציאת מצרים שה' יתברך הוציאנו מעבדות לחירות, ולאחר 50 יום לקבל את התורה. מה בין פסח לחיי האדם?...

חג הפסח חל בחודש האביב. בחורף כוחות הטבע מוסתרים והעין האנושית רואה עצים ערומים ונדמה שפסקה החיות צמיחה וגידול, אך באביב מתגלה שהחורף היה קיבוץ כוחות של הצמחיה למען יופיעו אחר כך אילנות מלבלבים ושדות עטופים ירק. וזה מסר לכל אחד שיש תקופות שחושבים שהכל פסק אצלנו אין הצלחה וצמיחה אישית אך במהות האמתית זמן זה משמש עבורנו הכנת הקרקע לפריחה אמיתית ולאחר תקופה זוכים לראות פירות במעשי ידינו. כך פסח אחרי תקופה של מיצרים זוכים להגיע לחרות ולגאולה. פעמים אדם נתקל בקשיים למרות שמנסה ומשתדל והוא תקוע במצרים... והנה, פסח הוא זמן שמסוגל לצאת מכל הקשיים שעושים לנו צער (מצרים מלשון מיצר). וכידוע זמן זה מלשון הזדמנות, לכן גם אם אנו נתקלים בקשיים אז מכוח זמן חרותנו-חג החירות, זו הזדמנות לצאת מהמצרים לנו בחיים לחרות וגאולה ולהתחדשות!

מי היה הקברניט? - סיפור יפה לפסח

בשנת 1954, דוד בן גוריון, כשהיה ראש ממשלה, נסע לארה"ב כדי להיפגש עם הנשיא דאז אייזנהאור ולבקש את עזרתו ותמיכתו ברגעיה הקשים של ישראל הצעירה. באחד המפגשים עם מי שהיה אז מזכיר המדינה של הממשל, ג'ון פוסטר דאלס, זה התעמת עם בן גוריון במידה רבה של התנשאות: "אמור לי, ראש ממשלה - את מי אתה ומדינתך בעצם מייצגים? האם יהודי פולין או יהודי תימן, רומניה, מרוקו, עיראק, בריה"מ או ברזיל הם אותו דבר? אחרי 2000 שנות גלות, האם אפשר לדבר על עם אחד, תרבות אחת? מורשת אחת או מסורת יהודית אחת? ענה לו בן גוריון: "ראה, אדוני המזכיר, לפני 200 שנים הפליגה הספינה מיפלאוור מאנגליה ועליה היו המתישבים הראשונים שהתיישבו במה שמוכר היום כמעצמה הדמוקרטית הגדולה הקרויה ארצות הברית. אנא ממך, צא לרחובות ושאל עשרה ילדים צפון-אמריקאיים את הדברים הבאים: מה היה שמו של קברניט הספינה? כמה זמן נמשך המסע? מה אכלו הנוסעים במהלך ההפלגה? וכיצד התנהג הים במהלך ההפלגה? יש סבירות יותר מגבוהה שלא תקבל תשובות מדויקות... עכשיו ראה, לפני למעלה מ-3000 שנה היהודים יצאו ממצרים. אני מבקש ממך שבאחד מנסיעותיך בעולם, תנסה לפגוש עשרה ילדים יהודים במדינות שונות, שאל אותם מה היה שמו של קברניט אותה יציאה, כמה זמן נמשך המסע, מה אכלו במהלכו וכיצד נהג הים. ועל כך אמר בעל ההגדה: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" - וזה ע"י המצה. "ולא את אבותינו בלבד גאל הקב"ה אלא אף אותנו גאל עמהם" - וזה ע"י המרור.

999 פ' 999

השנה חל חג הפסח ביום שבת, על כן יש להקפיד הקפדה יתרה בכל ענייני השבת.

לחג זה יש ארבעה שמות: פסח, אביב, הגאולה, המצות. אומר הזוהר הקד' שבתחילת סיפור ההגדה הקב"ה רואה את בניו משבחים ומקלסים את שמו יתברך, והקב"ה שולח את מלאכיו לשמוע בכל בית אשר אומרים ומספרים על נפלאותיו. כל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח, ומרן הבית יוסף רבי יוסף קארו זצ"ל שיום י"ג ניסן הוא יום פקודתו כתב: שיש לספר ביציאת מצרים עד שתחטפו שינה.

ביום זה יורדת אותה הארה שהיתה ביציאת מצרים. יום זה נקרא ליל שימורים. ואומר הזוהר הקד' כתוב 'שימורים' ברבים, לומר לך שלא רק ביום הפסח הוא שמור מן המזיקים, אלא כשאדם עושה סדר פסח כהלכתו, אזי כל הלילות שמורים הם.

הלילה הזה כולו קודש קדשים, לילה כיום יאיר - אורות שמייים עליונים מאירים לכל יהודי עד שיוכל להיכנס למ"ט שערי קדושה.

לילה שכולו אור ורחמים בו נפתחים שערי שמים, ברכות חלות בו, כמו שאמר יצחק אבינו לעשו על מעלת ליל זה, שהברכות פועלות בו ביותר.

צדיקים אמרו "כל דכפין ייתי ויכול" - כל מי שרעב להשפעות טובות - "ייתי ויפסח" ביום מבורך זה.

בלילה קדוש זה כל יהודי דומה ומתעלה למעלת הכהן הגדול העובד עבודת לפני ולפנים בקודש הקדשים.

וכך כתב המהר"ל: נוהגים ללבוש בגד לבן בליל פסח לעבודת הסדר, וכדמיון הכהן הגדול ביום הכיפורים, שהיה משמש לפני ולפנים בבגדי לבן. וליל שימורים הוא כיום הכיפורים בזה העניין.

ה"חתם סופר" בדרשותיו אמר, כי שפע אלוקי עליון יורד בלילה זה, כמו אז במצרים - אף בגלותינו היום: מובטחים אנחנו אפילו בגלות... בשעה שיושבים לספר ביציאת מצרים... אזי שפע אלוקי עלינו עמו ביציאת מצרים.

יתר מכול חג זה הוא חג של האמונה - ראש השנה של האמונה.

יום זה הכי מסוגל בכל השנה כולה להטמיע את האמונה בבורא העולם, על כן מצוים אנו על מצות ההיגד (הגדה של פסח) - להגיד ולספר מעשה ה', ונפלאותיו לבני הבית גם אם קטנים או גדולים.

כמה נכונים הדברים בתקופה בה אנו נמצאים, חשוב להתחזק באמונה שהכל מאיתו יתברך, וכל מה שהוא מבקש שנתבונן פנימה לפנימיות שלנו, ולסובבים אותנו ונחשב מסלול מחדש ונחזק את הקשר עם בורא העולם. וחלילה ליפול לייאוש או לפחדים וכדומה כי זה ההיפך ממה שמבקשים מאיתנו להתחזק באמונה ובעיקר בביאת משיח צדקנו, שאף על פי שהתמהמהה אחכה לו.

בהזדמנות זו מבקש לאחל פסח כשר ושמח לך ולכל בני משפחתך, ונזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים.

מאמרת "הפנינה יקצור" מאת

”מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות”

יש אמרה נודעת. ודאי, דרך הלצה נאמרה, אבל אמת כה נוקבת טמונה בה! את ליל הסדר פתחנו בהכרזת: ”כל דכפין ייתי ויכול, כל דצריך ייתי ויפסח”.

יושב הבן, ואינו מאמין למשמע אזניו. פותח ושואל: אבא, ”מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות”, אף פעם אינך מכניס אורחים, והלילה הזה אתה מזמינם? ”אה”, משיב האב, זה בגלל ש”עבדים היינו לפרעה במצרים”, וממנו למדנו לומר דבר אחד ולעשות דבר אחר, להבטיח ולסגת. למצוא מוצא: ”לכו נא הגברים”, בלי הצאן והבקר...

בנובהרדוק ספרו על אותו עשיר קמצן, שחלה בטיפוס הבהרות. היתה זו מחלה קטלנית, ממנה איש לא קם. בצר לו הבטיח שאם יתרפא יתן חצי מיליון זלוטים לצדקה. הון עתק. אבל הבטיח בלב קל, שהרי איש לא הבריא ממחלה זו. אז למה הבטיח, כדי שיהיה מה לומר בהספדו. לא עזר לו, ונרפא לאסונו. מיד התיצבו העניים בתור ארוך, לקבל חלקם בחצי המיליון... חשכו עיניו, מה יעשה. לאשרו, היה יודע ספר. זכר את דברי הגמרא (סוטה מט:): שגדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה, מפני ג' טעמים. הראשון שבהם: שהצדקה בממונו, וגמילות חסדים בין בגופו בין בממונו. הודיע שחצי המיליון עובר שדרוג: לא לצדקה אלא לקרן גמ"ח.

חשב שהועיל, איפה! התור התארך בכפלים, כי גם העשירים עמדו בתור להלוואת גמ"ח.

אה, לכן ממשיכה הגמרא ואומרת טעם נוסף: צדקה בממונו, גמילות חסדים אף בגופו. הודיע לכולם שהחליט לשנות את היעוד: במקום להקצות כסף לצדקה, ומה הוא כסף, בסך הכל ממון, מוכן הוא לעשות הרבה יותר, לטרוח בגופו.

לא שיער את התוצאה, אנשים התדפקו על דלתו בלא סוף: אולי מוכן הוא לסעוד את בנם החולה, אולי יאות ללוות את אביהם הקשיש, אולי מוכן הוא לעזור בנשיאת משאות. וכי בשביל זה הבריא, כדי לבלות ימיו בעזרה לזולת? חייב להיות לכך פתרון! עיין, ומצא. ודאי, לפיכך נכתב הטעם השלישי: שהצדקה לחיים, וגמילות חסד בין לחיים ובין למתים. התנדב אפוא לחברא קדיש, ונשם לרווחה: אף אחד לא עמד בתור כדי להקבר! אשריו, גם קיים נדרו וגם נשאר עם רכושו - זהו תלמיד נאמן של פרעה, וממשיך מורשתו!

[רבי יעקב גלינסקי זצ"ל]

ליל חג הפסח – חמשה ניסים התרחשו בו

ה'פסוק אומר, ליל שימורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים, הוא הלילה הזה לה', שימורים לכל בני ישראל לדורותם'.

מבאר רבנו האור החיים הקדוש (שמות יב, מב) שהפסוק בא לרמוז לנו, על חמשה ניסים מופלאים שזמנם בלילה הזה:

א. בימי אברהם אבינו כשנילחם עם ארבעה המלכים וניצח אותם, שם כתוב 'ויחלק עליהם לילה'.

ב. ביציאת מצרים כמו שכתוב 'ויהי בחצי הלילה'.

ג. בימי חזקיהו המלך, הכה המלאך גבריאל את מחנה סנחריב, כשבאו להלחם על ירושלים, ושם כתוב 'ויהי בלילה ההוא'.

ד. בימי מרדכי ואסתר בנס פורים, שם כתוב 'בלילה ההוא נדדה שנת המלך'.

ה. הגאולה העתידה שתהיה במהרה בימינו, אמן.

וכן מתפרש הפסוק, כנגד 'נס אברהם אבינו' אמר 'ליל שימורים הוא לה', כי באמצעות הנס נתגלית אמיתתו יתברך, כמו שאמרו רבותינו שיש מהאומות שלא היו מאמינים בנס הצלתו של אברהם אבינו מכבשן האש באור כשדים, והאמינו בזה, ע"י הנס של הכאת ארבעת המלכים. כנגד 'נס גאולת ישראל ממצרים' אמר 'להוציאם מארץ מצרים'.

כנגד 'נס חזקיהו המלך' אמר 'הוא הלילה' הידוע לנס וכמו שאמר הנביא 'ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך'.

כנגד 'נס מרדכי ואסתר' אמר 'הזה לה'.

כנגד 'הגאולה העתידה' אמר 'שימורים לכל בני ישראל לדורותם' פירוש הדבר, לסוף הדורות, בעגלא ובזמן קריבו...

”אמר ר' אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות...”

נראה לפרש על פי מה שכתבו המפרשים שהטעם שיצאו ישראל מלפני זמנם, הוא לפי שגם הלילות נחשבו כימים, לחשבון השנים, ולכן מכת בכורות היתה בחצות הלילה לרמוז שיציאתם בחצי זמנם, וזהו "בחצי הלילה" כלומר הטעם משום הלילות, ונקדים עוד מה שכתבו המפרשים ז"ל משם הזוהר שאדם הראשון נתן לדוד המלך שבעים שנה מחייו, וגם מבואר שם שאברהם אבינו ע"ה ויעקב ע"ה ויוסף הצדיק נתנו משנותם לדוד המלך ע"ה, ולפי זה היה ראוי שיחיה ק"מ שנה, אמנם יען דוד המלך ע"ה לא טעם טעם מיטה ולא ישן מימיו כי אם שתינ נשמי, ולא טעם טעמא דמותא ואיקרי חי, וא"כ מידת ימיו עולים לו בכפילו, כי לא נהג כדרך כל בני אדם, והיו חייו בין ימים ובין לילות ק"מ שנה (140שנה), ע"כ לשון המפרשים ז"ל.

ואפשר שזבה פליגי (נחלקו) רבי אלעזר בן עזריה וחכמים, שרבי אלעזר בן עזריה סבר שהטעם שיצאו קודם זמנם היינו לפי שנחשבו הלילות, אבל רבנן חלקו עליו, ולשיטתם תירצו כשאר התירוצים הידועים. ולכן פתח פיו רבי אלעזר בן עזריה ואמר "הרי אני כבן שבעים שנה", כלומר, כדוד המלך ע"ה אשר חי שבעים שנה, ורצונו כי הוא עומד בטעם יציאת מצרים כעניין בן ע' (70) שנה שהוא דוד אשר היה לו לחיות ק"מ (140) שנה כי ע' (70) נתונים המה לו מאדם הראשון ועוד ע' (70) מהאבות אשר לא חי אלא ע' (70) שנה היינו משום שלא ישן והלילות נחשבו לו כימים וא"כ גם בעניין יציאת מצרים נמי נאמר כן שהטעם שיצאו לפני זמנם היינו לפי שנחשבו הלילות ג"כ ולהיות כי גם בעניין דוד המלך ע"ה אינו מוכרח טעם זה ויש לומר כמה טעמים ששנות אדם הראשון נפגמו ועל כן הוצרכו האבות ויוסף הצדיק לוותר מחייהם, וכיוצא לזה אמר ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות ו"שתאמר" מלשון "את ה' האמרת וה' האמירך", שהוא לשון שבח, והכוונה לא זכיתי שתשתבח יציאת מצרים בעבור הלילות, כי הן הם הגורמים לצאתם בחצי זמנם, ואתי כמאן דמפרש "ולא זכיתי" - "ולא נצחתי" כמ"ש בהא זכינהו רבנן, וכוונתו לא נצחתי לרבנן שכולם יסכימו לשבח יציאת מצרים בעבור הלילות כי רבנן נטו לטעמים אחרים. עד שדרשה בן זומא דרחמנא אמר למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך, לרבות הלילות, ומה טעם יש לזכור יציאת מצרים בלילות? אלא מוכח שעיקר טעם יציאת מצרים שהלילות נחשבו כימים, ומשום הכי חיובא רמיא עליה לזכור יציאת מצרים בלילות להודיע שהוא עיקר הטעם ודר"ק.

[קבוץ חכמים להגה"ק רבי עבדאללה סומך זצ"ל]

”והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בפעבור זה

עשה ה' לי בצאתי ממצרים” (שמות יג, ח)

ה'אור החיים' הקדוש מבאר, שהקדוש ברוך הוא הוציאנו ממצרים - בזכות המצוות שעתידין לעשות ישראל בחג הפסח בכל הדורות, ויהיה לו נחת רוח ממצוות אלו, וצירף כבר כעת את זכויותיהם העתידים.

בליל הסדר מקיימים 5 מצוות:

1-2 קידוש בלילה הראשון ובלילה השני (בחול) - 4 כוסות.

3 אכילת מצה. 4. אכילת מרור. 5. סיפור יציאת מצרים.

ובמשך כל ימי החג אוכלים מצה ואו שנמנעים מלאכול חמץ, הרי עוד 7 מצוות.

וזה רמוז בפסוק "בפעבור זה" - שהמילה "זה" כמנין י"ב (12), המסמל את ה-12 מצוות, ולכן זה מחולק לשנים, האות ז' מרמזת על 7 ימי החג שאוכלים מצות, והאות ה' מרמזת על המצוות המיוחדות שבליל הסדר.

ויש להוסיף את חידושו של רבינו הקדוש, שמי שאינו אוכל חמץ בחג הפסח, מעלה עליו הכתוב כאילו אכל מצות כל ימי החג, ויש לו מצוה וקבלת שכר עליהם.

"והוצאתי, והצלתי, וגאלתי... ולקחתי"

ארבע לשונות של גאולה – סיפור

בית המדרש הקטן געש מקול התורה. עשרות בחורים ישבו שם, שקודים על גמרות גדולות. הוויות גמרא פרחו באוויר, קושיות נשמעו בחלל, הרים נעקרו ונטחנו, והדברים היו שמחים כנתינתם. ורק הוא ישב לו בצד. הוא היה הראשון. תלמיד הישיבה הראשון שהגיע מ'שם'. נער צעיר, שהספיק לחוות על בשרו הרפתקאות של כמה מחזורי חיים.

הנערים הישראלים לא ידעו את עברו, שפתו אידיש - גליציאנית, היתה זרה להם. עכשיו הוא ישב מול הגמרא הפתוחה, וניסה להבין את המילים הארמיות ואת הסברות העמוקות שמאחוריהן. אך ללא הועיל...

לנגד עיניו עלו מחזות הזוועה מהגטו. בכל מקום ראה דם ואש. האותיות השחורות הזכירו לו את גדר התיל של גטו בוכניה, ולרגעים כשעמד ליד קיר המוות, פיו ממלמל 'יודוי' והוא מתכונן לגרוע מכל. ואז נפקחו עיניו, והוא בהיכלה של ישיבת 'תפארת ציון' בבני ברק.

הוא הביט בנערים שישבו לצידו על הספסל, וליבו התמלא קנאת סופרים. בזמן שהוא נלחם על חייו בחירוף נפש, הם שקדו ולחמו במלחמתה של תורה. הם יושבים מול 'הרב' ומפריחים סברות, והוא לא מבין מילה. לא ידע מאי קא אמרו רבנן... ואת הרגע הזה הוא לא ישכח לעולם.

כשהוא רק נזכר בו, הדמעות מרטיבות את עיניו ושונקות את גרונו. "הלכתי הצידה ופשוט התחלתי לבכות. הרמתי עיניים לריבונו של עולם ופשוט שאלתי אותו: 'האם לא די?! (ס'איז ניש גענוג?) לא הספיק מה שעברתי עד עכשיו?! מדוע נגזר עלי שגם לא אבין את דברי הגמרא הקדושה?! למה לי חיים? מדוע ניצלתי מהתופת הנורא?..."

והתפילה העמוקה הזו חוללה מהפך אדיר. פתאום נפתחו לי שערי אורה! התחלתי להבין! אותיות הגמרא החלו להאיר אל נפשי! הגיעה הגאולה הגדולה..."

כמעט שמונים שנה חלפו. וכשהמעשה המרטיט הזה יוצא מפיו של הבחור, כיום הגאון רבי קלמן לנדא שליט"א, הסלון הירושלמי מתעטף בשתיקת כבוד. רבי קלמן מוחה דמעה. מראש השולחן נופל מבטו אל צאצאיו היושבים כשתילי זיתים סביבו, ועוד דמעה זולגת לה. הפעם של אושר, של הודיה. אם היו מספרים אז לנער, שהצליח לברוח עם משפחתו בעור שיניו מגטו בוכניה, הבריה גבולות, החליף זהויות וטיפס מאות מטרים של הר קפוא בגבול טורקיה - שיום יבוא והוא ישב בארץ הקודש, יכהן כאחד מראשי ישיבת 'טשעבין' המעטירה, שיזכה לחבר ספר עמוק על מסכת 'בבא בתרא', ושכל בניו יהיו לימודי השם - סביר להניח שהוא היה מפקפק. והנה, הוא כאן בשלהי שנת תש"פ, זוכה לראות כל זאת. ובמענה לשאלה שעולה מאליה: איך עושים זאת? איך אוזרים כוחות לחזור לשגרה, אחרי תקופה של ניתוק מסוים? איך מתנערים מעפר וצוללים אל ים התלמוד? איך חוזרים אל הסטנדרד? - זו התשובה הראשונה, משנת חייו של בעל 'מנת חלקי' על רגל אחת: "פשוט מרימים עיניים ומבקשים 'פתח ליבי בתורתך'!"

בשל מגפת הקורונה, לאורך כל המפגש המרגש הזה הוא יושב בזהירות מאחורי מסך מגן. ליד שולחנו יושב בנו, הגאון רבי משה שליט"א, ר"מ בישיבת 'נתיבות חכמה', ונכדו, הגאון רבי משה זינגר שליט"א ר"מ בישיבה הגדולה בית וגן. בן נוסף, הגאון רב ישראל שליט"א, ראש ישיבת 'היכל יצחק'. עיניו של רבי קלמן שליט"א, תלויות בהם באהבה גדולה, מביעות ללא קול את המסר - "לולי אלוקי אבי, כי עתה ריקם... את עניי ואת יגיע כפי ראה אלוקים", ובזכות אבות. כששואלים את רבי קלמן לנדא: "במה זכית? איך הצלחת להעמיד בית שכולו תורה ועבודת ה'?", רבי קלמן נושא עיניו אל ההורים: "כשאני עושה חשבון הנפש", הוא אומר בענווה, "אני חושב שהכל בזכות הוריי החשובים, החסידים והישרים רבי אליעזר נתן סג"ל לנדא ואמי מרת

שרה". מעשי תוקפו וגבורתו של האב, החסיד רבי אלעזר נתן לנדא ז"ל, הלא הם כתובים בספר דברי הימים של יהודי פולין. אין עוד הרבה יהודים כמוהו שזכו להציל במו ידיהם - מאות יהודים ממוות בטוח. ביניהם קדושי ארץ, כמו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא ז"ע, האדמו"רים מהר"ש ומהר"צ מבאבוב זצ"ל, ועוד ועוד נפשות רבות. עיקר הסיפור החשוב לו החל מפרק זה ואילך. כשנכנס לישיבת 'תפארת ציון'. החששות היו עצומים. בניגוד לכל בני גילו ששקדו על התורה ועל העבודה, הוא חיסר את עיקר שנות הבניין. כמעט 5 שנים יקרות ועיקריות הוא לא פתח ספר, רק נלחם על חייו ועל חיי יהודים בסביבתו. קבלת הפנים בישיבה היתה מיוחדת. הוא לא שוכח את דמותו של מגיד השיעור, מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל. "כאמור, אני הייתי הנער הראשון שהגיע ישירות מגיא ההריגה באירופה. לפני היתה קבוצה קטנה של 'לדי טהרן'. לא זכיתי לעסוק רבות בתורה בשנות האימה, ועם הידע המועט הזה בתורה נכנסתי אל הישיבה. שנים רבות חלפו, ועדיין נצור בליבי המפגש הראשון עם רבי מיכל יהודה. הוא קיבלני ולחץ את ידי בחום. לא אשכח את המאור בעיניי, את האהבה שהרעיף עלי, והדאגה שלו לכל אחד מאיתנו. אהבת התורה בערה בקרבו, הוא היה גאון בהסברת הדברים הקשים ביותר, בפשטות ובבהירות, והוא הקנה לי - כמו לכל אחד מהתלמידים - את קנייני התורה, את יסודות הלימוד כיצד לגשת לסוגיה, איך ללמוד ואיך להבין אותה כראוי".

מפליט שואה צעיר שבקושי ידע לפענח שורה בגמרא, הוא הפך אותי לבן תורה. הוא הקנה לי את הדרך ולאחר מכן את הביטחון לצעוד במשעוליה. מרן הגרמ"ל אהב אותי, כך חשתי, וכך הרגיש כל יחיד מתלמידי הישיבה בכל המחזורים בכל השנים. פשטותו היתה גאונית. עברתי מאז מחנכים ומרביצי תורה רבים, כל אחד בשמו יבורך, אך כזו דמות לא פגשתי עוד! הוא מהסס לרגע ומשתף בחלום כמוס, שהוא כמעט לא שיתף בו איש בזמנו. למעט יהודי אחד - שהפך היות לו אבא אוהב - מרן ה'חזון איש' ז"ע. "כמה לילות לפני שנכנסתי לישיבת פוניבז' המעטירה נרדמתי. ובחלומי, והנה סבי זצ"ל יושב עמי ליד השולחן. לפתע, נכנס לחדר יהודי גבוה והדור פנים. סבא מחוויר כולו, אווז בי וקם ביראת הכבוד. אני למד שזהו זקני הגדול, רבינו בעל ה'נודע ביהודה' ז"ע. הוא מניח אותי על ברכיו ומברך אותי שאזכה להצליח בתורה, ואח"כ נישק אותי". ורבי קלמן מוסיף ואומר בביטחון: "אין זו רבותא לדידי. שהרי בוודאי היה רעש גדול בשמים, שהנה הבחור הראשון שהגיע מ'שם', נכנס ללמוד בהיכלה של ישיבה, שהיא ראשונה לישיבות של היישוב התורני המתחדש בארץ ישראל". כשרבי קלמן מסיים את סיפור החלום, שבעים ושש שנים אחרי חלומי, עיניו לחות. "ידעתי שאני יכול ללכת לישיבה. ובס"ד אצליח". רבי קלמן מספר על אהבה עצומה שלה זכה מאת מרן ה'חזון איש' ז"ע. ברוב ענווה הוא זוקף את ההתקרבות הזאת, לגורלו כניצול שואה: "הייתי הראשון שהגיע. ורבינו החזו"א יצא ממש מגדרו לקרב את פליטי החרב. לא יתואר איך שהקריב את זמנו לקרב אותם, ואף שקטונתי לתאר אישיות ענקית זו, הרשה לעצמי לומר, שזהו אחד מהדברים המיוחדים שאפיינו אותו: כל אחד ואחד, מתי שרצה, היה נכנס אליו, בלי שעות של קבלת קהל. ביתו היה הפקר. והוא פנה מלימודו והקדיש את זמנו היקר לפונים אליו. עד כדי כך הגיעו הדברים, שלפעמים כשראה צורך בכך, היה מציע 'בוא נלמד גמרא ביחד', ונתן לנו תחושה כאילו הוא החברותא שלנו". תחילת היכרותי עמו היתה בשעה שהוא הגיע לבחון ב'תפארת ציון'. למדנו אז פרק 'כיצד הרגל', וכשהגיע תורי להיבחן, ניגנתי את המשנה הראשונה של הפרק, כפי שהיה בזכרוני שעה שלמדתי ב'חיידר' הקרקובאי. החזו"א מאוד נהנה, וביקש ממני עוד מספר פעמים שאחזור על המשנה עם הניגון... זהו סיפור גאולה אחת מיני רבים, וזה גם יסוד לכל בחור או אדם כשיש קושי לפנות לבעל הרחמים.

בריכה יקצורו

ליל הסדר - נקודות חשובות

"ליל הסדר" כשמו כן הוא: לילה זה, מסמל את סדר האירועים אשר התקיימו בעם ישראל במצרים, וביציאתם. ה"סדר" הזה מוכיח, כי את העולם כולו מכון בורא העולם - הקב"ה, ואין שום מקריות בהנהגתו את העולם.

סדר הפסח

קדש - השנה תשפ"ב חל פסח בשבת, מוסיפים ומזכירים את השבת בקידוש וכן את התוספות כבכל שבת (שלום עליכם, 'אשת חיל' וכו', לנוהגים בזה) מוזגים יין ומקדשים: מברכים ברכת היין, הקידוש, ושהחיינו (ומכוונים ב'שהחיינו' על עצם היום טוב, ועל מצוות הלילה - ד' כוסות, מצה, מרור וסיפור יציאת מצרים), ושתיים בהסיבה, (וזו כוס ראשונה מד' כוסות). ולמנהג בני ספרד, יש לכוון בברכת "בורא פרי הגפן", על הכוס הראשון לפטור את כל הכוסות באמצע, וכן יכוון בברכת הכוס השלישי, לפטור את כל הכוסות שאח"כ. שאם ישכח להסב בשתיית הכוס, לא יצטרך לברך שוב. ומנהג בני אשכנז לברך על כל כוס בנפרד.

ורחץ - נוטלים ידיים אך לא מברכים "על נטילת ידיים".

כרפס - מטבילים עלי כרפס, או תפוח אדמה או צנון במי מלח (כל אחד לפי מנהגו) ומברכים "בורא פרי האדמה". בברכה זו, יש לכוון לפטור גם את אכילת המרור. אוכלים בלא הסיבה פחות מכזית (18-גרם).

יחץ - עורך הסדר לוקח את המצה האמצעית מג' המצות המונחות לפניו, חוצה אותה לשניים; את החלק הגדול, הוא עוטף במפית ומצפינו (שומר) לאפיקומן ('צפון'), ואת החלק הקטן, יחזיר לבין שתי המצות.

מגיד - מוזג כוס שני, וקורא את ההגדה והקטנים שואלים "מה נשתנה", עורך הסדר משיב להם "עבדים היינו לפרעה במצרים..." עד ברכת גאל ישראל (ומ"עבדים היינו" עד ברכה זו מקיים מצות "והגדת לבנך") ושותה את הכוס השני בהסיבה.

רחצה - נוטלים ידיים לסעודה, ומברכים "על נטילת ידיים" (אין לדבר עד אחרי אכילת כורך).

"מוציא", "מצה" - מצות עשה מדאורייתא, לאכול כזית מצה בליל פסח. עורך הסדר מגביה את המצות ומברך "המוציא לחם מן הארץ", לאחר מכן, שומט את המצה התחתונה (השלימה), ומחזיק בידיו רק את המצה העליונה והאמצעית (החצויה), ומברך ברכה נוספת "על אכילת מצה". וכל אחד מהמסובים צריך לאכול כזית מצה. אכילה זו צריכה להיות בהסבה, ותוך 4 דקות. עורך הסדר אוכל כזית מהמצה העליונה, וכזית מהמצה האמצעית, ובדיעבד יוצא בכזית אחד ומחלק קצת מהמצה העליונה לשאר המסובים בתוספת כזית מצה.

מרור - לוקחים כזית מרור, ומטבילים אותו במעט חרוסת, ומברכים "על אכילת מרור". ואוכלים (את המרור) ללא הסיבה.

כורך - יקח את המצה התחתונה (השלישית), ויבצע ממנה לשניים, יקח כזית מצה, ויקח כזית מרור (עלי חסה), וכורך שניהם יחד ויטבלם בחרוסת ויש אומרים: מצה ומרור בלא ברכה. זכר למקדש. בימינו יחדש. כהלל הזקן שהיה כורכן ואוכלן בבת אחת. לקיים מה שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו. ואוכלים את שניהם יחד בהסבה.

שולחן עורך - לוקחים ביצה מבושלת ומטבילים אותה במי מלח, וקודם שיאכלנה יש אומרים: "זכר לקרבן חגיגה". יש אוכלים את הביצה בתחילת ההגדה לפני "מגיד" וכל אחד יעשה לפי מנהגו. ולאחר מכן יאכל סעודתו בשמחה, ולא ישבע הרבה, כדי שיוכל לאכול כזית אפיקומן לתיאבון - והחכם עיניו בראשו.

צפון - אחר שגמר סעודתו, יקח את חצי המצה ששמר לאפיקומן, ויאכל ממנה ב' כזיתות בהסבה. ואם הוא חלש וקשה לו לאכול ב' כזיתים, יאכל רק כזית אחד, וכל אחד מהמסובים חייב כעת לאכול כזית מצה, יאכל אותו במקום אחד, ויזהר לאכלו קודם חצות, ולא יאכל ולא ישתה שום משקה דבר אחריו (כגון יין) וקודם שיאכלנו יאמר: "זכר לקרבן פסח הנאכל על השבע".

ברך - יטול מים אחרונים. מוזגים כוס שלישית. יאחז בידו הכוס ויברך ברכת המזון. יש לזכור לומר "רצה" (כשחל בשבת) ו"יעלה ויבא" (וברכת אורח) בברכת המזון.

בסיום (ברכת המזון) מברכים "בורא פרי הגפן", ושתיים בהסבה. **הלל** - מוזגים כוס רביעית מארבע הכוסות, ואומרים את חצי השני של ההלל (ב' פרקים נאמרו קודם ברכת גאל ישראל ולא מברכים לגמור את ההלל), ואחריו ברכת השבח ('נשמת וישתבח'), שותה את כל הכוס ולאחר מכן יברך ברכה אחרונה.

נרצה - לאחר שערך את הסדר כהלכתו, וקיים את מצוות התורה של הלילה הזה - לספר ביציאת מצרים, ולאכול מצה, וגם קיים את המצוות שחז"ל תיקנו: לאכול מרור, לשותות ארבע כוסות ולהסב, הרי הוא רצוי לפני ה' יתברך, ויזכה לשנים רבות נעימות וטובות.

"ככל שמספר יותר ביציאת מצרים נעשה האדם עצמו משובח יותר".
(רבי ירמיהו ישראל יצחק דנציגר זצ"ל - 'ישמח ישראל' - אלכסנדר)

ברכת התורה ברינה רון

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרה בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוחה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טוביה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טוביה שמחה בת סרה: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה **להצלחה:** אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל ומיכל שרה בני פאולה **זיווג הגון:** זהבה בת אטו:ג'ימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן נכסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הגר: גולן בן דינה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: רות בת ליני: נורית בת רחל

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה
מיטל בת לולו
רחל בת חיה: עדי בת מזל
נעמה בת אסתר

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

בספה"ק אור לשמים (פרשת ראה) פירש, חזק"ק: "הנה בני ישראל הנתונים במצוקת הזמן, והם באהבתם את ה' התנדבו למצותיו, ולא חסו על ממונם וטרחתם, ויעשו ויגעו מתוך דוחקים להקים דבר ה', לאכול מצה ומרור ולעבדו בשמחה, ולנהוג הסדר בהסבת שמאל שלא כדרך השנה כולה, כמשפט תורתנו. - כל מעבדם בודאי הוא ריח ניחוח לה".

"ופעולתם הנ"ל הוא נקרא 'שינוי מקום' על ידי הסיבה, ושינוי מעשה' באכילת מצה. וידוע כי עם הקדוש אחינו בני ישראל בעת עוסקים באיזה מצוה לשמו יתברך, אזי נקראים על שם המצוה. זה נקרא 'שינוי שם', כי על ידי עסק המצות נתקדש ונעשה איש אחר".

"ועל ידי זה יבטל כל הגזירות קשות ורעות מכל ישראל, כי נשתנה שמו ומקומו ומעשיו, ולא לאיש כזה גזרה הגזירה בתחילה".

"וזה פירוש 'ששת ימים תאכל מצות', 'וביום השביעי', רוצה לומר כשתגמרו מצותי לגמרי גם ביום השביעי, 'עצרת לה' אלקיך' - על ידי זה יעצרו כל הגזירות קשות וימתקו כל הדינים". - אמן.

• § • § •

בביתו של אחד מגדולי ירושלים בדור שלפנינו, ה"ה מוהר"ר משה שיינברגר זצ"ל, התרחש בערב פסח 'פיצוץ' בצניור האמבטיה וכל הבית התמלא מזרימת המים, אשר עלו והתגברו ופרצו בחוק, דוקא באחד הימים הקשים ביותר בשנה...

המצוקה היתה גדולה, ומה גם שביום זה של ערב פסח קשה מאוד למצוא ולהשיג בעל מלאכה שיאות להגיע לתיקון התקלה. אך ההכרח לא יגונה, הצניור המשיך כל העת 'להשפירין' לכל עבר, והם נאלצו לחפש ולחפש אחר בעל מלאכה נאמן.

לבסוף נמצא בסייעתא דשמיא באחת משכונותיה הרחוקות של ירושלים אינסטלטור מומחה, שלאחר רוב הפצרות ותחנונים שבבלתי אפשרי לגשת כך אל החג, ניאות להגיע לביתם ולהסדיר את הפאנצ'ער.

בהגיעו אל ביתם ראו שהמדובר באינסטלטור שאינו מדקדק כל כך בקלה כבחמורה... וכנראה אין לפניו מדי הרבה הכנות לחג... הוא עשה במלאכתו קשה בערך כשעה וחצי, מחמת שנצרך אותו צניור לעבודה רבה, מתחילה נזקק לנקות היטב את כל מערכת הניקוז שהיתה סתומה, ובעזרת ה'קפיץ' המיוחד של האינסטלטורים שנדחק כמה פעמים עמוק פנימה, עלה בידו לנקות את כל צינורות הביוב שבמקום. ולאחר שנפתחו והשתחררו כל הסתימות שגרמו לפיצוץ, ניגש הפועל למלאכת תיקון הצינור וקיבועו במקומו הנכון, ובתום עבודה מאומצת ומסורה בא הכל על תיקונו ועל מקומו, לשמחת בני המשפחה. ברם, משיגנו ר' משה עם תשלום שכר העבודה בידו, לא רצה אותו אינסטלטור לקבל ממנו כלום! ולפליאתו אמר, שלפני כמה ימים שמע משכנו שקיבל מפי רב השכונה שהעבודה שבערב הפסח אין בה ברכה ואין בה הצלחה! מחמת שהוא מן הימים שלא נהגו לעשות בהם מלאכה. וכמבואר בסוגיא דריש פרק מקום שנהגו (פסחים ג:) שאינו רואה סימן ברכה באותה מלאכה לעולם, עיין שם.

מלאכה כזו שאין רואים בה סימן ברכה אינו מעונין לקבל את שכרה, אמר האינסטלטור, באתי הנה לתקן לכם את הצינור לא בשביל תמורת התשלום, אלא מחמת שרשמתי עליכם ונעניתי להפצרות חתינותיכם, אחר שהתלוננתם שלא ניתן למצוא שום בעל מלאכה שיאיל בטובו לבצע את התיקון הקשה שעות ספורות לפני החג. - אניניק לכם אפוא את מלאכת תיקון זה כמתנה לכבוד החג הממשמש ובא, ונתברך נא בברכת חג כשר ושמח!

כשראה ר' משה את תמימות לבבו של היהודי, ניגש אל הסלון פתח את קופסת המצות היקרה, שלף מתוכה שלוש מצות הדורות, ולאחר שנעטפו בעטיפה נאה העניק את המצות ליהודי, באמרו הנה לך ברכה טובה ונאמנה! מצה של מצוה שיש בה את כל הברכות שבתורה, תאכל ממנה בליל הסדר ותזכה

ששת ימים תאכל מצות וביום השביעי עצרת לה'

"ששת ימים תאכל מצות, וביום השביעי עצרת לה' אלקיך" רבים, ס, ח

להתברך בברכה המשולשת בתורה!
• § • § •

מנהגו של הרה"ק רבי יששכר דוב מבעלזא זצוק"ל להשתמש לאכילת 'כרפס' בתפוחי אדמה [קארטפיל], כפי שקיבל וראה בבית אביו הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זצוק"ל, ובבית זקנו הרה"ק רבי שר שלום מבעלזא זצוק"ל, ולמעלה בקודש.

שנה אחת בערב חג הפסח שרר מחסור גדול בתפוחי אדמה בכל רחבי פולין וגליציה, בקושי רב היה ניתן להשיג כמות מצומצמת של תפוח אדמה, שכמוכן בעקבות הביקוש הגדול עלה מחירו והתייקר מאוד.

בחצר הרבי כמו בהרבה בתי ישראל דאגו הגבאים ונבוכו, מנין משיגים כרפס לחג הפסח? מה יניחו על שולחן הסדר הקדוש, בימים אלו שכה קשה להשיג א'שטיקאלע כרפס.

והנה בימים אחרונים שלפני החג הגיעה לבעלזא כרכרה הדויה רתומה לסוסים אבירים ונעצרה בפתח ביתו של הרבי, מתוכה ירד מעדנות יהודי עשיר, גביר נכבד בעמיו, שמחמת המחסור הגדול בתפוחי אדמה הביא עמו דורון מיוחד עבור הצדיק ובני משפחתו, היתה זו חבילה של מלפפונים [אוגערקעס] לכבוד פסח, וביניהם 'מלפפון' אחד גדול ונאה במיוחד בשביל מצוות כרפס.

אנשי החצר שמחו על מלפפון זה כמוצא שלל רב, סוף סוף נמצא הפתרון לבעיית השנה, יש 'כרפס' לליל הסדר!

בהגיע עת התקדש חג נערך שולחן הסדר בחצר הקודש בפאר והדר, כראוי וכיאות לשולחן מלכים. כשהכל שמחים ונהנים לראות על קצרת ליל הסדר את המלפפון הנהדר שהגיע במיוחד לבעלזא בשביל 'כרפס'.

והי בליל פסח כשחזר הרבי המהר"ד מן התפילה בבית המדרש הגדול אל ביתו נאווה קודש, פתח תיכף בעריכת ליל הסדר כדת. תחילה קרא בקול נעים את שמות סימני הסדר כנהוג: "קדש ורחץ כרפס וכו'", והודרו לקדש על היין כדי שלא יישנו התינוקות וישאלו 'מה נשתנה' כדף.

עם סיום הקידוש ושתית כוס ראשון של ארבע כוסות, יצא הכרוז: "ורחץ" והצדיק עם חבורת קדשו נטלו ידיהם בלא ברכה בדחילו ורחימו.

והנה הגיעה שעתו היפה של הכרפס, הלא הוא המלפפון המשובב דגן, המונח אחר כבוד בצידה השמאלי התחתון של הקערה מתחת לביצה.

הקול נשמע בבית הצדיק: "כרפס"! והמכריז מפרש כדרכו את סדר המצוה, טיבולו במי מלח ואכילתו בלא הסיבה.

הרבי הקדוש נטל את הכרפס המיוחד בידי קדשו, וכשפניו להביא החל להכין עצמו בסילוץ לברכת "בורא פרי האדמה", כדי לפטור באותה ברכה גם את המרור הנאכל בתוך הסעודה.

בלהב אש קודש פתח ואמר בנוסח ההגדה: "הנינו מוכן ומזומן לקיים מצות כרפס, לשם ייחוד" - ולפתע באחת נעצר הרבי ולא המשיך, הוא שתק זמן מה התבונן במלפפון הנהדר, ולהפתעת הכל הניחו מידו והורה במפגיע להוריד את המלפפון משולחן הסדר, ולהביא תחתיו חתיכת 'תפוח אדמה' קטן השמור במטבח הפסח. - אמנם היתה זו חתיכה קטנה ויעירה פחותה מכזית, שמחמת המחיר המפולפל של תפוחי האדמה העדיפו תחתיה את המלפפון הגדול והיפה. - אך עתה ברגע אחרון ציווה פתאום הרבי להסיר משולחנו את המלפפון, ולהביא את אותה חתיכה קטנה ומצומקת של התפוח אדמה.

החסידיים והמשמשים המה ראו כן תמוה, מה קרה כאן? מדוע ולמה החליט הרבי פתאום שלא להשתמש במלפפון הנהדר שקיבל בתשורה מן העשיר, והעדיף תחתיו חתיכה קטנה של תפוח אדמה? - הלא כל ירק כשר מן הדין למצות כרפס, והמלפפון הגדול מלבד מראהו ההדור, יש בו גם כדי חלוקה לכל המסובין.

אך על מעשיו ותהלוכותיו של הרבי כמוכן אין שואלים שאלות! - הרבי ברך את ברכתו על אותו תפוח אדמה, אכל ממנו פורתא כדף, והמשיך בעריכת הסדר, ומעשה הכרפס של ליל הסדר נשאר כחייה סתומה.

והנה בימי חול המועד פסח נראתה שוב כרכרתו ההדורה של הגביר שועטת ברחובות קריה, מתוכה קפץ הגביר הנכבד היישר אל מעונו של המרא דאתרא, הוא נכנס בבהלה אל חדרו של הרבי, וביקש לברר אם נשארו עדיין מן המלפפונים שהביא לפני החג. - מחמת שנודע לו עתה מפי החקלאים מגדלי המלפפונים, שלשמירת שלמותו של הירק והרחקת התולעים ממנו מרחו אותו סביב סביב בספירט אלכוהול, שיש בו חשש חמץ! [באותם ימים בטרם עידן 'החממות' לגידול הירקות כבימינו, השתמשו בעצה זו של מריחת המשקה החריף לגידול הירקות]. - ועל כן חש להודיע עתה שלא יאכלו עוד מן המלפפונים שיש בהם חשש חמץ, והתנצל מאוד על שבילל הסדר השתמשו כנראה באותו מלפפון גדול שהועיד למצוות הכרפס.

תיכף קרא הרבי למשמשים פנימה, ושאלם לאמר, הגידו נא בפני העשיר דגן, איזה 'כרפס' אכלנו בליל הסדר?

הגבאים הנהנו והעידו, שאכן בסופו של דבר לא אכל הרבי את אותו מלפפון הדור, רק העדיף תחתיו לאכול תפוח אדמה כמנהגו מימים ימימה.

כששמע הגביר את דבריהם, קרא בהתפעלות: הרי זו רוח הקודש גלויה! שהלא נודע עתה והתברר שנפל בו במלפפון חשש חמץ!

נענה הרבי ואמר, זו אינה רוח הקודש כלל! בשביל גילי זה אין צורך להשתמש ברוח הקודש. - אלא שכאשר פתחתי בסדר לשם ייחוד הנאמר לפני הכרפס ונטלתי לידי את אותו 'מלפפון' התבוננתי בו אנה ואנה, ועלה בדעתי שבבית אבי ואמי הצדיקים לא ראיתי מעולם שייקחו מלפפון בשביל כרפס, תדיר השתמשו אצלנו בתפוחי אדמה, ולמה לי אם כן לשנות ממנהג אבותי הקדושים. לפיכך העדפתי להסיר את המלפפון המיוחד, ולהחזיר במקומו את התפוח אדמה הוותיק. שהלא על כיוצא בזה צווח הכותב ואומר (משלי א, ח): "אל תיטוש תורך אמן!" - ממה שראית וקיבלת בבית אביך ואמן אל תשנה מאומה, אם בבית אבא אכלו 'קארטפיל' בשביל כרפס אל לך לשנות ממסורת אבות!

באותה שעה הרהרתי בדעתי סיבת הדבר, המשיך הרבי וביאר, שכנראה כאשר איש ישראל הולך בדרכי אבות שלא לשנות ממסורת מנהגי בית אבא, הרי הוא זוכה לסייעתא דשמיא באותו ענין, שמן השמים יעזרו ויסיעו בידו להצלחת הדבר אל לך נכון.

לא כן אם מחדש לעצמו מנהגים מחדשים אשר לא שערום אבותינו, מי ערב בעדו שיעלה הדבר ויצליח כהוגן!

והלא בתורת ביעור חמץ ידועים דברי רבינו האר"י ז"ל, שהביא הבאר היטב בהלכות פסח (א"ח ח ס"ו תמו שלהי ס"ק א): "הנהדר ממשוהו חמץ בפסח, מובטח לו שלא יחטא כל השנה" עכ"ל. ובודאי אין זה מן הקלות כלל, להיזהר ולהישמר אף ממשוהו חמץ בפסח, וצריך לזה הרבה סייענתא דשמיא.

לפיכך כל עוד שהגני פוסע בעקבות אבותי הקדושים ועושה כמנהגם אקווה שתהיה סייענתא דשמיא בעמעי ידי, ואוכל להיזהר ולהתרחק אף ממשוהו חמץ בפסח! - לא כן בחידושים שלא נראו בבית אבות יש לחוש ח"ו לתקלה וכישלון.

אם כן אפוא, סיים הרבי, אין כאן שום רוח הקודש, כי אם משום דינא ד'אל תיטוש' העדפתי להישאר עם התפוח אדמה ולא לשנות לירק אחר. - והנה עתה נודע אכן, שאותו מלפפון לא

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לבערכת ע"י הקוראים

הנסתרות לה' אלוקיני'

בדיק לפני שלושה שבועות הייתי במיוון לשבת ושכחתי את הכיסוי לחלה שעלה לי הון רב.

התקשרתי לבעל הצימר אבל לא היה לו פנאי לחפש עבורי והציע שאשלח מישהו אחר לחפש מכיוון שהוא לא גר באזור...

שמעתי שגייס נוסע למירון לכבוד שבת, התקשרתי אליו וביקשתי ממנו אם אוכל להטריחו ולבדוק אם הכיסוי היקר לליבי עדיין שם בדירה.

גייס התקשר בחזרה כאשר הגיע למירון וסיים לפרוק את משאו בצימר שלהם ואמר: "אני מקווה מאוד שאמצא את הכיסוי לחלות מכיוון שזה עתה שמתי לב ששכחתי לקחת את הכיסוי חלות שלנו!!!"

הוא הלך לכתובת ולשמחחתי הרבה הוא מצא את הכיסוי חלה והשתמש בה לשבת.

נפעמנו מהמחשבה שהכל כבר גלוי וידוע לפני כיום כבודו, וכבר היה מתוכנן מראש שגייס ישכח את הכיסוי חלות שלו, אז משמים גרמו שאנו נשכח את שלנו ובכך היה לו כיסוי יוקרתי לכבוד שבת קודש.

בעל המעשה: ר.י.

אלה וכאלה יוסף עימנו"

זמן רב שלא היה לנו עוזרת והנה סוף סוף השגנו עוזרת טובה. קבענו אתה ליום רביעי בשבוע, ללא קשר לעוזרת הישנה זמן רב לתור לרופא מומחה, ובדיקת התקשרו שהתפנה תור ליום רביעי לשעה ארבע. לא היה לנו ברירה ולקחנו את התור הנדיר, ולגבי העוזרת חשבנו לשלוח אותה לאחותה של אשתי או משהו כזה...

ביום שלישי התקשרה העוזרת והתנצלה שבאופן חד פעמי תגיע ביום חמישי במקום ברביעי, כמונן ששמחנו מאוד מההשגחה הפרטית שהסתדר לנו מצויין...

בדקנו שיש לנו אוטובוס מבית שמש לבית החולים שיגיע לשערי בית החולים בשעה שלוש ורבע ונמתין עד לשעה ארבע לתור, רק שאוטובוס חוזר יהיה המתנה ארוכה, מכיוון שהתור מסתיים בדיקת בזמן כזה שנשאר המתנה ארוכה לאוטובוס הבא אבל העיקר שיש תור. הן אני והן רעייתי הודינו להקב"ה על ריבוי חסדיו עימנו. עודנו מודים והמזכירה של הרופא צלצלה ושאלה אם יש אפשרות שנקדים במעט את התור לשלוש וחצי?

"בשמחה!!!" השבנו

והנה הגענו בזמן ולא היכינו 45 דקות אלא חצי שעה בלבד וסיימנו את הפגישה בדיקת בזמן הגעת האוטובוס חוזר לכיוון הבית שלנו ללא כל עיכובים...

לשמחחתינו לא היה גבול עד כמה בורא עולם משגיח עלינו עד לפרט הקטן כגדול!!!

בעל המעשה: ת.ד.

הגענו לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזמן לשלוח אל ר' שפחה ספואלס

פסק: 15326517922

או: o.y.wines@gmail.com

הפוך בעמוד הגא <

וגידול הילדים כרגיל.

מנהגה זה נשמר עמה בסוד תמיד, ולא סיפרה על כך לשום אדם. אך בערוב ימיה נעשתה זקנה וחלושה, כוחה כבר לא עמד במתנה, ולא היתה עוד מסוגלת לעמוד בתעניות הללו. ולצורך שמירת גופה ונפשה הוכרחה לערוך 'התרת נדרים' כדת של תורה, כדי להתייר לה לאכול ולשתות בימי שני וחמישי, ואז נודע מגדול צדקתה בתעניות אלו.

בזקנותה המופלגת כבר לא יכלה להכניס לפיה מאכלים קשים, והיה צריך לרכך את כל המאכלים ולמען עבודה, כדי שתוכל ללעוס ולבלוע. בהגיע חג הפסח לא ידעו בני המשפחה מה ניתן לתת לה לאכול, בצורה שתוכל גם ללעוס בקלות וגם לבלוע בקלות, והועלתה ההצעה להאכיל אותה בימי הפסח בפרי הנקרא "אבוקדו", שהוא ניתן לחיתוך וריסוק ונאכל כמאכל קל.

אך הרבנית הצדקנית חששה מעט להכניס בחג הפסח ירק חדש ומחודש, שלא הורגלו בו אבותיה ואבות אבותיה. ובהתלבטותה בדבר ניגשה לשאול את בן אחיה, מורנו הגה"צ רבי זונדל זצ"ל, כדת מה לעשות, ואם יכולה היא לאכול מן האבוקדו בפסח?

רבי זונדל, שידע את גודל צדקתה של דודתו, שאל אותה בחינה: האם אי אפשר להסתדר ללא אבוקדו בפסח?

ענתה הרבנית, שכנראה ניתן למצוא גם דברים אחרים, וניתן להסתדר גם בלא אבוקדו...

נו, נו! - הפטיר ר' זונדל כדרכו, ולא אבה להתייר לה זאת מפורשות. וכבר מילתנו אמורה במדור זה כמה פעמים, שלא באנו להכריע לא להלכה ולא למעשה. כי אם להראות ולהמחיש טיב צדקותם וטוהר לבבם של אנשי ירושלים מדור הקודם, למען נלמד ליראה את ה'.

• § • § •

אנשי ירושלים של מעלה בדורות שלפנינו היו מצפים ומייחלים בכל לב לביאת משיח צדקנו ולבנין בית המקדש, בפרט בימים שלפני חג הפסח היה לבם מתמלא ערגה וציפייה לגאולה השלמה, כמ"ש רז"ל (ר"ה יא.) בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל.

אחד מגדולי ירושלים ומנקהי הדעת שבה, היה הגה"צ רבי הלל שלינגר זצ"ל, [חונתו של הגה"צ המפור' רבי משה הלברשטם זצ"ל], הוא היה איש צדיק תלמיד חכם וגברא רבה שעסק בהרבה צרכי מצוה בירושלים, בין השאר ייסד והקים כאן בירושלים את בית הספר "בית יעקב הישן" המפורסם לתהילה.

מדי שנה בימי ערבי פסחים היה מזמין לביתו סוחר כבשים ידוע, ומסכם עימו על רכישה גדי או כבש מהרדר תמים ונעלה, שבאם יבוא משיח צדקנו יהיה מוכן בידו 'קרבת פסח' להקדישו ולהקריבו על גבי המזבח!

ברוב ציפיותו והשתוקקותו לגאולה השלמה, היה חי במוחש את ההכנה לקראת גאולתנו ופדות נפשנו.

כמו כן היה רוכש שפוד גדול של עץ הרימון, שיהיה מן המוכן בידו לתלות עליו את הקרבן בצלייתו, כידוע שהיו משתמשים לזה בבית המקדש בשפוד של רימון, כמבואר במתניתין ריש פרק כיצד צולין (פסחים עד.).

• § • § •

אחד מגדולי הצדיקים בדור שלפנינו היה הגה"צ הרב מבראנוב זצוק"ל, בימים שלפני הפסח היה יוצא להתהלך בשדות המרעה מקום שהיו הכבשים רועים, ובדרך אם טיבם ואת כשרותם, שבאם יצטרכו ימצאו בידם מן המוכן כבשים כשרים לקרבן הפסח.

פעם אחת בהתהלכו באותם שדות מרעה בצוואת חדא עם ידידו ורעו הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצוק"ל, בעודם מסתובבים בין הכבשים ובוחנים היטב את טיב כשרותם ותמימותם לקרבנות, החלו פתאום הכבשים בגעייתם, וכדרך השה כששומע את רעהו גועה ופועה מצטרף אף הוא עמו, ובכך נמצא העדר כולו בנתיחה הנשמעת כמו בכייה, כד"א (ש"א טו, יד) "קוה [קוה מה...] קול הצאן הָאֵה בְּאֵזְבִּי... פנה הרב מבראנוב אל הצדיק ר' אשר זעליג, ואמר: ראה נא הכבשים הללו, הלא הם בוכים ומבכים על שאינם זוכים עדיין לעלות לקרבנות על מזבח ה'!

מעין טיב מעשה זה ראיתי פעם בחג הפורים בבית כ"ק האדמו"ר ממשכנות הרועים, מו"ר הגה"צ רבי בנימין רבינוביץ זצוק"ל, דיין ומו"ץ דפה עיה"ק, כאשר בין האורחים הרבים עלה לביתו איש יהודי נכבד אורח מארצות הגולה, ותושב העיר 'מעלבובין' שבאוסטרליה הרחוקה. הרב קיבלו בכבוד ובסבר פנים יפות, ולאחר שקיים את מצות היום במשלוח מנות כראוי, שוחח עמו הרב על | הפוך בעמוד הגא <

היתה בו שיעתא דשמיא לשמירה מעליא מן החימוץ, ובזכות הליכה בדרכי אבות ניצלנו מן החטא.

• § • § •

סיפר לי אחד מאנשי ירושלים של מעלה, שנולד לו בן בשעה טובה ומוצלחת שבוע לפני חג הפסח, והברית נועדה להתקיים ביום השמיני שחל ביום טוב ראשון של פסח, למזל טוב!

לכבודה של מצוה השכים האיש קום בעלות השחר, וחפש מקום להתפלל את תפילת החג במנין וותיקין, כדי שייסיי את התפילה בשעה מוקדמת, והיה מוכן ומזומן לשמחת ברית המילה כראוי וכיאות. לאחר בירור קצר נודע לו שבבית הכנסת הישן שבטיבלאך של 'מאה שערים', מתקיים ביום טוב מנין וותיקין, והוא אכן יצא להתפלל עם שחר באותו מנין.

בהגיע עת קריאת התורה נעמד הגבאי למכור את העליות של יום טוב, אך משום מה לא התעורר אף אחד מן הציבור לרכישת העליות, היה זה מנין לא גדול של אנשים שונים שלא חפצו לקנות את העליות. כראות הבעל ברית דן את המצב חשש לכבודה של תורה, והחליט בתור 'בעל שמחה' לקנות את כל העליות כולם, שבהעדר מתחרים לא הגיעו למחירים גבוהים כלל.

לאחר הוצאת הספר תורה מן הארון, כשחפיש אחר מי מתוך הקהל לקראו לעליית ראשון [בהעדר 'כהן' באותו מנין] מצא בפנינת בית הכנסת אדם זקן הנראה כגלמוד ומסכן, וכיבד אותו בעליית 'במקום כהן', והזקן אכן שמח על הכיבוד להיות ה'פותח' בסדר קריאת התורה של חג הפסח.

לאחר שסיים הזקן את העלייה שלו הוא לא הודה כלום לאיש שרכש עבורו את העלייה, לא ערך עבורו 'מי שבירך' ואף לא פטרו בברכת 'יישר כוח' כנהוג, רק חזר לקרן לפינתו והצטנף בה כבתחילה.

התפילה הסתיימה אכן בשעה מוקדמת, והאיש הזדרז לקיים המצוה הגדולה של ברית המילה, המתאמת מאוד לחג הפסח, כד"א (הגדה של פסח, יחזקאל טז ו) "וְאֶעֱבֹד עֲלֵיךָ וְאֶרְאֶה מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיָהּ, וְאֶמְרֶה לָךְ בְּדַמְיָהּ חַיִּי, וְאֶמְרֶה לָךְ בְּדַמְיָהּ חַיִּי", הלא הוא דם פסח ודם מילה כנודע.

והנה לאחר החג מתקשר אליו אותו זקן שרכש עבורו את עליית 'במקום כהן' ביום טוב ראשון של חג, הוא הזכיר לו את זהותו ממנין וותיקין שבמאה שערים וביקש להיפגש עימו.

הם קבעו להיפגש בטיבלאך של מאה שערים, באותו מקום בו נקנתה העלייה עבורו. בהגיעו לפגישה סיפר לו הזקן שהוא מתגורר לא רחוק מן המקום שנים רבות, הוא אדם גלמוד וערירי, אין לו משפחה לא מכיר ולא קרוב, ומתפלל בטיבלאך זה עשרות בשנים, ובהיותו בודד ואנונימי כמעט שלא הכירוהו בבית הכנסת, כאשר רוב המתפללים שם במשך ימות השבוע אינם קבועים, רק כדרכם של 'שטיבלאך' נכנסים ויוצאים... ואין לו כמעט בבית הכנסת קרובים וידידים. ועתה בחג הפסח כשקיבל את העלייה של 'במקום כהן' התרגש מכך מאוד, כי זה לו פעם ראשונה שזוכה לקבל עליה לתורה ביום טוב.

וברוב שמחתו בדבר ניגש לברר אצל הגבאי מי האיש שרכש עבורו את העלייה, והלה סיפר לו שמדובר ביהודי בעל משפחה שערך ברית לבנו בחג הפסח, ושעומד הוא לקראת נישואי בנו הגדול האמורה להתקיים ברצות ה' בחדשי הקיץ.

לפיכך סיים הזקן, החלטתי להעניק לך כאות הכרת טובה מעט ממון שיקל עליך בהוצאות החתונה, וכדברו שלף מארנקו סך של חמישים אלף שקלים (₪ 50,000) טבין ותקלין ותחב לתוך ידו של הבעל שמחה, תוך שהוא מוסיף לברכו בברכות רבות הן על שמחת הברית שנערכה בחג, והן לקראת שמחת הנישואין. היהודי הודה לו כמונן בכל לב על עזרתו האדיבה, וסיכמו ביניהם לשמור על קשר טוב, ונפרדו בלב שמח. טיב המוסר השכל המורם ממעשה זה הוא מכמה צדדים, ראשית שמן ההוצאות לקנין המצוה לא מפסידיים כלום, ואף שהאווירה בבית הכנסת היתה שאין קונים ואין קופצים על העלייה, לא שת ליבו לזאת ושש לכבודה של תורה. והלימוד השני הוא לתת לב אל המסכנים והבודדים, שזקוקים ומצפים למילה טובה של יחס וקירוב לב, ולקיים בהם מצות (ויקרא יט, יח) "ואהבת לרעך כמוך".

• § • § •

אחותו הצדקנית של הרה"ג רבי הערש קרויזר זצ"ל, אביו של מורנו ורבינו מחו' הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצ"ל, בעל 'אור החמה', ה"ה הרבנית ברמן ע"ה, היתה נוהגת שנים רבות לצום בכל שני וחמישי (!), היא עשתה זאת בהצנע ובהסתור בחכמה ובתבונה, עד שאף אחד מבני הבית, ואפילו בעלה, לא ידעו מכן, משום שהמשיכה בניהול הבית

ענייני הפרטים בפרט ועל ענייני היהדות שבמלכו בפרט. בין הדברים שיפר האיש, שבאותה שנה הכבשים שבאוסטרליה היו טובים ומשובחים ביותר! - כאשר ידוע שהארץ היא טובה מאוד ומשובחת לגידול בהמות, שהיא ברובה בשטחי מרעה דשן וטוב ענקיים העומדים לרשותם בארץ רחבת ידיים, שרוב שטחיה ירקים מיישוב ומלאים דשא ועצים ופרדסים לרוב, ובמקומות רבים בעולם מייבאים את הבשר המשובח מן הבקר שבאוסטרליה. - ובאותה שנה גדלו כבשים משובחים במיוחד, שופרא דשופרא!

כשמעמ זאת הגאון הצדיק צהלו פניו ושמח מאוד, באומרו: הנה כי כן הכין השם יתברך עבורנו 'קרוב פסח' נאה ומהודר, הרי כלונו מקווים ומייחלים למהר ולהחיש את גאולתנו, ושנזכה עוד השנה בעוד חג הפסח להקריב את קרבן הפסח, ובכן הכבשים השמנים והדשנים כבר עומדים ברחבי אוסטרליה מוכנים לקרבנות. ובאותו חג הפורים היה רבי בנימין הצדיק מרבה להזכיר לאנשי שיתו, שהנה כבר מוכנים לפנינו כבשים דשנים וטובים עבור קרבן הפסח! וכאשר הגיע אחר כך אצלו אחד מסוחרי הבהמות שבירושלים, אמר לו שעליו להכין את עצמו לקראת עסקאות ענק של יבוא הכבשים מכל רחבי אוסטרליה לירושלים עיר הקודש והמקדש!

• § • § •

לאחר נפילת חומת הברזל של 'ברית המועצות' שקרסה והתפרקה בבת אחת, והחלו יהודים רבים מרחבי רוסיה לעלות לארץ ישראל, הוקמו כמה וכמה בתי דינין לביורוי יחסין, כדי לקבל עדות ולקבוע אם הם יהודים כשרים.

לפני הבית דין שהוקם במיוחד עבור קביעת יחסין של עולי ברית המועצות, הופיע איש אחד שכמעט לא ידע כלום ביהדות, אבל טען בלהט שהוא יהודי כשר מבטן ומלידה. בית הדין ביקשו, כפי שביקשו מכל אחד מן העולים, להביא עדים כשרים שיעידו על דבר יהדותו.

לאחר חיפוש רב מצא האיש שני עדים טובים, שהואילו בטובם לעמוד בפני בית דין ולמסור את עדותם בדבר יהדותו של הנידון.

הראשון מסר את עדותו שבזמנו השתתף בברית המילה של איש זה, שאמנם נערכה במנין מצומצם ובחשאי, מפני חמת המצוק ואימת השלטון הסובייטי האכזרי, ולאחר חקירות ודרישות נמצאת עדותו מהימנה.

לאחריו עלה לדוכן העד השני, היה זה אחד מזקני חסידי חב"ד, שעלה אף הוא מארץ רוסיה, ובהיותו אחד ממנהיגי 'בית חב"ד' המחתרתי שבמוסקבה הביירה, נעמד לספר את הידוע לו אודות הנידון דידן.

זוכר אני את אימו של איש זה, פתח החסיד וסיפר, היא היתה אישה יהודייה כשרה, ממשפחה מפורסמת ברוסיה. ומה ידוע לך על אימו של זה? - החל הרב אב"ד בדרישה וחקירה כזין.

סיפר העד מעט ממה שידוע לו אודותיה, וכה סיפר: בעיר מוסקבה הגדולה עמד 'בית חולים' גדול, והאמא של איש זה שמשה כמנהלת של אחת המחלקות הגדולות בבית חולים, היא עבדה קשה בתפקידה, בהיותה אחראית ראשית על קומה ענקית שלמה עם מאות מאושפיים, ועבדה שעות רבות בבית החולים.

מנהלת זו היתה רגילה לעשן כשתי קופסאות סיגריות ליום

(!), בימים ההם היה העישון מקובל מאוד ברוסיה, הסיגריות הרגילות נמכרו במחיר מוזל מאוד, ורבים הורגלו בעישון הסיגריות, ואף מרבים לסחור עם הסיגריות.

אך מדי ערב היתה שולפת סיגריה אחת מתוך הקופסא ומניחה אותה למשמורת, כך הצטברו תחת ידה במשך השנה כשלוש מאות וחמישים סיגריות! ובהגיע חג הפסח הגיעה לבית חב"ד שבמוסקבה וביקשה לרכוש מצות כשרות לחג הפסח, ובמקום תשלום הממון הביאה עימה את כל הסיגריות שאספה במשך כל ימות השנה ושילמה בהם את מחיר המצות לפסח!

בדרשת שבת הגדול של אותה שנה, סיפר הרב אב"ד על המקרה שהגיע בשערי בית הדין, והעלה על נס בהתפעלות שעל אף שיהודים אלה לא ידעו כמעט כלום בדבר יהדותם, מכל מקום את חג המצות שמרו בעוז, ובמסירות נפש היו מקפידים לקיים מצות אכילת מצה בפסח. וכדוגמת יהודייה זו, שבכל השנה כולה היתה חוסכת סיגריה לסיגריה עד שהצטברו בידיה כמות מספקת לרכישת מצות לחג הפסח, וכן נמצאת מתכוננת לחג הפסח בכל ימות השנה כולה!

בכלל ידועה ומפורסמת גדול מסירות נפשם של יהודי רוסיה הסובייטית לחוג את חג המצות כפי יכולתם, סיפורים רבים של מסירות נפש בפסח נקשרו עם יהודים אלו, ובעיקר על אפיית המצות שנאפו במבצעים מיוחדים במקומות סודיים ונסתרים... מי כעמך ישראל!

• § • § •

אחד מגדולי הצדיקים שבירושלים קראת דשופריא בודו שלפניו, היה הגה"צ רבי דוד בהרין זצוק"ל, מחשובי וותיקי תושבי שכונת 'שערי חסד' המעטירה, שהיה מפורסם בירושלים בהתגוררו הקדושות, ומחמיר גדול בכל דבר וענין למהדרין מן

עם הסדרה האהה
חובל נס"ד
ליכנס לכל מועד
באיורה עילאה
וכתפנת רוחני
לחוש את אור המועד

פסח
ספירת
שבועות
בין המצרים
ראש השנה
יום הכיפורים
סוכות
חגנוכה
פורים

ניתן להשיג בחנויות הספרים המבחרות
הפנה ראשית מרוב הספרים בהנחת הרב יצחק פרידמן 03-6194114

המהדרין! בסדרי אפיית המצות של פסח, היתה לו לר' דוד חומרא ישנה מקדמת דנא, להשתמש בחג הפסח אך ורק במצות שנאפו בתנור ראשון בלבד, שכידוע יש בהם יותר הידור משאר המצות. לצורך כך היה עליו להופיע בשערי מאפיית המצות בשעה מוקדמת מאוד, כדי 'לתפוס' את תחילת היום במאפייה, ולקבל את מצותיו מאפיית 'תנור ראשון' שביום כדרכו.

המאפייה ממוקמת היתה באזור התעשייה שבשכונת 'גבעת שאול', ולכן היה על הצדיק לעשות את דרכו בשעה מוקדמת מאוד משכונת 'שערי חסד' הרחוקה עד גבעת שאול, האוטובוס היחיד שקישר בין שתי השכונות הללו היה קו מס' 11, שהסתובב בין שכונות רבות ובין היתר הגיע גם לגבעת שאול.

אולם, היתה לו לר' דוד 'חומרא' מיוחדת במצות שמירת העיניים, שהיה נוהג סלטול בעצמו בכל פעם שעלה לאוטובוס להתיישב במושב שמאחורי הנהג בדווקא! - מכל מושבי האוטובוס הרבים לא מצא לו ר' דוד מקום מהודר ומתאים לשיבה כי אם מאחורי הנהג בלבד, שם לא ניתן להיכשל בישיבה 'מאחורי אשה' וכיצא. ובאם הבחין שאותו מקום שאחורי הנהג כבר תפוס, היה ממתין אל האוטובוס הבא...

והנה באותו בוקר השכים רבי דוד והודרו להגיע אל תחנת קו 11 עם שחר, כדי להגיע במהרה אל המאפייה, שם יוכל 'לתפוס' לו את 'תנור ראשון' כדרכו. אך להוותו כשהגיע האוטובוס הבחין ר' דוד שהמושב שמאחורי הנהג כבר תפוס, ואם כן נמצא שכל האוטובוס כולו נפסל לנסיעה, אף שהיה רובו ריק לגמרי בשעה מוקדמת כזו, והוא נאלץ עתה לעמוד בהמתנה ארוכה נוספת בתחנה עד שיגיע האוטובוס הבא וימצא בו מקום המושב שמאחורי הנהג פנוי.

המלווה שהתלווה אל ר' דוד בדרכו חשש והתיירא שמחמת האיחור עלולים הם להפסיד את שעת פתיחת המאפייה ולזכות בתנור ראשון, הוא שאל אפוא את ר' דוד אולי ניתן פעם אחת לוותר על 'חומרת הידור' זו ולעלות כך על כל אוטובוס שיבוא, שהרי מפסידים הם כבר את כל המצות של 'תנור ראשון'!

חיין רבי דוד הצדיק ואמרו, המטרה איננה מקדשת את האמצעים!... עדיף לי לאכול מצות רגילות ללא הידור של 'תנור ראשון', ולא ליפול חלילה בפגם העיניים, ולהילכד ברשת שפורש היצר הרע לחטוף את העיניים של איש ישראל קודש!

- בכל שנה אוכל אני מצות מהודרות של 'תנור ראשון', והשנה אוכל מצות מהודרות של 'שמירת העיניים'.

המתין אפוא ר' דוד עוד שעה ארוכה בתחנה, עד שהגיע 'אוטובוס כשר' שניתן לשבת בו מאחורי הנהג כמנהגו בקודש! למותר לציין שלא הפסיד ר' דוד באיחורו באותו יום ולא כלום, ובאורח פלא לא הגיע אף אדם באותו יום בבוקר אל המאפייה, ועל אף שהגיע ר' דוד בשעה מאוחרת ביום זכה הוא לקבל את המצות של 'תנור ראשון', וכד"א (תהלים קמה, ט) 'רצון יראיו יעשה!'

• § • § •

נברכה נא בזה ברכת 'חג פסח כשר ושמח' קדם מע"כ מורנו הרב הגה"צ שליט"א בניו וב"ב, בני הקהילה ומשפחתם, עם כל הקוראים הנאמנים, יחד עם כל עדת בית ישראל. - ונזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבית קדשנו ותפארתנו במהרה דידן, אמן.

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח לכייל המצוי"ב

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירמיהו ובלומה	לע"י מרת יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא בכל הצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע י' סיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטי"א רבי ישראל יצחק נלביע י'ח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מונות י"ב וירושם מניות 02-6257948 info@keshet-harehet.co.il	גל-19

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

התחדש במעשה זה? וכי תנאים אחרים לא הרבו לספר ביציאת מצרים? והאמוראים, כדוגמת אביי ורבא לא סיפרו, והגאונים, והראשונים, והאחרונים? הלא כל יהודי מספר ביציאת מצרים כל הלילה! מה הרבותא במעשה זה? באר מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל: הנה כשנתבונן מעט בגאולת מצרים נראה, שכלל ישראל במצרים היו שקועים במ"ט שערי טומאה, עוד רגע קט והיו נכנסים לשער הני, כמעט אבודים. אם כיום אנו רואים יהודי שקוע במ"ט שערי טומאה, ודאי היינו מתיאשים ממנו. אומרים: רשע מרושע הוא זה, אין לו כלל סכוי להנצל. אבל את בני ישראל במצרים הציל הקב"ה מתוך מ"ט שערי הטומאה, והעלם לדרגה העילאית של מתן תורה, שם פסקה וזוהמתם. היכן מצוי בפסח אותו כח מופלא ההופך את האדם ומשנה אותו מן הקצה אל הקצה? אומר בעל ההגדה: התבונן נא במעשה עם אותם תנאים ותראה כיצד יכול יהודי להשתנות מן הקצה אל הקצה! התנא הראשון המוזכר כאן הוא רבי אליעזר. רבי אליעזר היה בן עשירים. עד גיל עשרים ושמנה לא למד מאומה ולא ידע אפילו ק"ש וברכת המזון, וממנצב כזה צמח והיה ל"רבי אליעזר הגדול". התנא השני הוא רבי טרפון. במסכת כלה (נא) מסופר שהיה עשיר גדול, בעל נכסים מרובים, שבדרך הטבע אמורים לגרום לבעליהם טירדה מרובה. אך למרות רכושו הרב, לא חשב על כלום מלבד תורה, וצמח להיות רבי טרפון. התנא השלישי – רבי יהושע בן חנניה. הגמרא (ברכות כ"ח) מספרת שרבן גמליאל נכנס לבקרו וראה שקירות ביתו שחורים. אמר לו: "מכתלי ביתך ניכר שפחמי אתה". העניות היתה זועקת מהקירות. קירות שחורים!! היום אפילו עני מרווד, קירות ביתו צבועים בצבע לבן עם מעט לכלוכים, אבל קירות ביתו של רבי יהושע בן חנניה היו שחורים מרוב עוני. ומתוך נסיון העוני הוא צמח להיות רבי יהושע בן חנניה. התנא הרביעי – רבי עקיבא. עד גיל ארבעים לא קרא ולא שנה. כולם לעגו לו. אשתו הציעה לו ללכת לחידר ללמוד א"ב, אך הוא אמר – "אני מתבייש ללמוד עם ילדים קטנים". מה עשתה אשתו? לקחה חמור שהיה לו שקע בגב, שמה עליו אדמה, וזרעה צמחים, הוציאה את החמור עם הצמחים לרחוב, וכולם התפעלו – ראית פעם חמור עם גינה מהלכת?... ביום הראשון יצאו כל תושבי האזור לראות את הפלא הגדול, ביום השני יצאו חצי, ביום השלישי אף אחד לא יצא. אמרה לו: "כך יהיה גם איתך כשתלך ללמוד בחידר: ביום הראשון כולם יצחקו עליך, ביום השני פחות, ביום השלישי פחות, ולאחר שבוע יתרגלו ושוב לא יצחקו". והנה, גם אדם שמתחיל ללמוד תורה בהיותו ילד, בקושי גומר את הש"ס, אבל לדעת את כל הש"ס, בבלי וירושלמי, כשבגיל ארבעים הוא לא יודע לקרוא ולכתוב – כלום יש לו סיכוי? אבל ר"ע – כנגד כל הסכויים – צמח והתעלה, עד שהגיע למדרגה שמושה רבנו היה מתקנא בו! האחרון – רבי אליעזר בן עזריה. בימינו, כדי להיות חבר מועצת גדולי התורה צריך להיות מניימום בגיל 75. פחות מגיל 75 – הוא בכלל לא מעומד. והנה יושבים גדולי הדור. התנאים הקדושים ענקי הרוח – רבי יהושע, ר"ע, ר"ג, כולם יכולים להיות נשיאים, אולם אף אחד לא זוכה שימונהו לנשיא ישראל, את מי לוקחים כנשיא? בחור בן 18 – רבי אלעזר בן עזריה. כנגד כל הסיכויים, כנגד כל ההסתברויות, רבי אלעזר בן עזריה מקבל את המינוי המכובד. זהו הלימוד שבא בעל ההגדה ללמדנו: רצונך לראות "מעשה"? הבט בכל התנאים האלה, איך עליך להרבות בסיפור יציאת מצרים. ואם תשאל, היכן מצאנו את הכח הזה לצאת ממ"ט שערי טומאה ותוך חמשים יום להגיע למתן תורה? – זה תלמד מה"מעשה" עם אותם תנאים, אשר ממוצב הנראה בלתי אפשרי צמחו והגיעו למדרגתם המופלאה. זה לא סתם מעשה. טמון בו מוסר השכל עבורנו, אודות כח הפסיחה והדילוג שיש לכל יהודי בכל מצב שהוא נמצא. אין יהודי – אפילו כזה הנמצא בשפל המדרגה – שאינו יכול לצאת ממ"ט שערי טומאה ולהגיע למ"ט שערי קדושה. (רבי גואל אלקריף, כל הפירושים נלקטו מהגש"פ דורש טוב)

ליל הסדר – הזדמנות לאגור 'קופסאות שימורים' של אמונה
ליל פסח מכונה ליל שמורים, והרבי מויזניץ התבטא על כך: "ליל שמורים – ניתן לארוז קופסאות שמורים מן הלילה הזה...". למה ירמוזן מלותיו? בליל הסדר יושב אב עם בנו ומספר לו: "הקב"ה אמר שיביא ארבה ובלילה אחד הגיעו מיליארדי פריטים של ארבה, כסו את כל ארץ מצרים ואת עין השמש... דע לך, ילדי, לה' יש כח לעשות הכל!". אלא, שיום אחרי פסח הוא מוצא את עצמו בחובה של שלושים אלף שקל. הוא יושב בבית ואומר לאשתו: "אל תשאל. הסתכנו. אנחנו באוברדרפט של שלושים אלף שקל. מי יכסה לנו את זה?!". או אז בא הילד הקטן ואומר: "אמש הקרני אבא את ההלל... הוא סיפר לי שהקב"ה כסה את כל הארץ בארבה. אבא, אתה יודע שהוא יודע לכסות גם אוברדרפט?!". כך אמר גרעון למלאך: "אמש הקרני אבא את ההלל... (רש"י שופטים ויג) אבי המחיש לי איך יכולים אנו לקחת את נסי מצרים ולהגיש אותם בחוש במשך 24 שעות ביממה. הוא הראה לי כיצד אפשר להעביר את הדברים מאמונה שכלית לאמונה חושית. נמצא, אפוא, שאמונה זו שאנו מעבירים הלאה לדורות הבאים בלילה זה צריכה לשאת אפי שונה – בסיפור יציאת מצרים כשאנו מספרים לילדים שהקב"ה העביר אותנו בים, נתן לנו מן במדבר ארבעים שנה, וכל בוקר מציאו ליד הפתח בדיוק את כל צרכינו, וכשאנו מתפעלים מכך ששישים ריבוא יהודים מקבלים כל אחד לפי אכלו, הדברים אינם נותרים בגדר סיפור היסטורי בעלמא, אלא מיד מעבירים לחיי היום יום: אמת, הממשלה 'סוגרת את הברזים' ואיום רציני מרחף על עולם התורה, אך אנו אומרים לילדים: הקב"ה התמודד עם מלך כמו פרעה, הוא הוציא אותנו למדבר, ושם לא היה משרד האוצר, לא היה מי שיפתח ויסגור ברזים, לא היו קצבאות וקנה או בטוח לאומי, אלא אך ורק הקב"ה, ומי שנותן חיים יתן גם מזונת! ליל הסדר הוא הזדמנות לאגור 'קופסאות שימורים' של אמונה בקב"ה, שיוזן אותנו במשך כל השנה, אלא שצריכים אנו לעבוד על עצמנו שהאמונה בו יתברך לא תהיה רק בשכל, אלא נעליח להעביר אותה לאמונה חושית, ומי שמתכוון לעשות זאת יזכה בעזרת ה' ל"בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל". (רבי ברוך רוזנבלום)

כלנו מסבין יש התמהים: מפני מה תיקנו לשתות את כוסות היין ולאכול את כזית המצה באופן של הסבה. הן לכאורה הרבה יותר מתאים לכן חורין לאכול את המצה ולשתות את היין כשהוא יושב זקוף על כסאו, באופן שהיין לא ישפך ולא יפלו פירורים מהמצה... ביאור נפלא בענין אמר מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל: בליל הסדר על האדם לעשות סדר בסדרי העדיפויות שלו. הקב"ה גאל אותנו ממצרים כדי שנעבוד את עבודת ה', לא כדי שנאכל מצות ונשתה יין. לכן, גם בלילה הזה יש לנו אמנם 'שלחן עורך', אוכלים סעודת חג, אבל השלחן עורך נקבע בסוף ה'סדר' ועל פי רוב האכילה נעשית במהירות. את רוב הלילה הנו משקיעים בחלק ה'מגיד', מרבים בסיפור יציאת מצרים, מדברים דברי תורה, ולא עושים עסק מהסעודה. ובמה מראה האדם שאות האוכל הוא מעריך פחות? יש כלל: מי שמתקרב לדבר – סימן שהדבר חשוב לו ונצרך לו ביותר. אם אדם מתכופף ממוקמו ומתקרב אל האוכל – בידוע שהאוכל חשוב בעיניו יותר מדברים אחרים. בתקנת ההסבה בליל הסדר רמזו חז"ל לכל יהודי: אתה אל תתקרב לאוכל, אל תשפיל את ראשך לכונו, אלא תשב בהסבה ואת האוכל תביא אליך. כך תדע שהנך בן חורין אמיתי בנקודה זו של קיום המצוות. (רבי יצחק אלעזר)

מעשה רבי אליעזר ורבי יהושע וכו' מעשה זו הנו המשך לנאמר קודם לכן – "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח", ומספר בעל ההגדה מעשה באותם תנאים שהאריכו בסיפור יציאת מצרים. ורבים הקשו, מה

הדרך להילחם ביהודים – להציגם כמושחתים

יִרְעוּ אֶתְנוּ הַמְצָרִים וְיַעֲנוּנוּ, וְיִתְנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה. (כ"ו, ו')

יש לתמוה מעט על לשון הפסוק: 'יִרְעוּ אֶתְנוּ הַמְצָרִים וְיַעֲנוּנוּ' – הלא לכאורה, יותר היה ראוי לכתוב: 'יִרְעוּ לָנוּ הַמְצָרִים'?

תשובה לשאלתנו, נמצא בעקבות המעשה הבא: שלהי שנת ה'תרנ"ד. 1894 למנינם. סביב השולחן במטה הכללי של צבא צרפת ישבו ראשי מחלקת המודיעין הצרפתי. ראש המודיעין כינס אותם בדחפיות רבה. ניהושים רבים עלו על עילת הכינוס, אבל למידע ששמעו באותה ישיבה, אף אחד לא פילל. "רבתי!" קרא ראש המודיעין, "בואי ידוע לכם, כי פועלת הנקיון בשגרירות הגרמנית, הצליחה לרכז כמויות גדולות של מסמכים שהושלכו לאשפה. לאחר עבודת צורף מייגעת של הקרעים התברר, כי מקסימיליאן פון שוורצקופן – הקצין הגרמני המשמש כנספח הצבאי בשגרירות – עוסק בריגול. הוא מקבל מפעם לפעם מסמכים סודיים ביותר בדבר תוכניות ההגנה בצרפת. על פי החשד, קצין צרפתי בכיר העובד במטה הכללי – הוא זה שאחראי להעברת המסמכים לידי שוורצקופן". רחש עבר בין הקצינים הבכירים, הידיעה כי בוגד מצוי בקרבם הדהימו את כולם ועוררו את זעמם. הוא המודיעין השתיק את הנוכחים. "בידי מצוי מסמך שעליו מספר שורות בכתב ידו של הבוגד. כולי תקוה, כי הוא יהיה המפתח לפתרון התעלומה". הקצינים עיינו במסמך, אחד מהם קולונל בכיר בשם ארמאן די פאטי, אשר נהג להתרברב בפני חבריו כישוריו הגרפולוגים, התבונן ארוכות בדף שלפניו, וקבע נחרצות כי כתב היד שייך לסרן אלפרד דרייפוס. "אני מוכן אפילו להשבע על כך בבית משפט!" אמר די פאטי בטוחה. סרן אלפרד דרייפוס, היה קצין יהודי ממשפחה מתבוללת, כל חייו ראה את עצמו צרפתי בן דת משה. דרייפוס הצעיר למד בבית ספר צבאי והצטרף לשירות הקבע של הצבא הצרפתי, בקצין הנדסה. בדרכו קצין נתקל במכשולים שהועמדו בפניו על ידי מפקדיו וחברים אנטישמיים, אף על פי כן הצליח להגיע למטה הכללי. דרייפוס היה הקצין היהודי הראשון והיחיד ששירת במטה הכללי, הוא גם היה היהודי הראשון ששירת במטה הכללי, משום כך עורר עליו את חמתם ושנאתם של קצינים אחרים שקינאו בקצין הצעיר על הצלחתו במילוי תפקידו. האשמה הכבדה שהוטלה על כתפיו – נפלה בידיהם כפרי בשל, כהוכחה לצדקת טענותיהם כנגד אזרחי צרפת היהודים. דרייפוס נעצר, ונפתחה כנגדו חקירה ממשלתית, אשר בסופה הוגש כנגדו כתב אישום חמור באשמת ריגול. השמועה עשתה לה כנפיים ברחבי צרפת, ועצרות מחאה רבות נערכו כנגד דרייפוס. בעצם, לא רק כנגד דרייפוס – עובדת היותו יהודי הביאה להכללתם של כלל יהודי צרפת, כבוגדים במדינתם. קריאות בנוסח "מוות לבוגד, הבוז ליהודים!" נשמעו בהם שוב ושוב. החוגים האנטישמיים זקפו את ראשם. גורלו של דרייפוס נחזק מראש על ידי ההמון המוסת, והוא נשא את תקוותו למשפט עצמו, שם קיווה שהאווירה הציבורית לא תחלחל לתוכו, והשופטים לא ידונו אותו לחובה על סמך ההוכחה הבודדת, חסרת הבסיס, של די פאטי, בדבר כתב ידו. יום המשפט הגיע, אולם בית המשפט היה מלא מפה לפה. סרן אלפרד דרייפוס ניצב על עומדו כנאשם בפרשת הריגול החמורה שהסעירה את צרפת, לצידו של סנגורו. עדים רבים עלו והעידו במשך ימים אחדים, חלקם הלילו אותו, אך רובם העידו לטובתו. ביום האחרון של המשפט, נאם הסניגור במשך שלוש שעות, נאום מצויין בו הפריך את כל הטענות כנגד מרשו, אחת לאחת. השופטים יצאו להתיעצות אחרונה, ובאולם נותרו דרייפוס ופרקליטו ממתנינים להחלטת השופטים המכונסים בחדרם. הם לא ידעו שבאותה שעה ממש נמצאים שם גם אנשי מחלקת המודיעין, ובידם מסמך נוסף שמקורו בשגרירות הגרמנית. במסמך מוזכר קצין צרפתי בשם ד. כמי שמעביר מידע לגרמנים. היתה זו 'ראיית זהב'. לשופטים כבר לא היה ספק – הקצין ד. זהו לבטח אלפרד דרייפוס. למען האמת, הכוונה היתה לפקיד בשם דובוא, אשר מכר לגרמנים תוכניות של ביצורי ערים. מגישי המסמך ידעו היטב כי לא מדובר בדרייפוס, ולמרות זאת הגישו אותו לבית המשפט במטרה להרשיעו. כעבור שעה קלה שבו השופטים לאולם בית המשפט, ופסקו פה אחד: "סרן אלפרד דרייפוס, הנך מורשע בעוון בגידה במולדת. אתה נידון למאסר עולם". המונים צבאו על פתח בית המשפט, ופתחו בקריאות שמחה: "מוות ליהודים!". דרייפוס עצמו זעק: "פשעי היחיד שנולדתי יהודי!". כמה ימים לאחר מכן, נשללו דרגותיו בטקס פומבי. חיילי צבא צרפת שברו את חרבו, לקול ההמון המריע ושואג ללא הרף קריאות כנגד דרייפוס, וכנגד אחיו היהודים. משם, הובל דרייפוס אל המבצר ב'אי השדים' בו צפוי היה לרצות את עונשו. תנאי מאסרו היו קשים במיוחד, הוא קיבל מזון דל ולא משיב, וסבל ממחלות קשות. הוא חש מבודד ומיואש, לא רק מתנאי כליאתו, אלא גם ובעיקר מהעובדה שהוא שהה שם, על אף היותו חף מפשע.

הפרשה קבלה תפנית כאשר כראש המודיעין הצרפתי התמנה קצין חדש בשם ז'ורז' פיקאר. הוא נחשף לראיות חדשות הקושרות קצין אחר בשם אסטרזהאי – לפרשת הריגול החמורה. הוא נכנס לעובי הפרשה, וגילה לתדהמתו כי הראיות שהביאו להרשעתו של דרייפוס הינן קלושות ביותר, ולמעשה אין כל מסמך מבוסס המצביע על אשמתו. הוא מיהר והודיע על כך למפקדו. הגנרל ידע כי פיקאר עשוי לגלות דברים שאינם רצויים כלל למטה הכללי, וכתגובה שלח אותו לתוניס - לשירות צבאי. מאוחר יותר אף נאסר באשמת הוצאת דיבה. המטה הכללי עשו הכל כדי לטיח את הפרשה, וכדי שלא להביא לזיכוי של דרייפוס. כך חשפו את פרצופם האמיתי – כאשר מטרתם אינה תפיסת הבוגד אלא הושבת דרייפוס ככלא, והרחקתו לצמיתות מהתפקיד הצבאי אליו הצליח להגיע – רק בשל היותו יהודי. בסופו של דבר דלף הסיפור והתפרסם בעיתונות הצרפתית. זעקה ציבורית התחוללה, מקצת מהציבור צידד בדרייפוס ואחרים התייצבו נגדו. העיתונאי אמיל זולא פרסם מאמר ארוך ומקיף שכותרתו 'אני מאשים', ובו הוא פירט את כל טענותיו כנגד העוולות הרבות שנעשו לדרייפוס. במאמרו קבע זולא כי דרייפוס זכאי, והטיל את האשמה להפללתו על שורה של אנשים מבכירי הצבא הצרפתי. לדרייפוס נערך משפט חוזר, אשר במהלכו התברר כי מסמכים שהביאו להרשעתו זויפו על ראשי הצבא. למרבה הפלא גם בסימו של משפט זה נמצא דרייפוס אשם, אך הפעם הוחלט לחון אותו. רק מאוחר יותר, בשנת תרס"ו, 1906 למנינם, זוכה דרייפוס על ידי בית המשפט העליון מכל אשמה, ודרגתו הושבה אליו. האירועים שעברו על יהודי צרפת מאז משפט דרייפוס הוכיחו שוב, שמקורה של השנאה העצומה כלפי היהודים היא בהלכה שעשו שונא ליעקב, וכל נסיונות ההתקרבות לגויים רק מגבירות את השנאה. רצונם העז לראות את היהודים מוכנעים ושפלים, מביא אותם לטפול עליהם עלילות שווא, והכל כדי להצדיק כלפי חוץ את גילויי האנטישמיות שלהם כלפי העם היהודי. ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל, ראש ישיבת טלז:

כאשר התכנסו המצרים לגזור גזרות קשות על כלל ישראל, הם חששו פן לא יתקבלו הדברים על לב העם המצרי. על כן בתחילה הבאישו את ריחם של ישראל, בהוצאת שם רע עליהם: 'וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂאֵינֵו וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ, וְרַק לְאַחַר שֶׁהִצְלִיחוּ בְּמִשְׁמַתָּם זֶה, כִּפִּי שְׂנֵאמַר: וְיִקְצֹא מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – אִזִּי יִכְלוּ לְגַזֹּר עֲלֵיהֶם גְּזֵרוֹת שִׁיתְקַבְּלוּ עַל לֵב הָעַם הַמְצָרִי.

על כך אמר הכותב: 'יִרְעוּ אֶתְנוּ הַמְצָרִים' – הם הציגו אותנו בעיני העם המצרי כרעים, ורק בשל כך יכלו להצר לנו – 'וְיַעֲנוּנוּ'.

(מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

מהי המצוה שצריך להקפיד ולהדר בה בליל הסדר?

סיפר הגאון רבי שלום בן ציון פלמן זצוק"ל: ששנה אחת נכנס אברך אל מרן הקהלות יעקב זצוק"ל כמה ימים לפני ליל הסדר ושאל מהי המצווה שצריך להקפיד ולהדר בה בליל הסדר, והסטייפלר הוציא מארון הספרים רמב"ם זמנים שכתב בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא משעבוד מצרים וכו' אמר הקהלות יעקב זצוק"ל "דבר תורה מעות קונות, וכל המצוות שבלילה הזה אפשר ע"י ממון להדר בזה, אדם מוסיף וקונה מצות מהודרות יותר, יין מהודר, אבל את ההלכה הזו שחייב להראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא משעבוד מצרים, אי אפשר לקנותו ע"י ממון, ואם האדם אינו מתבונן בזה, אינו יכול לקיימו, וזו המצוה שכל אחד צריך להכין את עצמו לקראת ליל הסדר". וכאשר האברך יצא מהחדר של הקהלות יעקב זצוק"ל, הוא שמע כיצד חוזר הקהלות יעקב בקול רם על דברי הרמב"ם כמה וכמה פעמים.

מ'הו הצעיר פסח ע'אין אקט, צעירותו אינה כפסח, ואני צעירי נחנן?

תשובה על חידה פר"ש: בשתיקן נאמרה לשון חליצה כאמור ברש"י על המילים "וחלצו את האבנים" כתרומתו וכו', כמו וחלצו נעלו. תשובה לחידה: אש.

חידה שבועית

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת פלד לבר מצוה משפחת שינברגר להולדת הבן משפחת גור לבר מצוה
גני הדר-עמישב: משפחות דז'מיטרובסקי – רוב להולדת הבן הנכד משפחת נוסבכר – איגבר להכנס הבן לעול תורה ומצוות

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

ברכת פסח כשר ושמחה לתושבי פתח תקווה

צוות היחידה לתרבות תורנית

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

פסח [אחרי מות]

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

כשהיה האדמו"ר בעל "נתיבות שלום" מסלונים זצ"ל בתפקיד ראש הישיבה, היו מתארחים אצלו בליל הסדר אורחים מחוץ לארץ, שהיו מגיבי לב שתמכו בישיבה. רבי שלום נח זצ"ל היה מסביר להם כדרכו ובחביבותו, כפי הבנתם בליל הסדר. באחת השנים התארח בביתו אחד הנדיבים מחו"ל, שהיה אדם רחוק ממושגים עמוקים, והנה בעת סידור קצרת ליל הסדר, שענינים גדולים ונשגבים נאמרו עליו, הביע האורח בקול את תמיהתו על סימני הסדר, מה תפקידם ומדוע מקום כה נכבד יש להם. נענה לו רבי שלום נח ואמר: אמשול לך משל למה הדבר דומה, נכנס אדם לתא הטייס ורואה לפניו לחצנים וידידות מתוחכמות שאיננו יודע את פשרם כלל, ברור לו כי יש צורך בכל אלו, אך נעלמת ממנו הידיעה מה תפקיד ומה מטרת כל אחד מהם. אמנם הטייס המנוסה מבין ויודע מהי מטרת כל אחד מהלחצנים, ומהי פעולת כל אחת מהידידות, עם זאת גם לאדם הפשוט ברור כי כל אותם הלחצנים והידידות גורמים לו למטוס לנסוק כלפי מעלה מעלה, וממריאים לפסגות רוחניות גבוהות ביותר... (נתיבות שלום, זמן חרותנו)

כך היתה הנהגתו של רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל, ה"בבא סאלי": כולם קראו את ההגדה ביחד מילה במילה, ותוך כדי קריאתם, רבי ישראל היה מכוון את הכוונות הראויות, מתוך סידור הכוונות שבדוד, מבלי שידגישו המסובים בתכונה מיוחדת. ורק כשהיה מגיע ל"דס ואש ותמרות עשן" ובמכות, היה מאריך מאוד בכוונות שנמשכו כרבע שעה... (ישראל סבא)

"ראיתי מבני עליה היו מנשקים המצות והמרור וכל המצוות בעת מצוותן, וכן סוכה בכניסתו ויציאנתו, וכן ד' מינין שבלולב, והכל לחבב המצוה." (אליהו רבה סימן תפ"ז סק"ד)

מסורת אבות

ביאורים, מוסר, והנהגות הנלמדים מפרקי אבות

פרק א

משה קבל תורה מסיני הטעם שהתחיל רבינו הקדוש מסכת זו בשלשלת הקבלה, לומר לך שגם המידות והמוסרים שבזו המסכת לא בדו אותם חכמי המשנה מלבם, אלא אף הם נאמרו מסיני. (רבי עובדיה מברסגורדה)

על שלשה דברים העולם עומד, כי הפורצים גדר התורה, מוצאים אמתלא לאמר, אשר לא כימים הראשונים ימינו כעת, כי חיים אנו בדור דעה, וחוקי התורה נתיישנו כבר ואינם לפי רוח העת, ומה טוב היה ללכת קדימה בעת הזאת, שנראות בכל יום המצאות חדשות, אבל אנו ישראל סבא, מחזיקים בתורת ה' מבלי לשנות בה אף קוץ אחד, בידענו אשר רק ענינים ארציים סובלים שינויים לא כן תורתנו, היא נצחית ולא תשתנה לעד, וזו כוונת התנא על ג' דברים העולם עומד, כלומר אף כי בשאר עניני הזמן, גם אנו יודעים שהעולם צריך להלוך קדימה, אבל בעניני תורה ועבודה וגמילות חסדים, צריך העולם לעמוד על מעמדו הראשון בלי שום שינוי. (לוח ארז)

שמאי אומר, עשה תורתך קבע. אומר מעט ועשה הרבה: אפשר לפרש בדרך צחות אמור מעט, אף כאשר החלטת בדעתך לישב וללמוד כמה שעות, תאמר בפך רק מעט, היינו שרוצה אתה ללמוד רביעית שעה, ואחר כך עשה הרבה, תוכל ללמוד יותר ויותר, ולא יבטלך יצרך הרע, ועל זה נאמר הוי ערום ביראה להתנהג מעט בערומיות נגד היצר הרע. (תפארת צבי)

פרשה ופירושה

מתוך קריאה לפסח-ט"ו ניסן

ויקם פרעה לילה וגו' כי אין בית אשר אין שם מת: ופירש רש"י ויקם פרעה ממיטתו וזה רש"י הדיגש שפרעה קם ממיטתו, שזה נבע מגודל אפיקורסותו של פרעה, שאף שראה שכל דברי ה' שנאמרו על ידי משה מתקיימים ומשה אמר ומת כל בכור, ופרעה היה בכור ולא היה ירא, ועלה לישן על מיטתו. (הרבי מקאצקו"ע)

ולא יכלו להתמקמה וגם צדה לא עשו להם: לא לחינם קראו חז"ל את דור המדבר בשם "דור דיעה" כי אכן דור גדול היה זה. תמול-שלושום היו עבדי-עבדים משועבדים, משוקעים במ"ט שערי טומאה של הגלות, כיון שיצאו משם שעה קלה, לא זו בלבד שנעשו מאמינים בה', אלא הגיעו לכלל המדרגה הנעלה והגבוהה ביותר של אמונה ובטחון עד שגם "צדה לא עשו להם" לדרך המדבר הגדול והנורא. זה שאומר הנביא (ירמיהו ב'): "זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה", כי רק עובד ה' מאהבה יכול להגיע לאמונה מאוששת ומבוססת כזאת. (שפת אמת)

מתוך קריאה שביעי של פסח- כ"א ניסן

אז ישיר משה וגבי ישראל בגמרא (מגילה י"י) מובא שבקשו מלאכי השרת לומר שירה. אמר להם הקדוש ברוך הוא מעשי ידי טובעים ביים ואתם אומרים שירה. יש לשאול מדוע למלאכי השרת לא ניתנה רשות לומר שירה ואילו לבני ישראל ניתנה רשות, אלא אומר בעל-כלי חמדה. בני ישראל לא אמרו שירה על האסון של המצרים אלא על תשועת עצמם כמו שנאמר: ויהי לי לישועה אבל המלאכים לא נשתעבדו במצרים. נמצא שכל השירה שלהם היתה על אסון אחרים ואין אומרים שירה על אסון של אחרים כי מעשי ידיו של ה' הם, (לבוש יוסף)

ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה ביים מהו המיוחד שמרים לקחה פסוק זה לאומרה לנשים, אלא אמרה להם אף על פי שהכלית יציאת מצרים היה לקבלת התורה ואשה פטורה בזה בכל זאת בגלל שאדם תסייעו לבעליכם. עליכם ליצאת במחול כמו שהעונש היה לא רק ל"רוכבו" למצרי. אלא גם לסוס אע"פ שלכאורה מגיע עונש רק לרוכב ולא לסוס אלא מכיון שהסוס סייע לרוכב. נענש גם כן. הרי שהמסייע יש בו ממש ולכן נשי ישראל צאינה במחול וזהו שכתוב בשיר השירים "לססתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי" (בית ומנחה)

פרשת "אחרי מות" (אסרו חג)

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו: אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרין, ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר: "זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", ואומר "מקוה ישראל ה'" - מה מקוה מטהר את השמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל (יומא פ"ה). לכאורה מדוע לא די בפסוק "זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" ללמדנו שהקדוש ברוך הוא מטהר את השמאים. ומדוע מביאה המשנה גם את הפסוק "מקוה ישראל ה'" אלא אומר רבי ישראל ברוך קמאי זצ"ל - באה המשנה ללמדנו דרכה של תשובה מה היא, כשם שמקוה המטהרת את השמאים אינה מועילה אלא אם כן השמא מכין עצמו ומסיר מעליו כל חציצה וכל כתם, שאם לא כן לא הועילה המקוה מאומה, כך התשובה אין כוחה אלא בהכנה תחילה, על ידי שיסיר מלבו כל שמץ של זרהמה וטנופת, החוצצים בינו לבין אבינו שבשמים. וזה שאמר רבי עקיבא, אף שה' הוא המטהר אתכם, שנאמר: "זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", אין טהרה זו אלא בדומה לטבילה במקוה, שנאמר "מקוה ישראל ה'", לפיכך עליכם להכשיר עצמיכם תחילה. (פנינים משלחן גבוה)

סיפור מההפטרה

ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי ויפל יהושע אל פניו ארצה וישתחו ואמר לו אמש ביטלתם תמיד של בין הערבים, ועכשיו ביטלתם תלמוד תורה על איהו מהן באת, אמר לו עתה באתי מיר (יהושע ח"ג) וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק ואמר רבי יוחנן מלמד שהלך בעומקם של הלכה (עירובין דף ע"ג סג) בעיירת מגורי ה"חפץ חיים", ראדין, פעל בית חולים יהודי. והנה אידע שבית החולים נקלע למצוקה כלכלית קשה. המנהלים נכנסו לחפץ חיים ואמרו, שיש להם תכנית לארגן "דיגן" לעשירים גדולים, ואם ה'חפץ חיים' יגיע לערב זה, הדבר ידרבן מאוד את העשירים לבוא ולתרום סכומים ניכרים. תשובת ה"חפץ חיים" היתה: "איזו שאלה? אתם תעשו את העצרת, ואני בעזרת ה' אשתתף". באו לשם ארבעה עשר עשירים, שהיו נקראים העשירים הגדולים ביותר באזור, וה"חפץ חיים" דיבר לפנייהם בחום על חשיבות התרומה לבית החולים. מיד לאחר דבריו החלה ההתרומה. פנו לעשיר הראשון ושאלו כמה הוא נותן - הוא יכול היה לתרום מיטה אחת לבית החולים; מיטה אחת כזו הינה משוכללת וכוללת מכשור רב, ומחירה גבוה מאוד. ה"חפץ חיים" הודה לו: "יישר כח, תזכה למצוותי", ועבר לעשיר הבא. העשיר הגדול ביותר שהשתתף שם - תרם שש עשרה מיטות, בסכום עתק. ההתרומה נגמרה, אבל ה'חפץ חיים' עדיין לא קם. הוא רצה להישאר לחשוב איתם ביחד, מה עוד יכולים לעשות, לפתע נשמעו לפיקות ברלית. היה זה מפתיע, משום שהאספה היתה סגורה, ולא היה לאף אחד אישור כניסה, מלבד העשירים שתרמו. אחד העסקנים קם לפתוח, וגילה מאחורי הדלת בחור מהישיבה, לבוש קרעי בגדים - חליפה דהויה ומכנסים בלויים. "מה בפיך?" - "דחוף, דחוף, עלי להיכנס לחפץ חיים...". "נערכת כעת אסיפה, תנסה לבוא בעוד שעה". "רחם עלי, אני מוכרח!". "ישבים כאן ארבעה עשר גבירים. אין זה בא בחשבון!...". החבור ניסה לתחוב פנימה רגל, וכשהעסקן ראה שאין ברירה, ניסה לסגור את הדלת בכוח, עד אז ה'חפץ חיים' לא הבחין במה שקורה, אבל כששמע את הרעש שהקים העסקן בדפקו ברלית, הסתובב ושאל: "מה קורה שם?". העסקן השיב: "בחור רוצה להיכנס". הורה ה'חפץ חיים': "אני מבקש ממך לגשת לבחור ולשאל אותו, מדוע דחוף לו לדבר איתי דווקא הרגע". ניגש העסקן לבחור, והוא השיב לו רק בשתי מילים: "פיקוח נפש!... שמע ה'חפץ חיים' ונענה: "פיקוח נפש דוחה שבת. תכניסו אותו", והבחור נכנס. הוא ניגש אל ה'חפץ חיים' ביראת כבוד, גחן לעברו ושאל אותו בשקט דבר מה. הנוכחים לא שמעו את ששאל, אבל ראו שה'חפץ חיים' מניח ידו על מצחו, חושב במשך מספר דקות, ועונה לבחור. הבחור המשיך ושאל שאלה שניה, ושוב ענה לו ה'חפץ חיים'. הבחור נראה מרוצה, והחל לפסוע אחורה, לכיוון היציאה, מפני הכבוד לגדול בישראל. ואז נדהמו כל העשירים לראות את ה'חפץ חיים', קם ממקומו ומלווה את הבחור עד ליציאה כבוד כזה אף לא אחד מהעשירים התורמים קיבל. אמנם ה'חפץ חיים' בידך את כולם, אבל לא כיבד אותם כל כך. היה שם גביר אחד מחוצף, שלא היה יכול לשאת זאת. הוא העיד בקול, כדי שה'חפץ חיים' ישמע: "כמה מיטות הבחור הזה תרם לבית החולים?... הגיב ה'חפץ חיים': "בחור זה תורם כל יום חמישים מיטות לבית החולים!". תשובה זו היתה למעלה מהשגתם של הגבירים. חליפה כזו ישנה וקרועה, וכל יום חמישים מיטות! היתכן? ראה ה'חפץ חיים' שאינם מבינים ואמר: "בואו אסביר לכם את כוונתי. הקב"ה ברא את האדם ברא, אם כן למה הוא נהיה חולה? או שהוא בעצמו התנהג לא בסדר, או מדין ערבות - כל ישראל ערבים זה לזה, וכיון שיש בישראל חוטאים, נגרם מכך שיחלו גם אנשים שלא חטאו בעצמם. צד זה הוא הצד השלילי של הערבות, אבל יש גם צד חיובי - אדם הלומד ומתפלל - מביא בריאות ואושר לאנשים רבים". "אני מכיר אישית את הבחור הזה", המשיך ה'חפץ חיים', "התורה שלו גורמת שיום יום חמישים אנשים בראדין נשארים בריאים וחוקים לא שום מחלה, ואם כך יוצא שלא צריכים עוררם מיטה בבית חולים!". (כבודם של ישראל)

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: במדינת פולין השוטרים עמלו קשות להוריד נהגים שיכורים מהכביש. מובן שהנהגים טענו: "שלא שתו. כאברו להם השניים, והם שטפו את הפה בוודקה". "כאבר להם הגרון והם גירגרו קצת יין", זה הכל. מה עשו, הביאום לתחנת המשטרה. היה שם כביש קצר וצר, ואמרו: "סע". אם נסע ישר, שוחרר. הביאו נהג בגלופין, והורו לו לנסוע. מחה: "זו מלכותי! קודם תיישרו את הכביש"... נו, כבר לא היו זקוקים למבחן הנסיעה. כך זה גם בענין האמונה. אמונה היא ישרה ופשוטה. הבעיה היא בראש, שרואה את הישר כעקום. אין דבר קל מלהוכיח ישרותה, אבל לא לשיכור. (והנהגה)

"ענין של טעם"

טעם שנוהגין להניח פתיתי חמץ שאם יבדוק ולא ימצא זמן מה יתשל שוב ויתייאש מן הבדיקה ולא יבדוק עוד היטב, לכך מניחין לו פתיתים שעל ידי זה שימצא חמץ יתן לבו לבדוק היטב אולי ימצא עוד, ואין לבטל מנהג של ישראל. (חק יעקב)

"מפי כתבם"

הגדת סיפור יציאת מצרים, הלהיבה נפשי ולבבי וכל קרבי, עד כי בכל מאמצי כוחתי הגדתי. ובאמרי "והיא שעמדה", נזכרתי התלאות וההרפתקאות שהיו לאחינו בני ישראל מאז ומעולם, אשר לא יאומן ולא יתואר הנס הנפלא שעוד נתקיימו, ו"גדול הרועה שמצילין", לא יכולתי להתאפק בשום אופן מבכיות, ועיני נגרו מעצמן בלי הפוגות, עד שבושתי מבני ביתי. כן כמה פעמים זלגו עיני דמעות שמחה, מרוב עליצות נפשי, אשר זכיתי לקיים מצות הגדת סיפור יציאת מצרים ודי' כוסות ואכילת מצה ומרור בכל מצוה המיוחדת ליום מיוחד, ... הייתי זהיר וזריז לקיים דברי חז"ל הקדושים, לברך בימי ניסן, על אותם אילני דמבלבים, והייתי מהדר לברכה בשבת, כדי למלאות החסר, וגם חזרתי לברך בבוקר בעת תפלת שחרית, שהיו בביתי המון להתפלל, וברכתיה אחד התפילה כדי לזכות את הרבים, שאינם יודעים כלל מדין זה. כל ימות הפסח, הייתי נוהר לאכול פעמיים בכל יום, אף שבכל השנה איני אוכל סעודה קבועה רק פעם אחת ביום, כדי לקיים מצות מצה כדעת רבינו הגר"א ז"ל, וכמו כן גם ה"חוקוני" על התורה שמצוה היא לאכול מצה כל הפסח, ורק חובה אינה אלא בלילה הראשונה. ולכן אכלתי סעודה שלישית ביום אחרון של פסח, מה שלא עשיתי כן בשאר ימים טובים... בגמר מצות "ספירת העומר" שמח לבי מאוד על אשר זכיתי לקיים המצוה הגדולה והארוכה הזאת, שאין דוגמתה בכל התורה כולה, שתארך זמן המצוה שבעה שבועות שלמות מבלי שאפשר לקצר זמנה... בכל מצוה כמו מצוה ויום טוב של פסח וכו', הייתי אומר אחרי גמר קיום כל המצוה: "מודה אני לפניך או"א, שהחיימני וקיימתני והנעתני לקיים מצוה זו בשנה הזאת, וכן תעזרני ותחיני ותקיימני ותגיעני לשנה הבאה לקיימה, ולקיים כל המצוות מעתה ועד השנה הבעל"ט בשמחה... (רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים נהאדר"ת, זצ"ל, ברשימת הנהגותיו שרשם לצאצאיו אחריו)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שיברך אדם ברכת המוציא שתי פעמים באותה סעודה.
תשובה: בליל ראשון של פסח. כפי מה שמובא בשולחן ערוך אורח"ח(סימן קס"ו סעיף כ'): אפילו בשבת, שהוא חייב לאכול פת, לא יברך לו חברו ברכת המוציא, אם אינו אוכל; ולא שרי(מותר), לברך לאחרים אף על פי שאינו טועם, אלא ברכת המוציא דמצה בליל ראשון של פסח וכתב במשנה ברורה: והוא הדין כשכבר קיים מצות אכילת מצה. (יש לזכר)

מפתגמי אור'תא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

המפורסמות אינן צריכות ראייה. (שבט מוסר)

כשתרצה לדעת מי יאהבך ומי ישנאך ראה מה יש בליבך. (מעין החכמה)

אין לאדם להטות את התורה לפי רצונו, אלא להטות את רצונו לפי התורה. (הסבא מסלבודקה)

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח

המרבה לספר ביציאת מצרים מוכיח כי הוא עצמו אדם מושבח!

כל כך למה?

כתב הרמב"ם בהלכות חמץ ומצה (פרק ו הלכה ו): "בכל דור ודור חייב אדם להראות את עצמו כאלו הוא בעצמו יצא עתה משעבוד מצרים, שנאמר: 'ואותנו הוציא משם' וגו', ועל דבר זה צוה הקדוש ברוך הוא בתורה: 'וזכרת כי עבד היית' - כלומר כאלו אתה בעצמך היית עבד, ויצאת לחרות ונפדת".

ישנם שני סוגים של אנשים החוזרים שוב ושוב על אותו ספור, האחד משעמם ומסירתי את הצבור שנאלץ לשמע אותו שוב ושוב, והשני מושך ומענין וכלם משתוקקים לשמע אותו שוב ושוב.

הראשון מספר נייעס, חדשות, כמה פעמים אפשר לשמע את אותה חדשה? החדשות של אתמול - כבר לא מענינות היום. מי שמספר אותו שוב ושוב - הוא נודניק, אף אחד לא קורא את חדשות העתון פעמים. [אגב, אמר פעם יהודי חכם: דבר שחבל לך על הזמן לקרא אותו פעמים - גם בפעם הראשונה חבל על הזמן לקרא אותו...].

אולם כאשר נכשלים שני יהודים מגוון ורשה, ומעלים זכרונות על מה שעברו שם, על הזעזועות, על מסירות הנפש לקיום מצוות בתוך עמק הבכא, על הצלחתם, למרות הכל, לשרד, על הבריחה מתאי הגזים ומשערי הגטו - את כל זה אפשר לשמע שוב ושוב. הם אינם מספרים נייעס. הם מספרים בהתרגשות חיות שחוו על בשרם. ספורים שכאלו לא מעייף לשמע פעם אחר פעם.

את פרשיות השבוע קוראים אלה פעמים, ובכל פעם הן ערבות יותר ויותר.

ספור יציאת מצרים אינו ספור נייעס, שמעייף לשמע אותו שוב ושוב. אנחנו חיים את הספור כאלו הוא קורה עכשיו. מצות ספור יציאת מצרים היא לשחזר בהתלהבות כיצד הקב"ה לא רק הכה את המצרים אלא התעלל בהם ושחם מהם.

ראיתם פעם מימיכם חתול שתפס עכבר? אני ראיתי!

לאחר שנועץ בו את שניו, הוא אינו הורג אותו על המקום, בבת אחת. לפני שהורג אותו, הוא משחרר אותו קצת, העכבר חושב שיש תקווה ומתחיל לברוח, ואז שב החתול ונועץ בו את שניו... לפני יציאת הנשמה שוב הוא משחרר אותו. העכבר הפצוע, שותת הדם, מנסה לברוח, והחתול רודף אחריו ומוציא לו את הנשמה. חתול! אתה רוצה להרג את העכבר? - תהרג אותו בבת אחת! לא! התעללתי... שחקתי...!

גם הקב"ה התעלל במצרים:

במכת דם - אין דגים. אמרו המצרים לעצמם: טוב אין דגים - נאכל בשר. בשר טוב יותר מדגים.

באה מכת דבר - אין בשר. אמרו המצרים: טוב אין בשר - נאכל מן הצומח. יותר בריא.

באה מכת ברד - אין צומח. אך עדין שמחה וששון: אין צומח - אבל יש חטה ובקסמת.

באה מכת ארבה - אין חטה ובקסמת.

לא נורא! אין דגים, אין פרות וירקות, אין חטה ובקסמת, אבל הארבה עצמו מצוי! ממכה עצמה מתסן ורטיה! נאגר הרבה ארבה בחביות ובקפסאות שמורים, והיתה לנו הרוחה.

אבל כשפתחו את קפסת השמורים הראשונה - מצאו אותה

ריקה!

- "מחמד! למה לא מלאת את הקפסא הזאת בארבה?".

- "למיטב ידיעתי מלאתי את כל הקפסאות".

- "כנראה את זאת שכחת"...

פתחו את השניה, ואת השלישית - כלן ריקות...

"לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים". אומרים חז"ל (שמות רבה פרשת בא יג, ז): "מהו 'לא נשאר ארבה אחד'? אמר רבי יוחנן: כיון שבא ארבה - שמחו המצרים. אמרו: נקבץ ונמלא מהם חביות. אמר הקדוש ברוך הוא: רשעים! במכה שהבאתי עליכם בה אתם שמחים: מיד 'ויהפך ה' רוח ים חזק מאד' - זה רוח מערבית, וישא את הארבה וגו', מהו 'לא נשאר ארבה אחד'? אפלו מה שהיו בקדרות ובחביות מלוחות פרחו והלכו להם".

התעללתי. שחקתי.

משום כך, מי שמרבה לספר ביציאת מצרים מוכיח שאינו מתחנח לזה כסתם סקור על מה שהיה, אלא כחוויה אישית, מרגשת ומעוררת התפעלות - וזה מוכיח על כך שהוא בעצמו משבח.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - הגדת יחי ראובן)

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסכיני בבני ברק

שואל בעל ה"ערוך השלחן" ב"הגדת ליל שמורים": בני ברק היתה עיר מגוריו של רבי עקיבא בלבד. רבי אליעזר ורבי יהושע - שהיו רבותיו של רבי עקיבא - לא גרו בה. רבי אליעזר היה גר בלוד ורבי יהושע בפקיעין. בדרך כלל מקביל שתלמידים באים בליל הסדר לרבותיהם, ולא להפך. מדוע אפוא הגיעו כלם לרבי עקיבא בבני ברק? חז"ל (בבכות ט ע"ב) דורשים על הפסוק "אֵהָיָה אִשָּׁר אֵהָיָה": "אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: לך אמר להם לישראל: אני הייתי עמכם בשעבוד זה ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכות".

הדברים נכונים לא רק ביחס לשעבוד הכללי, אלא גם ביחס לשעבוד הפרטי של כל אחד ואחד מעם ישראל. אין לך אדם שלא יכול לספר על "יציאת מצרים" פרטית שהוא עבר בחייו. מי לא יכול לספר על דברים שקרו לו, שבשעת מעשה היו נראים לו גרועים ביותר ולבסוף התברר שמתוך הצרה באה הרוחה.

בעל ההגדה אומר: "כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: פסח מצה ומרור". נשאלת השאלה: הסדר נראה לא נכון! הרי קדם היה לנו מרור ורק אחר כך פסח ומצה?

אלא, שבשכבאים לליל הסדר אומרים: רבוננו של עולם! אני מודה לך על המרור! המרור הוא לא באמת מרור. אם הוא לא היה - לא היה פסח ומצה! בגלל המרור צמחה הגאולה.

במצרים נתן היה לראות - כך אומר ה"אזנים לתורה" - את מדת הדין שהפכה למדת הרחמים. המים נהפכו לדם: למצרים זה שד ושבר. אין מה לשותת. ואלו היהודים התעשרו ממנה. מכרו כל פחית מים בהון כסף. מצרי שלא מוכן לשלם - מזמן לשותת דם...

בספר "תהלת יספרו" כתב דבר יפה מאד: התנבא אומר (שמות ג, טו): "קח משך ונסה ידך על מימי מצרים על נהרתם... ויהיו דם וקהי דם בכל ארץ מצרים". ולכאורה קשה, שהרי "ויהיו" הוא לשון צער, ו"קהי" הוא לשון שמחה. איך כותבת התורה שני לשונות

סותרים בזה אחר זה? התשובה: למצרים היתה מפת דם צרה, וליהודים שמחה. למצרים אין מה לשנות. ליהודים פרנסה גדולה.

הנקודה הזאת חזרה ונשנתה בים סוף. בשעת מעשה היהודים פחדו מאד. הים לפניהם והמצרים מאחוריהם. המצב עגום ביותר. ומה מתברר בסוף? המים האלו אבדו את המצרים, והעשירו את בני ישראל פי כמה וכמה. על הכתוב (שיר השירים ב' א, יא): "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף", אומרים חז"ל (שיר השירים ב' א, יא): "תורי זהב נעשה לך - זו בזה הים, עם נקודות הכסף - זו בזה מצרים", הוי אומר: מה שבני ישראל הוציאו ממצרים היה "נקודת כסף" ביחס לבזת הים! מה שנראה הגרוע ביותר - הפך להיות הטוב ביותר.

כאמור, הדברים רלוונטיים לכל אחד ואחד. גם כשיהודי סובל עליו לזכר: "ואמר לך בדמיון חיי ואמר לך בדמיון חיי". אל דאגה! ממכה עצמה מתקן רטיה. הישועה בא תבוא.

עוד לפני שהקב"ה מתחיל לצוות אותנו על יציאת מצרים, הוא אומר: "החדש הזה לכם ראש חדשים" (שמות י"ב, ב). ויש להבין מדוע התחיל בסדר הזה?

הבאור: כנסת ישראל נמשלה לירת. בסוף החדש הירח נעלם. הכל חשך. אבל לא רחוק הזמן בו תראה אותו שוב מאיר. תראה את ה"חיוך בנר" שלו. משום כך, המצוה הראשונה שהצטוו ישראל במצרים היתה "החדש הזה לכם", כדי שנוכח שכל צרה, כל יגון, יהפכו בעזרת ה' לטובה.

מעשה נוכח לבאר מדוע באו התנאים הקדושים לרבי עקיבא, לבני ברק:

הגמרא בסוף מסכת מכות מספרת על רבותינו התנאים הקדושים שעלו לירושלים, וכשהגיעו להר הבית ראו שועל יוצא מבית קדשי הקדשים. "התחילו הם בוכים ורבי עקיבא מצחק. אמרו לו: מפני מה אתה מצחק? אמר להם: מפני מה אתם בוכים? אמרו לו: מקום שכתוב בו: 'והזר הקרב יומת' ועכשו שועלים הלכו בו, ולא נבכה? אמר להן: לך אני מצחק וכי, תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, באוריה כתיב: 'לכן בגללכם ציון שדה תחרש', בזכריה כתיב: 'עד ישבו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים'. עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה - הייתי מתירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה, עכשו שנתקיימה נבואתו של אוריה - בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת. בלשון הזה אמרו לו: עקיבא, נחמתנו! עקיבא, נחמתנו!"

בעוד שהם ראו "שועלים הלכו בו", רבי עקיבא ראה "עד ישבו זקנים וזקנות ברחבות ירושלים". כדי להתעודד מחרבן הבית הולכים אותם תנאים קדושים, רבותיו של רבי עקיבא, אל רבי עקיבא בבני ברק. מדוע, כי הוא תמיד יודע להסתפל על כל דבר במבט של נחמה. זהו היסוד שלמדנו ביציאת מצרים: גם מה שנראה היה כצרה - הוכח שהוא לטובה.

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - הגדת נעילות יאמרו)

יוציאנו ה' אלקינו משם

בעת שיצאו ישראל ממצרים נאמר: "ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה וישבו מצרימה. ויסב אלקים את העם דרך המדבר ים סוף" (שמות י"ז-יח) נשאל רבנו על ידי רבי אליעזר ידוֹטובסקי שליט"א, אם כל הבטיחה היתה החשש שיתחרטו בראותם מלחמה וישבו מצרימה, מדוע היה צורך לטלטל את כל העם - ששים רבוא בני אדם מלבד נשים וטף - לסבוב ארץ, שבסופו של דבר ארץ ארבעים שנה במדבר? למה לא נתנו להם חזק בלב שלא יפחדו מהפלשתים ולא ישוּבו מצרימה!

שאלה דומה נשאל על ידי הנ"ל, לגבי מה שמצינו באברהם אבינו שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה כדי שלא יגיעו אליו אורחים. לכאורה, אם המספרה היא שלא יפריעו העוברים ושבים לאברהם, מדוע יש צורך להוציא חמה מנרתיקה? יותר פשוט

להכניס בלב של כל האנשים באתו דור, שישארו בבית ולא יצאו החוצה מן הבית? הקב"ה הרי כל יכול! חידו רבנו ואמר: בנראה שיותר קל להוציא חמה מנרתיקה ולקחת עם שלם דרך המדבר, מאשר לישר מחשבה של בן אדם אחד...

(מרו הגרא"ל שטיינמן זצ"ל - הגדת בצלו חמדת)

אני ולא מלאך

שמעתי משל נפלא על החשיבות והחביבות של עם ישראל בעיני הקב"ה:

היה פעם מלך גדול ואדיר, ולו נגן שהיה עליו מיחד בחקמת המוזיקה. הנגן היה מנגן לפני המלך, אך לא ידע כמה הוא שונה.

ראה המלך שהנגן האהוב אינו יודע להעריך את עצמו כראוי. מה עשה? שלחו למדינה אחרת, שיראה כמה הוא שונה.

המלך של המדינה השניה ראה שהוא מנגן באופן מיחד, והחליט להשאיר אותו אצלו. המלך הראשון שלח מברק ובו דרישה נחרצת: "החזירו לי מיד את הנגן שלי, שלחתי אותו אליכם רק כדי ללמד ולהשתלם, ולא שישאר במקומכם!", אך המלך השני סרב.

האימים והאזרחות של המלך הראשון לא הועילו, ואז הוא שלח משוסים וטילים להפציץ את המדינה השניה, ועדו המלך השני לא התייחס למתקפה, וסרב להשיב את הנגן.

ראה המלך הראשון שאין בררה, בא בכבודו ובעצמו, נכנס למדינה השניה, כבש את כל המדינה, נלחם בעו, עד שהצליח לחלץ משם את הנגן, לקח אותו עמו והביאו לבית המלכות.

אמר הנגן: "ידעתי שאני מנגן יפה, אבל לא ידעתי עד כמה!", בעת הבין כמה רב ערכו בעיני המלך, שיצא בעצמו להלחם על שחרורו.

הנמשל - כך מובא באחד מספרי הקדמונים - הוא ענין יציאת מצרים. הקב"ה ראה שעם ישראל אינם יודעים כמה ערכם רב בעיניו, מה עשה? שם אותם במדינת מצרים, מקום השמאה, ופרעה סרב לשלחם. בתחלה הוא התקייף את מצרים ב'הפצצות' ו'טילים' - אלו ההתראות שנתנו לפרעה ולחרטמיו על ידי משה רבנו: 'שלחו את עם ישראל! ולא הועיל. הביא עליהם עשר מכות - ועדו לא הועיל. עד שבא הקב"ה בכבודו ובעצמו, "אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא השליח", לקח את עם ישראל והעלה אותם מארץ מצרים.

מזה הבינו בני ישראל כמה הם חשובים וכמה ערכם גדול. יהודי צריך לדעת כי כל מלה של יהודי, כל תפלה של יהודי וכל חזון של יהודי - שוים עולם ומלואו!

על ה"חפץ חיים" זצ"ל מספר, שבערוב ימיו, כשהיה כבר זקן מפלג ובקשי הלך על רגליו, נסע לעיר וילנא במסירות נפש, בכדי לדבר שם דברי חזון. הוא נשאר שם לשבת, ובאכסניה שבה התאכסן שהה יהודי נוסף, וה"חפץ חיים" דבר אתו דברי חזון באמונה. לאחר מכן אמר ה"חפץ חיים", שהיה כדאי לנסע את כל הנסיעה הזו, כדי לחזק יהודי אחד שבא לבקש חזון באמונה ביום השבת.

הוא נסע נסיעה ארצה למרות שאין לו כח, הוא חזק שם עולמות, אבל ה"חפץ חיים" ידע להעריך את החזון שהוא חזק יהודי אחד באמונה. עוד יהודי שהתחזק ונהיה עבד ה'.

אנחנו פשוט לא יודעים להעריך מה שוה יהודי אחד! את זה ליל הסדר מלמד אותנו. בא וראה מה עשה הקב"ה עבור יהודים עובדי עבודה זרה, שקוּעים במ"ש שערי שמאה, בשפל המדרגה, אומר הקב"ה: תראו כמה אני מוכן לשנות את כל סדרי בראשית ולעשות אותות ומופתים עבור כלל ישראל. מכאן תלמדו מה הערך של כל תפלה ושל כל חזון בתורה ובעבודת ה'.

(רבי גואל אלקריף שליט"א - הגדת שש באמתר)

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶפֶת

חֵטְ הַפֶּסַח

כ"ס"ז, אֲדִינֵן ק"ה"ב

מִצְוֹת הַנְּעֻשׂוֹת מִתּוֹךְ זַעַה וְטָרְחָה

סֵפֶר הַרְה"ק הַרַי"צ מְלִיּוּבְאוּיִטְשׁ זִיע"א: בְּשַׁנַּת תַּרנ"ז, הַשָּׁנָה הָרֵאשׁוֹנָה לְהַתְיַסְדוֹת יִשִּׁיבַת תּוֹמְכֵי תַמְיָמִים בְּלִיּוּבְאוּיִטְשׁ, עֲבָרָה כָּל הָעֲבוּדָה בְּהַכְנַת מִצֵּה שְׁמוּרָה לְיַדֵי תַלְמִידֵי הַיִּשִּׁיבָה. בְּמִשְׁךָ כָּל הַשָּׁנִים סִדְרָה טַחֲנִיַת הַחֻטִּים בְּטַחֲנַת מַיִם עִם כָּל הַהַדּוּרִים, אֲבָנִים חֲדָשׁוֹת וְכַדּוּמָה. בְּאוֹתָהּ שָׁנָה חֲדָשׁוֹ הַבְּעֲלֵי בְתִים אֶת הַטַּחֲנָה עַל גְּלִילִים, וּמִשׁוּם כֶּךָ סִדְרָה מְכֻנַּת יָד מִיַּחְדָּת לְטַחֲנִיַת חֻטֵּי הַשְּׁמוּרָה. בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ אֲדָר הַחֲלוֹ כָּבֵר לְהַתְעַסֵּק בְּטַחֲנִיַת הַחֻטִּים. אֶת הַחֻטִּים הָיוּ בּוֹרְרִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְרַק לְאַחַר מִכּוֹן טוֹחֲנִים. עַל כָּל דָּבָר לְחוּד הָיָה סִדְרָה קְבוּעָה. סִדְרָה מִיַּחַד וְעֲבוּדָה מִיַּחְדָּת הָיָה בְּשִׂאֵיבַת מַיִם שְׁלֵנוֹ בְּעֵרֵב שְׁלִפְנֵי אֶפְיַת מִצַּת מִצּוּהָ, וּבְהַכְנוּת לְאֶפְיַת הַשְּׁמוּרָה שֶׁל עֵרֵב פֶּסַח. בְּעֲבוּדָה זוֹ עִסְקוּ קְשִׁיִּי תַלְמִידֵי הַיִּשִּׁיבָה שֶׁקָּבְלוּ אֶזְהָרוֹת וְהוֹרָאוֹת מִיַּחְדָּת בְּכָל דָּבָר, הֵן בִּיחֹס לְשִׂאֵיבַת מַיִם שְׁלֵנוֹ הֵן בְּהַכְשָׁרַת הַתְנוּרָה וְהֵן בְּסִדְרֵי הָאֶפְיָה וְהַלִּישָׁה וְהַשְּׁגָחָה עַל כָּל פְּרֵט בִּיחּוּד.

פְּעַם אַחַת אֲרַע שָׁהִיָּע לְיִשִּׁיבָה תַלְמִיד אֶחָד לְמִדּוֹן וּבַעַל כְּשֵׁרוֹן, וְעַד הַהִנְהָלָה שֶׁל הַיִּשִּׁיבָה קָבַל אוֹתוֹ בְּרִצּוֹן רַב כְּתַלְמִיד בִּיִּשִּׁיבָה. הַסִּדְרָה בְּקַבְלַת תַלְמִידִים חֲדָשִׁים בִּיִּשִּׁיבַת תּוֹמְכֵי תַמְיָמִים הָיָה שְׁלֵאֲחַר שְׁסִימּוֹ קַבְלַת הַתַּלְמִידִים הָיוּ מְסִדְרִים רְשִׁימָה מְפֻרְטֵת שֶׁל הַתַּלְמִידִים שֶׁנִּתְקַבְּלוּ. בְּתוֹר מְנַהֵל בְּפִעַל שֶׁל הַיִּשִּׁיבָה הִיִּיתִי מְכַנֵּס אֶת הַרְשִׁימָה אֶל אָבִי [הַרְה"ק הַרַש"ב מְלִיּוּבְאוּיִטְשׁ זִיע"א] בְּצִירוֹף הַרְצָאָה כְּלָלִית וּפְרָטִית, בְּפִרוּט דְּעוֹתֵיהֶם שֶׁל חֲבָרֵי וְעַד הַבְּחִינָה הַגְּלוּי וְשֶׁל חֲבָרֵי הַעוֹד הַחֲשָׂאִי אוֹדוֹת כָּל תַּלְמִיד בְּנִפְרָד. אָבִי הָיָה מְתַעַנֵּן לְדַעַת כָּל הַפְּרָטִים בִּיחֹס לְכָל תַּלְמִיד וְתַלְמִידָה. כְּשֶׁהִיָּע לְתַלְמִיד הָאָמּוֹר הַתְעַנֵּן בּוֹ אָבִי בְּאֶפְסוֹ מִיַּחַד, שֶׁכֵּן הַבְּחוּר הָיָה בַּעַל כְּשֵׁרוֹנוֹת טוֹבִים. בְּרַם לְפִי הַרְצָאָת וְעַד הַמְבַקֵּר הַחֲשָׂאִי צִיָּן שְׁאוֹתוֹ בְּחוּר הֵנוּ בַּעַל מַדּוֹת גְּסוּת, וְגַם פְּנֵי אֵינּוּ עֲדִינּוֹת בְּיִתְרָה. אָבִי חָשַׁב רְבוֹת וְהַתְעַמֵּק בְּעֵינָיו. עֵבֵר עַל הַרְצָאָה מְסֻפֶּר פְּעָמִים. וְלֵאחֲרָי מִכּוֹן אָמַר שִׁישׁ לְקַבְּלוֹ כְּתַלְמִיד. אֲלֵא שִׁיְהִי צֶרֶךְ לְקַחַת אוֹתוֹ חֲזֵק בְּיָדִים. מִיָּד לְאַחַר אֲשׁוּר רְשִׁימַת הַתַּלְמִידִים, בְּמַחְצִיַת חֲדָשׁ חֲשׁוֹן בְּעֵרֵב, הוֹצֵאֵתִי

תְּפִלָּה בְּכוּנָה

טְרוּחוֹתָיו הַרְבוֹת שֶׁל הַגָּאוֹן רַבִּי יִצְחָק זָאב מְבָרִיֶּסֶק זִיע"א בְּעַסְקֵי הַמִּצְוֹת, הוּוּ לֹא אַחַת מְקוֹר לְתַמְיָהוּת וּמַעֲנוֹת מִפִּי יְהוּדִים טוֹבִים שֶׁדָּרְכּוֹ גְּבָהָה מְדַרְכֵיהֶם וְנִשְׁגָּבָה מְבִינָתָם. לְכָל אֶחָד הָיָה הַגָּאֵב"ד דְּבָרִיֶּסֶק מְשִׁיב בְּמַתֵּק שְׁפָתָיו, כְּאֲשֶׁר רָאָה צֶרֶךְ בְּכָה, כְּפִי מַדַּת הַשְּׁגוּתָיו שֶׁל הַשּׁוֹאֵל וְכַנּוּת לְבוֹ בְּשִׂאֵלָתוֹ. בְּאַחַת הַשָּׁנִים, בְּעַת אֶפְיַת הַמִּצּוֹת, נִגַּשׁ אֵלָיו מֵאֵן דְּהוּא שְׁנוּכַח לְרֵאוֹת אֶת גְּדֹל יְגִיעָתוֹ בְּעַסְק הַמִּצּוּהָ וְגוֹלָל בְּפָנָיו אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַיְדוּעֵ שְׁאֲרַע עַל פִּי הַשְּׁמוּעָה עִם הַרְבֵּי הַרְה"ק רַבִּי מִשָּׂה לֵיִב מְסַאסוֹב זִיע"א שֶׁהָיָה נוֹהֵג לְאֶפּוֹת אֶת מִצְוֹתָיו בְּהַדּוּר וּבְדַקְדוּק רַב.

וְכֶךָ הָיָה מַעֲשֵׂה: בְּעַת שְׁאֶפְיָה הַרְבֵּי מְסַאסוֹב אֶת מִצְוֹתָיו בְּאַחַת הַשָּׁנִים נִכַּח בְּמַאֲפִיָּה יְהוּדִי פְּשׁוּט אֶחָד, שְׂאָף הוּא בֹא לְאוֹתָהּ מַאֲפִיָּה עַל מְנַת לְאֶפּוֹת אֶת מִצְוֹתָיו. בְּרֵאוֹתוֹ אֶת גְּדֹל הַקְּפָדוֹת שֶׁל הַרְבֵּי בְּאֶפְיַת הַמִּצּוֹת, חֲלָשָׁה דַּעַתוֹ עַל כִּי הוּא בְּדִלּוּתוֹ אֵינּוּ יוֹכֵל לְהַרְשׁוֹת לְעַצְמוֹ מִצּוֹת כַּה מְהַדְרוֹת, וַיַּעֲצַב אֶל לְבוֹ. עַמַּד הָאִישׁ אֶצֶל הַקִּיר בְּפִאֲתֵי הַמַּאֲפִיָּה, וְנִשָּׂא תְּפִלָּה מְעַמְקֵי לְבוֹ: רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִישׁ פְּשׁוּט וְדֵל אֲנֹכִי, אֵינְי בְּאֶפְשָׁרוּתִי לְהַדִּיר וּלְדַקֵּק בְּמִצּוֹת הַמִּצּוּהָ כְּפִי שֶׁהַרְבֵּי מְסַגֵּל וְעוֹשֶׂה, אוּלַם אֲנִי מִמֶּךָ כֹּל יוֹכֵל, יְהִי רַעְוָא שֶׁהַמִּצּוֹת שְׁלֵי תִצְאָנָה אֵף הֵן מִן הַתְנוּרָה כְּשֵׁרוֹת וּמְהַדְרוֹת כְּמִצְוֹתָיו שֶׁל הַרְבֵּי. לְשִׁמְעַת תְּפִלָּתוֹ הַכְּנָה וְהַנוֹגַעַת לְלֵב שֶׁל אוֹתוֹ יְהוּדִי נִגַּשׁ אֵלָיו הַרְבֵּי וּבִקֵּשׁ לְהַתְחַלֵּף עִמּוֹ בְּמִצּוֹת. 'קַח נָא אֶת מִצְוֹתֵי שִׁכָּה הַדְרָתִי בְּאֶפְיָתְךָ וְתֵן לִי אֶת הַמִּצּוֹת שְׁאֶפְיַת אֲתָה'.

מִתּוֹךְ נִימַת דְּבָרָיו שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם נִכָּר הָיָה שְׁכּוֹנָתוֹ בְּסִפּוּר הַמַּעֲשֵׂה בְּפָנָיו הַרְבֵּי מְבָרִיֶּסֶק הִיָּתָה כְּאוֹמֵר: עֲדִיפוֹת הַמִּצּוֹת שְׁעֲלִיָּהוֹן מִתְפַּלְלִים מְעַמְק הַלֵּב מֵאֵלוֹ אֲשֶׁר עֲמִלִּים וּמְקַפִּידִים בְּעַסְק עֲשִׂיתָן שְׁתִּהְיִינָה בְּתַכְלִית הַדְּקִדּוּקִים וְהַהַדּוּרִים. עַל אֲתֵר הַשִּׁיב לוֹ הַרְבֵּי מְבָרִיֶּסֶק בְּחַרִּיפוֹת לְשׁוֹנוֹ: אֲדַרְבָּה, אֲכֹן מְהַסְפּוּר הוּוּ נָתַן לְלַמֵּד שְׁתְּפִלָּה מוֹעֵלָה, וְתְפִלָּתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ יְהוּדִי הַתְּקַבְּלָה, שְׁלִפְיָכֶן זָכָה הוּא בְּמִצּוֹת הַמְהַדְרוֹת יוֹתֵר שְׁעֲלִיָּהוֹן עֲמַל הַרְבֵּי בְּרַב יְגִיעָה עַל מְנַת שְׁתִּצְאָנָה כְּשֵׁרוֹת בְּתַכְלִית הַהַדּוּר.

במניין, במשרד הישיבה, עבודה שנמשכה עד לשעה שתיים-שלוש אחרי חצות הלילה, ובשעה שבע בבקר של ערב פסח היה עליו להיות במקום האפייה, כדי להכשיר את המאפייה. כשסיימו את כל העבודות קראתיו אלי בשעה חמש בערב וצויתי לו שילמד היטב את המאמר 'ששת ימים' שבסדור, ולמחר, יום ראשון של פסח, יבוא אלי בשעה שבע בבקר ואלמד אתו את המאמר. ידעתי שהוא אחד הממנים על השלחנות ב'זאל הגדול', הוא האולם הגדול בו היו לומדים תלמידי הישיבה, ובאותו אולם היו התלמידים סועדים ביחד כל ימי חג הפסח, ולכל שלחן היה משגיח על הסדר שהיה מכה בשם ממנה. ידעתי כי עד לאחרי הסדר שבדאי ימשך עד לשעה שתיים אחרי חצות הלילה, לא יהיה לו אפילו רבע שעה פנאי ללמוד. כל הענין היה כדי לראות עד כמה נוגע לו למוד החסידות. בשעה שבע בבקר היה המאמר קלוט במחו, לפי ערך ידיעתו אז בחסידות. למדתי אתו עד לשעה שמונה. כשנכנסתי אחר כך אל אבי וספרתי לו ככל האמור, היה שבע רצון ואמר לי: נטענו בעז"ה אילן עושה פרי. הריני מקוה שהוא יהיה טופח על מנת להטפיה, ואם כי יעבר עוד זמן רב, אבל סוף כל סוף יהיו ענפיו מרבים עם פרות רבים וגדולי גדולין.

באחרון של פסח, בשעת סעודת החג אצל תלמידי הישיבה בזאל הגדול ביום אחרון של פסח, היו התלמידים מזמינים את הרבי הרש"ב לסעד אתם את סעודת יו"ט והיו מאריכים בסעודה, והרבי היה אומר דא"ה, ולאחר מכן היו יוצאים ברקודים ושמחים עד שעה מאחרת. אומר לי אבי: יוסף יצחק, ראה פעלת זעה של מצוה. ברמזו על הבחור האמור. הוא קבל הרי פנים אחרות לגמרי, הגסות הוסרה ונראה פני אדם. (מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

עבור תלמיד זה סדר חמור מיחד, ולמשגיחים על סדרי הנגלה והחסידות הוריתי להשגיח עליו במיוחד. כך נמשך הדבר במשך כל החורף. בראש חודש טבת נסע אבי לחו"ל. בסביבות ראש חודש אדר, כשהיו צריכים להתחיל בברור החטה לשמורה, כותב לי אבי באחד ממכתביו להטיל על אותו תלמיד את כל העבודה הקשה הקשורה בהכנות לשמורה, ושאתב לו כיצד הולכת אצלו העבודה, שכן באותה שנה היה על אבי להגיע לליובאוויטש ימים ספורים בלבד לפני פסח. קימתי את כל ההוראות בהדור. כל העבודות הקשות בברור החטים, בהעמדת הרחים של יד ובטחינה עצמה, העמסתי על התלמיד האמור, עד שבמשך שני שבועות לא היה לו רגע מנוחה. לא היה לו לא יום ולא לילה, והכל היה בסדר מסדר, שלא ירגיש שמתבצעת כאן הוראה מסיימת.

בדרך כלל לא היתה קיימת אצל תלמידי התמימים בליובאוויטש השאלה 'למה' או 'מדוע'. אם פקדו לעשות - עשו. ישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש השתתה על ארבעה יסודות: אמת, אהבה, נאמנות, ומסירות. התלמיד בישיבה נחשב לבן. האהבה ששרתה בין התלמידים היתה להפליא. הנאמנות והמסירות של התלמידים כלפי המנהלים, וכן של המנהלים כלפי התלמידים היתה במלא מובן המלה, ורק הנהגה כזו היתה יכולה לגדל סוג תלמידים כזה שיישיבת תומכי תמימים אכן גדלה וחנכה, יברכם השם. כשהיו צריכים לאפות מצה עבור כל אנשי הבית, הטלה כל העבודה על שכם אותו תלמיד, זאת אומרת, כל התלמידים עבדו, אבל את העבודות הקשות הטלתי עליו. כששב אבי לליובאוויטש, הנה נוסף על הידיעות שכתבתי לו במכתבים, התענין ביחוד ובמפרט אודות אותו תלמיד. כשהגיעו ההכנות לאפיית מצה שמורה של ערב פסח, הנה נוסף על כל העבודות כבדתי את הבחור בבדיקת חמץ

שווקי קטר

חידון אֵלֶּנּוֹת - נושא פרסים

בליל הסדר אנו אומרים: שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה הלילה הזה כולו מצה. היכי תמצוי שאסור לאכל לא חמץ וגם לא מצה (לא בתענית או בזמן שאסור כלל באכילה)?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת תרומה:

ש. איזה פריט הקשור למשכן, נכתב שמו בשתי אותיות זהות בלבד?
 ת. ושש (פשתן - שמות כה, ד וברש"י), מורכב משתי אותיות זהות בלבד.

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":
 פרשת תרומה:
 ה' מרדכי שרגא קרישבסקי מביתר.

מה יבקות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי מספינקא מבני ברק, כ"ק מרן האדמו"ר רבי יעקב יוסף ווייס זצוק"ל בן הרה"ק רבי ישראל חיים הי"ד זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש החקל יצחק מספינקא הי"ד זצוק"ל, נלב"ע ביום י"ט ניסן יום ד' דחווה"מ פסח תשמ"ח.

בימי מלחמת העולם השנייה סבל הרבי מספינקא זצוק"ל רבות במחנות העבודה, שם גם איבד את הרבנית ושלושת ילדיו הי"ד, ושם נהרג גם אביו הקדוש הי"ד. פעם סיפר הרבי ששני דברים נתנו לו כח באותם זמנים קשים: אחד, שהיה נזכר בצורתו של זקנו הרבי החקל יצחק זצוק"ל, והשני שהיה נזכר בניגוני שבת קודש...

לימים סיפר שבהיותו במחנה היה מתפלל את כל התפילות בעל פה. ופעם ביום כיפור התפלל את כל תפילות שמונה עשרה של היום הקדוש, עד שהגיע לתפילת נעילה, ושם בתפילת "אתה נותן יד לפושעים" נתקע ולא הצליח להיזכר את המשך התפילה. ופתאום שם לב שעל הקרקע מתחתיו מונח דף של מחזור, הוא התכופף, הרים את הדף, ואז ראה שזהו הדף של "אתה נותן יד לפושעים". "כמו הבכיות שבכיתי באותה תפילה", סיפר הרבי, "לא בכיתי אף פעם ביום הקדוש, לא לפני זה ולא אחרי זה..."

הרבי מספינקא היה משנן בכל ימי חייו את המשניות, עד שבכל חודש היה מסיים את כל ששה סדרי משנה(!), באמרו שכך נהג גם זקינו הקדוש בעל האמרי יוסף מספינקא זצוק"ל. מקורו סיפרו כי בכל יום לאחר תפילת שחרית הסתגר בחדר למשך שלש שעות לימוד, ורק אחר כך ישב להשיב את ליבו ולאכול פת שחרית, ומסדר זה לא זע כמלא נימא, באמרו לגבאים כי בשעות הלימוד הללו הוא מבקש מאוד שלא יפנו אליו ולא יפריעו לו בשום אופן, יהיה מה שיהיה, ובאותם שעות לא הוציא מפיו מילה בעניני חולין.

כשהגיע הרבי זצוק"ל לשנות זקנותו עלה בלבו חשש שמא יום אחד לא יוכל עוד לדבר, ואיך יוכל אז ללמוד כהרגלו... ישב הרבי והקליט את עצמו בלימוד כל הששה סדרי משנה, שיהיו בידי מוכנים ומזומנים כדי שיוכל ללמוד כמנהגו. ואכן בשנתו האחרונה התחיל הרבי להיחלש ולסבול ממחלות שונות לא עליכם. הרבי לקה אז בדיבורו, וגם מאור עיניו נחלש. ואז באו קלטות אלו לשימוש, והרבי זצוק"ל האזין מידי יום ח"י פרקים משניות בעודו שוכב על מיטת חוליו.

איך בערו פניו הקדושים של רבן של ישראל בליל הסדר

מרחמסטריוקא מארה"ב שליט"א, שהקב"ה יאריך ימיו ושנותיו מתוך בריות גופא.

בספר הנפלא (שואלין חודשין עמוד כ"ד) מצאתי סיפור מרטיט, שסיפר הרבי שליט"א סיפור ששמע מפי הרב החסיד ר' אהרן הויזמן ז"ל, על חסיד שיש שהסתופף בצל הרה"ק הבית אהרן מקארלין ז"ע, שהיה עני ואביון רח"ל, ולא היה לו ממה להכין צרכי יום טוב כלל. פעם אחת נפגש עם חבריו כמה שבועות לפני חג הפסח. שאלו הלה: ווי האלטסטו מיט דעם פסח? [איפה אתה אווח עם ההכנות לפסח?], כשכוונתו היתה כמובן אם יש לו כבר צרכי יום טוב, כמצות, יין, וכיצא בזה. אך אותו חסיד עני ואביון, שראשו היה בשמים, ענה בשמחה: "בש"ל"ה הקדוש אני אווח בפרק פלוני, במה"ל אני אווח בפרק זה וזה. לא עלה על דעתי כלל שהשאלה נשאלה אדות צרכי החג, ובמקום לחשוב על המצב הכלכלי שלו, הוא התכונן כראוי לקראת החג הקדוש בלימוד ספרי קודש, להבין ולדעת עניני יציאת מצרים, ועניני הגדה של פסח...

(מתוך הפתיחה לשיעור, א' דחווה"מ פסח תשפ"ב, א, שקלים דף ח')

כמה אפשר להשיג בליל הסדר

כ"ק מרן הרבי הקדוש הישועות משה מויז'ניץ זצוק"ל אמר ווארט קדוש בשם אביו הרבי הקדוש האמרי חיים מויז'ניץ זצוק"ל. הנביא אומר (בירמיה ט' כ"ג): "כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותך". אמר האמרי חיים, "יתהלל המתהלל" רומז על הלילה הקדוש של ליל הסדר, הלילה היחיד שאנו אומרים בו פעמיים הלל, פעם אחת בשעת התפילה ופעם שניה בשעת הסדר. "השכל וידוע אותי", לילה קדוש זה הוא זמן מסוגל להשגת גדלותו יתברך שמו.

והרבי האמרי חיים הוסיף עוד קוועטש נוסף. לא כתוב "ידע" לשון עבר, אלא "וידוע אותי", אפילו אם יהידי לא ידע עד היום, עד עכשיו הוא לא השיג כלום, עם כל זה בליל הסדר הוא יכול לזכות להשיג את רוממות הבורא יתברך שמו.

וראויים הדברים למי שאמרם, הרבי הקדוש האמרי חיים שידוע היה מדבר כל השנה מתוך געגועים והשתוקקות ומתוך ברען על ליל הסדר.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ב' דחווה"מ פסח תשפ"ב, א, שקלים דף ט')

מפקיע מידי שיעבוד

השבוע נלמד אי"ה בדף היומי (יבמות דף מ"ו ע"א) את דברי רבא: "הקדש חמץ ושחרור מפקיעו מידי שיעבוד".

הגאון הנודע רבי יוסף ליברמן שליט"א

כאן הבן שואל מאביו שבשמים

בספר הקדוש בית אהרן (קרלין) בהגדה של פסח מובא ווארט נורא: "בפסח דשנת תר"ד בשעת הסדר אמר [הבית אהרן זצוק"ל]: אבי זצוק"ל [הרה"ק רבי אשר מסטאלין ז"ע] אמר, כאן הבן שואל, פירוש 'שואל' הוא לשון שאלה ובקשה, רצה לומר כאן יכול הבר ישראל לשאול ולבקש מאביו שבשמים כל מה שצריך ולקבל חיות על כל הדברים בלילה הזה, ולהשיג מה שלא עמל ויגע על זאת".

היו צדיקים שכל השנה בערו במצוות של ליל הסדר. הרבי הקדוש מרן האמרי חיים מויז'ניץ זצוק"ל, בגעגוע הרב שלו, בהשתוקקות הנפלאה לקיים מצות אכילת מצה, היה כל השנה מדבר על הלילה הקדוש של ליל הסדר. ולפני היום טוב של פסח הוא היה פוקד את הציון של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי במירון, והיה מתפלל לרבנו של עולם שיזכה לאכול את המצה מתוך דעת. הדבר הכי חשוב שאדם יכול וצריך לבקש בלילה הזה של ליל הסדר, זה דעת. הגמרא אומרת "כל המענג את השבת נותנין לו משאלות לבר", אומר על כך הרבי הקדוש השם משמואל זצוק"ל, מה זה "משאלות לבר" - שידע מה לשאול. מה הוא יכול לבקש? הדבר הכי חשוב זה דעת.

וכמובן שלאחר תפילות כאלה, בזמן שהרבי האמרי חיים אכל את הכזית מצה, בערו פניו כלהבת אש. אשרי עין ראתה זאת!

ואם הזכרנו את הרבי האמרי חיים, נזכיר מה היה אצל רבן של ישראל, דער הייליגער חתם סופר זצוק"ל. וכך סיפר הגאון הצדיק רבי עקיבא סופר דער פרעשבורגער רב על זקנו מרן הגאון הקדוש החתם סופר, שבילל הסדר בערו פניו כלפיד אש, ופניו היו כל כך מאירים כמו שמש בצהריים. וכשהתחתן בנו הגאון הקדוש מרן הכתב סופר זצוק"ל, סיפרו בנותיו של החתם סופר לרבנית חוה לאה אשתו של הכתב סופר, כי בליל הסדר אי אפשר להסתכל על אביהן מגדל האור שבוער בפניו, אולם היא חשבה שכנראה הן מגזימות. כשהגיע ליל הסדר, והיא ניסתה להסתכל בפניו היא פשוט לא הצליחה. לימים סיפרה לנכדה הרב מפרשבורג זצוק"ל: בדיוק כמו שאי אפשר להסתכל על השמש בשעת הצהריים, כך לא יכולתי להסתכל בפניו הקדושים של חותני הקדוש מרן החתם סופר...

שנזכה שיהיה לנו דעת מה לבקש בליל הסדר, ונזכה להיזהר ולהישמר ממשוהו חמץ, שיהיה לנו חג כשר ושמח, ושהאור של ההייליגער יום טוב פסח, ילווה אותנו כל השנה, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור, י"ב ניסן תשפ"ב, א, שקלים דף ד')

איפה אתה אווח עם הפסח

ביום טוב קבלתי לידי ספר "אמרות טהורות על המועדים וחודשי השנה", מדברות קדשו של הרה"ק מרן הרבי

מיני מתיקה

על הפסוק בשירת הים "מכון לשבתך פעלת ה'", אומר רש"י הקדוש: "מקדש של מטה מכון כנגד כסא של מעלה". בפשטות מדובר על בית המקדש. אך חשבתי לומר בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא בדרך רמז, בית הכנסת נקרא מקדש מעט. וכמו שלמדנו במסכת מגילה (דף כ"ט ע"א): "ואהי להם למקדש מעט, אמר רבי יצחק, אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות". וכונת הפסוק היא שהקב"ה נמצא עם כלל ישראל, ומשרה שכינתו בבתי כנסיות ובתי מדרשות. זוהי כונת רש"י: "מקדש של מטה מכון כנגד כסא של מעלה", כשיהידי נכנס לבית הכנסת, לבית המדרש, הוא צריך לחשוב שהוא נמצא כנגד כסא של מעלה, להיכנס בבחינת "בבית אלקים נהלך ברגש", עם יראת שמים, עם התרגשות, שירגיש שהוא נמצא במקום קדוש.

היטב את השאלה, ענה לרבי: מה אני יכול לעשות, יש לי יצר הרע גדול מאוד ואיני יכול להשתחרר ממנו.

ענה לו הרבי מינייה וביה: אתה יודע? הגמרא אומרת "הקדש מפיקע מידי שיעבוד", אם אדם מנסה לקדש את עצמו מעט, זה מפיקע אותו מהשיעבוד של היצר הרע...

בספרו הנפלא משנת יוסף (על אגדות הש"ס) מסביר את דברי הגמרא בדרך רמז. האדם בעולם הזה הוא משועבד תמיד ליצר הרע המנסה כל הזמן להילחם איתו ולשעבד את כל מוחו ורוחו לצד הרע, ועל האדם כל הזמן ללחום איתו ולהשתחרר מהשיעבוד שלו. והכמינו ז"ל נתנו על זה שלש עצות איך להילחם עמו, ושלשתם רמוזים במאמר הנ"ל "הקדש חמץ ושחרור מפיקע מידי שיעבוד".

העצה הראשונה היא "הקדש", כלומר שהאדם יקדש עצמו אף במותר לו כדי שלא יגיע ח"ו לידי נגיעה באיסור. העצה השנייה היא "חמץ", להזהר ולהישמר בפסח ממשוהו חמץ, וכמו שמובא בשם האר"י ז"ל שהנזוהר ממשוהו חמץ בפסח מובטח לו שלא יחטא כל השנה. והעצה השלישית היא "שחרור", כלומר לעסוק בתורה הקדושה ועל ידי זה להיות משוחרר וכמו שאמרו חז"ל אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, והעסק בתורה היא עצה נפלאה להשתחרר מרשתו של היצר הרע ולהפקיע מידי השיעבוד אליו.

נסיים בסיפור נפלא שסיפר ידידי הרה"ח שלוחא דרבנן ר' מנחם אליעזר מוזס שליט"א. פעם פגש הרה"ק בעל הדמשק אליעזר מו"צניץ צוק"ל ביהדי שירד קצת מהדרך. פנה אליו מרן הדמשק אליעזר בפנים חביבות ושאל אותו: "מה קורה איתך ידידי?". הלה שהבין

דברי חיזוק בענין קירוב רחוקים מהרבי הקדוש רבי קלונימוס קלמן מפיאסצנא צוק"ל מתוך ספרו "אש קודש"

ברוך המקום ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל ברוך הוא, כנגד ארבעה בנים דברה תורה. להבין מה הוא הברכה שמברכין אותו יתברך על שדברה התורה כנגד ארבעה בנים.

ואפשר כי כבר דברנו מזה שבאותו הפסוק שרמזה התורה תשובה לבן רשע, רמזה תשובה לשאינו יודע לשאול, "והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים".

ופשוט אפשר לומר שבאמת אין כוונת התורה שנרחק אפילו את הבן רשע, רק כיון ששניהם הם בבחינת שאינו יודע לשאול ולפתוח בקדושה, זה לפי שאינו יודע לגמרי לשאול, והרשע יודע ידיעות לא טובות, ואת הטובות אינו יודע לשאול. לכן לשניהם משיבה התורה בפסוק אחד, איך לפתוח להם בקדושה ואיך לקרבם, רק לשאינו יודע לגמרי די ב"והגדת" וכו' ובזה "את פתח לו", ולהרשע שיש לו ידיעות לא טובות ובשביל זה אינו יודע לשאול בקדושה, צריך להיות מקודם "הקהה את שניו" ובזה "את פתח לו" ותקרבהו.

והנה אנו אומרים באהבה רבה: "אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו בינה" [שאנו מזכירים שהוא אבינו], כלומר כיון שהקב"ה מקיים את כל התורה, והרי "ולמדתם אותם את בניכם לדבר בם" הוא גם כן מצוה בתורה, לכן אבינו שאתה מצווה כביכול במצוה "ולמדתם את בניכם" - תן בלבנו בינה.

וזהו שאומרים "ברוך המקום וכו' ברוך שנתן תורה וכו' כנגד ארבעה בנים" וכו', כי כיון שמצוה מן התורה לשוב ולקרב כל מיני הבנים, חכם, תם, שאינו יודע לשאול, ואף על הרשע לא אמרו בזה "אל תען כסיל כאלתו פן תשוה לו גם אתה" (משלי כו, ד), או כמו שאמרה הגמרא סנהדרין (לח:): שלאפיקורס ישראל אסור להשיב, רק את כולם עתה ישוּבו ויקרבו. לכן גם הוא יתברך יקיים עתה מצוה זו, כי אפילו חס וחלילה מי שהוא רשע, כבר קיימו די בנו "הקהה את שניו" ויקרבנו מעתה אליו יתברך ברחמים.

ואפשר שלכן אומרים אחר כך "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו", לומר שכבר היה כך לעולמים שהיו כל כך רחוקים וקרבתו המקום לעבודתו.

מקולמוסם של הקוראים

מאחרוני הנביאים, אבל עדיין לא הגיע למדרגת הנביאים שהיו בדור קודם, כדוגמת עמוס, שהיה רועה בקר. ענה לו רבי עקיבא: לא רק שהגעתי לעמוס, אלא אפילו הגעתי למשה רבנו, שהיה רועה צאן.

והנה 'עמוס' (176) ו'משה' (345) שוים יחדיו 521. 'יונתן' (+5 516) האותיות של שמו) גם שווה 521. אומר רבי עקיבא ליונתן, שהוא לא פחות ממנו, והוא, רבי עקיבא, הגיע בקבלתו, לא רק לעמוס, אלא אף למשה רבנו.

ופירושו זה של המהרש"א אכן משתלב יפה במסופר במסכת מנחות (דף כ"ט ע"ב) על משה שעלה למרום ושם אמר לו הקב"ה שעתיד רבי עקיבא לדרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות.

בכבוד רב ובידידות, **רפאל מגיד**, בעל מחבר ספרים הכוללים חידושי תורה ותלמוד על דרך הגימטריאות - כמים לים מכסים, דרך אברהם, כאל תערוג.

לכבוד גליון "מתיקות הדף היומי" הממתיק את לימוד התורה ללומדיה.

הנה רעיון שחשבתי עליו בעת שלמדנו את הדף היומי, יבמות דף ט"ז.

הגמרא מספרת שם שיונתן אחיו של רבי דוסא בן הרכינס אמר לרבי עקיבא: אתה הוא עקיבא ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו? אשריך שזכית לשם, אבל עדיין לא הגעת למדרגת רועי בקר. ענה לו רבי עקיבא: אפילו למדרגה של רועי צאן לא הגעתי.

המהרש"א מביא פירוש הפוך: שיונתן אמר לרבי עקיבא שהוא - רבי עקיבא - שמע מחגי הנביא שהיה

מאוצרות המועדים

הרבי הקדוש רבי יוחנן מטאלנא צוק"ל ישב פעם בליל הסדר עם בניו ונכדיו, ולפתע נכנס אחד מנכדיו הקטנים עם בקבוק בירה. מיד קמה בהלה, כל המסובים התחילו לצעוק כשהילד עומד נבוך ולא יודע מה רוצים ממנו. הרבי הקדוש השתיק את כולם, ובשלוה אופיינית ניגש לתינוק ואמר לו בקול רגוע: "תניח את זה על הרצפה, מוישלה". הוא הפך על זה קערה, ובקול שמח אמר לתינוק: "תודה רבה לך, מוישלה, שבזכותך אני יכול לקיים את מה שאמרו חז"ל כופה עליו כלי"...

נקודה למחשבה:

בהגדה של פסח "שם משמואל" מובא: טעם שחמץ אסור מן התורה משש שעות ולמעלה, שלא מצינו כמותו בשום איסור, דהנה אאמו"ר האבני נזר אמר בשם רבו החידושי הרי"ם דלעולם לא מצינו הרחקה מן התורה רק מדרבנן, חוץ ממקום אחד, והוא "מדבר שקר תרחק", כי השקר הרחיקה התורה כל כך וציוותה לנו להרחיק הימנה ככל האפשר. והנה החמץ הוא שקר כי הוא תופח יותר ממה שיש לו באמת והוא רק אויר בעלמא. ולכן גם בזה ציוותה התורה לעשות הרחקה משש שעות ולמעלה.

מקדשי תיראו

חג הפסח • תשפ"ב | עלון מס' 31

שויתי ה' לנגדי.... הלכות והנהגות בהכ"נ

היציאה מבהכ"נ

כשיוצא מבהכ"נ¹ יאמר: ה' נחני בצדקתך למען שורךי הישר לפניך, ומשתחוה² ויוצא, כשם שבמקדש כשגמרו העבודה היו משתחוין ויוצאין³ (רמ"א ומשנ"ב סוף סי' קל"ב).

ראוי להזהר⁴ כשיוצא מבהכ"נ, שלא יצא ואחוריו להיכל שיש בו ס"ת, אלא יצדד עצמו לצדדין (מג"א סוף סי' קל"ב, וציין אליו המשנ"ב שם).

כשיצא⁵ מבית הכנסת אסור לרוץ ואף לא לפסוע פסיעה גסה, לפי שמראה עצמו שעייב בהכ"נ דומה עליו כמשאוי. במה דברים אמורים כשהולך לעסקיו, אבל אם יוצא על מנת לחזור, מצוה לרוץ כדי לחזור מהר. וכן אם יוצא מבהכ"נ לבית המדרש כדי ללמוד תורה (שו"ע ומשנ"ב סי' צ"ט).

¹ מקור דין אמירת פסוק זה הוא מהכל בו בהל' ברכות (סי' פ"ז), ושם משמע דמייירי בכל פעם שיוצא מבהכ"נ ולא דוקא אחר התפילה. ועיין מה שכתבנו בזה בהוספות ועיונים בסעיף ג'. אכן לענין ההשתחויה, מזה שכתב המשנ"ב דזהו כמו במקדש אחר גמר העבודה, משמע קצת דזהו דוקא כשיוצא אחר התפילה שהוא כנגד עבודת הקרבנות, ולא כשיוצא אחר הלימוד. אבל אין זה מוכרח.

² עיין בשו"ע (סי' ק"נ ס"ה) דאין פותחין פתח בית הכנסת אלא כנגד הצד שמתפללין בו, כדי שישתחוון מן הפתח נגד הארון שהוא ברוח שמתפללין נגדו. ובספר עמק ברכה (לאבי השל"ה, ח"ב סי' מ"א) העתיק בשם הרוקח ז"ל, 'השתחוון לה' בהדרת קודש', גדול השתחוואה שנאמר 'השתחוון' ולא אמר ויעבדו ויתפללו, על כן יזהר כל אדם כשכא לבית הכנסת או יוצא שישתחוה כלפי הארון. אר"י לא נברא הכל אלא בזכות השתחוואה, ואברהם לא שב מהר המוריה אלא בזכות השתחוואה דכתיב 'ונשתחוה ונשובה אליכם'. וכתב העמק ברכה דהשתחוואה זו שכתב הרוקח הוא שישחה האדם עד שיתפקקו כל חוליותיו, ויזכור בעת ההיא שפל מצבו ויכיר בוראו, זהו שאמר דוד 'אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך ביראה גדולה והתעוררות רב'.

³ עיין בביאור הגר"א כאן מה שציין בזה. ועיין עוד באדרת אליהו (פרשת כי תבא) על הא דכתיב אחר הבאת ביכורים 'השתחוית לפני ד' אלהיך', שכתב ז"ל, זה כלל כל היוצא מבהמ"ק צריך השתחוואה.

⁴ אמנם מדינא מותר בזה, וכמו שכתב בשעה"צ (סי' ק"נ ס"ק י"ג) דיש היתר לרבנים לדרוש אצל ארון הקודש אף שאחוריהם להיכל, משום דהס"ת היא ברשות אחרת והוא רק לפי שעה.

⁵ באלפסי זוטא (להרמ"ע מפאנו, ברכות דף ו' ע"ב) כתב דאיסור זה הוא עד שיהא רחוק מבהכ"נ ארבע אמות. ויש לעיין בכוונתו, אם רצה לומר דבעיני שיהיה רחוק מוחץ לכל הבנין ד' אמות, או דסגי במה שיצא מפתח בהכ"נ עצמה ונתרחק ד' אמות, ואף שהוא עדיין בעזרה שלפני בית הכנסת.

(משכנותיך ישראל)

יראת הרוממות

פנינים נפלאים בחומרת קדושת בהכ"נ

כן! - מותר לך ליתן לו סטירה!

לקראת השלושים של רבינו הגדול שר התורה מורינו הרב ר' שמריהו חיים קניבסקי זצ"ל נביא מקצת הדברים ששמעו מפי קודשו.

שמעתי מהמשפיע המפורסם הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שפעם אחת הגיע יהודי אל הגאון האדיר רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל ושאל שאלה: בבית המדרש שהוא מתפלל, מתפלל גם יהודי מבוגר, אמנם בעת התפילה מדבר אותו יהודי מבוגר עם מתפללים אחרים, והוא מפריע מאוד לסדר התפילה - היהודי אמר לרבי שלמה זלמן - שהוא הוכיח אותו כמה פעמים שיחדל ממנהגו הרע, אמנם הלה לא שת לבו לדבריו, והוא ממשיך במנהגו הרע לשוחח בעת התפילה - ועל כן - אומר אותו יהודי - נפשי בשאלתי - האם מותר לי ליתן לאותו יהודי סטירה (שכן רק כך יתכן שהלה יעמוד על חומרת המצב, השיב לו הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל: כן! - מותר לך ליתן לו סטירה!

נורא נוראות! - הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל שהיה גאון גדול במדות, והיה נזהר בבין אדם לחבירו בכל דקדוקיה - וכאן פסק שמותר ליתן לאותו יהודי ששח בעת התפילה סטירה?! אלא מאי, רבי שלמה זלמן בהבחנתו הדקה והעמוקה הבין, שאותו יהודי ששח בעת התפילה, כמוהו כמחבל! - שכן כמו שכל בר דעת מבין, שאם מחבל יכנס לבית המדרש ויאיים על כל באי בית הכנסת, ויתחיל לעשות צרות ל"ע, אז הדבר מובן מאיליו שמותר ליתן לו סטירה - אם יש סברא שבכך יסתלק משם - אז למה שכאן יהיו פני הדברים שונים...

בדרך אגב - שלחתי לאחרונה להגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א (זצ"ל) את השאלה הנ"ל - לא כתבתי לו את הפסק של הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל - אלא כתבתי שאני רוצה לדעת מהי דעתו - דעת תורה - במקרה שכזה שיש יהודי מבוגר שמפריע לתפילה, ועל אף ההפצרות וההוכחות הוא עדיין ממשיך לדבר ולהפריע למתפללים, האם מותר ליתן לו סטירה, בתקוה שבכך יעמוד על חומר הדבר ויפסיק לדבר, והשיב לי רבי חיים - ש"כן" - אפשר ליתן לו סטירה! [כידוע, שרבי חיים - בדרך כלל - משיב על השאלות בענייני הלכה שהוא נשאל עליהם - שמסתכמים באלפי אלפים שאלות שנשלחות אליו מכל קצווי תבל - בלשון קצרה, באופן שאינו נשמע דעתו להלכה למעשה - תשובתו לרוב השאלות הוא "יתכן" וכדו', אבל כאן, הוא השיב דעת תורה ברורה להלכה ולמעשה, שכן! - מותר ליתן סטירה!] ומובן הדבר בעומק, כי אותו המדבר מפריע ומעכב מלהתקבל - לא רק את תפילתו שלו, כי אם את התפילות של כל המתפללים באותו בית מדרש - שח"ו לא יעלו לשמים - ולכן מובן למה הדבר חמור כ"כ שגם

<<<<<<

"העלון נועד לחזק את ענין קדושת בהכ"נ אלא תקרא אותו בשעת התפילה וקריאת התורה"

אפשר לסטור לו על פניו. כמשי"כ הגה"ק מרן החתם סופר זי"ע (בדרשה לפי דברים וז' אב שנת תקס"ב, ד"ה כתיב בהפטרט ט"ב) אומר דבר נורא, שאם אדם מתנהג בבית הכנסת בבזיון - הוא מדבר באמצע התפילה, או שהוא מדבר שם דברים בטלים, וההבל של דברים בטלים הלא הוא טמא - אז מתלבש במ שר של חוץ לארץ ומקבל את התפילות ומכניסם אל החיצונים, והוא כעובד עבודה זרה רח"ל, עיי"ש .

ובעבודת ישראל (מס' אבות פ"ה, מ"ה) כתב, שזה מעכב גם את תפילתם של שאר מתפללי הבית הכנסת, עיי"ש באריכות.

לכן צריך להיזהר שלא לדבר בבית הכנסת שום דיבור קל חוץ מן התפילה, כי כשמדבר דברים בטלים דומה כמי שמדבר עם המלך והופך פניו ממנו ואומר אדוני המלך אי אפשי לדבר עמך רק אדבר חפציו בזה הוי דוחק רגלי השכינה ח"ו. ואף שאר העם המתפללין בכונה תפילתן, גם כן יוכל להיות שלא תקובל ח"ו תפילתם בעון האחרים, ומכל שכן בשעת חזרת הש"ץ ובשעת קריאת התורה שצריך לשמוע דברי הש"ץ, כי הוא דוגמת משה שעמד בהר סיני והשמייע הדיבור מפי הגבורה לישראל .

ויתכן לומר יותר, שאפילו אם הוא אינו מפריע לאחרים בפועל, כגון שהוא מדבר רק בשקט, והאנשים אינם מופרעים מלהתפלל - מכל מקום לפי מה שנתבאר ששעצם השיחה בעת התפילה מעכב את התפילות מלעלות למרום, יש לומר שמכל מקום יתכן שאפשר לתת לו סטירה - אם הוא אינו מפסיק מלדבר - שהרי הוא מפריע לתפילותיו להתקבל לרחמים ורצון... (נועם שיח)

ההרגל מצנן אש הקדש

כתב רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ב "שיחות מוסר" (מאמר טז):
 הקב"ה מורה למשה רבנו לצוות את אהרון הכהן (ויקרא טו, ב):
 "ואל יבא בכל עת אל הקדש... ולא ימות כי בענן אראה על הכפורת". פירש רש"י: "כי בענן אראה" - כי תמיד אני נראה שם עם עמוד ענני, ולפי שגילוי שכינתי שם, יזהר שלא ירגיל לבוא".
 ויש להבין, מדוע שלא ירגיל עצמו לבוא, הלא אדרבה, על ידי שיבוא בכל עת יזכה לגילוי שכינה תמידית?
 אלא, שבאדם פועם רגש של קדושה ורוממות, והרגש הזה מחמם ומלהיב אותו לעבודת ה'. ככל שהרגש עז יותר, כך האדם מתעלה ומתרום למעלות רמות יותר. האויב הגדול ביותר של הרגש הזה הוא ההרגל! כח ההרגל מצנן את אש הקודש הבערת בו, עד שהיא דועכת כליל.

אדם עובד את ה', לומד, מתפלל, מקיים מצוות בהתלהבות, אך כח ההרגל מצנן את רגש ההתלהבות ומרחיק את האדם מבוראו. אמנם הפעלות החיצוניות ממשיכות כהרגלן, אך ההתלהבות ולהט מצטננים וכבים. ועל כך מזהיר הנביא (ישעיהו כט, ג): "יען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחק ממני ותהי יראתם אתי מצות אנשים מלמדה". הפה והשפתים פועלים, אך הלב כבוי.

ועיקר עבודת האדם היא לשמור את ההתלהבות, לשמור על הלב לבל יצטנן בעבודת ה', לבל תהיה יראתו כמצות אנשים מלמדה. מי לנו גדול מאהרון הכהן קדוש ה' אשר בטרם נכנס לפני ולפנים הוא פירש שבעה ימים פרישה של קדושה. ואף על פי כן הוא הזהיר בכל חמרת הדין: "ואל יבא בכל עת אל הקודש" - לפי שגילוי שכינתי שם, יזהר שלא ירגיל לבוא".

כאשר ביאתו אל הקודש תהיה לעתים רחוקות, או אז בכל פעם שיבוא אל הקודש לבו יתמלא על גדותיו ברגש ולהט של קדושה ורוממות הרוח.

ומטעם זה אומר הנביא יחזקאל (מו, ט): "ובבוא עם הארץ לפני ה' במועדים הבא דרך שער צפון להשתחוות יצא דרך שער נגב, והבא דרך שער נגב - יצא דרך שער צפונה, לא ישוב דרך השער אשר בא בו כי נכחו יצא". מדוע יש להקפיד שהכנס אל המקדש דרך שער אחד יצא משער אחר?

כתב החסיד יעב"ץ בפרושו למסכת אבות (א, ד) כי כאשר בא האדם אל מקדש ה' לבו מתמלא רגש ולהט של קדושה ממראה עיניו. ככל שהוא מתרגל למקום המקדש, כך הולך ומתקחה רגש ההתפעלות שלו. לכן נצטוו ישראל שלא לעבור באותו שער פעמיים, כדי שלא יתקחו רגשותיהם כלפי השער והכתלים עד שישוו בעיניהם לשער ביתם ולקירות ביתם.

כמה לקח ומוסר עלינו ללמוד מכך על חובת מורא מקדש מעט. אמנם ככל שהאדם מרבה לבקר בהיכל ה' ומשכים ומעריב לבתי כנסיות ובתי מדרשות - כך גדולה מעלתו. אך במעלה גדולה זו גופא טמונה סכנה גדולה שרגילותו תקחה בו את הרגש של מורא מקדש עד שינהג כאילו זה ביתו ויבוא לשוחח שיחת חולין בין כתלי בית ה'. לכן האדם זקוק בתמידות לעורר בו את רגש המורא והכבוד של בית ה', שלא יצטנן בו להט אש הקודש של הזכות הגדולה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

(הס בהיכל קודשו)

ועל נפלאותיך
 סיפורי ישועות בזכות שמירת קדושת בהכ"נ

שרשרת סיפורי הנפלאות שלא נפסקת...

פלא אחרי שנה, בפרשת כי תשא, נולדה לו בת למזל טוב. בדיוק באותו יום שקיבל על עצמו להיזהר בדבר זה, באותו יום לשנה שלאחריה עמד על הבימה, שבחמה ובטוב לבב, ונתן שם לבתו שנוולדה לו למזל טוב, הלה סיפר בהתרגשות, שכל הרואה ושומע יראה בחוש כי מן השמים מחשיבים מאד למצוה זו, ובפרט שהניסיון קשה עד למאוד, על כן בשכר זאת כנראה שומעים לתפילתם של אותם הנוהרים בזה, וכל אחד רואה בחוש נסים גלויים בעיניו זה. הוא ביקש לפרסם דבר זה בקרב כל ישראל, למען ידעו דורותיכם כי סכרה הרבה מאוד על פי פעלו, להיפקד בכל מילי דמיטב. עד כאן קטע מדרשה שהשמיע הרה"צ רבי מאיר מיכאל גרינוואלד שליט"א. לפני כמה שנים בלונדון,

מעשה נפלא אירע אצל יהודי אחד אשר המתין שנים רבות להיפקד בזרע של קיימא. בצר לו כנס להגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א (זצ"ל), ונפשו בשאלתו להיפקד בדבר ישועה ורחמים. ענה לו הגאון שליט"א: "עס איז דא א מצוה נישט צו רעדן ביים ליינען, אבער אזוי ווי ליידער איז עס נפרץ געווארן ביי מענטשן, איז עס מסוגל במיוחד געהאלפן צו ווערן. זיי זיך מקבל מהיום והלאה נישט צו רעדן ביים ליינען, אפילו בין גברא לגברא, און אפילו בדברי תורה, ובזכות דעם וועסט דו געהאלפן ווערן (יש מצוה לא לדבר בקריאת התורה. לצערנו הענין נפרץ, ולכן זה מסוגל להיוושע! תקבל על עצמך מהיום והלאה לא לדבר אפילו בין גברא לגברא, ואפילו בדברי תורה, ובזכות זאת תיוושע). ברכת הצדיק נתקיימה במלואה, ובזכות ששמר פיו ולשונו מלדבר בעת קריאת התורה זכה כעת חיה ולאשתו בן . והנה האיש הזה סיפר המעשה לחברו, וחברו לחברו, עד שהגיעו הדברים לאדם אחד שאף הוא היה זקוק לזרע של קיימא. היה זה בליל שבת קודש פרשת כי תשא, בעת הליכתו בדרכו מבית המדרש לביתו. אז הגיע לאזניו סיפור זה, ומיד החליט: 'חבר אני לכל אשר יראוך', גם אני אצטרף לחברת 'שומרי פייהם ולשונם מלדבר בעת קריאת התורה', ואולי בזכות זאת אזכה לזרע של קיימא, בצפרא דשבתא הארון

"היה באותו שבת שבת עליה - 'אויפרוך' של אחי הקטן, היה לי קשה מאד אבל מה לא עושים בכדי להפקד בזש"ק"

הקודש נפתח , מוציאים ספר התורה, והוא כאלם לא יפתח פיו. לא בקלות הגיע לו קבלה זו, הוא לא מהאנשים הנחבאים אל הכלים, הוא היה מהאנשים הרועשים סביבם, מהאנשים הרגילים לשבת בחבורה... וכיון שסגר פיו... הסתכלו עליו בצורה מוזרה! אה! היה מיר קווארן א פרומער... (אה, נהיית פרומער...). אבל קבלה זו קבלה, הוא לא ניחם מפני המלעיגים עליו! הוא רצה לעשות לעצמו סימן ההצלחה ה' דרכו אם לא, במוצ"ש התיישב ורשם לעצמו פיתקא בזה"ל: "בשבת קודש פרשת כי תשא סיפר לי ר' משה מה שאמר הרב שליט"א שיהיה לשמוע קריאת התורה בלי דיבור אפלו בין גברא לגברא, ובזכות זאת יזכה להיפקד בזרע של קיימא. ובעניישיית התחלתי למחרתו להיזהר בזה, כן יעזור השי"ת להלאה". את הפתק הניח בתוך הרוחש שלו אצל פרשת כי תשא. והנה, ראה זה

הדרשה הופיע במילואו בגליון נקדישך בשנה שעברה בחודש טבת שנת תש"פ העעל"ט. ובפי' פרשת כי תשא' תש"פ העתיקו סיפור זה בעלון הנפלא 'קנין תורה' ש"ל ע"י חסידי תולדות אהרן בירושלים עיה"ק, לפני כמה שבועות התקשר אליהם אחד הקוראים, ובהתרגשות רבה הוא מוסיף על השרשרת סיפור נוסף. וכך סיפר: "הגליון של פרשת כי תשא תש"פ, הגיע אלי בשנה שעברה בליל שבת קודש פרשת כי תשא, קראתי הסיפור והתרגשתי מאד, הרי גם אני, כבר כמה שנים אחרי חתונתי, עדיין ומחכה בכליון עינים להושע בזש"ק, הגעתי לביתי הריק מילדים. וסיפרתי לבני ביתי הסיפורים הנ"ל, והכרזתי: "הנני מקבל עלי קבלה זו שלא לדבר בשעת קריאת התורה גם לא בין גברא לגברא, בזכות זה הנני מקוה להיפקד בדבר ישועה ורחמים". יצוין, שהיה באותו שבת שבת עליה - 'אויפרוך' של אחי הקטן, והתקבצו כל בני המשפחה להשמחה, שנערכה אי שם בין חצר בית המדרש ובין הגוזזטראות... והנשים באופן מצומצם בעזרת נשים המאולתר... המצב היה אז בתחלת מצב הקורונה. וגם היה הרבה ממה לדבר, בפרט כשנמצאים לא במקום הקבוע בביהכ"נ... תאמין לי, היה לי קשה מאד לעצור בדיבורי, אבל מה לא עושים בכדי להפקד בזש"ק, אין צורך לסיים הסיפור, שכעבור שנה, בשנת תש"פ, זכיתי לחתוך בן ולהניסו בביתו של אברהם אינו

באר בשדה

נסמכת • סוכן • תל אביב

שבת
שבתית

גליון 330
הג הפסח תשפ"ב

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט * מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט *

הזירות בהנכות ליל הסדר

מעשה באדם פשוט אשר טרח ועמל בימים לפני החג כדרך כל בני ישראל, ביגיעה גדולה ובעבודה יתירה. ובבוא ליל התקדש חג, מרוב עייפות, אמר לבני ביתו: "אולי כדאי הדבר שננוח קצת בכדי לאגור כוחות חדשים, ונוכל אחר כך לערוך את הסדר". אכן כך עשו, והלכו שניהם לנוח קמעה. אלא שמרוב עייפות וטרדה חטפתם שינה עמוקה, וכך נמשכה שינתם כל הלילה עד הבוקר. והי כאשר הקיץ האיש משנתו, וראה שכבר הגיע הבוקר, הבין שישן כל ליל הסדר ולא קיים כל מצוות החג. הרי שכל טרחתו והכנתו לליל הסדר ירדו לטמיון, שהרי לא עשה כלום ממצוות הלילה... מעובדי אלו ז"ל ניקח מוסר השכל גם לעניינינו, שצריך האדם להיזהר, שאף לאחזק שהכין עצמו בכל מיני הכנות לקראת החג, מכל מקום עדיין צריך לאחוז ראש בבוא עצם היום-טוב, שלא יבזבז ולא יפספס אותו ח"ו. וכן שלא יאבד שאר המצוות היומיות כקריאת שמע ותפילה בכונה ובזמנם, ולימוד התורה, ושאר ענינים, שלפעמים מרוב הטרדות וההכנות נכשלים ח"ו בהם. וההכנס עיניו בראשו ויזהר בכך הרבה.

קדש ורחץ

רמז בעל המסדר הגדה בסימן של סדר פסח "קדש ורחץ", פירוש שזהו מעלת לילה זו הראשונה של חג הפסח, כי בכל קבלת הקדושה, צריך מוקדם לרחוץ ולטהר את לבו מכל וכל, כדי שיוכל לקבל הקדושה, ועל כן חייב אדם לטהר עצמו ברגל, פירוש קודם הרגל, כדי שיוכל לקבל אל תוכו קדושת אור ה' המאיר בכל רגל ורגל לפי ערכו. ולא כן היה ברגל חג המצות, שהקדושה היתה מוכרחת להאיר פתאום אל תוך הרע, וכל הרע היה נדחה ונתבטל ממראות אור הגדול, ואח"כ היה הציווי לרחוץ ולטהר, להכין עצמו לקבלת התורה, וזה 'קדש ורחץ', שתחילה האיר אור הקדושה, וקידש את ישראל בקדושתו, ואח"כ 'ורחץ', שציוונו לרחוץ ולטהר עצמנו.

כל המרבה לספר

וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי "זה" משובה. שכל המרבה לספר ביציאת מצרים, ולפרסם ולגלות כבוד מלכותו, הרי "זה" ית"ש שנקרא (שמות טו, ב) 'זה' ק"ל-יהי משובח', ומתגלה כבוד מלכותו. [בס' אוהב שלום מובא שזה אחד מג' דברים שהרה"ק רבי שלום מקאמינקא ז"ע היה נוהג לומר בשם רבו הרה"ק מראפשיץ ז"ע בשעת הסדר מדי שנה בשנה].

ולא זכיתי שתאמר

תמה הרה"ק ה"בית אהרן" מקארלין לכאורה מהו הלשון 'שתאמר' והלא הול"ל 'ולא זכיתי שיאמרו', ויש לומר שענין יציאת מצרים מוטל על כל א"א החיוב להמשיך על עצמו ענין סיפור יצי"מ כל אחד לפי מדרגתו וענינו, וזהו שאמר ראב"ע שלא זכו ישראל שתאמר פ"י שכל אחד רגיש שיאמר מעצמו הסיפור יצי"מ, 'בלילות'

שריפת הנר של הבדיקה

טעם למנהג שנוהגים לשרוף גם את הנר של הבדיקה והלא לא נגע בחמץ. ולכאורה היה צריך להצניעו למצוה אחרת, כגון לנר חנוכה או לנרות שבת, הואיל ואיתעביד ביה מצוה חדא וכו', ויש לתרץ דהנה לאחר שעשינו את שלנו ובדקנו את החמץ על ידי הנר, מרמזים בשריפתו שאנו מצפים שלשנה הבאה לא נודקק לו יותר אלא הקב"ה ישרוף בכבודו ובצמצו את החמץ הרע דהיינו היצר הרע ע"י האור החדש והגדול שיזרח בעת הגאולה השלימה.

(הרה"ק רבי יהושע מפבלוא ז"ל)

שיאונו יודע לשאול את פתח לו

הרה"ק הרבי ר' הירש מרימנוב ז"ע היה אומר, "אויף מיין ווארט דער שאינו יודע לשאול מאכט בעסער ווי אלע", [על דברתי - ה"שאינו יודע לשאול" עושה את זה טוב מכולם] והכונה הוא, כי בדרך הטבע כשאיש ישראלי צריך איזה ישועה, מכוון בשמונה עשרה באותה ברכה דמיירי בזה הענין שהוא צריך להושיע בו, למשל מי שצריך לרפואה מכוון בברכת רפאנו, אבל מתלמידי ה"בעל שם טוב" מוקבל שלא לעשות כן כי אם שיוונן בכל הברכות בשוה, והקדוש ברוך הוא שיוודע מה חסר לו, ימלא את חסרונו, וזהו הכונה, שאינו יודע לשאול, שמושם שאינו יודע על איזה פרט לבקש מהשם יתברך, ולכן מבקש שהקדוש ברוך הוא יעזרוהו בכל הענינים מאכט ער בעסער ווי אלע...

(הרה"ק רבי יהושע מפבלוא ז"ל)

"ואף אתה הקהה את שינוי"

הרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפולי ז"ע ביאר שהכוונה בהו"ש בחטחט השניינים יש סילוק הקליפות בככונות אכילה (ע"ש' הכוננות קידוש ליל שבת דרוש א'), וכשאינו בסגנון זה אינו בכלל גאוה, ואמרתו לו שיש לומר שלכך רצה יצחק אבינו ע"ה לברך ע"י סעודה שיביא עכשיו כדי שישלך הקליפות ע"י סגנון אכילה.

(הרה"ק רבי יהושע מפבלוא ז"ל)

למדו קידוש השם מן הצפרדעים

הגה"ק ה"שפת אמת" בחידושו למסכת פסחים, מקשה הקל"ח וחומר מן הצפרדעים: מה זה שאמרנו "ומה צפרדעים שאין מצווין על קדושת השם" הלא הצפרדעים נצטוו בפירוש "ועלו ובאו וגו' ובתנורין", ובדאי מה שמצווה הקב"ה לעשות, אפילו ללכת אל תוך כבשן האש, מחוייבים לעשות במסירות נפש, ולא שייך בזה "וחי בהם", וכמו שנתחייב יצחק לשמוע לאביו שנצטווה מפי הקב"ה להעלותו לעולה? אולם, יישב ה"שפת אמת", מדברי הז"ל במדרש (שיר השירים, פרשה ז), על הפסוק "זאת קומתך דמתה לתמר", למדנו שמתחילה מסרו חנניה מישאל ועזריה עצמם על דעת שיעשה להם נס, ואם כן כוונת הגמרא בשאלת "מה ראו וכו' היתה: על מה סמכו שיעשה להם נס? ועל כך תירצה הגמרא שלמדו זאת מן הצפרדעים. שהרי בצפרדעים נאמר "בתנורין ובמשארותין", הרי שלאחר שבאו לתנור חס"י צאו אחר כך אל העיסה, ואם כן ברור שניצולו מן האש מכיוון שעשו את שליחות

דהיינו כשהוא בחשכות ובכחית לילה, עד שבא בן זומא והוא דרש כל ימי חיין, שהוא כולל בתוכו כל המצבים.

(בית אהרן)

רשע מה הוא אומר

רשע מה הוא אומר. היינו שחלילה לומר ש'בעל ההגדה' מדבר חלילה ברשע גמור, אלא שמדובר באיש שהוא אומר נושא מתשובה, שמחזיק א"ע כי הוא מושוקע כ"כ ומדמה בנפשו כי אין לו תועלת ולא יועיל לו ההתחברות וההתכללות בכלל ישראל, ולזה יקרא כופר בעיקר, כי מוציא את עצמו מן הכלל ישראל, "ואף אתה הקהה את שינוי ואמרו לו בעבור זה עשה ה' ל"י דייקא בצאתי ממצרים, שגם במצרים היו ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה, ואעפ"כ גאל אותם הקב"ה, וכן עתה מחוייב כל איש ישראל להאמין ולומר בעבור זה עשה ה' לי דייקא, כי גם עתה בלילה הזה מתעורר כח זה שאפילו מי שהוא מושוקע מאוד ועומד בשפל המצב ובדיוטא התחנתונה בכח האמונה ובכח האחדות יכול לצאת מאפליה לאור גדול.

(שיטת ישראל)

שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו

כתב ה"שפת אמת" שחסד עשה עמנו הקב"ה בזה שחילק את כל כוחות סטרא-אחרא, שלא יהיה נמצא ביניהם האחדות, וזה שלא "אחד בלבד" עמד עלינו לכלותינו והכוונה בזה, כי אם היתה האחדות שרונה בין אומות העולם, אזי לא יהיה נשאר מישראל שריד ופליט, שכן היו עושין כל אשר זממו לעשות, ורק משום שאין בהם אחדות, והם רבים ביניהם לבין עצמם אין לא יכולים הם להוציא את מחשבתם מן הכלל הפועל ולכלות את כל עם ה'. והוסף עוד ופירש, בזה הכינס שנתן השי"ת לבני ישראל, והפיוזר שנתן להרשעים פיוזר להרבה דורות, בזה הצילנו מידם.

(שפת אמת)

כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח

וקשה וכי באמירה לבד תליא מילתא, הלא תכלית לילה זה היא לקיים כל המצות הללו בפועל, ואם כן איפוא מהו כוונת כל שלא 'אמר'. אלא הכלל הוא שקודם קיום כל מצוה צריך האדם להתפלל להקב"ה ולבקש ממנו שיהיה עשייתו כהוון, וזהו שאמרו כל שלא 'אמר' שלשה דברים אלו בפסח, כלומר שלא היתה אמירתו לגבוי בתפלה ותחנונים שיזכהו לקיים שלש אלה כתיקונם בחג הפסח, לא יצא ידי חובתו.

(הרה"ק רבי זאב מבראצ'ק ז"ל)

יו"ל על ידי
מכון 'תורת אמת שטפנשט'
הישמו לקבלת הגליון כל שבוע בדוא"ל
6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-6165110

בית הכנסת לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיין - לפנה"צ
כולל אברכים להוראה - אחו"צ
רחוב מורד"ש 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתחם בני הילדים * עקבי אברכים
מתחם כיתות התלמוד תורה
מתחם המפניה לישיבת קטנה
הכלל חסידית - אלעד
הרי"ף 35 אלעד

בית שטפנשט - גבעתיים
בקבר הצדיק שטפנשט
רח' רמב"ם 1 גבעתיים
כולל אברכים * בית כנסת * מדרשה
* מרכז מתנדבים לנוקמים

הכנסת אורחים ואש"ל ברומניה
לקבוצות יחידים - בהמשך מראש
במתחם קבר האדמו"ר הראשון שטפנשט
אליבטרה ריזה 2 שכונת פאקודיא-איסי רומניה

מפעל קמחא דפסחא
וקמחא דשבתא
עזר וסיוע למשפחות ברובות בימי
החגים ושבתות השנה.
אור מתתיהו
שיעורי תורה ברובי הארץ, כנסת חיזוק
ועזרי יחידות לעם שבשדות, בהשתתפות
גדולי המשפיעים ומזכ"י הרבנים

הספרייה התורנית ומוזיאון
להצגת יהדות רומניה
וזכר הצדיקים שטפנשט.

מכון תורני
"תורת אמת - שטפנשט"
להוצאת כתבי רבותינו הקדושים
לביט שטפנשט - רח"ץ - והכתי רומניה.

מפעל האנציקלופדיה
להכתי רומניה

מספרי המכון ניתן להשיג במשרדי המוסדות:
אנציקלופדיה מלכות שטפנשט בית רח"ץ ב"ח

אמות אמת - שטפנשט
רשפי קודש - רח"ץ
סגולת מלכים - ניסן
עלי זב"ח - ד"ר עניני ברת מילה
ח"ב עניני האקט
ח"ג עניני נישואין ומצות טאני.
חד"ד - פיונין וכו'
ילמדו ענינים - ברובי ורח"ץ
מנורי של משיח
נגונים עתיקים מביט שטפנשט
אלבום עם שני דיסקים

שפון חמתך אל הגוים

סיפור לפסח

שנת תש"ב כשרמוניה היתה תחת שליטת אנטונסקו, היה ביתו של הרה"ק ר' יצחק מבוהוש זצ"ל פתוח לכל דכפין ולכל דיצירן, וכל מי שהי' זקוק לעזרה וסיוע קיבל זאת ביד מלטפת בביתו של הרבי מבוהוש זי"ע. לביל הסדר היו מסובין אצלו כחמשים איש. לפני 'שפון חמתך' סיפר הרה"ק מנעה להלן: בכפר נידח לא הרחק מהעיר גר יהודי מוכסן, יהודי פשוט היה ובקושי ידע להתפלל. אך עם

זאת שהיה עם הארץ חיפש לתת לילדיו חינוך יהודי, לשך כן שכר לילדיו מלמד שילמדם קראו וכתבו, אבל בראותו שראשם סתום ובמילא יבינו מעט מאוד את ה"אותיות הקטנות" החליט לשלח את המלמד ואת ילדיו עזב שיגדלו מעצמם.

פרנסה לא חסרה לו המוכסן ובית המרוח ("הקרעטשמע") הכניס לו פרנסה ברווח, גם היתה לו חלקת אדמה והשם יתברך שלח לו את ברכתו בעסקיו.

אך עם כל זאת שהיה איש פשוט וגס, היה מכניס אורחים גדול והרגיש חיות בנפשו כשבשולחנו הסבו אורחים לשבת.

עם אנשי העיר הסמוכה כמעט ולא היה לו עסק מלבד ימי ליוז, ומכסים בפתח ובתמנון לבב לסופם המר, בין אם יקחום הפורעים לשופטם לפני השופט הרשע ובין אם יהרגום במקום.

המוכסן הררה בנפשו על סופו המר "אהה, הנני הולך מהעולם הזה" מלמול בצער לעצמו. לא אוכל יותר להכניס אורחים ולא אוכה יותר לקיים סעודת מלוה מלכה.

לפני המוות רצה לומר לכל הפחות כמה מילים יהודיות, ובלא משים לב כיון שלא ידע משהו אחר החל לומר: אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי מתוך הזמירות שהיה רגיל לומר בכל מוצאי שבת בסעודת מלוה מלכה.

והנה פתאום נדמה לו שאנינו שומעות פרשים רוכבים על סוסים, מלא תקוות אימץ המוכסן את אוזניו, ובלב שמח האוזן לקול מעטת הסוסים שמרגע לרגע התגברה יותר ויותר.

חלפו רגעים אחדים ולבית המרוח נכנסו פרשים מזוינים, ובראשם קצין אחד, בראותם את אנשי הבית הקשורים, התנפלו על הפורעים האיכרים והגלח, והכו בהם על ימין ועל שמאל, בקושי רב הצליחו לברוח ולנוס על נפשם, וכל מה שאספו השאירו מאחריהם מפחד החיילים המזוינים. הקצין והפרטים התירו את כולם שמאסרם, והקצין אמר למוכסן, הנה השם הטוב הנחג, כן, שונטעה בדרכינו ונעבור כאן. המוכסן המאושר ושאר היהודים בכו מרוב שמחה ורצו לכבד את הקצין והחיילים ביי"ש, אך לשוא, את הכל שתו האיכרים עד טיפת היין האחרונה ולא הותירו מאומה.

אבא - קרא בן הזקונים, ראה נו, הנה עומד לו הגביע עם היין שאף אחד מהאיכרים לא הבחין בו! זהו כוסו של אליהו הנביא!

קרא המוכסן בהתפעלות ובהגיון את הגביע לקצין, אמר: הגעתם בדיוק ברגע הנכון כאילו היית אליהו הנביא, מגיע לך את הגביע הזה, שתה! הקצין הביט בו ועשה עצמו כאינו מבין, וכשבת צחוק קלה על פניו, הוריק את הכוס בלגימה אחת אל גרונו.

מאוחר בלילה עזבו החיילים והקצין את בית המרוח, והמוכסן עם אורחיו התיישבו להשלים את הסדר ולהודות לה' על הנס הגדול.

למחרת הופיע זקן הכפר בבית המוכסן, וביקש בשם כל האיכרים שימחל ויסלח להם על כל הנזקים שגרמו לו בהיותם שיכורים, והתחנן לפניו שלא יתלונן על כך לפני הפרצין וכדי להראות למוכסן שמתחרטים המה באמת, החליטו האיכרים לסלק תיכף את הגלח שונא ישראל מהכפר.

אחרי החג נסע המוכסן העירה לשבת קודש כדי לברך הגומל, ורב העיר ששמע על הנס, הצטחק ואמר לו: אל תדאג, את הכוס של אליהו הנביא לא שתה קצין גוי, למי שהכנת את הגביע, הוא שתה את היין.

ועכשיו! אורחי הקירי"ה קרא הרבי מבוהוש בהתלהבות ואמר: הבה נפתח את הדלת ונאמר ביחד "שפון חמתך על הגוים!"

באר יצחק - בוהוש, ב' ניסן תשנ"ג בחוצות מכוניו, מתוך מאמרו של א' שינפיעלד' שפרסמו בשפת האידיש בעיתון 'וואיש אמריקאן', שינפיעלד' הכותב זכה להסתופף בצל אדמו"ר מבוהוש זצ"ל בבוקרסט וכתב כמה מאמרים על רבינו, אחד מהם הוא מאמריו 'ליל הסדר תש"ב' שלפניו שכתבו מוכרונותיו על ליל הסדר תש"ב בוא שהה בצל קורת הרה"ק אדמו"ר מבוהוש זצ"ל ברחוב אולטען 38 בבוקרסט, ותורגם על ידינו

פנינים מתוך שיעורו השבועי של הרה"ג אברהם יעקב סלמון שליט"א

ביאור ענין השבת, התורה, השמיטה, והיובל, להורות על אחדות ישראל בפנימיות ובחיצוניות

בשבוע שעבר הבאנו תחילת דבריו של השם משמואל ועתה יובא בעזה"י המשך דבריו, תמצית הדברים שכבר הובאו, הוא דהנה בפנימיות כל ישראל הם כאיש אחד, וכל כמה שהאדם נמשך אחר הפנימיות, באותה מדה הוא מתאחד עם כלל ישראל וזהו טעם מצות השמיטה, להתאחד עם ישראל ע"י שעושה שדהו כהפקר. וממשך השם משמואל וכותב: והנה בטעם שמיטת כספים הגיד כ"ק אבי אדמו"ר [האבני נזר] זצלה"ה, כי

עבד לזה לאיש מלוה, ובשביעית נעשו כל ישראל כאיש אחד, וע"כ כמו שבאיש אחד לא שייך לומר שקצתו הוא עבד לקצתו, כן הוא בשביעית כל הכלל כולו, וע"כ משמט כספים, עכ"ד, ולפי דרכינו הנ"ל, הוא מתאים למצות שמיטת הארץ.

והנה טעם יציאת עבד עברי בשש, הגיד כ"ק אבי אדמו"ר [האבני נזר] זצלה"ה, משום דבשביעית מאירה בו הנקודה הפנימית, והוא מתאחד עם כלל ישראל, ושוב כמו שלא שייך שעבוד באדם קצתו על קצתו, כן נמי לא שייך שעבוד על אחיו שהוא כגופו, וע"כ הזכיר בשילוח עבדים לשון אחוה, 'כי ימכר לך אחיך העברי' (דברים ט"ו), וכן בירימה (ל"ד) 'לבלתי עבד בם ביהודי אחיהו איש' ע"כ, וע"כ הנמכר לנכרי שאין שייך לומר שנעשה כאחד עם הנכרי אינו יוצא בשש, ודפח"ת.

ויש לבאר דבריו ע"פ דרכינו הנ"ל, דבאמת כל ישראל הם כאיש אחד, אלא שבחיצוניותם הגופין מחולקין וכו', וי"ל דזה נמי הוא ענין שבת, שאחר ששת ימי המעשה, שהוא מירוק החיצוניות נתגלה הפנימיות, וע"י כך נעשים כל ישראל כאיש אחד, וזהו שאמרו בזוה"ק דשבת היא רוא דאחד וכו' [ע"ש בכל דבריו, וע"ע בשם משמואל (ויקרא תרע"ב) שביאר ענין השבת והתורה, וכנגדם ענין השמיטה והיובל בהתאחדות ישראל בפנימיות ובחיצוניות].

ועכ"פ דבר זה למדנו מתורתו של השם משמואל שענין השמיטה הוא עבודה של בין אדם לחבירו להתאחד עם ישראל, יה"ר שנוכה לקיים זה בשלימות.

באר יצחק - בוהוש, ב' ניסן תשנ"ג בחוצות מכוניו, מתוך מאמרו של א' שינפיעלד' שפרסמו בשפת האידיש בעיתון 'וואיש אמריקאן', שינפיעלד' הכותב זכה להסתופף בצל אדמו"ר מבוהוש זצ"ל בבוקרסט וכתב כמה מאמרים על רבינו, אחד מהם הוא מאמריו 'ליל הסדר תש"ב' שלפניו שכתבו מוכרונותיו על ליל הסדר תש"ב בוא שהה בצל קורת הרה"ק אדמו"ר מבוהוש זצ"ל ברחוב אולטען 38 בבוקרסט, ותורגם על ידינו

עומק הבאר פסה

עיונים בפרשת השבוע

מהרה"ג יהודה שלפוברסקי שליט"א
מרביץ לומדי בית מדרשוניו ב"ב

בטעם שאין מברכין על מצות סיפור יציאת מצרים

תנן בפסחים (קט"ז). מזוג לו כוס שני וכאן הבן שואל אביו וכו', מתחיל בגנות ומסיים בשבח ודורש מארמי אובד אבי עד שיגמור כל הפרשה כולה ע"כ.

הוקשו הראשונים אמאי לא קבעו חז"ל לברך ברכת המצות על מצות סיפור יצ"מ, שהרי הוא מצוה דאורייתא שנא' והגדת לבנך וגו', והיה צריך לברך אקב"ו לספר [או על סיפור] יציאת מצרים, ובמאירי (ברכות י"ב). הביא באמת דעה שצריך לברך, אולם שאר ראשונים נקטו לא כן, וכן נפסק להלכה, ויש להבין אמאי.

ומצינו בראשונים ב' מהלכים עיקריים בזה, י"א שמצוה זו באמת טעונה ברכה מעיקר הדין, אלא שיוצאים ידי חובת ברכה זו ע"י ברכה אחרת, וכדלהלן, ושאר ראשונים סבירי דיש איהו סברה שמצוה זו לא תהא טעונה ברכה, והיא חלוקה משאר מצוות, ונביא השיטות שמצינו בראשונים בזה:

סומכין על ברכת גאל ישראל שבערבית

א. במאירי (שם) תירץ וז"ל: והזכרת יצ"מ בלילי הפסח בהגדה, יש מי שמוהיר שלא לברך עליה לפניו, ואע"פ שיש ברכה לאחריה, שהרי אפשר לו לסמוך על אמת ואמונה שכבר ברך וחתם בה גאל ישראל, ואע"פ שאין הטעם ברוך, מ"מ המנהג כך הוא עכ"ל, הרי דס"ל דמעיקר הדין מצוות סיפור יצ"מ טעונה ברכה, אלא שיוצאים בברכת גאל ישראל שבתפילת ערבית, וכע"ז ב' השבלי הלקט (סי' ר"ח) ו' ומצות הגדה היא מצוה עשה והיתה טעונה ברכה אלא שנפטרת בקר"ש והרי קר"ש טעונה ברכה לפניו ולאחריה וכו' עכ"ל.

והנה בלשון השבלי הלקט משמע דיוצא יד"ח סיפור יצ"מ בקר"ש שמוזכר שם יצ"מ [וכמו דבכל יום מקיימים אז מצות זכירת יצ"מ], ואף דיש כמה חילוקים במצות סיפור יצ"מ בליל פסח ממצוות הזכירה של כל השנה, מ"מ מדאורייתא יצא כבר בהזכרה של קר"ש, וחילוקים אלו אינם אלא מדרבנן [יש להאריך בזה ואכמ"ל], ולכן יצא מדאורייתא בהזכרה שבק"ש, ולכן אין מברכין על ההגדה, ואף שעכ"פ מצוה דרבנן איכא, י"ל דכיון דכבר בירכו על הדא' [שהרי ק"ש טעונה ברכה], שוב אין מברכין על הדרבנן, ויש עוד לעיין ולפלפל, וכן י"ל ע"פ אמ כונת המאירי ג"כ כן, או דכוונתו דיוצאין רק בברכה, וצ"ע בזה, וכבר המאירי עצמו כ' דאין טעם זה ברוך. סומכין על ברכת אשר גאלנו שבסוף ההגדה.

ב. עוד תירץ השבלי הלקט (שם) וז"ל: או י"ל מה שאומרים בסוף אשר גאלנו היא ברכת ההגדה וכו', ולמה קבעוה בסוף ההגדה לפי שרוצין לדרוש כמה דרשות בענין ההגדה, ואם היה מברך תחילה אשר גאלנו, לא היה חוזר למפרע ודורש אל השעבוד עכ"ל. וקצת צ"ב דבריו דהא גופא טעמא בעי מדוע תקנו שברכת אשר גאלנו היא תהיה ברכת ההגדה, ולכן א"א לברך אותה קודם ההגדה, כיון שרוצים לדרוש על השעבוד קודם שמברכים על הגאולה, ומדוע באמת לא תקנו שיהיה ברכה רגילה על ההגדה - אקב"ו לספר ביצ"מ.

ואפשר דכוננו דכיון דבהגדה יש ברכת אשר גאלנו, לא תיקנו עוד ברכת המצות, דאין מברכין ברכה על ברכה, כמו ד"א כן על מה שאין מברכין ברכת המצות על ברהמ"א. ובהגדה 'מעשה נסים' (בפתיחה ד"ה ולפענ"ד) לבעל הנה"מ, אכן תירץ כן דזה הטעם שאין מברכין על ההגדה. א.ה. וזה עוד טעם מדוע אין ראוי לדבר מתחילת ההגדה עכ"פ, כיון שזה הכתחלת ברכת אשר גאלנו. אך הגר"ש קלוגר בהגדה נעמשה יד יוצר דחה דבריו דכיון דעיקר הסיפור אינו ע"י ברכה, ורק תיקנו ברכה בסופה, הרי"ז דומה לקר"ש ולהלל שיש ברכה בסופה והגדה תיקנו להם ברכה בתחילתם.

עוד יש להתבונן דבתי הקודם של השב"ל וכן במאירי הני"ל שכתבו דיוצאין בברכת גאל ישראל שברכו בערבית, מובאר דליכא חסרון לברך על הגאולה קודם הסיפור על השעבוד. וגם יש להעיר קצת דגם בתחילת ההגדה אנו מוזכרים כבר את היציאה ממצרים ואע"פ כ' חוזרים אח"כ אל השעבוד, וי"ל. ויש לומר סברא דאין חסרון שאחר שמברך על הגאולה חוזר אל השעבוד, דהנה ידוע מש"כ הצ"ח לבאר במה שאר"כ ג' שלא אמר ג' דברים אלו בפסח לא יצא יד"ח פסח מצוה ומרור וכו', וק' מדוע מקדימים מצוה למרור, הרי המרור שהוא זכר לשעבוד היה קודם המצוה שהוא זכר לגאולה.

ותי' הצ"ח דבאמת גם המרור נתברר לבסוף שהוא חלק מהתהליך של הגאולה, כיון דאיתא דקושי השעבוד השלים הזמן של דה' מאות שנה, ומשום זה יצאו קודם הזמן, נמצא דגם המרור הוא חלק מהגאולה ולכן שפיר אפשר להקדימו למצוה, ולפ"ז י"ל גם להסוברים דיוצאים בברכת גאל ישראל של ערבית, אף דאחר זה חוזרים לשעבוד, משום דבאמת הכל אחד, וכדאיתא דכל מאי דעביד רהמנא לטב עביד, [ויש להאריך עוד בענין זה שהגלות והשעבוד היה לטובת עמי' לזככם ולצרפם ולהכניס למת' וכו' וכו' ואכמ"ל בזה], אכן בעיקר משה"ק דבתי הראשון של השב"ל מובאר דאפשר להקדים הגאולה לשעבוד, יש לחלק דהתם זה תפילת מעריב, ושם הרי זה כן לפי הסדר, וא"כ מגו שזה מהני למעריב, זה מהני גם להגדה, אף דלכתח"ל לצורך ההגדה לבד לא מתקנים כן, ודו"ק.

סומכין על הברכה שבקידוש

ג. עוד תירוץ מצאנו ברבינו ירוחם (נתיב חמישי ח"ד) וז"ל: אין מברכין על קריאת ההגדה כמו במגילה, אע"פ שהיא מצוה שנא' למען תזכור וגו', וכ' רבינו פרץ לפי

שכבר אמרו בקידוש זכר ליציאת מצרים עכ"ל, וכע"ז כ' האבודרהם, אלא דהוא הזכיר שזה מצוה מהפסוק ד'הגדת לבנך ביום ההוא וגו', ולא מלמען תזכור, ותירץ וז"ל: כי כמה שאמר בתחילה בקידוש זכר ליציאת מצרים עכ"ל, והנה היה מקום להבין כוונת הראשונים דכוונתם שיוצאים יד"ח הברכה במה שמברכים בקידוש, והוא שייך לענין ההגדה, כיון דגם בקידוש מוזכרים זכר ליצ"מ, ולכן לא מברכים שוב על ההגדה, אבל בלשון [בפרט בלשון האבודרהם], יותר נראה דכוונתם דכבר יצא יד"ח מצוה סיפור יצ"מ, שוב א"א לברך, כיון דא"ז עובר לעשייתו, וכ"כ הפר"ח (תע"ג, ו') דכיון דכבר נתקיימה עיקר המצוה בשעת הקידוש שוב א"א לברך. ומ"מ כיון דמבואר בדבריהם דיוצאים את עיקר המצוה בקידוש, י"ל דראוי לכוון בברכת הקידוש גם כברכה על סיפור יצ"מ, וכן ראינו שכ' הראב"ד הגר"מ שטרנבוך שליט"א, וכמו"כ י"ל בברכת גאל ישראל של מעריב לכוון כן, ואולי אף יש ענין שלא לדבר בדברים בטלים בין המעריב והקידוש לבין ההגדה, מטעם זה, [מלבד מה שהוא ענין גדול בפ"ע ואכמ"ל].

וכעת נביא את דברי הראשונים דסבירי דמצוה זו אינה טעונה ברכה:

כיון דזה מצוה שאין לה קצבה לכן אין מברכין

ד. באבודרהם כ' לתרץ בשם הרשב"א דאין לברך ע"ז כיון דזה מצוה שאין לה קצבה, ואפי' בדבור בעלמא שדיבר בענין יצ"מ יצא, אלא שכל המרבה לספר ה"ז משובח, [וסברא זו כ' האבודרהם גם לגבי מצות תפילה, שאין מברכין עליה מפני שהיא מצוה שאין לה קצבה מה"ת], וכ"כ הארחות חיים להר"א מלוניל והכלבו.

וסברא זו שלא לברך משום שאין לה קצבה צ"ב מה הסברא בזה, ושו"ר דה"ק המהר"ל (גבורות ה' פס"ב) ובחי' דושי הלכות (לר' שמואל אביגדור תוספאה מקרלין, שאלה ו') ביאר דכיון דבדיבור בעלמא שמוזכר יצ"מ יצא, א"כ נמצא שאין הברכה קודמת למצוה, כיון שבהזכרה שבברכה עצמה הוא יוצא יד"ח, ולכן הברכה הוא יוצא יד"ח מלפניו אלא עובר לעשייתו ע"כ, וסברא זו צ"ב, דלכא' בלשון הברכה 'על סיפור יצ"מ' לבד אין שום לשון סיפור, ועוד דידוע דעת האו"ז דבדיעבד אפשר לברך לאחר עשייתו, ועוד דלגבי תפלה שגם שם כ' האבודרהם סברא זו ל"ש לבאר כן וצ"ע.

האם יש חיוב לומר את נוסח ההגדה דוקא

ועיקר דברי הרשב"א שזה ברכה שאין לה קצבה, הקשו האחרונים שהרי אמר ר"ג גל שלא אמר ג' דברים אלו בפסח לא יצא יד"ח וכו', וא"כ יש לה קצבה, ומצינו גם בתוספתא שחיוב אדם לספר ביצ"מ כל הלילה, ובשו"ע (תפ"א, א') כ' עד שתחטפנו שינה, וא"כ מבואר שאינו יוצא בדיבור בעלמא, ותירץ האגודת אונ' שו"א' גם הרשב"א מודה שמדוברן הרחיבו את המצוה, ואינו יוצא כל שלא אמר ג' דברים וכו', אבל כיון שמדאורייתא אין לה קצבה, לכן גם מה שרבנן הוסיפו לא תקנו ע"ז ברכה, כיון שהולכים אחר עיקר המצוה. [ויש לציין שיש מדייקים בתוס' שכל שלא אמר ג' דברים וכו' לא יצא יד"ח אף מדאורייתא, ואכמ"ל]. אך בעל הנתחבות והגרש"ק בהגדתם נקטו שכל נוסח ההגדה הוא בכלל החיוב מדאורייתא, ובמנחת שלמה (קט"ז): להגרש"א (צ"ל) כ' דאף הרשב"א מודה לזה שחיוב מדאורייתא להוסיף ולספר, אלא כוונתם דזה מוסרי על חיוב הזכירה שבכל יום, וכיון שבדיבור בעלמא יצא יד"ח הזכירה שבכל יום כבר התחיל בכך גם את הזכירה של ליל פסח, כיון דהוא המשך, וכיון שכבר התחיל את המצוה שוב אינו מברך. [אך י"ל ע"פ בזה אם עובר לעשייתו הוא לאפוקי שלא לברך באמצע המצוה ואכמ"ל בזה].

ובעיקר הקושי ממה שמצינו שיש קצבה להגדה, כ' בס' ירח למועדים (להגר"י אולשין שליט"א מר"י ליקווד) דהנה לעיל הובא מה שתיירץ המאירי (בברכות) דמה שאין ברכה הוא משום שסומכין על גאל ישראל, וצ"ע דהמאירי עצמו (במגילה כ"א: ד"ה כבר) כ' כת"י הרשב"א דהוא משום דזה מצוה שאין לה קצבה, וצ"ע סתירה במאירי, אלא צ"ל דאמנם מדאורייתא אין לה קצבה, אך עדיין קשה מדוע לא תיקנו שיברך על הדרבנן שיש לו קצבה, וע"ז ענה המאירי (בברכות) שסומכין על הגאל ישראל.

ובזה ביאר גם את דברי השו"ת 'בשמים ראש' (סי' קצ"ו) שכ' דהטעם שאין לברך ההגדה הוא משום שהיא כולה קילוסין ותשבחות, ואח"כ כ' משום דסומכין על ברכת אשר גאלנו, וצ"ע מדוע הוצרך לב' דברים, אלא י"ל דהביאור הוא, דסברא זו של קילוסין ותשבחות מהני רק מדוע לא לברך על הדא', אך מ"מ מדרבנן יש נוסח וחפצא של מצוה, ולזה לא סגי במה שהיא כולה קילוסין ותשבחות, ולזה תירץ משום שסומכין על אשר גאלנו. ועיקר דבר זה שמרבנן יש נוסח וסדר ההגדה הוא מובאר בלשון שו"ע הרב (תע"ג, מ"ג) שכ' דחובה לקרוא כל נוסח ההגדה, ויש לזה מקור מדברי הגאונים ואכמ"ל, וכן יש ללמוד ממנהג בני אומץ והתח"ס שנהגו לקרוא כל פיסקא בלשה"ק, ואח"כ לתרגם בלשון משבינים הייבית, ומוכח דיש ענין לקרוא את הנוסח, ועי' ברמ"א (תע"ג, ו') וע"ע בירח למועדים ובאוצר עיונים (עוז והדר פסחים, על ענין סיפור יצ"מ).

כמו דאין מברכין על שאר מצוות שהם זכר ליצ"מ

ה. בשו"ת הרא"ש (כלל כ"ד) תירץ על הקו' מדוע אין מברכין על סיפור יצ"מ וז"ל: ושאלת למה אין מברכין על סיפור ההגדה, הרבה דברים צוה הקב"ה לעשות זכר ליצ"מ, ואין אנו מברכין עליהן, כגון הפרשת בכורות, וכל המועדים, שאין צריך להזכיר בהפרשת בכורות שאנו עושין אותן זכר ליצ"מ, אלא שצוה הקב"ה לעשות המעשה, ומתוך כך אנו זוכרין יצ"מ, ולא דוקא הגדה בפה, אלא אם ישראל מפרשין לו עכ"ל, וכבר נתקשו רבים בהבנת דברי הרא"ש, מהו הדמיון לשאר המצוות שהם זכר ליצ"מ, הרי כאן כל עיקר ויסוד המצוה הוא לזכור ולספר יצ"מ, ולא רק לעשות זכר ליצ"מ.

דברי המהר"ל דסיפור יצ"מ עיקר מצוה שבלב

והביא בס' ירח למועדים לפרש עפ"ד המהר"ל (שם) שכ' בטעם שאין מברכין על הסיפור וז"ל: ויראה כיון דעיקר הדבר הוא מחשבת הלב, דצריך להבין מה שאמר, ואל"כ לא הוי מידי, וכיון שעיקר הוא בלב לא שייך בברכה אלא במצוה שהעיקר שלה הוא במעשה, ומברך אשר קדשנו כי המעשה הוא עיקר, ולפיכך אין מברכין על הגדה וכו' עכ"ל, ומבואר בדבריו דההגדה היא מצוה שבלב, וי"ל דזהו גם כונת הרא"ש דכיון דעיקר המצוה הוא זכר ליצ"מ והוא דבר התלוי בלב, לכן ל"ש לברך ע"ז, ויש עוד להאריך בזה, ויש עוד כמה תירוצים על עיקר הקו' מדוע אין מברכין על סיפור יצ"מ, ועי' באוצר עיונים עוז והדר אריכות בזה. ויה"ר שיהיה לקיים כל מצוות היללה בהי"ד רב.

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (בכת"י) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחדשי השנה דבר יום ביומו מאוצרות הרב **אברהם יעקב סלמון שליט"א** רב קהל שטפנשט

ילקוט סגולות לימי השנה מלוקט מפי גאונים קדמונים ומקורות נאמנים מתוך מפעל "סגולות מלכים" (בכת"י) הלא המה סגולות אשר יסודתם בהררי קודש, והוא כשולחן הערוך לסגולות מסודר לפי ימי וחדשי השנה דבר יום ביומו מאוצרות הרב **אברהם יעקב סלמון שליט"א** רב קהל שטפנשט

סגולות ממאכלי הסימנים בליל הסדר

חמין, שהיא רפואה בדוקה להעביר מיד שרף החד והקשה של המרור והחריין, והביא ראה מהגמרא פסחים (קטז, א) קפא דכולהו חמימי.

(תפארת ישראל פסחים פ"י בהילכתא גבירתא סוף משנה ו)

עבודת ה' בכל מיני מרירות שלא ליטול כלום

בשעת אכילת מרור לכוון לקבל על עצמו עבודת ה' בכל מיני מרירות שלא ליטול כלום, שזה בחינת שכורכין מצה ומרור כי בשעת מרירות צריך ג"כ להמשיך על עצמו מיט דער געוואלד בכח מוחין גדולות, וזה לא אפשר רק ע"י ענוה ושפלות, כי בעל גאווה בורח מה' בעידן נפילה וירידה, משא"כ השפל אומר לנפשי שחי ונעבורה, ולכן הלל עשה זאת שהי' עניו גדול והי' כורך מצה ומרור ופסח ואוכל ביחד, כי מצה רומז על מוחין גדולות ומרור על בחי' מוחין דקטנות וכו'.

(אגרת שומרי אמונים אגרת מ"ט)

חרוסת

סימן בחרושת אב"ן וחרושת ע"ץ (שמות ל"ה ל"ג) ר"ת: א'פ"ל ב'ירן ג'וסין ע'ינגבר צ'מרינד.

(אליהו רבה ס' תע"ג אות י"ט)

זרע

סגולה לשמירה

ואם שכח מערב פסח לצלות הזרוע יותר טוב שיקח מעט בשר מבושלת מאשר נמצא דומה לזרוע ויסמוך על סברת האומרים דתהיה מבושלת ולא יאכלנו כיון שנהגנו שלא לאוכלו כי אם לתלות הזרוע צלי על גבי פתח הבית זכר לדם קרבן פסח שנתנו על המשקוף ועל שתי המזוזות והוא שמירה לבית.

(חיים לראש, פאלאג'י, מערכת סידור הקערה אות ג')

נהגו שאין אוכלים את הזרוע אלא מגרדים אותה מהבשר והעצם נשמרת כל השנה ויש בה סגולה לשמירה, ויש אך תולים אותה בכניסה לבית לשמירה.

(נתיבות המערב מנהגי חג פסח אות סט)

זרוע - סגולה לזיווג

קבלה מפי רבי אליהו לופייאן כי משפחה המעוניינת שאחד מבניה יתארס במהרה אחד מבני המשפחה יניח בחוה"מ פסח את הזרוע שהיה מונח על השולחן לליל הסדר בתוך הכיס הימני של החליפה של הבחור הרווק ללא ידיעתו, וכאשר הרווק ילבש את חליפתו ויגלה את הזרוע בכיסו מובטח לו שעד חג הפסח הבא הוא יהיה מאורס.

(ספר עצה ותושיה עמ' רכ"ג)

מרק בליל הסדר

פעם אחת סיפר איזה חסיד לפני הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל בשם הרה"ק מאפטא

המשך בעמוד 7 <<<

תמכא - תמיד מספרים כבוד אל

ואם יש רמז בחסא דחס רחמנא עלן, אנן נאמר דתמכא ר"ת: ת'מיד מ'ספרים כ'בוד א"ל.

(תשו' חתם סופר ס' קל"ב)

רצ"ל שגם בעת אשר אצלנו ח"ו בבחינת מרור בכל זאת מספרים כבודו ית"ש ולא כעכו"ם שכתוב בהם והיה כי ירעב והתקצף וכו'.

(ליקוטי מהר"ח)

קרין - לשון כתר

...ששמע ממהר"צ מזידיטשוב שהש"ע אמר תמכא קרין בלע"ז, ואמר כי קרין לשון קריון, מרומז על הכתר אותיות תמכא, ת' כתר תורה, מ' כתר מלכות, כ' כתר כהונה, א' הוא כתר שם טוב. (עטרת זקנים להרה"ק מסאמבור פ' קרח)

מרור - סגולה לפרנסה

אא"ז מראפשיץ צוק"ל אמר שמרור היא סגולה לפרנסה.

(בלילה שירה עמי, סקאליע)

מרור - פרנסה

כזית מרור שאוכלין בפסח, מסוגל לפרנסה.

(ספר המידות ערך ממון אות לה)

מרור - להפוך ממות לחיים

כתב בספה"ק מגן אברהם שעל ידי אכילת המרור יכולים המות לחיים כי מרור"ר בגימטריא מו"ת, וגדולה מזו מבואר בספה"ק שכל עניני הפסח אכילת המצה והמרור כולם אינם רק על כוונה זו להפוך ממות לחיים, וכמו שאומרים ביום ראשון של פסח בתפלת טל לחיים ולא למות, וכן המרור שהוא זכר לוימררו את חייה"ם מסוגל להפוך ממרור"ר שהוא בגימטריא מו"ת לחיים, גם איתא שאכילת המרור מסוגל לפרנסה להפוך המר למתוק שעל ידי אכילת המרור פוטרים את המרירות של כל השנה.

(דבר שמואל, חג הפסח)

מרור - מקשה לילד

אשה שהיא מקשה לילד כו' תתלה על צוארה ממרור הנשאר.

(ספר המידות ערך קשו"י לילד)

מצות חמין - נגד ארס החזרת

באור זרוע (ח"א ס' רנ) וטעם הנהגים לאפות מצות בליל יום טוב שני משום דאמרין בפרק ערבי פסחים (קטז, ב) מרור צריך לשקועיה בחרוסת משום קפ"א, פירוש ארס של חזרת, ואמר שם (קטז, א) בההיא שמעתא קפ"א דכולהו חמימי, פירוש ארס של ירקות, חמין רפואה לכן, לכך אופין בליל שני שיהיו המצות חמין ויבטלו קפ"א של מרור, עכ"ל. ויש ללמוד מזה דטוב לשמור המצות חמין אם אפשר כדי להשמר מן הקפ"א.

(דרכי משה סימן תנח אות ב)

מים חמים לביטול שרף המרור

ואחר אכילת מרור וכריכה היה שותה צנצנת מים

כרפס

הנושא כרפס במלחמה, נוצח

וכרפס קראוהו ז"ל כן זכר לפרך וסבלות שיש בו אותיות פרך וס' מסבלות, וי"א לפי שהוא נוטריקון כתונת פסים על שם יוסף שהיתה סיבת ירידת אבותינו למצרים, וי"א עי"ש שהנושא כרפס במלחמה נוצח ולה' הישועה הלילה הזה והיא שעמדה לאבותינו ולנו.

(ארחות חיים, לונגל, הלכות פסח אות כ"ה)

כרפס - סגולה לרפואה

לפי שהוא עשב מורה על ניצוח מלחמה וזה לו בסגולה וישראל ניצחו אויביהם. כתב חכם אחד דבר, זה נסחו, כרפס הנלחמים הקדמונים וגבורי החיל היו נושאים את העשב על ראשם, וגבור אחד כתר ראשו ממנו אחר שנצח אויביו, וכל אנשיו אחריו, ע"כ. ועוד יש לומר טעם במנהג אכילת כרפס כי לכרפס תועלת בנגעי האיברים וכתישתם ולהתיר נפחיהם וישראל היו נרדים במצרים בעבודת פרך והיו איבריהם נפוחים ונכתשים והיו רגילים לאוכלו לרפואה ולזכרון זה פשט המנהג לאכול ליל פסח.

(רבינו מנוח פ"ח מהלכות חמין ומצה הלכה ב')

כרתי - לרמוז על יכרתו שונאיו

יש מי שאומר שאם לא מצא כרפס יקח כרתי וירמוז בזה שיכרתו שונאיו.

כרפס - פועל ישועות

כרפס בלשון יוני ולטיין 'אפיא', וסימן ראשי תיבות: א'ל פ'ועל ישועות א'תה וכו'.

(תשו' חתם ס' קל"ב)

כרפס - טוב לעוברות ומניקות

והשומר טוב וזכר לדבר ליל שמורים הוא לדי' וכ"ש שהוא טוב לעוברות ומניקות, כי הכרפס מסבב הכפייה לתינוקות כשאוכלות אמותם ממנו את הריונם וכל עת שמניקות.

(רבינו מנוח פ"ח מהל' חו"מ הל' ב')

מרור

חסא - חס רחמנא עלן

אמר רבא מאי חזרת חסא ומאי חסא דחס רחמנא עילון, ואמר ר' שמואל בר נחמני למה נמשלו מצרים כמרור לומר לך מה מרור זה שתחילתו רך וסופו קשה, אף מצרים תחילתן רכה וסופן קשה.

(פסחים לט, א)

חזרת - עתיד הקב"ה להחזירנו

בשם מדרש, חזרת כנגד הגדלות הזה שהקב"ה עתיד להחזירנו ולהחזיר מלכותנו כבראשונה.

(יפה ללב ס' תע"ג אות ו')

תמכא - ב' תמכה ימין

יש רמז ליקח תמכה על שם ב' תמכה ימין (תהלים ס"ג).

(לקט ישר עמוד צ"ב)

מצבות מספרות

מאוצרותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקהל שטפנשט

שער בית העלמין
דגאלאץ ברומניה

הגאון רבי משה דוד שפירא זצ"ל

אב"ד בוהוש וגאלאץ

נסתלק י"ג ניסן תר"נ ומנו"כ בגאלאץ רומניה (לע"ע לא נודע מקומו)

מוה"ר דוד משה מגאלאץ ז"ל עם הרה"ק האדמו"ר סבא קדישא רבי יצחק מבאהאש ז"ע. אך לא לעולם חוסן, לימים בחשו בקדירה מקורבים מהכא ומהתם ויחסיו עם חצר הרבי הק' וחסידיו נערכו ונתרופפו, עד שבבוא הימים עזב את בוהוש והעתיק משם מושבו לעיר דורוהוי, והחל משנת תרכ"ה עלה על כסא הרבנות בעיר גאלאץ.

כל ימיו היו מסובכים בעשיית צדקה בכל עת, ואת ידיו מילא בעשיית צדקה וחסד כל הימים, מלחמו הצר פרס לרעב, ופעמים רבות אף לוח ושאל ממכרו והאכיל לאורחים ודאג להם לכל יחסר המוג.

הגאון רבי משה דוד שפירא נתברך משמים בכח פיו המחונן ומשך אחריו לבות אלפי בני אדם בנועם דבריו המחוכמים, כי היה מלא מן אל זן, להנחיל את התורה בקרב שומעיו וכל העומדים לפניו, בהם הרביץ תורה ועצה ותושיה על שפתיו הנוטפות צוף דבש, דבריו היו שזורים בפלפול וסברא בהלכה למעשה או במדרש ואגדה ובאורי המקראות או גם בשיחות נאות והלצות נחמדות ויקרות, אשר חנן אותן אלהים.

רבי משה דוד נסתלק לבית עולמו ביום י"ג ניסן תר"נ, ושם מנוחתו כבוד, טרם צאת הלוויה הספידו חתנו רבי שלמה מערה.

בני ביתו פנו במברק [טליגרם] אל ידידו הוותיק הגאון רבי אבנר כתבן אב"ד רימיניק-סאראט שיבוא להספידו לפני מיטתו, אלא שהגר"א כתבן שלא להם את תשובתו במברק והתנצל כי אין ביכולתו לעזוב את רבנותו ואפילו רק ליום אחד, שכן הזמן הוא ערב פסח ורבים רבים המה המשתחררים לפתחו לשאול שאלות בהלכה ומנהג בעניני החג הקדוש המתקרב, והוא איננו יכול להשאירם כצאן בלי רועה.

עכשיו יודעים אנו למה שאל הרבי את כל השאלות. כתב מרן הגה"צ מוהר"ש טוביאס זצוק"ל אבד"ק

מימין תמונת נכדו הגאון רבי יצחק שפירא זצ"ל משושלת המשפחה שכינהו ברבנות גאלאץ לצידו נראה הגאון הרב לנדמן זצ"ל מנתניה

פיאטרא ניאמץ: כידוע כי פעם אחת נכנסו אל מרן הסב"ק מריז"ן יהודים תושבי בוהוש ורבינו הק' התעניין אצלם על עיירתם תושביה, והבתים שבה, וכל מה שקשור לעיירה, אולם הוא הפטיר ואמר כי לא הוא יבוא להתיישב בבוהוש אלא רק נכדו...

ומסיים מרן הגר"ש זצוק"ל: את זה שמעתי בבוהוש מהשושלת המובהקת, הזקן ר' שניאור שו"ב בנו של ר' דוד שו"ב (עוד אודותיו באנציקלופדיה לחכמי רומניה - בוהוש פורסם בקובצינו 'תורת אמת' ה' עמוד רמ"ז). אמנם קשרי ידידות כנים ואמיצים נכוננו בין הגאון

הגאון רבי משה דוד שפירא זצ"ל נולד בשנת תקפ"ח בעיר פשמישל שבגליציה לאביו הגאון רבי שבתי זצ"ל, מצאצאי בעל ה"מגלה עמוקות".

הגאון רמ"ד שפירא היה אוצר כלי חמדה,

עלה והתעלה בתורה וחסידות, והתפרסם כמי שבקי בכל חדרי תורה, לימים התקרב והתקשר למורו ורבו הרה"ק רבי דוד מזאבלטוב ז"ע, כמו כן היה נוסע להרה"ק רבי שלום השר מבעלזא, אצלו זכה לראות מופתים גלויים כשראה איך הצדיק רבי שלום ממש חולה מסוכן וממשיך רפואה בידי הקדושים, והבחין איך הבלי וטפות זיעה נפלו על פניו הקדושים של אותו צדיק בעת המישוש בידי.

במשך שנים רבות כיהן כאב"ד העיר בוהוש, והיה זה הוא מי שבשנת תר"כ הזמין את הרה"ק רבי יצחק מבוהוש חתן רבו רבי דוד מזאבלטוב להתיישב בבוהוש (אליה הגיע מ'איזמאיל' שבבסרביה, שהייתה אז בשליטת הטורקים ולאחר עזיבתו עברה שליטתה לידי הרוסים שרדפו את בני נכדי הסב"ק מרוזין והיה בכך נס הצלה, עוד לפני כן התגורר בעיר מגורי אביו וזקינו 'פאטיק') ולפתוח שם את חצרו הק'.

מסופר עליו כי בשנת תר"כ כשבבוהוש כבר היה יישוב יהודי נכבד, והוא כיהן בה כמרא דאתרא, בהיותו קשוב ודרון על התפתחות חיי היהודים בבוהוש, עלתה בדעתו להביא אל העיירה את הרה"ק רבי יצחק שהיה חתן רבו הרה"ק ר' דוד'קע מזאבלטוב והזמין להתיישב בבוהוש, כפי שאכן כך קרה ובשנת תר"כ כשהגיע הרבי הקדוש ר' יצחק להתיישב בבוהוש, יצאו ר' משה דוד וחתנו ר' דוד שו"ב ופתחו בריקוד באמצע הרחוב, באמרום

באר בשדה - שטפנשט

ובכתב העת "העברי" מאותם ימים כתב רבי אבנר מאמר קצר לזכרו וכך כתב:

רימיניקי- סאראט (ברומעניען) ביום י"ג ניסן העבר נפטר הרב הגדול מק"ק גאלאטין, הרב ר' משה דוד שפירא ז"ל, הוא היה אחד מן השרידים אשר ד' קורא, כי מלבד אשר היה חריף ובקיא בש"ס ופוסקים, היה חכם עד להפליא ונאה דורש עד כי אין שני לו בכל הארץ הזאת, אם כי היה דל חלקו ופרנסתו מצומצמת, ככל אחיו הרבנים בארץ רמה העינה, עכ"ז היה ביתו פתוח לרווחה לכל עני ועובר אורח, ורבות פעמים לזה ושאל והאכיל לאורחים. כאשר יצאה נשמתו הסתורה הגיעני טעלעגראף מקהל גאלאטין בבקשתם אשר אבוא שמה להספידו, והשיבותי להם תיכף ע"י הטעלגראף כי צר לי מאוד אשר לא אוכל למלאות רצונם, כי לא אוכל לעזוב מקומי ביום ערב פסח מרוב

השואלים ודורשים בעיניי הפסח, לכן הספידו בפניו חתנו הרב מבראילא, ואני נותן לו זכר עולם ב"העברי" היקר. ת.ג.צ.ב.ה.

צאצאי: בנו הגדול רבי אלטר נפטר על פניו בצעירותו, רבי ישעיה שלמה, מילא את מקום אביו ברבנות העיר גאלאץ. חתנו רבי שלמה מעהר אב"ד בראילה.

תורתו מן לנו

רבינו הניח כתבים רבים בהלכה ואגדה. בא בהסכמה: דרך חקיק (תרמ"ו, מגאלאץ). תשובות אלי: שו"ת אוריין תליתאי סימן ק. מי באר (בסוף אהל משה ח"ג), ו. מי באר (לר' יצחק אייזיק טויבש) ג. ו. שו"ת

מהר"י הכהן, תנינא אורח"י, נג. מהרש"ם ח"ה סימן יב. שאילת שלום תנינא, נה, קנט. ומתורתו מופיעים בכתבי מהר"ש טוביאס זצ"ל. אודותיו מופיע ב"המגיד", לד, 118, 'מאורי גליציה', ה, 521

תיאור הלכותיו

בכתב העת 'המגיד', (שנה לר, עמוד 118) הופיע מאמר נכבד לזכרו: גאלאץ: בערב חג הפסח הזה, זמן חרותנו הובלנו לקברות את הרב הגאון הגדול, צבי חמדתנו ופאר ראשנו, מורנו ורבנו משה דוד שפירא ב"ר שתי ז"ל. הוא יצא משעבוד חיי העולם הזה, מעוני ומרוב עבודתו בקודש לחרות החיים בסתר עליון, בצל כנפי שכנית אלהים, אשר קרא לו, לעמוד לפניו בסוד מלאכיו, משרתיו עושי רצונו שם במרומים, להתענג באור פני מלך מלכי המלכים, הקב"ה. ויצא מעירנו ומקרב עדתנו כל הדרה! רבנו משה דוד שפירא, הדגול מבני גילו בכשרונו הנפלא, בתבונתו החדה ושכלו הישר, אשר היה אוצר כל כלי חמדה, עץ פרי להחיות נפשות רבות, חוסן ישועות כל יקר, בקי בכל חדרי התורה, מלא דעת ויראת ה', אשר ידו תכון עמו בכל מקצועות שבתורה, הכתב והקבלה, הלכה ואגדה וכל ספרי ההשכלה ויהי סופר מהיר בשפת עבר צחה

>>> המשך סגולת מלכים מעמוד 5

זצ"ל שאמר כי מן המרק שאוכלים בפסח יש לו שמירה על כל השנה, והרה"ק רבי מנחם מענדל מקאצק זצ"ל הוסיף על זה, כי הכתוב כ"י מלאכיו יצוה ל"ך סופי תיבות יוה"ך, וזה רמז שאכילת יוה"ך מסוגל לשמירה.

(דבר שמואל חג הפסח)

יין בפסח

והנה ידוע היא על פי חכמי הרופאים, שמי שרוצה להריק העפושים ממנו, יצונו לו הרופאים

ונעימה, אשר היה נאה דורש מוסר השכל וצדק ונאה מקיים, עושה צדקה בכל עת, כי היו עניים בני ביתו ושלחנו ערוך לכל הבא, אשר פרס לרעב לחמו הצר ועם כל עניו חצה את כספו המעט. רבינו דוד שפירא, אשר משך אחריו לבות אלפי בני אדם בנועם דבריו המחוכמים, כי היה מלא מזון אל זון, להנחיל אוהביו וכל העומדים לפניו, לבקש תורה מפיו ועצה ותושיה מעל שפתיו הנוטפות צוף דבש אמרו נועם בחקר התורה, פלפול וסברא בהלכה למעשה או במדרש ואגדה ובאורי המקראות או גם בשיחות נאות והלצות נחמדות ויקרות, אשר חנן אותו אלהים מנה אחת אפי"ם.

הרב המסוגל והמזויין הזה, תלמיד בית המדרש הישן, חבר ליראי ה' וחושבי שמו, אשר היה צדיק באמונתו ה' ומחיה אדם רב, חיי גוף וחיי נפש, הרב הנעלה והיקר הזה עלה מן הארץ ואיננו עוד אתנו!

מראה כללי של בית הכנסת הגדול בגאלאץ

שנים רבות היה ראב"ד בעיר באהוש, ובעיר דראהוי, וזה עשרים וחמש שנים, אשר ישב על כסא הרבנות פה בעדתנו [גאלאץ] להורות ולדין וישמע נועם לקחו. מוסר השכל ודעת בבתי המדרש והתפלה ובקרב ביתו על שולחנו, בימי ועד ושבת ובכל יום ובכל עת ובכל שעה, באוני הבאים אליו והנאספים לדגלו, יחיד ורבים, קרובים ורחוקים, לשמוע אמרו כי נעמו, להתענג על מתק שפתיו בתורה ודרך ארץ ובכל מעשי בני אדם. אהה! לא דמינו ולא עלתה על לבנו אשר כה עד מהרה יבוא הקץ לשמחתנו, נגע תחת ענג, ותחת פאר אבל, ששים ושתיים שנה היה במותו אך כל ימי שוים היה לטובה, כי מעודו היתה תורתו אומנתו ועבודת ה' שעשועיו יום יום.

נצר נעים היה מגזע קדש נכד לבעל "מגלה עמוקות" וכאשר היה בן טוב לאבותיו, כן השכיל לגדל את בניו ואת בנותיו בדרכי ה'.

לאסונו ולאסון כל עדתנו מת עליו בנו הגדול ר' אלטר בחצי ימיו ותדמע אז כל עין, כי היה ר' אלטר ז"ל מלא תורה ודעת ומשכיל בכל דרכיו ויותר אחיו לבדו ר' ישעיה יהיה, אשר מלא אף הוא בתורה וחכמה, ראוי למלא מקום אביו זצ"ל. וחתן הרב המנוח הוא הגאון

ר' שלמה רב בעיר בראילא בכה על מטת המת בבית המדרש, ויעורר לבכי תאניה ואניה בדבריו, אשר דבר לכבוד חותנו הנפטר ויהי הבית מלא קנים הגה ונהי, כי ידע כל העם את האבדה הגדולה אשר אבדה לנו.

כתבים רבים השאיר הרב המנוח בהלכה ואגדה ובביאורי המקראות, הראויים לבא בקהל, למען יתענגו עליהם כל בני ישראל, המחבבים את התורה וההולכים לאורה. ויותר שהיה רבינו משה דוד שפירא גדול בתורה, היה חכם וחרוץ אין כמוהו ועל שפת כל איש חיות הנה הלצותיו הנחמדות. ולמען תהיינה שפתותיו דובבות בקבר.

רגירי תורתו של רבי משה דוד שפירא זצ"ל
ולמען תת דמות להקורא מדרך הרב המנוח במדרשו, הנני נותן פה דבר אחד ממנו.

אמר רב חסדא: האי מאן דאפשר ליה למיכל נהמא דשערי ואכל חייט עובר משום בל תשחית.

ואמר רב פפא: האי מאן דאפשר ליה למשתי שכרא ושתא חמרא עובר משום בל תשחית. ולא היא, בל תשחית דגופיה עדיף. שבת ק"מ. וכתב המהרש"א ז"ל: רב פפא לטובת עצמו אמרה, שהוא היה עושה שכר, כדאיתא בע"פ דאמר רב פפא: אי לאו דעבדי שכרא לא איעתי וק"ל.

והנה פליאה נשגבה היא על מרן המהרש"א ז"ל, אשר כל דבריו תמיד נאמנים, להגדיל מעלת חכמינו בעלי התלמוד, להישיר את כל דבריהם לתרץ בהם כל קושיא ולהראות את אמתתם וכל כונתם הטובה ומה זה ההכרח אשר אצלנו פה, לעות עלינו את דברי ר"פ הטובים מאד, להורות אותנו מדת ההסתפקות ולאמר, כי לטובת עצמו היה

דורש, למען ימעטו שותי יין ויתרבו שותי שכר וימלא הוא את אמתחותיו? הלא בזה נתן המהרש"א ז"ל מקום לשוואניו, להרחיב הפרץ ולאמר, כי כרב פפא כן כל חבריו בעלי התלמיד דרשו לטובת עצמם חלילה.

אמנם דבר גדול דבר האיש, הגאון המהרש"א ז"ל כדרכו בקודש, לשבח ולא לגנאי, לטובה ולא לרעה. להמהרש"א הוקשה על ר"פ, מדוע לא אחז את הקצה האחרון וכאשר עשה רב חסדא כדבריו הקודמים לו וככה היה לו לאמר: האי מאן דאפשר ליה למשתי מיא ושתי שכרא וכו'. אולם ר"פ נשמר לבלתי חטוא בלשונו נגד השכר, אשר כל טובת עצמו ממנו, כי היה עושה שכר ומתפרנס בו, כי ככל בעלי התלמוד שנא

מאד את המדה הרעה כפית טובה וכאשר דרשו על הכתוב: ויאמר ה' אל אהרן קח את מטך וגו', לפי שהיה היאור מגן על משה ואמרו: בירא דשתית ביה מיא אל תשדי ביה קלא. את הכוונה הטובה הזאת הליט המהרש"א ז"ל בדבריו המחוכמים ואמר, כי רב פפא לטובת עצמו אמר, כלומר בעבור טובת עצמו אשר קבל מן השכר ודברי פי חכם חן.

ישראל טעללער.

(סגולות ישראל מערכת מ אות פא)

סגולות שונות

זרוע, ביצה, חרוסת, מליל הסדר

בשם הרה"צ חיים כהן המכונה החלבן, אכילת הזרוע סגולה לשידוך, ואם היא צלויה יאכלנה למחרת, ואכילת הביצה שבקערה סגולה לבנים, אכילת החרוסת סגולה לקנות דעת.

(אוסרי לגפן במילי דחסידתא)

באר בשדה - שטפנשט

שמחתי באומרים לי

דרשות האדמו"רים והרבנים במעמד חנוכה הב

משא ההינוך

כ"ק אדמו"ר שליט"א מזוועהיל בנאומו

פותחין בכבוד אכסניא, איתא (ברכות סד.), 'אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא, תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר (ישעי' נד, יג) וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך. זקני הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזולאטשוב זיע"א מבאר, שיש כלל שבכל מקום שאמרו חז"ל הלשון 'אל תקרי', אין הכוונה שלא לפרש כהפירוש הפשוט אלא כפירוש השני, רק שלא תפרש כהפירוש הפשוט עד שתפרש מקודם הפירוש השני, ולפי דבריו הפירוש במאמר הזה הוא, שאי אפשר שיהיה 'בניך', ללא 'בוניך'.

הנה אנו עומדים כאן במעמד של 'בוניך', במעמד חנוכה הבית להבנין החדש של התלמוד תורה החשוב 'תורת אמת' - שטפונסט, שנתייסד על ידי הרה"ג רבי אברהם יעקב סלומון שליט"א, רב דקהילת שטפונסט, אשר בנוסף למוסדותיו שהקים עד עתה לשם ולתהילה, זכה עתה לבנות בנין גדול ומפואר לכבודה של תורה ל'בניך', אלו תלמידי התלמוד תורה המצוינים לשם ולתפארת, ועל כך נאמר 'אל תקרי בניך אלא בוניך', אי אפשר לדבר בגודל מעלת התלמוד תורה והתלמידים החשובים לפני שמדברים מה'בניך', על מסירות נפשו שהשקיע את כל כוחו וכשרונו עבור בנין הבית הגדול הזה לתפארת למען התלמידים הנקראים 'בניך', שיתקיים 'וכל בניך למודי ה'.

להנחיל חביבות התורה לתלמידים ע"י בנין נאה

ראשית דבר צריך לציין ולהבהיר, שהענין שבונים בנין של תלמוד תורה הוא, בכדי להראות חביבות ללימוד התורה ולחבבה על לומדיה, מקום תורה אין ראוי שיהיה במבנים עראיים ורעועים, מקום תורה אין עושים במקום נידח, מקום תורה יש לבנות בפאר והדר כראוי לכבודה של תורה. את בנין התלמוד תורה בונים לא רק כדי שיהיה טוב ונוח לתלמידים, שילמדו בבנין בנוי ומשוכלל לתפארת, אלא בכדי להחדיר בתלמידים חביבות התורה, כמו שאנו מבקשים בכל יום בברכות התורה 'הוערב נא ה' אלקינו את דברי תורתך בפנינו ובפיות עמך בית ישראל, ונהיה אנחנו וצאצאינו וכו'.

בגמרא שבת (דף קיח:), איתא, 'ואמר אביי, תיתי לי, דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא, עבידנא יומא טבא לרבנן'. ופירש רש"י, 'שאביי ראש ישיבה היה, ואמר שזכותו היתה שהיה עושה יום טוב לרבנן בשעה שראה אחד מהתלמידים שסיים מסכתא, ויש להבין, וכי זו בלבד היתה זכותו, והלא הוא לימד הרבה תורה לתלמידים ומימרות רבות איתא בגמרא משמו של אביי, ומדוע ציין שזכותו היא 'דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן'. והביאור בזה הוא, שכשבנוסף ללימוד התורה עושים 'יומא טבא לרבנן', בזה מראים חביבות התורה לתלמידים, ומכניסים בהם אהבת התורה, ועל ידי זה כל התורה שהם לומדים הוא באופן יותר נעלה, בנועם מתיקות ועריבות.

ועל דרך זה, כשבונים בנין עבור התלמוד תורה, בזה מכניסים את כל החביבות של התורה בתלמידים החשובים, שאומרים להם, ראו מה בנינו עבורכם, טרחנו יגענו וגייסנו תרומות ועוד הרבה עמל השקענו עד שזכינו לבוא למעמד נפלא זה. וזהו מה שנאמר (דברים לג,

מכ"ק מרן אדמו"ר מזוועהיל שליט"א אל תקרי בניך אלא בוניך

שאומרים לו: 'אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום'.

ורב שלום בניך, הכוונה לבניו של מקום, בניך המה אלו שבונים את בניו של הקב"ה, ועל זה אומרים 'אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום'. וענין זה שייך הן לגבי המחנך, שהוא משקיע את כל כוחו לגדל התלמידים לתורה, והן לגבי אותם שמוסרים נפשם עבור בנין התלמוד תורה וקיומה בכל לבבם בכל נפשם ובכל מאודם.

ודבר זה צריכים המחנכים לזכור כל העת, הבנים התלמידים הללו הם בניו של מקום, ועל המחנך להתייחס אל כל תלמיד ותלמיד כאילו הוא בנו של המלך, והמלך מסרו למחנך לגדלו להיות ראוי למלכות, והרי זה ודאי שמתוך זה לא יסיח דעתו מבן המלך לרגע אחד, ולא יחסוך שום טירחה ושום דבר כדי שיוכל לגדל את בן המלך שיהיה ראוי למלוך. וכדאיתא בגמרא בבא בתרא (דף ח:), 'ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד (דניאל יב, ג), אלו מלמדי תינוקות, כגון מאן, אמר רב, כגון רב שמואל בר שילת, דרב אשכזיה לרב שמואל בר שילת דהוה קאי בגינתא, אמר ליה, שבקתיה להימנותך, אמר ליה, הא תליסר שנין דלא חזיא לי, והשתא נמי דעתאי עליהו'. ומבואר בגמרא, שרב שמואל בר שילת לא היה מסיח דעתו לרגע אחד מהתלמידים. ומבאר המהרש"א, 'והם ככוכבים לעולם ועד, שהכוכבים גם ביום רואין ומשתמשים לעולם, אבל אינן נראין, כן יהיה המלמדי תינוקות, אף בשאינו נראה להם יהיה מפאק ורואה להיות דעתו עליהן, כדמסיק ומייתי תליסר שנין דלא חזיא לי והשתא נמי דעתאי עליהו'.

כל חלקי הבנין מיועד לגדל לתורה

הנה כשבונים בנין של תלמוד תורה, בנוסף לחדרי הלימוד ששם עוסקים בתורה, בונים גם מקומות מיוחדים לאכילה ולמשחקים, ולכאורה נראה שהם נעשים בכדי שיוכלו התלמידים ללמוד יותר טוב בזמני הלימוד. אבל האמת הוא שכל המקומות הללו מיועדים לחינוך התלמידים, שכן התלמוד תורה הוא "בית חינוך", כי את התלמידים מחנכים בשעת לימודם, ומחנכים אותם בשעת המשחקים המשך בעמוד 10 <<

יח) 'שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך', ופירש רש"י 'זבולון ויששכר עשו שותפות, זבולון לחוף ימים ישכון ויוצא לפרקמטיא בספינות ומשתכר ונותן לתוך פיו של יששכר והם יושבים ועוסקים בתורה, לפיכך הקדים זבולון ליששכר, שתורתו של יששכר על ידי זבולון היתה'.

ולכן כשבאים למעמד חנוכה הבית שהוא יומא טבא לרבנן להראות חביבות לתורה ולהרבות כבוד התורה, פותחין בכבוד המוסרים נפשם וגופם ומנדדים שינה מעיניהם עבור לימוד התורה של התלמידים בבנין הבית הגדול והמרווח שמרחיבין דעתו של אדם.

בנין התורה מתוך אהבת ה'

וזהו שבסיום הדרש 'אל תקרי בניך אלא בוניך', הסמיכו הפסוק של 'שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול' (תהילים קיט, קסה), אפשר לפרש, שפסוק זה בא לומר על בוני התורה, שלא יתכן להיות בונה תורה ולמסור נפש על תורה מבלי להיות מאוהבי תורתך ואוהב להקב"ה, וכענין שאמרו במדרש תנחומא (פרשת נח ג) לגבי לומדי תורה שבעל פה, 'שהיא קשה ללמוד, ויש בה צער גדול, והיא עוזה כמות וקשה כשאל קנאתה, ואין לומד אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו', וכמו כן יש לומר, שכל העוסק בבנין של תלמוד תורה, שהיא עבודה קשה ויש בה צער גדול, הרי שאין עושה אותה אלא מי שאוהב הקב"ה ותורתו. ועליהם נאמר 'ואין למו מכשול', שעל ידי כן יש הרבה סייעתא דשמיא להתלמוד תורה ששמו הולך לפניו בהצלחת התלמידים בחינוך לתורה ובחינוכו הטהור.

מעלת המחנכים

ובביאור מה שנאמר 'ורב שלום בניך', זקני הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זיע"א ביאר מה שנאמר (במדבר כז, יח) 'ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו', 'קח לך', פירש רש"י, 'קחון בדברים, אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום'. וביאר זקני זיע"א, שענין זה שייך בכל מתוך וכל מי שמגדל בניו של מקום לתורה,

באר בשדה - שטפונסט

מזמור שיר חנוכת הבית

בית לת"ת תורת אמת שטפנשט באלעד ט' שנת תשפ"ו

הגא"צ רבי מרדכי אורבך שליט"א במשא

והרי זה מקיים את העולם, לפי שהוא תורה בטהרתה, ממילא יש בו הכח להשביט אויב ומתנקם, לפי שהתורה נקיה, תורה בטהרתה, והרי זה 'בחרבי ובקשתי'.

בואו ונחזיק טובה לידינו שמוסר נפשו עבור קיום התורה ותפילה, הרבר' אברהם יעקב שליט"א, שמוסר נפשו ממש, ועוסק יומם ולילה להרביץ תורה ויראה, ולהנציח את זכר אותו צדיק וקדוש משטפנשט זיע"א וב"ה שהוא זוכה לסיעתא דשמיא.

יתן ה' שבזכות הרה"ק ר' אברהם מתתיהו משטפנשט, שהחיה את שם הצדיק, שמדברים מהצדיק כל היום, זכות זו תלווה אותה ואת המקום שיהיה בר קיימא, ויזכו המנהלים והמחנכים לסיעתא דשמיא, וביותר יזכו לסיעתא דשמיא התינוקות של בית רבן עצמם, שיגדלו ויפרחו, שיהיה מקום של תורה ויראה, ויקבלו פני משיח צדקינו במהרה בימינו, אמן.

דרשת הגאון הגדול רבי מרדכי אורבך שליט"א רב קהילות 'אניו יעקב' בתל אביב תורה בטהרתה

שלומדים העוללים, הוא תכלית בפני עצמו,

מורי ורבותי קהל קדוש מפי עוללים וינקים יסדת עז למען צורריך להשביט אויב ומתנקם (תהלים ח, ג), הסוד של תינוקות של בית רבן, חז"ל אמרו (שבת קיט:): 'אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן, ואמרו שם בגמרא, 'אמר ליה רב

פפא לאביי, דידי ודידך מאי, אמר ליה, אינו דומה הבל שיש בו חטא להבל שאין בו חטא, שהתורה של תינוקות של בית רבן, הוא הבל פיהם שאין בהם חטא, ועל ידי כן יש כח לקיים העולם. רגילים לחשוב שצריכים לחנך את הבנים לתורה, שכאשר יגדלו ימשיכו בלימודם, אבל בדברי חז"ל אנו רואים ענין אחר לגמרי, יש תכלית בפני עצמו בתורת התשב"ר, התורה

מורשתו, והנני רוצה להגיד לכם שבכל שנות עבודת הבנייה של הבנין, לא היה קושי אחד שלא היינו צריכים לפסוח מעליו, כסיפורי תלמידי הבעש"ט כשיצאו בשליחות.

אבל היום אני יכול לעמוד כאן ולומר: ברשות כבוד קדושת האדמו"ר משטפנשט, כי זה ודאי שהוא נמצא עכשיו אתנו, הוא ואביו הרה"ק ר' מנחם נחום, ואביו הסבא קדישא מרוז'ין, ואביו הרבי ר' שלום מפראהבישט והמלאך הקדוש והמגיד ממעוררשט, כולם פה, כי כאן הוא ההמשך של הצדיק משטפנשט.

וכאשר אנו זוכים לערוך חנוכת הבית הערב, הרי זה יום של ישועות!!!! כל אחד יכול לבקש, אני זוכה לבקש הרבה בציון הק', היום היתה התפילה זכה והרגשתי שהיא עלתה והתקבלה, ואני אומר לכם שהוא יום שאפשר לבקש והרבי נותן מתנות.

תודה רבה לך הרב החסיד ר' אברהם יעקב רב דקהילת שטפנשט, יחד עם המנהל החינוכי הרב מנחם ווייס, שנתת לי את הזכות להיות שותף.

כשאני רואה את התלמוד תורה, איני מביט רק על הכמות, אלא על האיכות, והאיכות הוא שזכינו שאתם הילדים של הצדיק משטפנשט, שתזכו לדורות שרים, ואני מבקש ממכם תלמידים יקרים שתברכו אותי שמה, שכתבתי היום בקוויטל לרבי שיתקיים הכל בע"ה, ואני בטוח שזוכה לכל טוב, בזכות מה שאנו עורכים היום את חנוכת הבית, גם התפילות יתקבלו לדצון, והעיר אלעד תעלה ותפרח ויהיה בה כל מה שצריכים, כדי שעיר ואם בישראל תוכל לעשות מה שהיא צריכה למען כלל ישראל.

ברשות במת המזרח, נמצא אתנו כבוד הרב הראשי לישראל הרב הגאון הרב ישראל מאיר לאו שליט"א, שזכיתי ללמוד בישיבת חיי משה שהוא נשיא הישיבה, ודאג לטיפוחינו, ברשות המרא דאתרא הרב גרוסמן שליט"א, ברשות הרה"ג הרב נתן לנדמן, רבה של חולון, שבכל שנה בנסיעה הקדושה ליאס רומניה אנו זוכים להנות מאורו, הרב רושצקי, ברשות הרב ווייס וברשות רב קהילות החסידים הגאון הרב הורוויץ שליט"א, ברשות ה"ינוקא" הרב בידרמן, ואחרון חביב חתן השמחה הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א.

נקדם גם את פניהם של ידידי חברי העיריה הרב בער'ל אשר והרב פנחס גרוס.

דברי ברכה מראש העיר הרב ישראל פרוש שליט"א

לשם הרבה, בדרך ליונים שיש לי בכל נושא אני נכנס קודם לשם, בדרך חזור אני גם נכנס להגיד תודה, כשיש לי ישיבות בעיר תל אביב אני עובר שם לבקש, איני זוכר פעם אחת שלא חזרתי לומר תודה, איני יודע אם יש הרבה מקומות שמקבלים את מה שמבקשים במקום במזומן.

וכאשר אנו זוכים שלשטפנשט יש חיידר בעירנו הק', שהם הם בניו של הרבי, הם הם הבנים שהוא ביקש להנחיל להם את

בדרך כלל כשהנני הולך לאירוע הדובר הנמרץ והרב הוונפלד כותבים לי איזה נייר של ראשי פרקים להתחיל עם זה את הנאום. הערב אין צורך בנאומים ארוכים, הבוקר לאחר טבילה במקוה ותפילת שחרית אמרתי לעצמי, לפני שאני נכנס לעיריה אני נוסע לציון הקדוש של הצדיק משטפנשט לגבעתיים להזמינו להיות בערב לחגיגה שלו - חנוכת הבית. כשבאתי לציון הקדוש ביקשתי להזמינו למעמד הגדול הזה, שהרי הנני מחובר ב"ה לרוז'ין, זכיתי לשפץ את ציונו של הרה"ק ר' אברהם המלאך, זכינו ויש בעירינו ישיבת באיאן המעטירה, ויש בעירינו קלויזין של סדיגורא ובאיאן, אבל יש פה התלמוד תורה של שטפנשט, וכמדומני שכאשר מוזכרים את "החייידר של שטפנשט", אוהו אותנו חיל ורעדה, שכן הצדיק משטפנשט לא השאיר אחריו זשי"ק, וכל מהותו היה לקרב בני ישראל לאביהם שבשמים. כאשר עמדת היום בציון הק' בגבעתיים, זהו מקום שהנני נכנס

שמחתי באומרים לי

דרשות האדמו"רים והרבנים במעמד חנוכת הבית

הגאון רבי ישראל מאיר לאו שליט"א נואם

הערב באלעד, בעת הסתלקותו של האדמו"ר הקדוש משטפנשט ז"ע ועכ"ל, מה נשאר אחריו, ולאחר שנים שעברו, ועברה השואה על יהדות רומניה כמו על כל יהדות אירופה כולה, ומזרח אירופה בפרט, מה נשאר, חשבנו חס ושלום יבשו עצמותינו אבדה תקותנו נגזרנו לנו, מה נשאר משטפנשט, איזה מקום זה תופס, ועכשיו אנו רואים הנס הגלוי, שלאחר למעלה משמונים שנה אנו באים לכאן ובונים בית ולאחר עשרות שנים קם לו ישוב ששמו אלעד, ושטפנשט פה קמה לתחיה באלעד בארץ ישראל, שאלפיים שנה היתה חריבה ושוממה מאין יושב, זה לא צריך להיות חותן משה כדי לראות את הנס הזה שהוא כמו נס גלוי, ואפילו כהן מדין היה רואה את הנס הזה ואומר "אצבע אלקים היא", תלמוד תורה של שטפנשט

ברשות כבוד המרא דאתרא הגאון הרב גרוסמן שליט"א, כבוד האדמו"ר מסדיגורא שליט"א, כבוד ראש העיר הרב ישראל פרוש, כבוד הרבנים הגאונים הגאון הרב לנדמן, מייסד הת"ת י"די הרב סלמון, הרב ווייס והרב רושצקי ושאר הרבנים שליט"א, קהל ציבור קדוש ויקר. נמצאים אנו כאן בחנוכת תלמוד תורה דחסידות שטפנשט באלעד, השבת פרשת בשלח שבת שירה יש לנו שני נסים, הנס של קריעת ים סוף מצד אחד, ומלחמת עמלק מצד שני, ההבדל בין שני הנסים הוא הבדל עצום, הנס של קריעת ים סוף כל העולם ראה, כל העולם התפעל, 'שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת. אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמוגו כל ישיבי כנען (שמות טו, יד-טו), ואנו רואים

הרב הגאון רבי ישראל מאיר לאו שליט"א הרב הראשי לישראל ורבה של תל אביב יפו אל תקרי בניך אלא בוניך

בארץ ישראל, שנים רבות לאחר הסתלקותו של האדמו"ר הקדוש שלא השאיר אחריו צאצא בשר ודם, והנה הצאצאים שלו קמים לתחיה, ולומדים תורה, וקוראים שמע ישראל, ומקיימים תורה ומצוות, קלה כחמורה.

שגם ארבעים שנה מאוחר יותר, כשבאו שני המרגלים ששלח יהושע בן נון לרחב, והיא אומרת ארבעים שנה לאחר קריעת ים סוף, 'וכי נפלה אימתכם עלינו וכי נמוגו כל ישיבי הארץ מפניכם, כי שמענו את אשר הוביש ה' את מי ים סוף מפניכם בצאתכם ממצרים', קריעת ים סוף היה נס גלוי כזה שעשרות שנים לאחר מכן עדיין כולם רועדים מפניו.

אני חייב תודה להרב אברהם יעקב סלמון שליט"א, הרב סלמון בא עם הרעיון של שטפנשט, השתתפתי לא פעם בסעודות ההילולא בכל שנה ושנה בכמה וכמה מקומות, עד שהגענו אל הנחלה, זהו נס גדול, נס גלוי לעין, לראות את התינוקות של בית רבן.

אבל במלחמת עמלק, שקט, שלוח, 'ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור' (שמות יז, טז), מלחמה זו לא הרתיעה ולא הפחידה את העמים, זהו ההבדל בין שני הנסים, הנס הראשון הוא נס גלוי, כל העולם כולו התפעל, אבל הנס השני הוא נס נסתר, כי הגויים אמרו, הפעם עם ישראל נלחם יותר חזק, אולי היה להם איזה נשק סודי, אולי היתה להם איזשהי אמביציה מיוחדת, אולי הם ראו שהם עם הגב אל הים או אל המדבר, תירוצים מתירוצים שונים, אבל להגיד כי יד ה' היתה זאת, שהמלחמה היא מלחמה לה' בעמלק, את זה העולם לא הכיר ולא היה.

ידידי ראש העיר איזה נחת יש לכם בעיר בזכות זה, בזכות של הצדיק שחופף עלינו, היא הגדולה בזכויות שיש לנו. ואני מתפלל אליו שיהיה הלאה המליץ יושר לכולנו, שיהיה מליץ יושר למוסד הקדוש הזה תלמוד תורה שטפנשט בעיר אלעד בארץ ישראל, שתגדלו פה תלמידי חכמים ויראי שמים שתורתם קודמת לחכמתם, וימצאו חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, ויהיו מקור ותפארת לעיר הזאת, לעם הזה, שכולו יזכה להמשיך את השושלת של האדמו"ר הקדוש משטפנשט וזכותו תגן עלינו ועל כל ישראל עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

ואת זה אומר מהר"א פיג'ו בספרו בינה לעתים, שבוע אחרי זה מתחיל 'וישמע יתרו כהן מדין חותן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו' (שמות יח, << המשך מעמ"ו 8

הסוכה, כמו כן כשם שהתלמידים קדושים הם, שהם בניו של מקום, כך חל שם שמים על כתלי התלמוד תורה.

השפעה גדולה על נפש הבנים. בעת חנוכת הבית נכנס הנפש בבני

עוד תכלית יש בכינוס היום לישא תפילה לפני רבון העולמים, שהנה כשבני ישראל בנו המשכן עמדו והמתינו מן שתרם האש מן השמים, שהעיקר הוא האש היורדת מן השמים, ולשם כך אנו נמצאים היום לבקש ולהתפלל 'זיהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו', שירד האש מן השמים, ויכניס בתלמידים התלהבות דקדושה, ונוכה להשראת השכינה בבית הזה. יהא רעוא מן שמיא, שהמקום הזה יהיה מקום שמגדלים בו תורה ומגדלים בו תפילה, וזכות הצדיקים משטפנשט זיע"א, שמקום זה הוא שם ושארית לשמם וליזכרם, והוא המשך לרוח קדש שהשרו בעולם, שרוחם תשרה במקום הגדול הזה, להאציל על רבנן ותלמידיהו רוח קדושה וטהרה, אהבת ה' ואהבת התורה. והברכה אחת היא להורי התלמידים, האבות והאמהות, שמשקיעים בחינוך הבנים, ובתפילה על הבנים, שיזכו לרוב נחת דקדושה מצאצאיהם, ונוכה בקרוב לחנוכת בית המקדש השלישי ביאת גואל צדק במהרה בימינו, אמן.

ובענין מעמד חנוכת הבית, אפשר לומר על דרך שכתב האוה"ח הק' על הפסוק (בראשית ב, ב) 'ויכל אלוקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה', שלכאורה נראה, שגם בשבת עשה השי"ת חלק מבריאת העולם. ומבאר שהכוונה היא, כי ביום שבת ברא ה' את נפש העולם, והוא סוד אומרו (שמות לא, ז) 'וביום השביעי שבת וינפש'. כמו כן ענין חנוכת הבית הוא, שבגמרו בניינו מתכנסים להכניס הנפש הרוחני בבנין.

היאך תהיה ההנהגה של בין אדם לחבירו לקיים 'אהבת לרעך כמוך' (ויקרא יט, יח), ובשעת האכילה מחנכים את התלמידים כיצד אוכל ילד יהודי, ברכות לפנייה ולאחריה, וכל עניני הלכות והליכות הסעודה, תלמוד תורה הוא בית היוצר שמחנך את התלמיד בכל חלקי החיים, שתהיה ההנהגה על פי התורה.

הבנים גדלים כפי כוונת הבונים

צדיקים זיע"א פירשו, שכאשר נתנו בני ישראל את תרומתם לבנין בית המקדש, על פי הרצון והמחשבה הטהורה של הנותן, כך היה זוכה שתרומתו תהיה למקום קדוש יותר. הרי שמחשבת האדם גורמת את קדושת הדבר. כמו כן כשבונים בנין לתלמוד תורה, כפי ההכנה והכוונה, כך יגדלו התלמידים, שאם המחשבה היא ריק שבהדין ביתא יחנכו אותם להיות אנשים טובים וישירים, כך יגדלו הבנים, אבל אם המחשבה היא שבהדין ביתא אנו מחנכים גדולי תורה, שאנו מצפים מכל תלמיד שיגדל לגדול בישראל, לחסיד וצדיק, כפי המחשבה נזכה להביא לידי מעשה, ומחשבה זו יש לה

ולכן בעת חנוכת הבית נהגו לקרוא ולהזמין רבנן ותלמידיהו, אדמו"רים וראשי ישיבות, מהעיר ומחוצה לה, וכן את הורי התלמידים, שיאמרו הדין ביתא יהיה מקום קדוש לחינוך הצאצאים כרצון ה' ויראינו, ובוה מכנסים את הנשמה בבנין התלמוד תורה, שיהיה בבנין החלק הרוחני, וכשם שכשבנו את בית המקדש לקחו עצים ואבנים והם נעשו קדושים, וגם כשבונים סוכה אמרו בגמרא (סוכה ט). 'כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על

באר בשדה - שטפנשט

מזמור שיר חנוכת הבית

בית לת"ת תורת אמת שטפנשט באלעד ט' שנט תשפ"ו

שהולכים בדרך התורה היראה והחסידות. שמחה היום היא השמחה של כל העיר כולה, כי נבנה כאן עוד מקום קדוש, וזכותו של הצדיק שישפיע טוב וחסד על כל בני העיר.

יתן הקב"ה שבזכות הצדיק יזכו התלמידים לגדול בתורה וביראת שמים וילכו בדרך התורה והחסידות ויעלו מעלה מעלה.

הש"ת יעזור להרב סלומון שליט"א שמוסר נפשו על ענין זה, יחד עם כל הרבנים והמחנכים החשובים, ויזכו להצלחה וברכה, ויזכו התלמידים לגדול תלמידי חכמים יראי אלקים, להיות טובים בעיני אלקים ואדם, והש"ת יסיר מאתנו כל המחלות, ונוכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן.

הגאון רבי שלמה זלמן גרוסמן שליט"א נואם

דברי ברכה מאת המרא דאתרא

הגאון הגדול הרב גרוסמן שליט"א

ובה של העיר אלעד

ברשות הרבנים הגאונים שליט"א, המייסד של התלמוד תורה הרב סלומון שליט"א וראש העיר הרב פרוש, שאנו רואים בכל השנים את עזרתו הגדולה עבור התלמוד תורה.

אנו נמצאים עכשיו במעמד מיוחד ומקודש, מעמד מקודש, כפי מה שהזכירו כאן שהרה"ק משטפנשט ייסד את הדברים ברוח קדשו ממש, כל מה שעשו כאן היה הכל מתוך מסירות נפש, זכרתי לך חסד נעורך, הנני זוכר את ההתחלה בזמן שהקימו את התלמוד תורה, איזה קשים עבר עליהם, ובאיזה מסירות נפש עמדו, ועכשיו נתקיים בהם 'ואחריתך ישגה מאד', שנמצאים במעמד הקדוש של חנוכת הבית בהשתתפות ההורים החשובים והתלמידים היקרים.

בונים כאן תלמוד תורה, תורה של תינוקות של בית רבן קדושים וטהורים,

נזכר אני במעמד הנחת אבן הפינה של הבנין, היה זה בעת ביקורו של בעל העטרת ישראל מסדיגורה ז"ל בתלמוד תורה, הביא אז הרב סלומון לבניה ויצקו אבן הפינה, כשעדיין אין השטח מאושר, עמד שם ראש העיר הרב פרוש ואמר לי, איזה הנהגה של ווילקיט, עדיין אין שום אישורים על השטח, והוא כבר יוצק אבן הפינה, כשמעם הרה"ק את הדבר נענה ואמר לי, 'וזהו סוד הצלחתו של הרב סלומון!!!!'

זהו האמונה של הרב סלומון, מסמנים, מביאים לבניה ועושים יציקה, ואז כבר יבואו האישורים. כשהביאו את הלבינה עדיין לא ידעו מה יהיה האריח השני, ואיך יהיה החיבור, ועל ידי כן נהיה השירה של 'אריח על גבי לבניה!'

הגה"צ רבי זושא הורביץ שליט"א נואם

מורינו הגה"צ ר' זושא הורביץ שליט"א

רב קהילות החסידים דאלעד

שירה של הים

ומאחר שאנו במעמד שכולו שירה וחיות, חיות מבאי חיות, אני זוכר עכשיו על צדיק אחד שאמר על בנו, שעוד ידפקו על דלתו כדי להכנס, שיהיה קשה להכנס אליו מחמת רוב האנשים שיצבאו על דלתו, כמו כן יש לומר עכשיו, מובטחני שיעמדו בשערי התלמוד תורה להתחנן תנו לנו להכנס אל התלמוד תורה, לפי שכוחו של הצדיק הוא להחיות עצמות, ולתת כוחות ולהחיות אנשים מחדש.

הרב סלומון ידידי יקירי, הכוחות אינם הכוחות שלך, אלא הכוחות של ויאמינו בה' ובמשה עבדו, אכן על ידי החיות והאמונה באים לידי שירה, ואמרו חז"ל 'ללמדך שכל המאמין ברועה ישראל כאילו מאמין במי שאמר והיה העולם'.

הש"ת יעזור שכל המשתתפים יהיה להם נגיעה בהרה"ק משטפנשט, שהוא באר שמשקה את הכל, והש"ת יעזור כשם שכאן נהיה יש מאין, כך יהיה בבתי כל ישראל יש מאין, שנזכה לישועות עד שהלב יפתח לשיר שירה להש"ת, ומהשירה הזו נוכה לבא לשירה של תביאמו ותטעמו בהר נחלתך במהרה בימינו, אמן ואמן.

ברשות העומד מעל גבי המפעל הקדוש הזה, ידידי וריעי וגם שאר בשרי הרב סלומון שליט"א, ברשות המנהל החינוכי, אשר ידיו רב לו גם בהחזרת נשמות קדושות לחיק השכינה, הרב ווייס שליט"א, וברשות כל היושבים על במת הכבוד מימינו ומשמאלי שכולו ימין, כל אחד ואחד בשמו הטוב יבורך, ואחרונים חביבים הנשמות הקדושות התלמידים החשובים שהם מנציחים את הנשמה הק' של הרה"ק משטפנשט, "דער הייליגער שטפנשטער רבי".

אחי ורעי. כמה נאה וכמה יאה מעמד קדוש זה בפרשת שירה, זוהי שירה אחת גדולה, אז ישיר, השירה היא שירה של אריח על גבי לבניה, עוד אבן, עוד אבן, לעבור עוד אבן נגף, ועוד אבן נגף, ועם הטיט באמצע נהיה מבנה של שירה.

כמה אבני נגף עבר הרב סלומון בארץ לא זרועה, ומאותם האבנים, אריח על גבי לבניה, נחקה השירה על הקמת התלמוד תורה החשוב.

רש"י מפרש, אז ישיר, מכאן רמז לתחית המתים מן התורה, הרמז פירושו שהוא מעבר לפשט, מהו הרמז, שמעו נא אחי וריעי, יש סיפור חסידי על זוג שלא נושעו עדיין בפרי בטן, ובקשו להוושע ובאו להרה"ק מהרנסטציפאל מטטרנוביל לבקש ברכה, שאל הרה"ק, האם בשעה שנולדה המבקשת להיות אם ערכו קידושא רבה בשעה שנולדה, ואמרו שלא עשו הדבר הזה, הורה הרה"ק שבשבת הבאה יערכו קידושא רבה, לאשה שהיא בת ל"ה שנה, ויודו להש"ת על כל חסדיו, ואז יושעו, ואכן הם נושעו בפרי בטן.

ולהבחין מהו השייכות של השירה לישועה, מת אינו מקים דורות, כי אם חס, הודיה - זהו סימני חיות.

כשעם ישראל היה במצרים, קבלו מתנות יקרות מהש"ת, שנתן המכות למצרים, ועדיין לא אמרו תודה, ועל ידי כך היו כביכול כאנשים מתים, אבל כשהיה השירה, 'אז ישיר' - מכאן רמז לתחית המתים, שהעצמות היבשות חיו ואמרו שירה.

שמחתי באומרים לי מזמור שיר חנוכת הבית

דרשות האדמו"רים והרבנים במעמד חנוכת הבית לת"ת תורת אמת שטפונשט באלעד ט' שבט תשפ"ו

נסים ונפלאות גדולות. [וממשיך שם המלכ"ם לפרש: ומציר במליצתו את הזמן כים זועף, ואת האומה הישראלית כאניה חטה בלב ים הגדול הזה. ואת הצרות המתעוררות מצירי כגלי ים, ומשברים העוברים לחטבי את האניה. וצירי כי התרומות המתנשאות בים בעת הסער והם המעוררים בים גלים ומשברים סער וזעף, הם מקבלים הרעש מן הצניורות העליונות לקול תתו המון מים בשמים, וכאלו הצניורות העליונות הם נתונים קול ה' על התהומות, והתהומות יקראו אל הגלים והמשברים, והגלים יקראו ויענו בקול רעם ורעש, ויצירי כי בעת נשמעו הקולות האלה קולות מים רבים אדירים תהומות ומשברים שמעי כי צעקו בקולם והודיעו תיכף כי חסד ה' מוכן לבא]. מהו אותו גל? הגמרא ביבמות (קכ"א ע"א): "תניא, אמר רבן גמליאל: פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שנשברה, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו? רבי עקיבא. וכשעליתי ביבשה, בא וישב ודן לפני בהלכה. אמרתי לו: בני, מי העלך? אמר לי: דף של ספינה נודמן לי, וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי; מכאן אמרו חכמים: אם יבואו רשעים על אדם, ינענע לו ראשו. ועוד אומרת הגמרא שם, תניא, אמר רבי עקיבא: פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בים, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, ומנו? רבי מאיר. כשעליתי למדינת קפוטקיא, בא וישב ודן לפני בהלכה. אמרתי לו: בני, מי העלך? אמר לי: גל טרדני לחברו וחברו לחברו, עד שהקיאני ליבשה.

הרה"ג אברהם יעקב שלמון שליט"א וב קהל שטפונשט מייסד ונשיא התלמוד תורה כתלי התלמוד תורה עשויים כגלי הים

מורי ורבותי! אם אמרתי אספרה כמו, כל מה שזכינו ועברנו, חלק קטן כבר שמענו כאן הערב, וחלק הלא המה כתובים על ספר הזהב של ימי הת"ת, מספיק שזכיר שעברנו 16 שנים מאז ייסוד הת"ת, יש תלמידים שלא יודעים מה זה ללמוד בבנין, רק בקראונים.

אבל יחד עם זאת זכינו לצוות רוחני מנהל ומלמדים מהמשובחים ביותר בהשקעה ובתוצאות לחינוך התלמידים, בחינוך לאהבת תורה ולמידות ודרך ארץ, מספיק לראות או לשמוע מה אומרים ראשי הישיבות הקטנות האצים רצים לזכות בתלמידים האלו בכדי שיפארו את הישיבה שלהם בימי הישיבה קטנה. ואין ספק שזכות הצדיק משטפונשט מסייעתם להצלחתם ולסייעתא דשמיא המופלאה והמיוחדת שלהם עם תלמידי התלמוד תורה.

ואכן, עתה, אנו אוהזים כבר בפרק 'מזמור שיר', צהלי קולך בת גלים, הצהלה והרינה היא גם כי אנו 'בת גלים', כוחם של האבות הקדושים, וכוח של אותו צדיק שעל שמו נקרא התלמוד תורה, ולזכרו יקראו התלמידים מעתה ועד עולם 'בת גלים' - בניו הרותבים של הצדיק, כולנו כעת 'בת גלים' - בניו של אותו צדיק שאנו זוכים ללמוד וללמד בהיכלו ובבית מדרשו שנקרא על שמו תורת אמת.

וגם 'בת גלים' כפי הפירוש השני שהזכרנו עתה, כי כעת אנו אומרים אורך השם, על כל גל וגל שעברנו 16 השנים, אנו מודים להשם ומעריכים יותר את גודל השעה כעת, צהלי קולך בת גלים.

אסיים בברכה שהבאנו השבוע בגליון שהדפסנו לכבוד המעמד, 'ברינה יקצורו', ברכה מהאדמו"ר מבוהוש זצ"ל, שכתב מכתב ברכה לקהלי הגה"צ מוה"ר ש טובי"א זצ"ל, לכבוד פתיחת בית כנסת שטפונשט שנוסד פה בארץ הקודש, וז"ל:

עיקר המטרה של רוצים להנציח את 'שטפונשט-שוהל' הוא רק אם מקבלים עם עצמם להתרבה במדות של אותו צדיק, וללכת בדרכיו ולהדבק במידותיו, ולהזכירו בכל פעם. מאחר שכתבתי שבית הכנסת יקרא ע"ש הצדיק, יתפללו ככוונה להדבק בהאי בוצינא נהורא אדמו"ר זצ"ל משטפונשט, ואז יתן הקב"ה שתתברכו בבני חיי מזוני רויחא, כל משאלות לבם ימלאו לטובה, וזכותו יגן עלינו לשמור את עצמינו מכל הרע." יהי רצון שנוכח להיות ראויים לכל השפע הטוב מעתה ועד עולם, בורא עולם בקנין השלם זה הבנין בחלק הרוחני שלו ונהיה אנחנו וצאצאיו וצאצאי צאצאיו כולנו יודעי שמך ולמוזי תורתך באהבה, אמן ואמן.

הבית זה עשרות פעמים, זה לא הלך כמו התכנית שחשבנו. אבל יש דברים שכן הלכו לפי התכנית ב"ה, כפי שחזינו בעיני רוחנו שכך יראה, הבנין, הפאר, הרחבות, היופי, החדר, השלוח של התלמידים שעברו 16 שנים קשים, של מבנים זמניים וניידים, של צפיפות, של דליפות מים, של סבל ממש בל יתואר, את כל התלאה או את מוקצתה אני מזכיר היום לטובה. כי כיום, הרחיב השם לנו, זה בדיוק לפי התכנית ב"ה, ועל כך אנו מתכנסים היום למעמד ההודיה, להודות לבורא עולם, ככה בדיוק תכנון שיהיה, ברוך השם, ככה ראינו בעיני רוחנו באותו מפגש של הורים מודאגים, ברחוב רבי מאיר, איפה שהיום ממוקם המקווה 'מי מנחם', למי מההורים שזוכרים את אותו המפגש ברחוב, שכן העיר הייתה אז בתנופת בנייה, שייסדו או את תכנית הקמת הת"ת.

אכן מאסו הבונים, אוהו! כמה היו שמאסו, כמה היו שהפריעו, כמה היו שלא האמינו לאותה אבן, שהונחה בראש חודש אלול תשס"ו, והיום זכינו, והאבן הזאת הייתה לראש פינה.

שמחתי באומרים לי בית השם נלך

הגמרא בבא בתרא (ד, א) אמרי מי שלא ראה בניו הורדוס לא ראה בניו נאה מימיו, כשהורדוס המלך בנה את בית המקדש באבני שיש, ורצה לצפותם בזהב, אמרו לו רבנו, תשאיר את זה כך, זה יותר יפה, זה נראה כגלי הים, דמיחו כאידוואת דיימא. וכמו שפירש רש"י: גלי הים שהם נעים ונדים.

ראיתי מסבירים מי הם ומה הם אותם 'גלי הים'? כתוב בספיק [ישעיהו י ל] 'צהלי קולך בת גלים' ובגמרא סנהדרין (דף צד: ד) צהלי קולך בת גלים בתו של אברהם יצחק ויעקב שעשו מצות כגלי הים.

ובמהרש"א: ר"ל צהלי קולך קול יעקב ב"ה בימי חזקיהו שראויים להנצל מעול סנחריב, גם בעבור עסקם בתורה, כדאמרינן לעיל, וגם שהיא בת גלים בתו של אברהם כו', שעדיין לא תמה אז זכות אבות, ודימה זכותו לגלי הים שהן גדולים ראויים שינצלו בהם ישראל. ע"כ.

הרי לנו ש'בת' היא בת האבות הקדושים, שמעשיהם מרובים כגלי הים, אם כן האבות הם הם גלי הים. כשיהיה עלה לירושלים וראה את אבני השיש הנראים כגלי הים, הוא נזכר באבות הקדושים, שמעשיהם מרובים כגלי הים, וקיבל את השאיפות למתי יגיעו מעשי למעשי אבותי.

ואולי ניתן להוסיף עוד 'דרהער' בפירוש 'גלי הים'. דוד המלך אומר בתהילים (מב ח) תהום אל תהום קורא לכל צינורך, כל משברך וגלך עלי עברו.

המלבים מפרש: בעת ההיא ראיתי תמיד את נפלאותיך, שבעת שבאו עלי צרות גדולות היה זה אצלי אות ומופת שתעשה לי

מורי ורבותי !!! שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. ברשות האדמו"רים והרבנים, שליט"א, ראשי עם קודש, תושבי עירונו, אורחים מוחזק לעיר, המשתתפים כאן והמשתתפים מרחוק, הורים וסבים, מלמדים, מוחכים, צוות הרוחני והגשמי של התלמוד תורה, שמלווים אותנו מיום הקמת התלמוד תורה, ואחרונים חביבים תלמידים ובוטרים של התלמוד תורה 'תורת אמת' שטפונשט. ובראשם ראש העיר הרב ישראל פרוש שליט"א חתן השמחה האמיתי של הערב, שלי ושלכם שלו הוא.

בראשית דברי אפתח בהתרגשות ובהתקשרות לצדיקים שעל שמם נקרא הבית הגדול הזה, כי בדקות הללו ממש נמצא שליח מיוחד מטעמינו בציון הקודש של הסבא קדישא רבינו ישראל מרוז"ן זיע"א בעיר סאדיגורא באוקראינה ה"ה הרב מנחם מענדל גליצנשטיין שליט"א הנמצא כעת בציון הקודש להזמין את ראש השושלת למעמד הגדול כעת. ואת ועוד לפני כשבועיים ימים שהינו ברומניה בעיר יאס כנונין מהמלמדים המחונכים בת"ת בוועידת חינוך מיוחדת, ובתפילה

על הציון הקודש של האדמו"ר הראשון משטפונשט זיע"א הזמנו גם את אותו צדיק לבוא להשתתף בשמחתו שמחתנו, שמחת חנוכת הבית לבניו ת"ת לילדי הצדיק. והיום ממש פקד ראש העיר את ציון הקודש בגבעתיים ובהתרגשות והתעוררות גדולה כפי עדותו הוא הזמין את הצדיק רבינו אברהם מתתיהו משטפונשט להשתתף עימנו כאן היום במעמד הגדול ובשמחה הגדולה של חנוכת הבית לבניו התלמוד תורה. אחרי שכל הצדיקים, רבינו משטפונשט, יחד עם אביו האדמו"ר הראשון, וזקניו הרה"ק מרוז"ן, נמצאים עמנו בשמחה נגש לענין השמחה עצמה.

ברוכים הבאים, לשמחת חגיגת חנוכת הבית, לבניו הקבוע של התלמוד תורה שטפונשט פה בעירונו אלעד. עומדות היו רגלנו בשערך הבנין החדש.

את האמת אפשר להגיד, יש דברים שהלכו כמתוכנן ויש דברים שלא הלכו לפי התכנון. כשהתודענו לתחילת הבניה בשטח ברחוב ברטנורא והרי"ף לפני פחות משנתים ימים בלבד, הרב פרוש אומר שתוך שנה אנתנו נכנסים לבנין.

כמה פעמים ניסינו ותכנונו לעשות מעמד הנחת אבן פינה גדול ומכובד, אבל הימים ימי קורונה ובידודים שביטלו את התכניות פעם אחר פעם.

אותו דבר בחנוכת הבית, כשהרב פרוש חוזר ואומר לנו מאמצע השנה שעברה 'בלול אתם בפנים'!

אנתנו באים פעם אחר פעם לתוככי הבנין, מטיילים לאורך ולרוחב, מנסים לברר עם הקבלן ועם האדריכל, עם המפקח, עם אחראי מבנים בעריה הרב יש קלין, וכל צוות המזכירות והלשכה של הרב פרוש, מה הצפי, וכולם מחייכים, אם ראש העיר הרב פרוש אומר מי מתווכח.

ואנתנו כבר בחודש תמוז לקראת שלושת השבועות, אמרנו אולי נאמין.

מתחילים לארגן מעמד חנוכת הבית לתאריך ט"ו באב, ואז נדחה לתאריך ער"ח אלול, ואז שוב נדחה לסוף אלול, ואז נדחה למוצאי סוכות כ"ד תשרי, יא"צ הרבי הרימניצער תלמידו של השטפונשטער, ויוצאים כבר הזמנות ומודעות ופרסומים, ואז מזויזים לתאריך ער"ח חשוון, ומשם התאריך עובר לז' חשוון, ולכ"ט חשוון ער"ח כסלו, ועוד דחייה לזאת חנוכה, עד שענו הלום יום שלישי בשלח ט' שבט, וגם היום, היו כל מיני עיכובים וכמעט שגם היום נדחה, ומי ששם לב בהזמנות מופיע שהאירוע ברחבת הת"ת ברחוב הרי"ף, אבל אז מתערב מזג האוויר ויש אולי צפי לגשם ורוחות, והכל כמעט קורס.

רבותי, רק התכנית של הנחת אבן הפינה ותכנית חנוכת

באר בשדה - שטפונשט

אוצר - הלכות

לחג הפסח תשפ"ב

תמצית הלכות הנחוצות לחג הפסח הבעל"ט

על פי פסקי מרנא "השבט-הלוי" זצקללה"ה

שנאמרים בבית המדרש "שבט הלוי" אחוזת ברכפלד - מודיעין עילית

ע"י הרב אלטר אליהו מרמורשטיין שליט"א

ראש כולל ישועות יעקב ומח"ס המינים המהודרים

זמני כניסת שבת וחג הפסח (שעון קי"ז)

מוצאי שבת ויו"ט פסח	הדלה"נ ערב ש"ק ויו"ט פסח	סוף זמן		ירושלים
		ש"ק	אכילת חמץ	
7:47	6:32	11:20	9:59	ירושלים
7:49	6:48	11:20	9:59	בני ברק
7:49	6:40	11:20	9:59	חיפה
7:47	6:42	11:20	9:59	מודיעין עילית

מוצאי שבת ויו"ט פסח ר"ת 8:12

ערב פסח

- א. צריך להפסיק לאכול חמץ ולשרפו ולהפקירו ולבטלו בזמן כפי שמתפרסם בכל מקום.
- ב. חמץ שיש בו קדושת שביעית יש להשתדל לגמור את כולו לפני סוף זמן אכילת חמץ, אך יזהר שלא יאכל המאכל אכילה גסה, משום דאין אוכלין פירות שביעית אכילה גסה. (דיני שביעית בשם השבט הלוי)
- ג. חמץ או תערובת חמץ שיש בהם קדושת שביעית והגיע זמן שריפת החמץ דעת השבט הלוי שישרפנו כרגיל. (דיני שביעית)¹
- ד. מצוה להסתפר², לרחוץ, ולגזוז הצפרנים³, ולטבול קודם הרגל⁴. (תע"א סי' ג' וסי' ר"ס משנ"ב סק"ב)
- ה. בשנת השמיטה צריך לבער בערב פסח תרומות ומעשרות (חלה של המצות, פרוטה המורה), ואם לא ביער, יבער בערב שביעי של פסח. (משנה פ"ה מ"ו רמב"ם מע"ש פ' י"א ה"ז⁵)
- ו. מהו הביעור? שלא יישאר ברשותו ממה שהפריש תרומה, תרומת מעשר, מעשר ראשון, מעשר עני, ומעשר שני, וכן להפריש מהטבל שברשותו. והמטבעות יש לאבד או לזרוק לים.
- ז. לתקן בגדים לצורך יום טוב ואף לחברו בחינם מותר ואפילו מעשה אומן. (תס"ח משנ"ב ח')

שמחת יו"ט

- א. חייב אדם להיות שמח וטוב לב הוא ואשתו ובניו וכל הנלווים אליו. (שו"ע סי' תקכ"ט סעיף ב'). והוא מצות עשה מן התורה דכתיב ושמחת בחגך. (משנ"ב ס"ק ט"ו). וכתב השו"ע הרב (סי' רמ"ב) דעיקר שמחה מן התורה במאכל ומשתה.
- ב. נשים כיצד משמחות? הנשים קונה להם בגדים ותכשיטים כפי ממונו. (שו"ע תקכ"ט ס' ב') אם יש לה כבר בגד המשמחה אין חיוב דווקא לקנות בגד נוסף, ופסק השבט הלוי (ח"י סי' פג) שישמחה בדברים אחרים.
- ג. הקטנים נתן להם קליות ואגוזים [ובימינו יקנה להם דברים שמשמחים ילדים בימינו]. וחייב להאכיל לגר, ליתום ולאומנה עם שאר עניים. (שו"ע ס' תקכ"ט ס' ב')
- ד. מו שאינו מרגיש שמחה בבשר ויין, יקנה לעצמו דבר שגורם לעצמו שמחה. (מו"ר הגאון הגדול רבי יג. שטרן שליט"א)

הכנות לליל הסדר בשבת

- א. צריך להכין ביום שישי כל הדברים הנצרכים לליל הסדר.
- ב. כדי לסייע לציבור, ערכנו רשימה של דברים מצויים: לצלות את הזרוע⁷. לבשל ביצים שאוכלים וזכר להגיגה, ויש שצלו גם את הביצה. לבדוק את עלי החסה. לפורר את החזרת [הריין] למרור⁸. [ויכניסו מיד לתוך קופסה סגורה ואטומה שלא תפוג החריפות]. להכין את החרוסת⁹.

הערות והוספות

- ¹ בשריפת החמץ אינו נחשב כגורם הפסד לפירות שביעית, לפי שכיון שהחמץ אינו עומד לאכילה שוב אין בו איסור הפסד. שו"ת משנת יוסף ח"א ס' ט"ו. ועיין בשו"ת מגדנות אליהו לדודי הגאון רבי א.א. רובינשטיין זצ"ל ח"ד ס' ח' שהאריך.
- ² וכשהוא מסתפר יכוון לקיים מל"ת "לא תקיפו פאת ראשכם" שהם ב' מצוות, ו"פאת הזקן" שהם ה' מצוות, וכן מצוות "ובחוקותיהם לא תלכו" ו"לא ילבש", ומ"ע דרבנן שהוא מגלה לכבוד יו"ט. (כף החיים סי' רל"ב) התספורת אחר חצות היום אסורה. וע"ז נכרי מותר. (ס' תס"ח משנ"ב ה')
- ³ יטול צפרניו קודם חצות היום, ואם שכח יש להקל. (משנ"ב תס"ח ס"ק ה') אין להקזיז דם בערב יום טוב. מלבד בשעת סנה שמותר. ובערב שביעי של פסח מותר (תס"ח ס' י" משנ"ב סק"ל"ח). ובבדיקת דם רגילה שמוציאים מעט דם אין חשש. (ס' מבית לוי)
- ⁴ עיין בשערי תשובה (ס' תקכ"ט ס"ק ד') דמה שאמרו חייב אדם לטהר עצמו ברגל אינו נוהג בזמן הזה. ועי"ש לשאר דברים בזה"ז. איתא בס' הכוונות דטובלים שתי טבילות לכבוד יו"ט, ויכוון בשעת הטבילה שהוא טובל לכבוד הרגל ולהמשיך עליו קדושת היום טוב. (מט"א תרכ"ה) סגולה גדולה לומר בערב פסח איגרת של הרה"ק מאסטרופולי זי"ע נדפס בהגדות של פסח. ויש הבטחות גדולות על אמירתה.
- ⁵ לדעת הרבה ראשונים הגירסא ערב פסח. להרמב"ם והגר"א הגירסא עיו"ט אחרון של פסח. ואם אין לו אינו חייב לחזר אחר פירות כדי לקיים מצות ביעור, ואין בזה אפילו מידת חסידות (דרך אמונה למרנא זצוק"ל פ"א סק"ז).
- ⁶ מציין בתשובה בכת"י את השאגת אריה (סוף סי' סה) דמצות שמחה נוהג בזה"ז מה"ת בכל מיני שמחה. ועיין משנ"ב (ס' תקי"ח סק"ג).
- ⁷ שכח לצלות את הזרוע אם הוא מבושל ניחנו כמו שהוא. (פסח שחל בשבת כהן עמ' ל"ז)
- ⁸ ואם שכח יחתוך בסכין סמוך לסעודה חתיכות גדולות קצת ולא דק דק. (שכ"א משנ"ב סקמ"ה)
- ⁹ שכח ולא הכין יחתוך הפירות בסכין רגילה לחתיכות גדולות במקצת, וייתן היין הרבה תחילה בכלי, כדי שתהיה בלילתו רכה, ויערב באצבעו או ינענע הכל. (שכ"א סק"ח)

לטובת נשמת

מרנא פוסק הדור והדרו רבינו שמואל הלוי ב"ר הרב יוסף צבי ואזנר זצוקללה"ה

גאב"ד זיכרון מאיר

עלה לגני מרומים ליל התקדש חג ט"ו ניסן תשע"ה

- להכין מי מלח¹⁰. לפתוח את בקבוקי היין והמייץ ענבים עבור ד' כוסות, ואת בקבוקי השתיה¹¹. אלו שמכינים לבד פתילות להדלקת נרות יכינו גם¹² לשביעי של פסח ולשבת. לפתוח אריזות מערב יו"ט. בדיקת כפולות במצות. הפרשת חלה מהמצות. לבדוק את המצות אם הם שלימות. הפרשת תרומות ומעשרות. מפות חד פעמי לליל הסדר וליו"ט בבוקר. תאורה [שעון שבת] לזכור לסדרו לליל הסדר שגומרים מאוחר. אלו שנוהגים שמכינים מים לכל הפסח, ועוד דברים שמכינים לכל ימי הפסח. לבדוק את ההגדות המשומשות של פסח אם לא נדבקו הדפים. אם יש תאורה במקרה או במקפיא לכבות אותה.
- ג. הקונה סידור או הגדה יש לבדוק ולהפריד את הדפים מערב יו"ט. (ס' ש"מ סקמ"ה)
- ד. יש להדיח את הגביע של הקידוש, ואם הוא נקי וצח אין צריך. (ס' קפ"ג ס' א')

הדלקת נרות

- א. זמן הדלקת הנרות - קודם כניסת החג כמו שנוהג בכל שבת.
- ב. מברכים להדליק נר של שבת ויו"ט, וכן מברכות שהחיינו [ולא יברכו שהחיינו בליל הסדר בקידוש]. (מט"א תקפ"א סנ"ד ועיין משנ"ב ס' תרי"ג סקכ"ג)
- ג. טענה בסיום הברכה, וברכה רק להדליק נר של שבת או רק של יו"ט אם נזכרה תוך כדי דיבור תתקן את סיום הברכה. וכן הדין באיש המדליק נרות שבת ויו"ט.
- ד. אמנם כשאמרה רק להדליק נר של שבת ונזכרה לאחר כדי דיבור לא תחזור לברך שוב לתקן הברכה¹³. וכן כשברכה ואמרה רק להדליק נר של יו"ט, לא תחזור לתקן הברכה. והוא הדין באיש המדליק נרות שבת ויו"ט¹⁴. (הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א)
- ה. ראוי לדקדק על נרות גדולים לליל הסדר שידלקו עד אחר גמר הסעודה הנגמרת בליל פסח בשעה מאוחרת, משום שעיקר חובת ההדלקה היא עבור זמן אכילת הסעודה שתהיה לאור הנרות. (רס"ג ס' י)¹⁵
- ו. מצוה לבדוק בכיסי בגדי בערב יו"ט, שמא יש בהם דבר מוקצה. (שו"ע רנ"ב ס' ז')

ליל יו"ט

- א. אמירת שלום עליכם בליל פסח שחל בליל שבת: פעמים שהיה מרנא השבט הלוי זצ"ל אומר ופעמים שלא אמר. אשת חיל פעמים אמר ופעמים לא אמר, ולפעמים אף שאמר שלום עליכם מ"מ לא אמר אשת חיל. (בני המשפחה)
- ב. מרנא השבט הלוי זי"ע נהג לברך את צאצאיו לפני תחילת הסדר¹⁶, כמו בכל ליל שבת. (הגש"פ שבט הלוי)
- ג. צריך לזכור לצאת ידי חובת קידוש של שבת על הכוס ולומר ויכלו, בברכה יזכיר של שבת ושל יו"ט.
- ד. אם שכח לומר ויכלו ונזכר בסעודה, צריך לאמרו באמצע הסעודה על כוס יין או מיץ ענבים. (רע"א משנ"ב ס"ק מ"ה, עוררני הגאון הרב י. זיכרמן שליט"א מרא דאתרא א. ברכפלד)
- ה. אם קידש ושכח להזכיר בחתימת הברכה של שבת או של יו"ט לא יצא וצריך לחזור לקדש שוב. (ס' תפ"ז ס' א')
- ו. מותר לומר הגדה של פסח לאור הנרות אע"פ שאין לו אדם שיתן דעתו עליו. (ס' רע"ה ס' ט' משנ"ב סק"י) ואף מותר לומר הפיוטים שלאחר ההגדה¹⁷. (הוט שני ח"ד פפ"ד סק"ז)
- ז. אחר שברך המוציא ועל אכילת מצה בוצע על השלימה העליונה, ואף שבכל ליל שבת בוצע על התחתונה, בליל פסח אפילו שחל בליל שבת בוצע על העליונה. (דרכי משה רע"ד סק"א באה"ט סק"א)
- ח. רבינו השב"ל זצוק"ל היה מקפיד לאכול את האפיקומן קודם חצות. וכן היה מעורר את הציבור בדרשתו קודם חג הפסח להקפיד על אכילת אפיקומן קודם חצות, והוסיף בכת"י וכן זמיתי לעולם לאכול קודם חצות¹⁸. (הגש"פ שבט הלוי)
- ט. כוס שלישית¹⁹ של ארבע כוסות, ישטוף הכוס מתוכו ומבחוץ, אם אינו נקי. ואף מי שאינו נוהר בכל השנה לראות אם הוא נקי מ"מ בזה הלילה יוהר משום הידור מצוה²⁰. (משנ"ב ס' תע"ט סק"א) ויש להדיח הכוסות של כל המסובין כמו של המזמן. (הגש"פ שבט הלוי)

הערות והוספות

¹⁰ מי מלח יכינו מערב שבת לטיבול הכרפס. שכח להכין מערב יו"ט יעשה כמות רק כפי הצורך לטבול. יתן המים תחילה ואח"כ המלח, ולא יעשה מי מלח עזין [חזקים] פי' שיהא המלח פחות משני שליש במים. (ס' שכ"א ס"ב) וכן יכול להטביל בחומץ או ביין. (רמ"א תע"ג משנ"ב סקנ"ד)

¹¹ אם שכח יעשה נקב בגב הפקק. (הגש"פ שבה"ל)

¹² להכין את הפתילה, או פתילה ארוכה לחותכה לשניים. ס' תקי"ד ס' ח' משנ"ב סקל"ט.

¹³ שו"ת שבט הלוי ח"ד ס' כ"ח.

¹⁴ עיין בשו"ת התעוררות תשובה ח"א ס' קי"ב. ביאור הגרמ"ש שליט"א דההדלקה שהיא עיקר המצוה נעשתה כתיקונה, א"כ אפילו שהברכה לא הוי כתיקונה, ומ"מ גם לא שנתה ממטבע הברכה שטבעו חכמים דכשלא חל יו"ט בשבת הרי ברכה זו כתיקונה, לכך לא תחזור ותברך.

¹⁵ ועיין בשו"ת יהודה יעלה (יו"ד ק"ע) שכתב שראוי להרבות בנרות בליל הסדר, והוא זכר ללילה כיום יאיר, עיי"ש.

¹⁶ בתרגום יונתן בן עוזיאל פרשת תולדות (פ' כ"ז פ' א') כתב שברכת יצחק אבינו ליעקב היה בליל פסח וזה לשונו "וְיָקָא ית עֶשׂו בְּרִיָּה רַבָּא בְּאַרְבֵּי סָן בְּנִיִּין וְאַמְר ליה בְּרִי הָא לִילְיָא דִּין עֵילְאֵי מְשַׁפְּחִין לְמֵאֵרֵי עֶלְמֵא וְאַוְצְרֵי טְלִין מְתַפְּחִין בֵּיהּ" עכ"ל, ליל פסח הוא זמן גדול ואוצרות נפתחים ולכן הברכה מצויה. ביעב"ץ (סידור לחם שמים) כתוב שנוהגים לברך בליל שבת גם בברכת כהנים. וכתב הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע בספרו "במנחם ציון" (פרשת בשלה) מנהג ישראל תורה היא שמברכין בניהם בשבת, שהקב"ה בכבודו ובעצמו הוא מברך ומסכים על ידם עכ"ל. ועיין בס' ויגד משה סי' ק"ז באריכות.

¹⁷ אבל לראות בפירושי הגדה יש לעיין, דהרי כל ההיתר לומר הגדה הוא שלא לבטל מצות הגדה מהן התורה, (פמ"ג משב"ז ח') או כיון ששגורה בפיו קצת, (שו"ע) ובפירושי ההגדה אין את סיבות ההיתר כנלע"ד.

¹⁸ יש נוהגים להצניע חתיכה מהאפיקומן לשמירה. (מג"א ס' ת"ק סק"ז, חק יעקב תע"ז סק"ג. עין כף החיים ס' תע"ז סק"ז. הרה"ק מ. מ. מלעלוב זי"ע שלח להגה"צ בעל משנה הלכות שיירי מצות אפיקומן שו"ת משנה הלכות ח"י ס' שי"ט)

¹⁹ כוס שני א"צ שטיפה והדחה שכבר שטפו לקידוש. (משנ"ב ס' תע"ג סק"ח) אבל כוס שלישי חששו משיירי פת, ולכן לכוס רביעי א"צ שטיפה והדחה.

²⁰ בשולחן ערוך הרב ס' תע"ט ס"ב כ' דמכל מקום בלילה זה צריך לזהר. והנהוגים כדעת הזהור כ' בכף החיים סק"א שלעולם ישטפו וידיחו את הכוס של ברכת המזון.

בברכת המזון צריך לומר רצה ויעלה ויבא, ואם שכח לומר רצה או יעלה ויבא צריך לחזור ולברך. (קפ"ה ס' ו') ואינו צריך לשתות כוס נוסף²¹ וכן אשה ששכחה לומר רצה או יעלה ויבא צריכה לחזור ולברך. (רעק"א שו"ת ס' א', ושבה"ל ח"ד י"ח)²²

ערב יו"ט - שביעי של פסח

- א. הנוהגים להחמיר שלא לאכול מצה שרויה ראוי שלא יתעסקו בזה בפסח כיון שהוא אסור באכילה לפי מנהגם. (שבה"ל ח"ה ס' קסג ו', ועין בס' מבית לוי עמ' תנח שביאר מרנא שבה"ל טעמו)
- ב. קניית מוצרי קטניות בחול המועד, לשבת שאחר שביעי של פסח שבארץ ישראל אינו פסח. במקום הצורך כגון לשלום זכר, יכול לקנות רק קטניות שלא עברו בישול או עיבוד²³, אבל שאר דברים כגון סלט חומום או מתינה וכיו"ב אסור. (הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א)
- ג. מהנכון להדליק נר נשמה, לצורך הדלקת נר של שבת, וכן אלו שצריכים להדליק לע"ג יקיריהם.²⁴
- ד. מצוה למשמש בגדיו בערב יו"ט שלא יהא בהם דבר מוקצה, ובפרט לאחר חול המועד שלבשו בגדי שבת. (ס' רנ"ב ס' ז')

דיני עירוב תבשילין

- א. יום טוב שחל בערב שבת [שביעי של פסח], אסור לאפות או לבשל לשבת, אלא רק על ידי עירוב תבשילין שעושה בערב יום טוב. אופן עשיית עירוב תבשילין: יקח מצה כשיעור ביצה ותבשיל שראוי ללפת בו את המצה, כגון דג או בשר²⁵ כשיעור כזית. לכתחילה יש לערב במצה שלימה, וחתיכת בשר או דג או ביצה משום הידור מצוה (משנ"ב ס' תקכ"ז סק"ח). ויקח מצה זו אח"כ בשבת ללחם משנה.²⁶
- ג. ישול המצה בידו והתבשיל על צלחת ולא על המצה משום מיאוס. ויברך ויאמר כפי הנוסח הנדפס במחזורים. (משנ"ב ס' תקכ"ז סק"א)
- ד. מי שאינו מבין בשפת הארמית יאמר בלשון הקודש.
- ה. אורח שאוכל וישן אצל המארח, נטפל לבעל הבית ואינו צריך לעשות עירוב תבשילין לעצמו. (משנ"ב תקכ"ז סק"ז)
- ו. אורח שישן בבית נפרד ממקום אכילתו, ומדליק שם נרות, יעשה עירוב תבשילין בלא ברכה²⁷. וטוב לעשות שיכין משהו מיו"ט לשבת, כגון חימום מים לשתיה וכדו', ואז יוכל לברך. (משנה הלכות ח"ז ס' ע"ד)
- ז. אם קודם שבישול המאכלים לשבת נאבד או נאכל התבשיל שהניח לשם עירוב שוב אינו יכול לבשל ביו"ט או לאפות לצורך השבת, אא"כ נשאר לפחות כזית מהתבשיל, אבל אם נאכלה או אבדה המצה יכול לבשל ולאפות לשבת. (שו"ע ס' תקכ"ז ס' ט"ו)

הדלקת נרות

- א. זמן הדלקת נרות ביו"ט: יש נוהגים להדליק קודם כניסת החג כמו בשבת²⁸, ויש נוהגים להדליק קודם הסעודה. ומי שאין בידו המנחה מתי להדליק, ידליק בערב יו"ט כמו בערש"ק. (מט"א) וכך היה מנהגו של רבינו ה"ש שבט-הלוי" זצוק"ל. וכן נהגו ביו"ט לברך קודם הדלקה. (הגש"פ-שבה"ל)
- ב. בהדלקת הנרות מברכת רק על הדלקת נרות של יו"ט, ולא שהחיינו.
- ג. אלו שנוהגים להדליק הנרות בליל יו"ט, ידליקו על ידי נר שהוכן מבעוד מועד. ואחר ההדלקה אסור לכבותו, אלא יניחיהו ויכבה מאליו, וה"ה גפרור.

הכנת הנרות לשבת

- א. המדליק בנרות שעה אסור להדביקם ביו"ט בכדי שלא יפלו. (משנ"ב ס' תקי"ד סק"ח)

הערות והוספות

²¹ ביאור הלכה ס' תע"ב ד"ה שלא כסדר. ועיין שו"ת שבה"ל ח"ט ס' מ"א אות ב' ותוספת ביאור ס' קע"ג אות ד'.

²² ואינו דומה לכל יו"ט שנשים א"צ לחזור. רע"א הגהות שו"ע קפ"ח, ושו"ת שבה"ל ח"ו ס' ס"א.

²³ שמעתי מהגאון רבי שמעון ליפשיץ שליט"א שביאר הגרמ"ש ק שליט"א שהיות ורבותינו ז"ל גזרו לא לאכול קטניות בפסח מחשש חמץ המעורב בהם, א"כ כל דבר שהוא עובר עיבוד או בישול (וק"ו בישול תעשייתי) בכלל הגזירה של חשש חמץ. אבל דבר יבש כגון בוטנים וכדומה שניכר לפניו יכול לבדקם, ואפילו היה חיטה מעורב בהם הרי יבש הוא. ויש להאריך ואכמ"ל. והיה מעשה של מכשולים בחמץ בפסח רח"ל.

²⁴ שכח להדליק נר נשמה מערב יו"ט ונזכר בליל יו"ט, ידליקנו בחדר שאוכלים בו דמוסיף אורה בחדר. ועדיף טפי להדליק בבית הכנסת משום שבו הותרה הדלקת נר אפילו ביו"ט משום 'באורים כבדו ה' וע"י כן יצא מחשש נר של בטלה. ובשעת הדחק אפשר להתיר בכל גווני דהוי נר של מצוה שהוא לכבוד אבותיו. (בה"ל ס' תקי"ד סעיף ה' ד"ה נר). מן הדין סגי בנר אחד לשתי נשמות ההורים. ע"י ס' תרי"ק יב. ובאליה רבה כתב שמדליקין נר לכל אחד ואחד. אם צריך להדליק שתי נרות עבור אביו ואמו, גם בליל יום טוב מותר להדליק לאביו ולאמו לכל אחד מהם נר נפרד. שמעתי מהגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א מרא דאתרא א. ברכפלד.

²⁵ ס' תקכ"ז משנ"ב סק"א - בשר דגים וביצים, וכן כ' החיי אדם כלל ק"ב סק"ה. רבים נוהגים להניח ביצה מבושלת. ובבן איש חי (פ' צו ה' ע"ח) כ' דכן נוהגים במקומו כ' הביצה מתקלקלת פחות משאר מאכלים, וא"כ בזמננו שאפשר לשמר את המאכלים היטב במקרר ראוי לקחת בשר או דג חתיכה חשובה. (ס' מבית לוי בהערות)

²⁶ שו"ע ס' ט"ז. מהרי"ל היה לוקח לחם שלם ואח"כ השתמש בו לחם משנה ובצע עליו בסעודה שלישית דכיון דאיתעביד ביה מצוה חדא ליתעבר ביה מצוה אחרת (משנ"ב סק"א). ומקובל בשם הרה"ק מהר"א מבעלזא זיע"א שאכילת העירוב תבשילין מסוגל ליראת שמים.

²⁷ בשו"ע ס' תקכ"ז ס' י"ט יש שני דעות אם מי שלא עירב עירוב תבשילין מותר להדליק נר של שבת, לכן יערב כדי לצאת ידי הפוסקים שהדלקת הנרות לשבת טעונה עירוב תבשילין, ומכל מקום לא יברך מחשש ברכה לבטלה. כך שמעתי מהגה"ק זצוק"ל שכך הורה מרן החזו"א זצוק"ל. (ער"פ שחל בשבת עמ' קע"ז הערה י') וכן דעת השבט הלוי דלא יברך. וביאר השבה"ל דאף ש"י העירוב יכול לבשל, עבור הזכות לבד אין לברך. (מבית לוי עמ' תנד)

²⁸ בנו של ס' הפרישה בהקדמתו ליו"ד כ' בשם אמו להדליק קודם כניסת היו"ט ראשון. ועיין נימוקי אור"ח תקכ"ט בשם הדרכי תשובה. וכן נהג החתם סופר ק' ספרא רבה פ"ד ס' א'. ועיין באריכות בספר מנהגי רבותינו החת"ס ודעת רע"א שם. מתי לברך בהדלקת נרות דיו"ט ? - בנו של הפרישה כ' בהקדמה בשם אמו לברך קודם הדלקת הנרות, אבל המג"א ס' רס"ג סק"ב כ' לברך אחר ההדלקה דלא חילקו חכמים בין שבת ליו"ט, וכן נקט השו"ע הרב סק"ח, אבל הרבה אחרונים ס"ל לברך ביו"ט קודם הדלקת הנרות, וכן נקט המטה אפרים ס' תרכ"ה סל"ג.

- ב. המדליק בפתיל צף, יפריד לפני יו"ט את השעם אחד מהשני, וכן צריך לבדוק השעם שהוא מנוקב דיו בכדי להכניס הפתילה, שאם איש מנוקב אסור ביו"ט לנקבו או להרחיבו. (שש"כ ג כ"ד)
- ג. אמנם להכניס הפתילה לתוך החור של השעם מותר מדינא, אולם לכתחילה ראוי להכין את כל הפתילות לצורך יו"ט, וכתב רבינו בשו"ת שבט הלוי ואני לעצמי נהגתי להכין הכל לפני יו"ט. (ח"ט ס' קכ"ח ב)
- ד. המדליק במוסית ובתוכה נר ולאחר ההדלקה נשארת חתיכת מתכת בתוך המוסית, וכן בנרונים (נרות חימום) שרוצה להשליכם ולהניח במקומם חדשים - לכתחילה יוציא ע"י כלי כגון כף או מזלג, ומעיקר הדין יכול להוציא בידו²⁹. אך מכל מקום יוציא שיורי הנר בסמוך לפתח, דהוי מוקצה.
- ה. פתילות של ציטורית הפלא, אם ראויים להדלקה שנית יכול לזרוקם בידיו לפתח, (שו"ת באר משה ח"ח קס"ז)

הכנה לשבת ביום טוב שביעי של פסח

- א. הכנת המאכלים לשבת: אף שעשו עירוב תבשילין, מ"מ צריך שהתבשיל יתבשל מבעוד יום. (ס' תקכ"ז משנ"ב סק"ג).
- ב. בערב שבת ידליקו בוטן הרגיל שמדליקין בכל ערב שבת קודש.
- ג. הנוהגים שלא לטלטל בשבת יוכחו להוציא את החפצים מבעדיהם בערב שבת.
- ד. עירוב תבשילין מתיר הדין כלים ביו"ט לצורך שבת, וכן להציע את המיטות ולקפל בגדים לצורך שבת. (שו"ת שבה"ל ח"ג סי' סח)³⁰
- ה. כשיש שלום זכר בליל שבת לאחר פסח מיד - השנה [גא"י]. לא ימנעו אשכנזי ארבעים [חומס] לליל שבת לשלום זכר רק יבקש מבני עדות המזרח³¹. (מבית לוי)
- ו. המקפידים שלא לאכול שרויה בכל הפסח, מותר³² להכין השנה קנידלך לשבת קודש [היות ובש"ק נגד לא פסח]³³.

מעוה יזכור

צריך לזכור לתת את מעוה הצדקה שעדרו בעת הזמרת הנשמות, ואין צריך לתת דווקא לבית המדרש שהתפלל שם אלא לכל צדקה.³⁴ (יו"ד רנ"ו ס' ו')

הערות והוספות

²⁹ עיין רעק"א בהגהות שו"ע ס' תק"א ס' ד' ד"ה ישם בהא' דמתיר. שמעתי ממר"ד הגאון הגדול רבי י. מ. שטרן שליט"א.

³⁰ מבואר בשו"ע הרב ס' תק"ג ס"ג דמהני לגבי הדין כלים שו"ת חיד"ו נ"א ב'. ובדעת ס"י לגבי קיפול בגדים והצעת המיטה. ועיין משנ"ב ס' ש"ב סק"ז. (מבית לוי) טבילה במקוה ביו"ט שחלל בע"ש מותר היות והטהרה חל היום. (אמרי יעקב שו"ת ח"א ס' מד"ב. מנודות אלהו ח"ג קל"א).

³¹ אמלת קטניות לבני אשכנז. המנהג באשכנז שלא לאכול קטניות, וכתב הרמ"א תני"א ואין לשנות. ומנהג זה הובא כבר בכל בו דמימי רבותינו הקדמונים נהגו אסור בכל מיני קטניות. אבל בארץ ישראל ששבת אינו פסח, האם יחיה מותר להכין בשש"ס לשבת קטניות כשעשה עירוב תבשילין? ואם נאסר לבני אשכנז לאכול לא יעזור ע"ת דדדי ההיתר דאז מדין שאם יבואו אורחים שיהיה לו אוכל, ובוה לא שייך ההיתר, דנאסר באכילת ואף אם יש אחר שנוהג היתר בהו לא מדין בזה עירוב תבשילין כמו מי שמתענה ביו"ט שאסור לו לבשל לאחרים אפילו לצורך בו ביום דמי"א ס' תקכ"ז ס' ס', אי"כ אף אם עשה עירוב תבשילין אסור לאשכנזי לבשל, ועוד יש חשש אולי יאכל מהקטניות שהיו לא בדל כל השנה מהקטניות, ולגבי אם הוא מוקצה דדדי ביו"ט אסור מדינא לאכול קטניות וא"כ הוי מוקצה, עיין תוס' סוכה י'. ד"ה עד דאין זה מוקצה, וכך נקט רבי יאיר הלמה תר"ה ד"ה אחרונ', ד' הגהות"ם בהגהות תקכ"ז דהוי מוקצה, ועיין חו"מ ס' מ"ט סק"ז, ועיין מנחת יצחק ח"ז ס' ל"ג דכ' לאסור להכין מחשש לאכילה. ודעת הגאון רבי ש"ז אויערבאך זצ"ל ס' מאור השבת ח"א מכתב י"א נוטה להתיר משום דאובלי קטניות מצויים בינינו, ולאכול בשבת קטניות שא"צ ביטול יש להתיר ע"פ התוס' והביה"ל דנ"ל. רק בחמץ ממש יש מקום לפלפל במה שכתב השערי המלך לחשוש בדאורייתא גם ליום שבער. ודעת השבט הלוי כתבתי לעיל. אבל ביום טוב אחרון של פסח לבני חר"ל אין להקל בזה. (משנ"ב תני"א ס' ס')

³² נחלקו גדולי אחרונים לענין לאפות פשטידא עם פירות יבשים שאין אוכלים בפסח ממבואר ס' תס"ז ס"ה, ונהגו להקל בזה באחרון של פסח, דנו האם מותר לאפותו בשב"ע של פסח, לדעת רעק"א שו"ת ח"א ס' ה' מותר כיון שראוי לחולה שאין בו סכנה. דעת החת"ס שו"ת או"ח ס' ע"ט לאסור, ולא מועיל מה שראוי לחלוש שאב"ס דמי ימנע דחוללה זה צריך חוקא תבשיל זה. בשו"ת דובב מישורים ח"א ס' מ"ט שהקשה על החת"ס ללדעתו מותר לאלו שנהגו אסור במצה שרויה בפסח להכין בשב"ע של פסח ועיין שו"ת חשב סופר י"ד לנגאון רבי אשכנזי מפרשבורג זצ"ל ליישב דברי החת"ס.

³³ יש שנהגו ליחד כלים מיוחדים לאחרון של פסח משום מצה שרויה, ויש שלא הקפידו. עיין שערים המצויים בהלכה ס' ק"ז. ונראה נהרא פשטיד.

³⁴ אמנם אם הנוהג מתפלל בבית מדרש קבוע ומחלקים שם כרטיסים שבהם מסמן את סכום הנדבה, נעשה כמי שהתחייב לאותו ביהמ"ד שמתפלל שם, ומזה שכתב הש"ך איירי באדם שמנע לבית המדרש שאינו מתפלל קבוע רק באקראי. (הגהות דברי"ו שליט"א)

לטובת נשמת הרה"ק רבי אהרן (הגדול) ב"ר רבי יעקב ז"ע מקארלין יא"צ י"ט ניסן תקל"ב	לזכות ורפואת חנה בת נחמה דבורה בתוך שאר חולי ישראל	לעילוי נשמת הרב נתנאל ב"ר הר"ד חיים דוד הגתו מרת רייזל בת ר' ראובן נתן נטע ע"ה ידלר	לעילוי נשמת הרה"ח ר' ישראל אברהם ב"ר זאב הלוי זצ"ל ויזנפלד
לעילוי נשמת הרה"צ המקובל הצדיק רבי שלמה אברהם אליהו ב"ר חיים זוב זצ"ל ברוך גלב"ע כ"ה אייר תש"ס	לטובת נשמת הרה"ק רבי מאיר ב"ר הרה"ק ישראל אבן הצירא יא"צ י"ז ניסן תשמ"ג זכות הצדיקים תעורר על התנורים שיח"י	לזכות הבחור יעקב בן ציון בן טובא ברכה לזיווג הגון בקרוב	לעילוי נשמת הרה"ג רבי יצחק מנחם מנדל ב"ר רבי דוד צבי זצ"ל גרליץ

עלון

לנסד הקב"ה

פסח

לכבד ולהוקיר טובה לנוות ביתו

כותב בספר חמדת הימים וז"ל נוסף גם הוא כי הימים האלה [ימים לפני פסח] נזכרים ונעשים לטהר כל איש מחלאת צואת טומאתו, וכמו שבפסח מצרים היה ארבעה ימים קודם השחיטה כדי שכל יום ויום מארבעת הימים יצאו ממדרגה אחת של הטומאה ויכנסו אל הקדושה כי ארבע מדרגות המה בטומאה, אבי אבות הטומאה, אב הטומאה, ראשון, שני בחולין, ומיום העשור עד ארבעה עשר המה ארבעה ימים שיצאו כל יום ממדרגה אחת של הטומאה להכנס אל הקדש פנימה.

וגם הקרבן פסח היה מקחו בעשור מטעם זה להוציאו מעשר ספירות הטומאה ולהכניסו לעשר ספירות דקדושה וממתינים ארבעה ימים להשפיע עליו שם בן ד' אותיות, כן עתה בפסח דורות רוח עברה ותטהרו מבעשור לחדש בכח סגולת הימים ומעשה המצוות הנעשים לצורך החג הקדוש הזה מעשה ידיו כוננה נועם ה' עלינו ורוח טהרה משתלשל ויורד מלמעלה על נפשנו רחינו ונשמתינו לטהרנו מזהמתינו וטומאתנו ורוח נכון יחודש בקרבנו. עכ"ד

בליל הסדר זוכים לאורות גבוהים מאד והם ניתנים בליל זה בבת אחת ונלכחים ממנו וזוכה בהם טיפין טיפין עד שבעות שחזור האור, התורה מצווה אותנו ושמחת בחגך לשמוח בחג בפרט שאדם זוכה להטהר מעוונותיו כפי דברי "חמדת הימים" לעיל ומבערים את החמץ שהוא היצר הרע כולם קדושים וטהורים ולכן ראוי להיות שמחים על כך וכן לשמוח בחג זה לקיים מצוות ושמחת בחגך ביתר שאת כותב שולחן ערוך (הלכות יום טוב תקכט, ב) חגיב אדם להיות שמח וטוב לב במועד הוא ואשתו ובניו וכל הנלוים אליו. כיצד משמחין? הקטנים - נותן להם קליות ופירות, [היום בממתקים טעימים, שוקולדים טובים וכדו'] והנשים - קונה להן בגדים ותקשיטים כפי קמונו.

קיימא לן שהוצאות יום טוב חוזרים כשאדם קונה מתנה לאשתו הוא גם מקיים מצוות ושמחת בחגך וגם מכבד את אשתו ואמר רבא תכבדו את נשותיכם כדי שתזכו לעשירות **הרב זאיד מספר מעשה** שהגיע אליי ימים ספורים קודם חג הפסח: "ניגש אליי יהודי יקר תושב בני ברק, שסיפר לי עובדה מדהימה ואף הרשה לי לצרף את שמו. שמו של היהודי היקר הוא 'דוד ברנס'. ר' דוד שלנו שידע כי יש מצוה גדולה לשמח את האשה בחג, שאל את רעייתו מה הוא הדבר שישמח אותה יותר מכל לכבוד החג. "ראיתי זיקט יפה ומיוחד ביותר באיזו חנות, ואני מתפללת לה' שיהיה לי כזה", אמרה. "באמת?" קפץ ר' דוד בשמחה, "איפה ראית אותו?". אשתו שמחה עד למאד ונקבה לו בשמה של החנות, אך לסיים היא הנמיכה את קולה ואמרה: "אבל הוא יחסית מאד יקר." "כמה הוא עולה?" שאל. "380 ש"ח... אבל אל תקנה לי אותו כי הוא יקר ובי"ה יש לי דברים יפים אחרים." ר' דוד שלנו שתק ופנה לדרכו. "380 לזיקט זה אכן סכום גדול, ובפרט בערב פסח כאשר ההוצאות כה מרובות, חשב לעצמו, כשהוא מחליט בליבו לרדת מכך ולשמח את אשתו בדבר אחר. אלא, שליבו לא נתן לו מנוחה לרגע. "רק רגע", חשב לעצמו, "אמת כי סכום זה בערב חג הוא גדול מאד ויש לי הוצאות חשובות יותר להוציא בסכום זה, אבל הרי מי ציווה אותי לשמח את אשתי בחג הפסח? הרי זה הוא מלך מלכי המלכים אשר בידו הכל והכל שלו. אני אתאמץ ואקנה לה את הזיקט שהיא כה חולמת עליו בתשלומים, וה' יעזור" חתם ויצא לעבר החנות. הוא נכנס אל החנות לקח את הזיקט וניגש לקופה לשלם כשפוי ממלמל: "ראה ה', מוציא אני סכום גדול זה רק בשביל לשמח את אשתי היקרה". שמעו טוב רבותי את ההמשך... הוא משים לשלם ויוצא מהחנות. והנה, מיד עם יציאתו מהחנות, הוא הולך כמה מטרים, ולפתע אל מול עיניו הוא רואה ברצפה שטרות כסף מגולגלים. הוא מתכופף בתדהמה ומרים את השטרות, כשהוא מביט לכל עבר לבדוק אולי למישהו נפל הכסף, אך כולם מיהרו והלכו לדרכם. הוא סופר את השטרות ומגלה שיש שם, לא פחות ולא יותר מ... 380 ש"ח!!! - הסכום אותו שילם לפני שניות ספורות על הזיקט לאשתו. "ראיתי בעיניי איך ה' משלם למי שמשמח את אשתו ובפרט בחג", חתם דוד ברנס סיים הרהב זאיד ואמר: "סגולת העשירות הזאת בדוקה ומנוסה כל השנה - לשמח את

האשה ולכבדה. זה לא חייב להיות במתנות או בכסף אלא " במילה טובה, באוזן קשבת, ואז הקב"ה בכבודו ובעצמו מבטיח: אתה מכבד את אשתך - אף אני אכבד אותך בעושר רב כל חיך להוקיר טובה לנוות ביתו

רבים נוהגים להקפיד על "זמן רבנו תם", "שעור מדות של החזון איש", בודקים את ה"שפיץ" של הלולב בזכוכית מגדלת, לא פחות חשוב הוא דהלילה, פאשר מסבים רבים יושבים סביב השלחן הערוף בטוב טעם, מן הראוי לפתח בכבוד בעלת האכסניה. פלומר, בפה מלא לומר שלא היינו יכולים להגיע ללילה הזה כפי שהגענו אם רעיתנו לא היתה נוטלת עליה את כל על הבית הנקיונות הרבים והבישולים ושאר הטרחות

מספר על אח במרפאה המספר השעה 8:30 בבקר. אצל המרפאה נכנס יהודי בסביבות גיל השמונים. ידו החבושה החביאה "תפרים", אשר כבר הגיע זמן להפריד ממנו. בשעה 9:00 יעדה לו פגישה. הוא מאד קנה להשתחרר במהירות ולא לאחר לפגישה. ראיתי שהוא מציץ בשעונו שוב ושוב, ומאחר שהייתי פני החלטתי לנסות ולסדר אותו בעצמי. הסרתי לו את התחבשות ובדקתי את הפצע. הבחנתי שהפצע נרפא באופן מלא. "בינתיים התענינתי להיכן הוא כה ממהר. הוא ספר שהוא צריך לגשת למעון הורים על מנת לסעד ארוחת בקר עם אשתו. 'מה שלומם?' התענינתי בטבעיות והוא ספר לי שהיא סובלת מאלצהיימר. שאלתי אותו: 'תגיד לי, אם תאחר לארוחת הבקר זה יכול להקעים אותה?' זה יכול לצער אותה! 'בקר חמש שנים היא לא מזהה אותי' - ספר הזקן במרידות. לא ללתי להתאפק והוספתי לשאל: 'אף על פי שהיא לא מפקרה אותך, אתה עדין מקפיד על בקור כל בקר?' הזקן חיד אלי ונשיב: 'היא לא מפקרה אותי - אבל אני הרי מפקר אותה! וחוף מזה אני חגיב לה הפקרת הטוב על כל השנים שגמלה טוב עמדי. הרגשתי ארץ דחוף לבכות. הזקן הזה הצליח לרגש אותי מאד". [הגדת אור דניאל]

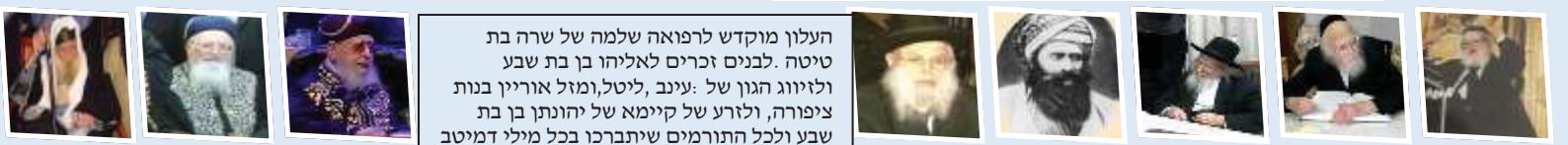
אנו מחוייבים לא להיות כפוי טובה לאשה, לדעת להוקיר לה טובה במאד מאד על כל מה שהאשה טורחת למען הבעל והבית ובפרט בחג הפסח שעובדות כל כך קשה. המכבד את אשתו ומוקירה זוכה לעשירות רבי חייה למרות שהייתה לו אישה שמצערת אותו כל פעם שהגיע לשוק היה קונה לאשתו משהו בשבילה (מתנה נחמדה) שאלו אותו תלמידיו הרי היא מצערת אותך אמרו להם דינו שמגדלת את בנינו ומצילה מן החסא זה כבר מספיק הכרת הטוב כדי שכל פעם אקנה לה כל פעם מתנה להראות את הערכתי אליה מכאן ילמד כל אדם להכיר טובה לאשתו במאד מאד ובפרט אם האישה גם עוזרת בפרנסת הבית

"ועובדת שתי משרות, גם בחוף וגם בבית ככל שמכבד את אשתו זוכה ליותר שפע משמים אברהם אבינו כשחנה במסעיו קודם כל בנה את האוהל של אשתו ורק אחר כך את שלו שהרי כתוב אוהבה כגופו ומכבדה יותר מגופו האשה קודמת בצורכי הגוף לבעל והעיד רבי חיים ויטאל על רבנו הארי"ז ז"ל (שער המצוות לו ע"ב), וזו לשונו: בענין מדת הנדיבות והנתינות ראיתי למוציא ז"ל, שלא היה חושש בעצמו להתפחד במלבושים נאים יותר מדי, גם במאכלו היה אוכל דבר מועט מאד, אבל במלבושי אשתו היה זהיר מאד לכבדה ולהלבישה, והנה מפיך כל רצונה, אף אם לא היתה ידו משגת כל כך. עכ"ל יהי רצון שיהיה לנו חג כשר שמח

מעשה שהיה בגאון רבי פן ציון אבא שאול זצ"ל שהורה לאבן ארץ אחד למעט מלמודו ולהשיג פרנסה בכדי לרכש לאשתו בגד חדש לחג וכתב המקובל האלוקי הרמ"ק הקדוש בספרו "תמר דבורה": "שכל עסק בתקוני ובצרכי האשה, הרי הם עסק בתקוני השכינה ממש, וכל רצוי וסיוע גשמי לאשה פה למטה על פי רצון הפועל תקונים נשגבים ונפלאים בשמים למעלה, ולו חקמו נשפילו זאת. ע"כ

האשה רומזת לשכינה כדברי הרמ"ק לעיל סיפר ת"ח אחד שפעם התלווה למרן הגרשיז אויערבך זצוק"ל בדרך לביתו, וכשהגיעו לפתח הבית, לפני שדפק על הדלת, תיקן וסידר את מלבושו, אותו אברך חשב לתומו שכנראה צריכים לבוא אורחים ורצה ללכת. אך הגאון זצוק"ל אמר לו שאין לו עתה אורחים, אלא, כאשר נכנס לביתו לפגוש את אשתו, בשבילו זה "כהקבלת פני השכינה", כי האשה מרמזת לשכינה, ולכן מתקן ומסדר הוא את מלבושיו

שבת שלום ומבורך וחג פסח כשר ושמח!!!

העלון מוקדש לרפואה שלמה של שרה בת טיטה. לבנים זכרים לאלהיה בן בת שבע ולזיווג הגון של: עיב, ליטל, ומזל אוריין בנות ציפורה, ולזרע של קיימא של יהונתן בן בת שבע וכלל התורמים שיתברכו בכל מילי דמיטב

השכר של -יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך

חודש ניסן הגיע. בעוד כעשרה ימים יחול חג הפסח ובכיסו של רבי יעקב חדאד, מחכמי תוניס (לפני כמאה וחמישים שנה), רק כמה פרוטות. "בעלי היקר, במה אקנה את צורכי החג?!", קבלה אשתו באוזניו. "הסירי דאגה מליבך", ענה לה רבי יעקב, "הזן והמפרנס לכל יספק גם לנו את צרכינו". אף שחכם היה וגדול בתורה, סירב רבי יעקב לעשות את תורתו קרדוס לחפור בו. "גדול הנהנה מיגיע כפיו, נהג לצטט את דברי הגמרא. רבי יעקב היה מחלק את יומו לשניים – בחציו הראשון לימוד תורה ללא שכר ובחציו השני עבד בנגרות. ממעט היה רבי יעקב במלאכה והסתפק ברווח מועט בלבד. ואם ותר בידו פנאי, היה מקדישו ללימוד תורה. אותה שנה, בהתקרב הפסח, לא נתקבלה בבית מלאכתו שום הזמנת עבודה ולפיכך לא היה בידו אפילו כדי פרנסת ביתו. חלפו עוד כמה ימים, והנה לא נותר אלא שבוע אחד עד החג. אותו בוקר, כשהלך ברחוב, הבחין ברעש ובהמולה. כשעצר להביט, נודעו נוכח המראה שנגלה לעיניו – המון מוסלמי זועם מתנפל על נער יהודי ומבקש לעשות בו שפטים. ובתוך כך הוזעקו למקום שוטרים. אלה אחזו בכף, כפתו את ידיו וביקשו להובילו למשפט. התבונן רבי יעקב בנער וראה כי נער נפתלי הכהן, אחד מתלמידיו. חש למקום והחל לצעוק לעבר ההמון והשוטרים: "מה רצונכם ממנו, עזבוהו לנפשו!". ההמון נתן לרבי יעקב מבטים מלאי חמה. "הסתלק מכאן, יהודי", השיבו לו וכבר הניף מישהו מוט להכותו. "אבל מה עשה לכם?", התעקש רבי יעקב. "אינך יודע?", נשמעו קולות מן הקהל, "גונב מרכוש המסגד וחילל את הקודש, בחייו יאלם על כך!". נחרד רבי יעקב מחומרת ההאשמה. "האומנם עשית כן?", פנה אל נפתלי. "לא ולא, רבי, איני יודע מה רצונם ממני!", השיב הנער. "עזבוהו לנפשו, הרפו ממנו!", צעק רבי יעקב אל השוטרים. אלה לא הקשיבו לו. "הרי לא עשה דבר!", הוסיף רבי יעקב לטעון. "הקאדי יפסוק", אמרו השוטרים. "קחוני במקומו, אסרוני תחתיו!", צעק אליהם. "זוז מכאן איש זקן", דחפו ההמון, "נשתבשה עליך דעתך". בעודם מתווכחים, נראה הקאדי רכוב על סוסו. התקרב הקאדי למקום לראות במה דברים אמורים. "לחנם תפסו את הנער", קרא רבי יעקב אל הקאדי, "משוכנע אני כי ידיו נקיות ומעולם לא פגע בקדוש לכם!". הקאדי הכיר את רבי יעקב שהוא אדם ישר והגון ונטה להאמין לו. "מה לך ולנער זה ומניין ביטחונך ביושרו?", תהה הקאדי. "תלמידי הוא וערב אני לו כי לא עשה דבר", השיב רבי יעקב. "איני יכול לראותו מובל כפושע ולכן מבקש אני ממך לשחררו ולאסרני במקומו!". "האומנם מתכוון אתה לכך?", השתהה הקאדי. "אכן", ענה רבי יעקב בלהט. "אם כן עשו כבקשתו!", הורה הקאדי לשוטרים. מיד נבהל הנער והחל לצעוק: "לא, אדוני, לא אסכים להשתחרר במחיר כבילת מורי!", מנגד, קרא רבי יעקב: "בסך הכל נער הוא, אל תשעו לדבריו!". בתוך כך הגיע למקום רץ והכריז בקול רם: "הקערה נמצאה! קערת הכסף נמצאה!". "בידי מי?", שאל הקאדי. "בידי מי שהעליל על הנער כי גנב אותה", באה התשובה. שלח הקאדי להביא למקום את הערבי, גונב הכסף. "ספר מה עשית!", פקד עליו. האיש שתק. הצליף בו הקאדי בשוטו פעם ופעמיים והגנב פתח את פיו. הוא סיפר כי בבוקר השכם התגנב אל המסגד וגנב ממנו את הקערה היקרה. כאשר חמק משם הבחין בנער היהודי, הצועד לתפילה בבית הכנסת. חשש הגנב פיץ הבחין הנער בו ובמעשיו והחליט להקדים רפואה למכה. "תפסו את הגנב", קרא, "נער יהודי גנב מהמסגד!". בקריאותיו הזעיק למקום אנשים רבים. בעוד הנער נס על נפשו וההמון בעקבותיו, חמק משם הגנב האמיתי והסתיר את הקערה בביתו. "ויכיצד עלו על עקבותיו?", שאל הקאדי את הרץ. התברר כי אחד משכני המסגד ראה מחלון ביתו את הנעשה והלשין על כך לשומר המסגד. זה מיהר לבית הגנב ולאחר חיפוש קצר גילה את הקערה. במצוות הקאדי הובאה הקערה למקום וצורף הוזעק לשקול אותה ולהעריך את שוויה. הצורף נקב בסכום גבוה. פנה הקאדי אל הגנב ואמר: "כעת הברירה בידך – להיתלות עוד היום על העץ, או להביא לכאן בתוך שעה את שוויה המלא של הקערה". רץ הגנב, מלווה בשני שומרים, אל בני משפחתו. ליקט מהם כל סכום אפשרי, נטל מחבריו הלוואות ומכר בחיפזון חפצי ערך. כעבור שעה היה בידו הסכום הדרוש. "כעת תן את הכסף לחכם ולתלמידו, ישעשו בו כרצונם – פיצו על צערם", הורה הקאדי לגנב. תחילה מיאנו רבי יעקב ותלמידו נפתלי לקבל את הכסף, אך הקאדי הכריחם. הודו לו על יושרו והקאדי רכב משם לדרכו. שב רבי יעקב לביתו ונתן לאשתו כסף להכין את הפסח בהרחבה ובשמחה. "זה שכרי על קיום דברי חכמים" יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך", ואילו הקרן קיימת לי לעולם הבא", אמר.

הרה"ק רבי שלמה מסאסוב זיע"א מרמא אילם בליל הסדר

מידי שנה בתחילת חודש ניסן, נוהג היה הרה"ק רבי שלמה מסאסוב זיע"א לברך את האורחים הרבים שהגיעו לחסות בצל קדשו לפרשת 'החדש' בברכת פרידה, ולשלחם לשלום למשפחותיהם, אף את היושבים הקבועים של בתיהם, רק ליהודים חטרי משפחה, הרשה הרבי להישאר בחצר לחג הפסח. בערב שבת פרשת החודש, הגיעו עם גל האורחים מהונגריה שני אחים, האחד כבן שלושים והשני צעיר ממנו בשנים אחדות. הצעיר לבוש כחסידי הונגריה, לראשו כובע קטיפה רחב שוליים ומגודל זקן ופאות, ואילו הגדול לבש כמנהג המתקדמים בלי פאות וזקן. תשומת לבם של המקורבים לחצר הרבי הופנתה אליהם, גם בשל העובדה שהצעיר היה לפה לקשיש ממנו, נתברר כי במבוגר הינו אילם. אחיו סיפר כי בהיותו בן שבע חלה במחלת הטיפוס, וכשקם מחוליו ניטל ממנו הדיבור. משפחתם האמידה לא חסכה בכספים, שנים רבות נסעו מפרופסור אחד למשנהו, בארץ מגוריה וגם בארצות השכנות, אולם ללא הועיל, ידם צרחה מלחשיעו. בהיות בחורר המסכן בן למעלה משערים, החליטו הוריו למוסרו לבית ספר לאילמים בבודפשט, שם לימד מקצוע ויוכל לפרנס את עצמו על אף מומו, זו הייתה הסיבה ללבושו שלא כמנהג בני משפחתו. ידיו המשפחה יעץ להם לנסוע לרבי אשר סאסוב, והם שמעו לעצתו. כאשר שח הצעיר לרבי שלמה את תולדות אחיו, הזמינם הרבי שלא כמנהגו להישאר אצלו לחג הפסח, האחים התערו בקהל היושבים בבית מדרשו של הרבי, וגם השתתפו באפיק המצות, הכל קרבו אותם והראו להם אותות חיבה. היה זה מחזה קורע לבבות, כאשר האילם התבונן במגלגליהם אשר שרו פרקי תהילים, עיניו זלגו דמעות על שאינו יכול לצרף את קולו בזמרה, גם אחיו השתתף בצערו ובכיו.

הגיע ליל הסדר, בלילה זה הגיעה חצר הרבי לפסגות של רוממות, תושבי העיירה נהרו אליה לאחר גמר סדריהם. החדר האיר באור יקרות, השולחנות הערוכים כרעו תחת עומס כלי הכסף, החסידים הסבו סביב השולחן הענק, והרבי ישב במלוא הדרו על הכיסא הנשוא, מסביבו עמדו תושבי העיירה, מביטים בחדרת קודש, חפצים לקלוט ולספוג את עיני עריכת הסדר. הרבי ציוה להושיב את שני האחים קרוב לכיסאו, לאחר ששם חציו הראשון של הסדר, הגישו לרבי את המים לנטילת ידיים, והמסובים ברכו על אכילת מצה, אז ראו הכל כיצד מצווה הרבי על האילים להתקרב לעברו. במו ידיו מילא הרבי גביע בין, פתח את ספר ההגדה בדף הקידוש, והורה לו באצבעו על המקום, "קדש על היין". מסביב השולחן חס, האילם עמד אין אונים, פניו חיוורות כסיד, ורעד חולף בגופו. הרבי הרים את קולו וציווה בשנית, 'קדש', משלא ענה, קם, הוריד את אבנט המשי הארוך והעבה, קיפלו והחל להכות בו את האילם תוך כדי צעקות, "אמרתי קדש, סוס שמונתך", היה זה ביטוי חיבה של הרבי כשרבה להשפיע טוב. דומיה השתררה סביב, האילם אחוז רעד ורטוב מזיעה, החזיק בידו המרמתת את הכוס ממנה שפך יין על המפה, והרבי חזר וציווה, 'קדש', אמור סברי מרנן, סברי מרנן". אז קרא הפלא, האילם גמגם 'סברי', והמשיך לחזור מילה במילה אחר דברי הרבי. עם כל מילה נוספת, הלך דיבורו והשתפר, עיניו זלגו דמעות, אחיו התעלף מרוב התרגשות, משחזרה אליו רוחו, נפל לרגלי הרבי ונשקן. אחר גמר הסדר הורה להם הרבי, הלילה ליל השימורים, לכו לאכסנייתכם, ואתה למד במשך הלילה את אחיך לקרוא 'שיר השירים', בבוקר לפני התפילה בואו אלי, ואבחן אותו מה הספיק ללמוד. בתורה שהשמיע הרבי אותו לילה בשולחן לפני ברכת המזון, אמר בין היתר, בתהילים (פא. יא) כתוב, 'אנוכי ה' אלוקיך המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו', נתבונן נא ונראה שאכן יש קשר בין יציאת מצרים להרחבת הפה. לכל חג הייעוד משהו, ייעודו של פסח, 'אגולה'. כידוע שיבניס נגאלו ובניסך עתידין להיגאל במהרה בימינו, גבלות מצרים הייתה גלות הנשמה, 'הידעת', אם הדעת חסרה, אין גם את כח הביטוי שהוא הדיבור, לכן כתוב 'ויצעקו', וייאנחו', ותעל שוועתם'. אבל כאשר נגאלו ישראל נגאלה גם הדעת וכח ביטויים תוקן, לכן 'כל המרבה לספר היר זה משובח'. הסיפור, הדיבור המתוקן, בא להם אחרי אולת הדעת, משום כך הביאה יציאת מצרים גם להרחבת הפה ובבוא משיח צאקנו, תהא הרחבת הדעת מלאה ומושלמת, כי 'אז ימלא שחוק פינו ולשונונו רינה' (תהילים קכ. ב. תמישין דוד).

רבי יעקב מאוסטראה זצ"ל: "בטוח אני שה' יתברך יזמן לנו דגים לחג"

שנה אחת לא ניתן היה להשיג דגים סמוך לחג הפסח. אמר רבי יעקב מאוסטראה זצ"ל: "בטוח אני שה' יתברך יזמן לנו דגים לחג". ערב פסח הגיע, ודגים אין. אמר הרבי: "בטוח אני, שיהיו לנו דגים". ליל הסדר הגיע, ודגים אין. אמר הרבי, "ברצות ה' יהיו דגים". נטלו דגים, אכלו מצה ומרור וכורך. ודגים אין. באין ברירה, נגשו להביא את הבשר, אך אז נשמעו נקישות על הדלת. שליח הגיע מביתו של רבי פנחס מקאריץ זצ"ל, ובידיו דגים מבושלים. אמר הרבי: "זהו שאמר: 'בטוחו בה' עדי עד' (ישעיה כו, ד), הינו עד הרגע האחרון ממש, שגם בו יכולה לבוא הישועה!".

לדון לכף זכות

הסיפור מתרחש באחד מבתי הכנסת בבני ברק. במניין שחרית שמתקיים בימי 'בין הזמנים' החזן מכריז 'ויהי בנסוע', מישהו ניגש ל'תפיתח הארון' ומיודענו תר אחר 'בעל קורא' מיודענו מבחין בבחור צעיר שנראה משום מה מתאים לתפקיד ושואל: האם אתה יודע לקרוא? והבחור בלא להתבלבל משיב: 'עם כסף – אני יודע'. נדהמת, מה זה עולה בדעתו? קריאה של כמה דקות, ממש טרחה, והוא עוד מבקש כסף... כמובן שהוא פנה אל אדם אחר שהסכים למלא את המשימה, בהתנדבות! תגובת הצעיר ניקרה בראשי משך כל התפילה... לא יכולתי להירגע מלחשוב ולהרהר באותו בחור, שוב ושוב הפכתי בדעתי למצוא עליו נקודת זכות – אך זו לא נמצאה. אולי חמד הבחור לצון – וכל שאמר לא היה אלא הלצה? ממש לא. הוא אמר זאת בשיא הרצינות. שמא באמת חסר לו כסף לבחור? יתכן, והולאו מעולם, לא שמענו על אדם שביקש כסף תמורת זאת. אולי לא שמעתי אותו טוב, נו, באמת. בבית, סיפר על התקרית הקטנה, וציפה לשמוע מבני הבית כיוונים חדשים של לימוד זכות. בהבזק של שניה הציע בני בן העשר תשובה מפתיעה: אבא, היום חול המועד פסח. אחת הקריאות בחול המועד מתחילה במילים 'אם כסף תלוה'. הבחור לא ידע אם קוראים 'אם כסף' אם לאו, 'יהוא אמר לך' 'אם כסף' – אני יודע' כלומר, אם מה שקוראים היום זה "אם כסף" אני יכול לקרוא בתורה שכן אני יודע את טעמי אותה קריאה, אך אם זו קריאה אחרת אז אינני יודע אותה... בקיצור למרות שמיודענו שמע אותו מפורשות אומר "עם כסף" – לפעמים מחליפים בין אלפין לעיניין – א – ע – וגם רואים שלימוד זכות הוא כה מפתיע, שגם כאשר לא מעלים על הדעת כל לימוד זכות אין להגיע למסקנה שזו לא קיימת.

חינך אותך בנו לבקש מהשם יתברך ונענה

הרב יוסף דמרי ז"ל בקטנותו ביקש מאביו הרב פארוזי דמרי שייתן לו 5 פרוטות לקנות בהם איזה דבר אז ענה לו הסבא תבקש מהשם וייתן לך. אבי בתמימותו שהיה קטן יצא החוצה וביקש מה' ואמר אבא אמר שתתן לי חמש פרוטות. והנה הסתכל הנה והנה ומצא חמש פרוטות (הסיפורים מדברי יוסף)

בחלום הודיעו לו שיש חמץ

וכן היה נס עי יהודה ז"ל היה לו חנות שמוכר בו דברים כלליים. והנה בליל פסח דודי חולם והנה מי שהוא צועק ואומר חמץ, חמץ, קם נבהל ולא ידע מאומה מה פירוש החלום – וישן ויחלום שנית ושוב מי שהוא צועק חמץ חמץ. ויקם מבוהל ולקח מפתחות החנות. וירץ ופתח החנות התחיל לחפש והנה מוציא קופסא של רחת שהוא חמץ גמור כיסה אותה עד מוצאי החג ושרף אותה לפניו זה היה בוודאי נס שלא יראה ולא ימצא ברשותו.

המוציא הוצאות לחג יקבל לפחות פי שניים ממה שהוציא כתב בספר חמדת הימים אל יחוש על הוצאות כי כל אשר יוציא, יקבל כפליים ממה שהוציא וכן מספר שלש שאותיות אחרונות של המילה מועד הם כפל המספר של האות ראשונה כמו שכתב האר"י ז"ל הרב, [היינו שאותיות ו-ע-T של המילה מועד [אות מ' = 40, ועד=80] וזה בשאר המועדים וכל שכן בחג הקדוש הזה כי הכל לתועלת האדם לטהרו ולבלבו מכל הקליפות והליות שמור מכל המזיקים ומכל הדמנים כל השטה שראוי וכחן שלא יחוש על ההוצאה

שאלה: המפורר מצה בפסח לפירורים... כתב שולחן ערוך סימן קסח... תשובה: כתב שולחן ערוך סימן קסח... שיש בו תואר לחם אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש; ואם אינו מבושל, אלא מחובר ע"י מרק, דבש, אס אין כזית אם יש בהם תואר לחם, דהיינו שהוא ניכר וידוע שהוא לחם, מברך עליו המוציא וברכת המזון; ואם אין בהם תואר לחם, מברך מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש; וכתב המשנה ברורה שם ס"ק נו ואם טיגנס משמע מ"מ סקל"ו שאין דינו כבישול אלא דינו כמחובר על ידי דבש, אבל שאר אחרונים סוברים שטיגון דינו כבישול וכתב המ"ב והתכוון שבטיגון לא יאכל בשיש בו תואר לחם כ"א בתוך הסעודה אם כן יוצא כיון שפיררו למצה לפירורים קטנים מאד. ואין בו תואר לחם לכל הדעות מברך עליו מזונות כשמיטגנס יחד עם ביצה אבל כשמיטגנס לארבע [לוקא לארבע כיון שיש מחלוקת מהו שיעור כזית המזין לארבע גם בנפח לכל הדעות אין כזית] ומטגנס כיון שיש עדין תואר לחם למ"א ברכתו המוציא והמ"ב שבהאנו כותב שכוון שיאכלם סעודה משמע שסובר שמעיקר דין ברכתו המזין דלא כמ"א אלא כאשר האחרונים שכתב המ"ב שכוון לשון לחם הוא לא מעיקר הדין אלא כך ראוי להגות ולקוט יוסף פסק בפשיטות ע"ש יביע אומר שטיגון דינו כבישול בכל מקרה ולכן גם במפוררה לארבע וטיגנה בברכה מזונות וכן טיגן מצה שלמה ברכתה המוציא ואם פיררה ולא טיגנה ולא בשלה ברכתה המוציא כמובא בשולחן ערוך שם ויש לטגנה בשמן עמוק קצת שאם לא כן גם בזה יש מחלוקת.

מצוות סיפור וזכירת יציאת מצרים

במצוות רבות מזכירים אנו "זכר ליציאת מצרים" או שכל המצוה היא זכר ליציאת מצרים: חג הפסח, קרבן פסח, ציצית, תפילין, ריבית, משקלות, עבד עברי ועוד. וכן אנו מזכירים כל יום פעמים את פרשת "ויאמר" בקריאת שמע לזכור את יציאת מצרים וכן מזכירים בברכת המזון ובקידוש כל ליל שבת, בכל התורה מוצאת יציאת מצרים חמישים, ופעם אחת בשנה מצוה בליל הסדר מצוה עלינו לא רק לזכור את יציאת מצרים, אלא לספר. "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח" בעשרת הדברות הקב"ה פותח את עשרת הדברות וזהו אחד משתי הדברות שכולם שומעים את כל קולו של הקב"ה ולא על ידי משה "ואנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים" שאל הכוזרי מדוע לא נפתחו עשרת הדברות באנכי אשר בראתי את העולם אנו רואים עד כמה זכירת יציאת מצרים היא מצוה מאד חשובה, הסיבות למצוות הרבות שהם זכר ליציאת מצרים הם:

א. כיוון שנס יציאת מצרים הנו מאורע מרכזי בתולדות עם ישראל, שאין להשוותו לכל מאורע אחר, בין לפני יציאת מצרים ובין אחרי, ורק נס אחרית הימים יגדל ממנו, הקב"ה משדד את מערכות הטבע פעם אחר פעם עד שהמצרים המכשפים הגדולים בעולם אומרים אצבע אלוקים היא, גם אדם החסר דעה ושכל יאמר שה' הוא האלוקים וכמה גדולה גבורתו וכוחו של בורא עולם וממלא שאדם תמיד זוכר את ניסי יציאת מצרים ומתבונן בהם מידי פעם האמונה חודרת לעומק ליבו ומתחננת ומתנונה ביתר שאת.

ב. לדעת עד כמה חיוב הכרת הטוב יש לנו כלפי בוראנו, כותב הרמב"ם על פי חז"ל "חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים" דהיינו להרגיש שאלמלא הקב"ה גאל את עם ישראל גם הוא היה היום עבד במצרים וכפי שאנו אומרים בהגדה "וְאֶלֹהֵי הַיְצִיאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם עֲדֵינָּה אֲנַחְנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ. מִשְׁעַבְדִּים הָיִינוּ לַפְּרָעָה בְּמִצְרָיִם" וכשאדם מתבונן בכך מתעצמת בו הכרת הטוב כלפי הבורא וזהו הסיבה מדוע הקב"ה לא פתח באנכי ה' א-לוקיך אשר בראתי את העולם אלא אשר הוצאתיך מארץ מצרים כיוון שעם ישראל ראו בעיניהם את ניסי יציאת מצרים, הקב"ה מזכיר להם את יציאת מצרים לומר להם עד מה אנו חייבים לקב"ה וכמה שנעשה את רצון ה' לא נגיע לחיוב הודאה לה' על טובותיו ונפלאותיו וטובותיו.

ופרט בליל הסדר שאז אנו מצווים לא רק לזכור את יציאת מצרים לבנינו וכשאנו מספרים את ניסי יציאת מצרים אנו מחזירים לבנינו אמונה וגם לעצמו.

כותב "ספר החינוך" במצוות סיפור יציאת מצרים (מצוה כא): "משורשי מצוה זו [של סיפור יציאת מצרים], כי הוא יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ואמונתנו, לפי שהוא לנו ראיה חותכת שהקב"ה מחדש את העולם ומשגיח כל רגע, וכי יש אלוהי קדמון חפץ ויכול, והוא זה שמפעיל ומחדש את כל הבריאה, ובידו לשנותם כפי שיחפוץ בכל זמן מן הזמנים, כמו שעשה במצרים ששינה טבעי העולם בשבילנו, ועשה לנו אותות מחודשים גדולים ועצומים. הלא זה משתק ומבטל כל הכופר בחידוש העולם, ומקיים האמונה בידעית ה' ברוך הוא".

כיצד לספר: כותב ספר החינוך (שם) שהמצוה לספר בענין יציאת מצרים, כל אחד כפי צחות לשונו, ולהלל ולשבח לשם יתברך על כל הנסים שעשה לנו שם. הרב לוינשטיין אומר שבלייל הסדר אין לומר ווארטים אלא לספר את ניסי יציאת מצרים ולהרחיב בהם ולקרא את הספרים המתאימים לכך, ווארטים אפשר לשמור למשך החג, בעל ההגדה עשה זאת בצורת שאלה ותשובה כיוון שכך הדברים יתרו מתקבלים ונכנסים אל הלב, כתוב בספרים הקדושים שישנה הארה מאד גבוהה בלילה הזה שחוזרת רק בחג שבועות אחרי ארבעים ותשע ימי ספירה ומה שמחדירים לילד בלילה הזה אמונה לא אפשר

להחזיר במשך כמה חודשים המשגיח הרב לוינשטיין אומר שבחג פסח צריך להלעיס באמונה ודבר זה יכנס לכל החיים

כתב בספר יסוד ושוש העבודה: "מצות עשה של סיפור יציאת מצרים בלילה הזה, הוא על כל איש מאישי ישראל עם קדוש, אף אם הוא יחידי על שולחנו... יקרא מרות הסיפור היא לבני ולבני ביתו, להודיע להם גבורותיו של יתברך... לפרסם להם גודל הנסים וגבורות ונפלאות של בוראנו, יתברך שמו ויתעלה.

ולא די לפרש להם כלליות הנסים מה שכתוב בהגדה, אלא לפרט ולבאר באר היטב כל נס ונס, על פי מה שנמצא כתוב בגמרא ובמדרשים. וראוי לכל יודע ספר, מקודם פסח לחפש בכל הספרים... ולספר פרטיהם לבני ביתו בליל שימור פסח, כדי להגדיל בעיניהם הס, ויתנו בליבם יותר שבח והודיה לבורא יתברך שמו ויתעלה". [כגא הפסח לקרא את סיפור יציאת מצרים מהחבורת חג הפסח בהלכה ובהגדה הערוך בטוב טעם]

ואומר הזוהר הקדוש: באותה שעה מכנס הקב"ה לכל הפמליא שלו. ואומר להם, לכו ושמעו סיפור השבח שלי שמספרים בני אדם ושומחים שהוצאתים ממצרים.

אז מתקבצים כולם ובאים ומתחברים עם ישראל, ושומעים סיפור השבח ששמחים בשמחת הגאולה של אדונם, ובאים יחד ומודים להקב"ה על כל הנסים והנפלאות שעשה לעם ישראל, ומודים לו על העם הקדוש שיש לו כאן בארץ שמחים בחדוה. ובהז' מוסיפים כח וגבורה למעלה. (אור דניאל, הרב לוגסי)

מעשה הצדקה בנסים המצרי שאירע בעיה"ק ירושלים

ואני שמעתי מפי זקנים מעשה היה בירושלים בשנים קדמוניות אשר היה מנהג שם שהרב הוא היה מחלק מעות ופרס כל אחד ואחד קודם חג הפסח, וכמו כן היה מחלק קופה של צדקה לעניים וצנועים בעלי תורה, ובימים ההם היה שם בירושלים איש אחד חסיד וחכם וצנוע מאד וילחץ עני בעניו, ובהחלק הקופה לא זכר הרב את האיש ההוא וישכחוהו, ויהי כי הקיפו ימי ניסן ובא מועד ואין לו מאומה בידו ויקומו כל בניו וכל בנותיו ויאצוהו לאמר מה לך נרדם, הנה יום בא לה' הגיע זמן ביעור החמץ ולמה נמות לעיניך כי לא נעשה ככשע הזה לאכול חמץ בפסח, ויהי כי אלצוהו יזל מים מדליו ויתן את קולו בבכי על לדתו וצערו.

ויהי כי הרבה והפציר בתפלה ותעל שוועתו אל האלוהים ויפן ה' על צעקתו, ויחר אף ה' על העיר להחשינה מקול שוועת העני החסיד ההוא בהתעטף ברעב ומרמס אין, עד שעמד אליהו בתפלה לפניו ולהשיב חמתו מהשחית ויאמר ה' ה' אל רחום וכי אל תשחת עמך ונחלתך, אנכי ארדה נא שמה ואשימה עיני עליו אחלצוהו ואכבדהו כי לא בפשע ולא במרד שכחוהו אלא מפני צניעותו כי רב הוא. והנה החסיד העני ההוא קם מכוונו על ברכיו ויצא אל רחוב העיר וירא אליו אליהו ז"ל ונתן לו שלום והחזיר לו שלום וישאלהו האיש לאמר מה תבקש, ויאמר לו אין איש מאסף אותי הביתה ואם נא מצאתי חן בעיניך כבדני נא לאוספני בתוך ביתך בפסח הזה ואנכי אתן את שכרך, ויען החסיד העני לאמר בא ברוך ה' בטוב בעיניך שב, אתה תהיה בביתי עד אשר תחפץ רק הודיעני נא מה שמך כי יבא בדרך וכבדוך, ענה אליהו ויאמר לו זה שמי רבי נסים המצרי וקח נא את הכסף וטבח טבח והכך, ויקח החסיד העני את הכסף ויבא אל ביתו שש ושמו ויספר לאשתו את כל הדברים האלה ויצוום על כבוד האורח לאמר כי יקח ונשאו פנים הוא ומראוהו כמראה מלאך האלוהים והזיהרו בו. ויהי היום ערב פסח אמר החסיד אלכה נא וראיה את האורח ואקראנו לבא כאשר דבר, וישוב את כל העיר בשוקים וברחובות וישאל לאמר הידעתם וראיתם את האיש האורח ר' נסים המצרי, ויענו לאמר לא ידענו ולא שמענו את שמו בלתי היום מפני כבודך, ויחפץ בכל ואיתא בזה"ק מצווה לספר ביציאת מצרים והקב"ה שמח בספור יציאת מצרים שמספרים בליל הסדר] ומכנס את כל פמליה של מעלה [ואמר להם לכו ושמעו עתה שבת למטה] [ובספירה זה בוקעים רוקיעים] [וכביכול נותנים כח לקב"ה] ובהז' כל המרבה לספר ביצי"מ ה"ו משובח בפמלייא של מעלה שהקב"ה משתבח בו כדכתיב ישראל אשר בך התפארה:

מ"ל דבדיוחא: בעל יוגש לאשתו בראש חודש ניסן ואומר לה: "אשתי היקרה, פסח מתקרב. אני יודע שכל כך קשה לך בימים האלה של הניקיונות, אני לרשותך. אני כאן בבשיל לעזור לך בכל מה שצריך. את לא לבד". האישה, שכבר מידה את היכולות של בעלה בתחום הארוגו וניקיון הבית, אומרת לו: "בעלי היקר, איזה רוצה לעזור לי? טוב מאוד, מצוין. הגורה הכי גדולה זה שתכלה היום מהבית. הנה תראה, יום יפה בחוק, פריחה, איביב, צא קצת. חן לי לנקות בשקט". הבעל שומע בקול ואשתו יוצאת מהבית. לא עוברת שעה וחצי, האישה בנשיא תיקוין, והאיש הנה חסיד. הוא פוסט בדיוק לתוך ליבת הספוגיה, לא הספה בעסלון, מוריד את הכיסא הקול שמוחג עליה. ושוקע בה תוך כך אוחת ורוחה. "דגם, מה, כבר חזרת? איך סיכמו שהבוקר אתה יוצא מהבית?", זועקת האישה מתוך הדלי, והגבר עונה: "תראי, אמרתי שאני רוצה לעזור לך, נכון. אבל כמה אפשר לעזור? חצי שעה? שעה? חצי יום? חצי קצת לנוח".

רבה לפני שלימד לחכמים אמר מילתא דבדיוחא ודחי רבנן לסוף ישב באימה ופתח בסוגיא [שבת לז]

העלון מוקדש להצלחת וחינוך ושיבת חדוד בני ביתם: שה' יתברך יצלחם במלא מאד ויתקיים בהם הפסוק מלא ה' כל משאליהם ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה ויוקיים בהם הפסוק ובוא לעלך כל הרבנות האלה ורדפוך והשיגוך

מי שבידך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרן דוד ושלמה הוא יברך וישמור ויצור ויעזור ויגומם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חדי אשר, דוד ושרה חניה, צבן ונאל וציפורה, יצחק ויובב תהלה חד, ג' חד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חד ומשמחה, חי ואביבה חד, ויבולו וברברה חד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו רות חמיה חד, רפי ואביבה זגון, שמואל ונורית חד, כהן משמן ומרים, מיכאל ואלים חד, עמוס וזיאל ווריה חד, חדס ודניאל פראגמי, יוסף ונחמן, רב אבנחמיר יצן, ר' מאיר עבד, הרב אסף נתן, בת שבע חד וכל משפחה, אברהם וסגילית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, רב יעקב אבנח, הן הרמים וסויו, רב רבקה בן, מושוני נתן, שרון וקנין, לויגן נתן תורה שרה, רות בת תמר, עינב בת ציפורה. למואל: שלמה: יוסף בן טיטה, נדב בן רחל. שתומים לכוללי קול בעולם ערב, כוללי ליל שיש, כוללי בן הזמנים. חתומים: אב, ספח, סוכות ועוד. [ולעלון השבעות, מלך מלכי המלכים ברחמי שומרם ויחיים מכל צרה ונוק יצולם ויבה כוכב מערכתם וכל אשר יפנו ושיכלו וכל אשר יעשו יצלחו ויבטל האל-מלעיהם כל גזירות קשות ורעות ויגורו עליהם האל-גזירות טובות וברכות מרובות, והכות התורה תגן בגדם מלשלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומנוחלים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאשרים א"י. ל"ע: יורם בן זילר, רחל בת מלה

ניגון "שלנו"

סיפור מיוחד לחג הפסח.

מאת הרב רבי יאיר וינשטוק שליט"א

פרק ראשון שלושים ותשע מדרגות

שנת תשי"ח

צמרות העצים השתוחחו מול שריקת הרוח. מבשרים לבני המושבה על עונת החורף שהקדימה ובה. בתים בני קומה אחת, מרופטים קמעא, שכבת טיח קלופה חושפת תחתיה לבנים מיושנות נגוסות בשיני הזמן. מאחד הבתים יוצאת דמות קטנה, ילד תכול עינים ובהיר שיער. מעיל חום מתנופף על כתפיו ברישול. לילד אין זמן ללבוש את הבגד כראוי. אשה במטפחת מגיחה בעקבותיו וצועקת אחריו: "תלבש היטב את המעיל, בנצי, אתה עלול להצטנן".

הילד ששמו בנצי אינו מתפעל במיוחד מן הקריאה האמהית, המעיל ממשיך לתלות על כתפיו. רגיל הוא באזהרות וצוויים מסוג זה. הורים קשישים לו, וכי מה אשם הוא שנולד להם לעת זיקנה, בגיל שנעשים סבא וסבתא. חרדים הם איפוא לכל שיעול קטן שלו ומשגיחים עליו בשבע עינים.

הולך בנצי הקטן לראות כיצד גדליה הרפתן חולב את תריסר הפרות. בשובו יביא לאמא כד חלב חם הישר מן הפרה, אמא תחבק אותו כמו תמיד ותחייך בפה מלא שיניים תותבות, "בנצי שלי, אתה ילד נפלא, כמה אני אוהבת אותך".

ואבא, ירים את עיניו מן הספר, (תמיד מעיין הוא באיזה ספר גדול, ומהמהם לעצמו בניגונים עצובים שקטים), יביט עליו בעיניו הטובות ויאמר, "בנצי, לך לאכול ארוחת ערב".

כך משתעשע הוא בנצי במחשבותיו בדרכו אל הרפת. רבות מחשבות בלב ילד...

באמצע הדרך בנצי שומע את גדליה נוזף בפרות הסרבניות. "איחרתי את החליבה" הוא נבהל ורגליו ממהרות. הוא שועט בחופזה במורד השביל המוביל אל הרפת. הנה, כאן גרם המדרגות, שלושים ותשע מדרגות יורדות אל העמק הקטן בו נמצאות הרפתות.

בהחפזו, בנצי מאבד את שיווי משקלו. הוא מתגלגל במורד המדרגות וראשו נחבט פעמים רבות בגושי הבטון. שלושים ותשע מדרגות, שלושים ותשע מלקות. בנצי מגיע למטה כשדם רב זב מראשו ומכל חלקי גופו. גדליה הרפתן שומע מבחוץ משהו נחבט שוב ושוב בחבטות קשות והוא רץ החוצה בבהלה. הדלי מתהפך בין רגליה של הפרה והחלב הלבן ניגר על הארץ לתמהונה של הפרה שאינה מבינה את נפש אדוניה. כה חרד הוא תמיד על כל טיפת חלב, מדוע מניח הוא עכשיו לחלב היקר להשפך?

גדליה מזעיק עזרה ראשונה. בנצי מועבר אל בית החולים בדחיפות. לאחר שהערפל מתפזר מתבררות העובדות המעציבות לאשורן. בנצי נפצע קשה ונשאר בחיים, אבל משהו בראשו נפגע ללא תקנה. הרופאים מדברים על נזק שנגרם למוח.

בנצי בן התפנוקים, בנם היחיד של עזריאל ודיצה ברין שנולד להם לאחר עשרים שנה מהחתונה, הפך ברגע אחד לילד פגוע מוח. עזריאל ודיצה קיבלו באהבה את הגזירה והחליטו לעשות כל שביכולתם להלחם ביאוש ובמחלה. הם העניקו לבנצי את כל החום והאהבה שבנפשם, והקימו לו חממה מלאה כל טוב. רק בזכות טיפולם המסור השתקם בנצי ושב כחלוף השנים למסגרת אנושית.

בנצי גדל והתפתח בגופו כאחד האדם. במוחו לא. הוא סבל ממה שנקרא בשפה הרפואית פיגור סביבתי. הוא הבין הכל וקלט כל דבר כמו כל חבריו, אבל תמיד נשאר מאחור. יום אחד שמע אותו אביו עזריאל מדבר בטלפון ואומר לבן שיחו את המשפט המצמרר הבא: "אני מפגר אמיתי, אתה מבין? לא במובן של מונגולואיד, אלא מפגר כמו שעון מפגר, אני מגיע לכל מקום בדיוק כמוך, רק חמש דקות אחריך".

עזריאל בכה כל אותו הלילה. מילותיו של הנער קרעו את ליבו. הן היו תמונת מצב נכונה, אבחנה מדויקת למצבו.

פרק שני שבירת הכלים

שנת תשל"ב

בנצי היה עתה בחור בן עשרים ושתים שנה. עזריאל ודיצה עקרו מן המושבה הדרומית הקטנה לירושלים, כדי שיוכלו לשהות בקרבת מוסד טיפולי שסייע לבנצי רבות בשיקום הדרגתי.

בנצי היה שווה במוסד שמונה שעות ביום. אחרי הצהרים הקדיש לו עזריאל את מיטב זמנו ולמד איתו לימודי קודש. חומש, הלכה, משנה, ואפילו גמרא. סוגיות קלות שבנצי היטיב להבין בעזרת טבלאות ששרטט לו עזריאל. הוא ניחן בסבלנות ברזל.

בנצי לא.

כל אימת שהענינים לא התנהלו בהתאם לרצונו, או שהתקשה בהבנת הלימוד, היה נתקף בחמת זעם. הוא היה קם ומתחיל להתרוצץ בין החדרים כאחוז תזזית כשפיו פולט קריאות זעם וידיו משליכות חפצים שונים לכל עבר. אלו היו סופות הוריקן שהפכו את כל הבית על פיו. ההתקפות היו פועל יוצא מקצר חשמלי כלשהו במוחו של בנצי. הוא לא ידע לשלוט על עצמו וכילה את חמתו בכל דבר שניתן להשליך. הנזקים היו גדולים אבל עזריאל ודיצה נשכו שפתיים והבליגו. "זו גזרה משמים" היו ממלמלים, כאשר התחבאו מאחורי הדלת הסגורה בשעה שבנצי שפך את חמתו וניפץ את הכוסות והצלחות בזו אחר זו. לא היה מה לעשות נגד התופעה הזו. היא הייתה אורגנית בעיקרה ולא נפשית. כן, הרופאים רשמו לבנצי גלולות הרגעה, אך בנצי נטל את הגלולה רק פעם אחת. הגלולה הבודדת הזו גרמה לו לאובדן זכרון ולהזיות תקופה ארוכה, וההורים הכאובים העדיפו את ההתקפות העונתיות, על מחירן הגבוה, מאשר את בנצי המוטל במיטה כאבן באפתיה נוראה משך שבועיים ויותר. הם התנחמו בכך שתקופות הרגיעה בין התקפות הזעם נעשו ארוכות יותר ויותר. בלילות היו מדברים ביניהם בלחישות ושואלים את עצמם מה יהא עליו על בנצי, הרי הוא כבר בן 22, האם להשיא לו אשה. האם יוכל לנהל בית או שמא הנסיון נועד מלכתחילה לכשלון, ומה יהא עליו, האם נלך מן העולם בלי לראות מעט נחת. עזריאל כבר היה בן 70 ודיצה מעט פחות ממנו. ידידיהם בני גילם טיילו בין בריתות הנינים, ואילו הם רצו רק לחבוק נכד ראשון. הם ידעו כי אם יתחתן בנצי יוכל להקים דור של צאצאים נורמליים לחלוטין. הצרה הייתה שאיש לא חשב כמוהם. המושגים בנצי וחתונה נחשבו לשני הפכים גמורים בדעת הקהל. עזריאל ודיצה פקדו את הכותל המערבי ארבעים יום רצופים והתפללו מקירות ליבם לישועתו של בנם בן-ציון בן דיצה דבורה. ארבעים יום שפכו את כאבם ויגונם. יום הארבעים הסתיים בימי הסליחות. עזריאל התכבד לעבור לפני התיבה באחת מפינות הכותל, וכשהגיע למילים "כי כל לבב דווי וכל ראש לחלי", נשברו כל מחסומי הביישנות שלו. קולו השקט התרומם בשאגה נוראה שהרעידה את כל הרחבה הגדולה, והוא פרץ בבכי גדול שניקז החוצה סילונו של צער ויגון משנים קדמוניות, מאז נהפך בנצי לבעל-מום בהיותו ילד בן שמונה.

פרק שלישי

שבע השנים הטובות

יום אחד זה בא. ידידה טובה ניגשת לדיצה ואומרת לה, "בנצי שלך כבר בחור מבוגר". אזניה של דיצה מאדימות יחד עם הסומק המציף את פניה. לא הייתה מאמינה שבגילה עוד אפשר להתרגש כל כך. הידידה שחה לה בפשטות כי להוריה שכנים טובים, אנשים פשוטים ונחמדים שיש להם בת מבורכת בכל המעלות, רק קצת חרשת-אילמת. זאת אומרת, חרשת לגמרי ולא מדברת בכלל. אבל היא מסוגלת לתקשר עם הסביבה, היא אינטליגנטית מאד ונבונה, ומנהלת את כל הבית פרפקט, כמו עקרת בית מזה יובלות. עזריאל ודיצה נזרקו בבת אחת לכף הקלע. ההתלבטויות היו קשות מנשוא. משאת נפשם מוגשת להם על טס של כסף, הברורים נעשו והכל נראה שפיר. אך האם יעזו לחצות את הגשר המעורער הזה? עזריאל התהלך כסהרורי ימים שלמים, דיצה גם היא לא ידעה את נפשה, עד שלבסוף ניצח יצר המשפחה המקנן עמוק בחביוני הנפש. הם החליטו לקחת את הסיכון ולחתן את בנצי.

בנצי הבין את המצב וידע כי אין לו סיכוי למצוא כלה טובה יותר מאסתי החרשת-אילמת. זהו המום היחיד שלה, מלבד זאת היא נורמלית לגמרי.

הנישואין של בן-ציון ואסתר נחוגו באולם צנוע. אבל כמויות האנשים ששטפו את האולם לא היו צנועות כלל וכלל. המונים לאין ספור באו לשמוח בשמחתם של עזריאל ודיצה בירין שזכו להשיא את בנם היחיד לעת זיקנה. המונים באו לשמח את הוריה של אסתי החרשת-אילמת, שלא האמינו גם הם כי יום יבוא ובתם האומללה תזכה לעמוד תחת החופה. שלא לדבר על החתן והכלה עצמם שזכו להשתתפות מסיבית של כל חבריהם מאז עמדו על דעתם. יום לאחר השבע-ברכות החלו החיים האמיתיים. בנצי יצא לעבודתו הקבועה כממין בבית חרושת. אסתי שימשה כפקידה קלדנית במשרד קטן. בנצי השתדל לקנות כל יום משהו לאשתו ועשה כל מאמץ להשביע את רצונה. להוכיח כי הוא אדם נורמלי כמו כל אחד. גם אסתי מצידה לא חסכה כל מאמץ לרצות את בעלה ולתפקד כמו כל אדם רגיל. היא למדה לעקוף את מומה הבולט בכל מיני טכניקות ואמצעים שונים. קראה שפתיים ואפילו "דיברה" בטכניקה שלמדה בבית-ספר לחרשים-אלמים. אפילו התקפי הכעס הקבועים של בנצי נעלמו כלא היו. כה מאושר היה עד כי שכח לכעוס. החיים זרחו אליהם פתאום כשמש ביום סגריר. הם היו זוג מאושר.

שנה לאחר החתונה נולד לבנצי ואסתי בנם הבכור, ישי. עזריאל ודיצה הפכו לסבא וסבתא והסתובבו ברחובות העיר צוהלים ומאושרים כחתן וכלה ביום חופתם. ההרגשה הייתה נפלאה, הם נעשו צעירים בעשרות שנים. הברית של ישי עברה כחלום קסום עטוף בענן זוהר. עזריאל החזיק את נכדו הנימול על ברכיו, וכאשר בירך בנצי את הברכה, נטפו מעיניו של הסב-הסנדק טיפות מלוחות על פניו של העולל הבוכה ונתערבו דמעותיהם אלו באלו. בכי של אושר שאין בילתו ובכי של כאב שאין לו פשר.

כשהיה ישי בן שנה נולדה אחותו דיצה. זו הייתה שמחה מהולה בכאב על אובדן הסבתא דיצה שנפטרה ערב הלידה. דיצה'לה הקטנה הזכירה את סבתה המנוחה בחיוך הקורן והשמחה השופעת שאפפה אותה. בנצי ואסתי היו הורים מאושרים לילדים בריאים ושלמים. ישי ודיצה גדלו והיו ילדים נורמליים לגמרי, הם לא ירשו מן האב ומן האם שום חסרון ושום מום. שש שנים הכל היה טוב ויפה והבית היה שטוף אושר עד שבנצי פוטר מעבודתו.

פרק רביעי

הבית נשבר

שנת תשל"ט

שבע שנים סגר מלט השמחה בעד השדים הכלואים במעמקי מוחו הפגוע של בנצי. שבע שנים טובות ומאושרות. אבל לאט לאט פרצו השדים מהבקבוק, תרתי משמע. הוא היה מלא רגשי נחיתות וחשדן חסר תקנה, נדמה היה לו כי כל העת מתלחשים מאחורי גבו על נכותו המוחית. לאחר שפוטר מעבודתו בגלל 'צעדי התייעלות' שקע בדכאון. מעט מעט החל להתמכר לטיפה המרה. האלכוהול היה אסור עליו בתכלית האיסור מילדותו וממנו התנזר בקפדנות. בנצי החל מסתגר בבית ימים שלמים, מדוכא ועצוב. תחילה היה מלנכולי ושקט, אבל לאחר כמה שבועות של תסכול כוסס עמוק בנשמתו הפך להיות עצבני, קצר-רוח ומהיר-חימה.

באחד הבקרים נתקף בנצי באותה רוח רעה שכבר שנים נדמה היה שעזבה אותו ללא שוב. הוא שב להיות בנצי הישן והלא-טוב כמו שהיה לפני החתונה. אשתו אמנם לא שמעה את זעקותיו הקולניות ואת הצלצול של הכוסות המתנפצות על הרצפה, אבל ראתה הכל. היא עמדה שם לבנת-פנים ושפתיה רוטטות. זה לא היה בנצי שהכירה. זה לא היה אדם. זה היה פיל זועם ועיוור שהשתולל ללא מעצורים. הטיח, שבר, טרק דלתות, קיפץ ורמס כל דבר. החורבן היה נורא. המראות בבית היו קשים מנשוא והזכירו הפצצה אווירית. הבית שלה, גן-העדן המטופח שבנתה בעשר אצבעותיה במשך חמש שנים, הפך בן רגע לאתר מוכה פוגרום. הפוגרום צ'יק היה לא אחר מאשר בעלה העדין והנוח לבריות!

ביקשה לבכות ולא יכלה. עמדה פכורת ידים, נבוכה ואובדת עצות. לבסוף פרשה לחדרה, השתטחה על המיטה ובכתה שעה ארוכה, בכיה אילמת. ללא קול וללא מילים. בתוך כך נרגע בנצי מזעפו, ההוריקן הסתלק כלעומת שבא. כשגילה מה עולל בכעסו הסומא, היכה אותו ליבו. הוא התבייש והצטער. לא האמין שהוא עצמו אחראי לזוועה הזו. מיהר לסלק את השברים, לטאטא את הכוסות המנופצות, לתקן כל מה שאפשר, רץ מהר לשוק לקנות כלים חדשים במקום הכלים ששבר, וחזר הביתה עם סלים גדושים וזר פרחים ענקי. ביקש לפייס את נוות-ביתו על העוול שגרם לה ואפילו אם זה נגרם בשוגג, ושמא באונס. למזלם של בנצי ואסתי לא היו הילדים בבית בשעת המהומה. הרעיה הסכימה לקבל פיוסין בסופו של יום, וקראה את שפתיו של בנצי שחזר ואמר ארבע פעמים: "לא יודע מה קרה לי, אני מבטיח שזה לא יחזור". אבל זה חזר.

חודש החזיק בנצי מעמד. אבל הבטלה - אם כל חטאת - הייתה בעוכריו. השעמום והתסכול עשו בו שמות. הוא כעס על כל העולם והפך לפקעת עצבים. היא פחדה ממנו ועשתה הכל כדי שלא יישנה המחזה הנורא. ההוריקן היכה שנית בערבו של יום, לאחר שישי בן השש ודיצה בת החמש שכבו במיטותיהם רחוצים ומסורקים, וקראו בספרוני ילדים. אסתי כבר התכוננה לכבות את האור כאשר לפתע ראתה את צלליתו של בנצי וצלחת טסה ומתנפצת אל הקיר.

אילו נלקח בנצי למרפאה טיפולית, אולי היו מאבחנים את הבעיה בעוד מועד ומונעים את הנזק. בנצי לא היה אחראי למעשיו, לגמרי לא. אבל הוא עשה הרבה דברים בשעה של ערפול חושים וחומרים כימיים שהשתוללו חופשיים במוחו הפגוע. אסתי כבר הייתה מוכנה להשלים ולסלוח על החורים שעשה בריפוד הספה והכסאות היקרים שנשברו בהתקפת הזעם. כי זה היה החלק הקטן, הפתיח לקראת הקטסטרופה האמיתית שהתחוללה לאחר מכן. בנצי פלש לחדר הילדים, והכה את ישי הקטן בכל חלקי גופו. תגובתו של הקטן בתחילה הייתה שתיקה שהביעה הפתעה ואי-אמון. אבא מעולם לא הרים עליו יד. אבא גם מעולם לא נראה משונה ואחוז אמוק כמו עכשיו. אילו היה מבוגר יותר היה מבין. הוא לא הבין אלא שחוש הילדות הבריא שלו רמז לו כי משהו התקלקל ללא תקנה. כשראה כי אבא לא מתלוצץ וממשיך להרביץ לו עם כל הלב פרץ ביללות כאב ועלבון. ההתקפות הבאות היו קשות יותר. אסתי הייתה חסרת אונים ולא ידעה מה לעשות מול אובדן השפיות של בעלה, עד לאותו יום בו הטיח בנצי בחוזקה את ראשו של ישי בקיר כמה פעמים.

צרחות הילדים המבוהלים הזעיקו את השכנים. השכן ויספיש מן הקומה השלישית שהיה ידוע כבעל כוח, לפת בידי הפלדה שלו את בנצי המשתולל בשיא טרופו והציל את דיצה הקטנה מגורל דומה. הבית המאושר נשבר באותו ערב בו הובהלו שלושה לבית החולים. בנצי נלקח למחלקה סגורה. גם אסתי לקתה בהתמוטטות עצבים ולא שבה עוד לעצמה. ישי הובהל אל המחלקה הנוירו-כירורגית לניתוח ראש דחוף שהציל את חייו ברגע האחרון.

דיצה הבוכיה בילתה את השבועות הבאים בביתם של קרובי משפחה, ואחרי שהבריא ישי ושחרר מבית-החולים, נמסרו האח והאחות לאימוץ לשתי משפחות חשוכות ילדים.

פרק חמישי

אל המעיין

"כל הילדים יחזרו אחרי: וידבר ה' אל משה לאמר. ה' אמר למשה רבינו שיגיד לבני ישראל". מקהלה של עשרים ושבעה ילדים פצחה בבת אחת בציפצוף קולני אחרי המלמד, "וידבר ה' אל משה לאמר, ה' אמר למשה רבינו שיגיד לבני ישראל".

כולם, חוץ מילד אחד. הילד העשרים ושמונה.

ישי בירן שותק. עיניו העצובות מביטות קדימה. סוקרות את העולם במבט קודר. הוא ממאן לדבר. מפחיד בשתיקתו את הוריו המאמצים. משתמש בשפת חרשים-אלמים שלמד מאמו, אסתי. הוא גאל את הרב ישראל וצינה רז (רוזנבאום) מן הבדידות הקשה של בית ערירי, אבל הטיל את בני הזוג המבוגרים למערבולת של ספקות

ותהיות. ידעו שלא ירש מאמו החרשת-אילמת את מומה, אבל חששו שמא בגלל החבלות שספג בראשו איבד את כושר הדבור. הבדיקות הוכיחו שלא זו הבעיה. פסיכולוגים הסבירו להם כי בגלל הטראומה הנוראה שעבר, הילד מסתגר בקונכיה. "הניחו לזמן לעשות את שלו".

הם האמינו בו ונתנו לו את הכל. חום ואהבה, חינוך יהודי אמיתי, מסירות, סבלנות, פינוקים. גם המלמד שלו בחיידר, רב ניסן שמלצר, האמין בו למרות המעמד הלא פשוט שלו. הכל קיוו שהזמן ירפא ויגליד את פצעי נפשו המדממת. ישי תמיד שתק ורק ענה בתנועות של 'כן' ו'לא' לשאלות. כתב לעיתים מילים בודדות על דף, ומיעט בתקשורת עם הסובבים אותו. מעין חצי אוטיסט.

בשלהי חודש אדר היה הדבר. הילדים בכיתה למדו על הפסח המתקרב. הרבי הסביר על המצות ועל מים שלנו. הרבי שמלצר האמין בהמשות. הוא לקח את הילדים אל המעיין ליד הכניסה לירושלים. כבר בעיקולי הדרך היורדים אל העמק הרגישו הילדים בשינוי מפתיע המתחולל בישי. עיניו הבריקו והוא התמלא חיים. פניו הוצפו אודם והוא נראה כממתין בצפייה דרוכה לקראת המיפגש עם המעיין. כשירדו הילדים מן האוטובוס והסתדרו בזוגות, קיפץ והידס ישי כצפיר עיזים. המלמד לא הצליח לרסן אותו. כשהתקרבו אל המעיין ניתר ישי ועקף את כל הקבוצה. הרבי שמלצר רץ אחריו בחרדה שלא יעולל לעצמו נזק בפזיזותו. ישי רץ-טס במהירות מסחררת. הוא הגיע אל המעיין ועצר בבת אחת. לתדהמתו של הרבי שמלצר לא היה גבול.

ישי האילם, ששתק שנה שלמה כדג, פצח בשיר.

זה לא היה ממש שיר, זה היה ניגון. ניגון ללא מילים.

רבי שמלצר לא ידע להסביר לעצמו מה המיוחד בשירתו של ישי, מלבד העובדה שפתח את פיו לראשונה, עד שקלט. קולו העדין של ישי נשמע כקול חלילים. קול משתפך ודואה על כנפי הרוח. המנגינה עצמה הייתה נדירה ומרטיטה. ניגון שיש בו תחילה עצבות ושקט ואחר כך הוא מתגבר ונעשה עליז ושמח. ישי רקד לצלילי הניגון. גופו הגמיש והדקיק נע בחינניות של עופר. הרבי שמלצר לא הכיר את הניגון הזה. הוא הקשיב קפוא ועצור עד תום. ישי סיים את הניגון והתכופף אל המים. הוא בירך 'שהכל' בקול צלול ולגם מן המים. רבי שמלצר לא יכול היה להתאפק יותר. הוא הגיח ממחבואו מאחורי סלע גדול כשפרח צבעוני בידיו. רץ אל ישי, נישק וחביק אותו כשדמעות בעיניו. "אז אתה כן יודע לדבר, ישי היקר" אמר בהתלהבות והעניק לו את הפרח. ישי שתק. מבטו שוב היה אדיש ומנוכר. רבי שמלצר התחנן לפניו, "ישי, שמעתי אותך שר ומנגן שיר כה יפה. זאת אומרת שאתה כן יודע לדבר".

ישי שתק. כל ילדי הכיתה הגיעו, הם התבוננו במחזה בענין. חלקם שמעו את שירתו המרטיטה של ישי והיו מופתעים לא פחות מן המלמד.

רבי שמלצר לא הרים ידים. "אתה יודע ישי, מעולם לא שמעתי את הניגון הזה, אולי אתה מוכן לשיר אותו עוד פעם? פשוט כדי שנוכל ללמוד אותו".

עיניו של ישי התלקחו. ללא שהיות פצח שוב בניגון.

הפעם הקשיבה כל הכיתה לניגונו של ישי. הילדים הביטו משתאים וקרועי עינים בריקוד העופרים, הקשיבו לא-מאמינים לקול החלילים.

ללא שהתבקש, חזר ישי על הניגון בפעם שלישית ורביעית. בפעם החמישית שרה איתו כל הכיתה את הניגון. הגמישים שבין הילדים רקדו יחד איתו באותן תנועות מלאות חן. הנושא העיקרי, "מים שלנו", כמעט נשכח מלב. פרץ ההתלהבות והשמחה של כל ילדי הכיתה היה כביר בעוצמתו. הילדים קיוו שישי ישוב גם לדבר, והתאכזבו כשזה לא קרה.

בעייתו של ישי הטרידה את רבי ניסן שמלצר והעיקה עליו לאורך כל השנה, כמעט מדי יום היה אומר פרקי תהילים ומתפלל עליו בכל עת. כעת חש התרוממות רוח ושמחה שתפילתו נענית. זה היה בשבילו כאילו בנו מתחיל להרפא ממחלה קשה.

הרב רז והרבנית היו מעולפים למחצה כאשר התקשר אליהם רבי שמלצר וסיפר מה שקרה ליד המעיין. לאחר חג הפסח פנו עם ישי לטיפול פסיכולוגי. לראשונה החל ישי משתף פעולה ונפתח אל הסביבה כפרח רענן שזה עתה בקע. לאחר טיפול של חודשים שב לדבר! תחילה דיבר מילים בודדות. אחר כך נוספו מדי יום מילים חדשות לשפתו הדלה. ההתקדמות הייתה איטית ומעייפת ומלאה נסיגות וכשלונות. אבל בגיל 11 כבר דיבר ישי ותפקד כמו כל ילד. הרב והרבנית רז זכו בילד חדש ששכח כמעט לגמרי את הטראומה המעיקה. רק נושא אחד נותר סתום וחתום:

הניגון של "מים שלנו".

מדי שנה ביקש ישי ללכת אל המעיין ליד ירושלים לשאיבת מים שלנו. בדרך אל המעיין היה מתמלא עליזות ושמחה ועיניו החלו מנצנצות בברק מיוחד. כשראה עוד מרחוק את המים המפכים כבר היה מתחיל לפזם את הניגון המיוחד, וכשהגיע לקרבת המעיין היה פוצח במחול עופרים ופיו מזמר בקולו של חליל. זו הייתה תופעה חסרת פשר. סוד עמוק היה טמון מתחת לניגון המסתורי הזה, סוד שאיש לא הצליח לפענח. הוריו המאמצים, מחנכיו, הפסיכולוגים, כולם ניסו לחלץ מן הנער את סודו ולא הצליחו. הוא שמר עליו בקנאות והקיף את עצמו בחומה גבוהה, בכל פעם שהנושא עלה על הפרק.

ישי גדל והתפתח כמו כל ילד אחר. מלבד אי אלו תקלות זוטות וחיכוכים מעטים, מנת חלקו של כל ילד, גדל ישי ועבר את כל השלבים. מילד קטן לגדול, מנער לבחור. הוא היה בחור טוב ושקדן בישיבה קטנה ובישיבה גדולה. כבר מלאו לו עשרים ושלוש שנה ושמו הטוב הלך לפניו, הוא היה מקובל בחברה ונושא האימוץ מעולם לא היווה חייץ בינו לבין חבריו.

כשהגיע ישי לפרק האיש מקדש החלו הקשיים. ישי הוא בן מאומץ, בחור בן 23 שנה עם רקע לא פשוט של הורים בעיתיים. הוצעו לו כמה הצעות עם רקע דומה והכל הסתיים בלא-כלום. שלוש שנים עברו. כל הצעה שעלתה - ירדה. הרקע היה מדי קשה. עד שהרב רז מחליט להתייעץ עם אחד מגדולי הרבנים והלה מורה לו חד וחלק: "לא לספר שישי הוא בן מאומץ!" הרב רז אינו מאמין למשמע אוזניו. "לא לספר?! אבל כולם יודעים!" "לא כולם" אומר הרב, "זיי נישט קיין נאר" (אל תהיה שוטה) "אבל זו גניבת דעת" מזדעק הרב רז.

הרב חי"ך, "אמרתי לך לא לספר אף פעם? רק התכוונתי שלא צריך לתקוע בחצרות. תן לענינים להתנהל באופן טבעי, וכשיגיע השלב המכריע תגלה שהוא בן מאומץ". הרב רז יצא מחדרו של הרב מבולבל ורוגש. בבית אמר לרבנית, "אני מרגיש שאיני יכול לקבל את העצה הזו, הרי המצב יחמיר שבעתיים. קודם כל, איפה יש עוד אדם אחד בעולם שלא יודע שישי שלנו הוא בן מאומץ. שנית, נניח שנמצא אחד כזה, מה יהיה אז? נזיע ונתעיין בתהליך השידוך, וכשנגיע לסיום ונרצה לקטוף נחת ולשבור צלחת, תיפתח תיבת פנדורה. נגלה את הסוד וצד הכלה מיד יגיד "עושה שלום" ויפסע שלוש פסיעות לאחוריו". "אם הרב אומר, מקבלים בלי שאלות" טענה הרבנית צינה רז. "אל תהיה אויבר חוכם" (חוכמולוג)

פרק שישי שידוך מקליבלנד

שנת תשנ"ט

לאחר שבועות מעטים הוצעה לישי בתם של פרנץ (אפרים) וקלרה מכטינגר מקליבלנד, אוהיו. הרב רז ציית על כורחו להוראת רבו ולא גילה לשדכן האמריקאי את סיפור האימוץ. בלב דופק מהתרגשות ופחד ניגשו אל ההצעה. הכלה והוריה הגיעו לארץ ישראל והענין כולו נכנס להילוך מואץ. הרב רז היה בטוח כי בועת הסוד-לא-סוד תתנפץ מיד. הרי כל תינוק בארץ יודע מי היו הוריו האמיתיים של ישי בירין, תוך חמש דקות הם יחזרו לקליבלנד... בני הזוג מכטינגר ובתם דבי לא מיהרו לחזור למולדתם. הם השתקעו בדירתם השכורה והמשיכו לברר על החתן המוצע. כל מי שהתענינו אצלו אמר להם את כל המעלות שלו, אפילו חסרונות. איש לא חשב שאינם יודעים דבר כה פשוט, איש לא גילה להם שהוא בן מאומץ...

השיחות בין שני הצדדים לא חרגו מעבר למינימום ההכרחי. ישי שמר בקנאות על הסוד אבל לשידוך הייתה דינמיקה משלו. שני זוגות ההורים נפגשו לפגישה מסכמת והחליטו "לגמור שידוך". ביום שהוסכם על הכרזת האירוסין אמר החתן המיועד ישי לכלה ולהוריה: "יש לי סוד שאני רוצה לגלות לכם" הוא פנה גם אל הוריו שלו, הרב ישראל וצינה רז, "את הסוד אני רוצה לגלות ליד המעיין הסמוך לכניסה לירושלים". הרב רז הנהן בראשו וליבו הלם בעוז. לפי הוראת הרב, עליהם לגלות היום לצד הכלה את הסוד כי ישי אינו בנם הביולוגי. אבל מדוע הפתיע ישי ובחר לעשות זאת בעצמו, ומדוע המיקום המיוחד הזה. אין זאת אלא שהוא רוצה לגלות סוף סוף מהו סודו של ניגון המים שלנו. אדרבה. עשרים שנה הוא סקרן לדעת את הסוד. אבל לשונו דבקה לחיכו. הוא היה טיפוס ריאלי ומפוכח ולכן היה פסימי לגמרי. הוא היה בטוח כי לאחר שישי יגלה את סיפור חייו - תברח משפחת מכטינגר כל עוד רוחה בה.

פרק שביעי וידוי אישי

קבוצה קטנה ירדה בשביל בואכה המעיין. הרגליים גיששו כל צעד בחשש, הירידה הייתה תלולה מעט ואבנים קטנות ניתקו מתחת לרגלים והדרדרו אל העמק. פניו של ישי עטו סומק קל של התרגשות, הוא לא הצליח להתאפק, פיו החל מפזם את הניגון הידוע וגופו החל מתנועע בקלילות, כמבקש לפצוח בריקוד. הוריו הביטו בו בסקרנות כבושה מהולה בנזיפה קלה, "שלוט בעצמך" לחש לו הרב ישראל רז. ישי עצר בעצמו. הם התקרבו אל המעיין. ישבו על סלעים רחבים ליד המעיין, מקשיבים לפכפוך המים הזורמים לאיטם בנחת. ציפיה דרוכה ריחפה בחלל האויר. מילה לא נאמרה. הייתה המתנה למוצא פיו של ישי. ישי שתק. עיניו כבושות היו באבנים הקטנטנות. פתאום קם על רגליו. הניגון התפרץ ממנו בכוח איתנים, כאותם מים תת-קרקעיים המבקשים להם דרך החוצה ופורצים ממעבה האדמה בסילון דקיק הנקרא מעיין. ישי יצא בריקוד מול עיניהם הנדהמות של בני הזוג מכטינגר. פיו מפזם את הניגון המרטיט. הנה בא הקטע המינורי העצוב, ושוב נעשה קולו קיצבי והלחן נעשה סוער ושמה. גופו התפתל שוב באותן תנועות גמישות וקלילות מלאות חן וחסד. הוא רקד לפני הכלה והוריה בלי שום התפעלות. הורי הכלה הביטו בו משתאים עד אין קץ. אפרים וקלרה מכטינגר הביטו זה בפני זה במבט רב משמעות. פניה של הכלה, דבי, היו לבנות לגמרי, פיה נפתח בעיגול דקיק שביקש לפזם גם הוא את הניגון ללא מילים אבל היא לא הצליחה. עיניה היו לחות. הניגון הגיע אל סיומו. ישי דמם. הוא ישב על סלע מרוחק קמעא. עיניו נעוצות במי המעיין. פתאום החל מדבר במשפטים מהירים. יורה מפיו שלהבות שקשה לעקוב אחריהן. "קראתי לכולכם הנה כי אני רוצה לגלות כאן את סודי. סוד ורז לאבא ואמא רז, וסוד למשפחת הכלה".

כל האוזניים נזקפו בפליאה. על מה הוא מדבר?

ישי לא נתן להם להמתין הרבה. והמשיך בסערת רגש, "אבא ואמא מחכים כבר עשרים שנה לשמוע את סודו של הניגון שלי. אני חייב להם הסבר".

ראשו נע כממטרה. הוא פנה שוב אל בני הזוג מכטינגר שישבו על סלע גדול ממול וידיהם ממוללות במבוכה גבעולי חרציות. "אני בן מאומץ. האנשים הנפלאים שאתם רואים, לקחו אותי לבן כשהייתי ילד בן שש. אלמלא הם לא הייתי כאן. אני חייב להם את כל עולמי, עולם הזה ועולם הבא שלי. אבל לפני שהכרתי אותם היה לי בית אחר. גרנו בעיר אחרת. היו לי הורים אחרים. היה לי אבא נהדר וטוב, שקט ועדין, ואמא עוד יותר שקטה. אמא חרשת-אילמת".

עיניו מלאו דמעות. הוא בלע גוש שחנק את גרונו והמשיך לדבר, "כשהייתי ילד בן שש קרה משהו לאבא שלי. יום אחד בא אלי והכה אותי בכל כוחו. לא ידעתי שמשהו היה משובש במוחו מאז שאירעה לו תאונה בילדותו. אבל גם לוא ידעתי, לא יכולתי להבין זאת. הייתי ילד קטן. המכות הלכו ותכפו עד שבפעם האחרונה הטיח את ראשי בקיר וכמעט ריסק את גולגלתי. איבדתי את ההכרה וכשהתעוררתי גיליתי שאין לי אבא, אין לי אמא ואין לי אחות. שני הורי מאושפזים עד היום בבתי-חולים ואילו אחותי דיצה, נמסרה כמוני לאימוץ, ומאז ועד היום לא ראיתיה ולא שמעתי עליה".

כעת הוא כבר בכה ללא מעצור. "אתם יודעים מה קורה לילד שברגע אחד נחרב כל עולמו והוא נשאר בלי כלום? שנה שלימה לא יכולתי לפתוח את הפה. רק אחרי שנה סיבבה ההשגחה העליונה שהרבי שלי בחיידר יבוא בדיוק למעיין הזה.

אבא שלי השאיר לי הרבה זכרונות מתוקים לפני שעזב אותי. הזכרון המתוק מכולם הוא "מים שלנו". שלוש פעמים הייתי איתו כאן. בגיל ארבע, חמש ושש. אבא היה בא לכאן בערב פסח, דווקא לכאן כי זהו מעיין לא ידוע וכמעט אף אחד לא בא לפה. הוא היה פוצח בניגון שלמד מאביו, סבא עזריאל ברין, ויוצא בריקוד שלמד ממנו. כנראה זה ניגון עתיק שעבר במסורת המשפחתית מדור לדור ומביע שמחה של מצוה סביב אפיית מצות המצוה לפסח. כשבאתי לכאן עם הכיתה והרבי ניסן שמלצר, נזכרתי בניגון הזה, ומשהו בנשמתו המתה קם לתחיה. פתאום היה לי זכרון להאחז בו ולחייך אל חיי המתים אחרי שנה של עצב וריק. גם לי היה אבא, וגם הוא עשה דברים טובים לפני שמחלתו התגברה ושיבשה את דעתו. הניגון הזה החזיק אותי בחיים והחזיר אותי לחיים. לכן אני משתדל לבוא לכאן פעם אחת בשנה, לשיר אותו ולהזכר שגם לי היה פעם עולם אחר, כמו לכולם. לכן ביקשתי מכם שתבואו לכאן. שתתוודעו לעולמי הפנימי יחד עם הגילוי של סודי האישי ומעמדי".

פרק שמיני סודו של ניגון "שלנו"

המילים האחרונות נבלעו בקול יבבה דקיקה. הכלה דבי כמעט התעלפה. היא בכתה בקול נשנק. "הניגון, הניגון, זהו הניגון" מלמלה אל הוריה בקול קטוע. "הניגון שסיפרתי לכם, הוא מכיר אותו".

שעה ארוכה הרטיטו כתפיה בבכי סוער. היא לא יכלה לדבר.

קלרה מכטינגר התנדבה לדבר במקומה. היא לא עשתה זאת בחדוה, גמגום ארוך ומוזר מילא את מקומם של המילים שרצתה לומר. רק במאמץ רב השתלטה על עצמה ודיברה שוב. "לכאורה אנחנו צריכים לכעוס עליכם, איך אתם ניגשים לשידוך בלי לספר דבר בסיסי כל כך כמו זה שהחתן הוא בן מאומץ. ובאמת, השידוך הזה לא יוכל לצאת אל הפועל" - - -

הייתה יותר מדקת דומיה. ישי הבין שהגדיש את הסאה בספורו. "זה בגלל מה שספרתי, נכון?" שאל בכאב. "או

אולי להיפך, אתם מענישים אותנו בגלל מה שלא סיפרנו".

"נכון", אישרה קלרה, "בגלל מה שספרת, אבל לא מה שאתה חושב, אלא בגלל משהו אחר. אתה מבין? התורה לא מרשה לאח ואחות להתחתן" - - -

אילו נפלה במקום פצצה בת מאה טונות, לא הייתה יכולה להלום בהם יותר ממה שהלמו המלים האלו.

"מה אמרת?" שאל הרב ישראל רז. הוא לא שאל אלא לחש. במאמץ רב צירף הברה להברה.

אביה של הכלה, אפרים מכטינגר, ביקש את רשות הדיבור, "אני רוצה להתוודות. גם אנחנו לא הוריה האמיתיים של דבי. היא נמסרה לידינו כשהייתה ילדה בת שש, לאחר שמשפחה אומנת בחיפה שקיבלה אותה לאימוץ לא הצליחה לגדל אותה כראוי. העבירו אותה לארה"ב, שם עברה כמה גלגולים עד שהגיעה אלינו. היא הייתה ילדה עצובה מאד ושתקנית, שנים עברו עד שהצלחנו להפוך אותה למה שהיא היום, נערה עליזה ומלאת שמחת-חיים. רק זכרונות הילדות העיבו מדי פעם על אושרה. בניגוד לאחיה שספג מכות וטראומה והדחיק את כל עברו פנימה, אחותו לא הדחיקה. תמיד סיפרה לנו שיש לה איזשהו זכרון על ניגון מעורפל המנקר בנשמתה מדי פעם, היא לא הצליחה לשחזרו אבל ידעה במעומעם שהוא קשור לפסח ולמצות. כששמענו פה את סיפורו של ישי, הבנו מיד כי מן השמים סיבבו כך את הדברים כדי שחלילה לא יקרה מכשול".

"זה לא יכול להיות" צעק ישי, "לאחותי קראו דיצה, לא דבי".

קלרה מכטינגר חייכה, "אולי אינך יודע זאת כי היית ילד קטן, שמה המלא הוא דיצה דבורה ברין. אהבנו את השם דבורה וקיצרנו אותו לדבי".

ישי הביט באחותו בהלם גמור. אחרי שתיקה ממושכת אמר לה, "שנים חיפשתי אותך ולא ידעתי איך אוכל למצוא אותך. הזהירו אותי שיש לך סיכוי קלוש מאד ולא התיאשתי. שנים ידעתי כי הניגון שלי הוא רק שלי. הסוד שלי. היום מצאתי את אחותי האובדת, וגיליתי גם שהניגון שלי הוא הניגון שלנו, של שנינו, והוא גם "ניגון שלנו" ניגונם של "מים שלנו".

שעון קי"ן!

הדלקת נרות: 18:51

יציאת השבת: 19:42

רבינו תם: 20:30

ע"פ אופק תל אביב
טו' בניסן התשפ"ב

טוב לחסות בה'

784

המצוה החשובה בפסח

שבת ליל הסדר התשפ"ב

"את חג המצות תשמר, שבעת ימים תאכל מצות אשר צויתך למועד חדש האביב פי בחדש האביב יצאת ממצרים", מצווה אותנו בורא עולם בתורתו הקדושה (שמות ל"ד).

"מי שיבחין היטיב בפסוק הקודם לציווי זה", העיר הגאון הצדיק ר' רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, בעל ה'מעיל שמואל', "יראה כי הפסוק הקודם אינו קשור כלל לעניין. הפסוק הוא: "אלקי מסכה לא תעשה לך" – והוא הציווי שלא לעבוד עבודה זרה. ונשאלת השאלה: מה הקשר בין עניינים שונים אלו שהצמיד בורא עולם בתורתו, שהרי רבותינו ז"ל דורשים פעמים רבות את טעם סמיכות הפסוקים אחד לשני. ומה הקשר כאן בין שמירת חג הפסח לבין איסור עבודה זרה?"

(ישעיה הענוה, פרק ב, קסג)

דפק הצדיק הרב יודלביץ זצ"ל על השולחן בהתעוררות ואמר: "רבנו ה'ראשית חכמה' (ישעיה הענוה, פרק ב, קסג) הביא בשם הזוהר הקדוש – 'אלוקי מסיכה לא תעשה לך' בא להזהיר ביותר על מידת הכעס, שע"י כעסו של האדם נעשית מסיכה, ונחשב כאילו עבד עבודה זרה."

"ממילא נבין את סמיכות הפסוקים", המשיך רבי אהרון יודלביץ, "חג המצות הינו חג מלא במצוות וחומרות, חוקים והידורים. על כן, באה התורה ומוזהירה אותנו באזהרה חמורה על הסכנה הגדולה במידת הכעס במיוחד בחג זה. ללמדנו כי אפילו אם אדם חפץ להדר בתכלית ההידור במצוות ובאפיית מצות – אין שום הצדקה שייעשו מתוך כעס, לחץ או רוגז, שאם כועס אף בענייני החג – נחשב כעובד עבודה זרה, ויותר מכל רוצה ה' שנקיים את המצוות בשמחה ובלא כעס, המראה על היפך האמונה, שחושב שהשני הזיק וציערו ולא מאמין שהכל מנוהל על ידי ה' לבדו."

גם אם נשפך על החולצה החדשה שלך יין בליל הסדר, וגם אם לא הצלחת לעשות הסיבה כראוי בגלל זה היושב לידך – יותר מהכל חשוב שלא לכעוס. לפי שאלף חומרות והידורים אינם שווים התפרצות של כעס ומריבה, המחשיבה את האדם כעובד עבודה זרה שאינו קשור לה' כלל!.

זוהי כוונת התורה העמוקה: "את חג המצוות תשמור" – תשמור מכעס שלא יכנס לליבך כל החג הקדוש הזה המסמל את שלימות האמונה בה' שהוציאנו ממצרים ועשה לנו את כל הניסים לבדו. ישנו מעשה שהיה מרגש את החת"ם סופר הקדוש בכל פעם מחדש כשהיה מספר אותו: "בעיר פרשבורג, שימש בהנהגת הקהילה היהודית, גאון הגאונים – רבינו משולם איגרא זצ"ל.

חומרותיו של רבי משולם איגרא בעניין המצוות היו למופת, והעיסוק סביבן נמשך כמעט כל ימות השנה. כבר בתחילת החורף הוא נטל כמות של חיטים ושתלם בערוגה מיוחדת, כדי שיוכל לפקח עליהם בכל עת ובכל שעה. הוא רצה להיות בטוח שהמצוות שנוצרו מהחיטים נטולות מכל גזל או חמץ, ולכן שתל את החיטים במיוחד והשגיח עליהם מידי יום. הוא ציווה שישקן אותם והמתין לצמיחתם בכל חודשי החורף. כשהגיע האביב, כמה גדולה היתה שמחתו כשהחלו לקצור את החיטים שגידל בעצמו. הוא היה עומד על גבי הקוצרים והטוחנים, ודאג שהכל ייעשה בתכלית ההידור והדקדוק. הוא הרגיש מסירות עצומה לאפיית המצות – חודשים שלמים מאז תחילת החורף שהוא שומר ומשגיח עליהן. גם בזמן הלישה והאפיה לא סרו עיניו מלראות שהכל מתנהל בדקדוק ההלכה. כך השקיע את כל כולו במשך חודשים בהכנת המצות... – המשך בעמוד 3 –

לרפואה. פרנסה. והצלחה: מ"א מיכאל וציפורת אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורשל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. ניסים חיים רפאל בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה. אייל רפאל בן שרית שרה. דביר בן רויטל.

זיווג הגור: דניאל ולירן בני אורנה, ניר בן ציפורה.

לידה קלה: רעות בת רויטל.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. סתיו בת ורדה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן זור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן גליה. פרחת בת טובה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שירון ספיר ספאחי בת לאה. עליזה בת מזל טוב מלכא. משה לוי בן מריקה מרים. רוני אהרון בן מזל כהן. פנתס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרה בת קמר. גלילי הכהן בן כוכבה.

לע"נ יאיר כהן בן מיכאל ושרה ת.נ.צ.ב.ה

לעילוי נשמת האשה היקרה אסתר כפיר בת מזל ת.נ.צ.ב.ה

הקבלת פני רבו ברגל
(1) מְצוּה על כָּל אָדָם לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי רֵבּוֹ בְּחֶג, וְאִפְלוּ אִם רֵבּוֹ גָּר מִחוּץ לְעִיר, יִשְׁתַּדֵּל לְנַסֵּעַ אֵלָיו לְרֵאוֹתוֹ. וּמִכָּל מְקוֹם, גַּם בְּמִשְׁךְ הַשָּׁנָה, בְּכָל פַּעַם שֶׁאָדָם הוֹלֵךְ לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי רֵבּוֹ, מְקַיֵּם בְּזֶה מְצוּה.

כתיבה בחול המועד
(2) כְּתִיבָה רְגִילָה שְׁלָנוּ (שְׁלֵא מְקַפֵּיד שְׁתִּהְיֶה מִתְקַנְת וְיִפְה) – מִתְרַת, כָּל שֶׁהִיא לְצַרְךָ הַמוֹעֵד. וְכֵן מִתֵּר לְכַתֵּב בְּחֹל הַמוֹעֵד אֲגֵרַת שְׁלוֹם לְחֻבְרוֹ וְחֻדוּשֵׁי תוֹרָה, בֵּין שֶׁחֲדָשׁ מַעֲצָמוֹ וּבֵין שֶׁשָּׁמַע מְאַחֲרִים. מֵה גַם, שְׁאִם לֹא יִכְתְּבֵם, יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שִׁישְׁכַחוּ מִמֶּנּוּ וְנִחְשָׁב כְּדָבָר הָאָבֵד, וְאִפְלוּ יִחַד עֲלֵיהֶם כְּמָה פְּעָמִים, עֵדִין יֵשׁ חֲשֵׁשׁ שִׁישְׁכַחֵם. וּמִתֵּר לְכַתְּבֵם בְּכַתֵּב יָדוֹ אוֹ בְּמַכּוֹנֵת כְּתִיבָה אוֹ בְּאִמְצָעוֹת מִחֻשָּׁב. עֲבוּדָה וּמִלֵּאכָה בְּחֹל הַמוֹעֵד מְלֵאכֶת "דְּבָר הָאָבֵד" – מִתְרַת בְּחֹל

סגולות לחג הפסח
(1) כֵּתֵב הַצְדִּיק בַּעַל הַיְמִנְחָם צִוּוּ: "כָּל אֲשֶׁר תִּבְקָשׁוּ בַיּוֹם שְׁבִיעֵי שָׁל פֶּסַח יִנְתֵן לָכֶם וְיִתְמַלְאוּ כָל מִשְׁאֲלוֹתֵיכֶם בְּבִרְיאוֹת הַגּוֹף, חַיִּים טוֹבִים וְאֲרוּכִים, פֶּרְנִסָּה בְּהִרְחֵבָה וּכְל שֶׁתִּזְדַּקְקוּ".
(2) כֵּתֵב הַיְמִנְחָת יִשְׂרָאֵל: "הַמִּתְקַשָּׁה לְמִצּוֹא אֶת זִיווּגוֹ, יִמְתִּין לַחֲצוֹת הַלַּיְלָה

אוצרות חג הפסח

בליל שביעי של פסח ויאמר את שירת
הים בכוונה גדולה, ויבקש שכשם שקרע
ה' את הים בעת הזאת, כך יקרע הוא את
כל קשוי הזיווג שלו".
(3) כותב "קונטרס היחיאי": "סגולה
וסוד גדול לשמירה נגד מחלות ועין הרע:
החל מליל א' של ספירת העומר, יקח
בידו מעט מלח ויקרא עליו: מזמור קכב,
קלא', ובספר ויקרא לקרוא בפרק כג'
את פסוקים ט'-יא'. וכך יעשה בכל יום
בספירה וישמור המלח, ויועיל לו נגד עין
הרע, כקמיע מומחה".
פסח כשר ושמח!...

המועד. מהו דְּבָר הָאָבֵד? כָּל מְלֵאכָה שְׁאִם יִמְנַע מִמֶּנָּה בְּחֹל הַמוֹעֵד יִגְרַם לוֹ הַפְּסֵד בְּסָפִי – מִתֵּר לְעֲשׂוֹתָהּ.
(מְנִיעַת רוּחַ אֵינָה נִקְרָאת הַפְּסֵד, אֶלָּא דְּוָקָא הַפְּסֵד שֶׁל מִמּוֹן שֶׁכָּבָר יֵשׁ לוֹ).
* מִי שֶׁעוֹבֵד בְּמְקוֹם שְׁאִינוֹ סְגוּר בְּחֹל הַמוֹעֵד וְאִם לֹא יוֹפִיעַ לְעֲבוּדָה – יִתְכַן וַיִּפְטְרוּהוּ – מִתֵּר לוֹ לְעַבֵּד בַּחוּה"מ.
* כָּל מְלֵאכָה שֶׁהִיא לְצַרְךָ אֲכָל נֶפֶשׁ – מִתְרַת. לְכֵן, מִי שֶׁהִתְקַלְקַל לוֹ הַמְקַרֵּר, הִגְזוֹ אוֹ כָּל מְכֻשֵׁיר שֶׁמְשַׁתְּמָשִׂים בּוֹ לְאֲכָל – מִתֵּר לְתַקְנֵהוּ בְּחֹל הַמוֹעֵד אִפְלוּ עַל יְדֵי מִמְחָה.
* כָּל מְלֵאכָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ צַרְךְ לְרֵבִים – מִתֵּר לְעֲשׂוֹתָהּ בְּחֹל הַמוֹעֵד. בְּגוֹן אוֹטוֹבוֹסִים וּמוֹנִיּוֹת שְׁעוֹמְדוֹת לְרִשׁוֹת הַצְּבִיר. אִךְ דְּוָקָא בְּדַבְרִים הַנִּצְרָכִים לַחֵג, וְלֹא בְּדַבְרִים הַצְּרָכִים לְאַחַר הַחֵג – שְׁאִסוּרִים בְּחֹל הַמוֹעֵד.
* יֵשׁ לְכַבֵּד אֶת חֹל הַמוֹעֵד בְּמֵאכְלִים וּבְגָדִים מִיּוֹחֲדִים, וּשְׁכַרוּ רַב וּנְשַׁגְבוּ.

אור לחיים - הרב מרדכי ששון
מאמון ומטפל רגשי - 05276-77-220

הדלק של האדם

יחסינו עם ילדינו מושפעים מגורמים רבים, כשהדבר המשמעותי ביותר הוא הקשר המילולי. למילים יש כח אדיר להשפיע, להעצים ולייעל את הילד. המילים שילדינו שומעים מאתנו מתורגמים אצלם ל: האם אבא אוהב אותי או לא. מעריך אותי או לא. ולכן חשוב לומר את המחמאה בצורה הנכונה כדי שתכנס נכון לנפשם. בשיחה שקיימתי עם אב מדוכדך, דיברנו על מחמאות. אמר לי האב: "אני נותן להם מחמאות בלי סוף, ותראה אותם כפויי טובה. לא שומעים, חצופים".
ביקשתי ממנו לתת לי דוגמא איך נשמעת מחמאה שלו. הוא נתן ואני נבהלתי. ביקשתי עוד אחת ונחרדתי. האב היקר חי שנים במחשבה שהוא מחמיא, אך הוא עושה בדיוק להיפך. איך מחמיאים? מתי אומרים? מה אומרים? ובאיזה מינון?...

האמנתי שיש לי תקווה, אתה נפלא".
מה אתם חושבים שהמחמאות האלו העניקו לי? כמובן – כח, שמחה, סיפוק, הרגשה טובה ונפלאה, חיזוק הביטחון העצמי, אושר, ועוד ועוד. מהי כוחה של מחמאה, ומה השפעתה?
מחמאה היא אחת המתנות הגדולות ביותר שאנו יכולים לתת לעצמנו ולאחרים. היכולת להחמיא לאחר על הישג או השקעה, מאפשרת לצד השני לחוש תחושה נפלאה ומעצימה. במילים שלנו אנו תומכים באחרים, ולמעשה אף בעצמנו, וכך כולנו מרוויחים.
ישנן דרכים רבות לחלק מחמאות ולתת תשומת לב. על כולנו להיות קשובים ופתוחים לתת ולקבל. לעתים מבט, חיזוק או רק מילה קטנה – עשויים לחולל את כל השינוי.
לפני שנים רבות ביקרתי בכותל המערבי, וראיתי קבצן צדיק עצוב ושבור.

מראהו התמים והטהור נכנס לליבי. נתתי לו כמה שקלים, הבטתי לתוך עיניו וברכתי אותו מכל הלב שיזכה לפרנסה בריווח גדול, בריאות ואושר רב. הוא התרגש ואמר לי: "אתה אדם טוב". חלפו שנים, ועד היום אני זוכר את המילים החמות שלו. מחמאות זה דבר שחודר לנשמה, ונותן לנו המון כח. מחמאות הן הדלק להניע כל אדם בעולם לעשות טוב ולהתקדם בחיים. הן העצמה אישית הגדולה בעולם. יש להשתמש בהן עם ילדינו וקרובינו ולא רק להעיר ולבקר!

עזרת לאשתך לשטוף את הבית, למה אתה מצפה? למילה טובה, לפירגון. הרבנית טרחה ועמלה לבשל את הדגים הטעימים לכבוד שבת, למה היא מצפה? למחמאה ולמילה טובה. הילד חוזר מהתלמוד תורה עם מבחן שעליו עמל רבות, למה הוא מצפה? למחמאה, למילה טובה. אתן לכם דוגמא, לאחר הרצאה בנושא העצמה אישית, קיבלתי 100 לחיצות ידיים, מחיאות כפיים, מחמאות: "הצללת לי את הנישואין, קיבלתי את החיים במתנה, לא

המצות האהובות על ה'

– המשך מעמוד 1 –

הוא עקב אחר כל שלב במשך חודשים, עד אשר קיבל את המצות המיוחדות שהחלו בגרגרי חיטה בודדים וכעת הן מונחות על שולחנו קדושות וטהורות בלא נדנוד חטא. המצות הונחו על שולחנו כמה ימים לפני ליל הסדר, והוא היה יושב ולומד בשולחן כשהוא מביט בעורגה ובנחת על המצות העתידות להיאכל בעוד כמה ימים, בהם יקיים הוא מצוה מהתורה של אכילת מצה. רק את המצות הללו שגידל והכין בעצמו אכל במשך כל שבעת ימי החג, כשהוא אינו מכניס אף מצה אחרת לפיו.

שנה אחת בליל התקדש החג, שמו לב בני הבית, כי המצות המהודרות שהניחן רבי משולם על השולחן קודם לכתו לבית הכנסת לתפילת ערבית של ליל הסדר – נעלמו.

רבי משולם היה נוהג ללכת לבית הכנסת בשעה מאוד מוקדמת, בעוד היום גדול.

בני הבית החלו מחפשים בבהלה היכן המצות היקרות והקדושות של רבנו משולם. לאחר חיפושים התגלתה התעלומה – המשרתת התמימה סיפרה לפי תומה: "רצייתי לבשל לעצמי מאכל משביע, ועל כן לקחתי את המצות הללו ועירבתי אותן במרק".

מיד כששמעה זאת הרבנית, אשתו של הרב משולם – היא התעלפה במקום. הכל היו מבוהלים והמומים והביטו אחד בשני באימה ובהלה מהחשש מה יקרה כשהרב יבוא ויגלה שאין לו מצות לליל הסדר. המשרתת נבהלה מתגובות בני הבית, והבינה כי עשתה מעשה חמור ונורא. מיד היא תפסה את חפציה ונסה מהבית בבהלה.

רופא הוועק במהירות אל הבית על מנת לנסות ולייצב את מצבה של

הרבנית, שהתקשתה להבין כיצד יקבל הרב את הבשורה הקשה, אחר שהשקיע במצות כל כך הרבה זמן קודם החג. הסתיימה תפילת ליל החג. רבי משולם איגרא מתקדם לעבר ביתו, אך מבחין הוא כי ישנה התקהלות רבתית סביב ביתו. הוא ניסה לברר על מה המהומה, אך הציבור חשש לספר לו על העניין. רבנו משולם נכנס לבית וראה את הרבנית תשושה וחלשה אחר שהתעלפה.

או אז, פנה אחד מבני הבית אל הרב בחשש נורא וסיפר לרב: "המצות היקרות והחשובות שהרב טורח עליהן חודשים שלמים בדקדוק ובכוונה, הפכו להיות

חלק מתבשיל המרק של המשרתת!". שקט שרר בבית וכולם הביטו במתח ברב. הם חששו שמא אף הרב יאבד את ההכרה או יקבל התקף לב. הרב שתק לרגע, ובעודו עומד רגוע ושמת, שאל: "היכן המשרתת?".

"רבנו, מרוב בהלה, כשהבינה שעשתה טעות נוראה, ברחו מהבית בבהלה". "אני מבקש לחפש אותה מיד ולומר לה שתחזור לכאן כעת. אמרו לה שאני ממתין לה, וכי עד שהיא לא תשוב לבית, לא אשב לקיים את ליל הסדר". היתה זו תדהמה גדולה לסובבים. הרב לא כעס, לא הצטער ולא התעלף כפי שחשבו כולם וחרדו לחייו.

הוא רק התעניין במשרתת ובהרגשתה. ראה הרב את פליאת הסובבים ואמר: "וכי המשרתת אמורה להצטער ולהיבהל בגלל חומרות והידורים שאני נוהג על עצמי?", שאל בפליאה את בני הבית. ואז, פנה הרב אל הרבנית המנסה

להתאושש ואמר לה בנינוחות ובשלוות נפש: "וכי רק אני אוכל מצות כשרות, וכל ישראל אינם אוכלים מצות כשרות?".

וכי המצות שלי יותר כשרות ממצות של יהודי אחר?! חלילה וחס מלחשוב כך! אמנם חייב אדם להדר כפי יכולתו וכוחותיו, אך אם רצון המקום שלא יעלה בידי השנה להדר כבכל שנה במצות המהודרות שאני רגיל בהם וטרחתי עליהם כל השנה – אקיים את המצוה כהלכתה ואצא ידי חובת המצוה במצות של אחרים שהן כשרות לפני ה' לא פחות!".

בכל פעם שהיה מספר זאת החת"ם סופר, היה משתומם ומתפעל ואומר: "תגובתו של רבנו משולם הפתיעה את כולם, אך העידה כי כל מעשיו היו לשם שמיים בלבד.

כי רק אדם שיש לו פניה אישית ורצון אישי – אזי הוא כועס שלא נעשה רצונו. אך אדם שעושה את רצון ה', הרי שאם נעשה שינוי בתוכנית, ברור לכל שכך רצה ה', ואם זה מה שה' רוצה – הרי שאני מנסה לעשות את רצונו ולכן אני שמח במצב ואעשה את מה שהוא דורש ממני".

נוראות כתב רבנו החיד"א הקדוש ^{(מורה}

באצבע רח: "היות והלילה הזה (ליל הסדר) מאיר כל כך, מבקש השטן עילה להיכנס באחד מבני הבית!".

והחכם עיניו בראשו, ינעל הדלת בפניו, וימנע בכל כוחו המריבה והקטטה שרוצה השטן להטיל בין בני הבית".

השטן מסמן לעצמו בחג זה ובפרט בליל הסדר מטרה אחת – שתכעסו. לא אכפת לו שתקיים את כל מצוות הסדר: השתיה, הכזיתות, ההסיבה – הוא מבין שדבר אחד שווה לו יותר מהכל והוא – לגרום לך להתפרץ מכעס ועצבים על בני הבית, ולכן הוא יכנס באחד מבני הבית.

"את חג המצות תשמור" – אומר הזוהר הקדוש שתשמור מכעס הנוגד האמונה!

המילים 'חמץ' ו'מצה', הינם זהים מלבד שני אותיות 'ח' בחמץ ו'ה' במצה – כלומר, מה ההפרש

בין 'ח' (8) ל-'ה' (5) = התשובה: (3) ג', כשהאות 'ג' היא ג'אוה. החמץ עורך על המצה ב-ג' – בגאוה, שבחמץ יש

גאוה וניפוח, ועבודתנו בפסח היא לקבל ענוה ולתת לבורא עולם להנהיג אותנו בלא לכעוס!

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
242

שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה ומתה, לרבי אליעזר - היבמה חולצת ולא מתייבמת, שגם אם האיסור חל אחר הנפילה ליבום סובר שנאסרת עולמית. לחכמים - לרב רובי חנינא מותר ביבמתו, משום שהאי יבמה שהותרה בשעת נפילה ונאסרה כשקידש אחותה וחזרה והותרה כשמתה אחותה ופקע איסור אחות אשה ותחזור להתירה הראשון.

לשמואל רב אסי - אסור ביבמתו הואיל ובשעה שקידש אחותה חזרה ונאסרה עליו שעה אחת בשעה שהיתה זקוקה ליבם באיסור אשת אח אסורה עליו עולמית, ורק באופן שלא נאסרה משעת נפילה ואילך חלקו חכמים על רבי אליעזר.

דף מ"א - ע"ב
משנה. היבמה לא תתייבם עד שיעברו שלש חודש ממיתת הבעל, שמה היא מעוברת ופוגע באיסור אשת אח מדאורייתא.

היבמה לא תחלוץ עד שיעברו שלש חודש ממיתת הבעל, שמה היא מעוברת, לריש לקיש - משום שחליצת מעוברת לאו שמה חליצה, לרבי יוחנן - שמה היא ולד בן קיימא ונמצאת אתה מצריכה כרוז לכהונה, ואפשר יש שיהיו בחליצה ולא הוי בהכרזה וחושב שהיא פסולה לכהונה. ואפילו אם היתה גרושה קודם שנשאת לאחיו (שבין כך פסולה לכהונה) משום שיש לה מזונות שלשה חדשים מנכסי בעלה ואם יחלוץ לה מפסידה המזונות, ואפילו היא ארוסה וגרושה מבעלה הראשון שפסולה כבר לכהונה ואינה מפסידה מזונות - משום שאינה ראויה ליבום תוך שלושה חדשים, וכל שאינה ליבום אינה עולה לחליצה שנאמר 'לא אם יחפוץ' שצריך שיהא אם חפץ יבם.

קידש אחת משתי אחיות ואינו יודע איזה קידש, ומת - שתייהם חולצות, הגם שאינם עולות ליבום מספק איסור של אחות זקוקה, משום שאם יבא אליהו ויאמר איזה קידש עולה ליבום (מה שאין כן אם יבוא אליהו ויאמר שאין האשה מעוברת כן גם צריכה להמתין שלושה חדשים, שהרי גם קטנה שאינה מתעברת צריכה להמתין).

לשיטת"ת"ק כל הנשים שנתגרשו או נתאלמנו לא יתארסו וינשא עד שיהיו להם שלוש חודשים, בין בתולות ובין בעולות בין מן האירוסין ובין מן הנישואין. לרבי יהודה - הנישואות יתארסו, ולא גוזרים אירוסין אטו נישואין, והארוסות ינשאו, חוץ מן הארוסות שביהודה מפני שלבו גס בה, וכן סובר רבי יוסי, אלא שחולק באלמנה מן הנישואין שלא תתארס מפני האבילות.

שלושה חודשים הראשונים ניוזנת היבמה משל בעל, מכאן ואילך אינה ניוזנת לא משל בעל ולא משל יבם, תבעה את היבם בדין וברוח, וכן לאחר שכנס - ניוזנת משל יבם. נפלה לפני יבם קטן - מייבם אין לה, ונחלקו רב אחא ורבינא אם יש לה מנכסי הבעל, והלכה שאין לה שקנסוה משמיים.

יבמות דף מ"ב. יום כ' דחול המועד פסח תשפ"ב

דף מ"ב - ע"א
יבמה שחלצו לה אחים בתוך שלושה חודשים צריכה להמתין שלושה חודשים מיום המיתה ולא במחליצה, ואף שגררשה צריכה להמתין ג' חדשים משעת נתינת הגט לדעת רב אף שלא נתייחד עמה משעת כתיבה (אכן לדעת שמואל מונה משעת כתיבה), שאני יבמה שכן מותרת ליבמה אחר ג' חדשים משעת מיתה אף שאם היא מעוברת הוא באיסור כרת, כל שכן שמתרת להינשא לשוק שאינו אלא איסור לאו.

טעם הבחנה בשאר נשים חוץ מיבמה - לרב נחמן אמר שמואל כדי להבחין בין זרע של ראשון לזרע של שני, שאין השכינה שורה אלא על הוודאי שזרעו מיוחס אחריו. לרבא גזירה שמה יסברו על כן הראשון שהוא בנו של שני, וישא אחותו מאביו ויבם אשת אחיו מאמו, ותנינא אמו לשוק כשימות השני.

גר שנתגייר עם אשתו צריכים להמתין שלשה חודשים, לרב נחמן אמר שמואל - להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שלא נזרע בקדושה. לרבא - גזירה שמה נחשוב על הולד נזרע בקדושה בזמן שנזרע בגיותו, וילידו עוד בן אחר גירות, וימות, ויבא הראשון לייבמה ובאמת אינו אלא אחיו מאמו (סתם עובדת כוכבים זונה היא).

טעם ששיעור הבחנה הוא ג' חדשים:
חודשיים - הולד ספק בן תשע לראשון ספק בן שבע לאחרון.
חודש אחד, ואם ילדה לשבע חדשים הרי הוא בן האחרון שהרי בן שמונה לראשון לא חי, ואם ילדה לשמונה חדשים הרי הוא בן תשעה של הראשון - שאם תלד לשמונה שמה של שני הוא ונתעברת חודש מהנישואין.

חודשיים ומוצה, ואם ילדה לשבעה הרי הוא בן שבע של אחרון, ואי ילדה לשש וחצי הרי הוא בן תשע של ראשון - שגם בן שש וחצי יכול להיות של שני, שהיולדת לשבעה יולדת להמקוטעים.

להמתין משוה ולבדוק ביום שנתמלאו שלושה חודשים ממיתת בעלה - אין בודקים את הנשואות שלא יתגנו על בעליהם, ואי אפשר לבדוקה בהילוכה שאשה מחפה עצמה כדי שירש בנה בנכסי בעלה השני.

המרכז העולמי להפצת סיכומי דף היומי - מחודדים מברך את כל קוראינו וידידנו ותומכינו ביחד עם כל בית ישראל בחג פסח כשר ושמח ושנזכה לקיים 'למען תהיה תורת השם בפ"ך' ולאכול מן הפסחים והזבחים בירושלים ולגאולה שלימה במהרה בימינו

יבמות דף מ'. יום שב"ק יום טוב ראשון של פסח תשפ"ב

דף מ' - ע"א
ביישא בברייתא (הנ"ל דף ט"ו: 'יבמה יבא עליה מצוה', שלרב יצחק בר אבדימי היא כאבא שאול, שאסור לבוא עליה שלא לשם מצוה, ולרביא כחכמים, שמצוה ביבום קודם חליצה) שנינו: נאמר בשיירי מנחות 'מצות תאכל במקום קדוש' (שמיותר אחד שנאמר 'והותרת מן המנחה יאכלו...'), שבתחילה [קודם שהוקדשה] היתה בכלל היתר, נאסרה [כשהוקדשה] וחזרה והותרה [בהקטרת הקומץ], יכול תחזור להיתרה הראשון, תלמוד לומר 'מצות תאכל במקום קדוש' מצוה. לרביא שהסיפא מתפרש שהיבום צריך להיעשות לשם מצוה, הסיפא מתפרש שיכול אם רצה הכהן העושה עבודתה הוא בעצמו אוכלה ואם רצה נותנה לכהן אחר, ת"ל וכו' - מצוה שהכהן המקריב יאכלנה. לרב יצחק בר אבדימי שבסיפא באה הברייתא למעט אופן מסויים של קיום מצות יבום גם ברישא באה למעט, וע"כ אינה ממעטת אכילה גסה, שלא אכילה היא כלל, וגם אינה ממעטת אכילת חמץ, שנאמר 'לא תאפה חמץ חלקם' - אף חלק הכהנים לא תאפה חמץ, אלא באה למעט שלא יאכלנה כשנעשית בחליטה ברותחים, אף שעדיין שם מצה עליו ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח אם אפה אחר החליטה.

משנה. החולץ ליבמתו, אם יש אב הוא זוכה בנכסי בנו היבם, ואם אין אב - כל האחים חולקים בשווה, וגם החולץ לא הפסיד חלקו אף שפסלה על האחים.

הוכנס את יבמתו - אם אין האב קיים זכה המייבם בנכסי אחיו, שנאמר 'קום על שם אחיו', אם האב קיים - לחכמים המייבם זוכה, שהרי קם תחת אחיו, לרבי יהודה האב זוכה בנכסים, שנאמר 'והיה הבכור' - מה בכור אין לו בחייה האב אף יבם כן, אמנם אף שהוקש יבם לבכור אינו נוטל פי שניים אחר מיתת האב, שנאמר 'קום על שם אחיו' ולא על שם אביו. ולא אומרים שבאופן שלקח האב הנחלה אין הבן חייב ביבום שמצות יבום אינה תלויה בנחלה. נחלקו אמוראים אם הלכה כרבי יהודה או כחכמים.

דף מ' - ע"ב
משנה. החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו, שאסרו חכמים כל הקרובות האסורות מחמת אישות של איש ואשתו, ולמסקנת הגמרא אף שניות האסורות רק מדרבנן אסורות גם בחלוצה.

הוא אסור באמה, באם אמה, באם אבא, בבתה, בבת אביה, באם אבא, בבתה, בבת בנה, ובאחותה בזמן שחולצתו קיימת.

היא אסורה מדאורייתא משום שהיתה אשת המת בארבעה קרובי החולץ - באביו (כלתו) ובכנו (אשת אחי אחיו) ובאחיו (אשת אח) ובבן אחיו (אשת אחי אביו), ואסורה מדרבנן בארבע קרובים נוספים - אבי אביו ואביו אמו בן בנו (משום אשת אחי אבי אביו, ולאמימר שלא גזרו בזה - אסורה משום בן בנו של חולץ, שגזרו שניות בחלוצה), ובן בתו (שגזרו שניות בחלוצה).

מותר אדם בקרובות צרת חלוצתו, ולא אמרינן חלוצה שליחות צרתה עושה והרי היא כמותה. אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו, כיון שהחלוצה מוליקה עמה אחותה לבית דין כשהיא חולצת וכולם אינם יודעים איזה מהם יבמתו וכשישא צרת אחותה יאמר שנשא צרת חלוצתו. (מה שאין כן קרובות צרת חלוצתו מותרות, כשהשיבמה חולצת אין צרתה הולכת עמה, וכשישא אחות הצרה לא יאמרו שנשא אחות חלוצתו).

הבא על צרת חלוצה - לשמואל הולד ממזר, משום שעדיין יש עליה איסור אשת אח, ורק החלוצה אינה אלא באיסור לאו לא יבנה, שלא שליחות של צרתה עושה (ורב יוסף הביא ריה ממשנתנו שמתור בקרובות הצרה הגם שאסור בקרובות החלוצה, ש"מ שלא שליחות של צרה עושה). לרבי יוחנן החלוצה שליחות של צרה עושה, וגם הצרה אינה אסורה אלא באיסור לאו (ואין ריה ממשנתנו, שקרובות חלוצה אסורות רק מדרבנן, ובצרתה לא גזרו).

יבמות דף מ"א. יום א' דחול המועד פסח - ט"ז ניסן תשפ"ב

דף מ"א - ע"א
משנה. החולץ ליבמתו ונשא אחיו את אחותה ומת - היבמה אסורה עליו מדרבנן משום אחות חלוצתו, ולכן חולצת ולא מתייבמת.

המגרש אשתו ונשא אחיו את אחותה ומת - היבמה אסורה עליו מדאורייתא משום אחות אשתו, ופטורה מחליצה ויבום.

שומרת יבם שקידש אחי את היבמים את אחותה, לרבי יהודה בן בתירא (וכן פסק שמואל) יש זיקה והרי היא אחות זקוקת, ולכן אומרים לו המתן מלכנס עד שיעשה אחיך יבום או חליצה. חלץ לה אחיו או יבמה או מתה היבמה - יכנס את אשתו, שנעקר הזיקה, מת היבם ונפלה לפניו - מוציא אשתו בגט, ואשת אחיו בחליצה.

המגרש אשתו והחזירה ומת, לרבי אליעזר אסורה ליבמה, כיון שעמדה עליו שעה אחת באיסור גרושת אחיו נאסר עליו עולמית. ולחכמים מותרת, שבשעת נפילה ליבום לא היתה אסורה עליו.

לא ישא אדם מעוברת ומינקת חבירו, שסתם מעוברת למניקה קיימא, ושמה תתעבר ויתעכר החלב, ובעלה השני לא יתן לה ביצים וחלב להאכילו, ותתבייש לבוא לבית דין לתבוע היורשים, וימות הולד ברעב.

באופנים שאין חשש שהיא מעוברת, כגון שהתה בבית אביה בזמן הסמוך למיתתו, היה לה כעס בבית בעלה, היה חבוש בבית האסורים, זקן, הוא או היא חולה, הפילה אחר מיתת בעלה, עקרה, זקנה, קטנה, איילונית, אינה ראויה לילד מחמת סם או חולי - לרבי מאיר צריכה להמתין ג' חדשים, וכן סובר ת"ק דמתניתין ולכן אמר שגם ארוסה צריכה להמתין, וכן אמר ר' ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה מפי חכמים בכרם ביבנה שכולן צריכות להמתין ג' חדשים.

רבי יוחנן בתחילה פסק כרבי יוסי, שארוסתו מתורת להינשא מיד, לבסוף חזר בו מחמת חכמים שבכרם ביבנה.

מחלוקת ואחר כך סתם משנה - בין שהסתם אחריה מיד בין שהיא במסכת אחרת הלכה כסתם, סתם ואחר כך מחלוקת - אין הלכה כסתם.

יבמות דף מ"ג. יום ה' דחול המועד פסח תשפ"ב

מחלוקת במשנה וסתם בברייתא - אין הלכה כסתם בברייתא, מאחר שרבי רבו של רבי חייא לא רצה לסתמה מנין לרבי חייא שסידר הברייתות שהלכה כמותו.

סתם משנה ומחלוקת בברייתא - הלכה כסתם משנה.

מסרק של פשתו שניטלו שיניו ונשתירו בו שתיים טמא, שעדיין ראוי למלאכתו, נשתייר שן אחת - טהור, ושיני המסרק עצמן שניטלו אחת אחת טמאות, שראויה לנקר את הנר או להשתמש בה כמסמר לפרישת בגד, לאביי היינו רק אם ניטל עמה חתיכת עץ הנעשית לה בית יד ואינו צריך תיקון אחר, אבל בלי זה אינה מקבלת טומאה עד שיתקנה לתשמיש, לרב פפא בשיניים העבות אין צריך תיקון אחר. מסרק של צמר שמכל ג' שיניים הסמוכות ניטלה האמצעית - טהור, נשתיירו ג' במקום אחד - טמא, הייתה אחת מג' שן החיצונה שהיא רחבה טהור, נשתיירו בו שתיים - אם הן האמצעיות שכנגד בית יד - טמא. והלכה כברייתא החולקת על משנה זו, שאינה סתם משנה שהמדייקים מסיימים אותה 'זו דברי רבי שמעון'.

אירוסין תוך שלושה - לר' חייא בר אבין בשם ר' אלעזר משום רבי חנינא הגדול מותר אחר שעבר רובו של חודש ראשון ושלישי, ואמצעי שלם, ואמימר התיר לארס ביום התשעים. והילכתא מניקה צריכה להמתין כ"ד חודש חוץ מיום שנולד בו וחוץ מיום האירוסין, ואשה שאינה מניקה צריכה להמתין ג' חדשים חוץ מיום שמת בעלה וחוץ מיום האירוסין.

רבי יוסי הסיבור במשנה שכל הנשים יתארוסו חוץ מן האלמנה מפני האיבול, ללשון ראשון צ"ל 'כל הנשים ינשא' ואינו סובר הבחנה (ולפי ת"ק אפילו ארוסת אסורה להתארס, ולרבי יהודה רק נשואה לא תינשא), ורק אלמנה לא תינשא מחמת אבילות, אבל אירוסין מותרים אף באבילות, כמו שמותר אחר ר"ח אב, ללשון ב' רבי יוסי סובר דין הבחנה, וסבר שנשואות אלמנות אסורות להתארס תוך שלושים יום בימי אבילות.

מראש חודש אב עד התענית ממעטים העם מעסקיהם מלישא ומתן מלקנות ולנטוע, ומארסים אבל לא כונסים, ואין עושים סעודת אירוסים, ואפילו לרבי יוסי שאלמנה אסורה להתארס בימי אבלה שאני אבילות בתשעה באב שהיא אבילות יענה ושל רבים. אשתו ארוסה לא אונן ולא מיטמא לה, וכן היא איננה אוננת עליו ולא מטמאה לו, מתה אינו יורשה, מת הוא גובה כתובתה אם כתב לה מן האירוסים.

יבמות דף מ"ד. יום ה' דחול המועד פסח תשפ"ב

משנה. כמה יבמות שנפלו לפני אביהם - אם רצה הגדול שבהם לייבם את כולם הירשות בידו, והיינו אם הוא עשיר ויכול לזון את כולם, ומתניתין קמ"ל עצה טובה שלא ייבם יותר מארבע שתבוא עונה בחודש לכל אחת.

'וקראו לו זקני עירו ודברו אליו', וקראו לו - הם ולא שלוחם, 'ודברו אליו' - משיאים לו עצה הוגנת, אם היה ילד והיא זקנה או להיפך, אומרים לו מה לך אצל ילדה מה לך אצל זקנה כלך אצל כמותך ואל תכניס קטטה בביתך.

מי שהיה נשוי לשתי נשים ומת ביאת היבם על אחת פוטרת צרתה, ולא מייבם שניהם, שנאמר 'אשר לא יבנה את בית אחיו' - בית אחד הוא בונה ולא שני בתים.

מי שהיו לו שתי נשים ומת חליצת אחת פוטרת צרתה, שנאמר 'בית חלוץ הנעל' - בית אחד הוא חולץ ולא שני בתים.

מי שהיו לו שתי נשים ומת לא מייבם אחת ויחלוץ לשניה, שנאמר 'אם לא יחפוץ' אבל אם חפץ מייבם - כל העולה ליבום עולה לחליצה, והשנייה אינה עולה ליבום וממילא אינה עולה לחליצה, ועוד שמה יחלוץ ולאחר כך מייבם ופגע באשת אה.

לא אומרים שהתורה לא אייבה מצות יבום בעקוב שיש שתי יבמות משום שיש שני בתים, מרובה ב'יבמות' 'בבמות' (ומשאטר רחמנא צרת ערוה שמע מיניה שבעלמא חייב באופן שיש שניים אין ראייה, דס"ד שהערוה לא נפלה לפניו כלל רק הצרה ואין שני בתים).

מי שהיו לו שני נשים ונפלו לפני יבם, והיתה אחת כשרה לכהונה ואחת פסולה, אם מייבם מייבם לכשרה, ואם בא לחלוץ יחלוץ לפסולה, שלא יפסול את הכשרה לכהונה, שלא ישפור אדם מי בורו ואחרים צריכים להם אף שהוא אין צריך להם.

משנה. המחזיר גרושתו ומשנישאת והנושא חלוצתו שהם איסורי לאווים, לרבי עקיבא יוציא והולד ממזר, לחכמים אין הולד ממזר אלא הנושא אחרותה או אמה של אשתו או גרושתו, שאין ממזר אלא מחייבי כריתות כשיטת שמעון התימני.

קרובת חלוצתו - לרבי עקיבא אסורה מדאורייתא מקרא 'בית חלוץ הנעל' הכתוב קראה בית, ולחכמים אסורה רק מדרבנן.

המחזיר גרושתו והנושא חלוצתו היא כשרה לכהונה - שאינה נעשית זונה אלא בזר אצלה מעיקרא, ובתה כשרה לכהונה - שנאמר 'תועבה היא' היא תועבה ואין בניה תועבים, ולא לומדים קל וחומר מכהן גדול שנשא אלמנה שבנה בגוים אף על פי שאין איסורה שוה בכל קל וחומר מחזיר גרושתו ששווה בכל - שישנה אלמנה שכן היא עצמה מתחללת.

לרבי יהושע שאין ממזר מחייבי כריתות אלא מחייבי מיתות בית דין, אף על פי כך הבא על חייבי כריתות הולד בגוים לכהונה, קל וחומר מאלמנה לכהן גדול שאין איסורה שווה בכל והיא

עצמה מתחללת וולדה פגום ק"ו באיסור השווה בכל וגם היא עצמה פסולה משום שעשה זונה בבעילתו - שבנה פגום.

יבמות דף מ"ה. יום ה' דחול המועד פסח תשפ"ב

עבד ועכו"ם הבא על בת ישראל נחלקו תנאים ואמוראים אם הולד ממזר לשיטת הסוברים שאין ממזר מחייבי לאוין, כיון שממזרת כתוב באשת אח שהיא בכרת. הפוסל סבר מה אשת אח שלא תופס בה קידושין הולד ממזר אף כל שלא תופס בה קידושין, והמכשיר סבר מה אשת אב שבשבילו לא תופס בה קידושין לאחרים תופס בה קידושין, לאפוקי עכו"ם ועבד שלא תופס בהם קידושין כלל.

עכו"ם ועבד הבא על הכהנת ליה וישראלית פסולה מן הכהונה, שנאמר 'ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה' (מלחם אביה תאכל), מי שיש לו אלמנות וגירושים בה, יצאו עכו"ם ועבד שאין להם אלמנות וגירושים בה שאין קידושיו תופס (ואינה שבה לאכול מתרומת אביה שנפסלה).

ולד הבא מן עכו"ם ועבד הבא על ישראלית, אפילו למ"ד שאין הולד ממזר אם היא בת פסולה לכהונה, ק"ו מאלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל ואף על פי כן פסולה לכהונה כחללה, כל שכן עכו"ם ועבד שאסורים לכל, ודומים לאיסור אלמנה שאף האשה נפסלה לכהונה (זונה) כמו שהאלמנה עצמה מתחללת.

עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל - לנהרדעי משמיה דרבי יעקב מי פוסל פוסל אפילו בפנויה, שדומה לממזרת מאשת אח שאין לו קידושין, ומי שמכשיר מכשיר אפילו באשת איש, שאינו דומה לאשת אח שיש לו קידושין על אחרים מה שא"כ עכו"ם ועבד, לרבינא בשם רב גזא רבי יוסי בר אבין הכשיר רק בפנויה ופסל באשת איש.

הלכתא עכו"ם ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין בפנויה בין באשת איש.

מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על אשת איש הולד ממזר שנמצא צד חירות שבו משתמש באשת איש.

'שום תשים עליך מלך מקרב אחיך' - כל משימות שאתה משים לא יהיו אלא מקרב אחיך, אך גם אם רק אמו מישראל 'מקרב אחיך' קרינן ביה.

עכו"ם שטבל לקרי או לנדוזה כיון שטבילתם לדת יהודית עלתה טבילתם לטבילת גירות.

יבמות דף מ"ו. יום ו' טוב שביעי של פסח תשפ"ב

הלוקח עבד מן העכו"ם וקדם וטבל מפורש לשם בן חורין קנה עצמו בן חורין, שלא היה גופו קנוי לעכו"ם, שנאמר 'וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו' - אתם קונים מהם ולא הם קונים מכם ולא הם קונים זה מזה, וכיון שקדם וטבל הפקיע שעבודו שיש לישראל עליו, שהקדש חמץ ושחרורו מפקיעים מיד שעבודו.

גירות שהתגיירה אם קדמו עבדיה וטבלו קודם שטבלה לגירות - אפילו לא פירשו שטובלים לשם גירות קנו עצמם בני חורין, ואם טבלו אחריה רק אם פירשו שטובלים לשם בן חורין קנו עצמם.

לרב אויב עכו"ם שמכר עצמו לישראל קנה ישראל את גופו, ולכן אפילו אם קדם וטבל לשם בן חורין לא קנה עצמו בן חורין, שנאמר 'וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו' ולא עכו"ם מעכו"ם, ובהכרח שהיינו גופו שאילו למעשה ידיו גם עכו"ם קונים זה מזה. ורב אחא פריך שמה אין גופו נקנה לו אלא בכסף ובטבילה ולא בכסף לחוד.

כשמטבילים עכו"ם לשם עבדות צריך לתת עליו עול מלאכה במים, כדי שתהא נראית כטבילת עבדות, ואז אפילו יאמר שטובל לשם בן חורין לא קנה עצמו בן חורין.

הפורעים מס בשביל עכו"ם שלא פרעו המס, כיון שהמלך אמר שמי שלא פרע משתעבד למי שפרע המס בשבילו קנו לו, וכשיוצאים צריכים שטר שחרורו.

תורמוס (מין קיימתי) נחלקו בדעת רב אם יש בה משום בישול עכו"ם, שי"א בשמו כל הנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישול עכו"ם, מה שא"כ תורמוס אינו נאכל כשהוא חי, וי"א שכל שאינו עולה על שולחן מלכים ויזרוק על העם' וגמירי שאין הזאה בלי טבילה. וכן סבר רבי יוחנן, אך אף על פי כן אסר זאת במקום שאינם בני תורה שלא יזלזלו באיסור בישול עכו"ם.

עכו"ם שמזגו יינם של ישראל אסרו רבי יוחנן משום יין נסך, משום לך לך אומרים לנזיר סחור סחור לכרם לא תקרב, אף שלא נגע בו אלא על ידי כוחו.

לדון אפשר מאי אפשר - לרבי אליעזר דנים, ולכן סובר שאין מביאים פסח דורות אלא מן החולין ולא מדמי מעשר שני, שדנים מפסח מצרים אף על פי שלדורות אפשר במעשר שני, ובמצרים אי אפשר שעדיין מעשר לא קנה, ולרבי עקיבא לא דנים אפשר מאי אפשר.

גר שמל ולא טבל - לרבי אליעזר הרי זה גר, שכן מצינו באבותינו כשיצאו ממצרים ויצאו מכלל בני נח לקבל התורה ולהיכנס תחת כנפי השכינה, לרבי יהושע אינו גר שבאבותינו גם טבילה היה, שנאמר 'יחם משתה את הדם ויזרוק על העם' וגמירי שאין הזאה בלי טבילה. טבל ולא מל - הרי זה גר, שכן מצינו באימהות שטבלו, שאם טבלו במה נכנסו תחת כנפי השכינה, לחכמים (רבי יוסי) טבל ולא מל או מל ולא טבל אינו גר, וכן פסק רבי יוחנן.

הרי שבא אומר מלתי ולא טבלתי - לרבי יהודה מטבילים אותו שצריך או מילה או טבילה ולכן אפילו אם הוא מילתו לשם מילה הרי זה גר בטבילה, לרבי יוסי אין מטבילים אותו, שצריך שניהם, ושמה ערבי או גבעוני מהול הוא וצריך להטיף ממנו דם ברית.

גר שמל לשם גירות - לרבי יהודה מטבילים אותו בשבת, כיון שאין הטבילה מעכבת אינו נחשב למתקן, ולרבי יוסי שהטבילה מעכבת אין מטבילים אותו בשבת, שהרי הוא מתקן.

משפט אחד יהיה לכם ולגר - גירות כמשפט, שצריך ב"ד ש'ג', ודווקא ביום (ורבי יהודה לומד להלן דף מ"ז: מקרא 'ושפטתם').

נא להעביר דמי מעות יזכור להמכרז העולמי להפצת סיכומי הדף היומי - מחודדים

יבמות דף מ"ז. יום ש"ב פירת אחרי איסור חג פסח תשפ"ב

זכי יגור אתך גר בארצכם' - אתך' במוחזק לך, אבל בא ואמר גר אני אינו נאמן, לרבי יהודה דווקא בארצכם צריך ראייה שמשום שבח ארץ ישראל אומר כן ומשקר, ולחכמים גם בחו"ל צריך ראייה, וקמ"ל 'בארצכם' שגם בארץ ישראל מקבלים גרים, ולא אומרים שמתגייר משום שבח ארץ ישראל.

זכי יגור' מכל מקום, שאם בא הוא ועדיין עמו שאומרים שמענו שנתגייר בבית דין של פלוני מקבלים אותו.

גם בחו"ל מקבלים גרים, שנאמר 'גר ותושב וחי עמך' מכל מקום.

הלכה כחכמים שבכל מקום צריך הגר ראייה. אף על גב שמתברר עמו של רבי יהודה שמשיע גיהם קרא 'אירצכם', שאינו נצרך ללמוד שמקבלים גרים בארץ ישראל, 'מעמך' משמע שמקבלים גרים בכל מקום.

'ושפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו' - מכאן אמר רבי יהודה גר שנתגייר בבית דין הרי זה גר, כינו לבני עצמו אינו גר (ולרש"י דף מ"ז: רבי יוחנן לומד ממשפט אחד יהיה לכם ולגר').

אחד בא לפני רבי יהודה ואמר נתגיירתי ביני לבין עצמי, אמר לו רבי יהודה: נאמן אתה לפסול את עצמך ואי אתה נאמן לפסול בניך. לרב נחמן בר יצחק - שלדבריו עכו"ם אתה ואין עדות לעכו"ם לפסול הבנים המוחזקים בכשרות. לרבינא - אם לבניו אין בנים נאמן לפסולם, שנאמר 'כיר' שנאמן האב לומר זה בני בכור, והוא הדין שנאמן לפסול בניו (אבל חכמים חולקים שאין יכול לפסול בניו), אבל אם יש לבניו בנים אינו נאמן לפסולם, והלכה כרב נחמן.

גר שפסול להתגייר בזמן הזה אומרים לו: מה ראת שבתא להתגייר, אי אתה יודע שישיראל בזמן הזה דוויים דחופים סחופים (שפלים) ומטורפים ויסורים באים עליהם, אם אומר יודע אני ואיני כדאי וראוי להשתתף בצרתם ומי יתן ואזכה לך, מקבלים אותו מיד.

דף מ"ז - ע"ב

הבא להתגייר מודיעים אותו מקצת מצוות קלות ומקצת חמורות, שאם יפרוש יפרוש - שקשים גרים לישראל כספחת, שאוחזים מעשיהם הראשונים וישראל לומדים מהם, או סומכים עליהם באיסור והיתר.

מודיעים אותו על לטק שפחה ופאה ומעשר עני, והואיל והגויים מקפידים על ממונם שהרי בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה, ושמה יחזור בו מלהתגייר.

מודיעים אותו עונשם של מצוות, עד שלא באת למידה זו אכלת חלב אי אתה ענוש כרת, חיללת שבת אי אתה ענוש סקילה, ועכשיו אכלת חלב ענוש כרת חיללת שבת ענוש סקילה. וכשם שמודיעים אותו עונשם של מצוות כך מודיעים אותו מתן שכרם, שעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים, וישראל בזמן הזה אינם יכולים לקבל לא רוב טובה לפי שיצר הרע מחזר אחריהם ושמת תוזח דעתם עליהם ויחטאו, ולא רוב פורענות.

אין מרבים עליו דברים לאיים עליו שיפרוש, ואין מדקדקים עליו, שנאמר ברות 'ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה', אמרה לה: אסור לנו תחום שבת, השיבה: באשר תלכי אלך, אסור לנו יחוד - באשר תליני אלך, מצווים אנו על תר"ג מצוות 'עמך עמי', אסור לנו עבודה זרה - 'אלוקיך אלוקי', ארבע מיתות נמסרו לבית דין - 'באשר תמותי אמות', שני קברים נמסרו לבית דין - 'ושם אקבר', מיד 'ותרא כי מתאמצת' וגו'.

קיבל מלבי אותו מיד, ששהייה מצוה לא משהייה.

נשתיירו בו ציצים המעכבים את המילה, והיינו בשר החופה רוב גובהה של עטרה - חוזרים למולו.

נתרא מטיבילים אותו מיד, אבל לא נתרפא לא - שהמים מכבידים את החולץ.

שלושה תלמידי חכמים עומדים על גביו בשעת הטבילה, ומודיעים אותו מקצת מצוות קלות ומקצת חמורות, שבשעת הטבילה צריך לקבל עליו עול מצוות.

טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו, שאם חזר בו ישראל מומר הוא, ואם קידש אשה מקודשת וצריכה גט.

אשה הבאה להתגייר נשים מושבות אותה במים עד צווארה, ושני תלמידי חכמים עומדים בחוץ ומודיעים אותה מקצת מצוות קלות וחמורות.

במקום שנידה טובלת - מי סאה - שם גר ועבד משוחרר טובלים, וכל דבר שחוצץ בטבילה חוצץ בנר ועבד משוחרר ובנידה, ואף על פי שאין טבילתם למגע שהרות.

יבמות דף מ"ח. יום ב' פרשת קדושים כ"ג ניסן תשפ"ב

דף מ"ח - ע"א

סדר הנאמר ביפת תואר להתירה לו בביתא היינו שאינה מתגיירת, לחכמים אם קיבלה להתגייר מטבילה ומותר בה מיד, לרבי שמעון בן אלעזר אף שלא קיבלה עליה כופה ומטבילה לשם שפחות, וחוזר ומטבילה לשם שחרור בעל כרחו ומותר בה מיד.

מקורם של חכמים ורבי שמעון בן אלעזר: נאמר 'כל עבד איש מקנת כסף ומלתה אותו', 'איש' מיתור, לרבי שמעון בן אלעזר - עבד שהוא איש (גדול) יכול אתה למולו ולגייירו בעל כרחו, ואין אב הבא להתגייר עם בנו הקטן מל אותו בעל כרחו. לרבנן - כשם שאי אתה מל בן גר בעל כרחו כך אי אתה מל עבד בעל כרחו, ויתור 'איש' מלמד שעבד שיש רשות רבו עליו קרוי עבד, ושארין רשות רבו עליו אין קרוי עבד, ולכן המפקיר עבדו יצא לחירות ואינו צריך גט שחרור.

עבד משוחרר - לרב ששת לשיטת חכמים בשעת טבילה לשחרור צריך להודיעו קצת מצוות שיקבל עליו עול מצוות, לרב פפא חכמים סוברים כן רק ביפת תואר שלא שייכת במצוות לכן צריכה קבלה, אבל עבד ששהה אצלו כמה ימים והנהיגו במצוות הנהוגות בעבד אינו צריך קבלה בשעת טבילה לשם שחרור.

'ועשתה את ציפורניה' - לרבי אלעזר היינו שתקוף אותם, שנאמר עשה בראש 'וגלחה את ראשה' ונאמרה בציפורניים מה בראש העברה אף כאן העברה, וכן כתוב 'ומפיבושת... לא עשה רגליו ולא עשה שפמ' הרי שהעברה קרויה עשייה, וגזירת הכתוב היא אף על גב שאין בזה ניוול. לרבי עקיבא היינו שתגדיל, שמה עשייה הנאמר בראש לניוול היא אף כן לניוול.

דף מ"ח - ע"ב

'ובכתה את אביה ואת אמה' - לרבי אלעזר אביה ואמה ממש, לרבי עקיבא זו עבודה זרה.

יחא ימים, ואחר כך... - 'לת"ק היינו שלוששים יום, לרבי שמעון בן אלעזר תשעים יום, 'רח' - שלוששים, 'ימים' - שלוששים, 'ואחר כך' - שלוששים, והקשה רבינא דילמא 'ואחר כך' היינו כמניין הימים שעברו - שיששים יום.

וינפש בן אמתך והגר', 'בן אמתך' היינו עבד ערל, שעבד מהול כבר נזכר בפסוק 'למען ינוח עבדך ואמתך כמוך', 'הגר' זה גר תושב, שהזהירו הכתוב על השבת, שהמחלל שבת כעובד עבודה זרה.

עבד שהיה מהול - לרבי ישמעאל מותר לקיימו, לרבי עקיבא אסור, ומה שהזהירו תורה שמירת שבת לעבד שאינו מהול בפסוק 'בן אמתך' היינו בלוקק עבד בין השמשות ולא הספיק למולו.

הלוקק עבד מן העכו"ם וקיבל עליו בשעת ליחתו להתגייר, ואחר כך חזר בו ולא רצה למוול מגלגל עמו עד שנים עשר חודש, אף לרבי עקיבא, לא מל חוזר ומוכרו לעכו"ם, שדווקא אם לא קיבל מעולם להתגייר ולא פסק מגירותו אז אסור לקיימו לרבי עקיבא (היינו לרבו של רש"י, וליש מפרשים ברש"י מה שמתר לקיימו היינו רק אם אמר לו הריני מגלגל עמך י"ב חודש ואם לא תמול אמכור אותך, שהרי הוא כשכיר אצלו). וגם באופן זה יש לפרש הפסוק 'בן אמתך' לרבי עקיבא.

הלוקק עבד מן העכו"ם והתנה עמו על מנת שלא יתגייר, אף לרבי עקיבא מותר להשהותו בלי למולו. וגם באופן זה יש לפרש הפסוק 'בן אמתך' לרבי עקיבא.

לקחו רבו מן עכו"ם ולא רצה למוול שמגלגלים עמו עד י"ב חודש, לרבי שמעון בן אלעזר אין משהים אותו בארץ ישראל, שמטמא את הטהרות, מפני שגורו על העכו"ם שיהיו טמאים כזבים, ובעיר הסמוכה לספר אין משהים אותו כל יקיר.

גרים בזמן הזה מעונים וייסורים באין עליהם,

לרבי חנניא בנו של ר"ג - מפני שלא קיימו מצוות בני נח בעודם עכו"ם, וכשמתגיירים נפרעים מהם כדי למרק חובתם.

לרבי יוסי - אין נענשים על שעבר שקטן שנולד דמו, אלא לפי שאין בקיאים בדקדוקי מצוות. לאבא חנן משום ר' אלעזר - לפי שאין עושים מאהבה אלא מיראת גיהנום והפורענות.

יבמות דף מ"ט. יום ב' פרשת קדושים כ"ד ניסן תשפ"ב

דף מ"ט - ע"א

משנה. איזהו ממזר - לרבי עקיבא: לדעת תנא במתניתין - כל הנולד מאיסור לאו של קורבה ואף שאין בה כרת (כגון נושא חלוצתו, שלשית רבי עקיבא היא בלאו), שנאמר 'לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו', וסבר רבבי יהודה שהיינו אנוסת אביו והיא חייבי לאוין, וסמך ליה 'לא יבא ממזר בקהל ה'.' **לרבי סימאי** - גם מחייבי לאוין שאינם מחמת קורבה, כגון מחזיר גרושתו משנשאת, ונתין ועומני לישראל, ולומד מיתור ו' 'ולא יגלה'. **לרבי ישבב** - אפילו מחייבי עשה, כגון מצרי ואדומי קודם ג' דורות, ולומד אותו מיתור ו' 'ולא יגלה'.

לשמעון התנאי: כל הנולד מאיסור שחייבים עליו כרת, שסובר כחכמים ש'ולא יגלה כנף אביו' היינו שומרת יבם של אביו שהיא מחייבי כריתות.

לרבי יהושע: כל הנולד מאיסור שחייבים עליו מיתת בית דין, שאם כשיתול לעיל מדוע נכתב בפסוק גם 'לא יקח אשה אביו', אלא ללמד שדווקא מ'לא יקח' עד 'לא יגלה' והיינו חייבי מיתות בית דין כעין אשת אביו הוי ממזר.

אשתו שמתה - מותר באחותה, וכן כשגירשה ומתה, או נישאת לאחר ומתה. יבמתו שמתה - מותר באחותה וכן אם חלץ לה ומתה, או נישאת לאחר ומתה.

דף מ"ט - ע"ב

בא על הנדה ובעל שבא על אשתו טוטה - לכו"ע אין הולד ממזר, כיון שתופס בהם קידושין, שבגדה כתוב 'ותהי נדתה עליו' - לשון הוית קידושין, וטוטה - שאין פוקעים קידושין הראשונים.

שומרת יבם לשוק - לתנא דברייתא הכל מודים שאין הולד ממזר, שקידושין תופסים בה שנאמר 'לא תהיה אשת המת החוצה' שלא תתקדש לשוק, הרי שתופסים בה קידושין. ואביי לא כללה יחד עם נדה וטוטה שאין הולד מהם ממזר, משום שמתפק אם כשמואל שפירש כן הפסוק 'לא תהיה', או כרב שפירש הפסוק שלא חל בה קידושין.

הלכה איהו ממזר - לתנא דמתניתין הלכה כשמעון התנאי, שכל שחייבים עליו כרת, ושמעון בן עזאי אומר שמצא מגילת יוחסין בירושלים שכתוב בה איש פלוני ממזר מאשת איש, והיינו כדברי רבי יהושע.

עוד מצא שמעון בן עזאי במגילת יוחסין בירושלים - משנת רבי אלעזר בן יעקב קב ונקי, שמוכר מעט במשנה, ובכל מקום שנזכר הלכה כמותו.

עוד מצא במגילת יוחסין בירושלים - מנשה הרג את ישעיה מפני שדנו על דברי נבואתו: משה רבך אמר 'כי לא יראני האדם וחי', ואתה אמרת 'ואראה את ה' וישב על כסא רם ונשא', משה רבך אמר 'מי כה' אלוקינו בכל קראינו אליו' ואתה אמרת 'דרשו ה' בהמצאו', משה רבך אמר 'את מספר ימיך אמלא' ואתה אמרת 'והוספתי על ימיך חמש עשרה שנה' / ישעיה ידע ששמנה לא יקבל תשובותיו, ואם יאמר לו יהא מזיד, לכן אמר שם וטמן עצמו בארז / נסרו הארז וכשהגיעו לפיו של ישעיה נח נפשיה / נענש בגסירת פיו משום שאמר 'ותבך עם טמא שפתיים אנוכי וישב'.

ישובסתרית נבואות ישעיה לדברי משה רבינו: ואראה את ה' - כל הנביאים הסתכלו באספקלריא שאינה מאירה וכסבורים לראות ולא ראו, ומשה רבינו הסתכל באספקלריא המאירה וידע שלא ראה פניו. 'דרשו ה' בהמצאו' - ביחיד בעשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים, וביציבור נאמר 'בכל קראינו אליו'.

יבמות דף נ'. יום ג' פרשת קדושים כ"ה ניסן תשפ"ב

להצלחת חיים פינחס בן רבקה פינה להצלחה בתורה ויראת שמים

דף נ' - ע"א

את מספר ימיך אמלא' - לרבי עקיבא שאם זכה משלימים לו שנותיו שפסקו לו בשעת לידתו ולא יותר, ואם לא זכה מורידים לו, ומה שניבא ישעיה 'והוספתי על ימיך' היינו שישלים לו שנותיו שנספקו לו, וראיה לכך שהרי הנביא התנבא שנים הרבה קודם לנבואה זו שכן נולד לבית דוד ואשהו שמו, ובשעה שאמר 'והוספתי' עדיין לא נולד מנשה שיצא ממנו יאשיהו (ואין נביא מתנבא אלא דברים שלפי הגזרה ולא לפי הזכות שתהיה אח"כ. מהרש"א). לחכמים - 'אמלא' שאם זכה מוסיפים לו, וכמו שאמר ישעיה, ואין ראיה מהפסוק ביאשיהו, שלא נאמר שיהיה מחזקיה דווקא, אלא 'לבית דוד', או מחזקיה או מאיש אחר.

אשתו שמתה מותר באחותה שכתוב במתניתין משנה שאינה צריכה היא, שהרי פסוק מפורש הוא שלא נאסרה אחותה אלא בחייה.

הדרו עלך פרק החולץ

פרק חמישי - רבן גמליאל

משנה. לרבן גמליאל אין גט אחר גט - שאין הגט השני אוסר עליו קרובותיה. ולא מאמר אחר מאמר - שאין מאמר השני מחייב גט, ואינו נאסר בקרובותיה. גם בשתי יבמות ליבם אחד וגם ביבמה אחת לשני יבמים. לחכמים - יש גט אחר גט, ויש מאמר אחר מאמר. ולפי כולם אין בעילה אחר בעילה וזנות בעלמא היא, ואין חליצה אחר חליצה.

עשה מאמר ביבמתו - נתן לה גט לא יכנסו, שכן שהתחיל בגירושין קיימא עליה ב'לא יבנה', וצריכה הימנו חליצה, חלץ לה - צריכה ממנו גט להפקיע קידושי מאמר, בעלה - כמצוותה.

נתן לה גט, עשה מאמר - צריכה גט למאמרו (שיש מאמר אחר גט) וחליצה לזיקתו, בעל - אסור לקיימה, וצריכה גט לבעילתו וחליצה (משום דהוי ביאה פטולה). חלץ - אין אחר חליצה כלום, ואף אם יקדשה אין צריכה גט (כ"ע שאין קידושין תופסים בחייבי לאוין).

חלץ - אין אחר חליצה כלום, לא מאמר ולא גט ולא בעילה.

בעל - עשה בה מאמר, וכן נתן גט או חלץ, אין אחר ביאה שום יקת יבמים, שהרי היא כאשתו גמורה.

דף נ' - ע"ב

שתי יבמות ויבם אחד:

עשה מאמר באחת, ומאמר בשניה - לחכמים שיש מאמר אחר מאמר כל אחת צריכה גט,

והחליצה לאחת. **גט לשניה** - הגט פסל המאמר וצריכה הראשונה גט וחליצה. **בעל השניה** - הוי שני בתים ואסור בשתייהם, ונותן גט לכל אחת וחליצה לאחת. **חלץ לשניה** - פסל עליו הראשונה ומוציאה בגט.

נתן גט לאחת, ונתן גט לשניה - חולץ לאחת, ולחכמים שיש גט אחר גט אסור בקרובות השניה אף שחלץ לראשונה. **בעל השניה** - אסור לקיימה משום לא יבנה, שגט הראשונה פסלה, וצריכה גט וחליצה. **עשה המאמר בשניה** - צריכה גט וחליצה. **חלץ לשניה** - אין אחר חליצה כלום (שאינן קידושין תופסים בה, וכדעת ר"ע כ"ל).

חלץ לאחת או בעל אחת, וחלץ לשניה או עשה בה מאמר או נתן לה גט או בעלה - אין מעשה האחרון כלום ומותר בקרובותיה, שאין אחר חליצה ובעילה כלום.

שני יבמים ליבמה אחת - דינם כיבם אחת לשתי יבמות, שאם הראשון עשה מאמר או נתן גט יש תוקף למעשיו של השני.

אין אחר חליצה כלום, בין אם חלץ לראשונה ואחר כך עשה מאמר, בין חלץ באמצע - שנתן גט וחלץ לשניה ועשה מאמר בשלישית, ובין בסוף - שעשה מאמר לאחת ונתן גט לשניה וחלץ לשלישית, שאם אחר החליצה עשה מאמר אינו כלום ואין צריכה גט.

ביאה - בזמן שהיא בתחילה אין אחריה כלום, ואם עשה אחריה מאמר אינו אסור בקרובותיה, אך בזמן שהיא באמצע - נתן גט לאחת ובעל שניה ועשה מאמר בשלישית, לשיטת ת"ק - חל המאמר ואסור בקרובותיה (ועדיין צריכות חליצה), וכן אם היא בסוף - בעל שלישית אחר שנתן גט לראשונה ומאמר לשניה, ביאה פסולה היא וצריכה גט וחליצה, לרבי נחמיה - אין אחר ביאה כלום בין כשהיא בתחילה בין באמצע ובין בסוף.

העם שתיקו **חכמים שגט מהני ביבמה למיקם עלה בלא יבנה ואסורה בייבום** - שלא יאמרו גט מהני בעלמא להוציא וחליצה מהני להוציא, וממה שגט לא מהני לפסול גם חליצה לא מהני, ויתירו יבום אחר חליצה.

הטעם שחכמים שומאמר מהני ביבמה לאסור צרתה - שלא יאמרו קידושין מהני בעלמא לקנות וביאה מהני, מה תקיימו קידושין לא מהני ביבמה אף ביאה לא מהני, ויגיע לבעול צרה לאחר שבעל הראשונה. **ביאה פסולה** שיש לפניו גט עדיין יש אחריה זיקת יבמים מדרבנן וצריכה חליצה, ולא די בגט לבעלת הביאה - שלא יאמרו כשם שביאה אחר גט למעילותא כך גם ביאה אחר חליצה, ויעבור על לא יבנה. וכן גזרו בבנייה שיש לפניו מאמר - שלא יאמרו כשם שביאה אחר מאמר למעילותא כך גם ביאה אחר ביאה, ופוגע באיסור אשת אה.

חליצה פסולה (שיש לפניו גט או מאמר) אין זיקת יבמים אחריה כלום, ומאמר שעשה אחריה בשלישית לא מהני לקנותה, וכן גט לא מהני לפסול קרובותיה, שאין לגזור מחשש שיחלוץ אחר חליצה - שמאי איכפת לנו, ואין לגזור שחליצה אחר מאמר לא תועיל כדי שלא יאמרו שחליצה אחרי יבום מועילה להוציאה (ובאמת צריכה גט) - שהרי גם בחליצה אחר מאמר צריכה גט משום המאמר שלפני החליצה, והחליצה רק מפקעה לגמרי את הזיקה ולא את המאמר שלפניה.

יבמות דף ג"א יום ד' פרשת קדושים כ"ו ניסן תשפ"ב

יום זה הוקדש לזכרון עולם לעילוי נשמת אבינו רועינו ראש וזרז תפארתנו מייסד המרכז העולמי להפצת סיכומי הדף היומי מחודדים הגה"ח רבי פינחס בן בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בשנת קודש כ"ו ניסן תשע"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

דף ג"א - ע"א

טעם שיטת רבן גמליאל שאין גט אחר גט ואין מאמר אחר מאמר, ביבם אחד ושתי יבמות או שני יבמים ויבמה אחת:

לרבא - משום שמתפק אם שגט דוחה או לא, ולכן אם דוחה ומהני גט הראשון פקעה זיקת שניהם הרי גט השני כלום שהוא כמגרש נכריה, ואם אין דוחה גם גט השני אינו כלום. וכן מסתפק אם מאמר קונה ואז כבר קנה הראשונה, ואז אינו קונה ואז גם השני לא עשה כלום.

קושיית אביי על הסברו של רבא - מדוע מודה רבן גמליאל שיש גט אחר ביאה שלאחר מאמר (כג' יבמות), והלא אם מאמר קונה לגמרי שוב לא מעני הביאה והגט שלאחריה, ואם מאמר אינו קונה מהני הביאה לקנותה לגמרי ושוב לא מהני הגט שלאחריה. וכן קשה מדוע מודה רבן גמליאל שיש מאמר אחר ביאה שלאחר גט, והלא אם גט מהני לדחות לרביא, ורבן גמליאל שומר לא מהני הביאה והמאמר שלאחרי, ואם לא מהני לדחות הרי מהני הביאה לקנותה לגמרי ושוב לא מהני המאמר שלאחריה.

לאביי - לרבן גמליאל פשיטא שגט דוחה קצת בצד אחד ומאמר קונה קצת בצד שני, הלכך אין גט אחר גט - שהראשון כבר השתמש בכל כח הגט שיש בזיקה זו, ואין מאמר אחר מאמר - שהראשון כבר השתמש בכל כח המאמר שיש בזיקה זו. גט אחר מאמר ומאמר אחר גט - זה דוחה חלקו זה קונה חלקו. וביאה פסולה עדיפה ממאמר אחר מאמר - שמהני ביאה אחר מאמר, ומצד שני גרועה ממאמר - שאומאמר אחר הגט מהני לקנות כל מה ששייר הגט ולא מהני מאמר אחרי, ואילו ביאה אחר גט אינה קונה כל מה ששייר הגט ומהני אחריה מאמר.

טעם שיטת חכמים שיש גט אחר גט ויש מאמר אחר מאמר: לרבא - שקמא לא דוחה לגמרי הלכך עדיין יש חצי משיזקה שצריך חליצה, והאניה בתרא, והיא גרושתו ואסור בקרובותיה, וכן במאמר אחר מאמר. **לאביי** - לכל אחד מן היבמים תיקנו חכמים גט ומאמר בכל אחת מהיבמות, הראשון דחה רק כח הגט שיש לו ולא של אחיו ולא את הכח שיש לו בצרתה, וכן לענין מאמר.

נתן גט לאחת מן היבמות וחלץ לה - למ"ד יש זיקה לא נפטרה צרתה, שאילמא זיקתה כיון שלא נתגרשה, ולא פקעה אלא בחליצה מעלילא, ורבן גמליאל שאמר בנתן גט לזו ולזו שאין גט השני מהני, ואף על פי כן אמר שאם חלץ לבעלת הגט מהני לפטור צרתה אף שזיקתה שלמה בהכרח סובר שאין זיקה.

דף ג"א - ע"ב

רבנן שחולקים על רבן גמליאל סוברים שאין זיקה - שהרי אמרו בב' יבמים שנתנו שניהם גט ליבמה אחת שאחד מהם חולץ לה, הרי שחליצה פקעה של אחד מהני לחבירו, שלמ"ד יש זיקה צריכה חליצה מכל אחד.

לרבן גמליאל שאין מאמר אחר ואין מאמר השני כלום, אף על פי כן אסור לייבם הראשונה דילמא אתי לייבם לשניה.

רבן גמליאל, ובית שמאי, ורבי שמעון, ובן עזאי, ורבי נחמיה, סוברים שומאמר קונה קנין חשוב:

רבן גמליאל - שסובר אין מאמר אחר מאמר, שהראשון קנה כל כח המאמר.

בית שמאי - שאמרו בשלש אחים שתי נשואים שתי אחיות, ומת אחד מבעלי אחיות ועשה בה המופנה מאמר, ואחר כך מת אחיו השני, אישת השני פטורה מחליצה, שע"ז מאמר שעשה בראשונה הוי אחות אשתו.

רבי שמעון - שביאת קטן בן תשע על יבמתו דינה כמאמר, ואמר רבי שמעון שאם אחר ביאת קטן בא עליה אחיו אחר שגם הוא קטן לא מהני ממה נפשך.

בן עזאי - שסובר שאין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד (אבל בשני יבמים ויבמה אחת סובר שיש לכל אחד אחד כח מאמר בה).

רבי נחמיה - שסובר שביאה פסולה (שלאחר גט) אין אחריה כלום, אף על פי כן כמאמר שוויה רבנן.

יבמות דף ג"ב יום ה' פרשת קדושים כ"ז ניסן תשפ"ב

דף ג"ב - ע"א

מצות יבום, לרב הווא - מצוה לקדשה קודם הבעילה, אך אין ראייה לכך מהא דתנן 'עשה מאמר ובעל

הרי זו כמצוותה', שהכוונה ק"ף זה כמצוותה', ואין אומרים שכיון שמאמר פרחה זיקת יבמים וחלה זיקת אירוסין ונישואין אינה מצוה.

בעל בלא מאמר - קנה, ולוקה מכת מדרות מדרבנן.

רב הלקה מכות מדרות - למקדש בביאה, מקדש בשוק, מקדש בלא שידוך, המבטל גט אחר שמסרו לשליח, המוסר מודעה על גט, המעזי פניו נגד שליח בית דין, המשחה עליו שמתא שלושים יום ולא בא לבית דין שיתירוהו לו, חתן הדר בבית חמותו (החשוד מחמתו לוקה אף אם רק עובר על ביתה), לנהרדעי - רב רב הלקה רק המקדש בביאה בלי שידוך, וי"א אפילו עם שידוך, שהיא פריצות.

מאמר - נותן לה סכף או שוה כסף ואומר לה התקדשי לי במאמר יבמים, או בשטר - שכותב לה הנ"ל על נייר או חרס אף על פי שאין בו שוה פרוטה ונותנו לה.

נוסח שטר כתובת יבמים: אני פלוני בן פלוני קבלתי עלי את פלונית יבמתי לזונה ולפרנסה כראוי, ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון. (ואם לא הניח הראשון נכסים תקנו לה חכמים מהשני - כדי שכל תהא קלה בעיניו להוציאה).

נתן גט ליבמתו, באומרו הרי את מגורשת הימני ואי את מותרת לכל אדם, לרבה (לגרסה המוסגרת שלפנינו, אך לגירסת רש"י היא איבעיא דלא איפשטא) הגם שלא מהני באשת איש להתירה להנישא מ"מ מהני ביבמה לפסול על אחיו ועליו, כיון שיש בו ריח הגט לפסול לכהונה, שנאמר 'ואשה מגרושה מאישה לא תקחו' - אפילו לא נתגרשה אלא מאישה ולא התירה לכל אדם, ואתי לאחלופי בגט כשר ולכנוס יבמתו אחר הגט, מה שאין כן אם נתן לה נייר בעלמא לא אתי לאחלופי בגט כשר.

אמר ללבלר כתוב גט לארוסתי לכשאנסה אגרשנה - הרי זה גט, ואם נתנו לה משכנסה מגורשת, מפני שבידו לגרשה בשעת הכתיבה. כתב כן לאשה בעלמא ואחר כך כנסה וגרשה בו - אינו גט, הואיל שכונסתה לא היה ראוי לגירושין. ליבמתו - ספק אם כיון שאגיда ביה דינה כארוסה או כיון שלא עשה בה מאמר לא.

דף ג"ב - ע"ב

כתב גט לזיקתו ולא למאמרו, **למאמרו ולא לזיקתו** - מסתפק רב חנניה אם מאמר נדבק ונוסף על הזיקה והרי זה כמגרש חצי אשה ולא עשה כלום, או שכל אחד עומד לחוד והגט מועיל - שאם כתב רק למאמרו אסורה לו ומותרת באחיו, ואם כתב רק לזיקתו אסורה עליו ועל אחיו שפקעה הזיקה. ולרבא פשיטא ליה שכל אחד עומד לחוד.

הנותן גט ליבמתו ששלה עליו עולמית מדרבנן, והסמיכו על פסוק 'לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה', 'אשר שלחה' מיותר שיש משלח שאסור להחזיר אפילו לא נישאת לאחר.

חלץ ואחר כך עשה בה מאמר - לרבי עקיבא שאין קידושין תופסים בחייבי לאוין אין אחר חליצה כלום (שהרי היא בלא תנבה), לחכמים חל המאמר אפילו קידשה לשם יבמות, לרבי חל רק אם קידשה לשם אישות.

ביאור מחלוקת רבי וחכמים בקידש לשם יבמות אחר חליצה:

לרב יוסף - רבי סבר שהוא כעודר בנכסי הגר וכסבור שהוא שלו, שלא קנה, כיון שלא נתכוין לקנות, וגם זה לא נתכוון לקנות אלא מכח זיקת יבום, והיא פקעה בחליצה. **קושיית אביי** - בנכסי הגר לא נתכוון לקנות, אבל כאן נתכוון לקנות אלא שטעה שיכול לקנות מכח אחיו, ודומה לעודר בנכסי גר זה וכסבור שהם נכסי גר אחר שקונה כיון שנתכווין לקנות.

לאביי - אמר התקדשי במאמר יבמים, לרבי מאמר נוסף על הזיקה, וכשאלו זיקה אין לו על מה לחול, ולחכמים זיקה לחודיה קאי ומאמר לחודיה קאי ומהני מאמר בלא זיקה.

לרבא - אמר התקדשי במאמר יבמים לכו"ע קונה, ונחלקו שאמר התקדשי בזיקת יבמים - לרבי יש זיקה ומהני רק ביבמה מכח הזיקה אבל אחר החליצה שפקעה הזיקה לא, ולחכמים זיקה ומהני קודם חליצה בלא זיקה ואם כן מהני גם אחר החליצה.

יבמות דף ג"ג יום ו' פרשת קדושים כ"ח ניסן תשפ"ב

דף ג"ג - ע"א

ביאור מחלוקת רבי וחכמים בקידש לשם יבמות אחר חליצה (המשך):

לרב שרביא - בחליצה כשירה לכו"ע לא מהניא אם אמר אחר כך התקדשי לי בזיקת יבמים, ונחלקו אינה מפקיעה לגמרי ולא מהני מאמר אחר כך.

לרב אשי - לכו"ע חליצה פסולה מהני מאמר אחריה, ונחלקו כשחלצה על תנאי - לרבי אין תנאי בחליצה וכבר היא חלוצה ולא מהני בה מאמר, לחכמים יש תנאי וכל שלא נתקיים התנאי לא פקעה הזיקה ומהני המאמר.

לרביא - לכו"ע יש תנאי בחליצה, ומדובר כשלא כפל התנאי, ונחלקו אם צריך תנאי כפול, לרבי צריך ולכן אין חליצה בלא תנאי, לחכמים לא צריך תנאי כפול ולכן הוי תנאי ומהני מאמר.

בין אחי ביאה אין כלום ובין אחר חליצה, ותנא דמתניתין שנה רק 'אחר חליצה' משום שהיתר יבמה לשוק חביב לו יותר.

מאמר שיש מאמר אחר מאמר רק בשני יבמים ויבמה אחת - ליבמים דמתניתין שניהם צריכות גט, ושלא כבן עזאי הסובר שאמר אחר מאמר רק בשני יבמים ויבמה אחת ולא בב' יבמות ויבם אחד.

מאמר בזו וחלץ עליו הראשונה צריכה גט (כמו שכתוב במתניתין), חלץ למאמר - לשמואל לא נפטרה צרתה כיון דבעי גט למאמרו לא הוי חליצה מעליא לאפוקי זיקה של חברתה. אך מהמשנה אין ראייה לדרבי.

גט לזו וגט לזו דקדתי במתניתין שצריכות הימנו חליצה, לרבה ב"ד הווא כיון שחליצה פסולה היא צריכה לחזור על כל האחים, אך אין ראייה לכך מלשון המשנה 'צריכות', שהכוונה ליבמות דעלמא.

חלץ לזו ואח"כ עשה מאמר בזו אין המאמר כלום, בין יבם אחד לשתי יבמות בין שני יבמים ליבמה אחת כמו שקתני במתני', לרבי יוחנן שכל האחים על החלוצה וצרותיה באיסור לאו - קמ"ל כרבי עקיבא שאין קידושין תופסים בחייבי לאוין, ולריש לקיש שרק החלוצה על החולץ באיסור לאו אבל הצרות על החולץ והאחים גם על החלוצה הם באיסור כרת אין חיודש בזה, ושננה אטו הדין של יבם אחד ביבמה אחת שאינה עליו אלא בלאו, וקמ"ל שאין המאמר חל וכרבי עקיבא שאין קידושין תופסים בחייבי לאוין.

דף ג"ג - ע"ב

חלץ ואח"כ עשה מאמר אין אחר חליצה כלום דקתני במתניתין - קמ"ל שלא גוזרים מאמר שלאחר חליצה אטו מאמר שלפני חליצה (שצריך גט), ואגב כך קתני גם חלץ ונתן גט שאין אחר חליצה כלום.

ג' דעות לענין ביאה וחליצה מתי אין אחריה כלום: לרבי מאיר - אחת בעילה ואחת חליצה בתחילה אין אחריה כלום, באמצע וסוף (ביאה וחליצה פסולה) עדיין יש עליה זיקת יבמים וצריכה חליצה, ששביאה אחר גט גזרו משום ביאה אחר חליצה, וביאה אחר מאמר גזירה משום ביאה אחר ביאה, וגזירות חליצה פסולה אטו ביאה פסולה. לשיטת ת"ק - ביאה אחר גט לא מהני - גזירה אטו ביאה אחר חליצה שיאמרו שג"כ קונה, וחליצה באמצע וסוף שאין לגזור אין אחריה כלום. לרבי נחמיה - אין אחרי ביאה כלום גם באמצע וסוף, שאין לגזור, כיון שחליצה כדאורייתא יודעים שאין אחריה ביאה.

הדרן עלך פרק רבן גמליאל

פרק שישי - הבא על יבמותו

משנה. **הבא על יבמתו קנאה אפילו שניהם אינם מכוונים לשם מצוה**, אלא שוגגים - סבר שהיא אשתו או אשה אחרת, או היא סברה שהוא איש אחר, או שניהם מזידים - מכוונים לשם זנות, או שניהם אנוסים. אחד המערה ואחד הגומר, בין כדרכה ובין שלא כדרכה. וכן שוות כל ביאות אלו בכל ביאות האסורות בתורה להיפסל לכהונה משום זונה, וללקות עלילת אסורי לאו.

מפראהבישט

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאֵה־בִישְׁט זייענדיג

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע

אבי זי"ע, [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואס אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי חג הפסח תשפ"ב

גליון 77

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדי קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

כשנצא משיעבוד סטרא אחרא תבא הגאולה ממילא

ולכאורה היה נראה לפסוק להלכה כדברי זה שאומר להתחיל מ'מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו', ומדוע מתחילים רק מ'עבדים היינו'. והתשובה לזה אפשר להבין על פי מה שמספרים בשם זקני הרב הקדוש רבי שלום מפראהבישט זצ"ל, משל מתרנגול שנגנב מאיש אחד ואחר כך בא הגנב אל השוחט לשחטו, ובעל התרנגול הכירו שזה שלו, והתחיל להתקוטט עם הגנב עד שהסכימו לעזוב את התרנגול ויראו אחרי מי ילך מעצמו. ככה יאמר השי"ת להס"מ, תעזוב את עמי מהשעבוד שלך ותראה שכולם ילכו אחרי, וככה יהיה במהרה בימינו אמן. נמצא שאם יוצאים מידי השעבוד של הסטרא אחרא, אז הגאולה של התגלות של אור היחידה באה ממיילא^(א), ולכן מתחילים ב'עבדים היינו'^(ב).

"מתחיל בגנות ומסיים בשבה, מאי בגנות רב אמר מתחלה עובדי עבודת גלולים היו אבותינו, ושמואל אמר עבדים היינו, אמר ליה רב נחמן לדרו עבדיה עבדא דמפיק ליה מריה לחירות ויהיב ליה כספא ודהבא מאי בעי למימר ליה, אמר ליה בעי לאודויי ולשבוחי, אמר ליה פטרתן מלומר מה נשתנה פתח ואמר עבדים היינו" (פסחים ק"ט:). נחלקו רב ושמואל. שמואל אומר להתחיל מ'עבדים היינו', משום שהשעבוד הוא האחוריים וההכנה אל הפנים^(ג) שהוא החרות ויציאת מצרים. ורב אומר להתחיל מ'תחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו' שהוא האחוריים נגד הפנים שהוא מעמד הר סיני וגילוי אור היחידה, ששמענו מפי הגבורה את עשרת הדברות של 'אנכי ולא יהיה לך'.

השלמות וצינונים

ווארט השבוע

יש מלאך שצועק ואין מקום לשאלות

"לסיוחן מלך האמורי כי לעולם חסדו. ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו" (תהלים קל"ו ט"ז). מתוך ההלל הגדול שאומרים בהגדה של פסח אחרי ההלל הרגיל

שמעתי מומו"ח אדמו"ר [בעל תיבות שלום מסלונים] זי"ע א שהרה"ק מרייזין נשאל ע"י בנו מה שנאמר בהלל הגדול "לסיוחן מלך האמורי כי לעולם חסדו, ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו" דמה מקום לפירוט אחרי שאמר "למכה מלכים גדולים כי לעולם חסדו". וענה לו שאלה זו שאלתי בקטנות את אבי הק' הרבי שלום מפראהבישט ואמר לי שגם הוא שאל שאלה זו בקטנותו את אביו הרבי אברהם המלאך ואמר לו שגם הוא שאל את אביו הרב המוגיד [ממעזריטש] זי"ע א, וענה דשמות המלאכים המוזכרים במזמור זה מעת בריאת העולם נבראו, וכל אחד צועק ומכריז פסוק שלו, ומעת הבריאה יש מלאך שצועק 'לסיוחן מלך האמורי כי לעולם חסדו' ויש מלאך נוסף שצועק 'ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו', ואם מלאך צועק כן מעת הבריאה יש לצעוק אחריו ואין מקום לשאלות. נתיי שיוון על התורה (פר חקת, עמי קלא), להג' לוריא שליט"א

1. בביאור ענין אחוריים שהוא לשון הסתר, ופנים לשון גילוי, ראה בספה"ק סודו של שבת (חלק ב, דרוש ד פרק א, מאמר ד) שכתב בזה הלשון: כי יצחק עבד שורשו בחינת ממלאך דקדושת פחד יצחק הוצרך לתקן תמיד בתיוקן יפה מחמת אימת הקליפות העומדים באחוריים שהם נאחזים באותיות ק"ר שבאלף בית כמ"ש בחקתם הוזה"ק (ב) העולה ש"ן, וצריך תיוקן תמיד שלא יטילו גם את השין שהוא בקדושה לעשות תיבת שקד. עכ"ל"ק ועיין שם עוד מה שכתב בזה.

וכתב עוד (שם, פרק ב מאמר ט) בזה הלשון: וידוע שעל ידי הרצון ומחשבות טובות נתקן בחינת כתר לאה, היינו בחינת הדינים אשר אחוריו מרת בנינה. ונתקנין בסוד קשר של תפילין, שאמר הקדוש ברוך הוא למשה (שמות לג כג) "וראת את אחורי ופני ד'אין", ואמר ד"ל (ברכות ז) שקשר תפילין הראה לעינו. וניתן למעלה מהעורף, הניתנה להכניע כל שרי החיצונים הקראים פרעה היונקים מהעורף (ע"י שער הפסוקים פ"ו וישב ס' לט), ונתקיים בנו "והייתם רק למעלה ולא פאמטה" (דברים כח יג), כי על ידי הקשר של תפילין שהוא למעלה מן העורף נכניעים ונשברין כל שרי הקליפות והחיצונים היונקים מהעורף, ונקרית פרעה על שם עורף הלו, והכל הוא בעת הרצון וחיזות המחשבה כשמקבלת כל בחינת המוחין ניתן בה להקשר של תפילין, שהוא כנגד המוח, לשעבד בוה ולהכניע כל השירים שתחתיו בעורף, על ידי הדלית הגעשה בדין שיהי. וזה שנתקן אותו תמונת דלית, וקצת סומכין על הרצועות התלוין ממנו שנעניע כמין דלית. ובהו נשלם השם שדי בחתפילין כמ"ש (ש"ע או"ח ס' לב סעי' ג), וכיון ששם הוא מסוגל להכניע ולבער כל מיני הסטרא אחרא להיותו שותלגין ברוחין מומין, כיזוע מכת יבשת שם הזה במזווה מבחין שהוא כדי להיות 'שומר דלתות ישראל' להיות נגע אל יקרב באהלים מביחנת הרע והסטרא אחרא (ע"י משנת חסידים: מוזה ג ט), על כן הקשר הזה מכניע את כל העורף. עכ"ל"ק.

2. בספה"ק באר מים חיים (בראשית ד"ה ויאמר ה' לא ידון) ביאר את ענין תוקף הגלות, וזה לשון קדשו: נודעת לכל מאמר הכתוב מה שמוכיח ה' יתברך אותנו "כי שיתם רעות עשה עמי אותי: עיבו מקום מים חיים לחצוב להם בארתי בנחל בראשית שנים" (ויקרא י"ג). ופירושו על פי הכנבאר באמרי קדוש אלהים (עין חיים) שער הקליפות (פרק ג) עד היכן הגיע שורש חטא אדם הראשון כי את זה לעומת זה עשה אלהים וכל מה שיש בקדושה יש נגדו בקליפה וגם הם ומה בבחינת אצילות בריאה יצירה עשייה ובפירצופים שבכל עולם ועולם כמו להבדיל בקדושה. וכשחטא אדם גרם פגם וקלקול בשמים שזו ארבע עולמות הקדושים, וגרם תיוקן בעולמות הקליפות חלילה כי הוריד מאור הקדושה אל תוך הקליפה והכתה אורה של קדושה שלא תאיר כל כך, והוסיף אור הטומאה, כי לא נתמלא בזה אלא מחורבנה של ודוילם, ואז תחת שלוש רגוע ארץ, תחת עבד כי ימלך ושפחה תירש גבירתה ההוא שבו בדין ש"ו זעיר אפנין קדלפה שקיבל בעולמות הקדושים, וכאשר ח"ו יכחה אור הקדושה יאיר אור הקליפה ובהו שמים אור הלוין, כלומר במקום אור גורמין חושך שהוא סילוק האור שעל זה נאמר (תהלים י"ב) "שת חושך סתרו". וחושך לאור, מקום החושך יאיר אורה, וכשהו קם זה נופל, והוא בחינת אור הנוכח בכל מקום, כי תוקף הקליפות קראים על שם הריש שהוא רע ושיע, וישרוד לתוכם אור הקדושה בבחינת גלות המור

הנמרה או נעשה אורו ח"ו ונתקלל הארץ וכל יושביה, כי הם אינם חפצים בישוב הארץ ותולדותיה, וחפצים במדבר שמהם דוקא, וכשהמלוכה בידם ח"ו עושים מה שלבם חפץ. עכ"ל.

ראה בספה"ק אוהי ישראל (פר' תולדות ד"ה אלה) שביאר ענין זה וזה לשונו: והנה כעת אנתנו בבלות ואין בנו כח לינק ממדה זו ולהמשיך השפע מהאורות והחסידים טובים הצפונים וגוים בה, מחמת שכעת הוא שליטת החיצונים והתפשטות מדת השמאלית גוברת בעולם חס ושולם, ולכן צריכין אנתנו להמשיך החיות ושפע קודש רק מן הימין הפשוט ומחסידי אברהם המגולים עד ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן, ואז יסלק הבורא יתברך כל החיצוניות והקליפות מכל העולמות ונגלה כבוד השם יתברך ויתגלו פנימיות האורות מכל המדות, ויתגבר ויתנוצץ האור וימקח כל הדינין והגבורות ויתאחדו כל המדות, אך לעת עתה אין בכוחנו להמשיך כל צרכינו ממדה זו וכו'. עכ"ל.

3. כענין זה הובא משמו של רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע בספה"ק משכונות הרועים (דף תפד) בזה הלשון: שדברו לפני על אחד שמספר את זקנו, וישא משלו ויאמר: אספר לכם מעשה שהיה. בעיירה אחת דר יודו יעני, ויעש לו מנהג קבוע כי כבר מזמן ראשון בשבוע תחילת השכר שהוריו היה מפריש לקנות עוף לכבוד השבת בבחא, ויקר מקורו בשבוע אחד שקנה ביום ראשון עוף, וביאהו לביתו ומשם נמלט ולא נודע איז, וירב צער העני בסוף השבוע כי לא השתכר יותר ואין לו עוף

לשבת קודש כמנהגו. שת העני עצב בנפשו, ויעל אל בית השוחט ויעמוד שם כל זמן החשיטה, והנה ראה כי בא בעל הבית אחד ובידו העוף שברח ממנו, ויפן אליו העני בבקשה להחזיר לו אבירתו, בקשו הלה סימן ויענהו העני אמנם סימן היה לי בו אך עתה ניטל הסימן מן העוף, אבל אנסה להוכיח כי שלי הוא, הנה עיוב את העוף לנפשו ונראה אם לא אלי שאני בעליו ישוב, וד"ל. והגמטל מובן, כי עתה השחיתו הסימנים (הזקן), אך אם רק יאבה היצר לעזוב אותנו לנפשינו, כי מיד נשוב לבעליו הראשון. עכ"ל.

וראה עוד על זה הדרך בכרים ישראל (כב). לפרש הכתוב (אסתר ד די) "כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת בית אבין תאבדו ומי יודע אם לעת כזאת הגעת למלכות", וזה לשון

הנהגות פראהבישט

פרק ל"ז
המשך מגיליון 76

עיתון גזיר, מסדר הנהגות הרשב"א מראהבישט, שנדפס בשנת תר"א בסטרובניץ

תהגות פראהבישט מהדורת מכון 'קדושה ומלכות' שיע"א איגוד התורות 'דרכי שמואל' מיסודו של מו"ר הג"צ מוה"ר טוביאס זקוק"ל תשי"ט

תהגות ישירות וסדר היום פראהבישט שנדפס מחדש בבוקרלין שנת תש"א

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספריתלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

וְכֵן בְּכָל מִצְוָה, הֵן דְּאוּרֵיתָא וְהֵן דְּרַבְנָן, תֵּאמַר קֹדֶם: "לְשֵׁם יְחִוּד [קִדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא וְשְׂכִינְתָּיה וְכוּן]"
כִּי הוּא יְחִוּד קִדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא וְשְׂכִינְתָּיה. וְנִמְצָא, יֵשׁ בְּכָל מִצְוָה: מִעֲשֶׂה, דְּבוּר, וּמְחַשְׁבָּה.

שלמות שלום - השלמות וציונים

ונשמותו הקדושה עם קודשא בריך הוא על ידי לימוד התורה והתפילה. ע"כ.

ו"ה 'אכילה', 'שתייה', ובין איש ואשה (ע"ין סוטה דף י"ז זכו שכינה שרויה ביניהם), ובמצוה איכא ו"ה, וצריך לכון כל הגשמיים לשם שמים, וזה יהיה יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, ודברי פי חכם חן ושפתים ישיק. עכ"ל.

קיום המצוות יהיה טוב יותר אם יאמרו 'לשם יחוד' ובכתבי הרה"ח ר' משה חזן (מובא בעיריין קדישין השלם, עמ' תקכ"א) כתב: "שמועת מו"ר אלטר שווארצטימער ע"ה, בעת ש"ק מרן [הרה"ק מרוז'ין] זקוק"ל ברח מרוסיה לעסטריין, נסעו אחריו כמה אנשים בתקוותם שאולי ימצאו אותו בדרך וישמעו ממנו איה מאמרים. ומצאו אותו באיזה מקום, והלכו לחדר שלו ופתחו את הפתח, וראו שהוא הולך בחדר הנה ונהנה ובית מלא ען מהלילקע, וכשראה אותם עומדים אצל הפתח פתח ואמר בזה הלשון: 'מגלייבט דאך אז אהן דעם רצון הבורא ווערט נישט געטוהן קיין שום עשייה, נאר פאר וואס קומט דעם רשע צו שטרופין. וזוהר ואמר: למשל, אז דער בעל עגלה זיצט אויף דעם וואגן, און שמייסט דיא פערד זיין זאחלען לויפען, און די פערד לויפען, ווערט דאך געטוהן דער רצון פונ'ם בעל העגלה, אבער פארוואס לויפען דיא פערד, נישט ווייל זיין וילען טוען דעם רצון פונ'ם בעל העגלה, נאר ממילא ווערט געטוהן דער רצון פונ'ם בעל העגלה, דערפאר שמייסט ער זיי. דערום ווען א מענטש זאהל ביי יעדער עשייה זאגן "לשם יחוד", ער וויל טוהן דעם רצון הבורא, וואלט דיא אייגענע עשיה געקענט געטוהן ווערן על דרך הטוב. (-) הרי מאמינים אנו שלולא רצון הבורא אין יכולים לעשות שום עשייה, ואם כן מדוע נענש הרשע? אלא משל בעל עגלה שמכה את סוסיו להריצם, והסוסים רצים, הגם שעל ידי זה נעשה רצונו של בעל העגלה, אמנם הסוסים אינם רצים כדי למלא את רצונו, אלא להיפך הם מנסים לברוח ממנו, אלא שממילא נעשה רצונו, ואכן עבור כן בעל העגלה מכה אותם. כך לו היה האדם אומר לפני כל עשייה "לשם יחוד" שרוצה לעשות רצון הבורא, אזי אותה העשייה עצמה הייתה נעשית על דרך הטוב.

ניגונו של רבי שלום מפראהבישט על 'חסל סידור פסח'

בקרב חצרות בית רוז'ין מקובל שהניגון הידוע אותו משוררים האדמו"רים בשביעי של פסח ברגעי הפרידה מהחג, הוא ניגון המיוחס לאבי ראש השושלת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט זיע"א, וכך כתב הגה"ח רבי מנחם מענדל ברייאר זצ"ל בכתביו אותם מסר לידיו בכדי שנפרסמו ברבים: שאלתי את מו"ח הרה"ק רבי מרדכי שלמה מבאיאן זיע"א מה המקור של הניגון 'חסל סידור פסח' שמנגנים האדמו"רים באחש"פ, ואמר לי שמי קורו פון דער גרויסער ר' שלום מפראהבישט, ע"כ.

עוד אודות ניגון זה כתב הגה"ח רבי מנחם מענדל בריאר זצ"ל בפרק הנהגות חמיו הרה"ק אדמו"ר מבאיאן זיע"א: לא היה אומר "חסל סידור פסח" לביל הסדר, עד לסיום השולחן בניעילת החג באחרון של פסח, אז היה מנגן "חסל סידור פסח" שלש פעמים, בניגון מיוחד מלאה ערגה וכיסופין. וכששאלתי על מקור הניגון הזה מעורך הלב, ענה לי שמקורו עוד מהרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א.

אודות מנהג ניגון חסל בחצרות רב"ק נתאר ונביא בזאת תיאור אותנטי המתאר את אורת החג העילאית בימי הפסח עד סיומם.

ניגון הפרידה מחג הפסח

לקראת הימים האחרונים של החג היו כבר החסידים תושבי העיירות הסמוכות מגיעים לחצר הקודש, לשביעי של פסח ואח"כ רון של פסח. שיא הרוממות הנשגבה בה זכו החסידים בהמנוניהם היה בעת עריכת השולחן הטהור אשר לפני ה' באחרון של פסח. שקט דממה היה מתחדר על הכל כאשר הרבי בעצמו היה מנגן בדבקות עילאית וברגש רב את הניגון המקובל בכל חצרות הקודש דש דבית רוז'ין על הפיוט "חסל סידור פסח". ג"פ ניגון הרבי את הניגון: "ת"ל חג הפסח עבר בחיות והש"ת נתן לי התחזקות משום קדושת הרגל, הרב ר' אליהו שוליונגער שליט"א [רבי אליהו דיין], היה על שביעי של פסח, וב"ה בבריאות ופה מפיך מרגליות הכל עם הדיף בלע"ה, אחרי השולחן היה יפה לראות בעת הרקידה שרקדו שלובי יד ה' אליהו שליט"א עם הרב ר' ראובן מרגליות שליט"א והיה נדמה לי שרקדו שני ש"ס עם המפרשים, (פורסם ב'באב"ר המלכות').

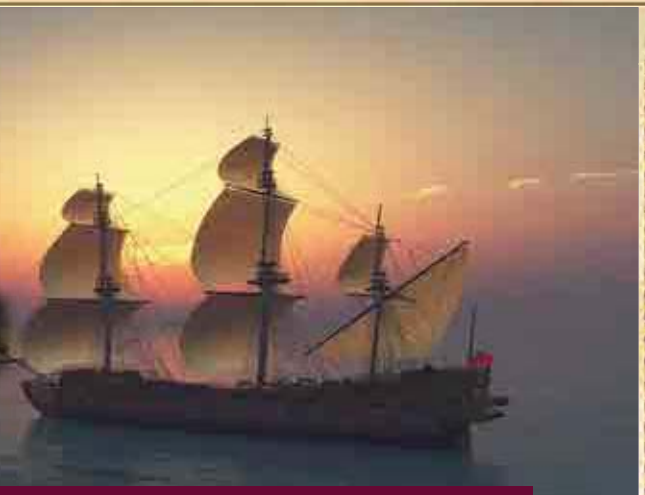
ענין היחוד שנעשה על ידי דביקות בתורה ותפילה ומה שכתב רבינו 'כי הוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' יתבאר עוד על פי מה שכתב בספר"ק נועם אלימלך (פר' מצורע, ד"ה או יאמר כו') זאת תהיה) וזה לשונו: דהנה בכל עסק האדם הן תורה או תפילה, צריך האדם לומר "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה", ונראה לקרב אל השלם מה הוא היחוד הזה קודשא בריך הוא ושכינתיה הוא כך, דהנה האדם כשלומד תורה, הוא מדבר דברים קדושים ואותיות הקדושים, ומכח מה הוא מדבר, מכח חלק אלקות אשר בקרבנו, דהיינו הנשמה הקדושה היא חלק אלוה ממעל. וזהו ידוע דאורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד, נמצא על ידי נשמה הקדושה שמדבק עצמו בחלק אלקות שבו באותיות הקדושים, אזי מעלה הדיבורים למעלה ומתדבקם באחדותו יתברך שמו, וזהו 'חוד קודשא בריך הוא ושכינתיה', שמיחד התורה הקדושה ובזריות בשמחה ובאהבה. עכ"ל.

ענין היחוד שנעשה על ידי דביקות בתורה ותפילה ומה שכתב רבינו 'כי הוא יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה' יתבאר עוד על פי מה שכתב בספר"ק נועם אלימלך (פר' מצורע, ד"ה או יאמר כו') זאת תהיה) וזה לשונו: דהנה בכל עסק האדם הן תורה או תפילה, צריך האדם לומר "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה", ונראה לקרב אל השלם מה הוא היחוד הזה קודשא בריך הוא ושכינתיה הוא כך, דהנה האדם כשלומד תורה, הוא מדבר דברים קדושים ואותיות הקדושים, ומכח מה הוא מדבר, מכח חלק אלקות אשר בקרבנו, דהיינו הנשמה הקדושה היא חלק אלוה ממעל. וזהו ידוע דאורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד, נמצא על ידי נשמה הקדושה שמדבק עצמו בחלק אלקות שבו באותיות הקדושים, אזי מעלה הדיבורים למעלה ומתדבקם באחדותו יתברך שמו, וזהו 'חוד קודשא בריך הוא ושכינתיה', שמיחד התורה הקדושה ובזריות בשמחה ובאהבה. עכ"ל.

וראה בספר"ק בך ירך ישראל (פר' בא, ד"ה החדש הזה לכם) שכתב בזה הלשון: הנה יש עבודת הש"ת בתורה ותפילה ויש עבודה באכילה ושתייה, וכמו שאמר אדוני אבי קונין מרוז'ין זצקלה"ה מה שאמרו קודם כל מצוה לשם יחוד לחדש שם י"ה ב"ה אמר זיע"א כי ב'אכילה' ו'שתייה' ו'זיקה' ו'שינה' יש בכל אחד אותיות י"ה, אמנם ב'עבודה', 'תורה', 'מצוה', יש בכל אחד ואחד אותיות ו"ה, אמר אצ"ו זיע"א שצריך לעבוד הש"ת בין בתורה ותפילה ובאכילה ושתייה שוה בשוה כי זה בלא זה לאו כלום הוא, וזהו 'ליחד שם י"ה ב"ה, והבן.

וכעין זה מובא בספר דובב שפתי ישנים (נדפס בסוף ספר הילולא דרבי, דף ב:) בזה הלשון: ושמועתו בשעה שסמך קדוש ישראל מסאדיגורא את רבינו הקדוש מסטרעטין זיע"א אמר לו רבינו [מסטרעטין], גם מה שאמרים 'לשם יחוד קודשא בריך הוא' איני מבין. והשיב לו הרה"ק [מסאדיגורא] הכוונה דברשות

וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנוכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול

סיפור פלאי שסיפר הרה"ק רבי שלום מפרוהובישט שהעשיר סוחר גדול בין רגע

איזה זיק תקוה כלשהו, אולי ימצא איזה חפץ חשוב שיהא בו כדי לפייס את דעתו. בהרהורי וצפיותיו פונה הוא לשפת הים, ובהביטו הילך והילך הבחין באיזה כד מתכת שעלתה בו חלודה, אשר בימים כתיקונם לא היה זוכה חפץ פחות זה לתשומת לבם של הבריות כלל. ברם, הואיל וחלפו לו הימים בלא כלום זכה הפח נשבר להמצא בידיו, בהרימו אותו מרוב מרירות.

לאחר שהשיב מפתחותיו שב לביתו שבור ורצוצי וראשו בל עמו. חשך עליו עולמו. זה זמן רב שלא ראה את קורות ביתו, ובוודאי מצפים ממנו בני ביתו הדלים לממונו שאינו עוד... והאיך ישוב לביתו כשכיסיו ריקנים מכל. כך ישב ונפשו עגומה עליו, כשמתוך עצבות ומרירות שאפפה אותו דפק בפח החלוד על גבי השולחן, ומרוב מהלומותיו שהלם בו, נפרץ הפח והחל להתגלגל ממנו כמה אבנים שנראים היו לו כפשוטים מאוד, אך תמה לעצמו מה מקומם של אבנים אלו בתוך כלי נחות דרגא שכזה ועוד ממעמקי ים יצאו להם.

חיכך בדעתו והחליט לצאת לרחוב העיר אולי יפגוש איזה סוחר כל שהוא וישאלנו חוות דעתו ויעמוד על טיבם, מה יוכל כבר להפסיד על ידי זה. לאחר שפגש מאן דהו הבקי ברוי האבנים, הראה לו את האבן ושאלו על טיבו. כשהביט בו הלה ראה שזו היא מיטב דמיטב, יהלום נדיר ומשובח למאוד השווה הון רב. לאחר דין ודברים פנה אליו הסוחר אשר מוכן הוא לרוכשו בכסף מלא טבין ותקילין.

שמח וטוב לב שב היהודי לאכסנייתו עם סכום הכסף ההגון שנפל בחלקו זה עתה, והחל לסדר את האבנים טובות שהיו טמונים בפח החלוד... כאשר הוא מחשב שלפי החשבון שקיבל בעד אבן אחת הרי הוא עתה עשיר מופלג...

ברגשי גיל וחדוה ארוז את חפציו, שכר לו עגלה רתומה לסוסים אבירים כאחד הנגידים, ופניו מועדות אל עבר ביתו. כשגמע כברת ארץ ארוכה הגיע לחוף ימים הסמוכה לעירו, שכדי להגיע לביתו חייב היה לעבור אותו בספינה.

ירד לנמל ופנה לספינה שזדמנה לו, ובהיות שהפרוטה מצויה בכיסו אוה לו למושב משופרא

דשופרא, בחלקם ובצילם של שרים ונגידים היושבים ראשונה במחלקה מפוארת כיאה להם.

וכך הפליגה לה הספינה בלב ים ונפשו רחבה עליו, יושב עתה בכבודו של עולם כשברשותו

תענוג זה. חס על המומן עמד בצידי דרכים, מקום אשר העגלות עוברות מהכא להתם, לאותו דרך שפניו מועדות, בתקוה שרחמי עוברי דרכים יכמרו עליו ויצרפוחו למרכבתם. ואם כך כמוכן לא היה בהם כדי להגיע למחוז חפצו, אך כל כברת ארץ, אף הקצרה ביותר, הקריבתו ליעדו. וכך היה עושה הרבה חניות בעירות שונות, מטלטל עצמו מעגלה לעגלה ומצפה לרחמי העוברים ושבים.

באחד מתחנותיו בעיירה פלונית, חש בהתקלות רבים על שפת הים, ובסקרנותו לדעת פשר הדבר סר לראות ולדעת על מה ולמה נקהלו ההמונים שם, וירא שעסוקים המה במכירה פומבית. לאחר בירור קצר נתוודע לו שהדבר המוצע הוא פיסת קרקע קטנה על שפת הים, המגודרת סביבה ומושכרת לתקופת שלוש ירחים, ובזמן זה זוכה השוכר אותה בזוטו של ים, וככל אשר גלי הים יטפפו החוצה, לו הוא.

לשמע סכום מחירו שעלה ונתקרב לכדי אותו מספר המעות שהחזיק בכיסו, בהיות שדעתו היתה זחוהה עליו מהפרוטה המצויה בכיסו, חמד לו ליבו והעלה את המחיר לסכום אשר בידו, ולא הספיק להסס בדעתו עד ששמע קול מבשר ואומר 'זכה!'

המום נשאר במקומו, כלום לא נתכוין לכך ברצינות, אך מוסכם הדבר ועומד שהמגביה את דמי המקח זוכה מיד במכרו, וכברת דרך זו נחשבת כבר כאילו שלו. אדהכי והכי ראה למולו את בעה"ב המושיט לו את המפתח של המקום, בלית ברירה מנה לידו את מלוא הסכום מאשר הצטבר בכיסו בשכר המלמדות, ונשאר נקי מכל וכל כשרק המפתח ברשותו.

באין הפרוטה מצויה בתוך כיסו, נשאר באותה עיירה וקבע בה את מושבו לשלושה ירחים, הוא פסק זמן השכירות וקווה להשי"ת שיאיר מזלו בעסקו זה, ובלבו חשב הלוואי שירויח את דמי השכירות גרידא ולא יצטרך לשוב לביתו ריקם.

יום יום היה יוצא לשפת הים צופה ומביט אולי יעלה טרף בחלקו, אולי יחוס עליו שרו של ים ויפלוט איזה דבר מה, אך לשוא עמלו גלי הים, התנפצו בשצף קצף לשפת נחלתו מבלי השאיר אחריהם מאומה.

כך עברו להם הימים ונתמלאו השבועות, והיום שבו חייב הוא להחזיר מפתחותיו קרב ובא. בצר לו, כשהוא מדוכדך ורצוצי, השכים בבוקרו של אותו יומא אחריתא כשבליבו פועמת עוד

מעשה בסוחר יהודי עשיר שמסחרו היה בעסקי שוורים, מדי פעם נסע ליריד שם סחר בהן ומכרם בשוק. דרכו היה לשלוח את השוורים טרם בואו, עדר עדר לבדו בשלוש מחנות דרך הנהר, וכשהגיעו ליעדם סמוך ליריד היה מופיע אז בככר היריד ומתעסק במכירתם, וכך היה עובר מעיר לעיר עד הגיעו ליריד. וכשהיה סמוך לעיר פרוהובישט ששכנה על אם הדרך ליריד, ראה שהעריב היום וניצני השבת מתנוצצים כבר, הואיל ושבת היום שומה עליו להכנס לעיר פרוהובישט לעשות שבת.

כשהוא פוסע ברחובותיה שאל למאן דהו הנקלע לדרכו, 'במטותא מנייכו, התוכלו לומר לי איזה הבית מדרש פה? הראה לו הלה באצבעו 'שם ברחוב פלוני שוכן בית מדרש זה, ובמקום פלוני שוכן בית מדרש, וכן בכיוון ההוא' וכך היה מונה את בתי המדרשות שנתברכה בהם העיר.

בין בתי המדרשות שפרט לו הלה כרוכלא היה בית מדרשו של הרה"ק רבי שלום בנו של רבי אברהם המלאך ונכדו של המגיד הגדול ממעזריטש ז"ע. משום מה אוה לו הסוחר דנו, ללא כוונה מיוחדת, לעשות את שבתו בבית מדרש זה.

כאשר עברה השבת ודרכו אצה לו החליט מיד לצאת את העיר ולהמשיך למחוז חפצו, ובהיות ששהותו בבית מדרש מיוחד זה השרתה עליו קורת הנאה מרובה, ותהלוכות הצדיק מצאה חן בעיניו החליט להעניק להרה"ק רבי שלום טס מלא וגדוש דינרי זהב.

נכנס הלה לחדרו של הצדיק ובידו התשורה הנאה, כשהוא אומר 'אם רבינו צדיק אמיתי הרי לו יאה תשורה זו'. ובגודל תמימותו המשיך לאמור 'ואף אם כל מעשיו חיקיו בעלמא כלפי חוץ, הרי חיקיו נאים ויאים, וגם עבור זה יאתה לו התשורה!'

הסיט הצדיק את טס מלא הדינרים לצדדין, ופנה אל הסוחר 'ישב נא מר הכא ואספר לו עובדא דהוה, יקשיב נא למוצא פי'.

ופתח הרה"ק רבי שלום מפרוהובישט את פיו ואמר: 'בעיירה פלונית התגורר יהודי אשר פרנסתו היתה תמיד ממנו והלאה, החליט איפוא פעם לצאת למרחקים להתפרנס ממלמדות דרדק. טס מלקו ותרמילו נפרד מבני ביתו והחל נודד מעיירה לעיירה עדי מצא כדי פרנסתו, להיות נשכר ללמד ילדי ישראל תורה. צבר פרוטה לפרוטה עד שנצטרף לסכום הגון, ואז כשארנקו מלאה היתה, החליט שהזמן גרמא לתת ראש ולשוב אל חיק משפחתו.

המרחק הרב שחצץ בין עיר לעיר וממדינה למדינה הכריחו לשכור עגלה בכדי שיוכל להגיע לביתו, אך דא עקא שכר בעל עגלה ביוקר הוא, ומניין לעני כמזוהו

יראת הרה"ק רבי אברהם מפראהבישט זי"ע בעת עריכת הסדר

כתר התורה של הצדיק
משטפנשט זי"ע א שהיה
מונה ב'משיח' צימער' ורק
פעם בשנה בליל הסדר היו
מוציאים אותו ומניחים אותו
על שולחן ליל הסדר של
הרה"ק הצדיק משטפנשט
(לפי עדות הגה"ח ר מנחם
בריאות זצ"ל)

רבי משה אבד"ק זבורוב ז"ל הי' חתן רבי יעקב וויינבערגער בנו של הנגיד המפו' הרב ישעיה מעיר גארליץ. רבי ישעיה היה עתיר נכסין מאד וניהל עסקים רבים בין מדיניות, כמו כן היה נוסע לרוסיה למשך ימי החורף לפקח על עסקי היערות שהיו לו בשם, ועל משלוחי העצים שתחת בעלותו למדינות אחרות, ולפני חג הפסח היה חוזר לביתו. פעם אירע לו שהיה חייב לחוג את החג הקדוש ברוסיה, כי בשנה ההיא התחילה הפשרת השלגים יותר מוקדם מדרך כלל, ולא היה באפשרי לחזור ע"י שליטין כמו תמיד, ועדיין לא היה אפשר לנסוע ע"י ספינה בנהר, ועל כן התעניין איפה חוגגים את החג במקום כה זר לו, ובשמוע שמע 'פרוהבישט' החליט לנסוע לשם ולהיות אצל רבינו אברהם זי"ע

מפרוהבישט ביו"ט הממשמש ובא, וכן עשה. ויהי בליל התקדש החג כאשר נכנס רבינו אברהם זי"ע אל החדר שבתוכו היה ערוך השלחן לקראת ה"סדר" לבוש בבגדי לבן ונעמד בראש השלחן, לא היו צריכים מבין גדול בכדי להבחין שהאיש הזה שנכנס זה עתה ועומד בראש השלחן אין לו עם עולם העשיה מאומה אלא מרחף הוא במחשבותיו העילאיים אי שם, ואמנם שכל החסידות הזאת היה זר לגמרי לרבי ישעיה, אבל זה היה ברור לו שאין המדובר באיש פשוט.

רבינו אברהם התחיל את הסדר באמרו תיבת "קדש" ונעמד דום, וכעבור זמן קצר נפל לאחוריו והתיישב על כסאו בשתיקה ודומיה מתוך רטט וזיע. אחר כך לקחוהו משמשיו והוציאוהו מהחדר, כמובן שלרבי ישעיה היה כל זה תמוה ומוזר כי עדיין לא נתנסה בכגון זה, ולא הבין פשר הדבר למה לקחוהו ומהו המטרה. כעבור קצת זמן הביאו אותו בחזרה והמשיך בהנהלת ה"סדר".

בהגיע רבינו לתיבת ו"רחץ" והנה חוזר על עצמו אותו הסיפור שבתיבת "קדש". כאן ראה רבי ישעיה שהוא מוכרח כבר לברר פשר הדברים, והיו אלו שהסבירו לו שכך הוא דרכו בקודש בעבודתו, באמירת תיבת "קדש" לבד הוא מתחיל להזיע עד כדי רטיבת הבגדים וחייבים להוציאו בכדי להחליף אותם עם יבשים ונקיים.

בתום ימי החג כשנכנס רבי ישעיה להיפרד מרבינו זי"ע ולקבל ברכת קדשו, הרהיב בנפשו לשאול על דבר גדול ואמר לרבינו: "איך וואלט אמאהל געוואלט שפירען די יראה וואס דער רבי האט" (-הייתי רוצה להרגיש פעם את גודל היראה שיראה לרבי), מתגובת רבינו לא היה נראה שאיננו מסכים לבקשתו ובשום אופן, אך לעת עתה ברכו ופטרנו לשלום.

בהגיע למדינתו החליט לסור מקודם אצל רבו הרה"ק הרבי ר' הירש'לי מזידיטשוב זי"ע ואשר היה מהמקורבים ביותר אצלו, בהגיע לשם נכנס לחדר הרה"ק הרבי ר' הירש'לי ולא מצאוהו שם כי הרבי ר' הירש'לי היה צריך לצאת לכמה דקות. והנה בחדר קדשו של הרבי ר' הירש'לי היה עומד תמיד חבית גדולה עם מים זכים ונקיים ומאידך גיסא כלי גדול לקבל המים הרחוצים, כי הרבי ר' הירש'לי היה נוהג מידי פעם בפעם ליטול ידיו לנקיות וטהרה. וכשרבי ישעיה עומד בך בהחדר ומחכה לבואו של רבו הקדוש הרהר בנפשו שהיה מן הראוי לעשות הכנה נפשית לקבל פני קדשו, ועבר עתה ברעיונו: 'הלואי היה עוזר לי השי"ת והייתי מרגיש עתה מאותו סוג יראה שראיתי בפרוהבישט'.

תיכף על אחר אחוז פחד ורעדה ויראה כזאת שהיה דומה לו שהוא נשרף לגמרי ועד כדי חניקה, וחשב מה עושים כעת? ומבלי לחשוב הרבה ניגש תיכף להחבית הגדולה שעמדה בוויית החדר והתחיל לשתות ממנו במדה גדולה כדי למצוא מרגוע לנפשו, אבל ללא הועיל, הוא שותה ושותה עד ששתה כל המים הזכים שבחבית ובכל זאת הוא מרגיש שהוא נחנק רח"ל. ובתוך כך נכנס הרבי ר' הירש'לי זי"ע וניגש תיכף אל החבית לדלות ממנו ספל מים בכדי לרחוץ את ידיו אבל מצאוהו ריק מכל, ונפל מבטו על רבי ישעיה שעמד מבוהל מתוך פחד ורעדה, וכבר ראה בו את הכל. וניגש אליו הרבי ר' הירש'לי זי"ע ואמר בלשון קדשו: "סי האט זיך דיר פאר גליסט פרוהבישטער יראה און דו טרינקסט מיר אויס די גאנצע וואסער" (-חשקת ביראה של פרוהבישט ועל כן אתה שותה לי את כל המים).

וטפחו הרבי ר' הירש'לי זי"ע בידו הקדושה על כתפו ואמר לו "נא דיר, שוין גענוג" (-הרי לך, כבר מספיק). ובוזה נרגע רבי ישעיה מהבהלה והפחד שאחזוהו.

נר ישראל (חלק ה') עמ' סא, מפי הרה"ק יצחק ישעיה ווייס נכד בעל המעשה)

הון יקר. משרתי הספינה מגישים לכבודו כל מיני מטעמים ורוחו מתרוממת עליו. בינו לבינו חלפו על פניו כל הרפתקאותיו שעברו עליו מאז נפרד מביתו, ואת מזלו שהאיר לו עתה, הוציא את צרורו היקר והחל משתעשע בהן, וסופר ומונה מלסף אותם בחביה יתירה. וכך בישבו על מקומו תקפו עליו נדודי שינה, החל להתנמנם ושינה חטפנת.

משרתי הספינה אשר החלו לפנות את שיורי המאכל והפסולת מלפני כל אחד ואחד, כשראו הפח העלוב ליד היהודי פינו אותו לאשפה יחד עם שאר הפסולת והשליכו את הכל אל הים...

כשניעור משנתו העמוקה, הביט על השולחן אל עבר האבנים הטובות, ולגודל הפתעתו ראה שנעלמו מפניו כלא היו. המום ומשתומם הוא ואינו מאמין למראה עיניו, פנה אנה ואנא אולי בוויית אחרת ימצאנה, אך לשוא מאמציו. לאחר בירור, כשנתודע לו מאשר קרהו ואיה הושלכו, חשכו עיניו כאשר כרגע קט חזר עליו הגלגל לימי עניו ומרודו.

כאן הפסיק לרגע הרה"ק ר' שלום זי"ע, ופנה אל העשיר הסוחר שישב למולו והשומע אתה מה שקרה לוי? והמשיך לספר:

'אדהכי והכי נכנס רב החובל לבית מושבם של הסוחרים האמידים, ופגש באיש זה שבין יום היה לעשיר ובין יום העני. פנה אליו רב החובל - שדבר האבידה נעלמה ממנו - דבר חשוב לי אליך נגיד נכבד, עסק גדול חפץ הנני לעשות עמך, הבה נשב לשאת ולתת ולסכם דבר מה.

העשיר לשעבר, לשמע זאת לא נפל ברוחו, והנהן בראשו לאות הסכמה כמי שבעל נכסים היה. כשראה רב החובל שהלה מסכים עמו החל לגלגל שיחו ושיגו, פנה אליו ואמר 'היות שהשנים הרבות שהנני משמש כקרבניט הספינה הכניסו לי ממוון לרוב, וזקוק הנני לאדם שינהל אותן על צד היותר טוב, וכך רואה אני את האיש הראוי לזה, ובכן החפץ עתה לקחת אותן תחת חסותך ושכרך הרבה מאוד?

ענה לו היהודי הנ"ל, 'התשובות אותי כקטלא קניא באגמא גרידא, הרי אין זה כלל לכבודי להשתכר כה מעט כפי שבדעתך לתת, ברם לזאת ניאאת הנני לקבל את ההצעה באם תחתום לי על שטר שבבוא הימים כשיתיימו חיך עלי אדמות יעברו כל רכושך ואחוזותיך לרשותי בתורת ירושה. ובוודאי שמסכים אני גם שבאם תרצה באחד הימים לנתק את האפוסטרופסות שלי על נכסיך תשלם את המגיע לי ונכסיך ישארו ברשותך.

ההצעה התקבלה על לב רב החובל, ועד מהרה טבל את הקסת בדיו וחתם על השטר כפי המדובר ונגמר העסק. לא עברו ימים מועטים ורב החובל נפח את נשמתו וכל רכושו עבר ליהודי...

סיים הרה"ק רבי שלום מפרוהבישט זי"ע את ספורו, והושיט ידו לעשיר וברכו לשלום.

הלך הלה לדרכו מוקדם מהסיפור הנפלא ששמע זה עתה, והחל במסלולו כשמגמת פניו אל עבר היריד שם מחכה לו משלוח שווריו לסחור בהן, משאך הגיע ליריד והחל להתעניין איה שווריו נודע לו שהמשלוח הראשון טבע בים בעיצומה של ההפלגה, בלית ברירה השלים עם זאת והתכונן לקבל את המשלוח השני, ומה גודל תדהמתו אשר כמעשהו בראשון כך מעשהו בשני, וכך נשנה ונשתלש הדבר, כל שווריו ירדו במצולות ויצא נקי מנכסיו.

כאן החלו מחשבותיו לרצד והרהורים חלפו במוחו, שמא הסיפור ששמע מהצדיק מכוון אליו, והרי הוא כאותו עשיר שכל אבניו שנשתבחה בהם ירדו בלב ים.

כשנפשו נסערת צועד הוא ביריד אנה ואנה בוחן הוא את דוכניו אפשר ימצא הוא איזה מקח טוב שיוכל להעמידו על רגליו, אך לשוא עמלו. כשראה שכל יגיעותיו לריק ולא יוכל לסחור כאן בידים ריקות, שם פעמיו לחזור הביתה. שבור ורצוף שירך את רגליו לעבר חניית העגלות המצפים לנוסעים, וכמעט שעלה אל הכרכרה שמע קול קורא לעברו בשמו. הסב פניו וראה סוחר אמיד רץ לנגדו ומבקש להשיגו.

כשנעצר הלה לידו התעניין במבוקשו כאן, והופתע לשמוע מהסוחר את דבריו שתאמו למאוד את הסיפור ששמע זה עתה מהצדיק מפרוהבישט. כהתם כן הכא מציע לו הסוחר היות שיש לו נכסים רבים ומבקש ממנו לנהלם תחת ידו וישלם לו במיטב. והחל להרגיש את גודל שגב קדושת הצדיק שצפה מראש מאשר יקרה לו, ולאור הספור ששמע ידע מה לענות לו, כאותו יהודי, וכן הוה וכתב וחתם לו הסוחר שלאחר שימלאו ימיו מוריש אותו אליו, ולא יצאו ימים אחדים והסוחר נפטר ועברו אליו כל נכסיו...

קובץ תפארת
ישראל, חלק ל, עמ' 59

{ אז נדברו }

פסח תשפ"ב | גליון מקוצר | לסדר: קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה...

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון במקס
באמצעות שיחת טלפון:

 079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ד)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס
(ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15

חיפה

למענה אנושי: 052-

7683095

תודה מראש!!!

עצה טובה למי שנזכר מידי מאוחר להתחיל להתכונן לליל הסדר...

הספירה לאחור החלה... ובעוד עשרות שעות בודדות מתיישבים אנו מול שולחנו של מקום בליל הסדר... ובינינו... כל אחד מאיתנו בשלב מסוים פתאום נכנס לאיזה דריכות... רגע... צריך להתכונן לליל הסדר... צריך להתכונן לעבודה הקדושה של הלילה הגדול הזה... איך???

ולפעמים זה אפילו קצת משתק!! אני פתאום לא יודע מה לעשות עם עצמי... ואז יש כאלו שמתחילים להסתער על כל מיני הגדות... מתחילים ללמוד פירושים... מנסים להתחבר... להתעורר...

אז ככה: מי שעסוק בעיקר בהכנות איך לערוך ליל הסדר ומה שבעיקר מלחיץ אותו זה שהוא הולך לשבת בראש השלחן והוא צריך לנהל את ליל הסדר... זה נושא בפני עצמו... אבל זה לא הנושא שלי עכשיו... אני מדבר על משהו יותר פשוט... על הכנה פנימית!!! מגיע הלילה הגדול בשנה... ואני לא התכוננתי רוחנית... כמעט ולא פתחתי ספר... סו"ס יש הרבה טרדות... מה עושים כעת ועכשיו?? איך מצליחים לחטוף משהו ולהגיע קצת יותר מוכנים ללילה הגדול?? אז לאחרונה מישהו עורר את תשומת לבי לנקודה שמאוד יכולה לעזור בהכנה פנימית לליל הסדר בפרט וזה גם נכון לשאר חלקי עבודת בכלל... הרי כך:

הנושא של פסח ללא ספק זה אמונה!!! ואם ככה... בסופו של דבר כל העבודה של ליל הסדר חותרת לבהירות באמונה!!! עכשיו: כעת... בשבעים ושתים שעות שלפני ליל הסדר... יש לי שני דרכים איך להתכונן לליל האמונה... דרך אחת: להצליח לחמוק מעבודות לכמה דקות... ולתפוס איזה ספר שמדבר במעלת וקדושת אכילת המצות... ואיך שהעניין של המצות זה אמונה בה... ואז שוב אצליח לגנוב עוד חצי שעה ואז אעיין בעוד כמה ספרים בפנימיות העניין של המסובים... שזה עניין של חירות ואמונה תמימה בישועת ה' וכו' וכו'... זו דרך אחת איך להתכונן לליל הסדר!!! אבל יש דרך יותר פשוטה והרבה הרבה יותר יעילה!!! עזוב... אל תלך רחוק... לא צריך כעת להגיע למצות ולא לפנימיות עניין הד' כוסות... בא תחליט שהיום הזה... כעת ועכשיו אני מתרכז באמונה!!! במה?? עם מה?? איזה ספר לפתוח?? באיזה הקשר?? שום הקשר ושום ספר... כאן ועכשיו!!! מול נתוני השטח כמות שהם... אני לא צריך לספר לך מה זה ערב פסח... כל אחד והעצבים שלי... אם זה בתור לספר... ואם זה בנייר כסף ששכחת לקנות ועכשיו שוב לחזור לחנות העמוסה... אם זה בקילו מצות שכמעט חצי מהם נמצאו שבורות... פה!!! פה אני מתחיל לשנן לעצמי כל הזמן אמונה!! אין עוד מלבדו!!! אני לא כועס... ה' פה!!! אין צורך לדאוג... וגם אין טעם להתעצבן... פה!! בלחץ של הספוג'א... אני משנן לעצמי משפטי אמונה!! שה' כל יכול!! וככה אפילו עשרות פעמים במשך היום הזה... מול כל מיני פיצ'פיקס של ערב פסח... אני כל הזמן משנן לעצמי אמונה ואמונה ואמונה... שים לב: במקום לברוח בדיק עכשיו לכתבי מהר"ל שיבאר לי את עומק עניין האמונה בחג החירות... אני עושה את זה כאן ועכשיו מול הנתונים כמות שהם!!! במקום לשים את האמונה אי שם בפנימיות עניין המצות... אני מבצע את זה הלכה למעשה כאן מול העשר פתיתים... ומול הקרטון המיתולוגי והמבולגן של החמץ... שאני כבר חצי שעה מחפש את האביזרים של הקפה... עד שמצאתי סוכר אני לא מוצא את הכפית... ועד שנמצא הקפה... הקומקום כבר מנוגב בארון של החמץ... ושם!!! שם אני חי אמונה... ותן לחכם ויחכם עוד... ובמקום להתרגז ולהתעצבן... קח את זה כהכנה ממשית לליל הסדר!!!

החלטתי שבמקום להתכונן בעבודת האמונה מול הספרים הקדושים... החלטתי לבצע את ההכנה הזו בפועל מול הנתונים הקדושים והכמובן המאתגרים שה' מזמין לכולנו בערב פסח, כמדומני שמי שיאמץ את ההכנה מהסוג הזה... מגיע לליל הסדר הרבה יותר מוכן!!! כי בינינו... כמה שתצליח להעמיק בפנימיות עניין המצות... בינינו... כמה זמן יהיה לך כבר לשבת על זה... וכמה ישוב הדעת יהיה לך להיכנס לרבדים העמוקים האלו... אבל מול נתוני השטח בעצמם... אוהו... אין לך קורס יותר מזורז מנתוני ערב פסח!!! פשוט להתכונן במגרש עצמו!!!

אם תנסה לחיות אמונה מול הנייר כסף של ערב פסח... כשתגיע לליל הסדר אתה תרגיש שאתה כבר עמוק בתוך הסיפור!!! אני כבר שלושה ימים חי אמונה... ועכשיו... בליל הסדר... הנה... הגיע הזמן לנקז את האמונה הזו למצות ולד' כוסות ולדרך חירות...

ההרגש הזה נפל לי בראש בפיזוט שאנחנו אומרים מידי ערב ראש חודש... קבל הגיון ליבי אשר ערכתי זה כמה ימים בנעימים!!!! יהודי עומד בתפילת יום כיפור קטן והוא אומר: רבש"ע: אני כבר כמה ימים מתפלל לפניך... מה הכוונה?? העניין הוא כך: יש אחד שיש לו משאלות לב... הוא רוצה להתפלל לה... אבל הוא יודע שעוד כמה ימים יהיה לו סליחות של יו"כ קטן... אז הוא שומר את התפילות לאזו!! נרכז את כל התפילות ביו"כ קטן... הוא מקסימום מתחיל ללמוד את הביאור של הסליחות של יו"כ... אבל אז כשמגיע יו"כ קטן שזה בדרך כלל שעת צהרים... הוא מבולבל ולא מרוכז ושכח מה היה אתמול... אז זהו שלא!!! אם יש לך משהו שמעיק עליך... אל תשמור את זה ליו"כ קטן... תדבר כעת ועכשיו עם הרבש"ע... מקסימום תדבר איתו כמה ימים... ואז ביו"כ קטן אנחנו נסכם את התפילה ונאמר לה... קבל הגיון ליבי אשר ערכתי זה כמה ימים בנעימים... על אותו משקל כאן: יכול להיות לך יהודי שבמשך כל הימים שלפני פסח הוא לא פגש אמונה... הוא עסוק כל הזמן באותם שלוש מצות או ד' כוסות שבעוד כמה ימים אנחנו נפגוש שם את האמונה... אני כמובן עסוק באמונה... אבל באמונה שתהיה עוד כמה ימים מול המצות...

בשביל מה?? חסר לך אמונה פה?? חסר לך אתגרי אמונה כאן ועכשיו מול נתוני השטח??

אין לך הכנה לליל הסדר כמו להסתכל מימיה ושמאלה ולהגיד: אין עוד מלבדו... הכל בסדר... בליל הסדר אנחנו נסכם את זה... אבל כעת אנחנו כבר עמוק בתוך הסיפור... בינה זאת...

כמה מילים קצרות על שביעי של פסח...

פעמיים אנחנו רואים שעם ישראל זועקים לה'!!!

בפעם הראשונה זה היה עמוק עמוק במצרים... ויהי בימים הרבים ההם ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויצעקו...

ואילו בפעם השנייה שעם ישראל צעקו לה'... היה זה על שפת הים... וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם ויצעקו בני ישראל אל ה'...

כתוב כאן שיש שתי סוגי צעקות לה'!!!

יש צעקה שמגיע מעומק של הסתרת פנים... חולפים ימים רבים של גלות וכבר כמעט אפסה תקווה ואז מגיעה אנחה... אוי כמה זמן השידוך מתעכב... כמה זמן הישועה מאחרת לבא... ואז מגיעה צעקה מעומק לב לה'...

זה סוג צעקה אחת!!! אבל צריך לדעת שיש צעקה מסוג אחר... שהישועה דווקא כן הגיעה כעת... וה' רוצה שיקרה לך משהו טוב!!! משהו שתמיד רצית שיקרה... צעד משמעותי וחשוב בחיים שייחלת אליו אבל לא היה לך את תעצומות הנפש לעשות אותו... וכעת ה' דפק על השלחן והחליט שזה הולך לקרות עכשיו!!!! ואז ה' מתחיל לדחוף... לדחוף קדימה... והוא דוחף לכיוון מאוד חיובי... אז זה לא סתירה שזה קשה... אל תשכח שתמיד רצית לעשות את הקריעת ים הסוף הזו אבל לא היה לי את האומץ... רעדתי כעלה נידף ונרתעתי לאחור... ואילו הפעם ה' תפס את הפיקוד והוא מעמיד אותי בפני עובדה... זהו!!! קדימה... קופצים למים... ואז מגיעה שוב צעקה אדירה!!!!

אבל נא לא להתבלבל... זה לא כמו הצעקה הקודמת... פעם שעברה שצעקתי זה היה עמוק מתוך ההסתרה... ואילו עכשיו זה לא צעקה של הסתרה... ממש לא... אני כבר רואה את ה' בעיניים... אני יודע שהמשהו המפחיד הזה שאני עומד מולו הוא הכי טוב שיכול להיות... אבל אבאלע אני מפחד... ויצעקו בני ישראל אל ה'...

לצעקה הזו קוראים: "כי באו בנים עד משבר וכח אין ללידה..." אותה אשה לפני עשרה חודשים צעקה לה'... הבה לי ילדים... עד אנא ה' תשכחני נצח... והנה הגיעו בשורות טובות והגיע כעת הרגע הגדול... רגע הלידה... ושוב פעם היא צועקת... שוב פעם יש פה משבר!!! אבל הפעם זה משבר---לידה!!! זה משבר חיובי... משהו טוב הולך לקרות פה... ואנא ה'... אין לי את הכוחות להתקדם עם זה... כי באו בנים עד משבר!! המשבר הפעם הוא חיובי... באו בנים... בא דבר טוב... אבל כח אין ללידה!!!!

זו הצעקה של עם ישראל מול הים... אנא ה'... אנחנו יודעים שקורה פה משהו טוב... אנחנו מבינים טוב מאוד שלא הבאת אותנו עד לכאן כי "אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר..." אנחנו מבינים טוב מאוד עד כמה הטיעון הזה מגוחך... אנחנו יודעים שאתה כעת מוביל אותנו לקראת קריעת ים סוף... אבל ליונתי בחגוי הסלע אין הרבה כוחות נפש... יונתך עד שערי מוות הגיעה...

כלפי מה הדברים אמורים???

צריך לדעת שכשיש משבר והצעקה מסוג של עם ישראל שעומדים על שפת הים... כאן צריך במקביל לקפוץ!!!! לצעוק לה' ולקפוץ אחריו... זה לא כמו הצעקה בתוך מצרים ששם עם ישראל נאנחים וזועקים וזהו... כאן כשעומדים כבר על שפת הים... ואתה מבין שה' הוביל אותך עד לכאן כי ה' דיבר טוב על ישראל... כאן תצעק ותוך כדי תקפוץ... כן... יתכן שהרגע של סגירת שידוך יהיה רגע מאוד מפחיד וקשה... אבל הקושי הזה לא דומה לקושי שהיה עד עכשיו... כי כעת הקושי הוא בעיקר, ה' תן לי עוד קצת כח כדי לקפוץ למים... זה קשה ו-טוב!!! קשה מסוג של משבר לידה... זה קושי של כח אין ללידה... אנא ה'... תן לי עוד טיפה כח לעבור את זה... ומזל טוב...

המקום

נקי

לפסח

פתאום יענני הקטן אומר לאבא... אבא... אני עייף... ותחשוב שכעת כבר שעון קיץ... ובשעה שבע יענני רוצה ללכת לישון... ותכל'ס... איפה בדיוק??? אל תשכח שאנחנו במדבר!!! ולבנתיים את אט שוקעת החמה ונהיה חושך... חושך מדברי... רוחות מדבריות... (מה שנקרא אפיק ים סוף... למי שידוע... כל הזיהום אויר שיש בתקופת האביב באזורנו מגיע מהשקע של אפיק ים סוף...) ועם ישראל מוצאים את עצמם תקועים בלב המדבר בשעת לילה... ומה עכשיו... לאן?? לאן פנינו מועדות? ואז!!! בליל ט"ז בניסן... כאן הגיע רגע האמת!!! רגע המבחן האמיתי... זהו... האירוע כבר נגמר... התזמורת התפרקה... הדרמטיות הסתיימה... כעת הגיע לילה ותכל'ס מה... לאן... מי... ואיפה?

ועם ישראל לא חושבים פעמיים... וכעת כל אחד בונה לעצמו סוכה מאולתרת בלב המדבר!!!! בשלב זה עדיין אין ענני כבוד (יש רק עמוד הענן לנחותם הדרך...) בליל ט"ז לעם ישראל כבר אין אורות!!! מה שכן יש... יש פה ילדים עייפים ובוכים... יש פה עתיד לוט בערפל... ואני אגלה לך סוד: הפסוק המרטיט והמוכר "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה..." הפסוק הזה **לא** נאמר על ט"ו בניסן... לא!!! הפסוק הזה נאמר על ליל ט"ז...

ולמה?? כי ביום ט"ו "בני ישראל יוצאים ביד רמה..." יוצאים כמו בני מלכים... זה עדיין לא נקרא "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה..." מתי התחיל הלכתך אחרי במדבר?? ביום שאחרי!!! ויסעו מרעמסס ויחנו בסוכות בקצה המדבר... כעת... לאחר כל האורות והשירה והשמחה של יציאת מצרים... כעת הגיע הלילה החשוך והמדבר... כעת צריך לבנות סוכה ולתת אימון ברבש"ע ולהישען עליו בעיניים עצומות...

כאן הגיע הרגע של "זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך"!!! הסוכלעל אקליינא שכל יהודי בנה בנאמנות לה' באותו ליל ט"ז ה' ראה בסוכה הזו חופת כלולות... לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה...

זה מה שקרה בליל ט"ז בניסן... וכאן!!! וכאן!!! מה בלילה הזה נולד קרבן העומר!!! למי שלא יודע... מה הפסוק הבא שכתוב בירמיהו מיד אחרי לכתך אחרי במדבר? **"קודש ישראל לה' ראשית תבואתו כל אוכליו יאשמו!"**

אומר רש"י במקום: ישראל הוא ראשית תבואתו של ה', כראשית קציר לפני העומר שאסור באכילה והאוכלו מתחייב כן, כל אוכליו יאשמו...

בפסוק הזה פותח ירמיהו את נבואות הזעם ואת מה שנקרא "דברים הרעים שבירמיהו..." הכותרת שפותחת את הנבואות הכי קשות שבירמיהו... פותחת בקריצה... כן... אני הולך לזנוף בכס ולהעניש אתכם על מעשיכם... אבל יש ברית אחת שלא תופרו!!! אותו ליל ט"ז בניסן... שהסכמתם ללכת אחרי במדבר בארץ לא זרועה... בלי אורות... בלי כיסופים... כשלקחתי מכם בחזרה את כל האתערותא דלעילא שהייתה לכם בט"ו בניסן ושוב

עמוקה ובהתאוששות מליל הסדר בפרט ומכל ערב פסח בכלל... והשאלה היא: למה???

העניין הוא בקצרה כך:

יום הקרבת העומר מבחינה מסוימת זה יום מאוד קשה!!!

מה שקרה באותו יום זה שכידוע ע"פ קבלה... ביום יציאת מצרים עם ישראל קיבלו את כל ההשגות והאורות הכי גדולים בבת אחת... מה שנקרא: דרך דילוג וקפיצה... היו פה יהודים שעד אתמול היו במ"ט שערי טומאה... וה' בבת אחת הזריק להם מ"ט שערי קדושה... והכל בזרנוק אחד!!! עם ישראל בבת אחת המריאו עד השמים... זה מה שקרה ביום ט"ו... אבל!!! אז ביום ט"ז בניסן בבת אחת היתה **נחיתה!!!**

כמו שהמראה היתה פתאומית ככה היתה גם נחיתה פתאומית... נשאתי ותשליכני... ה' בבת אחת לקח מהם בחזרה את כל המ"ט שערי קדושה... אבל לא להיבהל... הם לא לקח מהם את זה לתמיד!!! כעת יש לנו מ"ט יום לעבוד על זה ולהגיע לזה בכוחות עצמנו... עוד חודש וחצי וקצת יותר אנחנו שוב נחזור לאותם השגות... אבל כעת ה' רוצה שנגיע לזה צעד אחר צעד בכוחות עצמנו... כל הסיבה שה' הטעים אותנו בזה בשביל לתת לנו כיוון!!! שנדע לאן לחתור... אחרי שהוא הבריך לנו בכזה אור עצום ביום ט"ז... כעת שוב נכבו הפנסים... כבתה התאורה... וכעת יש לנו תקופה לא ארוכה שעובדים על זה צעד אחר צעד...

אבל תכל'ס... ביום ט"ז עם ישראל מוצאים את עצמם בנחיתה!!! **ונחיתה זה דבר קשה!!!** בפרט למי שבבת אחת טעם את האור הגדול ונפשי יצאה בדברו... ובפתע פתאום דודי שוב חמק עבר...

לכן מוצאי יו"ט ראשון של פסח זה לא היום הכי שמח...

אבל זה כן היום הכי מכונן!!!

כי אם בעוד חודש וחצי אנחנו נהיה למרגלות הר סיני זה לא בזכות ט"ו בניסן... כי ט"ו בניסן זה היה נטו אתערותא דלעילא... מעמד הר סיני נזקף לט"ז בניסן!!! לאותו לילה שאנחנו פתאום מוצאים את עצמנו שוב בקרקע... שוב פוגשים את הנפש הבהמית שאנחנו מכירים אותה כ"כ טוב ממצרים... שוב חוזרים למאכל בהמה ולכל הדחפים היצריים שלנו וכעת!!! כעת ה' רוצה מאיתנו קומץ שעורים... ה' רוצה שאני אעבוד אותו משם!!! שאני אתחיל לעבוד אותו מאפס ומכאן הכל התחיל!!!

אז נכון שאתמול היו אורות עצומים... נכון שאתמול בכיתי בדמעות שלישי בהלל הגדול ונפשי יצאה בדברו... ואילו היום אני כזה מעורבב ומפקה וגם הבטן שלי עדיין באמצע להתרגל למצות... אבל ה' רוצה אותי מפה!!! ופה אנחנו מתחילים את כבת הדרך האמיתית במעלה הר סיני... **תכל'ס: במה זה מגיע לידי ביטוי???**

כבר הוזכר כאן בגיליון... שאמנם בט"ו בניסן עם ישראל יצאו ביד רמה לעיני מצרים... עם ישראל זכו להשגות מאוד גבוהות ביום הזה... ראל תכל'ס... החיים חזקים מהכל... וביום ט"ו בשעות אחה"צ...

כמה מילים על יום ט"ז בניסן...

נמצאים אנו בערב חג הפסח... הפעם החלטתי לנקוט ב"תפסת מרובה לא תפסת", לכתוב כעת על ליל הסדר זה בגדר "תפסת מרובה..." מדובר בלילה גדול מידי בשביל להתחיל לדבר עליו עכשיו... בפרט שמדובר גם בלילה מאוד נרחב ומגוון... כמו שהרב פינקוס היה אומר: שליל הסדר זה סדר בקיאות... יש המון המון פרטים עמוקים בלילה הזה. היות וזו הלידה של כלל ישראל... אז כל הרמ"ח והשס"ה של הקומה הרוחנית של היהודי מתרקמת בלילה הזה... ולכן בלילה הזה יש כ"כ הרבה ערכים...

אבל תפסת מועט תפסת... ולשם שינוי אני רוצה לדבר כעת על **היום אחד שאחרי ליל הסדר!!!** הלא הוא יום ט"ז... יום הקרבת העומר!!!

צריך לדעת שיום הקרבת העומר הוא יום גדול בפני עצמו!!! ויש הרבה מה לדבר עליו... דא עקא שהיות והוא יום חל בדיוק יום אחד אחרי ליל הסדר... אז למי יש זמן לדבר עליו???

אבל היה מישהו אחד שכן היה לו זמן לדבר על הקרבת העומר... תנחש מי? **מרדכי היהודי!!!** כידוע: היום השלישי של ה"צמו עלי" בשושן חל בדיוק בט"ז בניסן ומרדכי מסר בדיוק שיעור כללי בהלכות קמיצת העומר... תנחש למה מרדכי היה היחיד שהיה לו פניות לדבר על קרבן העומר???

אפשר לומר על דרך המליצה: כי... כי באמת באותה שנה לא היה להם ליל הסדר... כי הם צמו... כשבילל הסדר לא שותים ארבע כוסות... ובשנה שאין בה אפיית מצות והילדים לא גבבו אפיקומן... מה הפלא שבכזו שנה יש זמן ופניות ומקום בראש לדבר על הלכות קמיצת העומר,

ולכן מרדכי התעסק עם מנחת העומר... ואפילו המן הצטרף לשיעור כללי והכריז: שהגיע קומץ שעורים דיכדו ודחה 10.000 כיכר כסף שלי...

עד כאן וורט על דרך המליצה!!! אבל האמת היא שזה לא כ"כ וורט...

טמון כאן נקודה עמוקה מאוד...

יום הקרבת העומר הוא יום מאוד גדול!!! ובכל זאת אף אחד לא מדבר עליו! סו"ס אל תשכח שכל המהות של חג השבועות מתבסס על מנחת העומר... סו"ס אל תשכח ש"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה..." זאת אומרת: חג השבועות זה הקומה חמישים בבנין, שהנחת אבן פינה שלו היא הקרבת העומר, ומאז צריך לבנות חמישים יום ואז מגיע חג השבועות... זאת אומרת: עקרונית אם אין לנו קרבן העומר... אין לנו גם מתן תורה... כי זה היסוד של הבנין!!! אם נפל היסוד... נפל הבנין... ותכל'ס... למרות החשיבות הגדולה של קרבן העומר לא ידוע לנו שעושים ממנו עסק... מהיום החמישים של ספירת העומר כולם עושים עסק... אבל מהקרבת העומר עצמו?? שקט תעשיית!

היום הזה חומק וחולף לנו בדרך כלל בשינה

יש לי למאכל בהמה הזה וכשאני קומץ ומקטיר לפניו יתברך את זה... ה' מקבל את זה כאישים וניחוחים והוא מכריז עליך: זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותייך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה...

כן... לעמוד בכאלו ניסיונות זה לכתך אחרי במדבר... יום יבא והניסיונות שלך יהיו הרבה יותר מרוממים וזכים... אבל עכשיו הניסיון הוא מדברי... הניסיון הוא ארץ לא זרועה... סוג הניסיונות הם במחוזות ובמבואות ששם הרבש"ע כביכול לא נמצא... וברגע שאתה ממליך אותו שם בארץ לא זרועה הזו... אז זכרתי לך חסד נעורייך!!! ה' מייקר דווקא את הקומץ שעורים הזה... וכאן מתחיל משהו טוב!!! גם אם יום אחד תזכה להגיע למ"ט שערי קדושה... תדע לך שלמייעשה זה קרה פה!!! בתחתית הסולם... בסולם שמוצב ארצה... בארציות... מול המאכל בהמה שאתה מתמודד איתו יום יום... וה' רוצה אותו גם כאן!!!

ה' רוצה סולם שמוצב ארצה וראשו מגיע השמימי... יום אחד צריך להגיע לשמים- ליום חמישים של עצרת... אבל לא לפני שמתחילים בקרבן העומר... מול ההתמודדות של המינימום שבמינימום... ששם ה' רוצה אותי... במוצב ארצה... ומשם בעז"ש נעלה ונתעלה ונגיע עד השמים...

נלמד לייקר את יום ט"ז בניסן... לא נזכר בספירת העומר באמצע... נתחיל אותה מהיום הראשון!!! נזכור שכבר בט"ז בניסן אנחנו מתחילים לעשות את דרכנו במסילה העולה להר סיני... וגם אם זה עובר בין הייתר דרך "מאכל בהמה" והתמודדות מול חומרות דורנו... זה לא איבוד כיוון... זה לא סטייה מהמסלול... אלא זה חלק בלתי נפרד מהתכנית!!! לדעת שה' רוצה אותי גם ברגעים שאין שום רגש... ואין שום חיות והתלהבות... כן... מי אמר שאתה צריך להתרגש... אולי הפעם תורו של ה' להתלהב... כשעם ישראל בנו סוכה לרבש"ע בט"ז בניסן... עם ישראל לא התלהבו במיוחד... הם הרגישו דיקטים... אבל בשמים התנגן הניגון: כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותייך... דמעות נשפכו כמים... איפה?? בשמים!! ופה... פה כלום!! פה היה מאכל בהמה... מי אמר שתמיד צריך את ההתלהבות שלך?? אולי דווקא כשאתה מרגיש מיושב וחדל אישים ובכל זאת אתה נאמן לה'... אולי דווקא אז אתה סוחט הכי הרבה המיית לב והתעוררות של רחמים בשמים... קח את זה בחשבון... סו"ס עברנו את הגיל הזה של הבחורות... כשהייתי בחור הייתי צריך כל דבר להרגיש... בשביל שהתפילה תתקבל הייתי צריך להרגיש הרגשה חזקה ומרגשת ואז ידעתי שזה עבר את הבר קוד... אבל עברנו את זה... הספקנו ללמוד שאנחנו פה לא הסיפור... יש רבש"ע שמנהל את העולם ואנחנו צריכים שהוא יתרגש... זה נעשה לפעמים דווקא כשאנחנו לא מתרגשים... עכ"פ לפעמים...

פסח כשר ושמח ונזכה כלנו לאכול מן הזבחים ומן הפסחים...

בניסן וראשו מגיע השמימי בחג השבועות... בט"ז בניסן הסולם מוצב **ארצה!!!** בארציות!! בחומרות!! אני מתחיל מאפס... אני מקריב לפני ה' מאכל בהמה... אני מביע נכונות להתחיל להתבטא לפני ה' גם מהרמה הכי בסיסית של המפגש שלי מול הנפש הבהמית... מתוך נאמנות לה' שה' רוצה אותי גם שם!!! ה' רוצה אותי גם ברגעים השפופים והפחות מרוממים שלי בחיים... משם מתחילים... ה' רוצה את הקרשים והדקטים שלי גם ברגעים של ארץ ציה ועייף בלי מים... רק מהקרקע הזו אפשר להתחיל... מי שלא מוכן להתחיל גם משם... מי שרוצה להתחיל מיד מהגובה... ה' לא רוצה את זה... (מי שרוצה להתחיל את הספירה... אבל לא מהעומר... זה שום דבר... ה' רוצה דווקא ספירת העומר!!! לא שום ספירה אחרת... לא משום נקודת פתיחה אחרת...)

זה גם מה שקרה בימי מרדכי ואסתר... באותה תקופה עם ישראל ישנו מן המצוות וכבר לא היה להם זכות להיגאל... נגזרה עליהם כליה...

מרדכי הבין שכעת ד' כוסות לא יעזרו... אין סיבה לאכול מצות... ואין מה לשבת בליל הסדר ולספר ניסים ונפלאות... כעת צריך להיצמד לט"ז בניסן... כעת כשעם ישראל הגיעו למצב של מינימום יהודי!!!

כעת צריך להעצים את הקומץ שעורים... מרדכי יושב עם כלל ישראל ולא מלמד אותם הלכות ד' כוסות של גאולה... הוא לא מדבר איתם על פנימיות עניין המצות... הוא כן מלמד אותם איך לדעת להיות גם מינימום יהודי... איך לעבוד את ה' מתוך קומץ שעורים... מה עושה יהודי ששקוע במ"ט שערי טומאה ובהמיות וההשגות שלו אוחזות במאכל בהמה... איך הוא ממליך את ה' משם ומקריב לו קומץ שעורים...

ושם הגיעה הישועה!!! הישועה הגדולה הגיעה ביום של אותו קומץ שעורים... מיד לאחר השיעור כללי של מרדכי איך קומצים את העומר...

כן... בלילה הוא נדדה שנת מלכו של עולם... ואז הגיע לפניו קול הזעקה והתפילה של כלל ישראל... ואז הקב"ה שאל: מה קול **הגדלים והטלאים** האלו באוזניי? כן... היה פה קול של גדלים!!! קול של יהודי שידוע להמליך את ה' גם מתוך מאכל בהמה... גם כשאין לו מה להציע... הוא מוקף בכל החומרות של דור 2022... והוא מוכן לתת לה' את ההתגברות שלו... לתת לו קומץ שעורים!!! כל אחד מאיתנו והקומץ שעורים שלו... כל אחד והקומץ בהמיות ונהנתנות פסולה שאנחנו יכולים להקריב לה'... והקומץ שעורים הזה מרעיד את כסא הכבוד ועם ישראל זוכים שקודש ישראל לה' ראשית תבואתו... כן... אחת השאלות הכואבות והמציקות... שואל אותי אברך בן עליה... יש לי ניסיונות קשים מול העבירות הכי חמורות... האם כשאני עומד בניסיון זה שווה משהו בעיני ה'... או שזה מינימום שבמינימום... וכי בן אדם שלא נוגח ונוגף ובוטט מגיע לו צל"ש על התנהגות טובה?? כן... השאלה מובנת... אבל התשובה היא ברורה: נכון!!! כשאתה עומד בניסיונות הכי קשים אתה מבחינה מסוימת מקריב לרבש"ע בסך הכל קומץ שעורים!!! אתה נותן לו מאכל בהמה... אבל בשביל זה יש לנו עסק עם הרבש"ע ורק הוא יודע כמה הקומץ שעורים הזה עלה לי בחיים... רק הוא יתברך יודע איזה דחפים

מצאתם את עצמכם בנחיתה... שוב חזרתם לתחושות המוכרות והבהמיות ודחפים יצריים של מאכל בהמה של יהודי ששקוע במ"ט שערי טומאה... ובכל זאת... גם משם הסכמתם לבנות לי סוכה וללכת אחרי!!! את היום הזה לא אשכח לכם לעולם!!!

ט"ז בניסן זה יום שמסמל את **המינימום יהודי!!!**

את היהודי שנמצא באיפוס הגדרות... אין לו אורות... אין לו כיסופים ובכל זאת הוא מוכן ללכת אחרי ה' כמו בהמה אחרי רועה... בלי הרגשים... בהמות הייתי עמך... כשהייתי מוכן לתת את עצמו לה' גם כשהוא מרגיש אטום וחתום כמו בהמה... כאן ה' כורת איתו ברית ומבטיח לו... שגם אם יבא יום שעם ישראל לא יהיו ראויים לגאולה... גם אם מעשיהם יהיו כבהמה ולא יהיה להם שום זכות להיגאל... אני בכל זאת אגאל אתכם!!! כמו שאתם הייתם נאמנים אלי למרות שהרגשתם כמו בהמה שזרוקה במדבר... בלי טיפת שייכות והתבייתות...

זו הסיבה שככה נראה יום קצירת העומר... זה לא יום שיווקי... זה לא יום שקרה בו משהו מאוד מפעים ומרגש... ביום הזה לא ראינו אותות ומופתים... אבל ביום הזה נולד **חג הסוכות!!!** ביום הזה **אנחנו** בנינו לה' את אסוכעלע אקליינע... בנינו לו סוכה קטנה מדיקטים ומסמרים והכרזנו: אבא שבשמים אני איתך... נאמן אליך ולא מהרהר אחרך...

האם היום הזה מצטרף לרשימת הניסים והנפלאות של די דיינו??

לא!!! שום ניסים לא קרו בלילה הזה... אבל חכה חכה... בעוד חצי שנה ה' יצווה אותנו להנציח דווקא את היום הזה... ה' ירצה מאיתנו שבוע ימים לשבת באותה סוכה שבנינו לו בט"ז בניסן שעל היום הזה כתוב: ויסעו מרעמסס ויחנו **בסוכות** בקצה המדבר!!!

יום יבא והסוכות האלו שבנינו בט"ז בניסן... הסוכות האלו ישודרגו... הם כבר לא יהיו סוכות אלא ענני כבוד... יום יבא וה' ישיב אהבה בכפלים... אם אתם מוכנים ללכת אחרי בארץ לא זרועה ולבנות סוכות בלב המדבר בנאמנות אחרי... אז מגיע ה' ועוטף את עם ישראל בענני כבוד... יסובבנהו ויבוננהו יצרנהו כאישון עינו... יפרוש כנפיו יקחהו, ישאנו...

זה יקרה **ביום שאחרי** ט"ז בניסן... זה יקרה במשך החודש הקרוב... אחרי שעם ישראל יפגינו מצידם נאמנות לה'... אז הפידבק יופיע!!!

אבל בט"ז בניסן זה הבמה שלנו!!! זו ההזדמנות של היהודי להקדים את ה' ולבנות לו סוכה... זו ההזדמנות של יהודי לעבוד את ה' גם כשהוא מרגיש כמו קיר... המצב רוח בקרשים והוא מרגיש שהוא ובהמתו אוכלים באיבוס אחד... זה הסוד של יום הקרבת העומר!!!

זו נקודת ההתחלה!!! ספירת העומר זה סולם עם ארבעים ותשע שלבים... הסולם מוצב ארצה בט"ז

שבת טו' ניסן התשע"ח

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ח	יום
18:42	19:34	20:19	יום
18:40	19:31	20:16	ת"א
18:41	19:33	20:18	חיפה
18:41	19:32	20:18	ב"ש

כל הזכויות שמורות

חג פסח

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

בימים ובליילות נטולי שנה של לימוד רצוף ללא הפסקה היה הנער הצעיר מר"ן רבינו **עובדיה יוסף** זצ"ל אפוף **שאיפות ברורות**, שאיפות נעלות ללא גבולות. תמיד ביקש לברר את ההלכה לאמתה, להאיר את עיני חבריו בתורה ולהפיץ את התורה בקרב כל ישראל. חברי ילדותו זוכרים כי במעלליו התנכר הנער וכבר אז שאף לגדול ולהנהיג את ישראל בתורה, להיות ה"ראשון לציון", דמות נערצת באותם ימים של תלמיד חכם מופלג הזוכה ליחס כבוד מופלא. רעיו הצעירים היו מקיפים אותו באהבה ובהערצה, מאזינים לדברי התורה ששפע מפיו ולהלכות שהשמיע, כמרא דאתרא זקן ורגיל. אלו מטרות נעלות ושאיפות ברורות שהציב לו העלם הצעיר, **אשר לא מש מהם** לאורך כל הדרך. מסירות נפש עקבית בעמל התורה, שאיפות הקודש הברורות והטהורות מבעד לכל משברי עולם, עד ישומם למעשה ממש. לעמול בתורה עד קצה גבול היכולת, עד כלות כוחות הנפש, ולברר אמתה של תורה מכל החבורים שניתן להשיג, ומשם להעלות דין אמת לאמתה ולהנחיל לעם דבר אמת.

בזמן שמחת בר המצווה של הרב **כדורי יצחק** זצ"ל, ניגש אליו רבנו **"הבן איש חי"** זי"ע ואמר לו בשמחה: דע לך כי הנני מבטיחך נאמנה אותה גלימה שהנך לובש כעת בהכניסך לעול מצוות **תוכה לנבשה** אף בגיל מאה, וכך כן היה כמפורסם.

לע"נ **רחל (רשל) בת קלרה אלבו**

"בצאת ישראל ממצרים" אפילו כשהיו שרויים במצרים בימי עניים ומרודם. לא פרצו ישראל את גדר הקדושה, שהיו גדורים מעריות.

להתחלק משמנו: לאפשר לי מקום במרחב שלך.

אמר רבי **ישראל טויטו** הי"ו כי מארי **חיים שלום** זצ"ל היה מספר את אשר שמע מאחד התושבים: בהיותי נער צעיר הסיתוני פעם אחת חברים רעים לדבר עברה, ונסענו בשבת לים רח"ל. כשחזרנו רציתי להתפלל אצל המארי, **יסייתי בטובע את המצח** שלא ידעו על מעשי, והנה פתחתי את הדלת, ראה אותי המארי ואמר: "מכסה פשעיו לא יצליח" אותו בחור תושב השכונה נבהל, **וחזר בתשובה** והיום הוא מתנהג כחרדי לכל דבר.

בעודו נער, הגיע הגאון רבינו **רפאל ברוך טולדנו** זצוק"ל לסעודת מצוה ונמנע מלאכול, ידידיו לחצו עליו מאוד שיגלה להם מדוע אינו אוכל, עד שנאלץ לספר להם שהוא שרוי בתענית. שאלו אותו לפשר התענית, ואמר להם: "הייתי בבית הדין ושמעתי כיצד **מתוכח אדם אחד** עם אבי, הוכחתי את האיש וגערתיו בו, אבל אבא מזה בעדי והצטער על שהעלבת את האיש. עתה אני צם כדי לכפר על שגרמתי לאבא צער.

מצווה בחזרת - חסה - דחס רחמנא עלן. "מרור" בגימטריא "מוות", ואילו "חס" בגימטריא חיים - חס הקב"ה ברחמי הרבים עלינו והפך את ה"מרור" ל"חס".

נשאינו יכולים לקבל זאת - אנו שופטים זאת.

"אלהי מסכה את חג המצות תשמור" מה עניין וסמיכות ביניהם?
אלא יש המחמירים חומרות שונות בחג הפסח, ועל ידי זה **באים לכנס** על בני ביתם ומכיוון שכל הכועס כאילו עובד עבודה זרה לכן נכתבו שני הפסוקים הללו יחד ללמדנו, **שישמור** האדם את עצמו **מלכנס**.

עני אחד הסב עם משפחתו אל שולחן ה"סדר" והיו מספרים ביציאת מצרים.
שאל אחד מן המסובים: "מה טעם אנו עושים זכר **לטיט ולמורד** של בני ישראל במצרים, ואין אנו עושים זכר **לרכוש גדול** שהוציאו בני ישראל ממצרים?"
השיב לו עורך ה"סדר": "לפי שהטיט והמרור **עדיין מצויים** בשפע, ואילו הרכוש הגדול כבר **לא נותר ממנו כלום**..."

בעיר צפת סיפרו נפלאות מקדושת תורתו. העידו אנשים יראי ה', שהיו קמים בחצות הלילה לעסוק בסודות התורה בחברת אנשים הגרים בסמיכות מקום לרבי **שלמה אליעזר** זצ"ל, כי היו רואים, לתדהמתם, והנה עומד אש שוכן על ביתו, **וקול לימוד תורתו נשמע למרחקים**. כן מסופר, כי פעם הגיע אליו אדם מסוים לשאול בדבר חלום שחלם. טרם פתח פיו לדבר, והנה רבי שלמה אליעזר מקדימו ואומר לו: "הנה בעל החלומות הלזה בא, אבל אל תירא ואל תחת!" ופתר לו את החלום לטובה. ויצא האיש אחוז השתוממות מרות הקודש שהופיע בבית מדרשו.

נקודה פשוטה
מסופר על הרמב"ם שבזמן שהיה רופא בחצר המלך, אחד משריו של המלך **קינא בו מאוד** ורצה שהמלך יפטר אותו מתפקידו ולכן הוא הציע למלך שיביא רופא יותר טוב לחצר המלך. המלך הסכים. הלך השר והביא רופא שנחשב הכי טוב אצל הגויים ורופא זה התגאה מול הרמב"ם שהוא יותר גדול ממנו ברפואה. הרופא ביקש שהוא והרמב"ם יתחרו ע"י **שכל אחד יכין לשני רעל** ומי שיצליח להינצל מהרעל הוא הרופא הכי טוב. הרמב"ם התנגד כיוון שלא רצה להרוג אדם על ידו, אך הרופא השני לא פחד כיוון שהיה בטוח שינצל. הלך הרמב"ם והביא מרפא טוב שהכין לרעל והגיע לארמון. הוחלט שהרמב"ם ישתה הראשון את הרעל, לאחר ששתה הרמב"ם את הרעל כולו נהיה שחור ונשכב על הרצפה כמת תלמידיו לקחו את המרפא והכניסוהו לתוך פיו של הרמב"ם בבהלה ולאחר כמה דקות הוא קם על רגליו בריא, כולם הופתעו מהמחזה. הרופא השני החוויר מרב פחד שכעת הוא יצטרך לשתות את הרעל. הוציא הרמב"ם כוס וערבב דבר מה בתוכה והוסיף ואמר שהוא נתן לאדם שנידון למוות בבית האסורים רק להריח את הרעל והוא ישר מת. לאחר מכן הרמב"ם לקח כפית מהרעל ונתן לרופא אשר לאחר כמה דקות מת, לאחר מיכן וביקש מהמלך לשתות זאת, המלך והשרים נבהלו וכי הרמב"ם רוצה להרעיל את המלך.
אך למרבה הפלא כדברי הרמב"ם משקה זה הוא היה משקה צמחים ולא רעל...
ברגע שאדם חושש ממהו. **עלול דמינו** בלבד להרוג אותו. אם אדם בטוח שנשימת המשקה ממיתה- הוא עלול למוט רק מן הדמיון! אותו רופא לא יודע שהדמיון בלבד יכול להרוג אדם. הרופא כיכ פחד מהרעל עד שיכול היה למוט **רק מהמחשבה** שזהו רעל. ובנצטם אלנו מי סוכר.
כמו אותו אסיר שמת כיון שחשב שזהו רעל! **מה רבה כוחה של המחשבה**. (העורך)

יום מן הימים נאלץ הגאון רבי **דוד יונגריץ** זצ"ל לצאת מן תארץ עם זוגתו, כדי לדרוש ברוקאיים בוינה. כאשר הוא בא לקבל ברכת פתח קאביו, פנה אליו נאמר: "בני יקירי, ברצוני לבקש ממך שתי בקשות. הראשונה, היות שהגך נוסע לוינה, בה גרים רבים מעשירי-ארץ התומכים רבות בכלכלתו, אגא ממך אל תצטנע בקרן זנית, אלא הפג את ידיעותך וגדולתך בתורה לפניהם. יהיה כפך משום הפרת טובה לפעלם הרב למען בכללנו, הם יראו ויבחינו בשבח 'פרותיה' של ארץ ישראל. כך יהושו כי כספם אינו הולך לריק, אלא ב"ה מצמיח גדולי פאר, חקמי תורה, נקני העדע שבירושלים. בקשה שניה המופנית אלך היא, שהיות שהגך נוסע לארץ נרה ומגנכת, בה אין הבריות מכירות את הנקלותך, רצוני יהיה לו היות מותר בתקופה זו על הנקתך לנדר עם רעך **בתארי כבוד מפליגים**. הנקתה זו תהיה מותרת ומשנה בעיניך, ואולי אף ישימך ללעג ונקלם".

רבי דוד השיב לאביו בענות חן: "את בקשתך הראשונה אמלא לשביעות רצונך. אך את הבקשה השנייה לא אוכל למלא, שכן אינני בעלים על כך. **אין זה כבודה אלא כבוד השכינה** הקדושה השרויה עם רעיתי, ולכן, לא אוכל לנתר על כך!"

יש מאתנו חוששים להתחלק באהבתם, כאילו זה בא בכמויות מוגבלות

באתד הימים, בשעה שהרבי **מרדכי בירדמן** זצ"ל ערך את שולחנו הטהור בבית מדרשו בירושלים, שיחקו כמה מילדי החסידים בחוץ, תוך כדי משחק ירד לפתע אחד הילדים **אל הכביש**, למרבה האסון רכב שחלף שם בדיוק פגע בו והדפו בחזקה על הכביש, מהומה פרצה במקום והילד הובהל במהירות אל בית החולים, כמה מבין החסידים המבוהלים ניגשו אל הרבי וסיפרו לו בדאגה על **מצבו הקשה** של הילד שנפגע זה עתה בתאונה, אולם הרבי ממחר לבטל את דבריהם במחי יד באומרו: "אין לכם מה לחשוש, **מכאן לא יוצא שום דבר רע!**"... והתברר כי יש לילד רק כמה מכות יבשות.

כשהתחיל הגר"ש כהנמן לבנות את אימפריית קרית פונובוי' המעטירה, לא היסס הוא **ללוות סוכמי כסף** אדירים לשם כך. מקורביו ואוהביו שחששו מאד שמא יכרע הוא חלילה תחת נטל החובות שנוטל הוא על עצמו, ניסו הם להניא מכת באומרים: "אינך חושש מההתחייבויות הגדולות שהגך נוטל על עצמך?"

אילמלא היו בידי עכשיו חמישים אלף דולר או אף חצי מכת, בוודאי שהיה אסור לי לתכנן ולהתחייב להקמת בניינים בסכומים כל כך גדולים, אך עתה שאי ביד אף לא פרוטה אחת, **הנני סומך ובוטח בקדוש ברוך** הוא ומצפה אך ורק לעזרתו, אז מדוע שלא אתחייב בסכומים גדולים?

וכי הוא יכול לעזור רק בסכומים קטנים?"

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

איתא בזה"ק (בא דף מ ע"ב) כל אדם המספר ביציאת מצרים ובאותו סיפור שמח בשמחה, עתיד הוא לשמוח עם השכינה בעולם הבא. באותה שעה מכנס הקב"ה את כל הפמליא שלו, ואומר להם: לכו ותשמעו את סיפור השבח שלי שמספרים הבנים שלי ושמחים בגאולתי.

ונאמר (שמות י, ב) ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים, וביארו המפרשים שדקדקה התורה לומר "באזני בנך" להורות שיש לספר לילדים לפי אוזנם השומעת, כמידת הבנתם ושכלם.

דוג זקנים ישבו ושתו להנאתם. לפתע האישה אמרה: "אתה יודע, אני לא יודעת מה הייתי עושה בלעדיך, אתה היחיד שמביא אור לחיי!" בעלה המופתע, שלא האמין למשמע אזניו, שאל: "זו את מדברת, או היי?"

אשתו פנתה אליו עצבנית וענתה: "וודאי שזו אני מדברת! **אל היי...!**"

ברוך שנתן תורה... כנגד ארבעה בני"ם הסמיכות של שני פסוקי ההגדה האלה מורה על כח התורה. על ידי התורה יש תיקון לכל סוגי האדם והבנים שבישראל.

ה' יתברך הכה את מצרים בעשר מכות והשתמש לשם כך בכל סוגי שמשיו ומשרתיו עושה רצונו- במים, באש, ברוח בחיות ובבהמות. ונשאלת השאלה מדוע היה צורך להפליא להגדיל ולהעצים כל כך את מכות מצרים, והלא יכול היה ה' יתברך להכניע את מצרים במכה אחת, אם היה משאיר את מכת דם בכל גבול מצרים במשך חודש ימים, ודאי שהמצרים לא היו מסוגלים לסבול זאת והיו מסכימים לשלח את בני ישראל.

אלא, ישנם בני אדם סוגים מסוגים שונים, יש שמתפעלים כשרואים דבר מסוים ויש שלא מתפעלים מכך כלל ועיקר, וכדי לחזק, לחסן ולהשריש את אמונת ה' בליבם של ישראל היה צורך להכות את המצריים בעשר מכות שונות ולהראות שלבורא יתברך יש שליטה מוחלטת בטבע, ומלכותו בכל משלה (תהילים קג, יט).

"הטבע" בגימטריא אלקים, ללמדך שהטבע בידו יתברך כחמר ביד היוצר (מושאל מירמיה יח, ו) והוא בורא ומנהיג לכל הבוראים, והוא לבדו עושה ועושה ויעשה לכל המעשים (מתוך "ג עיקרי האמונה). ה' יתברך הנחית עשרה סוגים של מכות במצרים והשתמש לשם כך בכל משרתיו ושמשיו עושה רצונו, כדי שלא ישאר שום פתח לאדם לחשוב שאולי חלילה וחס יש עוד כוחות אחרים בעולם שפועלים, לא, בלתי לה לבדו (שמות כב, יט), בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ (שם ט, יד).

בכל מכה ומכה עוד קבוצה ועוד קבוצה בעם ישראל חיזקו את אמונתם ובטחונם בבורא יתברך והכשירו את עינם בכך ליציאתם ממצרים והפיכתם לעם סגולה מכל העמים (מושאל מדברים יד, ב).

כל העלונים: hamaor.net
המאור שבתורה - ואבות ובנים

חלק מהנוכחים קיבל את פניו בזלזול ופגע בכבודו, בגלל צעד שעשה, שלא נראה להם. סיפרתי על כך למשגיח **אידי חדש** זצ"ל, והוא שמע בדברי נימה אוהדת לגבי קבלת הפנים הזו. הוא נכנס עמי למטבח, מזג כוס תה, ולפתע **רקע בגולו** על גבי הרצפה וקרא בתקיפות: - הם בעלי גאווה!

הם חושבים, שרק השיטה שלהם היא הנכונה, וכל שיטה אחרת פסולה! לכן הם מרשים לעצמם לפגוע באחרים!...

לאחר דקות מספר, הוסיף: - יצאתי מכליי, כי רציתי, **שאתה תשמע** את זה כך...

סיפר אחד הרבנים שמפליא היה לראות שאף שעברו שנים רבות מאז שנפגש עם ראש הישיבה הגר"פ **שיינברג** זצ"ל וגם למד אצלו רק כמה חודשים במסגרת הכולל מלבד כחצי שנה בימי לימודיו בבחרותו בישיבת "חברון" בעיה"ק, שהיה מגיע לסדר שלישי בישיבה ללמוד עם אחד מידידיו חברותא, למרות כל זאת, גם בדיקותו של ראש הישיבה, מיד כשראה אותו זכר את שמו **ופנה אליו בחביבות** להתעניין בשלומו.

רשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

איש עסקים התקשר לאמו הזקנה. אמו ענתה לו ואמרה: "מה אתה בכלל טורח להתקשר? מקסימום אקבל התקף לב ואמות - לא נורא". האישה הרגישה רע עם עצמו, והתנצל: "אני באמת מצטער שלא התקשרתי..." אמו ענתה: "זה בסדר גם שאתה אף פעם לא מבקר, אם אקרוס פשוט אוהל לטלפון ואחייג לאמבולנס". האישה: "אמא, פשוט הייתי עסוק מאוד, אני מצטער! אך אני בא לבקר השבוע, עם ריקי והילדים!" אמא: "אך לאישתך לא קוראים תמר?" האישה: "רגע, הגעתי למשפחת אברמוביץ?" האמא: "לא, הגעת למשפחת אלטרוביץ!". האישה: "סליחה, טעות!" האמא: "**זה אומר שאתה לא מתכוון להגיע!**"

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

כאשר משתמשים בסבל על מנת למנוע סבל, יוצרים עוד סבל...

"כאילו הוא יצא ממצרים... והגדת לבנך" יגיד אדם לבנו את ההגדה ויספר לו ניסי יציאת מצרים **בדבקות ובהתלהבות** כאלה, כשהיה נראה מתוך סיפורו שבו עצמו אירעו כל הנפלאות האלה, וכאילו הוא ממש יצא ממצרים.

ספר תקנה: הרבנית **אלישיב** ע"ה היתה קמה כל לילה יחד עם בעלה, בקשה שלוש לפנות בקר, ברן יחד כופכי שחר, ומכינה לו את כוס הקפה המקביל. היא היתה עושה זאת בקרימוס הנישון ופשוטה מאד. לא פעם שאלו אותה בני הבית מדוע אינה קונה "תקמוס", שבו אפשר לאחסן את המים ולשמר את חמם. דבר שיתסוך לה את הקימה בשעת שבקר מקדמת כל כך. "הלא כך תוכלי להקיני לאבא את המים בתקמוס על השלשון טרם עלותך על יצועך, ולהמשיך לישון עד הבקר", אמרו.

"לא אנתר על **מלאכת קדש** זו", השיבה תמותי לבנותיה. "הלא כל חיותי באה לי מעבודה זו של שמוש תלמיד חכם גדול כמו אבא. **זה מחיה אותי** ומעניק לי קדושה ונשפע של ענן רוחני, פמותו לא אוכל להשיג אם אכין את המים בתקמוס כפי שהצעתן לי, בנותי..." זו גם היתה הסבה לכך שהרבנית לא היתה מוכנה למסור את המלאכה הזו לאף אחד אחר. עד זקנה ושיבה המשיכה לשרת את בעלה הגדול בצורה זו, ויחד עמו היתה קמה באשמרת הבקר, ומכינה לו את כוס הקפה.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוהנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, עדיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, נגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אוריית, יחזקאל בן אסתר בונים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אוהדינה בת נוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי **מיו הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

סעון קי"י!

הדלקת נרות: 18:55
יציאת השבת: 19:47
רבינו תם: 20:37

ע"פ אופק תל אביב
כא' - כב' בניסן התשפ"ב

טוב לחסות בה'

785

גרביים כנגד פיגועים

שביעי של פסח. אחרי מות התשפ"ב

מאז בריאת העולם, מנהיג הקב"ה את מצב העולם לפי מאזן הזכויות והעוונות. "עשה אדם מצוה אחת - אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות. עבר עבירה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה", אומרים רבותינו ז"ל (קידושין מ"ב). מצוות ומעשים טובים מביאים ברכה ושמירה לעולם, בעוד עבירות ומעשים רעים מביאים ח"ו צרות וייסורים לעולם. הזוהר הקדוש (מקץ ר"א) מספר מעשה מדהים: "רבי אבא ישב על פתח שער העיר לוד. לפתע, רואה הוא אדם אחד מגיע, מתיישב על שיפוע ההר, תחת גל אבנים ונרדם. בעוד האיש נם את שנתו, מבחין רבי אבא בנחש המתקרב אל היהודי כדי להכישו ולפגוע בו. ואז, באותו רגע מתרחש דבר פלא. חתיכת עץ גדולה שהיתה מעל האיש, נפלה על ראשו של הנחש והרגה אותו במקום. כשהתעורר האיש משנתו, ראה את הנחש המת. הוא התפלא ולא הבין מה מעשיו של הנחש פה, אך קם ממקומו והמשיך בדרכו. רגע לפני שהוא הספיק להתרחק מהמקום, נפל כל גל האבנים שישן תחתיו אל תוך תחתית ההר, ובכך ניצל האיש בפעם השנייה באורח וודאי. רבי אבא שחזה בכל המחזה מהצד התפעל והשתומם. יודאי שאותו יהודי עשה מעשה טוב ומיוחד שהציל את חייו, שהרי 'תשובה ותפילה וצדקה - מעבירין את רוע הגזירה'. פנה רבי אבא אל אותו האיש בהתפעלות ושאל אותו: 'יהודי יקר, אמור נא לי בבקשה - אילו מצוות ומעשים טובים עשית לאחרונה שבזכותם עשה לך ה' שני נסים, אחד אחר השני והציל את חיך ממוות בטוח?'. הביט האיש ברבי אבא והשיב: 'משתדל אני מאד להעביר על מידותיי ולוותר, ולפני זמן קצר ויתרתי ויתור גדול'. התפעל רבי אבא ואמר: 'איך נסים מעל הטבע שבאים לעולם, אם לא בגלל מעשים טובים ומיוחדים שעושה האדם השומרים עליו מן הפורענות והצרה?'. 'במידה שאדם מודד - בה מודדים לו', מסרת נפש לכבוד ה', זבחת את התאוות והפיתויים שלך, למרות כל הקושי - אל דאגה, ה' ישלם לך בניסים מעל הטבע.

בפיגוע הקשה והנורא שאירע בעיר התורה - בני ברק לפני כחודש, נראית תמונה של עגלת התינוק אשר ניצלה מהתופת, כשלצידה ישנן זוג נעלי בית בצבע ורוד. עגלת התינוק שייכת לתינוק אשר ניצל בנס גמור מציפורניו של המחבל ימ"ש, בעוד אביו - הרב אבישי יחזקאל הי"ד, אשר ניסה לגונן על בנו, עלה בסערה השמימה למקום גבוה השמור רק ליהודים צדיקים שנפטרו על קידוש ה', עקב היותם יהודים. אך כיצד הגיעו נעלי בית ורודות אל מקום התופת? ומה הסיפור שלהן?...

סיפור מרטיט ומצמרר סופר ב'קו הצניעות' על ידי בעלת הנעלי בית, בכבודה ובעצמה: "שלום, שמי שרה ואני מתגוררת באיזור 'פרדס כץ' שבעיר בני ברק. היה זה בערב של יום שלישי באיזור השעה 20:15. שמעתי רעשי פיצוצים והחלטתי לרדת לרחוב, על מנת להבחין מקרוב בנעשה. יצאתי מביתי והתחלתי לרדת במדרגות. אחר כמה מדרגות שירדתי, הרגשתי לא טוב עם עצמי. מדוע?... יצאתי מהבית בלא גרביים צנועות לרגליי. ואז, החלה להתחולל מלחמה פנימית בתוך תוכי שארכה שניות ספורות... האם לרדת לכמה שניות בלי הגרביים או לחזור חזרה ולגרוב אותן?...

- ההמשך המרתק בעמוד 3 -

לרפואה. פרנסה. והצלחה: מ"א מיכאל וציפורת אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. ניסים חיים רפאל בן לטיפה. שרה חיה רפאלה בת רחל. רחל בת מרים ובעלה וכל יוצאי חלציהם. ישעיהו בן מרים. גאולה בת דבורה. לירז בת יפה. אייל רפאל בן שרית שרה. דביר בן רויטל.

זיווג הגון: דניאל ולירז בני אורנה, ניר בן ציפורת.

לידה קלה: רעות בת רויטל.

זש"ב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה. סתיו בת ורדה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יה. גבריאל בן סמינה. שלום בן מנחם שמריהו. יוסף בן גליה. פרחת בת טובה. יעקב בן ויקטוריה. שרון שירון ספיר ספאחי בת לאה. עליזה בת מזל טוב מלכא. משה לוי בן מריקה מרים. רוני אהרון בן מזל כהן. פנתס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרה בת קמר. גלילי הכהן בן כוכבה.

לע"נ יאיר כהן בן מיכאל ושרה ת.נ.צ.ב.ה

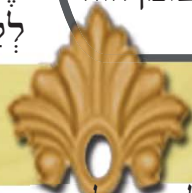
לעילוי נשמת האשה היקרה אסתר כפיר בת מזל ת.נ.צ.ב.ה

הקבלת פני רבו ברגל
(1) קניית בגדים - מעקר הדין אפשר לקנות בגדים חדשים בימי העמר, וכן מתר להפגס לדירה חדשה. ויעשו גם חנפת הבית, שאין זו שמחה בשמחת נשואין שנהגו להחמיר בה, רק שישירו בפה בלא פלי נגינה, ויאמרו דברי תורה.
(2) שהחינו - מתר לברך שהחינו על פרי חדש בכל ימי העמר. אבל בגד חדש, שהשמחה בו גדולה יותר, טוב שלא לחדש מראש חדש איר. ובשיש צריך יחדשו בשבת. ולשמחת מצוה כבירת מילה וכדומה, מתר לחדש ללא שום חשש.
(3) תספרת - נהגו שלא להסתפר עד יום לד' לעמר בבקר, ולבני אשכנז עד ל"ג לעמר. ויש להזהר גם בגלות הזקן. ומי שקשה לו להמתין כ"ב בגלות הזקן, רשאי לגלח בר"ח איר. ובמקום צריך גדול, יש להקל להתגלח כל ערב שבת

סגולות לשביעי של פסח
(1) העטרת צבי הקדוש כתב: "כי כל הצטרכות ישועה בכלל ובפרט אפשר לפעול בלילה הזאת של שביעי של פסח בעת קריעת ים סוף".
(2) כתב האדמו"ר הקדוש רבי פנחס מקארי וצ"ל בצוואה לבניו: 'הקפידו ביותר על הטבילה במקוה טהרה קדם
שביעי של פסח
שביעי של פסח (בערב החג), כי הוא יום גדול ונורא ביותר.
(3) כתב הצדיק רבי מנחם מנדל מרימינוב (מנחם ציון בא): "בשביעי של פסח ממלא הקב"ה כל משאלות האדם לטובה ולברכה".
(4) האדמו"ר ה'בית אברהם' הורה לחסידיו הרוצים ישועה בזיווג, בפנסה ובבריאות לסיים את כל ספר התהילים ביום שביעי של פסח, שהיא סגולה גדולה להרבה ישועות בו נבקע הים לעם ישראל וניסים יורדים לעולם בזמן הזה כמו בימים ההם!

הלכות ומנהגי ספירת העומר
המנהג הנכון שהשליח צבור או רב הקהל מברך וסופר את העמר תחלה, ואחר כך הצבור מברך וסופר. ועדיף לעשות כן, כדי שלא יטעה מי מהקהל בספירתו.
* צבור שסיים תפלת ערבית בבין השמשות, ויודע החזן שאם לא יספר עכשו, ישכחו חלק מהצבור לספר, מצוה עליו לספר עתה ולא ימתין לצאת הכוכבים.
* מעקר הדין סופר מהשקיעה, אך לכתחלה נכון להחמיר ולספור מצאת הכוכבים. ואם לא ספר במשך הלילה, יספר ביום ללא ברכה.
* מנהג יפה שבימי הספירה בין מנחה לערבית קוראים בפרקי אבות ושומעים מהחכם מוסר עד צאה"כ.
* לא יאמר: 'הנני בא לקיים מצות עשה של ספירת העמר', אלא: 'הנני בא לקיים מצות ספירת העמר'.

שביעי של פסח

האבק שבחיינו

כולנו מנסים לפני פסח לנקות כל פירור חמץ וכל חתיכת אבק, מעל הארונות ובתוך הבגדים. כל מקום צובר אבק, כל מקום מתלכלך ואם לא מנקים אותם - הדבר הולך ונעשה זול ופחות מוערך. אך לא רק הרהיטים בבית צוברים אבק, גם הנפש שלנו צוברת אבק. אנחנו לא שמים לב. האבק מצטבר במקומות בנפש או בפעולות יומיות שלא מיטיבות איתנו, כמו: דיבור לא מכבד לילדים או חוסר חשק בעבודה, והמשותף להם שזה ממשך שוב ושוב, ואינו מיטיב איתנו. ומצד שני, אנחנו לא חושבים או בוחרים אם להתנהג כך או לא, אלא יש תחושה פנימית של ברירת מחדל, כמו מחשבה נעולה ואין דרך אחרת. ייאוש מדברים בחיים או מאנשים בחיינו. אם לא נעצור לנקות את הנפש, האבק ימשיך למלא את חיינו. ואבק? מטבעו מטשטש לנו את החדות, מקשה על הנשימה עד שנמאס. קשה לנשום. הקסם מתחיל במקום שבו מופיעה התעוררות. זה כמו לשפוך דלי מים על הרצפה ולראות ברק חדש מול העיניים. זה לא הפעם הראשונה שאנחנו רואים מרצפות נקיות, אבל אחרי אבק ולכלוך, זה מתחדש. זה קסם. אותו דבר בחיינו - הכל יכול להיפך ברגע אחד לשמחה וטובה. פתאום לא יצער אותנו כלום, ולא יכאיב לנו יותר.

א. אוחיון - מטפלת באומנויות M.A.
מומחית לחיזוק הביטחון העצמי ומייסדת בית הספר לאימון טיפולי בשילוב אומנויות

לא צריך לחכות לקוסם, זה לא מסובך או דורש מאמצים עילאיים, זה פשוט עניין של רצון הלב, של התעוררות. זה לבחור לנקות את הדברים שהעלו אבק בחיינו והתייאשנו. זה לבדוק ולשאול את עצמי מה מפריע לי כל כך עם הילדים שלי, שגורם לי לדבר אליהם בצורה לא מכובדת? מה מפריע לי בבית שלי ובמשפחה שלי שכל כך מעיק עליי?... ואז להמתין לתשובה מתחדשת בתוכי, משהו שלא שמעתי אתמול. זה נקרא להתחדש. לפתוח דף חדש ולהשתנות.
אחד מרגעי הקסם בחיים המקצועיים שלי זה לפגוש קבוצה חדשה במסע הריפוי. לפגוש אנשים עם ניצוץ בעיניים והחלטה חזקה שהן לא ממשיכים להיות כמו שהיו עד כה, הם רוצים להתחדש, הם מחזיקים בתקוה, הם חולמים להתקרב לגרסה השלמה והטובה יותר של עצמם. אז אני מזמינה אתכם עכשיו להכין לכם כוס קפה חם, ולשאול את עצמכם 3 שאלות שיעזרו לכם להתעורר עם ההתחדשות שלכם: 1. באיזה תחום הייתם רוצים לעבור עם לבך ניקיון פנימי, ולהסיר אבק מיותר?
2. איזו שאלה חדשה אתם יכולים לשאול את עצמכם, כדי לנקות את האזור המאובק? 3. מה אתם יכולים לעשות בחיי המעשה כדי להתחדש?
המתינו לתשובות עד שיגיעו. כשתבינו את התשובה, קיבלתם את הדרך להתחדשות ולהוצאת האבק מהחיים שלכם!

ההצלה מהמחבל בבני ברק

מרתק קו הישועות

– המשך מעמוד 1 –

החלה להתחולל מלחמה פנימית בתוך תוכי שארכה שניות ספורות – יהי אני רוצה לרדת רק לרגע לראות על מה הרעש, ומיד אחזור לבית – אז מדוע עכשיו לטרור וללבוש גרביים!...
אך מצד שני, הרי כל רגע ברחובה של עיר ללא גרביים הוא מעשה שאינו צנוע ואינו ראוי לאשה צנועה וחסודה, הגם שזה לכמה רגעים!?!
היצר הרע ניסה ללחוץ עליי, אך אני הרגשתי שלא בנוח, הסתובבתי וחזרתי לביתי לגרוב גרביים שכיסו את הרגליים על פי ההלכה.
סיימתי לגרוב את הגרביים, לקחתי את נעלי הבית שלי וירדתי לרחוב. תוך כדי שאני יורדת במדרגות אני ממשיכה לשמוע קולות נפץ.
שכנה נוספת שיצאה מחוץ לדלת ביתה הביטה בי, ואני חייכתי ואמרתי לה: "טוב, כנראה כי פורים בכל זאת עדיין ממשיך. אני יורדת רק לראות מאיפה זה בא", והמשכתי לרדת במדרגות.
יצאתי אל הרחוב, והנה אני מבינה כי לא מדובר פה במשהו שגרתי.
אלו לא היו כלל נפצים. מול עיניי אני רואה עגלת תינוק, עם תינוק בוכה בתוכה, כשלצידו שוכב פצוע אביו הצדיק.
הזדעזעתי לרגע. ואז, באותו רגע, מגיע המחבל ונעמד מולי במרחק של מטרים ספורים עם נשק בידו.
אני, שעדיין לא הצלחתי להבין ולעכל שמדובר בפגיעה ומחבלים, הייתי בטוחה שהאדם עם הנשק העומד מולי, הינו חייל או שוטר סמוי שבא לעשות את עבודתו.
המחבל עמד מולי, ואני קוראת לעברו: "הלו, מה קרה פה?".
ואז, אירע הרגע הקריטי ביותר בחיי. מאשה שרק לפני כמה רגעים הסתובבה במטבח ביתה ברועה

ובשלווה, לפתע אני מוצאת את עצמי מול טרוריסט המכוון לעברי את הנשק ומתכוון להשים קץ לחיי, ולהרוס את חיי בעלי והילדים הרכים שלי.
ברגע שהוא כיוון לעברי את הנשק להרוג אותי, הבנתי שהוא המחבל.
בחסד ה', בהחלטה של שבריר שניה, לקחתי את נעלי הבית שלי הורודות וזרקתי אותם על המחבל.
המחבל נרתע לשניה, ואני ברחתי כל עוד נפשי בי אל הבניין הצמוד שהיה לידי.
הרגשתי נס משמיים שהוא לא סיים את חיי באותו רגע, וכיצד הוא נרתע מנעלי- הבית שלי.

התחלתי לרוץ בתוך הבניין הסמוך ועליתי במרתון ובבהלה נוראית אל הקומה האחרונה, בכדי לברוח כמה שאפשר מהמחבל הנורא.
בינתיים, הטרוריסט החל לדלוק אחריי עם הנשק. טסתי לקומה האחרונה, והתפללתי שהדלת של אחד הבתים תהיה פתוחה.
מתנשפת ונחרדת, לחצתי על אחת הידיות, וב"ה... בניסים גלויים הדלת היתה פתוחה. פרצתי פנימה כרוח סערה, נעלתי את הדלת אחריי, והסברתי לבעלת הבית ובני ביתה ההמומים כי מדובר בפגיעה וכי הטרוריסט רודף אחריי ועולה כעת בבניין. הטרוריסט עלה לקמה הראשונה, לחץ על ידיות הדלתות, אך בנס גלוי...
כולם היו סגורות. הוא עלה לקומה השניה וניסה גם שם לפתוח את הדלתות, אך שוב בניסי ניסים כל הדלתות היו סגורות. בצר לו, עזב את הבניין והמשיך לרוץ ברחוב.
אני רועדת כולי מההבנה כמה ה' שמר

שמר עליי – בתחילה, מול המחבל פנים מול פנים שלא הצליח להרוג אותי ונבהל מנעלי הבית שלי. ובהמשך כשברחתי לבניין, שמכל קומות הבניין, דוקא לקומה שעליתי בה – הדלתות היו פתוחות ובזכות כך ניצלו חיי, בעוד שהמחבל עלה לאותו בניין בקומות הראשונות, וכל דלת שניסה לפתוח היתה נעולה.
למה הוא מנסה לפתוח והכל נעול, ואני בניסיון הראשון שלי לפתוח דלת בקומה האחרונה – מוצאת אותה פתוחה וניצלו חיי!?!...
אני אומרת לכן זאת בדמעות ובביטחון: רק המעשה הטוב והמיוחד, ומסירות הנפש לחבוש גרביים צנועות לרגליי, אפילו לכמה רגעים שבהן ירדתי מהבניין – הוא המעשה הטוב שהציל את חיי, בלי צל של ספק.
הקב"ה לא עושה ניסים לחינם. מי שעושה לכבוד בורא עולם מעל הטבע, ה' משלם לו בניסים מעל הטבע. כולנו יודעות כמה ניסיון קשה יש לכל אשה בשמירת הצניעות, ובפרט בדור שלנו. דור שיש בו הרבה ניסיונות של מודרניזציה, דור שאינו כמו פעם בהן נשים היו רק בבתים.
כיום, נשים רבות יוצאות לעבוד והניסיון לשמור על גדר הקדושה והצניעות נעשים קשים עד למאד.
ההקפדה על צניעות הגרביים, שלא יראו את רגליי שלא בצניעות ולו לכמה שניות – רק היא שהצילה את חיי. כיום בעלי והילדים – אינם אלמן ויתומים בזכות הגרביים הללו. וזו פשר התמונה בה נראות נעלי הבית שלי, ליד הרב אבישי הי"ד ועגלת התינוק. בנות ישראל, אין דבר שה' רוצה מאיתנו יותר מלהקריב קורבן מאיתנו. לתת את צניעותנו למענו. לזבוח את התאוה האישית והרצון שלנו, ולעשות את רצונו של ה' יתברך, שרוצה אך ורק בטובתנו. הצניעות היא השמירה וההגנה של הבית והמשפחה!

אשה צנועה זוכה שמאות ואלפי מלאכים סובבים אותה ומצילי אותה בזכות הצניעות שלה. אני הייתי עדה למלאכים שהצילו אותי ממלאך המוות. תודה לה' שהציל אותי. לעולם לא אוותר על הצניעות שהצילה את

חיי!... *** קו הישועות! התקשרי: 0733-834050. לחצי #2448 ואח"כ 5 ***

הספירה לאחור...

מתוך אגרון '1073'

מעשה בשני ידידים מילדות, האחד חכם וחברו השני טיפש גדול. השניים למדו יחדיו כל ימי הנערות, ומשבגרו נפרדו דרכיהם. החכם יצא לעולם הגדול ועשה חיל בעסקיו, בעוד הטיפש לא עשה מאומה ונשאר על מעמדו איש פשוט המנסה לחיות מן היד אל הפה. פעם אחת, נפגשו השניים. איזו שמחה והתרגשות היתה לשניים.

או אז, ביקש הטיפש מהחכם: "אמור נא לי ידידי משכבר הימים, מהו סודך הכמוס אשר בזכותו התעשרת והפכת להיות אדם אמיד ובעל אמצעים?". חייך החכם והשיבו: "שמע חברי היקר, הנה מפעם לפעם נודד אני למרחקים שם הנני קונה סחורה ומביאה הנה. בכסף שהרווחתי כאן ממכירת הסחורה, מתפרנס הנני בכבוד גדול ומגדיל את רווחי ב"ה".

שמע זאת הטיפש ותמה על מעשי חברו. "וכי זו נחשבת חכמה גדולה!?", התפלא, "וכי איזו רווח יש לך בזה – לקנות 'סחורה' במרחק תמורת מעות טבין ותקילין, ולהביאה הנה למוכרה בעד מעות. הרי בסוף נשארת עם מה שהיה לך מההתחלה.

קנית סחורה ומכרת אותה. אם כן, מה נשאר לך וכיצד נוצר פה רווח?". שוב חייך החכם והסביר לו: "בוא ושמע, הסחורה אותה אני קונה ממרחקים, נמכרת לי בגרושים, וכשאני מגיע הנה אני מוכר אותה במחיר כפול ומכופל מהסכום בו השקעתי, ובכך אני מגדיל ומכפיל את הוני ומתפרנס בכבוד".

החבר הטיפש עדיין לא נרגע מהסברו המחוכם של חברו, והקשה בצורה

חריפה: "אינני מבין את ההיגיון. הרי יש לך כסוחר הוצאות הדרך, עליך לישון במלון בעת שהותך ביריד וכיוצא בזה. אם כן, נמצא שהכסף שהינך מרוויח מהמכירות הולך וכלה על הוצאות הדרך המרובות והיקרות. וכיצד נותר לך ריווח נקי מכל הסיפור?".

אכן יש טעם בשאלתו. בלית ברירה, הוציא חברו העשיר והחכם את הפנקס, בו הוא כותב את כל הוצאותיו והכנסותיו והראה לו בפרוטרוט, הנה כך וכך

הוצאות היו לי: כולל קניית הסחורה, מלונות, אכילה ושתיה. בעוד כך וכך הכנסות היו לי, ונמצא בשורה התחתונה שהרוויח רווח בסכום מכובד ויפה שגורם לו להתפרנס בכבוד.

מיד כשראה זאת החבר הטיפש אורו עיניו ואמר: "אם כנים דבריך, שהעיקר הוא מה שנכתב בשורה התחתונה. אמור נא לי, מדוע עליך להיטלטל בדרכים, ליסע למרחק כה רב מביתך, לקנות ולמכור!?!... הפשוט ביותר הוא – שתיקח את הפנקס שלך, תכתוב בו בשורה התחתונה ככל אשר עולה ברצונך להרוויח, ומיד הכל יבוא בשלום, תהפוך להיות עשיר גדול, תוך כדי שיושב אתה בביתך בלא לטרוח ולעמול".

החבר העשיר לא הפסיק לצחוק

והתייאש מחברו הטיפש: "איזו שטות וטיפשות יש בדבריך. מה יועיל אם ארשום בפנקסי שרווחי גבוהים יותר ממה שהם באמת. שכן הכתיבה בנייר בלא עמל וטרחה במציאות – אינה כלום, ודווקא על ידי הטרחה נעשית הכתיבה של המספרים משמעותית ומביאה לו שפע רב".

הנמשל הינו עצום ונורא – החל ממוצאי יו"ט ראשון של פסח התחלנו לספור לאחור את הימים עד לקבלת מתן תורה. ימם אלו נועדו כדי להכין את עצמנו ליום הגדול בו נהיינו לעם. בימים אלו עלינו לנסות ולעבוד על מידותינו, להכין עצמנו בהוספה בלימוד התורה, שהרי בזכות יום זה הננו יהודים, ובלעדיו היינו עוד אדם פשוט בעולם.

והנה, בסוף כל יום של הכנה עומדים אנו בבית הכנסת וסופרים: "היום 5 ימים לעומר... היום 8 ימים לעומר...".

אך ישנם כאלו שלא משתנים במאומה ולא עושים שום הכנה ליום הגדול והנורא, חוץ מדבר אחד – רק לספור כמה ימים לעומר.

הנהגתם זהה לחלוטין להנהגת הטיפש שהציע רק לכתוב בפנקס כמה הרווחים, ודמיין כי מיד כך יקרה בפועל. ידידי, בלי עמל וטרחה לא יועיל כל המספרים שיירשמו בפנקס. אותו הדבר אצלנו, בלי להוסיף לימוד של כמה הלכות ביום, בלי לחפש לעבוד על המידות: כעס, נקמנות, קנאה – זה רק ספירה שהינה מצוה גדולה וטהורה, אך העיקר מתפספס וחסר מן הספר. בוא נתפוס את עצמנו השנה ונחליט שאני מכין את עצמי בכל יום במשהו קטן. אולי סוף סוף אזכה להרגיש השנה את מתן תורה בעוצמתו ובתפארתו.

ההקדשה המרכזית
העלון מוקדש לרפואה והצלחה: גאולה בת דבורה, מש' אטדג'י, ולרי אריה בן אירנה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, יואב חי אברהם ב"ב וצאצאיו, אבשלום בן ויולט, מוריס בן מרימה פיניש, יונה בדיחי בת טורקיה. זיווג: אביחי בן גאולה. לעיני: אמיר בן גור, בוריס בן ברכה.

מי הוא זה שפטור לגמרי ממצוות הסיבה (אף שאינו חולה, אינו יושב לפני רבו, אלא פטור בכל מקרה)?
אגודת ישראל (1961), אגודת ישראל (1961)
אגודת ישראל (1961), אגודת ישראל (1961)
אגודת ישראל (1961), אגודת ישראל (1961)

לכל קוראי העלון וכל בית ישראל יקרים והאהובים:

לתגובות: 052-7151858
רחוב משה בריל 9, ת"א, טעפ' אחיאל
DANIEL777ACHIEL@GMAIL.COM
קו הישועות!
התקשרו: 0733834050
לחצי #2448 ואח"כ 5

גליון 518
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה לקיבוץ על האישור לפרויקט התנ"ך

סיפורי חז"ל

ולא תהדר פני גדול

פעם אחת הורה ריש לקיש, נשיא שחטא מלקין אותו. כאשר יצאו עבדי הנשיא לאסור את ריש לקיש על פגיעתו בכבוד הנשיאות, ברח ריש לקיש לעיר מגדל, למחר כשנתוועד ר' יהודה נשיאה עם רבי יוחנן בבית המדרש, ביקש הנשיא מרבי יוחנן לומר דברי תורה, התחיל רבי יוחנן מטפח ביד אחת את אמר לו הנשיא וכי ביד אחת מטפחין? אמר לו רבי יוחנן וכי אני לבדי בלי ריש לקיש אוכל לדרוש? באותה שעה הבטיח לו הנשיא לצאת בכבודו ובעצמו לקראת ריש לקיש, כשבא אליו הנשיא קיבל ריש לקיש את פניו ברוב כבוד ואמר לו: דומה אתה לבוראך, שכאשר בא הקדוש ברוך הוא להוציא את ישראל ממצרים לא שלח לא שליח ולא מלאך אלא בא בכבודו ובעצמו. לשאלת הנשיא מה ראה על ככה להורות את ההוראה המשפילה כל כך את כבוד הנשיאות. השיב מה אתם סבורים שמפני היראה אימנע מלהורות תורת ה'?

(ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"א)

פרשת השבוע

ואל יבוא בכל עת אל הקודש
(ב' - ט"ז)

על הרה"ק רבי מנחם נחום, או כפי שהיה מכונה ר' נחומקה מהורדנה זיע"א, מספרים נפלאות ועל דרכו בענין הצדקה בפרט, ולמרות שרבים היו שמחים אם וכו שר' נחומקה קיבל מהם תרומה בשביל צדקה לעניים, הרי היו כאלה שהיו מתרעמים שהוא מטריד אותם כפעם בפעם. ומעשה באחד האמידים שהיה גם מטופל בבנים ובבנות, ור' נחומקה היה בא אליו כפעם בפעם ומבקש ממנו לתת צדקה לעניים. פעם אחת לא יכול איש אמיד זה להתאפק ואמר לו, אמנם דוד המלך אמר (תהלים קח ג) עושה צדקה בכל עת, אבל אמרו חז"ל (כתובות דף נ') כי פסוק זה נאמר על הזון את בניו ובנותיו כשהן קטנים, וכמדומני שאני יוצא ידי חובתי במצוה זו. החזיר לו ר' נחום כשצחוק קל מרחף על שפתיו, אבל כבודו שכח את הפסוק "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" עם צדקה זו שעושים בכל עת עדיין אין מקדשים שם שמים ואין לצאת בזה ידי חובה.

בקרבנתם לפני ה' וימותו
(ט"ז - א')

מסופר על הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א, שנסע פעם בחזרה

מליזענסק לראדומסק, וצריך היה לעבור דרך קראקא. יצאו לקראתו חסידים ותלמידי חכמים שבקראקא והפצירו בו שיתעכב יום יומיים בעירם, והצדיק נעתר לבקשתם. כשהגיעו לאכסניה נוספו ובאו רבים מחשובי העיר להקביל פניו, ביניהם הרה"ק רבי שמעון סופר זיע"א אב בית הדין של קראקא. ה"תפארת שלמה" אמר לפניו דברי תורה, ובתוך דבריו אמר בוז הלשון:

כל צדיק שאינו ממשיך על עם ישראל שפע של ברכה ופרנסה ועשירות, אינו בגדר צדיק כלל ואינו ראוי להיות מנהיגם של ישראל. וזהו פירוש דברי רבותינו בתלמוד (קידושין מ') על הכתוב "אמרו צדיק כי טוב" וכי יש צדיק טוב ויש צדיק שאינו טוב? אלא טוב לשמים ולבריות הוא צדיק טוב, טוב לשמים ורע לבריות זה צדיק שאינו טוב, צדיק רע לבריות, היינו שאינו ממשיך על ישראל שפע של טובה ופרנסה. והמשיך בדבריו ואמר זה היה חטאם של נדב ואביהוא שהסתפקו "בקרבנתם לפני ה'" בלבד, ולא השפיעו על ישראל שפע של ברכה ופרנסה טובה וכלכלה, ולכן "וימותו" לא היו ראויים להיות מנהיגי ישראל.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:52 ת"א: 7:54 ר"ת: 8:28

זמני כניסת החג
שביעי של פסח פרשת מצורע

זמני כניסת החג
ירושלים: 6:36 ת"א: 6:52

מה מתרחש מאחורי הדלת הסודית

היה היה פעם רב לקהילת איסטמבול ושמו רבי משה האמון, הוא היה תלמיד חכם גדול וירא שמים, השולטן סוליימן ששלט בתורכיה בימים ההם כיבד את המלומד היהודי עד מאוד, וכאות הוקרה מינה אותו כרופאו האישי, משרה רמה זו עברה לר' משה בירושה אחרי שקודם לכן מילא אותה אביו ר' יוסף, משפחת האמון היתה אחת המשפחות היהודיות המפורסמות בספרד, היא הוציאה מתוכה שורה של מלומדים רבנים ורופאים, שתפסו עמדות חשובות בחצרות המלכים והרוזנים, גורלם שפר עליהם כל עוד שלטו במדינה השליטים המוסלמיים, אולם גורל זה נתהפך מן הקצה אל הקצה, כאשר לפני למעלה מארבע מאות שנה ספרד המוסלמית נכבשה על ידי הנוצרים, ירד על יהודי ספרד אסון הגירוש שבא עליהם כהלם, בין המגורשים היה גם הרב יוסף האמון ובנו משה שהיה אז בן שנה אחת בלבד. ר' יוסף התיישב באיסטמבול וזמן קצר לאחר מכן אנו פוגשים אותו בחצר השולטן כאחד ממקורביו הקרובים ביותר. ונהיה לרופאו האישי, משרה זו ירש כאמור בנו ר' משה. הודות לידידות ששררה בינו ובין השולטן היה לאל ידו של ר' משה לעשות הרבה טובות לאחיו היהודיים, והוא אכן פעל ועשה ולא משך את ידיו משום מפעל חיובי לטובת היהודים, התקופה ההיא בכללותה היתה תקופה קשה ליהודים, הם סבלו נוראות מעלילות דם ששונאיהם טפלו עליהם מפעם לפעם, עד כמה שזה מגוחך היו גויים מטופשים או תמימים שהאמינו כי היהודים וקוקים לדמם של לא יהודים, כדי לאפות את המצות בפסח, לשווא היו כל ההוכחות כי ליהודים נאסרה אפילו אכילת דם של תרנגולות, לפראי האדם צמאי הדם כל זה לא היה בבחינת שכנוע מתקבל על הדעת, הם האמינו רק במה שרצו להאמין.

בשנה אחת העלילו על יהודי אמסיה עלילת דם כוז, או הצליח ר' משה האמון להעביר החלטה לפיה כל הענינים מסוג זה יעברו אוטומטית לטיפולו של השולטן, פירוש הדבר כי החקירה והוצאת גזר הדין הכל יהיה מרוכז בידי השולטן, והשלטון המרכזי אשר באיסטמבול הבירה. בדרך זו קיווה ר' משה למנוע משליטים מקומיים קטנים מלהתנכל ליהודים, מלבד התקוה כי חקירה המנוהלת על ידי השולטן בכבודו ובעצמו עשויה תמיד לעזור לגילוי האמת, והיא תשחרר את היהודים האומללים מהסיוט הרודף אותם, חיי היהודים ורכושם לא יהיו הפקר אם השולטן ינהל את החקירה ויוציא לאור דין צדק, חשב ר' משה האמון, בהשפעת ר' משה חקק השולטן חוקים שונים שמגמתם היתה להבטיח שוויון צדק והגנה בפני רדיפות. ר' משה האמון אף ייסד ישיבה באיסטמבול ישיבה שהפכה למרכז תורני חשוב וקנתה לעצמה שם של מקום בו מרביצים תורה ברבים, נוסף לכך הוא דאג שליהודים יהיו ספרי לימוד, הוא בעצמו חיבר ספרים שונים ותרם כסף רב כדי להפיץ את החומש בתרגום פרסי וערבי, התרגום הערבי של הספר נעשה על ידי רבי סעדיה גאון, לאור כל האמור אין זה פלא שר' משה היה אהוב ואהוד על אחיו היהודים, הם הרגישו את עצמם בטוחים וישבו בתורכיה בטח ושאנן, בידעם כי אח להם בבית המלכות.

כך התנהלו חיי יהודי איסטמבול על מי מנוחות, עד שביום בהיר אחד נקרא הרב משה האמון לבוא דחוף ביותר לארמון השולטן, הוא מצא את השולטן נחרד נפעם ונרעש, השולטן סיפר לרופאו היהודי כי בלילה הקודם הוא חלם חלום בלהות, בשוכבו על יצועו הוא שמע פתאום קול קורא אליו: סולימן סולימן עורה למה תישן מדוע אתה מחריש? אני הנביא שנשלח מן השמים כדי לעורר אותך שתשמיד את כל היהודים הבלתי מאמינים, תוך שלושה ימים עליך להוציא צו לפיו כל יהודי ארצך שלא יאבו לקבל על עצמם את האמונה הנוצרית, אחת דתם להיות מגורשים מן הארץ, אלה שישארו מות ימותו, גברים נשים וטף ללא כל הבדל בלי רחמנות, קום סולימן, עורה בצע את פקודתי, אם חיך יקרים לך. רעד עבר בגופו של ר' משה הוא הטיל את עצמו לרגלי השולטן וביקש רחמים על אחיו היהודים, חלומות שווא ידברו אמר לשולטן, הוד מלכותו אינו צריך לשים לבו לדברי החלום שאין בו ממש, השולטן נרגע קמעא ר' משה הלך לביתו בתקוה כי הצליח לשכנע אותו להעביר את הסכנה המרחפת על ראשי היהודים, אולם למחרת בבוקר הוא שוב נקרא בבדילות לארמון השולטן, סולימן היה נרעש ונבהל עוד יותר מאשר ביום הקודם, הוא רעד כעלה נידף כאשר סיפר לר' משה כי שוב בא אליך בעל החלום, זה איום ונורא סיפר לרופאו החביב, שמעתי את הקולות אפילו אחרי שהתעוררתי מהשינה, ר' משה ידידי הטוב קרא השולטן בקול מיואש אך החלטי, אהיה מוכרח לבצע את הפקודה השמימית, אנא קח את משפחתך וברח. שוב הטיל ר' משה את עצמו לרגלי השולטן, ובדמעות בעיניו התחנן לפניו שלא יבצע את המעשה האכזרי שאין לו כל טעם וכל הצדקה, הלא אתה מושל נאור ורב חסד, זעק, וכיצד תעשה עוול כזה לנתינים שלווים החפים מכל פשע, האם היהודים אשר בארצך עשו משהו שיצדיק את ביצוע הגזירה הנוראה? השולטן הבטיח כי יחכה עוד יום אחד אם החלום יחזור בפעם השלישית, לא תהיה כל עצה אלא

למלא אחר פקודת הנביא ולגרש את כל היהודים.

ר' משה כינס את ראשי הקהילה היהודית של איסטמבול, וסיפר להם על הגזירה הנוראה העומדת להיות מבוצעת אם השולטן יחלום בפעם השלישית. ראשי הקהילה קראו תענית ציבור וכל יהודי העיר, אנשים, נשים וטף נתאספו בבית הכנסת המרכזי כדי להתפלל, לאמר תהלים ולפשפש במעשיהם, אולי ירחם ה' הטוב ויעביר את הגזירה המרחפת מעל ראשיהם, זעקת היהודים האומללים עלתה עד לב השמים ותהום כל העיר. לפנות ערב הלך ר' משה אל השולטן, הוא תלה עיניו בשמים ושפתותיו רחשו תפילה, רק השם יתברך בכבודו ובעצמו יכול להושיע במצב עניינים זה, פתאום הוא נעצר על ידי איש זקן שהושיט לו יד לשלום, שלום עליכם ר' משה, קרא הוזהב ושאל מדוע כה נפלו פניך מה מעיק על ליבך? ר' משה השיב שלום לזקן, מבלי לחשוב הרבה סיפר לו את סיפור המעשה אודות הגזירה התלויה כחרב חדה על ראשי הקהילה היהודית, אתה בוודאי זר כאן אם אינך יודע מה עומד להתרחש, אמר לו בעגמה. אלוקיני בשמים גדול הוא ושגיב כוח, השיב הזקן, הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל הוא שומר את עמו ישראל בכל עת ובכל שעה, עצתי היא לבדוק מה מתרחש מאחורי הדלת הסודית שבחדר השינה של המלך.

משל ונמשל

אסור לו לאדם להתיימשל

משל לאדם עשיר גדול שהיתה לו חנות, פרצו גנבים לחנותו ורוקנו אותה ונדלדל האיש, קבץ האיש את יתר הפליטה שנשארה לו מהגניבה, ופתח שוב חנות וחזר למעמד מסוים, אם כי לא כמעמדו הראשון לימים פקדוהו שוב גנבים וגנבו ממנו גם את יתר הפליטה, חזר שוב וקבץ את יתר הפליטה מהגניבה השניה, מכר גם את תכשיטי אשתו, ופתח חנות קטנה לפרנס את בני ביתו, ושוב פקדוהו גנבים, וגנבו ממנו גם את זה, עד שלא נשאר לו כלום. עמד הלה ולווה ברוב דחקו הלוואה מועטת, וקנה לו מעט סחורה, והתחיל מחזור על הכפרים כדרך הרוכלים העניים, במיני סדקית למכור לכפריים, או להחליף בלחם ועופות וביצים, כדרך הסוחרים העניים. לימים הלך אותו עני בדרך ועמו מעט סחורתו וקצת מזון, פגע בו שודד רוכב על סוס, ולמרות בכיותיו ותחנוניו של העני, גול ממנו השודד את שארית הפליטה אשר לו, והלך העני הלך ובכה ריקן ומרוקן לשוב לביתו והוסיף בכי על בכיו בזכרו עשרו מקודם ומצבו המדולדל היום, שהוא חוזר לביתו ואין בידו פרוטה לפרוטה ולתת טרף לביתו, עוד הוא בוכה, והנה ראה כי השודד נפל מן הסוס ואינו יכול לקום, ובתוך כך רמס אותו הסוס והרג אותו. חזר אותו עני וראה והנה השודד מוטל הרוג, עמד וחפש בחבילותיו ומצא את כל הסחורה שנגנבה ממנו במשך כל הזמן, וכל הונו ורכושו. חזר בשלום לביתו ונעשה עשיר גדול כבתחילה.

הנמשל: נלמד מכאן שאסור לו לאדם להתיימשל מן הפורענות כי פעמים הרבה אנו רואים שאיתרע מזלנו של אדם, גונבים ממנו, וחוזרים וגונבים והוא הולך ומתרושש. אל יפול אדם זה לתוך יאוש ח"ו, אלא יתלה עיניו לבעל הרחמים ויבכה ויצעק אליו כל פעם, ויבקש מלפניו שיראה בעניו ומרודו, ואז יבוא היום והשודד ההוא יפול ותקומה לא תהיה לו, וישיב אליו את רכושו שנשדד ממנו ואת כל הטוב שנגזל ממנו, ויחזור להיות עשיר כבתחילה.

(הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

עיני ר' משה אורו משמחה הוא הרים עיניו השמימה והודה לה' על העצה שקיבל באמצעות הזקן, אחר כך רצה להודות גם לזקן אך הוא פשוט נעלם ואיננו, לר' משה לא היה כמובן זמן לחפש אחר הזקן כדי להודות לו, בצעדים מאושרים הוא המשיך בדרכו לארמון, שם קיבלו השולטן בחדרו הפרטי כשהוא מודאג ואותות שני הלילות הקודמים ניכרים היטב על פניו, הוד מלכותך קרא ר' משה בהתרגשות, אני מאמין ומקוה שאוכל לפתור את חידת החלומות המוזרים. אמור נא לי הוד מעלתך האם ישנה דלת יציאה סודית מחדר משכבך? השולטן שקע בהרהורים הוא נזכר כי עוד בהיותו ילד סיפר לו פעם אביו השולטן המנוח, כי ישנה יציאה סודית מחדר השינה דרכה אפשר לעזוב את הארמון בשעת סכנה מבלי שאיש יידע על כך, אביו אמר לו בזמנו כי אסור שמישהו יידע מזה, ורק בשעת סכנה גדולה יוכל להשתמש ביציאה סודית זו, הדברים נשתכחו מלבו כליל ועתה הזכירם ר' משה בשאלתו. כן, ישנה דלת כזו בחדר משכבי השיב השולטן המשתומם, משנער מהרהוריו, לשמחתו של ר' משה לא היה גבול הוא ביקש את השולטן להרשות לו לבלות את הלילה בארמון, כן ביקש להציב מספר שומרי ראש נאמנים בחדר השינה ליד הדלת הסודית, לאיש לא יודע הדבר, ביקש ר' משה, השולטן הסכים למלא את מבוקשו.

הלילה הודחל באיטיות, השולטן נרדם זה מומן, אולם ר' משה שניצב ליד מיטתו לא עצם עין, גם שומרי הראש המזוינים עמדו כמאובנים ליד הדלת הסודית, מבלי להוציא הגה או להניע אבר, לפתע פתאום נשמעה איוושה קלה מעבר לדלת הסודית, ומיד לאחריה קול מטיל אימה: סולימן סולימן מדוע תישן? זו הפעם האחרונה שאני מזהיר אותך, אני הוא... אולם "הנביא" לא הספיק הפעם לסיים את נבואתו, הדלת הסודית נפתחה לרווחה ושומרי הראש המזוינים פרצו דרכה, תפסו את הנביא הנדהם וגררוהו לחדר פנימה. שם נתגלה לתדהמתו הרבה של השולטן שהתעורר בינתיים משנתו, כי נביא הזעם אינו אלא משנה המלך שהיה ידוע בתור שונא ישראל מושבע אשר שנא את היהודים, ובמיוחד את רופא החצר היהודי שנאת מות, במקרה נודע לו איכשהו על הדלת הסודית, ובאמצעותה הוא ביקש לבצע את תכניתו השטנית לגרש את כל היהודים, השולטן שראה עם מי יש לו עסק, ציווה לתלות את הפושע הוא הבטיח לרופאו ר' משה, כי הוא ממשיך לתת בו אימון מלא עוד יותר מקודם, וכי ליהודי הממלכה לא יאונה כל רע. ליהודי איסטמבול היה היום הזה יום שמחה וחג בו נפטרו משונא שרצה להביא עליהם כליהו חלילה. והזקן היה זה כמובן אליהו הנביא המלאך הטוב המביא ליהודים הנדכאים גאולה וישועה מן השמים.

צ'ין אדם לחברו

לאסוף צדקה בלי שנאה

מסופר על מלמד עני שלימד את הרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א בנעוריו, שחלה קשות ונוקק לסכום כסף גדול. חשב רבי יחזקאל לצאת לרחובה של עיר ולקבץ את הכסף. נכנס לאביו הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א לבקש רשות. מסכים אני, נענה רבי חיים, אבשל בתנאי שלא תחזור עמוס בשנאת ישראל. הא כיצד? שאל רבי יחזקאל. פשוטו כמשמעו, השיב רבי חיים, אחד כי יסרב לתת, והשני לא יתן די הצורך, וכניסו בלבך שנאה נגדם, נמצא שבמקום כסף תביא שנאת ישראל, ולזה אינני מסכים.

כיבוד אם של הצדיק

פעם נסע הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א ברכבת, אמו נסעה אף היא ברכבת וישבה עם מספר נשים בקרון סמוך. תוך כדי נסיעה נטל הרבי את ידיו, סעד את סעודתו וברך ברכת המזון. כעבור זמן קצר נכנסה אמו לקרון, היא לא ידעה שזה עתה הוא אכל, והיא אמרה לו שעליו לאכול. ללא אומר ודברים קם הצדיק ממקומו, הוציא מהמוזודה פת לחם, נטל את ידיו ואכל. לא עלה כלל על דעתו לומר לאמו: אכלתי כבר.

הכנסת אורחים בצורה מושלמת

מסופר על יהודי עשיר אחד שהגיע אל הרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א, כאורח לשבת קודש. האורח הודיע מראש שלא יסכים בשום אופן לאכול על שולחן החפץ חיים בלי לשלם על האירוח, שהרי הוא אדם

אמיד ואין לו צורך לקבל צדקה. החפץ חיים קיבל את התנאים האלה והאורח שילם מראש על הארוח ואחר כך התארח לשבת ביום ראשון בבוקר כאשר התכוון האורח לעזוב את ביתו של החפץ חיים החזיר החפץ חיים את הכסף לאורח שהוא שילם בעד הארוח והוא ביקש מאד שהאורח יקבל את הכסף האורח הגדהם הגיב באומרו אבל היה לנו הסכם לפני שבת שאני אשלם לך בעד הארוח למה אתה כעת חוזר כך על ההסכם החפץ חיים ענה שהוא רצה שהאורח יהנה מן השבת וכיון שידע שהוא לא יהנה אלא אם כן ישלם בעד האירוח החפץ חיים הסכים לקבל את כספו כדי שיוכל לחשוב שהוא משלם בעד הארוח אבל באותו העת היה בדעתו של החפץ חיים שאדם זה הוא האורח שלו וכוונתו לקיים המצוה של הכנסת אורחים ולכן הוא מחזיר את הכסף כיון שמעולם לא התכוון לזכות בכסף ורק עשה זאת כדי שהאורח שלו ירגיש בנוח

להשלים את החסד

מסופר על הגאון רבי אהרן קוטלר זיע"א שבאחד מביקוריו בארץ ישראל בלכתו ברחובות ירושלים הבחין בעני פלוני, והחל רץ אחריו ברצונו להעניק לו איזה מטבעות. בהודמנות הבהיר בפני מקורביו, כי לפני שנים ניגש אליו אותו עני בשעה שלא היה בידו מאומה, וכעת שהכיר בו השלים את מה שחיסר אז.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ב ניסן

הרה"ק רבי יצחק קאליש מווארקע ב"ר שמעון (תר"ח)

הרה"ק רבי שמואל דוב אשר מביסקוביץ ב"ר מרדכי יוסף מאיזביצא (תרס"ד)

יום ראשון כ"ג ניסן

הרה"ק רבי ישראל שלום יוסף מבאהוש ב"ר יצחק (תרפ"ג)

יום שני כ"ד ניסן

הרה"ק רבי חיים מנחם העשיל מוינקוב ב"ר משולם זוסיא (תרנ"ג)

הרה"ק רבי מרדכי שניאור ולמן שניארסאהן מויטאמיר ב"ר יוסף יצחק

הרה"ק רבי יוסף הכהן ב"ר צבי הירש מרימנוב (תרע"ג)

יום שלישי כ"ה ניסן

הרה"ק רבי דן מראדוויל ב"ר יצחק (תקצ"ח)

הרה"ק רבי יוסף מיארטשוב-טאמשוב ב"ר שמעון (רבי יוסלע יארטשובקער - תקצ"ט)

הרה"ק רבי חיים מצאנז ב"ר אריה לייבוש (דברי חיים - תרל"ז)

יום רביעי כ"ו ניסן

רבי יהושע העשיל ממאניסטרישץ ב"ר יצחק יואל (תרצ"ח)

יום ששי כ"ז ניסן

הרה"ק רבי יששכר ליב מסלאנים ב"ר שמואל (תרפ"ח)

הרה"ק רבי יהושע העשיל ממאניסטרישץ ב"ר יצחק יואל (תרצ"ח)

הרה"ק רבי שם קלינגבערג מקראקא ב"ר אברהם מרדכי מואלושץ (תש"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודי" ו"פרוס יוסף הרח"ם על המצוות"

כתיבה בחול המועד

א) כתיבה מעשה אומן הותרה רק בדבר האבד, או לצורך רבים לצורך המועד, או לצורך מצוה. (עיין שו"ע אורח סימן תקמ"ה, סעיף ב')

ב) כתיבה מעשה הדיוט, מותרת לצורך המועד, או לצורך רבים אפילו אינו לצורך המועד. (עיין מ"ב שם, ס"ק ל')

ג) כתיבה מעשה אומן הוא כעין כתב אשורית (אותיות מרובעות), או כל כתיבה באומנות מיוחדת כגון על ידי גרפיקאים. (עיין ביאור הלכה שם סעיף ה', ד"ה אפילו)

ד) כתיבה מעשה הדיוט הוא הכתב הרגיל שלנו, אם נכתב באופן הרגיל כפי המודמן לו, ואינו מקפיד על כתיבה נאה במיוחד באותיות יפות ומדויקות. (פסקי תשובות שם, אות א')

ה) כתיבה במחשב ללא הדפסה, אלא המילים מופיעות על המסך, אין בזה איסור(אפילו שלא לצורך המועד). כי אין זה אלא אלקטרוניות חשמליות גרידא. (שו"ת באר משה ח"ו סימן ל"ט)

בחסות "דודי קאר"

הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הר"ר עקיבא שיינברגר ז"ל
ב"ר מנחם מאניש ז"ל
נלב"ע כ"ד ניסן תנצב"ה

מאוצרות הפרשה

המכונות נעצרת. עם הזמן נעלמו מכונות הצעצוע הללו מן העולם, ואת מקומן תפסו מכונות צעצוע משוכללות הפועלות באמצעות 'שלט', הילד מחזיק את השלט בידו ובלחיצת כפתור - יכול לכוון מרחוק את תנועת המכונות - קדימה ואחורה, ימינה ושמאלה...

שני ילדים קבלו מתנה מהוריהם מכונת צעצוע, האחד קיבל מכונת מן הסוג הישן, המופעלת על ידי קפיץ, והשני זכה במכונת משוכללת ויקרה המופעלת על ידי שלט. הפעילו השניים את מכונותיהם - זה באמצעות הקפיץ וזה בלחיצה קלה על כפתור השלט, ושתי המכונות נעו מעצמן קדימה במהירות רבה. כשראה בעל מכונת השלט את חברו זורח מאושר, חשב בלבו: איך אפשר להשוות ביננו? הלא המכונת שלי משוכללת ויקרה הרבה יותר מהמכונת המיושנת שלו. במחשבה שניה הבין כי כל עוד שתי המכונות נוסעות קדימה - לא ניכר שום הבדל ביניהן, זו נוסעת מאליה וזו נוסעת מאליה... ואז עלה במחוו רעיון: בתרועת ניצחון הוא לחץ על כפתור השלט, המסיט את כיוון המכונת ימינה ושמאלה ואחורה, ובאותה עת שמכונתו להטטה בכיווני נסיעתה, התמידה מכונת הקפיץ בנסיעה לכיוון אחד - קדימה בלבד. עתה, לאחר שהוכיח לעין כל את עליונותו, שוב לא הוצרך הילד להניע את מכונת השלט שלו בתנועות תזזיות לכל הכיוונים, והיא שבה ונסעה קדימה במקביל למכונת הקפיץ של חברו. הרי הכל כבר יודעים שמכונתו המשוכללת, מופעלת על ידי שלט ולא על ידי קפיץ מיושן, והוא לא זקוק להוכיח זאת שוב ושוב...

הנמשל: הקדוש ברוך הוא ברא את עולמו, וחקק בו חוקי טבע קבועים והנהיג הנהגת כמנהגו של עולם. מדי בוקר השמש זורחת במזרח ובערב שוקעת במערב, יום ולילה לא ישבותו. אדם זורע ושותל ונוטע, המטר יורד על הארץ ומשקה את האדמה והיא מצמיחה תבואה ועצי פרי. וכך מתנהל מהלך הבריאה והיא נעה בתנועה קבועה ומתמדת, כאותה מכונת קפיץ הנוסעת קדימה. ואז עלול להתנגב בלבם של ספקנים רפי אמונה איזה הרעורר כפירה: הלא הכל פועל בדרך הטבע, הכל מתנהל מאליו כביכול, והיכן יד ההשגחה? כיצד נדע שיש 'שלט' המפעיל את העולם? מה עושה הקדוש ברוך הוא? - אחת לכמה זמן משנה מסדרי הטבע ומחולל איזה נס גלוי, ובוה מוכיח שהכל 'תחת שליטה', יש מנהיג לבריה, ועתה, לאחר שהוכחה עליונותו ושליטתו של בורא עולם, יכולה הבריאה לשוב ולפעול כמנהגו של עולם. גם כאשר היא נעה ופועלת בתנועה טבעית קבועה ומתמדת, אין היא מתנהלת מעצמה אלא "הכל בגזירת עליון". (מתוך: הגדה של פסח ומתוק האור)

אחרי מות שני בני אהרן בקרבם לפני ה' וימותו וכו'

איתא בגמ' מפני מה מתו שני בני אהרן חד אמר שהקריבו אש זרה, וחד אמר שהורו הלכה בפני משה רבן. וי"ל דלא פליגי. דהנה מציינו דמיתה בידי שמים ניצול בזכות זרע מעליא דנפיק מיניה, ומיתה בידי אדם אינו ניצל משום זרעו. ומציינו נמי בגמ' מי שהקריב אש זרה חייב מיתה בידי שמים, וא"כ לכאורה היה צריך להיות שב' בני אהרן ניצלו בזכות זרעם, אלא איתא בגמ' שיהושע מות בלא בנים מפני שהורה הלכה לפני משה רבו, ולפי"ז א"ש ב' השיטות יחדיו, מפני מה מתו ב' בני אהרן שהקריבו אש זרה, הלא הם חייבים מיתה רק בידי"ש והיה לו להצילם בזכות זרעם, לכן אמר שהורה הלכה בפני רבם ממילא לא יהיה להם זרע, וזו הסיבה שמתו משום הקרבת אש זרה כי אין להם סיבה להניצל כי לא יהיה להם זרע. (אמרי נעם)

"אז ישיר משה" - להודות ולהלל בכל רגע ורגע

הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, היה קובל ומיצר על כך שאנשים יודעים להודות לה' על ניסיו וחסדיו שבפועל, אך אינם מרגישים כל צרכם, ואינם מודים לה' על ניסיו וחסדיו שעל דרך השלילה, כלומר, על הצרות והייסורים שנמנעים מהם.

והוסיף ואמר: צא וראה, הלא אמרו חז"ל (אבות ה, ה): "עשרה ניסים נעשו לאבותינו בבית המקדש", ומה היו ניסים אלו? כולם על דרך השלילה: "לא הפילה אשה... ולא הסריח בשר הקודש... ולא נראה זבוב... ולא ארע... ולא כבו גשמים... ולא נצחה הרוח... ולא נמצא פסול... ולא הזיק נחש ועקרב... ולא אמר אדם...". ללמדך, שלא פחות משיש להודות על ניסים שבפועל, יש להודות על ניסים שבאים על דרך השלילה - כאשר הכל הולך למישרין ונמנעת רעה מן האדם.

באחד מבתי החסידים ערך אחד המתפללים קידוש. התעניינו המתפללים: על מה ולמה? סיפר להם: "אתמול חציתי את הכביש פגעה בי מכונת וברדך נס יצאתי ללא פגע, עושה אני קידוש של הודאה לה' יתברך על חסדו הגדול שהצילני ממתיה".

בשבת הבאה ערך מתפלל אחד קידוש משלו. שאלוהו: "גם כך פגעה מכונת וניצלת בדרך נס?". השיב: "לא". - "אם כן, על מה ולמה הקידוש?". השיב: "כי כבר עשרות שנים אני חוצה את הכביש ומעולם לא פגעה בי מכונת!".

אומר רבי יאיר ישראלי: שני סוגים ניסים עושה הקדוש ברוך הוא בעולמו: יש ניסים נסתרים, כאלה שנעשים בתוך מסגרת הטבע וחוקיו. טבע האדם שמן הניסים הגלויים הוא מתפעל ומתפעם. אך לעומת זאת הניסים ה'טבעיים' אינם מעוררים התפעלות מיוחדת. כאשר אדם זורע זרע קטן באדמה וממנו צומחת חיטה, ומטחינת גרעיניה נאפה הלחם - אין הדבר מעורר התפעלות מיוחדת, כי האדם רואה בזה תופעה 'טבעית'. אך לעומת זאת, אם ירד לו מן מן השמיים, הוא יתפעל מהנס הגדול. אבל באמת אין שום הבדל בין "המוציא לחם מן הארץ" ל"המוציא לחם מן השמיים", אלא שזהו נס נסתר וזהו נס גלוי.

כאשר גופו של האדם ואבריו פועלים כתיקנם, אין הוא מתעורר לחשוב ולהתפעל מן הנס הנפלא הזה של המכונה המשוכללת ביותר בעולם. יכול האדם לחיות שמונים שנה, בלי שידע שיש בגופו ריאות וכליות, קיבה וכבד. ואימתי הוא מתעורר להרגיש בהם? כאשר מתחילות הבעיות הבריאותיות ואחד מאבריו אינו פועל כראוי. ואם חלילה יחדל האיבר לפעול וישתילו בגופו איבר מלאכותי, אז הוא כבר ידע להעריך ולהתפעל מגודל הנס...

ועל כך אומר הרמב"ן בסוף פרשת בא (שמות יג, טז): "מן הניסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בניסים נסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ביחיד בין ברבים... הכל בגזירת עליון".

משל למה הדבר דומה: בעבר פעלו מכונות הצעצוע על ידי פעולת קפיץ. הילד היה מסובב ידנית את המפתח שבצדי המכונת ועל ידי כך מותח את הקפיץ, ואז היה מניח את המכונת על הארץ והיא היתה נוסעת מעצמה קדימה, וכשהסתיימה תנועת שחרור הקפיץ היתה

נשק האמונה!

וַיֹּסֶף אֱלֹהִים אֶת הָעַם דָּרָךְ הַמְדָּבָר יִם סוּף וְחַמְשִׁים עָלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאָרֶץ מִצְרָיִם (י"ג, י"ח)

ופרש"י: "וחמשים - אין חמשים אלא מזויינים" לכאורה יש להבין: מאחר ומבואר שבני ישראל יצאו ממצרים עם כלי נשק, מדוע לא נלחמו במצרים שרדפו אחריהם אל ים סוף? מדוע היה צורך לעשות להם נס ולקרוע להם את הים? וכי לשם מה נטלו עמם נשק בצאתם לדרך - אם לא בכדי להשתמש בו? ובפרט, שהרי מצינו בסוף פרשתנו, שכאשר יצאו עמלק להלחם בישראל - הם נלחמו בהם ברפידים, והיינו לכאורה באמצעות אותם כלי נשק שלקחו עמם במצרים! ולכאורה, מדוע לא השתמשו באותם כלי נשק גם בעת שניצבו על ים סוף?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: מעשה ביהודי, סוחר מצליח, מחסידי הנאמנים של הצדיק מהר"י מבעלז זי"ע, אשר הגיע אל רבו ביום מן הימים ושאלתו בפיו: הוא קיבל הצעה לעסקה נדירה ומשתלמת ביותר, יערות ואחוזות שהניח אחריו אציל פולני - עמדו למכירה במחיר גמוח, רק משום שהיורשים ביקשו לחלק ביניהם את הירושה ולהפריד איש איש לדרכו. חשבון פשוט הביא את מיודענו למסקנה, כי די לו אם ימכור את עצי היער בלבד - בכדי להחזיר את הקרן עם רווח נאה, שלא לדבר על כך שהאחוזות כללו עוד בתים ורכוש רב, אשר עשויים להניב ריווחי עתק. על פניה, היתה זו עסקה משתלמת מאין כמותה. ובכל זאת, כדרכו מאז ומעולם, לא הסכים מיודענו לחתום אפילו על מסמך אחד מבלי לקבל את ברכתו של רבו. לפיכך, על אף שידע כי ישנם סוחרים נוספים הלוטשים עין לעסקה זו - עיכב את החתימה, ומיהר לצאת לדרכו בעלזה, בכדי להוועץ ברבו הגדול. כך, יצא הסוחר עוד באותו היום לדרכו, ומספר ימים לאחר מכן כבר נכנס אל הקודש פנימה והציג את פרטי העסקה העומדת על הפרק. הצדיק - האזין ברוב קשב לתיאורו הנלהב של החסיד, ולאחר שסיים הלה להרצות את דבריו - שאלו: "אמור לי, האם ישנם סיכונים כלשהם בעסקה זו?" "לא, רבי! אין כל סיכונים! ההצלחה מובטחת!" השיב החסיד בבטחון, ולפליאתו לא היה גבול כאשר לשמע הדברים הרהר הצדיק לרגע ולאחר מכן פסק נחרצות: "אם כך, אינני מסכים לעסקה!". החסיד לא האמין למשמע אזניו. לתשובה שכזו לא ציפה. כיצד ניתן להבין את הדברים? הלא מדובר ברווח וודאי, עסקה משתלמת שלא תחזור לעולם! ובכל זאת, אחר דבריו הנחרצים של רבו לא העז להוסיף מילה, ולפיכך קם ויצא מהחדר בראש מורכן. בתחילה - לא העלה הסוחר בדעתו להמרות את פיו של רבו, ומחשבותיו לא נסובו אלא אודות הדרך בה יוכל להציג את נסיגתו מהעסקה מבלי שיהיה ללעג ולקלס... אולם אט אט, ככל שנקפו השעות, החל מלך זקן וכסיל במלאכתו... הוא 'הסביר' למיודענו, כי בוודאי לא הציג את הדברים לאשורם, שהרי לא יעלה על הדעת שהרבי היה מסרב לעסקה כה מוצלחת... הוא הוסיף לטעון, כי אמנם הרבי לא הסכים לעסקה ולא העניק לה את ברכתו, אולם הוא לא אמר מפורשות כי הינו אוסר עליו להוציאה אל הפועל... וכך, הוסיף היצר ההעלות טענות מטענות שונות, עד שבסופו של דבר עלה בידו להשיג את מבוקשו: מיודענו הסוחר גמר בדעתו לחתום על העסקה גם מבלי ברכתו של רבו, ולא להחמיצה בשום אופן! כך, חתם מיודענו על העסקה, אף שמצפוננו העיקר עליו בידעו כי הפר את מצוות רבו. אלא שכאן, החלו הצרות... לפתע פתאום התברר, כי ישנם אנשים נוספים הטוענים לחלק באחוזותיו של האציל... הללו פנו לבית המשפט, אשר פסק כי עד תום בירור הענין - לא ניתן יהיה לבצע כל פעולה ביערות ובאחוזות המדוברות... וכך מצא את עצמו הסוחר בקשיים כספיים ניכרים, כשהנושים, מהם לווה כספים לצורך השלמת העסקה, מתוך הנחה כי יוכל לפרוע חובותיו בקלות מתוך רווחי הקלים - רודפים אחריו ותובעים את שלהם... בלית ברירה נאלץ הסוחר לבסוף למכור את זכויותיו באחוזות וביערות, אולם כעת, כאשר ערעור משפטי תלוי היה ועומד אודותיהן - ערכן של זכויות אלו ירד פלאים, כך שהמחיר שהתקבל תמורתן בסופו של דבר היה סמלי ותו לא, ובוודאי לא היה בו די בכדי לפרוע את החובות המעיקים. בלית ברירה נאלץ מיודענו למכור עוד ועוד מנכסיו, ואפילו את ביתו לבסוף - בכדי להפטר מעול החובות, וכך מצא את עצמו חסר כל, כאשר רק שמו הטוב נותר לו לפליטה. בתוך תקופה קצרה, הפך הסוחר המצליח לעני מרוד! בליבו, ידע החסיד היטב את הסיבה שגרמה להשתלשלות המאורעות העגומה, ואף הצדיק על עצמו את הדין. הוא הבין, כי אירע לו כזאת משום שהמרה את פיו של רבו הגדול, ויותר משכאב את כאב הפסד המעות - כאב הוא את חוסר אמונתו, אשר לא היה בה כדי לעמוד בפני נסיון. מיודענו, אף לא העז לנסוע שוב לבעלז. וכי כיצד יוכל לשאת פניו ולהביט בפני הצדיק, אחר שלא שמע לעצתו? לפיכך, הבין כי כעת אין לו למי לפנות כי אם לאביו שבשמים, ואכן בפניו נשא תפילתו השכם והערב בתחניה כי יפתח לו שערי פרנסה ויחלצוה ממיצר. תקופה קצרה לאחר מכן, הגיע אל מיודענו הסוחר אחד מידידיו, והציע לו הצעה: הוא היה בעליהם של כמה וכמה יערות, ולצורך הטיפול השוטף בהם - נזקק לכמות גדולה של פועלים. מאחר ואין לו את הזמן הדרוש בכדי לטפל בשכירת הפועלים ובפיקוח עליהם, ביקש להטיל משימה זו על מיודענו הסוחר. חשבון פשוט הביא את מיודענו למסקנה, כי לא מדובר בעסקה משתלמת במיוחד... בעל היערות אמנם הציג סכום גבוה למדי, אולם מרבית הסכום יידרש לצורך התשלום לפועלים, כך שלא יישאר ממנו הרבה... בעבר, הוא היה רגיל לעסקים משתלמים הרבה יותר... ובכל זאת, נוכח מצבו, ובשל הצורך בפרנסה עבור משפחתו - החליט הסוחר שלא לדחות את ההצעה על הסף, אלא להתגבר על בושתו ולשאול את פיו של רבו... הו! מה שונה היתה נסיעה זו לבעלז, מהנסיעה הקודמת... רוחו של הסוחר היתה עגומה עליו, ופיו לא חדל מלמלמל תפילה ליושב במרומים שישלח את ברכתו ויחלצוה ממיצר. אולם כאשר נכנס אל חדרו של רבו - הרגיש כיצד כתפיו מזדקפות ורוחו שבה אליו. הצדיק קיבלו בחמימות רבה והאזין לדבריו ברוב קשב, ואילו הוא תיאר את המצב בפרוטרוט ואף הבהיר כי ההצעה העומדת על הפרק אינה משתלמת במיוחד, ורק ברחמי שמים מרובים ניתן יהיה לצאת ממנה עם רווח הראוי להתכבד בו. גם הפעם הרהר הצדיק לרגע, אולם הפעם, השיב נחרצות: "קבל את ההצעה, וה' יהיה בעוזך!". והסוחר? הוא יצא מאווש ומעודד מן הקודש, חזר אל ביתו, והודיע לידידו הגוי כי הינו מוכן ומזומן לקבל על עצמו את המשימה ולבצעה על הצד היותר טוב. גם כאשר מכריו וידידיו לעגו לו, והסבירו כי מדובר בעבודה בלתי מכובדת ובלתי משתלמת, שלא נועדה אלא בכדי לנצל ולהשפילו - לא שינה מיודענו את דעתו, אלא דבק בהוראתו של רבו מבלי להרהר אחריו. וראו זה פלא: הפעם, באופן שאין להסבירו בדרך הטבע, האירה לסוחר שמש ההצלחה, והרווחים היו מעל ומעבר למשוער! לא חלפה אלא תקופה קצרה עד שעלה בידו לרכוש את זכויות החטיבה במספר יערות, ובתוך זמן לא רב כבר הפך לסוחר יערות מצליח - תוך שהוא מטפס מעלה מעלה בסולם העשירות, ומחזיר לעצמו את הונו כמקדם! או אז, שב מיודענו לחלות פני רבו, והפעם, שאלתו בפיו... מבקש הוא להבין: מדוע בשעתו סירב הרבי להצעה המבטיחה, בעוד את ההצעה שנראתה על פניה חסרת סיכוי קיבל בלי היסוס? ואילו הצדיק, נענה והשיב לו: "בפעם הראשונה, כאשר הגעת אלי בבטחון עצמי רב, תוך שאתה משוכנע כי מדובר בעסקה כדאית ונטולת סיכונים - תחושתיך היתה כי אין צורך אפילו בסייעתא דשמיא בכדי שהעסקה תצליח... ובכן, עסקה כזו, לא היתה יכולה להצליח! כי בלי ברכת שמים - לא ניתן להצליח במאומה, וברכת שמים אינה ניתנת אלא למי שמכיר בנחיצותה! לפיכך, המלצתי לך להמנע מלעשות את העסקה, שאכן התבררה בדיעבד כטעות נחרצת..." לעומת זאת, כאשר הגעת זה לא מכבר עם הצעה אחרת, אשר אתה עצמך הכרת בכך שנדרשת סייעתא דשמיא מיוחדת בכדי שתצליח - כאן הייתי רגוע לחלוטין... היה ברור לי, שכאשר ליבך שבור, ואתה נושא עיניים לשמים - תזכה לסייעתא דשמיא, שכן כשישנה ברכה משמים - כל עסק יכול להצליח!". ואנו על פי דרכנו למדנו, כי אכן, כך היא המידה: אדם שמאמין בכך שההצלחה משמים - יכול להצליח בכל משלח ידו... אולם אדם שמאמין שההצלחה תלויה בו ובכישוריו, ואינו מצפה לעזרה שמימית - לעולם לא יצליח! ומכאן, תשובה לשאלתנו: הנה, כאשר יצאו בני ישראל ממצרים, אמונתם לא היתה איתנה, כך שהיה מקום לחשוש שכאשר יצאו להלחם במצרים - יסברו כי ההצלחה תלויה בהם או בכלי הנשק שבידם, ובנסיבות אלו - ודאי לא יוכלו לנצח, גם אם יהיו בידם כלי הנשק הטובים ביותר... לפיכך, מנע מהם הקדוש ברוך הוא את המלחמה, והצילם מידם של המצרים באמצעות ניסי קריעת ים סוף המופלאים. אולם לאחר שבני ישראל הגיעו לפסגות של אמונה בעקבות קריעת ים סוף, וכפי שנאמר בפסוק: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" - כעת כבר ניתן היה לשלוח אותם להלחם בכלי הנשק שבידם, שכן לאחר שהם מכירים בכך שהנצחון תלוי בידי שמים - לבטח יצאו כשכתר הנצחון על ראשם! ("ללמדך שמוות" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פרטונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

אַזְרֵי מוֹת שְׁבִיעֵי שֶׁל פֶּסַח

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 678 במדרשת "כְּרִיזָה יִקְצוֹר", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, השבוע יתקיים השיעור ביום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 567 שנה י"ב העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל וצדוק י"ז ניסן תשפ"ב

אַחְרֵי מוֹת - תוֹכַן עֲנִינֵי הַפְּרָשָׁה

- א. אחרי מות נדב ואביהוא, ה' הזהיר את שבט הכהנים, על איסור כניסה לבהמ"ק ולקדש הקדשים-שלא בשעת עבודה.
- ב. סדר עבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים (וכניסתו לקדש הקדשים ארבע פעמים, בהזיית דם הפר והשעיר, בקטורת, ובהוצאת המחטה) והקרבת קרבנות היום הקדוש.
- ג. דיני התענית ביום הכיפורים - (חמשה עינויים), איסור מלאכה, וכפרת החטאים.
- ד. עונש כרת לשוחט קדשים מחוץ למקדש וכן למקריבם שם. ה. מצוות קדושת ישראל:
 - א. איסור ההליכה בדרכי הגויים ובמנהגיהם.
 - ב. איסור להתחתן עם קרובי משפחה (מסויימים) - פרשת עריות.
 - ג. איסור העברת ילדי ישראל למולך (באש), ואיסור חילול ה'.

שְׁבִיעֵי שֶׁל פֶּסַח - תְּקַצִּיר

בט"ו בניסן יצאו בני-ישראל ממצרים, בה היו עבדים במשך עשרות שנים. למרות סירובו הראשוני שיצאו, לאחר עשר מכות שהיכה הקב"ה בפרעה ובעמו נעתר פרעה והרשה לבני-ישראל לצאת מהארץ, למשך שלושה ימים בלבד. כשחלפו שלושה ימים מיציאת מצרים הבין פרעה כי ליהודים אין כוונות לשוב לארצו. הוא רתם את סוסיו וקרא לכל עמו להצטרף למרדף אחרי עם ישראל. במטרה לשוב ולשעבדם. לאחר מרדף קצר, השיג פרעה את בני ישראל ב-כ" ניסן וסגר עליהם משלושה צדדים, כשלפניהם עומד ים סוף. הקב"ה הורה למשה, להניף את המטה אל על ואת ידו על הים. לאחר מכן הים נקרע לגזרים ובני ישראל עברו בתוך הים ביבשה. כשהמצרים ניסו לרדוף אחריהם בים, שבו המים וכיסו אותם. צבא מצרים, רכבו ופרשיו טבעו בים סוף. כתודה לבורא העולם על נס קריעת ים סוף, אמרו משה ובני-ישראל את "שירת הים". נס קריעת ים סוף וטביעת המצרים בו - אירע בשעות הבוקר המוקדמות של "שביעי של פסח" - כ"א ניסן.

עֲשֶׂרָה נִסִּים הָיוּ עַל הָיִם

- הוֹבֵא בְּמִכִּילְתָּא (בשלח פרשה ד'): עֲשֶׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְאַבּוֹתֵינוּ עַל הַיָּם: (א) נִבְקְעוּ וְנַעֲשׂוּ כַּמִּין כִּיפָה שְׁנֵאמַר "נִקְבַּת בְּמִטְוִי רֹאשׁ פְּרִזְוִי". (ב) נִחַלַק לִשְׁנַיִם שְׁנֵאמַר "וְנִטָּה אֶת יָדְךָ עַל הַיָּם וּבִקְעֶהוּ". (ג) נַעֲשֶׂה יִבְשֶׁה שְׁנֵאמַר "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִיבֶשֶׁה". (ד) נַעֲשֶׂה כַּמִּין טִיט שְׁנֵאמַר "דִּרְכַּת בְּיָם סוּסִיד חֲמַר מֵיִם רַבִּים". (ה) נַעֲשֶׂה פִירורִין שְׁנֵאמַר "אַתָּה פּוֹרְרֵת בְּעֶזְךָ יָם". (ו) נַעֲשֶׂה סִלְעִים שְׁנֵאמַר "שִׁבְרַת רֹאשֵׁי תַנְיִנִים עַל הַמַּיִם". (ז) נַעֲשֶׂה גִזְרִים שְׁנֵאמַר "לְגִזֵּר יָם סוּף לְגִזְרִים". (ח) נַעֲשׂוּ עֲרִימוֹת שְׁנֵאמַר "וּבְרוּחַ אֲפִיד נַעְרְמוּ מַיִם". (ט) נַעֲשׂוּ כַּמִּין נֹד שְׁנֵאמַר "נִצְבּוּ כְּמוֹ גֵד נֹזְלִים" וַיִּצְאוּ לֵהֵם מֵיִם מִתּוֹקִים מִתּוֹךְ מְלוּחִים שְׁנֵאמַר "וַיִּצְא נוֹזְלִים מִסְּלַע". (י) קָפָא הַיָּם מִשְׁנֵי חֻלְקִים וְנַעֲשֶׂה כַּמִּין מֵרָאה שֶׁל זְכוּכִית שְׁנֵאמַר "קָפְאוּ תַהֲמַת".

999 פ 9109

עיקר פרשתנו עוסקת בסדר עבודת כהן הגדול ביום הכיפורים ועבודת היום הקדוש. אך תחילת הפרשה, עוסקת בפטירת נדב ואביהו בני אהרן. בחז"ל מובא מספר סיבות למותם של נדב ואביהוא: מובא בגמרא (מסכת עירובין ס"ג): כתיב: וְנָתַנּוּ בְּנֵי אֶהֱרָן הַפֶּהוּ אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ. אמרו נדב ואביהוא: אף על פי שהאש יורדת מן השמים, מצוה להביא אש מן ההדיוט. וכיון שהורו כן בפני משה, נענשו. רבי ישמעאל אומר שנכנסו שתויי יין למקדש.

ובמדרש (ויקרא רבה) כתוב: לא מתו בניו של אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן, ובשביל ד' דברים מתו בניו של אהרן על הקריבה ועל הקרבה על אש זרה ועל שלא נטלו עצה זה מזה.

אם כן מדוע ביום השמיני - א' בניסן, לעיני כל ישראל מתו בני אהרן? ואפשר לבאר שהם ידעו שהם שקולים למשה ואהרן ואפילו יותר, כפי שנאמר (ויקרא י, ג): "בְּקִרְבֵי אֶקְדֹּשׁ", וברש"י: "וְנִעְדַתִּי שְׁמָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִקְדַּשׁ בְּכַבְדִּי" (שמות כט, מג), אל תקרי בְּכַבְדִּי אלא בְּמִכְבְּדִי (זבחים קטו:).

אמר משה לאהרן, אהרן אחי, יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום, והייתי סבור או בי או בך, עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך.

ו'בדעת זקנים' מובא: על ידי מיתת קרובין הללו אתקדש ואתגדל לעיני כל העם שישאו ק"ו בעצמם מאלו וישמרו עצמן מלעשות כן וייראו ממני.

יש להבין שמצד אחד אמרו "מיתת צדיקים מכפרת", ומאידך מובא בגמרא (סנהדרין ק"ג:): צדיק נפטר מן העולם רעה באה לעולם, שנאמר: "הצדיק אבד וכו' כי מפני הרעה נאסף הצדיק", הרי שמיתתן של צדיקים רעה היא ומביאה פורענות, ומאידך הרי חזינן שמיתתן מכפרת, אם כן אין טובה גדולה מזו לעולם.

חז"ל אמרו (ירושלמי יומא פ"א ה"א): קשה מיתתן של צדיקים לפני הקב"ה כשיבור הלוחות, שהרי התורה היא כמו גשר שדרכה מתקשר האדם לבורא, דאורייתא וקודשא בריך הוא חד, וכמו שמבואר בספר "דרך ה'" "לרמח"ל בסופו, שאורו יתברך המושג לנו הוא באמצעות התורה, ודרכה אנו יכולים להשיגו, התורה כולה שמותיו של הקב"ה, והקב"ה אחד ושמו אחד, אם כן פשוט שהעוסק בתורה כעוסק בקודשא בריך הוא בעצמו, וכמו שהאריך בזה ה"נפש החיים" בפ"ד.

לכך המשותף בין הלוחות והצדיקים שמגשרים המה בין ישראל לבוראם, ומיתת צדיקים ושבירת הלוחות שקולים. למה נסמכה מיתת שני בני אהרן לפרשת יום הכיפורים, ללמדך שמיתת צדיקים מכפרת כיום הכיפורים.

לכן, נוהגים בחלק מקהילות (ספרד) שביום כיפור בשעת הוצאת ספר תורה אומרים פיוט לזכרם של שני בני אהרן, והחזן מקריא קטע מהזוהר (ויקרא, אחרי מות דף נ"ח), זאת על מנת לעורר את הקהל לבוא לידי בכי, להלן התרגום: ועל פן ביום הזה קוראים אחרי מות שני בני אהרן, שישמעו העם ויצטערו על אבדן הצדיקים, ויתכפרו להם חטאייהם. וכל מי שמצטער על אבדןם של הצדיקים או מוריד עליהם דמעות, הקדוש ברוך הוא מכריז עליו ואומר: (ישעיה ו) וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחִטָּאתְךָ תִּכָּפֵר. ולא עוד, אלא שלא ימותו בניו בַיָּמָיו. ועליו כתוב, (שם נג) יִרְאֶה זֶרַע יִאֲרֶךְ יָמָיו.

מספכת "פנינה יקצור" מאתלת חט שאת שלום

"אחרי מות, קדשים אמור" – סיפור

את הסיפור הבא סיפר רבי משה טיקוצ'נסקי זצ"ל, משגיח ישיבת סלבודקא, בנו של רבי יצחק טיקוצ'נסקי זצ"ל. לאב הדגול, רבי יצחק, היה שיעור קבוע בו דבק במשך שנים ארוכות. בכל ערב היה יוצא רבי יצחק לבית הכנסת, מוסר את השיעור בפני חבורת לומדים, ושב לביתו. את השיעור הוא בקביעות ממש, בכל ימות השנה, כך בימות הרשב והכפור, בחגים ובימים הנוראים. אפילו ביום חתונת ילדיו, היה רבי יצחק סר לבית הכנסת, ושב לאחר השיעור אל אולם החתונה. אף בימי חוליו היה מבקש שייקחוהו לבית הכנסת על מנת למסור את השיעור, במסירות נפש של ממש. פעם אחת ויחידה עלתה בדעתו של רבי יצחק המחשבה לבטל את השיעור הקבוע. היה זה ביומה האחרון של רעייתו הצדקנית, כאשר כל בני המשפחה הקיפו את מיטתה בהבנה כואבת כי אלו הן שעותיה האחרונות...

רבי יצחק לא אבה למוש ממיטתה, ובלב קרוע ומורתח המתין יחד עם בניו ובנותיו לשעת יציאת נשמתה. השעון הורה על השעה הקבועה, בה מוסר היה רבי יצחק את שיעורו, אולם הפעם לא שת ליבו רבי יצחק אל השעון, ודמעות זלגו מעיניו עודו עומד ליד מיטתה.

לפתע פקחה הרבנית החלושה את עיניה, הרימה מעט את ידה הצנומה, וקולה הרעיד בדברה: "רבי יצחק, לך למסור את השיעור, לך לשלום!" רבי יצחק החניק את בכיו, נענע בראשו לאות לאו, והמשיך לעמוד על מקומו. וכי מה יאמר לה, לרעייתו היקרה, שמנוע הוא מלכת אל השיעור יען ממתין הוא לשעת יציאת נשמתה? אולם הרבנית, שעצמה את עיניה, פקחה אותן לפתע שוב ולחשה כקוראת את מחשבותיו: "רבי יצחק, יודעת אני מדוע אתה ממתין כאן, לצדי. רוצה אתה להיות נוכח בשעת יציאת נשמת".

בכיים של הנוכחים בחדר גבר וקולה של הרבנית התחזק לפתע, כשלהבת נר טרם דעיקתה: "אני מבטיחה לך כי תספיק למסור את השיעור ולשוב לכאן, ורק אז תצא נשמת! הלא תדע, כי מצוה שאדם מחזיק בה בקביעות, רב כוחה לדחות אפילו את מלאך המוות! אנא, למעני, לך ומסור את השיעור". רבי יצחק שם פעמיו לבית הכנסת כדי למסור את השיעור הקבוע. בגרון חנוק ובעיניים מסומאות מדמעות התלעלע קולו של רבי יצחק בבארו את דברי הגמרא, שורה אחר שורה. ראשו היה נתון בביתו, עם רעייתו הרבנית. הוא ידע כי בכל רגע עלולה הרבנית למסור את נשמתה לבוראה. רוחו סערה ומחשבותיו לא היו סדורות, אבל שיעור הוא שיעור, ורעייתו הרבנית ביקשה, ייתכן כי זו היא בקשתה האחרונה... עם סיומו של השיעור זינק רבי יצחק ממקומו ואץ כחץ מקשת אל הבית, ברגליים רועדות ובהבנה כי בבואו הוא עלול למצוא את בניו ובנותיו מתאבלים על מותה של הרבנית...

הוא נכנס אל הבית כרוח סערה וזעק לבניו: "מה קורה עם אמא? היא חיה?" תשובתם של הבנים הניחה במקצת את דעתו. "אמא מעורפלת ואינה מגיבה. מאז שעזבת את הבית על מנת למסור את השיעור. היא לא פקחה את עיניה ולא אמרה מאומה". בשפתיים רוטטות מבכי ניגש רבי יצחק למיטתה של רעייתו. הרעיה המסורה פקחה את עיניה בשלישית, התבוננה בבעלה הדגול ואמרה בחיוך קלוש: "יצחק, רואה אתה? מלאך המוות המתין בסבלנות, לא היתה לו ברירה! הוא לא יכול היה מול השיעור הקבוע שלך! עכשיו, הגיע הזמן להיפרד, אמור עמי וידוי וקריאת שמע..." בלב מורתח מנה רבי יצחק עם רעייתו הצדקנית את מילות הווידוי, ובעת שהרעידה את קירות הבית קריאת "שמע ישראל, ה' אלוהינו, ה' אחד", יצאה נשמתה של הרבנית בקדושה ובטהרה, ותעל השמימה... [דרך עץ החיים]

"אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה'

וימתו" (טז, א) – מזבח של מעלה כנגד אשי ישראל

על הפסוק "לְעוֹלָם זֹאת עַל יִשְׂרָאֵל" (דברי הימים ב' ג, א) דורשת הגמרא (מנחות קי): "זה מזבח בנוי ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן".

אף כשבית המקדש חרב ואין קרבנות, במזבח של מעלה מקריבים קרבנות. הכיצד? כתבו התוספות (שם): "מדרשות חלוקין, יש מי שאומר: נשמותיהן של צדיקים, ויש מי שאומר: כבשים של אש". לפי הדעה הראשונה, מובן מהיכן באים הקרבנות, כשצדיקים הולכים לעולמם, נשמותיהם שעולות לשמים הן הן הקרבנות. אך לפי הדעה השנייה, מנין יש כבשים בשמים? מביא הרב חיד"א בספרו "מדבר קדמות", כי אליהו הנביא נגלה לו ארגז של מטבעות זהב בהר הבית, מהמטבעות האלו הוא קונה בכל יום שני כבשים, ואותם מקריבים בשמים לקרבנות ציבור.

מוסיפים התוספות: "והיינו דאמרינן בשמונה עשרה בעבודה 'אשי ישראל ותפילתם מהרה באהבה תקבל ברצון'".

מה הם "אשי יִשְׂרָאֵל"? "אשי" יכול להתפרש במשמעות של אש, דהיינו כבשים של אש, אך "אשי" יכול להתפרש גם במשמעות של 'אישים', והיינו אותם צדיקים שמסתלקים מן העולם ונשמותיהם משמשות כקרבנות של מעלה.

שואל הרב חיד"א: לפי הדעה שהכוונה לנשמותיהם של צדיקים, איך אנו מתפללים על כך בכל יום, הרי אנו פותחים פה לשטן ח"ו? הוא מתרץ, שאנו מבקשים בתפילתנו שייפסק הדבר, שלא יסתלקו הצדיקים מן העולם". [דורש ציון]

"בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה'..." – מילה טובה – סיפור

סיפר רבי אהרון טויסיג: יהודי מלונדון, גביר גדול, חזר ממקום עבודתו לילה אחד בשעה מאוחרת. באמצע הדרך התנפלו עליו כמה גברתנים, ואמרו לו: הכסף או הנפש! באותו הרגע הרהיב היהודי עוז בנפשו, ואמר לגדול שבהם: "לשם מה אתה זקוק לכסף?" - "כדי ללכת למסבאה קרובה לקנות יין וויסקי לשתות ולהשתכר עד כלות הנשמה", השיב לו הענק, "תן לנו מיד כסף!" השיב לו היהודי: "למען האמת, אתה נראה אדם מאוד הגון ועדין, רק אתה רוצה לשתות. אני אביא לך 20 שטרלינג, ומזה תחיה את עצמך". הלה הביט על היהודי בעיניים המומות, לקח את 20 השטרלינג והסתלק מהמקום עם חברו, כשהוא מותיר את היהודי לשלל, כמו גם את רוב ממונו אשר עליו. "למחרת", מספר היהודי, "ברכתי 'הגומל'". כל העת לא הבנתי איך העזתי לעשות דבר כזה. עברו כמה ימים, והנה רואה אני בפתח בית הכנסת את האיש הענק אשר ניסה לשדוד אותי לפני כמה ימים. זיהינו האחד את השני. לא פחדתי מאחר שהיו במקום אנשים. הענק החל לדבר, עודו משחזר את הסיפור שארע לו עמי כמה ימים קודם לכן, והוסיף משפט שזיעזע אותי: "אתה הבאת לי 20 לירות, וזה עלה רק 13 לירות, קח את השבע הנותרים".... בקשתי שייסביר לי, אתמול באת לשדוד כל כספי, והיום אתה מחזיר לי 7 לירות?! ואז, כשדמעתו על לחיו, אמר לי: "מאז היותי ילד קטן, כולם אמרו לי: אתה אפס מאופס, לא יצא ממך כלום, פרא אדם שכמותך! כך גדלתי בידיעה כי לעולם לא ייצא ממני משהו, והנה פגשתי אותך באותו לילה בו תכננתי לרצוח אותך אם לא תתן את כספך, והנה" - כאן פרץ הענק בבכי חסר מעצורים - "פתחת את פיך, והיית אתה האדם הראשון בעולם שאמר לי אתה אדם הגון ועדין!" [לבית התורני]

בתוך הקופסא הונחו אחר כבוד 20 מצות עבודת יד, שלושה בקבוקי יין, חזרת, כרפס, צלוחית חרוסת, כד מים והגדה של פסח. 'עזרי מעם השם'. תעצומות נפש אדירות נדרשו לו לקדש ולשיר את ההלל, לשנות 4 כוסות, לאכול בהסיבה כזית מצה, לספר לעצמו ביציאת מצרים ואפילו למזוג כוס חמישית לכבוד אליהו הנביא. כל ימי החג עברו על הגביר בבור, כשכולו עמוד אש של תפילה ותחנונים. שבוע כשר של פסח עמוק בבור. בבוקרו של איסרו-חג הפלא ופלא, הגיעו שני שומרים ענקיים לשפת הבור והורידו סולם חבלים "עלה אדון בלקינד, עכשיו המשפט שלך". כמו יוסף הצדיק, החליפו את הפיג'מה המזוהמת שלו במדי חייל רוסי, והעמידו אותו לדין בפני הקומיסר הפוזל יבגני בולקצ'וב. המשפט לא ארך יותר משתי דקות. "זכאי". בולקצ'וב הסביר לבלקינד, כי המידע אודות מבריה הנשק סבל מליקוי קל. שם משפחתו של המבריה הרוסי היה בלקין, והוא התגורר בכפר ששמו סמורגין. בעוד שבלקינד שלנו הוא תושב העיירה סמרגוניה. ומשום מה עקב שמו הידוע של מידוענו העשיר בלקינד, חיילי הצאר שמו פעמיו אל ביתו, וטמנוהו עמוק בבור. ומי דאג לשלוח לי מצות ויין לבור? שאל בלקינד את קצין המחוז. "הו, הו" חיך הקצין, "חבר שלי דאג לך"... בלקינד לא רצה להאריך בדיבור, מי חבר, מה חבר. העיקר הוא חופשי ותודה להשם. טעות לעולם חוזרת. חיילי הצאר העלוהו אחר כבוד לכרכרה המפוארת של קצין המחוז והרכיבוהו לעיירתו סמרגוניה.

למחרת הגיע לעיירה סמרגוניה קצין המחוז יבגני בולקצ'וב וביקש לקרוא אליו את הגביר בלקינד לצריף רעוע בקצה העיר. כשפתח את דלת הצריף לא האמין הגביר למראה עיניו, הקבצן המאוס חיים ז'ונדל אפשטיין שכב על מיטתו כשכל גופו חבוש, פניו שרוטות ואדומות ורגלו הימנית מגובסת. לצידו ישב קצין המחוז. "זה החבר הטוב שלי, ז'ונדל, שלא ראיתיו 40 שנה. הוא זה שהביא לך מצות ויין, בזכותו עשית ליל סדר כשר בתוך הבור ואכלת מצות שבעה ימים". דיווח בולקצ'וב. בלקינד בלע את לשונו במבוכה. מה ענין ז'ונדל אצל קצין המחוז? שאל את עצמו. "כן, לידיעתך מר בלקינד, גם אני חייב את חיי לז'ונדל. גדלנו באותו כפר קטן במחוז קרישניבוג, וילדותנו עברה עלינו בידידות עמוקה. באחד הימים בהיותי בן 11 נפלת מצמרת עץ ושרבתי את עצמות רגלי וצלעותי, איבדתי את ההכרה וגם דם רב, אבל ז'ונדל ידדי שהיה קטן ממני בשנתיים קרע את חולצתו, חסם את קילוחי הדם, ורץ כמו אילנה שלוחה להזעיק עזרה. אני... אני חייב לו את חיי". ואיך הגיע ז'ונדל אלי, אל הבור שבאתר המעצר? שאל בלקינד המום ומשתאה. "פשוט מאוד. הוא ישב מתחת לעץ סמוך לבית שלך, וכשהגיעו לעת לילה חיילנו לעצור אותך, הוא הבין שאתה בצרה גדולה. הוא טיפס אל מאחורי העגלה הגדולה, ונחבא בין שקי החיטים. כשהגיעו חיילי למחנה המעצר, הם גילו אותו מסתתר מאחור וחבטו בו ללא רחמים עד שהגעתי לשם ועצרתני אותם מלהרגו. הוא זחל למשרדי זב דם. והוא התחנן על נפשי. "אל תפגעו בו לרעה". "הוא שיכנע אותי בתמימות שלו, שלא להתאכזר אליו אדון בלקינד, וזכית לחבילה נדיבה של מזון כשר לשבוע שלם שקנינו מיהודי העיר הסמוכה. חבשנו את פצעיו וגיבסנו את רגלו וביום ראשון של חול המועד של חגכם החזרנו אותו לביתו". ר' חיים ז'ונדל חיך לעברו של בלקינד כאוב ומיוסר ואמר לו בקול חרישי "הרב בלקינד, אני מוקיר לך המון טובה על הכוונה הטהורה שלך לתת לי מצות ויין לחג, זה כל כך ריגש ושימח אותי, שהרגשתי צורך עז לקרוא תהלים להצלחתך סמוך לביתך, עד שלפתע שבאו החיילים. אני מקווה שאתה מרגיש טוב וחזרת לעצמך בריא ושלם".

דמעה קטנה של בושה בצבצה מעינו הימנית של בלקינד. לפתע הוא חש שנובעים מתוכו מליבו, מפלים ונהרות של אהבה לקבצן האומלל הזה, שמאותו רגע נדמה בעיניו כאיש הכי יפה וטהור בעולם, איש שיש לו הכרת הטוב כלפיו רק על הבטחה, שאפילו לא התכוון לקיימה. הגביר בלקינד הבחין גם כי אותו ניצוץ חוזר בעיניו של חיים ז'ונדל, איננו ניצוץ של נוכחות חלילה, הוא ניצוץ של אהבת ישראל, אלא שהוא טעה באבחנה. "אני מודה לך חיים ז'ונדל, שכנראה בזכותך נפלת לבור, כדי שמשם אזכה להביט על בני אדם בעין טובה, כל הזמן". [פניני בית לוי]

יואל מישה בלקינד היה הגביר החשוב של העיירה הצירית סמרגוניה בערבות רוסיה הצארית, ששכנה לחופו של נהר הבלוז. רוב תושבי העיירה היו יהודים תלמידי חכמים, שעשו מלאכתם עראי ותורתם קבע. כמה מהם היו גאונים עצומים שלא צעדו 4 אמות מבלי לעסוק בתורה. בלקינד מידוענו היה אף הוא בר-אוריין לא קטן, שעסק לפרנסתו ביבוא סחורות מאירופה לממלכת הצאר הרוסי.

לזכותו של הגביר ייאמר, שגם ידו היתה פתוחה לכל ונדיבותו קנתה לה שם טוב. רק קבצן אחד תושב העיירה, הוא פשוט לא סבל. לא סבל? פשוט תיעב. ושמו חיים ז'ונדל אפשטיין, קבצן מושבע רווק וערירי, בן 62, שחוץ מאשר לדפוק על דלתות ולבקש מזון ופרוטות לא עשה דבר. הלשונות הרעות טענו שהקבצן ז'ונדל הוא בעצם מיליונר גדול שצובר את מיליוני פרוטותיו עמוק באדמה, ככלי אין חפץ עד כי יבוא שילה. לא נעים לכתוב אך מראהו היה דוחה, ועננה של ריח לא נעים ליוותה אותו בתמידות. למותר לציין, שבלקינד הגביר לא סבל את חיים ז'ונדל אפשטיין. משום מה היה נדמה לו, שבעיניו של הקבצן העלוב מרצד לו ניצוץ של נוכחות, וזה הרתיח את דמו. מעולם אבל מעולם, לא נתן בלקינד פרוטה לז'ונדל.

היה זה בוקר אביבי, שבוע לפני חג הפסח אחרי תפילת שחרית, כשז'ונדל הקבצן החל לשרך רגליו במרדף חסר סיכוי אחרי בלקינד, לכוון אחוזתו. "הרב בלקינד, הרב בלקינד! קרא ז'ונדל. הגביר נעצר והיפנה ראשו לעבר הקבצן הצולע, כשעיניו מביעות בוז עמוק. "הרב בלקינד, עשה לי טובה, שמעתי שלכבודו יש מאפיית מצות, האם יוכל כבודו לשמור לי שלוש מצות עבודת יד? ואולי גם אזכה לקבל בקבוק יין טוב מן היקב של כבודו? לכבוד חג הפסח"... זה היה כבר יותר מדי בשביל בלקינד. גם מצות, גם יין, עוד מעט הוא גם יבקש לבוא לליל הסדר המשפחתי... הגביר חיפש משפט חכם ולולייני כדי להיפטר מן הטרדן והשיב: אם יישארו לי מספר מצות, ואם היין לא יחמיץ, אתן לך בלי נדר!!! "תודה הרב בלקינד" אמר ז'ונדל בהתרגשות. מי יודע, חשב בלבו, אף פעם לא זכיתי ממנו לפרוטה, אולי אזכה ליין ולמצות. נו, נו.

גלגל סובב בעולם, ומי יודע מה ילד יום. יומיים אחר כך בשעת לילה מאוחרת נשמעו דפיקות על דלת ביתו המפואר של הגביר. חיילי הצאר עמדו בפתח, וכבלו את ידי העשיר המבוהל באזיקים כבדים. "אתה עצור באשמת הברחת כלי נשק למלכות הצאר, מבלי להצהיר. יש לנו את כל ההוכחות לכך שהנשק עבר לידי המורדים". על פקודת המעצר היה חתום קצין המחוז קומיסר יבגני בולקצ'וב. אתר המעצרים של הצאר, לא היה אלא שרשרת של בורות עמוקים וטחובים, שמי שנכנס לשם ספק רב אם היה יוצא בריא בגופו, שלא לדבר על בריאות נפשו. בלקינד חש שחרב עליו עולמו. זרקו לעברו שמיכה דקה, בקבוק מים והשאירו אותו קבור ששה מטרים בתוך האדמה, עם תולעים, עכבישים והשם ישמור, עקרבים. על זה אומרים דורשי רשומות: "מאיגרא רמא לבירא עמיקתא".

תושבי סמרגוניה היו בהלם בבוקרו של יום. העלמותו של בלקינד סמוך לפסח היתה גם מכה קשה לעניי העיר, שהמתינו בכליון עיניים לחבילות המצות וארגזי היין שהעביר הגביר לידי רב העיר הרב ראובן הירש, שניצח על מלאכת החלוקה. אגב, חיים ז'ונדל אפשטיין מעולם, אבל מעולם, לא ניגש לחלוקת הקמחא ד'פסחא של רב העיר. הוא ידע שיש קבצנים ועניים יותר ממנו.

שומר בורות המעצר ולארי גורניצקי היה טפוס קשוח ואטום מבע. זעקותיו של בלקינד שיקראו לרב העיירה ראובן הירש נפלו על אוזניים ערלות תרתי משמע. הוא הריח את הסוף. השמש שקעה לה עגמומית וכוכבי ליל יציאת מצרים ריצדו במרומים, ובלקינד הגביר האומלל חש כי מותו קרב. הרעב הציק לו, וחמץ אסור באכילה. אוי, אוי, אוי, 'מאין יבוא עזרי'. פה ושם חדרה לה קרן אור דקיקה. לפתע הוא הבחין בחבל משתלשל מטה, ובקצהו קופסת עץ. "קח את החבילה" אמר לו השומר גורניצקי אטום המבע. "זה בשבילך". לא יאומן.

בזאת יבא אהרן אל הקדש" (טז, ג)

הארת פנים אחת - סיפור

סיפר רבי צבי מאיר זילברברג: ראש הכולל בפריז, רבי ישעיה, נהג לספר איך הגיע לרוממות תורנית גבוהה. כשהיה תינוק נפטר אביו, והשאיר אותו בודד עם אמו שהיתה אישה קשת יום. לאורך רוב שנות ילדותו, בקושי זכה הוא לארוחה חמה ומזינה. הוא היה בודד וגלמוד, ובקושי עלה ביד אמו האלמנה, שעמלה קשות לפרנסתה, לשלם את השכירות עבור 'דירת' המרתף בה התגוררו. אמו האלמנה היתה חוזרת הביתה לאחר יום עבודה מפרך, ועם מעט הפרוטות שהשתכרה הייתה מביאה לו פרוסת לחם ושאריות מזון וסמרטוטים שמצאה בדרכה. כך גדל הוא יתום ועזוב.

והנה, לאחר חג הפסח הכריזה אמו יום אחד: שעילה שלי, מהיום אני צוברת כסף כדי שאוכל לקנות לך חולצה חדשה לכבוד ראש השנה! אמא הביאה קופסת שימורים ריקה, הניחה אותה בצד החדרון, ושמה בה את הפרוטה הראשונה עבור החולצה החדשה אותה ילבש שיעלה בראש השנה הקרב ובא.

עיניו של שיעלה נצצו מהתרגשות, עוד מעט יהיה ראש השנה ואני אצא לבית הכנסת, כולם יסתכלו עליי, יגידו לי 'תתחדש' ואהיה מאושר!

ראש השנה מתקרב, ואמא של שיעלה חוזרת הביתה ואומרת: שיעלה, היום אנחנו קונים חולצה!...

אמא ניגשת לקופת המטבעות, ויוצאת עם שיעלה לקנות חולצה חדשה לראש השנה. החולצה נקנתה בהתרגשות עצומה, ולאושרו של שיעלה לא היה גבול.

ערב ראש השנה הגיע. בלילה שלפניו שיעלה לא עצם עין מרוב התרגשות, הנה היום הגיע, כולם יגידו לי 'תתחדש', איזה יופי אתה נראה!...

שיעלה לובש את החולצה החדשה ויוצא מביתו בהתרגשות. הוא צועד בהתרגשות ליד השכנים והמכרים, אך אף אחד לא אומר לו 'תתחדש'... האכזבה היתה צורבת ומרה, אף אחד לא שם לב, למרות שניסה בכוח למשוך תשומת לב! שיעלה התפלל בעצבות, ולאחר סיום התפילה יצא מבית הכנסת מאוכזב, והחל לשרך רגליו לעבר ביתו.

בדרכו, הבחין לפתע במאות אנשים שמצטופפים ברחוב 'מלכי ישראל' בירושלים, שם נמצא בית מדרש של הרבי - בעל ה'בית ישראל' מגור זצ"ל. מאות אנשים המתינו בפתח בית המדרש כדי להיכנס ולקבל ברכת 'שנה טובה'.

שיעלה הצטרף לעומדים בתור, התור התקדם במהירות והנה הוא על יד הרבי. ואז, לפתע קרה הלא יאומן: הרבי הביט אליו, הושיט את ידו, אחז בכתף חולצתו, ואמר בהתפעלות: 'פשששש'.... 'באותו רגע הפכתי למחושמל', מספר ר' שיע', 'לא האמנתי שזה קורה לי, מרוב העומס במקום הספקתי לשכוח מחולצתי החדשה, אך הרבי, שאלפים רבים עוברים לפניו להתברך בלילה זה, שם לב לחולצה החדשה שלי. והוא עצר לרגע את המירוץ והחמיא לי, מי היה מאמין שהחולצה תביא לי כזה הישג!...

רצתי לאמא, וסיפרתי לה בהתרגשות על ה'פשששש' שקיבלתי מהרבי.

דבר זה נסך בי כוחות, לפתע חשתי שווה, והדבר דחף אותי להשקיע עד שהפכתי מנער עזוב וזרוק, לנער שממצה את כל כוחותיו, וכל זה בזכות

הארת פנים אחת! [לבית התורני]

השנה חל שביעי של פסח ביום שישי, על כן כדי שיהיה מותר לערוך את ההכנות לשבת (אוכל, נרות ועוד) בערב שבת - שיחול ביום טוב עצמו, יש לעשות "עירוב תבשילין" ביום חמישי - ערב יום טוב. להלן מקצת מהלכות עירוב תבשילין:

א. יש לקחת מצה וכזית תבשיל (כגון ביצה קשה) ויאמר את הברכה: "בא"י אמ"ה אשר קדשנו במצותיו וציונו על מצות עירוב". ומיד לאחר מכן יאמר - "בְּהֶדְיִן עֲרוּבָא יְהֵא שְׂרָא לְנָא לְמַפָּא וּלְבִשְׂלָא וּלְאַטְמָנָא וּלְאַדְלָקָא שְׂרָגָא וּלְמַעֲבָד כֹּל צְרָכְנָא מִיּוֹמָא טַבָּא לְשַׁבְּתָא". פירוש: בְּזֶה הָעֲרִיב יְהֵא מִתֵּר לָנוּ לְאַפּוֹת וּלְבִשָּׁל וּלְהַטְמִין וּלְהַדְלִיק גַּר וְלַעֲשׂוֹת כֹּל צְרָכֵינוּ מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת (ש"ע תקכ"ז ס"ג).

ב. צריך להיזהר שלא יאבד עירובו (המצה והתבשיל) וכן שלא יאכל לפני שבת, ואם אירע כן, לא יוכל לבשל ולאפות (ש"ע תקכ"ז סעיף ט"ו), לכן טוב להניח את המצה בשקית ואת התבשיל בשקית במקרר ולרשום - עירוב תבשילין.

ג. מצוה לאכול את פת העירוב ואת התבשיל, באחת מסעודות שבת, והטעם, מכיוון שנעשתה מצוה אחת בפת, יעשו בה עוד מצוה (ש"ע תקכ"ז). מהר"ם נהג להניח הכיכר של העירוב תחת הלחם משנה בליל שבת ולמחרתו, ובסעודה שלישית היה בוצע עליו וכן היה מנהג מהר"ל, ומנהג הספרדים לאכול את העירוב בסעודה שלישית של שבת (כה"ח שם אות ק"ב).

ד. אדם ששכח ולא עשה עירוב - פעם אחת בלבד, יוכל בדיעבד לסמוך העירוב של רב העיר ואם שכח פעם נוספת - לא יוכל כבר להסתמך על עצה זו ואז יהיה לו אסור לבשל ולהכין מיר"ט לשבת (ש"ע תקכ"ז ס' י' י"א י"ב) ובכל מקרה כגון זה, יש לשאול רב מוסמך כיצד לנהוג.

ה. מי שדעתו שלא לאפות ושלא לבשל שום דבר מיר"ט לשבת, יש אומרים שבכל זאת צריך לערב ויש אומרים שאין צריך לערב, ולכן הבא לערב במקרה כגון זה, אין צריך לברך משום ספק ברכות להקל (ודעת רוב הפוסקים היא, שיש לערב בלי ברכה, גם אם אין הוא מכין כלום מיר"ט לשבת, מאחר והוא מדליק נר שבת).

בברכת התורה רוזן ברנינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מְעֵנָה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: דוד (רוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמעון מרים בת עזיזה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל ומיכל שרה בני פאולה **זיווג הגון:** זרבה בת אטו:גימי שמואל בן אסתר:נעמה בת אסתר:יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחל בת זרבה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן הגר: מלן בן דינה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נטרה: רות בת לינה: מורית בת רחל

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה
שושנה ריזל בת מינה
מיטל בת לילי
שמחה צביה בת רחל: חן בת דלילה (ב זכר)
יובל בן סלומית: אשר בת אורנה
הודיה בת ציפורה: רחל בת חיה
יעל ברכה בת אביגיל: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752
או במייל: Ronbarina@gmail.com
כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.47209
מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

הפטרה
"ויהי דבר"

שביעי של פסח
פרשת אחרי מות

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כב' ניסן התשפ"ב

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:58	19:49	20:40
18:55	19:47	20:37
18:58	19:49	20:39
18:56	19:48	20:37

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

פעם נסע רבי עקיבא איגר זיע"א עם בנו למטרת שידוך עבורו. אחרי שהגיעו לבית אבי המשודכת ישבו ליד השולחן ושוחחו על עניינים שונים, וכנהוג, שוחח גם בעל הבית עם הבן, על מנת לתהות על קנקנו.

בסיום השיחה שאל רבי עקיבא איגר את אבי המשודכת כיצד מוצא בנו חן בעיניו, על כך ענה האב הנימה מבודחת ואמר: "הלואי שהמחותן ימצא חן בעיני כמו שהחתן מוצא חן בעיני..." פנה אליו רבי עקיבא איגר ושאל בפנים מביעות דאגה: "וכי למה לא אמצא חן בעיניכם?"

מיד תפס האב ותירץ את עצמו: רק לצון חמדתי אבל כמובן שהערכתי כלפי כבודו היא עצומה... **אבל** כשמע רעק"א את התשובה, קם מיד ממקומו והתריס לעבר אבי המשודכת: ליצונת?! עם לצים אינני רוצה להשתדך!...

וכבר אמר אחד מגדולי ישראל שהוא משתוקק לפגוש את "הילד ההוא" שכל הדורות שלפניו עבדו עבורו והוא כבר יכול לנוח...

ההלכה מבטאת מה רוצה הקב"ה בעולם, והאדם המקיים אותה מתקרב אליו ומתאחד עם הבורא.

יום אחד הגיע בחור לשיבת "פורת יוסף" מעיר מבגדד. הוא שוחח עם ראש הישיבה הגאון רבי **עזרא עטיה** זצ"ל וסיפר לו כי **הפץ לילמוד תורה**, אך הריוויו הזקנים תלויים בו והוא חייב לפרנסם. בחנו רבי עזרא ומצא כי בחור מוכשר הוא, ומיד המליץ לקבלו כתלמיד ולתמוך בו בסכום כסף נכבד.

מנהלי הישיבה הודיעו לרב **שאינ לשיבה** די כסף, אמר רבי עזרא: "אנא הפחיתו ממשכורתי החודשית סכום כסף ותנוהו לתלמיד זה".

שמע הגאון **רבי בן ציון חזן** זצ"ל, ומיד הודיע כי **ינקו גם ממשכורתו** סכום כסף לטובת התלמיד. כך למד הבחור תורה בשקידה רבה, בלי דאגות פרנסה, והפך להיות תלמיד חכם מופלג.

בספר הקדוש "מאור עינים" מובא **שכל יהודי** צריך לעבור בימי חייו את כל בחי' **העשרה ניסיונות** שנתנסה אברהם אבינו להגיע לשלמות עבודת ה'!

כל **עבודת הבית** הפשוטות ביותר כמו סדר ונקיון, בישול, כביסה, גיהוץ וכן הלאה, אם עקרת הבית עושה זאת כדי שבעלה ובניה יוכלו להיות פנויים **לעבודת הבורא**.

הרי הדבר נחשב לה עבודת קודש ממש.

הצדיק עבד ה' גם כל מידותיו, לא חשוב איזו.

שנאת חינם!
הקנאה
היא מחלתם של אנשים קטנים
אהבת חינם!
הפרגון
הוא מעלתם של אנשים גדולים
חייבים לעבוד על זה!

מעמיד אחד בימין ואחד בשמאל (רש"י)
חכמינו אמרו, שהיה זה סימן לטובה אם יצא הגורל לה' ביד ימין. השעיר לעזאזל הלא נועד **לדחות** את פסולתם של ישראל ולטהרם מעוונותיהם;
ולעומת זה השעיר לה' נועד לקרב את נשמות ישראל אל הקדושה ולהחזירם אל שורשם. והרי אמרו חכמינו: "לעולם תהא שמאל דוחה וימין קרבת"
ולפיכך יאה הדבר, שהשעיר לעזאזל, שהוא "דוחה", יהיה ביד שמאל; והשעיר לה' שהוא "מקרב", יהיה ביד ימין...
(בעל אבני נזר)

כמה טיפשים הם אותם עסקני צבור, שאינם דואגים כלל לתקן את עצמם ואת ביתם, בו בזמן שהם מבקשים לתקן את הכלל כולו.
עסקנות שכזו אינה עשויה להצליח. תחילה צריך להיות "בעדו ובעד ביתו" ואז אפשר שיהיה גם "ובעד כל קהל ישראל".

במקרה ההפוך הרי הם ובתיהם מהווים פירצה לציבור וממילא אין כל תועלת בתיקונם...

חמור האיכר נפל לבאר הישנה והיבשה בכפר. החל החמור לנעור לקרוא לעזרה. בא האיכר ולא ידע מה לעשות מאחר והחמור ממילא **היה כבר די זקן** והבאר יבשה ומטה ליפול החליט האיכר להרוויח שתיים במכה: **לקבור** את החמור בתוך הבאר ובאותה הזדמנות גם **לסתום** אותה.

קרא האיכר לכל שכניו כולם באו עם אתים והחלו **למלא בזבל** את הבאר. תחילה נער החמור, אך כעבור רגעים מספר השתתק. המשיכו האיכרים לעדור זבל לתוך הבאר והחמור שותק. הלך האיכר והציץ לתוך הבאר ולהפתעתו הרבה ראה כי החמור עומד בבאר על ארבע רגליו **כל פעם** שכף זבל הושלכה עליו ניער את הזבל מגבו **ודרך עליו**, וכך הזבל הלך והצטבר בקרקעית הבאר ועם כל כף נוספת החמור עלה. עוד מספר סנטימטרים למעלה כך, עד שהבור מלא **והחמור צעד החוצה** מן הבאר הנטושה

גם אם יש נך ניסיונות. ולכל אדם יש. **לא הבכי** והיבבות יוציאוך מהם **יש לנער** את הניסיונות מעליך. **ולהתקדם הלאה**... (העורך)

החוקרים המופתעים
שחברו את האלקטרודות לעלה של צמח הדרקונית גילו לתדהמתם כי **העלה העם בשמחה** למים הנשפכים אל שורשיה.

לעולם אל תאחרו !!!

עם סיום עשרים וחמש שנות כהונתו של כומר בקהילה נערכה לכבודו מסיבת פרידה. **פוליטיקאי אחד**, חבר בקהילה, הוזמן לשאת נאום קצר. מאחר שהפוליטיקאי איחר, הכומר החליט לומר כמה מילים בעצמו כדי למלא את הזמן.

הוא עלה על במה והחל לדבר: "הרושם הראשון שלי מהקהילה נוצר **מהיודי הראשון** ששמעתי כאן. חשבתי שהארכיבישוף שלח אותי למקום נוראי. האדם הראשון שהתוודה לפני סיפר שהוא שגנב כסף מהוריו, שגנב גם במקום עבודתו, שהיו לו הרפתקאות וכמה פעמים נעצר. נותרתי המום ונחרד. אך בחלוף הזמן הכרתי אנשים נוספים וראיתי שלא כולם היו כאלה. ראיתי קהילה מלאה באנשים אחראיים ובעלי ערכים. וכך חייתי את עשרים וחמש השנים הנהדרות ביותר בקריירה שלי ככומר".

בדיוק ברגע זה הגיע **הפוליטיקאי**, זה שהיה אמור לדבר. הוא התנצל כמובן על האיחור שלו, והחל לדבר: "לעולם לא אשכח את היום בו הגיע הכומר לקהילתנו. למעשה, היה לי הכבוד להיות הראשון שהתוודה באוזניו..."

אין דבר המקיים את האהבה בין אנשים כהכרת הטוב.

יהיה זה חורף גשום, והוצות העיירה הפכו לבוץ, ובלתי נוחות להליכה. בבוקר אחד **הבחינו תושבי העיירה** בסלנט כי הצדיק **רבי זונדל** אוסף אבנים ומרצף דרך בוץ מבית אמו לבית הכנסת, כדי להקל על הליכתה בלכתה לבית הכנסת להתפלל...

פעם אחת הבחינה בתו של הגאון ר' **יוסף חיים זוננפלד** זיע"א זצוק"ל, כי אביה שואב מים מן הבור, ומוסר את הפחים לשני ילדים קטנים שעמדו לידו. **שאלה אותו** בתו למעשיו והאב אמר: "ראיתי שני ילדים מתכופפים על שפת הבור לשאוב מים, וממש מסכנים את עצמם. על כן הצעתי להם לשאוב בעבורם". שאלה הבת: "אבל מה יגידו על כך בעיר?" ענה האב: "ומה יגידו בשמים?" "מה יגידו?" – **שאלה** המטרידה ביותר אנשים, ולעיתים קרובות מדריכה את צעדיהם. הבה נשאל נכון, שאלה אמיתית, לא "מה יגידו" אלא: "**מה יגידו בשמים**". האם מעשינו טובים ונכונים? ונזכה למצוא חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר 'ועמך כלם צדיקים לעולם יי'שנו ארץ נצר משעני מעשה ידי להתפאר' (סנהדרין פ"י, מ"א).

יש להתבונן, מדוע חז"ל לקחו את המשנה בסוף מסכת סנהדרין והכניסוה לתחילת פרקי אבות, ועוד, הרי יש המשך למשנה 'ואלו שאין להם חלק לעולם הבא...'. ומדוע לא העתיקו גם את החלק הזה?

אלא, יש אנשים שכשאומרים להם לבוא ללמוד ולהתחבר לשושלת המופלאה של התורה הקדושה, להמשיך את דרך אבותינו של 'משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים...' (אבות א, א), הם אומרים שזה לא שייך אליהם, להם כבר אין חלק בתורה כיון שהם עברו הרבה עבירות ואין להם עוד סיכוי לחזור.

לכן באו חז"ל והדגישו שזו טעות, "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא", לכל אחד יש עדיין חלק ומקום, עליו רק לבוא ולקחת את חלקו.

לפני כארבעים שנה לערך, **מנחם זצוק"ל** היה מוסר ביום שבת שיעור בבית הכנסת בורוכוב שבירושלים, ובעיונות הרבים ליד בית הכנסת היו הנערים משחקים בכדור ומעשנים סיגריות ועושים רעש גדול. פעם אחת בדרכי לשיעור ראיתי נער צעיר בגיל חמש עשרה שנה בערך יושב וצופה במשחק, נגישתיו אליו ושאלתי אם הוא מעוניין לבוא ולשמעו שיעור תורה, השיב לי הנער שיש לו קשיי הבנה והוא לא יבין כלום, כבר מכיתה ד' סילקו אותו מבית הספר, ואין לו שום סיכוי. השבתי לו שאם הוא יתאמץ וילמד את התורה,

הוא יקבל שכל ויבין הכל, ברוך ה' הוא השתכנע ונכנס לשיעור. לאחר מכן הוא הגיע לישיבה ולאט לאט לימדתי אותו להניח תפילין וללמוד גמרא, במשך שלוש שנים הוא היה בשיעור א', ופעמים רבות הר"מ שלו פנה אליי בתחינה "הרב אלבז, תפטור אותי ממנו, בבקשה, אני חוזר לו על כל דבר שלושים פעם והוא לא מבין, אני כבר לא יכול". אמרתי לרב "לא נורא, נתאמץ עוד קצת, יש לו רצון טוב, הוא יצליח בסוף, בסוף הוא יקלוט ויהפוך לתלמיד חכם".

היום אותו תלמיד בקי עצום בהלכה, דיין ומורה הוראה בישראל, כל שו"ת יביע אומר מונח על כף ידו ופונים אליו בשאלות דחופות מכל רחבי העולם. ללמדך שלכל אחד יש חלק בתורתנו הקדושה, עלינו רק לפתח ולשבח אותו.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

אחד אמר לחבר שלו "אתה יודע, הזיכרון שלי לאהרונה מאוד גרוע" "למה הוא כ"כ גרוע?", "מה כ"כ גרוע?!"

במדרש מצינו עשר דרשות על המלה "בזאת", ומונים שם עשר זכויות: שבת, מילה, תורה, ירושלים, שבטים, יהודה, ישראל, תרומה, מעשר, קרבנות.

שכן המשנה (כלים פ"א) מונה **עשר קדושות** בארץ ישראל, וקדושת קדש-קדשים היא העליונה שבהן. הרי בכדי לבוא אל המקום הזה שיש בו עשר קדושות, **יהיה אהרון זקוק** לעשר זכויות...

אותה יכולת נפלאה **לכופף את הראש** ולספוג את העלבונות בשתיקה, נראית במבט שטחי **כחולשה**, אבל במבט ארוך אנשים כאלה הם כצאת השמש בגבורתה.

הם מוכיחים יכולת עמידה של גבורה בתלאות החיים.

שוחח הרה"ק ר' אברהם יהושע העשיל

מקאביטשוניץ זיע"א עם יהודי שחי בגולה אמריקה. ניסה לשכנעו כי יניח תפילין ויתפלל כל יום. הלה ענה כי עסוק הוא מאוד בעסקיו, וכי אין לו פנאי להקדיש אפילו מחצית השעה בבוקר לכך. הרבי, שהשכיל להלוך **כנגד רוחו** של כל אדם, אמר לו אם היו מציעים לך לשוחח כל יום בקו ישיר עם הנשיא האם היית מוותר על כך? ולא היית מקציב חצי שעה? וכאן אני מציע לך קו פתוח למלך מלכי המלכים. אתה יכול כל יום לשוחח עמו באמת אין לך זמן לכך? נכנסו הדברים בלבו של האיש וקבל על עצמו לעשות זאת מידי יום.

יש לנו קו ישיר למלך מלכי המלכים. בכל רגע ובכל שעה מוכן המלך, שהוא אב רחום, לשמוע את אשר בפינו האם לא ננצל זאת?

קברניטה של אניה נתון

גם הוא באותה סכנה בה נתונים כל שאר נוסעי האניה, לפיכך יכול הוא להנהיג אותה. מאחר שהאנשים במינים היטב כי פקודותיו והוראותיו הינן נחוצות וחיוניות לשלומה של האניה. שכן הוא עצמו חרד לכך כמותם; מה שאין כן מפקד צבא שיושב בלשכתו **ומשגר פקודות** לחייליו שבשדה קרב.

כלי רכב לעולם **אינו מביע** דעה אינו קובע את הכוון ואינו מתווה את הדרך אלא מבצע את **רצונו של הנהג** כך להבדיל היו האבות כמרכבה של רצון הקב"ה מכלי שהחשיכו את דעתם כלל.

פעם הגיע הצדיק המלוב"ן רבי **יעקב אבוחצירא** זיע"א לעיר פאס לעסוק בצרכי ציבור.

סיפרו יהודי המקום זה לזה כי הרב מתפלל **בדבקות עצומה** עד שאינו יודע את הנעשה סביבו. התיצבו לידו כמה אנשים ועשו עצמם רבים במריבה **בקולי קולות** ורבי יעקב המשיך בתפלתו כאלו לא ארע דבר. פרצו בצעקות מחרישות אוזניים אך הצדיק לא הניד עפעף. כאשר סיים את תפלתו ופסע אהורנית, **מהרו לבקש** את סליחתו על הרעש שהקימו. הביט בהם בתמיהה: "רעש?, על איזה רעש אתם מדברים?"

הן היה שקט מוחלט ולא שמעתי מאומה..."

להצלחה וישועה בכל התחומים יהודה בן נת שבוע אבישלוס בן אורה רפאל ארז בן הדסה צביה

טיפש אחד נכנס לחנות נעליים ואומר למוכר: "אני הייב לקנות את הנעליים האלה שבחלון הראווה" המוכר אומר לו: "אלה נעלי תנין והן עולות \$ 1,400". "זה יקר נורא!", צועק הטיפש. "זה המחיר", אומר לו המוכר. "אבל אני הייב לקנות כאלו נעליים בזול", הוא אומר לו. למוכר נמאס: "טוב, פשוט תיגש לביצה ותצוד לך תנין בעצמך" נגמר היום והמוכר נוסע הביתה. בדרך הוא עובר ליד הביצה, ופתאום הוא רואה את הטיפש עם רובה ביד ומאחוריו מגיח תנין ענקי. בלי להתבלבל הוא מסתובב, יורה לו בין העיניים וגורר אותו החוצה מהביצה. המוכר עוצר את האוטו, רץ למקום ורואה את אותו טיפש יושב מדוכא וסביבו עשרה תנינים מתים: "אני לא מאמין! גם לתנין הזה אין נעליים..."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת ובה, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזריה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד בן איה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, יחזקאל בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אהרן מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סגב, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא, שלמה בן דונה, **מנחם הרב עובדיה יוסף בן גורדיה**

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

אחרי מות (טו, טז) א - פגמים הכפלה מיתה בפסוק, לרמז למובא בספרים, שעליהם הצדיקים לאחר מיתתם מדרגה לדרגה בעולם העליון, נקראת פטירה, והיא פעין מיתה מהעולם הזה לעולם הבא. ומפאן המנהג לומר קדיש מדי שנה בפטירת צדיקים וסתם אנשים, כי נשמותיהם מתעלות אז למעלה, והיא פעין מיתה מחדש. ולכן נאמר על בני אהרן שמתו, ולאחר מכן בקרבנות לפני ה', כאשר נשמתם עלתה למדור עליון יותר, שוב כמתו מחדש ועלו למעלה. (דגל מחנה יהודה)

ונשא השעיר (טו, טז) ה - שעיר בגימטריה אסייהו הטאייכס פשנים, והתבות פשלב ילבינו בגימטריה על צוק הסלע, לרמז לשעיר לעזאזל שעליו אמרו חז"ל ביומא, פיון שהגיעו שעיר למדבר לשון של זהירות היה מלבין, שנאמר אסייהו הטאייכס פשנים פשלב ילבינו, והשליח היה קושר חצי לשון זהירות בצוק הסלע שבהר העזאזל. (חדשים לקטרת)

גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל (טו, טז) ח - מקאן אתה למד, כי ההוצאות לה', לעניני תורה ומצות, תהיינה לפחות כמו ההוצאות לעזאזל, לענינים גשמיים, ותבת עזאזל היא נוסריקון זה לעשות זה עשה אלקים. (אור שמואל)

אשר עלה עליו הגורל לה' (טו, טז) ט - כך דרבנן של עולם, איש אשר עלה עליו הגורל לה' והוא איש צדיק תמים וחסיד, אזי ועשהו הטאת וגורלו דחקות ומקאובים. ואלו אשר עלה עליו הגורל לעזאזל, אנשי רשע ודמים, הוא יעמדיהו וחייו נעמיים ומתוקים... (מורהנורה)

וכסה ענו הקטרת (טו, טז) יג - התבות ענו קטרת בגימטריה במדבר בשבח חברו ובא לננאי, לרמז לדברי הגמרא בערבין, שהמעיל מכפר על לשון הרע בפרהסיא, וקטרת על לשון הרע בצנעה, כי לעתים האדם מדבר במלא חפניו בשבח חברו בקטרת, אלא שמתוך שבוהו בא לידי ננאי, ועלכך מכפרת הקטרת. (אמרות ה')

טטהרו (טז, ל) ג - בגימטריה פת"ה, פנגד תר"ג מצות ושבוע דרבנן, ובסמוך לו נאמר שבת שבתו היא לכם, לרמז שכל השומר שבת בהלקתה, פאלו קנים התורה פלה. (קול יהודה)

ספורים בפרשה

בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו (טו, טז)

במשך תקופה נכבדת, קבע רבי יוסף חיים זוננפלד שעור לפנות בקר, עם רבי אברהם משה קצנלבויגן, מגאוני ירושלים. לימים התנגלה שיחה בינו לבין מקרביו, אודות גאוני ירושלים שהתגללו בה לרב, ואמר: "זכיתי בימי חלדי להכיר תלמידי חכמים רבים, וביניהם גאונים מכלגים. אבל אומר אני לכם, שגאון הדור בה"א הדיעה, הוא רבי חיים זוננפלד. אלא שמרב חכמתו וענותנותו, הצליח כמעט ליצר את הרשם להמונים שהוא 'סתם יהודי רא-שמים'... והוסיף: "אם פרצונכם לקבל משג על הערצתי לרבי חיים, הריני מודיע לכם, כי מוכן הייתי, אלו היה רבי חיים נותן לי, לכנים בו ירחץ במים את בשרו, והייתי שותה את המים, כי בגדי קדש הם..."

וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל (טז, יז)

באספה הראשונה של תנועת 'אגדת ישראל' שהתקיימה בקטוביץ בשנת תער"ב, נשא רבי יצחק ברויאר, נכדו של הרש"ר הירש וממייסדי התנועה העולמית, דברים על צרף השעה, ועל השנויים שחלים גם בקרב ישראל. בין השאר הצביע על העבדה, כי לאחר פרעות קישניב בשנת תרס"ג, שלחו מקל קצוי רוסייה לחם ובגדים אל פליטי הפרעות, אך לא שלחו אליהם טליתות ותפלין ושאר תשמישי קדשה, דבר המוכיח לכאורה, כי גם המצב הרוחני ברוסייה אף הוא בכי רע, כפי שארע בגרמניה וארצות נוספות בימים ההם. בתגובה, השיב לו רבי חיים מבריסק כך: "במצות צדקה אי אפשר לצאת ידי חובה בנתינת פרוטה אחת לכל ישראל, אלא כל אחד צריך לתרום משלו ולהשתתף במצוה. ולעמת זאת, בקרבן צבור, הקריב אהרן הפהן פר אחד, וכפר בעדו ובעד ביתו ובעד כל קהל ישראל. ואף כאן, פשבאים לסייע לפליטי המאדעות, יש לסייע לכל אחד ואחד באופן אישי, ולהעניק לו מזון וכסות. וכדי שיוכלו להתפלל, די להם בטלית אחת וזוג תפלין, ובהם תצא עדה שלמה ידי חובה בשעת הדחק..."

כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו (יח, א)

בסעודה שלישית של שבתי קדש אחר יקדושים תרצ"ד, ספר רבי שמעון שלום מאמשינוב, כי אביו דבר עם הרבי ר' בונים מפשיסחא ואמר, כי מי שרוצה לשבר תאות לבו, יביט ויראה את אלו שהשיגו תאונתם ביצד הם נראים ובאיה מצב הם שרויים, ובעל-פיהו ימאסו התאות בעיניו. ופרש בכך את הפסוק 'כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה' - וראיתם ביצד המצרים נראים, אזי לא תעשו' - זה יגרם לכם שלא תעשו כמעשהיהם...

ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה (יח, כה)

לפני שנים רבות, נודע כי באחד הקבוצים בארץ, החלו לגדל שפנים לאכילה, ונודעוה הארץ ת"ק פרסה על ת"ק פרסה. באותם הימים, ראה תלמיד את המשיגים רבי יהודה לייב חסמן, כשהוא יושב מהרהר, ומקיש באצבעו על השלחן כמנהגו בשעה שהיה שרוי בצער גדול. נסה הבחור לתהות מה מטרידו, ולאחר הפצרות אמר הרבי: "נאמר בתורה ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה, ואם הגענו למצב כזה של טמאה, הרי יגרשו אותנו מכאן. ומילא אני - אלה באשר אלה, אבל היא - והראה באצבעו על הרבנית ששכבה חולה במשתה לאחר ששברה את רגלה, איך היא תלך!?"

היה היה

את כל עונות בני ישראל

עלוי מִפְלֵג הָיָה הַרְבֵּי ר' בּוֹנִים מִפְּשִׁיחָא עוֹד מִימֵי עֲלוֹמִי, וְלֹא פְּלֵא אִפּוֹא שְׂרֵבִים בְּקֶשׁוֹ לְזִכּוֹת בּוֹ בְּחֶתֶן לְבָתֶּם. וְלִבְסוֹף זָכָה בּוֹ הַגְּנִיד רַבִּי מִשָּׁה אֲעִיָּה רַבִּי קֶאֱצוֹב מִבְּנֵי דִין, שְׂבִיבִיתוּ הָיָה מִתְּאֲכָסֶן הַמְּגִיד רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מִדִּיֶּסְלוֹב אֲבִיו שֶׁל רַבִּי בּוֹנִים, כֹּל אִימַת שְׁהִיגַע לְבָנָיו כְּדִי לְדַרֵּשׁ אֶת דְּרָשׁוֹתָיו בְּמַנְהֵגוֹ, וְשֶׁם אֲמָרוֹ לְדָבָק טוֹב. וּבְתַקּוּפַת מְגוּרָיו אֲצֵל חוֹתְנּוֹ, אֲרַע מֵאֲרַע מַעֲנֵן בְּדוֹלְהֵן.

אָחַד מִמְּפָרְיוֹ שֶׁל רַבִּי בּוֹנִים, אַבְרָהָם יִקְרָעֶרְךָ וְיַעֲלֵל מְדוּת, מְנַהֵל לְגַבְאֵי 'תַּקּוּן סְפָרִים' בְּבֵית־הַמְּדֻרָשׁ הַגָּדוֹל, תַּפְקִיד חֲשׁוֹב בְּאוֹתָם יָמִים בְּהֵם לֹא הָיוּ הַסְּפָרִים מְצוּיִים. וְהִנֵּה נִקְלַע לְבָנָיו תַּלְמִיד־חֶכֶם חֲשׁוֹב, הַמְּטַפֵּל בְּבָנוֹת בּוֹגְרוֹת וְלָרֵשׁ אִי־כָל. לְאֶכְזָבְתוֹ, נִכְשַׁל בְּקוּרוֹ בְּמִקּוֹם, וְהַסְּכּוּם שְׂאִסְף מִבֵּין מִתְּפַלְלֵי בֵּית־הַמְּדֻרָשׁ הָיָה זְעוּם וְחֶסֶד חֲשִׁיבוֹת. בְּרֵאוֹתוֹ אֶת רַבִּי בּוֹנִים שְׁהִיָּה בְּעַל־צוּרָה, תַּנְהַל לְפָנָיו אֶת צַעֲרוֹ, וְהוּא הוֹרָה לְחִבְרוֹ הַגַּבְאֵי, לְטַל הַלְוָאָה בְּעִבּוּרוֹ מִקַּפְתָּ 'תַּקּוּן הַסְּפָרִים', וְאֵינִי אֲשִׁיב בְּהַקְדָּם אֶת הַלְוָאָה לְקַפְתָּ. הִלָּה עֲשֵׂה בְּדַבְרֵי, וְנִפְשׁוֹ שֶׁל הַלְוָאָה שָׂבָה אֵלָיו. לֹא עָבְרוּ יָמִים מְרַבִּים, וְהִדְבָּר נֹדַע לְפָנָיו הַקְּהֵלָה, חֲבוּרַת הַדְּיוֹטִים שְׁעָלוּ לְגַדְלָה בְּזִכּוֹת כְּפֶסֶם, וּבוּרוֹתָם הִיָּתָה לְשֵׁם דְּבָר, וּמְהוּמָה רַבָּתִי פְּרָצָה. "הִתְחַבְּרִי! גְּלַגְלוּ הַלְלוּ עֵינַיִם מִתְּחַסְּדוֹת וְצַבוּעוֹת, וְנִבְלָה נַעֲשֶׂתָה בְּיִשְׂרָאֵל" זָעַקוּ, וְתַבְעוּ לְדַעַת: "מִי הַתִּיר לָךְ לְטַל מִקַּפְתָּ הַקְּהֵל לְלֵא רְשׁוֹת"? הַאֲבָרְךָ עֲדִיר־הַנֶּפֶשׁ לֹא יָדַע אֶת נִפְשׁוֹ, אוֹלָם רַבִּי בּוֹנִים תַּמָּךְ בּוֹ, וְהוֹדִיעַ לוֹ כִּי יַעֲמֵד לְצַדּוֹ וְכִי לֹא יֵאָרֵעַ לוֹ דְּבָר. בְּאוֹתָם יָמִים, שְׁלָטוּ הַפְּרָנְסִים בְּקַהֲלָה וְאִישׁ לֹא הָיָה מְרִים יָדוֹ בְּלַעֲדֵיהֶם, וְהַקְּהֵלָה כָּלָה עֲקָבָה אִפּוֹא לְרֵאוֹת כִּי צַדִּיק יַפֵּל דְּבָר. "בַּיּוֹם פְּלוֹנִי בֵּין מְנַחֵה לְמַעֲרִיב", כֵּן נִפְלָה הַבְּרָה בְּעִיר, "יַעֲמֵד גַּבְאֵי קַפְתָּ 'תַּקּוּן סוֹפְרִים' לְמַשְׁפַּט בְּפָנָיו רֵאשִׁי הַקְּהֵלָה, וְגוֹרְלוֹ יִהְיֶה נִתּוֹן בְּיָדְךָ לְשִׁבְטֵי אוֹ לְחֶסֶד". הַיּוֹם הַמִּיַּעַד הַגִּיעַ, הַאֲבָרְךָ הַמְּסַפֵּן וְשֵׁב צְדִיק הַשְּׁלָחַן כִּתְיוֹן שֶׁפָּרַח וְלֹא יָדַע אֶת נִפְשׁוֹ, וְרַבִּי בּוֹנִים עָמַד בְּיַרְכְּתַיִם מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְגוֹנֵן עָלָיו מִיָּד אוֹתָם 'צִדִּיקִים וְיִשְׂרִים'. הַמְּשַׁפֵּט הַחֵל, הַנְּאֻסְפִים הַטִּיחוּ בְּאַבְרָךָ מַלִּים חֲרִיפוֹת, וְזָעַקוּ חֶמֶס עַל 'הַמְּעִילָה הַחֲמוּמָה' שְׁנַעֲשֶׂתָה לְאוּרֵי יוֹם. לְפַתַּע נַעֲמַד רַבִּי בּוֹנִים וְאָמַר: "זְכוּתוֹ שֶׁל כָּל אֶדָם לְהַתְּגוֹן וְלִהְיוֹת עַל הַאֲשָׁמוֹת נִגְדוּ. אוֹלָם בֵּינֵן שְׁהַנְּאָשָׁם שְׁלָנוּ אֵינּוּ בְּעַל לְשׁוֹן־לְמוּדִים, אֲבָקֶשׁ לְהִיּוֹת לוֹ לְפָה וְלִהְיוֹת עִיִּיגִי טַעֲנוּתוֹ בְּפָנֶיכֶם". הַפְּרָנְסִים הִבִּישׁוּ זֶה עַל־זֶה, וְהַסְּפִימוּ בְּאֵלֶם־קוֹל, וְרַבִּי בּוֹנִים פָּתַח בְּדַבְרָיו: "פְּלִיאָה יֵשׁ לִי עַל פְּסוּקֵי מִפְּרָשׁ בְּתַהֲלִים, וּמִבְּקֶשׁ אֲנִי מִכֶּם אוֹלֵי הַתּוֹכְלוּ לְהַסְבִּיר לִי אֶת פֶּשֶׁר הַדְּבָר". "הַמּוֹמְזוֹר הַאֲרָךְ בְּתַהֲלִים הוּא מְזוּמֹר כִּי...". הַמַּתְחִיל בְּתַבּוֹת 'אֲשִׁרִי תַמִּימֵי־דָרְךָ, וּמִסְתַּיִם בְּפֶסֶק 'תַּעֲיִיתִי כִּשְׁחָ אֲבָד...". וְכֵן שָׁנָה רַבִּי בּוֹנִים בְּמַתְּפֵן אֶת הַנְּקוּדָה שֶׁבְּפֶסֶקוֹ, וּבְמִקּוֹם לְקַרְא 'תַּעֲיִיתִי כִּשְׁחָ אֲבָד, בְּקֶשׁ עֲבָדָה, כִּי מְצוּתִיָּה לֹא שְׂכַחְתִּי, קְרָא בְּסוּרֵם מִכֵּן 'תַּעֲיִיתִי כִּשְׁחָ אֲבָד בְּקֶשׁ... וּפְנֵה אֶל חֲבוּרַת הַבוּרִים וְעִמֵּי־הַאֲרָךְ שֶׁהַשְּׁתַּרְרוּ עַל הַצְּבוּר בְּכַח הַזְּרוּעַ, וּבְקֶשׁ הַסְּפָרִים. "מָה הַפְּרוּשׁ שֶׁהַשְּׂאֲבָד בְּקֶשׁ? שְׂאֵל, וְכֵלֶם חֲכִכוּ אֶת מְצוּחָם בְּמַבּוּכָה, וְלֹא יָדְעוּ מַה לְהַשִּׁיב. "אֲכֹן שְׂאֵלָה קִשָּׁה", הַסְּפִימוּ בְּלֶם... וְרַבִּי בּוֹנִים הַמְּשִׁיחַ, כִּשְׁהוּא מְבַלֵּעַ חִיּוּךְ נִסְתָּר: "וְכֵן אֲסַפֵּר לָכֶם מַעֲשֵׂה שְׂאֲרַע לְפָנָיו שְׁנֵים רְבוּת, בְּיַעַר סוּדָר וְגַדוֹל כֵּן בְּאֲרָץ פּוֹלִין. בְּאֶחָד הַיָּמִים פְּרָצָה בְּיַעַר מַגְפָּה קִשָּׁה, אֲשֶׁר עֲשֶׂתָה שְׁמוֹת בְּקֶרֶב הַחַיּוֹת וְהַבְּהֵמוֹת. הַזְּעִיק הַאֲרִיָּה מִלֶּךְ הַחַיּוֹת אֶת כָּל בְּעַל־הַחַיִּים שֶׁבְּיַעַר כְּדִי לְדַעַת בְּשִׁלְמֵי הַרְעָה הַזֹּאת, וְדַרֵּשׁ מִכֶּלֶם לְהַתְּדוּת בְּפָנָיו עַל מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים. הָרֵאוּן הַגִּיעַ הַנְּמָר וְסַפֵּר בְּרַעְיוֹ, כִּי לְפָנָיו זְמַן־מָה הַסְּתוּבָה מְרַעֵב בֵּין עֲצֵי הַיַּעַר, לְאַחַר שֶׁזָּה מְסַפֵּר יָמִים לֹא בָּא מִזּוֹן אֶל־פָּנָיו, וּלְפַתַּע רָאָה אִישׁ אֶחָד שֶׁנִּקְלַע לַיַּעַר וְלֹא מֵצָא מוֹצָא מִן־הַסְּבָךְ. "לֹא הַצְּלַחְתִּי לְהַתְּאַפֵּק", הוֹדָה, "וְטִרְפַּתִּי אֶת הָאִישׁ כְּדִי לְהַשִּׁיבֵהוּ אֶת־רַעְיוֹנֵי, וְאוֹלֵי בְּעִטֵּי פְּרָצָה הַמַּגְפָּה". נִעֲנַע הַאֲרִיָּה בְּרֵאשׁוֹ וְאָמַר: "מַה פְּתֹאֵם עוֹלָה עַל־דַּעְתְּךָ מִחֲשֶׁבָה כִּזוֹ? וְהִרִי נִמְר טוֹרֵף אֶתָּה וְלִקַּח נֹצְרֵת, וּמְדוּעָה יִטְרִידָךְ מִצְּפוּנְךָ? אֲחֵרִיו בָּא הַזָּאֵב וְאֵף הוּא סַפֵּר כִּי טֹרֵף עָלֶיךָ קֶטֶן שֶׁפָּגַד אַחַר הַעֲדָר, אוֹלָם הַאֲרִיָּה הַרְגִיעוֹ שֶׁפֶן יִזָּבַע עֲרֻבוֹת אֶתָּה וְטַבְּעָךְ לְטֹרֵף". הַדְּבָר חָזַר וְנִשְׁנָה עִם כָּל בְּעַל־הַחַיִּים הַטּוֹרְפִים, עַד שֶׁלְּבִסּוֹף הַגִּיעָה בְּקֶשָׁה רוּעָדָת, וּבְקוֹל חֲלוּשׁ סַפְרָה כִּי צַדִּיק פֶּעַם שְׂכַבָּה בְּרַפְתָּ שֶׁל בְּעִלְיָה, שֶׁהַפְּרוֹץ בָּהּ הָיָה מְרַבָּה עַל הַעוֹמַד וְהַקּוֹר חֲדָר לְעֲצָמוֹת. "וְכֵן אֲשֶׁר הַצְּנֵה גְּבָרָה, חָמַל עָלַי אֲדוֹנִי וְהַכְּסִינִי לְבֵיתוֹ חַמְסִים. אֵךְ רַעְיוֹנֵי הַפָּה בִּי וְלֹא מֵצָאתִי דְּבַר־מָה לְחַזֵּק אֶת־לִבִּי, עַד שֶׁמֵּצָאתִי מַעֲטָה קֶשׁ בְּנַעֲלֵי בְּעַל־הַבַּיִת וְהַחֲנִיתִי בּוֹ אֶת־נַפְשִׁי". "אָהָה!" קְרָא הַאֲרִיָּה וְכָל בְּעַל־הַחַיִּים הַחֲרִירֵי־הַחֲזִיקוּ אַחֲרָיו, "אֲכֹן נֹדַע הַדְּבָר! בְּנִלְלָךְ פְּרָצָה הַמַּגְפָּה הַקִּשָּׁה, וּבְעֵטְמֶךָ בָּא עָלֵינוּ הָאֶסוֹן הַכָּבֵד הַזֶּה". וְעוֹד בְּטָרֵם הַסְּפִיקָה עֲלוּבוֹ זֶה לְהַתְּגוֹן, הַתְּנַפְּלוּ עָלֶיהָ חַיּוֹת־הַטֹּרֵף וּבְלַעוּהָ בְּהֶרֶף־עֵינָיו...

בְּסִימּוֹ, פְּנָה רַבִּי בּוֹנִים אֶל הַנְּאֻסְפִים מְבֻטָּט נֹקֵב, וְהַרְעִים בְּקוֹלוֹ: "זוֹהִי בְּנִתּוֹ שֶׁל דוֹד הַמְּלָךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם. תַּעֲיִיתִי כִּשְׁחָ אֲבָד - כֵּן אֲשֶׁר תַּעֲיִיתִי מֵאֲרָצִי, לֹא בְּגַלְל מַעֲשִׂים וְחֲטָאִים קָשִׁים בָּא עָלַי הַדְּבָר, אֲלֵא בְּקֶשׁ - בְּגַלְל מַעֲטָה קֶשׁ שֶׁנִּטְלֵיתִי... וְאֵף אֶתָּם נוֹהֲגִים בּוֹ, כֵּן אֶחָד מִכֶּם הוֹלֵךְ בְּשִׁרְיוֹת־לְבוֹ וְעוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה זְמָרִי, אוֹלָם עַל כְּבִשְׁתָּה רַבָּה זֶה, עַל הַאֲבָרְךָ עֲדִיר־הַנֶּפֶשׁ הַזֶּה, אֶתָּם מְבַקְּשִׁים לְהִטִּיל עֵנֶשׁ עַל מַעֲשֵׂה צְדָקָה וְחֶסֶד שֶׁעֲשֵׂה כִּשְׁהַצִּיל עֵינֵי בַּעַת דַּחְקוֹ". וְכֵן פְּנָה רַבִּי בּוֹנִים אֶל הַנְּאֻסְפִים בְּזָה אַחֲרֵיהֶם, וְקָרָא: "אֶתָּה ר' אֲרִיָּה־לֵיב, אֶתָּה ר' דָּבִי־בֶרֶךְ וְאֶתָּה ר' זָאֵב וְלִקַּח וְשִׂאָר חֲבָרִיכֶם, לָכֶם מְתוֹר לַעֲשׂוֹת מַה שֶׁתְּרַצוּ, שְׁהִרִי אֲרִיָּה, דָּב וְזָאֵב אֶתָּם. אוֹלָם נִגְדִי 'ר' שֶׁסְּפִיל - שֶׁהַתָּמִים זֶה, יִצְאֶתְּם בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל, כֵּאלֹךְ גָּדוֹל עוֹנוֹ מִנְּשֵׂא! הַדְּבָרִים הַנּוֹקְבִים הַפִּילוּ פַּחַד עַל הַנְּאֻסְפִים, פְּנִיָּהם הִשְׁתַּחֲרוּ בְּשׁוֹלֵי הַקְּדָרָה, וְיוֹתֵר לֹא הִינְנוּ לְחַפֵּשׁ בְּצִיּוּתֵיהֶם שֶׁל אַחֲרֵים, אֲלֵא עֲסָקוּ רַק בְּתַקּוּן עַצְמָם...

מאורות

רבי דוד ליקס מאבא
ליום ההולולא כ"א בניסן תקנ"ט

מְגִדוּלֵי חֲבוּרַת תַּלְמִידֵי הַבְּעַל־שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ, וְאֶחָד מֵאֲרַבְעַת הַתַּלְמִידִים שֶׁנִּקְרָאוּ בְּלֶם בְּשֵׁם דָּוִד, וְעָלָיו אָמַר פֶּעַם: "הַקְּבָה" נִתְּן אֶת הַתּוֹרָה כִּשְׁהִיא סְתוּמָה. מִשָּׁה רַבְּנָה גְּלָה אֶת גּוֹפֵי הַתּוֹרָה, רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִי־יוֹחָאי גְּלָה אֶת נֶפֶשׁ הַתּוֹרָה, הָאֲרִיזֵ"ל גְּלָה אֶת רוּחַ הַתּוֹרָה, וּמוֹרֵי גְלָה אֶת נִשְׁמַת הַתּוֹרָה. וְאֵלּוֹ אֶת הַנֶּשְׁמָה לְנִשְׁמַת הַתּוֹרָה, יְגַלָּה מְשִׁיחַ צְדָקְנָה. כֵּן תַּחֲלָה כְּרִין וּמוֹרָה־צְדָק בְּעִיר פֶּאָר שְׁבִאוּקְרָאֵינָה, וְלֹאֲחֵר מִכֵּן הַתַּעֲשֵׁר כְּרַב הָעִיר, וְיָשַׁב בָּהּ שְׁנַיִם רְבוּת וּנְפִטָר בְּגִיל מָאָה שָׁנָה. פֶּעַם רָאָה עֲגָלָה וְעִלְיָה חֲסִידִים, וּכְסַפְּפוּ לוֹ שֶׁהֵם נוֹסְעִים לְחַתְּנוֹ הַמְּגִיד רַבִּי מְרַדְכִי, שְׂאֵל "הֵאֵם אֶתָּם מֵאֲמִינִים בְּרַבְּכֶם כְּמוֹ שְׁהִינּוּ מֵאֲמִינִים בְּרַבְּנֵי הַבְּעַל־שֵׁם טוֹב"? וְסַפֵּר: "פֶּעַם אַחַת, אָמַר לָנוּ רַבְּנָה לְאַחַר קְדוּשַׁת־לְבָנָה לְתַת זְהוּב לְמַשְׁקָה, וְאֵף שְׁבַלְנוּ הִינְנוּ עֵינַיִם גְּדוֹלִים, אוֹלָם מְרַב אֲמוּנָה בְּרַבְּנֵי הוֹשְׁטַנּוּ אֶת יָדֵינוּ אֶל הַכִּיסִים, וְכָל אֶחָד מֵאֲתָנּוּ מֵצָא אֲצָלוֹ זְהוּב אֶחָד, וְרַבְּשָׁנוּ מַשְׁקָה לְשִׁתֵּית לְחַיִּים בְּצוֹתָא". כִּמְנָה עַל־שֵׁם אִשׁוּ הַצְּדָקְנִית לָאָה, וְאֲבִיו רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה אִישׁ צַנוּעַ וּפְשׁוּט כְּעֵדוּת נְבִדוֹ רַבִּי מְרַדְכִי, וְהָיָה מְלֵא בְּשׁוֹחַן בְּקֶבֶ"ה בְּפִרְנִסְתּוֹ כְּמוֹכֵר 'יִרְשָׁרָף וְהָיָה קוֹנֵה רֵק לְשִׁלְשָׁה יָמִים בְּבִטְחוֹן מְלֵא בְה'. עַל מַצְבָּתוֹ נִתְּרַת, כִּי הַבְּסִיחַ לְצִאֲצָאִיו שְׂאֵם יְבוֹאוּ לְהַתְּפַלֵּל עַל קְבָרוֹ בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ אֲלוּל מִשְׁחַל בַּיּוֹם רַבִּיעִי, מְכַסְּחַת לָהֶם יְשׁוּעָה. בְּתוֹ, שְׁנוֹלְדָה מְדוּנָה הַשְּׁנִי אוֹתָהּ נִשָּׂא בְּגִיל שֶׁל יוֹתֵר מִשְׁבַּעִים שָׁנָה, הִיָּתָה אֲשֶׁתוֹ הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הַמְּגִיד רַבִּי מְרַדְכִי מִשְׁתַּרְבּוּלֵי, וּמִמְּנָה חָלַק מֵצִאֲצָאִיו עַד הַיּוֹם.

יוסיף דעת

כ"ז באייר תקכ"ד, יצא רבי שמחה מזאלאוץ לארץ ישראל ודבריו פגש את בני העלייה החדשה הראשונה בראשות רבי נחמן מוהרנאגב ורבי מנחם מברמישלין. את זכרונותיו מן היום העלה על הכתב ונדפסו בשם "אהבת ציון". בין השאר הוא מספר על ביקורו בעיר הקודש צפת בערב פסח, ואחר שטבלו במקווה הארז"ל קודם אפירת המנוחות. הוציא המספר כל ספרי־התורה המוביל, לבדוק אם לא השליך איזה טיפוס חמץ מתוכו. והוא גם מספר־תורה של רבי יצחק אבובא, אף שהוא כל השנה סוגרת ומסוגרת, ויראתי בעצמי לפתוח ולגעת בה, וביקשתי זה המספר לפתוח אותה. ויראתי בעמוד של פרשת קדושים כמו שנללה בקריאת יום־הכיפורים שקראו פרשת אחרי מות. ויראתי שהוא כתב ספרדיים אותיות עגולות שקורין וועל"ש. ספר־תורה זה נשתמר עד ימינו, ומוציאים אותו שלוש פעמים בשנה בסיומן כס"ד - כיפורים, שבועות, ראש השנה. אוֹלָם לֹא בְּרוּר מִיּוֹת רַבִּי יִצְחָק אַבּוּבָה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת וְסַפְרֵי־תוֹרָה הַמִּיּוֹחֲסִים אֵלָיו, וְבוֹדֵאֵם אֵינּוּ כַּעַל מְנוּחַת הַמַּאֲוֵר שֶׁפִּטְרָר בְּפּוֹרְטוּגַל, וּבַמַּת הָיָה אֲרִבְכָה אִישִׁים בְּשֵׁם זֶה. בְּשַׁנַּת תַּרצ"ה, בִּיקֵר חַחוּן אִישׁ בְּצַפַּת, וְשֵׁם הָרָא לוֹ אֶת סַפְרֵי־תוֹרָתוֹ הַזֶּה שְׂאוֹת הַצַּדִּיק בּוֹ הַפּוֹכֵחַ כִּדְעַת הַאֲרִיזֵ"ל, אֵךְ חַחוּן אִישׁ הַבְּחִין מִדִּי כִי רַק בְּיַדֵּה אַחַת מוֹנִיעַ הַדָּבָר, וּבְשֵׁר הִירִיעוֹת הַצַּדִּיק נִכְתְּבָה כּוֹסֵם אֲשַׁכְנֵה, וְאוֹמֵם הַחֲבָר מִפִּי רַבִּי נַחֵם אַתְרוּג מוֹוִיטִיק צַפַּת, כִּי יִדְעֵה זֶה הוֹשְׁלַמְתָּ כְּמֵאָה שָׁנָה קוֹדֵם לָכֶן, כַּאֲשֶׁר סַפְרֵי־הַתּוֹרָה נִחְרָד בְּאֵשׁ בּוֹמֵן אַחַד מְלַחֲשֵׁי הַעִיר הַצִּיּוּנִי מִדִּי לְפִאֵר אֶת הַתְּהַלּוּכָה בַּעַת שֶׁכִּנְסִים אֶת כְּתוֹב הַחֲלוּפָה, וּמִן־הַשְּׂמִים יִצְאָה בְּעֵרַת אִהֶם. אוֹתָהּ יִדְעֵה הַחֲלוּפָה אַפּוֹא, וְלֹא נִכְתְּבָה בְּיַד רַבִּי יִצְחָק אַבּוּבָה. הִיָּה זֶה כִּתְּאֵם לְדַעַת חַחוּן אִישׁ לְפִסּוֹל צַדִּיק הַפּוֹכֵחַ כִּי מְקוּרָה מִכַּת הַשְּׁתַּבְּאִים, וְכַאֲשֶׁר הַכְּסִיבֵי לִישִׁיבַת 'בְּתִי־יִסְרָף' בְּבִגְתַּת רֹקֵחַ סַפְרֵי־תוֹרָה שִׁכְתָּה כֵּךְ, הוֹרָה שֶׁלֹּא יִקְרָאוּ מִתּוֹכוֹ. אֵךְ בְּשִׁנִּים מֵאוֹחֲרוֹת יוֹתֵר אֲמִיר לְנִישׁוֹ רַבִּי נַחֵם מֵאִיר קוֹרְלִין, שֶׁשָּׂאֵלוּ עַל סַפְרֵי־תוֹרָה כּוּהַ כּוּהַ לַעֲנוֹת, "שֵׁב וְאֵל תַּעֲשֵׂה עִדִּי". רַבִּי שְׂמוּאֵל הַלְּפָרִין, רַבֵּה הָרֵאוּן שֶׁנִּלְלָה מְקַרְיָאֵת יוֹם־הַכִּיּוֹרִים שֶׁקְרָאוּ פְּרִשְׁתָּה אַחֲרֵי מוֹת, וְרֵאוֹתֵי שֶׁהוּא כְּתַב סַפְרִידִים אוֹתִיּוֹת עִגּוּלוֹת שְׁקוֹרִין וְעוֹלֵ"שׁ. סַפְרֵי־תוֹרָה זֶה נִשְׁתַּמֵּר עַד יַמִּינוּ, וּמוֹצִיאִים אוֹתוֹ שְׁלוֹשׁ פַּעֲמִים בְּשָׁנָה בְּסִימּוֹן כַּסִּף - כִּיפּוּרִים, שְׁבּוּעוֹת, רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אוֹלָם לֹא בְּרוּר מִיּוֹת רַבִּי יִצְחָק אַבּוּבָה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת וְסַפְרֵי־תוֹרָה הַמִּיּוֹחֲסִים אֵלָיו, וְבוֹדֵאֵם אֵינּוּ כַּעַל מְנוּחַת הַמַּאֲוֵר שֶׁפִּטְרָר בְּפּוֹרְטוּגַל, וּבַמַּת הָיָה אֲרִבְכָה אִישִׁים בְּשֵׁם זֶה. בְּשַׁנַּת תַּרצ"ה, בִּיקֵר חַחוּן אִישׁ בְּצַפַּת, וְשֵׁם הָרָא לוֹ אֶת סַפְרֵי־תוֹרָתוֹ הַזֶּה שְׂאוֹת הַצַּדִּיק בּוֹ הַפּוֹכֵחַ כִּדְעַת הַאֲרִיזֵ"ל, אֵךְ חַחוּן אִישׁ הַבְּחִין מִדִּי כִי רַק בְּיַדֵּה אַחַת מוֹנִיעַ הַדָּבָר, וּבְשֵׁר הִירִיעוֹת הַצַּדִּיק נִכְתְּבָה כּוֹסֵם אֲשַׁכְנֵה, וְאוֹמֵם הַחֲבָר מִפִּי רַבִּי נַחֵם אַתְרוּג מוֹוִיטִיק צַפַּת, כִּי יִדְעֵה זֶה הוֹשְׁלַמְתָּ כְּמֵאָה שָׁנָה קוֹדֵם לָכֶן, כַּאֲשֶׁר סַפְרֵי־הַתּוֹרָה נִחְרָד בְּאֵשׁ בּוֹמֵן אַחַד מְלַחֲשֵׁי הַעִיר הַצִּי

ולא תקיא הארץ אתכם

בוּרְשָׁא הִנֵּה עֵינֵה קִטְנָה בְּמַחֲזֵז מְרֻמָּוֹשׁ שְׂבֻרֻמְנִיָּה, וְשׁוֹכְנַת בְּעַמְק נְהָר וּישׁוּיָא לְמַרְגְּלוֹת הַרִי הַקַּרְפָּטִים. קַהְלָה יְהוּדִית חֲשׁוּבָה הַתְּקִימָה בַּה עַד פְּרִץ הַשְׁוֹאָה, וְצַדִּיקִים בְּעַלְיֵישׁם הָאֲצִילוּ מֵהוֹדֵם עַלְיָה, אוֹלָם בְּיָמֶיהָ הֶרְאֻשׁוּנִים אִימָה עַלְיָה סִכְנַת גְּרוּשׁ חֲמוּרָה, וּבַעֲקֻבוֹת מַעֲשֵׂה פְּלֵאֵי וְטִמְרֵי נִצְלָה הַקַּהְלָה בְּדָרָךְ נֹס, הַמְּאָרַע הַחַל לְהַתְגַּלְגַּל בְּשַׁנַּת תַּקֻּמַּ"ח לַעֲרָה, פְּאִרְבַּעִים שָׁנָה לֵאחֹר יְסוּד הַקַּהְלָה בְּשַׁנַּת תַּק"י, בְּזִמְנֵן שֶׁהַקַּהְלָה כָּבַד הִיתָה מְבַסֶּסֶת בְּיַד סוֹחָרִים אֲמִידִים, בְּאֶחָד הַיָּמִים, הַבְּחִין אֶחָד הַתּוֹשָׁבִים בְּנִיצוּץ שְׂבָקַע מֵאֶחָד הַסְּלָעִים שְׂבָאָזוֹר, וּמֵהָר מֵאֵד נִפְצָה הַשְּׁמוּעָה, כִּי מִתַּחַת לַפְּנֵי הָאֲדָמָה מִתְחַבֵּא מְחַצְבֵי־זָהָב וְקִרְעֵרָה, שֶׁהִצִּית כְּמוֹכֵן אֶת דְּמִיוֹן הַהִמּוּנִים, הַדְּבָר הָיָה בְּשִׁלְחֵי כְּהִנְחוֹ שֶׁל הַקִּיסָר הָאוֹסְטְרִי יוֹזֵף הַשְּׁנִי, שֶׁנּוֹדַע לְשַׁמְצָה בְּקֶרֶב הַיהוּדִים כְּמִי שֶׁפָּרַסֵם אֶת 'מִתְבַּה הַסּוֹבְלָנוֹת', וְסִיעַ כְּכֹף לְהַחֲדִיר רִוַח הַהַשְׁפָּלָה בְּכָרֵם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא הִזְמִין אַחַר כְּבוֹד אֵל הָאָזוֹר, שֶׁעֲתִיד הָיָה לְפִי הַתְּחִיזוֹת, לְהַפֵּךְ לְ'נִיעוּד' שֶׁל זָהָב. הַתְּכַוְנָה לְקִרְאָת בּוֹאוֹ הִיתָה גְּדוֹלָה, אוֹלָם גְּדוֹלָה הִיתָה הַבוֹשָׁה בְּקֶרֶב הַנוֹצְרִים, כְּאֶשֶׁר לֹא נִמְצָא שׁוּם מְבַנֵּה רְאוּי לְמַגִּירֵי הַקִּיסָר וּפְמַלְיָתוֹ, וְעַל-פְּרָחֵם נֶאֱלָצוּ לְאֶכְסֵנוּ בְּבִיתוֹ הַמְּרוֹחַ שֶׁל הַנְּגִיד רִבִּי מְרְדִכִי מְסֻלִּישׁ. בּוֹאוֹ לְמַרְמָרוֹשׁ, הֵנוּ סְפוֹר מַעֲנֵן בְּפָנֵי עַצְמוֹ, שֶׁכֵּן מוֹצֵאוֹ הָיָה בְּכָל מְטָשׁוֹרְטֻקוֹב, וְאָבִיו רִבִּי יוֹסֵף הָיָה חֲתָנוּ שֶׁל רִבִּי צְבִי הִירֵשׁ הַלְוִי הַרוֹיִץ רִבֵּה שֶׁל טְשׁוֹרְטֻקוֹב, אֲבִיהֶם שֶׁל הָאֲחִים הַרְבִּי ר' שְׁמֻלְקָא מִנִּיקְלֶשְׁבוֹרַג וְרִבִּי פִּינְחָס בַּעַל הַפְּלֵאָה. בְּעַצַּת הַדּוֹד רִבִּי שְׁמֻלְקָא, יָצָא ר' מְרְדִכִי וּשְׁנֵי אַחָיו ר' שְׁלֹמֹה וְר' אֲבֵרָהָם מַעֲיָרָם, עַד שֶׁהִגִּיעוּ לְסֻלִּישׁ. שֵׁם נִשְׁבַּר אֶחָד מֵאוֹפְנֵי הַעֲגָלָה, וְגִדּוֹל הָאֲחִים הִשְׁתַּקַּע בְּמִקּוֹם, הַתַּעֲשֵׁר בְּמַהִירוֹת בְּכַרְכַּת דּוֹדוֹ, וְהַפֵּךְ לְ'רֵאשׁ מַחֲזֵז מְרֻמָּוֹשׁ', וּבְבִיתוֹ הַתְּקִים הַמְּנִין הַיְחִיד בְּאָזוֹר, בּוֹ שִׁמֵשׁ כְּחֹזֵן רִבִּי בְּרוּךְ מְקוֹסוֹב בַּעַל 'יְסוּד הָאֲמוּנָה'. הָאֲחִים הָאֲחֵרִים הַמְּשִׁיכוּ בְּנִסְיַעְתָּם, הָאֲמִצְעִי ר' אֲבֵרָהָם הִשְׁתַּקַּע בְּבוּרְשָׁא, עַלְיוֹ נְסוּב סְפוּרָנוּ, וְהַשְׁלִישִׁי הִשְׁתַּקַּע בְּוִישׁוּיָא הַסְּמוּכָה. קַבְּלַת־הַפְּנִים לְקִיסָר, הַכְּתָרָה בְּהַצְלָחָה, וְטָרֵם הַפְּרָדוֹ, בְּקִשׁ הַמְּלָךְ לְרֵשׁ בְּיוֹמָנוֹ אֶת שֵׁם מְאָרְחוֹ וּשְׁמוֹת אַחָיו. "מַה שֵׁם מִשְׁפַּחְתְּךָ?" שָׁאַל, אוֹלָם ר' מְרְדִכִי לֹא הִשִּׁיב, שֶׁכֵּן בְּאוֹתָם יָמִים עֲדוּן לֹא הָיוּ נַהוּגִים שְׁמוֹת מִשְׁפָּחָה אֲצֵל הַיהוּדִים, וְהַמְּלָךְ אָמַר: "אֵתָה מְרְדִכִי גְּדוֹל הָאֲחִים, תְּקַרְא 'שְׁטָרן', שֶׁכֵּן כְּכּוֹכֵב הַמְּאִיר בְּשָׁמַיִם אֵתָה, וְהָיִיתָ לִי לְעֵינַיִם, וְאֵתָה שְׁלֹמֹה שְׂדָאֲגַת לְמִזְוִנִי, תְּקַרְא 'פְּרוֹכְטֵר' - פְּרוֹת, וְהַשְׁלִישִׁי שֶׁנֶּר בֵּין הַרִים גְּבוּהִים וְעִירוֹתֵיךָ, תְּקַרְא 'אֲדָרְל' עַל-שֵׁם הַגְּשֵׁר". וְאִמְנָם, הָאֲחִים נִקְרְאוּ מֵאֵז כֶּף, וּמִתְלַצְיָהֶם יָצְאוּ מִשְׁפָּחוֹת נִכְבְּדוֹת עַד-הַיּוֹם.

הַצְּלָחַת יְהוּדֵי הָאָזוֹר הִיתָה לְצַנִּינִים בְּעֵינֵי גוֹיֵי הָאֲרֶץ, וְהַבְּקוֹר הַמְּלַכּוּתִי בְּבִיתוֹ שֶׁל הַנְּגִיד הַיְהוּדִי הָיָה לְהֵם כְּסֻלּוֹן מְמַאִיר וְכִקוּץ מְכָאָב. הֵם חֲפָשׁוּ בִּיצַד לְדַחַק אֶת רַגְלֵיהֶם מֵהָאָזוֹר, וְגִלְוֵי הַמַּחְצָב הַהָדוּשׁ הָיָה בְּשִׁבְלֵם מְכַרְהֵזֶהָב תְּרִחֵי מִשְׁמַע. הַסְּפָנִים הַמְּקַדְּמִים לְגִלְוֵי הַזָּהָב הִכְכוּ עֲזוּרַת הַדְּמִיוֹן הַפְּרוּעַ, לְהוֹכַחוֹת מוֹצְקוֹת בְּשִׁטָּה, וְשׁוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל אֵף אֲרָגוּ סְפוּר־בַּדִּים, כִּי עֲשָׂרָם שֶׁל הַיהוּדִים נוֹבַע מִמּוֹחְצֵי־הַזָּהָב שֶׁהָרִים שְׁלֹא כַּחַק. וְהִנֵּה הַתְּפָרֵסִם צוּ מְמַשְׁלָחֵי, כִּי קַרְקַעוֹת בּוּרְשָׁא מְפַקְעוֹת לְאוֹצֵר הַמְּלוּכָה. הָיָה זֶה בְּגֵרַר מִפְתַּח־מִנְתָּה לְקַהְלָה הַיְהוּדִית, וְגְרוּשֵׁם הָיָה עֵנְן שֶׁל זָמַן. וְהִנֵּה נוֹדַעַה הַבְּשׁוּרָה, כִּי רִבִּי מְנַדֵּל מְרִימִנוּב, מִתְּעַדָּה לְשִׁבוֹת בְּעִיר. בֵּית־הַכְּנֶסֶת הִישָׁן, עַלְיוֹ הַתְּהַלְכוֹ אֲגָדוֹת מְסוֹתוּרִיּוֹת, בִּינְיָהוּ עַל הַשׁוֹחַט ר' אֲלֵיעֶזֶר הַרְשָׁטִיק שֶׁהִזְמִין פֵּעַם בְּחֻצוֹת הַלִּילָה לְעִלוֹת לַתּוֹרָה בְּמַנְיָן נִפְטָרִים בְּבִית־הַכְּנֶסֶת וְנִצַּל מֵהַגְּזֵרָה בְּעַצַּת הַדִּין רִבִּי יִצְחָק וְרַצְבֵּרַג, וְלֹא הַתְּפַלְלוּ בּוֹ אֵלָּא בְּחָגִים שֶׁבָּהֶן מוֹפְרִים נְשֻׁמוֹת - לְבַשׁ חֹג. עִם הַגִּיעַ הַצַּדִּיק מְרִימִנוּב, בָּאָה אֵלָיו מִשְׁלַחַת מְכַבְּדֵי הַקַּהְלָה, וּבְקוֹל בּוֹכִים סְפוּרָה עַל 'קַלְלַת הַזָּהָב' הַרוֹבֵצַת עַל-פַּתְחוֹם וּמְאִימוֹת עַל עֲתִיד הַקַּהְלָה. רִבִּי מְנַדֵּל שָׁקַע בְּהִרְהוּרִים, וְלֵאחֹר מִפֶּן אֲמַר בְּתַמִּיָּהוּ: "מִי אֲמַר שֵׁישׁ זָהָב בְּבוּרְשָׁא!?! וְהוֹדִיעַ כִּי בְּכַנְתּוֹ לְהִכִּין קַמַּע מְזוּחָד, אוֹתוֹ יִטְמִינוּ בְּאֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ שֶׁבְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְכָל זָמַן שֵׁישְׁכֵּן בּוֹ, לֹא יִכְרוּ זָהָב בְּבוּרְשָׁא! הַשׁוֹמְעִים נִדְּהָמוּ לְשִׁמַּע הַהִבְטָחָה הַמְּפֹרֶשֶׁת, וְלֵאחֹר זְמַרְמָה מְסַר בְּיַדֵּיהֶם אֶת הַקַּמַּע הַמְּקַדֵּשׁ. וְרָאָה זֶה פְּלֵאָ: אֵךְ הַכְּנַס הַקַּמַּע לְאֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ, וְכוּנְרֵי הָאֲדָמָה, שֶׁהַחֲלוֹ זֶה מְכַבֵּר בְּעִבּוּדוֹת הַפִּדְיָה בְּאָזוֹר, נִתְקַלּוּ בְּסֻלָּעִים אִיתָנִים שֶׁמְאָנוּ לְהַתְּפַקַּע לְמִרְוֹת כָּל הַמְּאֲמִצִּים, וְכָל הַסְּפָנִים עַל הַמְּצַאֹת זָהָב בְּמִקּוֹם, נֶעְלָמוּ בְּאֲרֻח־פְּלֵא. הַשְּׁלֻטוֹנוֹת הַתְּקַשׁוּ לְכַלֵּעַ אֶת הַהֶפְסֵד, אוֹלָם הַמְּאֲמִצִּים עָלוּ בַּתְּהוּ, וְהֵם נֶאֱלָצוּ לְהַפְּנֵה וּלְהַרִים יָדִים בְּיָאוּשׁ, וּמַעֲנִינוּ, כִּי בְּאוֹתָהּ עַת, בּוֹ בְּאֲדָר תַּקֻּמַּ"ג, מִת יוֹזֵף הַשְּׁנִי, וְקָרַב יְאוּשׁוֹ וְתַסְפּוּלוֹ, בְּקִשׁ לְחֵרֶת עַל מַצְבָּתוֹ: "כֹּה קָבוֹר יוֹזֵף הַשְּׁנִי, שֶׁנִּכְשַׁל בְּכָל אֲשֶׁר בְּקִשׁ לְעִשׂוֹת..."

הַקַּמַּע הַמְּשִׁיף לְשִׁכֵן כְּבוֹד בְּאֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ הִישָׁן, וְהֵגֵן עַל יְהוּדֵי בּוּרְשָׁא לֹא רַק מִקַּלְלַת הַזָּהָב, אֵלָּא גַם מִשְׁרָפוֹת וּפְנֵעִים אַחֵרִים. בְּשַׁנַּת תַּרצ"ה פְּרָצָה שְׂרָפָה עֲגוּרָה, וְהַלְּהִבוֹת אֵף הַחֲלוֹ לְחֵרֶף אֶת שׁוּלֵי מְבַנְהֵי־הַעֵץ שֶׁל בֵּית־הַמְּדוּרֵשׁ הִישָׁן, אוֹלָם לְמַרְבֵּה הַפְּלֵא בְּבֵתָה הָאֵשׁ וְהַבֵּית נוֹתַר עַל־תַּלּוֹ. בְּעֻזְמָה שֶׁל הַשְׁוֹאָה הָאִימָה, שִׁתְּתָה גַם קַהְלַת בּוּרְשָׁא אֶת פּוֹם הַתְּעַרְעֵלָה, אוֹלָם חֲזוֹר צְעִיר וּנְמַרְץ בְּשֵׁם יִצְחָק פּוֹגֵל, מִתְּלַמְּדֵי יְשִׁיבַת וּישׁוּיָא, שֶׁהִפִּיר אֶת סְפוּר הַקַּמַּע, הַצְּלִיחַ לְהַכְּנִס אֶל בֵּית־הַכְּנֶסֶת הִישָׁן בְּאִין רוֹאִים, וְנִטַּל מְאֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ אֶת הַקַּמַּע הַמְּקַדֵּשׁ, וְסְפָרוּ, כִּי מֵאֵז הַתְּחִילוֹ שׁוּב לְגַלוֹת מַעַט זָהָב בְּבוּרְשָׁא. בְּדָרָךְ גַם הַצְּלִיחַ הַנַּעַר לְעִלוֹת אֲרָצָה, וְהוּא נִפְטָר בְּשֵׁם־טוֹב בְּבִנְיָ־בְרַק, בְּרֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה תַּשְׁמ"ז, כִּל יָמָיו הַמְּשִׁיף ר' יִצְחָק לְנַצֵּר אֶת הַקַּמַּע, שֶׁנִּפְתַּח בִּינְיָתִים וְתַכְנֵנוּ הַכְּתוּב בְּשִׁבְעָה קִטְעִים הַתְּגַלָּה, וְצִלּוֹם בְּרוּר מְמַנֵּו אֵף מְצוּי בְּיַדֵּינוּ, אֵלָּא שְׁהוּא נִכְתָּב בְּלִשׁוֹן סְתוּרִים, וְאֵף שֶׁנִּשְׁעָשׂוּ כְּמָה כְּסִיּוּנוֹת מַעֲנִינִים לְפַעֲנַח אֶת הַכְּתוּב בְּשְׁמוֹת־קֹדֶשׁ וְלִדְבָרֵי־אוֹתִיוֹת, עֲדוּן נוֹתַר הַנְּסֻתָר רַב עַל הַגְּלוּי. ♦

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

וישע באשר צוה ה' וגו' (טו, טז) - ר"ל אמרו, כי הכתוב יכוון להגיד שבהו של אהרן שלא עשה למדלה ולהתנשא, אלא עשה הכל לקום מצות ה'. ונראה כי גם שבהו של משה יגיד, שהרי ה' לא דבר עם אהרן אלא עם משה, והתורה מעידה שלא נשתנה הדבור לצד אמצעיות האמצעי, הא למדת שהדברים הנאמרים מפי משה לא נולד בהם השתנות אפילו בחלק מששים מחוט השערה, וזה בנין ראב לתורתנו הקדושה שכלה היא מוצא פי ה' ויהי האדם חיי עולם כהגינו בנעם עליון:

דברי ואמרת וגו' ממשעה וגו' (יח, ט) - והוא מה שנתפון לומר דוד המלך עליו השלום, כמה שאמר לעשות דצונק אלקי חפצתי ותורתך בתוך מעי, הכונה היא שפרב דבקותו בארון האדונים ויחבר שמו לעד, עד שגם הלב נהפך לעשות כמשעה הנשמה, שאינו החפץ בו והתאווה לעשות רצונו ויחבר, שאינו מהפכת החפצים דברים המרחקים מהקדושה וצריכים לנעם בשלילות הרצון, אלא שמעצמו חפץ ברצונו ויחבר לשאג דברים אשר הלב חפץ וחושק בהם. והוא מה שדקדק לומר חפצתי, כי אפס חפץ המרגשות וזה אומרו במקום אחר ולפי הכל בקרבי, ואומרו ותורתך בתוך מעי, פירוש לרב חשק עבודת ה' הקדוש עד שמרגיש בלומדו תורת ה' כאלו אוכל וממלא בני מעיו מוזון טבעי: עוד אויל שנתפון להודיע הקדושה תחת ששמעתייה משם הרב הקדוש מהר"י לוריא זצוק"ל, והוא כי לפעמים יתהפך האדם וישתנה מטוב לרע בטבעו ומזוה, ולא ידע מאיזה סבה והוא עצמו יתמה אך נהפך בדעתו, ואמר כי זה יסובב לצד שלפעמים יאכל אדם מאכל שיש בו חלק מהלקי הרע, או יש בו נפש רעה מהגלגולים לסבת תחלואיהם, וכאשר תפנס הנפש הרעה או ניצוץ הרע בקרבו, תפשו מטוב לרע ותגבר בו תחית הרע, מעתה השומר עצמו ממאכלות הרעות יתגבר החפץ בו בדברים הנוגעים לנפש, והוא אומרו לעשות רצונך אלקי חפצתי, וזה היה לי להיות תורתך בתוך מעי:

דברי הימים

בשבת קודש ו' באייר תשכ"ז, נפטר רבי שאול בר"ם, חתן ה'סטייבלר', כשהוא בן ל"ח שנה בלבד. נצר היה מגזע מהרש"ל ורבי זכריה מענדל מבעלזא ב"ר לייב 'הגבוה' מקראקא, ומכאן השם בר"ם - ב"ר זכריה מענדל. נולד בהולנד, ממנה נמלט בנעוריו מאימת הנאצים, ולאחר גלגולים הגיע בשנת תש"ה לארץ ישראל, ולמד מפי החזון אי"ש. למרות שנות חיייו הקצרים, יגיע ומצא במיעוט שנותיו מה שאין תלמיד יכול ללמוד במאה שנה" כעדות בניו, "היה מדקדק הרבה במצוות התורה בהירות ודקדוק מצוות ובמידות טובות" כנחרת על מצבתו. הותיר אחריו כאלף גליונות מחידושי שכתב במכונת כתיבה, ובני משפחתו הוציאו לאור את חידושי על הש"ס בשם "זכרון שאול". בהקדמה שם מסופר עליו, "כי נודע לו שהנקודות השונות העגולות המצויות על קליפות התפוז והאתרוגים, נמצא בתוכו איזו בריה חיה כמין תולעת או זבוב, והצטער על שהעולם אינם יודעים שיש בוה חשש שרץ השרץ. וכאשר היה בחורף האחרון לחייו בעיר שטרסבורג, והכיר שם איש נכבד מצוין בריאת שמים מחשובי העיר והוא פרופסור לבוטניקה, ביקש אותו לסדר קונטרס על-פי ספרי החוקרים לברר מהות מקודה זו... שבאותה נקודה חשורה יש תקופות שנמצא בה מין ביצים ויש תקופות שנמצא בה בעלי-חיים ממש". את ייסוריו המרים כבש בלב, וכשיצאו חזונו ואשתו נאנח מכאב, אלא שנהר שלא להיאנח קודם לכן שלא לצערם. עליידו התפרסמו דברי החזון אי"ש על חשיבות גידול הזקן, ש"עד לפני עשרות שנים היה גילוח הזקן סימן של קלקול וכפייה, ואף רצו לקרב רחוקים אל הצלוח בכלל, אלא במידה זו שגילוחו את זקנם, נאקלקלו, ונשארו בייים שפיגעלע' (מתור עם הראי בלבד)..."

משפח

רבי נחומק'ה מהורודנא, תבע פעם צדקה מאדם אחד שהיה אמיד ובעל-מזון. והלה טען פי הוא מטפל במשפחה ברוכה, והרי חז"ל דרשו את הפסוק 'עשה צדקה בכל-עית', על הן בניו ובנותיו כשהם קטנים, יוצא אני ידי חובתי במצוה זו בכך שאני זן את ילדיי. השיב לו רבי נחומק'ה בחייו: "צודק אתה, אולם שכחת את הפסוק 'ואליבא בכל-עית אליהקדש', דהינו שעם צדקה זו שעושים בכל-עית, אי-אפשר לעמוד לפני הקב"ה, ואין יוצאים בה ידי חובת הצדקה..."

בח הצדקה של רבי יחיאל מאיר מאוסטרובצא, היה להפליא. שנה אחת בפרס חג הפסח, הביע את רצונו בפני מקרביו, כי חפץ הוא במלבוש חדש לחג. הללו הפתעו לשמע הדברים, שכן מעולם לא הביע רצון לקבל דבר לעצמו, אך מהרו לעשות פרצונו ובקשו לצאת לקנות לו את הבגד, אולם הוא העמידם מחר על-טעותם. "פונתי לא היתה לבגד לגופי, אלא מלבוש לנשמת. הקימים הבאים הם ימי הפסח, ויהודים מצויים במצוקה גדולה. עז רצוני אפוא לסייע להם ולהקל עליהם במצוקתם, ובמצוה זו אתלבש לחג הבא לטובה". מיד נטל סכום גדול, הלך אל רבע העני שבאוסטרובצא, וחלק את הכל ליהודים נצרכים. ומספר, כי בקהלתו זו התגורר יהודי דלפון וחסרי-כל שבנה 'יענקאל'ע לאמפ' - יעקב לפידיאש. מרב עניותו גרש מדיירתו ששכר, שכן לא שלם שכר-דירה תקופה ארפה, ומחסר בררה פלש לעזרת-הנשים שבבית-המדרש באוסטרובצא והשתכן בה. החלו המתפללים לדחוק את-צעדיו, שכן מגוריו שם הפך למטרד, ביחוד לאחר שבגיי-ביתו לא התנהגו בהגינות יתרה, אולם יענקאל'ע טען שהוא רוצה לעמוד בפני הרב לדיון. "הרי כבודו יודע את הדלות האמה שבתוכה אני שרוי, ואין לי מעות כדי להשיא את בנותי. מה אעשה אפוא ואין לי מקום מגורים? ובעל-כרחי אני נאלץ להתגורר בעזרת-הנשים". נסה הרב להציע לו להשתכן בבקתה הריקה של שומר החצר, אלא שיענקאל'ע סרב בטענה שהמקום צר מהכיל את כל משפחתו. הלחץ של המתפללים הלך וגבר, אולם הרבי הרחום נסה להמליץ טוב על המספן, ולבסוף הודיע יאנקאל'ע שהוא מוכן לסקת בתנאי שיקבל סכום של ארבע מאות דולר, דמי שכירות דירה מתאימה. הרבי רתם את חסידיו להשיג לפחות סכום של שלש מאות דולר, ויענקאל'ע נטל את הסכום, יצא מעזרת-הנשים ונכנס לדור בדיירתו הריקה של השומר...

בשכנותו של רבי נפתלי חיים מדז'יקוב, שנודע כצדיק פלאי והתבודד בירושלים העתיקה, התגוררה אשה חשוכה שעמדה על קדשתו, והיתה סמיעת בעיני ביתו. פעם חלתה בתה בת השבע-עשרה ודעתה השתבשה עליה. נכנסה האם אליו ותנתה לפניו את צרתה הגדולה, והוא הסכים להעניק לה קמע לשמירה אך דרש ממנה לבוא עם בעלה אליו. אלא שהבעל לא הספין מעודו לבקש וישועה מצדיקים, וסרב לשמע על קמעות וסגולות. אולם אחר שדרשו ברופאים ולא עלתה לבתם ארוכה, נכנע הבעל והשנים עמדו לפני רבי נפתלי חיים. "אמנם עבר חדש ימים מאז דברנו", אמר, "אולם למרות זאת, כיון שאמרת לי לא אחר בי". ומיד הכין קמע לבת, ובאחד-פלא הבריאה זו מיד לאחר שהקמע נתלה על צווארה, וחזרה לשפיותה. אולם הוא הזהיר אותם שלא לגלות לאיש כיצד נרפאה הבת, "ואם תספרו את-הדבר, איני נוטל אחריות מה יעלה בגורלה" הודיע רבי נפתלי חיים. מובן מאליו כי רפואתה הפלאית של הבת היתה לשיחה בעיר, וחבריו של האב הטרידוהו בשאלות כיצד נעשה הדבר, אך הוא שתק כדג והסתיר את הדבר בעז. לומים, השתתף האב בחתונה, וחבריו השקוהו לשכרה, עד שנכנס יין ויצא סוד הקמע. הלכו החברים ופתחו את הקמע, והתפלאו לראות כי כתוב בה כך: "אחתי רעיית יונתי תמתי, שלח רפואה שלמה לפלוגית בת-פלוגי", ובחתימה נכתבו שמות שני גבאי הצדקה הנודעים בירושלים, רבי ניסן ב"ק ורבי אלעזר פהא-שפירא. הדבר היה לפלא בעיני הקוראים, והיו בהם שהרבו לעג על רבי נפתלי חיים והנהגותיו המשונות, וחומי לצון הסבירו בשמו, "כי בני-אדם אלו, אפילו המצויקים מתיראים מהם..." אולם פתיחת הקמע עלתה ביקר, והבת נפלה שוב לחליה למרבה הצער. כשנודע הדבר לרבי אברהם שמחה מברנוב, קרובו ותלמידו של רבי נפתלי חיים, פנה אליו לבקש הסברים על הדבר, ונענה: "בשמים יש בח לגבאי-צדקה, אף יותר מאשר למלאך!"

אחד מחכמי ירושלים ראה פעם רבי הרש קרויזר מיקירי העיר, כשהוא מכתת רגליו בבתי-בנות בחל-המועד ספות, ומקבץ מעות לצדקה. "מדוע אינך יושב בספה ומקנים בכל-רגע מצות עשה?" הקשה הלה, ורבי הרש השיב: "צודק אתה, אולם הרי למדוננו חז"ל שהחולה ומשמשויו פטורים מהספה, וכיון שאוסף אני מעות לאדם שאינו בקו הבריאות, פטור אני אם-כן משיבה בספה..."

בשנת תרצ"ט, בטרם פרצה מלחמת העולם הראשונה, הגיע רבי חנה מקלושיץ אל ליונסק להולדת הרבי ר' אלימלך בכ"א באדר, והכריז בקול: "מהרו ותנו לנצרכים את ספספכם, כל-זמן שיש בו עדין שוין". וספר רבי יעקב מפשוורסק, כי באותם ימים שהיה גרישא וברשותו היתה מדינה בת שבע מאות 'אלטעס' שקבל מחותנו. בקש ממנו רבי חנה שילחה לו מאה 'אלטעס' לצורך צדקה, והוא ענה לו כי בשובו לביתו יוציא את הכסף מהבנק וישלחנה אליו. "אמנם בן תעשה", אמר לו הרבי, "כי אצלי הכסף בטוח יותר מאשר בבנק..." ואמנם, בינתיים פרצה המלחמה וכל סכום הפקדון שהיה מנח בבנק, נרד לטמיון, והנר היה שוה לצור על-פי צלוחית.

מטעים

והיתה-זאת לכם לחקת עולם (טו, לד)
בטעמי קדמא ואולא מנח רביעי, והתבות לכפר על-בני ישראל מכל-חטאתם בגרשים מהפך פשטא קטן. ורמז יש כאן לדברי המדרש, שאלו לנבואה חוטא במה תכפר? השיבה נפש החוטאת תמות. שאלו לחקמה, השיבה על-ידי יסורין יתמקו עונותיו. שאלו לתורה, השיבה וביא קרבן. שאלו לקב"ה, אמר יעשה תשובה. ורמז לזה מצא האוהב ישראל מאפטא בפסוק עזרתך נאמנו מאד, כי תשובת התורה להביא קרבן, היא תשובה נאמנה מאד ועדיפה מתשובת הנבואה והחקמה, אלא שאינה יפה אלא לביתה נאודה-קדש, רק בזמן בית-המקדש, אבל ה' - תשובת הקב"ה שיעשה תשובה, היא לאורך ימים... ולזה מרמזים הטעמים, קדמא ואולא רביעי, כי יש להקדים וללכת אל השטע הרביעי, טעמו של הקב"ה לעשות תשובה, המצילה מיתת יסורים, ועצה זו טובה לחקת עולם גם כאשר בית-המקדש קיים, ואף כאשר בני ישראל בבחינת גרשים שהם מגרשים מנהלתם, ואף שגראה הדבר כמהפך פשטא שהיה מהפכת את הדבר הפשוט שבווא להם עניש חמור בתשובת החקמה והנבואה, מכל-מקום הקב"ה גרמיו משהיה מכל-חטאתם מטעים בטעם קטן, דהינו במעשה קטן של תשובה, ואף אם אינו חוזר בתשובה אלא אחת בשנה גס-כן יכפר עליו. (טו, לד)

מדגש

בפסוק **ויבא אהרן אליהם מועד** מפרש רש"י "להוציא את-הכפר ואתי-המחלה שהקטיר בה לפני ולפנים". הבטוי לפני ולפנים משמש בלשון חז"ל לפני ולפנים בית-המקדש, כמו בברכות "פעם אחת נכנסתי להקטיר קטרת לפני ולפנים". ואם מקורו מפרשתנו, מעל המזבח מלפני ה' והביא מבית לפרכת", היה צריך לומר לפני ולפנים, דהינו לפני ה' ולפנים מדי-הפרכת, ולכן מובא בספר 'הוגי שעשועות', כי מצאנו במקובים א' הוא ההיכל לפני", ושם ידביר בתוך-הבית מפנימה", ומכאן ש"לפני" הוא ההיכל, והדביר שהוא קדש הקדשים נקרא לפני, והכחן שנכנס להיכל ולדביר נכנס אפוא לפני ולפנים, אלא שבפסוק נמקדת המילה לפני במקוץ, מפני שהיא בסוף פסוק, ובנסמך בפתח. וכן דרשו חז"ל, וקרה היא מפנינים מבתן גדול שנכנס לפני ולפנים, פנינים - לפני ולפנים.

ממלה

בלויתו של בראמינו אחד, שחיוו היו מלאים רע-לב ומדותיו משתנות ומגנות, עמדו הספדים והעלו על נס את מעלותיו וצדקותיו, כשהם מפליגים בשבחיו ומגבבים דברים שלא היו ולא נבראו, כדי לקיים בהדור את הפתגם השגור בפי חכמים, וכבר חזקו ח"ו חז"ל וא"ר: "אפלו מצרע, אחרי מות - קדשים אמר..." פתחה אלמנתו של חסידה, שהייתה במחצתו היו קשים כלענה, וקחשה לבנה בחייו נונה: "אנא ברוך את האיש המינוה בקבר שלפניו, שמה החליפו את אבא עם אדם אחר. כי מעולם לא שמעתי עליו שהיה איש טוב ובעל-חסד, וחוששתי לטעות..."

אל האיש העתי שנשלח עם השעיר לעזאזל, היו נלוים "מיקירי ירושלים", בנאמר במשנה, שהיו מלוים אותו עד הספה הראשונה. ובכנוי מכבד זה, לא נקראו אותם שעמדו וחו בעבודת הכהן הגדול ביום-הכפורים, אלא מלווי האיש העתי. כי גדולה מדת החסד יותר מראית עבודת היום... (עשורי תורה)

פניני ביה"ל

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

המטרה והתכלית בחיים

יודעים מה הם מעשיהם בעולם הזה. בשביל לחיות צריך מטרה ודעת. לכן לפעמים אדם צריך לקחת פסק זמן בחיים, ולהתבונן בשביל מה הגיע לעולם, מה תפקידו ומה הוא אמור לעשות, האם הוא על המסלול הנכון, והאדם שזוכה ויש לו תכלית מגיע למקום בו הוא בעצם משלים את הבריאה כולה.

הרב זילברשטיין מספר, שבזמנו הוא היה בפולין, והיה שם יהודי שנראה פשוט, אך כאשר היה מגיע אליו עני, הוא היה מושיט את ידו לתוך כיס מלא במטבעות, ומחלק ביד רחבה מכל הבא ליד מבלי למנות כמה נתן, וזה היה פלא, יהודי שנותן מבלי אפילו לדעת כמה נתן. רצו לדעת מה עומד מאחורי הסיפור של אותו אדם שנותן ונותן. חקרו וגילו, שאותו אדם היה בעברו אדם פשוט, אבל מתפלל ועובד את ה' באמונה, והוא נקלע לקשיים גדולים מאוד בפרנסה, עד שהגיעו מים עד נפש, ואשתו אמרה לו שילך לאדמו"ר מסוים ויקבל ממנו עצה.

הוא הלך לאותו אדמו"ר, שאמר לו 'תתעסק באיזה דבר מסוים לפרנסתך ובע"ה תהיה לך ברכה'. הוא שאל את האדמו"ר במה להתעסק. תתעסק בכובעים - ענה לו האדמו"ר - ישנם סוגי כובעים רבים, תקנה כמות מכובדת של כובעים ותמכור, וכך תהיה לך ברכה. אבל! - הוסיף האדמו"ר, פרנסה.. פרנסה, הכל טוב ויפה, אבל תקפיד על תפילות בציבור ובמנין, ולימוד תורה בראש ובראשונה, ולעולם לא להפסיד בגלל העיסוק בפרנסה.

הוא קיבל על עצמו את הדברים, לווה כסף ומכר את כל רכושו, וקנה כמות גדולה מאוד של כובעים מכל הסוגים והמינים. הוא שמע שיש 'יום השוק', ושכר עגלון שיקח אותו למקום עם כל הסחורה, פרס את סחורתו וחיכה לעוברים והשבים שיקנו ממנו כובעים. עוברות כמה שעות, בעוד הוא צועק ומנסה למשוך אליו קונים, אך אף אחד לא ניגש. הרוכלים שמסביבו מכרו כבר סחורה רבה, והוא לא מכר אפילו כובע אחד, עוד שעה ועוד שעה

עוברת, וכבר עוד מעט שקיעה.

לפתע הוא נזכר, עוד מעט שקיעה ולא התפללתי מנחה, מה אעשה עם כל הסחורה. יהודי אמיתי יודע שמצווה קודמת לכל, אם צריך להתפלל עוזבים הכל בצד. הוא ראה בית כנסת קרוב, עזב את הסחורה במקומה, והלך להתפלל תפילת מנחה בכוונה גדולה ובשמחה עצומה, ולרגע לא דאג לכל הכובעים שהשאיר מאחור. במהלכה התפילה ירד גשם עז, וכאשר חזר למקומו הוא ראה שכל הסחורה נרטבה בגשם ונפסדה, הלך והצמר התקלקלו ולא היו שווים דבר. הוא לא מכר דבר עד עתה, והבין שכנראה גם לא יוכל למכור. הוא קיבל את הדין באהבה ואמר לעצמו: לפחות התפללתי במנין ויש לי משהו ביד, קבלה טובה שקיבלתי מהרב ועמדתי בה.

בסוף פרשת השבוע אומרת התורה, "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֱדָם וְחֵי בָהֶם, אֲנִי ה'", (ויקרא יח, ה). המתבונן בפסוק נשאר בצריך עיון, "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי" - ודאי שצריך לשמור על התורה הקדושה וחוקיה ומשפטיה, "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם". אך מהי ההדגשה "וְחֵי בָהֶם", וכי יתכן שאדם שאינו חי יקיים את המצוות, ודאי שחייב לחיות לשם כך, ובנוסף מדוע מסיים הפסוק "אֲנִי ה'", האין זה ברור שעושים הכל לכבוד הקב"ה?

רש"י והמפרשים הביאו ביאורים רבים, אבל חשבנו בסיעתא דשמיא לבאר כך, אדם צריך שיהיה לו דבר אחד ומרכזי בעולם הזה, תכלית ומטרה בחיים, זה עיקר ביאתו של האדם לעולם. אם ניקח את הבהמות והחיות, הן אמנם נמצאות פה בעולם הזה, וכמובן שגם להם יש מטרה צדדית, הם נועדו לשמש את האדם, אבל אין להם שום תכלית, וכי יש לחמור איזה חסכון או השקעות? אין לו שום דבר בחייו, וכן הוא עם כל בעל חי, הוא אמנם חי אבל רק כאמצעי לאדם ועולמו. המדרש מספר שדוד המלך שאל את הקב"ה, בשביל מה צריך עכביש, והקב"ה הראה לו שכל בריה ולו הקטנה ביותר נועדה לשמש את האדם ואת העולם כולו, אך אין לחיות תכלית ושום דבר משל עצמם, כמו שהן באו לעולם כך הן עוזבות אותו.

האדם לעומתם הוא נזר הבריאה, על האדם לדעת למה הוא בא לעולם הזה, צריך שתהיה לו תכלית ומטרה, מה אני עושה בעולם הזה, לא באים לכאן לחינם בשביל לאכול ולשתות ולטייל, זה ודאי שאינו נכון, וגם לא בשביל לעבוד ולצבור הון, מה יצא מאותה עבודה. אדם שחס ושלום אין לו תכלית בעולם הזה, בסופו של דבר כשהוא יצא מהעולם הזה, הוא עלול לצאת בידיים ריקות.

אנו נמצאים בעולם העשיה, בעולם של מעשה, אם נשאל את האדם בשביל מה אתה עובד, ודאי יענה

בשביל שיהיה לי מה לאכול, ואחרי שאכל בשביל מה אכלת, אכלתי בשביל שיהיה לי כח לעבוד. עובד בשביל לאכול, ואוכל בשביל לעבוד, זהו בעצם מעגל סגור והוא כלל אינו יודע בשביל מה הוא נמצא בעולם הזה. לעומתו אדם שיש לו תכלית, כששואלים אותו בשביל מה הוא עובד, הוא משיב, בשביל שיהיה לי יישוב הדעת ואמצעים ללמוד את התורה הקדושה, לגדל ילדים שיהיו לגדולי ישראל, לעזור להם ולתמוך בהם, רוצה לתמוך בישיבות ובתורה הקדושה, זה נקרא תכלית, ובשביל זה האדם בא לעולם.

לעניות דעתי זה מה שמתכוונת התורה לומר, "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֱדָם", אדם עושה דברים רבים בעולם הזה, אבל התכלית היא "וְחֵי בָהֶם", לדעת איך לחיות, ישנם הרבה שחיים בעולם הזה, אבל הם מסכנים שאמנם מהלכים על שתיים, אבל אינם

"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת חֻקֹּתַי וְאֶת מִשְׁפָּטַי, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אִתְּם הָאֱדָם", אדם עושה דברים רבים בעולם הזה, אבל התכלית היא "וְחֵי בָהֶם", לדעת איך לחיות

המשך בעמוד 4 >>

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:37	19:49	20:40

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ אברהם בן עזיזא ז"ל

לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל

נסיעת ספיישל משתלמת במיוחד

נמצא אותם, כי כולם בבית מתארגנים לשבת. החלטנו לחפש מזוזות. החנינו את הרכב ברחוב ליד הבנק, והתפללנו בכוונה גדולה. הרגשנו אבודים ממש, אין מי שיאמר לנו היכן יש שכונה יהודית אם בכלל. איך נעשה את השבת? ברחוב? במכונית? ומה עם כל הרכוש? וסעודות שבת? התחלנו ללכת. אשתי בצד אחד של הכביש ואני בצידו השני, כדי לפזר את הכוחות. חצי שעה צעדנו... וכל אותה הליכה מסויטת התפללתי בלבי, וביקשתי מריבונו של עולם שלא יעמיד אותי בנסיון, ואני לא רואה איך נוכל שלא לחלל את השבת. הרבה זמן שלא בכיתי, אבל אז, חסר ישע כמו תינוק שנולד, ובאין מי שרואה, זלגו על לחיי דמעות של תפילה.

לפתע קראה לי אשתי מעבר לכביש. חצייתי אותו בריצה וכמעט שנדרסתי... היא מצאה מזוזה. נקשנו בדלת, וילד קטן עם פאות פתח אותה וקרא מיד ל'טאטי' (אבא). ה'טאטי' הגיע ושטחנו בכמה מילים את מה שקרה לנו. הוא אמר: 'תירגעו, הכל יהיה בסדר, אתם בידיים טובות'. הוא הודיע לאשתו שיש אורחים לשבת, ומיהרנו עם המכונית שלו לעבר למכונית שלנו, וכך נהגתי מאחוריו בחזרה אל ביתו, והגענו ממש סמוך לכניסת השבת. הוא הציג את עצמו בשם מוטי ואת אשתו, עדינה. לא היה הרבה זמן לדיבורים. התלבשתי

הג מונית מספר: אני עובד במשמרת אחה"צ-ערב מתוך בחירה, בבוקר לומד בכלל ובצהריים עם משפחתי, כך שאני יוצא לעבודה מאוחר וחוזר בסביבות חצות. יום אחד נסעתי נסיעה מיוחדת רחוק מהעיר. עדכנתי את בני ביתי, ונסעתי להביא רב להרצאה בצפון, ובסיומה לעבר מקום אחר בארץ, בו עליו ללון, ורק אחר כך חזרתי הביתה, למעשה יצאתי לכיוון הבית הרבה לאחר חצות הלילה. בנסיעתי חלפתי בסמוך לתחנת אוטובוס עזובה באמצע הדרך, במקום שומם לחלוטין, והבחנתי באשה חרדית יושבת על ספסל לבדה. חשבתי שאני הווה, אבל מיד עשיתי פרסה ועצרתי באותה תחנה, 'סבתא', אמרתי, 'מה קורה כאן? את מחכה למישהו? אפשר לעזור?', היא קמה ממקומה בעייפות. 'כן, בהחלט, אני צריכה להגיע הביתה'. כשהתברר שמדובר במקום מרוחק אמרתי לה, 'אני אקח אותך, זה קרוב לביתי', למרות שזה היה בדיוק בכיוון אחר.

'אין לי כסף', אמרה, 'הבן שלי ישלם כשנגיע'. 'זה בסדר סבתא, את הכסף קיבלתי בהלוך בנסיעה ספיישל. והתכוונתי לחזור ריק לעבר הבית. רק תגידי לי, מה הביא אותך למקום השומם הזה?', שאלתי כשאני בטוח שאוטובוס לא היה עובר פה עד הבוקר. 'הייתי אצל ביתי בצפון, ונסעתי הביתה. הייתי צריכה להחליף אוטובוס בצומת, וביקשתי מהנהג שיאמר לי מתי לרדת. נרדמתי בנסיעה, ופתאום שמעתי את הנהג קורא משהו בקול, התעוררתי ובהלה וחשבתי שהוא מודיע לי על הצומת. לקחתי מהר את חפציי וירדתי. רק אחרי שהאוטובוס נסע התאוששתי, והבנתי שירדתי בתחנה לא נכונה, אבל האוטובוס נסע ונשארת כן לבד'.

'טלפון סלולארי! שאלתי. 'אין לי', אמרה, 'אני לא מסתדרת עם כל הדברים החכמים האלה שכל יום מתחדשים. אולי אוכל להשתמש בשלך?', הסכמתי ברצון והיא צלצלה והודיעה מה קרה, ואמרה ושתגיע יותר מאוחר ושלא ידאגו. אמרתי לבנה את הזמן המשווער בו נגיע, והוא הבטיח לי תשלום. אמרתי לו שזו לא הבעיה, ונסענו עד שהגענו לביתו בו התגוררה גם הסבתא. בבית היתה קבלת פנים מרגשת. הם מאד דאגו כשהסבתא איחרה, והתחבטו אם להזעיק את המשטרה, או לקחת מונית ולסרוק את הדרכים, ובדיוק אז היא התקשרה. היא סיפרה מה שקרה ואמרה שאכן פחדה, אבל לא היה לה מה לעשות וממי לבקש עזרה, 'אבל היה לי את ספר התהלים שלי', אמרה, 'התפללתי שהכל יהיה בסדר, ופתאום עצרה המונית והכל ב"ה הסתדר לטובה'.

הבן ביקש לדעת את המחיר. אמרתי שאני לא מוכר מצוות 'השבת אבידה' תמורת כסף, ובמיוחד שכבר קיבלתי את שכרי, ובעצם רק חזרתי מנסיעת ספיישל ששולמה, ולא התכוונתי להרויח על ה'חזור'. עמדתי על שלי. 'תשמע', אמר הבן הנרגש, 'אני לא יודע איך להחזיר לך, אבל דע שיש לך ידיד בשם...', והוא נקב בשם די משונה שלא שמעתי מעודי, 'אם אתה צריך משהו אני חייב לך!'. אמרתי 'תודה והלוואי שלא אצטרך', ויצאתי לביתי שמח וטוב לבב, ומהר מאד שכחתי מכל הסיפור.

שנים רבות אחר כך נסעתי עם אשתי לטייל בארצות הברית, למסלול המורכב מכל מיני מקומות. נסענו עם כסף שיספיק לנו רק לשבוע הראשון, כיון שלא רצינו שמישהו ישדוד אותנו. היה לנו כרטיס אשראי וחוברת עם רשימה של כספומטים מורשים בערים השונות. כעבור כשבוע הגיע יום שישי, ונשארנו שלושים דולר בלבד, ובמלון בו הזמנו את השבת אמרו שאינם מקבלים את כרטיס האשראי שלנו, ושעלנו להביא מזומן. נסענו בדרך בינעירונית כפרית במטרה להגיע אל המלון, והסברנו לפקיד שנגיע לעיר ונמשוך כסף בבנק ונשלם במקום. הוא הסכים לשמור לנו חדר תמורת ההבטחה.

במכונית היו כל צרכי השבת, כי ידענו מראש שנגיע לעיר שאין בה קהילה יהודית גדולה. הגענו אל העיר הקטנה כמתוכנן כשעתיים לפני שבת, ונסענו אל נקודת הכספומט הראשונה מהחבורת. התברר כי הסניף הזה נסגר. מיהרנו אליה לכתובת השנייה בעיר, סניף הבנק היה כבר סגור, וכשהכנסנו את הכרטיס לכספומט... כלום. הפעולה סוררה ונכתב באותיות גדולות: 'פעולתך בוטלה'. המומים הבטנו אחד בשני, לא יתכן שלא יהיה לנו כסף, אי אפשר בשום אופן להסתדר עם שלושים דולר, אפילו ללא המלון אלא רק לדלק ואוכל, אנחנו פשוט תקועים. קשה להעביר על הכתב את התחושות שחשנו באותו רגע.

'העמידה לא תעזור לנו כלום', אמרתי אשתי, 'צריך לחפש פתרון'. החלטנו כי נחפש יהודים בעיר, ואולי הם יעזרו לפחות לשבת. ברחוב הראשי ובמרכז המסחרי כבר לא

בבית היתה קבלת פנים מרגשת. הם מאד דאגו כשהסבתא איחרה, והתחבטו אם להזעיק את המשטרה, או לקחת מונית ולסרוק את הדרכים, ובדיוק אז היא התקשרה

והלכתי עמו לבית הכנסת. אשתו ארגנה חדר עבורנו, וסידרה לאשתי התשושה מקום למנוחה. בדרך חזרה מבית הכנסת גיליתי כי הוא היהודי היחיד ברחוב. לו אשתי לא היתה רואה את המזוזה, היינו מבליים את השבת ברחוב. בסעודה סיפרנו להם את כל מה שקרה באריכות, והודינו להם על שפתחו את ביתם לפני שני זרים. במהלך השבת דיברנו והכרנו, וכשמעתי

את שם משפחתם הרגשתי משהו מוכר. זה היה שם משונה ומוזר אך מוכר. 'תגידי לי, שאלתי לפתע, 'אולי גרתם פעם בישראל?'. 'כן', הוא אמר, 'אנחנו למעשה אמריקאים וגם ישראלים, עברנו לכאן לצרכי פרנסה לפני כמה שנים' - 'אולי גרה איתכם בארץ סבתא קשישה?'. - 'כן', אמר המארח בהפתעה, 'אתה מכיר אותנו?' - אז הזכרתי לו את הלילה ההוא, בו אמא שלו ירדה בתחנה הלא נכונה.

'אתה!' הוא פקח זוג עיניים נדהמות. 'ממש כך?' חייכתי. הוא חיבק אותי בהתרגשות. 'איזה עולם קטן!' קרא, 'כל הזמן הרגשתי שלא הודיתי לך מספיק על החסד הגדול שעשית עימנו...! השבתי בחיוך, 'הנה...עכשיו הודית לי די והותר, כזה אירוח כבר לא היה לי הרבה מאד זמן...!'. התברר שהם גרו בארצות הברית, ועברו לישראל לחיות לצד הסבתא לעת זקנתה, מפני שלא רצו להשאיר לגור שם לבד, וכשנפרה הם חזרו בחזרה לארצות הברית.

במוצאי שבת הוא שאל כמה אני צריך, האמת שחשבנו לחזור לארץ, בכלל שיתכן וכרטיס האשראי לא מאפשר משיכות כלל. 'כמה עוד אתה צריך כדי לסיים את הטיול כמתוכנן?' הוא שאל. נקבתי בסכום אותו הפקדתי בבנק לצורך הטיול. 'עלי...', הוא אמר בחיוך, 'אני עוד חייב לך תשלום על הנסיעה. בוא נאמר שבמקום התשלום אתן לך הלוואה קטנה'. הוא משך עבורנו את סכום הכסף, החלפנו מספרי טלפונים כיאה לידידים ונפרדנו. מאז יש לנו משפחה באמריקה, שגרה באמצע 'שום מקום' שהוא הרבה יותר מסתם מקום בשבילנו...

(האמנתי ואדברה)

לע"נ
יהודית בת ריחנה
ע"ה

לע"נ
אברהם אבהרון
בן גיגינה ז"ל

לע"נ
רפאל פואה
בן רוזה ז"ל

לע"נ
בנימין בן טאוס
ז"ל

לע"נ
אסתר בת חנה
ז"ל

לע"נ
הרבנית חסיה
ליליאן בת
סוליקה ע"ה

שאלה שעולה עד כסא הכבוד

"והשיב לב אבות על בנים" (מלאכי ג, כד) - אמרו חז"ל בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל!

שאלה: המעשה שלפנינו ארע אצל זוג הורים הרחוקים מאוד משמירת תורה ומצוות. ביתם הקטנה בת שמונה, השתתפה בשיעור תורה לילדות בשכונה והרגישה משיכה ליהדות, ואמרה להוריה כי אינה מוכנה להמשיך בבית ספר חילוני, אלא להרשם לבית ספר תורני. ההורים התנגדו בתוקף, אך לאחר תקופה ארוכה שהבת התעקשה ולא הלכה לבית הספר כלל, נכנעו ההורים לדרישתה.

מיום ליום התחזקה הבת בשמירת המצוות, ואף ניסתה לקרב את הוריה, אך הללו לא הסכימו בשום אופן ואמרו: "אנחנו מוכנים שתישארי בבית הספר החרדי, בתנאי שאת המצוות תקיימי בבית הספר בלבד! כשאת מגיעה הביתה, לא נסכים לראותך נוהגת בשום סממן דתי... את "מכסת המצוות היומית" תסיימי בבית הספר...!".

באחד הימים, פנתה הילדה המופלאה למורה שלה וסיפרה: במשך חודשים ארוכים אני מצליחה לשמור את כל המצוות בהיחבא, נוטלת ידיים מבלי שישומו לב, מעמידה פנים כרוחצת ידיים מהלכלוך, מברכת בלחש ומכסה את פי וכו', ומשום שאיני יודעת לברך את ברכת המזון בעל פה, אני מחביאה ברכון קטן בכיס החולצה, ולאחר הסעודה ניגשת לשירותים! ומברכת שם בלחש!...".

המורה התחללה לשמע הדברים, הילדה אמנם סיפרה את הדברים בגאווה, אך לא ידעה על איסור הזכרת דברים שבקדושה במקומות המוטנפים. מיהרה המורה לשאול את הגר"י זילברשטיין שליט"א: האם להעיר לה על האיסור, או להניח לה להמשיך לנהוג בתמימות, כדי שלא לפגוע בחשק וההתלהבות שלה למצוות?

תשובה: "השאלה הזו עולה עד כסא הכבוד", אמר הרב בפתח תשובתו, "מי היה מאמין שיש בתקופתנו ילדים המקיימים מצוות כאנוסי ספרד...?".

למעשה הורה הרב, שאין להמשיך ולתת לה לנהוג כך, ונראה שיש ליעץ לה לברך את "ברכת הזן המקוצר" (שולחן ערוך קפ"ז, א): "ברוך רחמנא מלכא דעלמא מאריה דהאי פיתה". במשנה ברורה מבואר, שניתן לכתחילה לחנך ילדים קטנים לברך בנוסח זה, ואמנם אין נוסח זה פותר אלא מברכת הזן (ברכה ראשונה) בלבד, אך בשעת הדחק שכזו, כשאין באפשרותה לברך יותר מכך, יש ליעץ לה כנאמר. (וכמובן שעל המורה להסביר לה זאת בפקחות, כדי שלא תיחלש דעתה על שנהגה שלא כהלכה, ולכן עליה להחמיא לה על מאמציה, ולהסביר כיצד תנהג מעתה)

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השורה התחתונה היא הקובעת!?

משל לסוחר יעיל וממולח, שאת סחורתו קנה ברחבי הערים והעיריות, כשהוא רוכש סחורות זולות במקום אחד, ומוכרם במקומות בהם הדרישה להם מאמירה את המחיר. יום אחד כשכיתת את רגליו בערים ועיריות פגש חלמאי, שנדהם לראות עד כמה הסוחר מתאמץ לפרנסתו. "למה אתה כל כך מתייגע?", שאל החלמאי והסוחר השיב, "וכי איך אפשר אחרת?!". שוב הקשה החלמאי, "ראה! קודם כל רוכש אתה סחורה, ומוציא ממנה עליה. ואחר כך עד שהצלחת למוכרה, שוב אתה עומל וטורח רבות. מי יודע אם אינך מפסיד בכל המהלך הזה?!". קבע בסמכותיות.

גיחך הסוחר. הוא היה בטוח שהחלמאי מהתל בו. "הכל מחושבו!" ענה הסוחר, הוא הוציא את פנקס החשבונות והראהו לחלמאי: "כאן רושם אני את כל הוצאותי, הכוללות חשבונות של מה שיצא מכספי, כולל קניות, נסיעות, אכילה ולינה. ואילו כאן בטור השני, מסכם אני את כל הרווחים העולים מן המכירות, ובשורה התחתונה - הבהיר - אני מסכם את כל המספרים בין הטורים, ומוודא שאכן יש לי רווח הגיוני.

"השורה האחרונה היא הקובעת!?" התפעל החלמאי. "אכן!", השיבו הסוחר, כפי שעונים על דברים הברורים מאליהם. "אם כך עצה נפלאה בשבילך - אמר החלמאי - כידיד קרוב אתן לך אותה חנים: קח את המחברת וכתוב בה את השורה התחתונה. רשום שם רווחים כאוות נפשך, והפסק את כל המאמצים והעבודה המיוזעת, כדי להביא טרף לביתך.

על פי משל זה אפשר לבאר את ימי ספירת העומר, אם נבטל את כל היגיעות הנדרשות, ואת כל המאמצים אשר בונים את נפש היהודי, ונסתפק רק באמירת ספירת העומר - לומר רק את 'השורה התחתונה', ובוהו נשווה בנפשנו כי הבאנו סחורה כראוי, ואפילו עשינו רווחים, בזה נדמה לאותו חלמאי.

בימים נעלים אלו עלינו להתעלות בעבודה, לנצל את היגיעה והטרחה בתורה ובמצוות ובפרט בתיקון המידות, 'וספרתם לכם' -דהיינו שתפנימו את הספירה פנימה אצלכם, עד כי נגיע לחג השבועות במצב של 'והקרבתם מנחה חדשה לה', המנחה צריכה להיות חדשה, לא באותה מדרגה שבה נתייצבנו בשנה שעברה נעמוד בה עכשיו חלילה. אלא יש להביא סחורה של עמל חדש והשיגים נוספים, ושל התקרבות מיוחדת אשר זכינו לה ביגיעת הימים הללו, וכן נגיע כראוי למתן תורה.

(בשם "כ"ק אדמו"ר מפינסק קרלין זיע"א)

השקפה לבית היהודי

איך יכול האדם למשול בתאוותו

בשלהי פרשת אחרי מות, טמון יסוד נפלא בדברי "אור החיים" הקדוש, הקב"ה מצווה את עם ישראל שלא ללמוד מחוקות הגוים, "כַּמְעֵשָׂה אֲרָץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבְּתֶם בָּהּ, לֹא תַעֲשׂוּ, וְכַמְעֵשָׂה אֲרָץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי מֵבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה, לֹא תַעֲשׂוּ, וּבְחַקְתֶּיהֶם לֹא תִלְכוּ" (ויקרא יח, ג), ומפליא לראות את פירושו של הרב בפסוק הקודם "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם, אָנֹכִי ה' אֱלֹהֵיכֶם", אומר הרב:

מה שהקדים הכתוב לומר 'אני ה' אלוהיכם', הנה האדון ה' צבקות נתחכם בצוותו מצוה זו, ודיבר נגד יצר הרע, שאם יאמר איך יכול אנוש טבעי למשול בתאוותו אשר היא אנסתו, דבר זה הוא מושלל מהדעת שיחייב ה' שמירתו לכל... ולצד שיאמר אדם כי אין מעצור ברוחו בדבר זה, לכן הקדים ה' בתחילה דברו הטוב, ואמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלוהיכם.

מבאר הרב שפתיחת דבריו של הקב"ה 'ואמרת אליהם אני ה' אלוהיכם', הוא שאם יאמר האדם איך אצליח לשמור על עצמי בקדושה ובטהרה כמו שציוויו הקב"ה, ונראה לו שהדבר גדול מהשגתו, אומר לו הקב"ה למשה,

אתם בני ישראל לצד היותי ה' אלוהיכם, ובכח האלוהי יונצח כח הטבעי גשמי, כי הצורה תשלוט בחומר, כשיסכים איש ישראל להתדבק בה' אלוהי י שלוט בטבעו

לך תאמר להם שאני הקב"ה הוא שציווה אותם זאת, ואם כן ודאי שהדבר אפשרי. ממשך הרב ואומר: אתם בני ישראל לצד היותי ה' אלוהיכם, ובכח האלוהי יונצח כח הטבעי גשמי, כי הצורה תשלוט בחומר, כשיסכים איש ישראל להתדבק בה' אלוהי י שלוט בטבעו.

מבואר בדבריו הקדושים, יסוד ודרך בענייני הקדושה, שלא נדרש מהאדם התוצאה שיהיה קדוש, אלא רק הרצון 'שיסכים להתדבק בה' אלוהי, ושיתחיל מעצמו לקדש את עצמו, וה' יגמור בעדו ויקדש אותו הרבה מלמעלה. וכך כתוב במדרש (ויקרא רבה כד ו) 'כל מקום שאתה מוצא בו גדר אתה מוצא בו קדושה', וכלומר, שכל שירבה האדם בגדרים וסייגים, כך יזכה לתוספת קדושה.

על כך אומר רבי הענין מאלכסנדר: "ואם יאמר האדם, וכי איככה אוכל להתנהג בקדושה, הרי הינני מצוי בתוך חומר גס - המושך אותי מטה מטה, לזה אמרה התורה 'כי קדוש אני', הלא אני הוא אביכם, ואני קדוש וכל אשר לי קדוש, על כן פתחו נא את דרך הקדושה, ואני אבוא אחריכם לפתוח לכם שערי קדושה כפתחו של אולם. כל שנותר לנו לעשות הוא להתחזק ולהוסיף גררי קדושה וצניעות והקב"ה יעזרהו, כי הבא להטהר מסייעין בעדו.

רבי חיים הלברשטאם מצאנז | בעל ה"דברי חיים"

השבת הוא יום הפטירה של רבי חיים מצאנז, שהיה למייסד חסידות צאנז והאדמו"ר הראשון שלה, נחשב לאחד הפוסקים החשובים בדורו, והשיב אלפי תשובות בהלכה. נולד בשנת תקנ"ז לר' אריה לייבוש הלברשטאם, מצאצאי "החכם צבי". כאשר היתה אמו הרה, אמר לה רבי משה לייב מסאסוב כי בנה שיוולד יהיה למנהיג הדור, וכן בגיל שמונה כשביקר לראשונה אצל החוזה מלובלין, אמר החוזה כי הילד יהיה מנהיג הדור. רב נודע כאחד המעורב מאוד בענייני הכלל והפרט, ודאג לרווחתם של עניים וחלשים, ומסופר שלעתים היה נמנע מלהתחיל בעריכת ה"שולחן" (ה"טיש"), עד שיתחייבו העשירים שבקהל לתת מכספם לצדקה עבור הנזקקים, ועבור קופת הצדקה של החסידות.

קמפן יותר מצמא

עובדה נפלאה שאירעה פעם אצל האדמו"ר זי"ע ביום הכיפורים, שגביר אחד קמפן גדול נצמא למים בעיצומו של יום הכיפורים, ונחלש כוחו עד שכמעט התעלף מגודל הצמאון ונעשה רעש גדול, וכששאלו את הרב מה לעשות איתו, ציווה שימדדו לו מים בכף, ושעל כל כף וכף יתחייב לתת סכום גדול לצדקה, ותיכף כששמע זאת אותו הגביר התגבר על צמאונו, ועבר ממנו הרצון לשתות.

נראה הטעם שהרב עשה כן, מפני שראה שהיצר הרע גבר עליו ולכדו ברשותו רח"ל, עד שיהיה מוכרח ח"ו לעבור על איסור כרת, ולכן כיוון שברוב חכמתו רצה להחליש ממנו את כח היצר הרע, ציווה שיתחייב לתת סכום גדול לצדקה, ובוודאי היצר הרע לא ניחא ליה שאותו קמפן גדול יתחיל לתת צדקה ויתרגל לכך, וזה עברו הפסד גדול אולי אפילו יותר מאשר שיאכל ביום הכפורים ויצא שכרו בהפסדו, לכן הניחו להמשיך לצום. (מפי כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג זצוק"ל "בחצרות החיים", אדר תשס"ג)

מעולם לא הייתי זקוק לכסף

כשהיה הרה"ק רבי ישעיה' מקערסטיר זי"ע פעם בצאנז בעודו צעיר, מרן הדברי חיים היה נצרך לסכום כסף, וחיפש ודרש מי שילוה לו סכום הגון, ורבי ישעיה' בא והביא לו סכום כסף, והיה מדובר בכסף שחסך לעצמו כדי שיעלה לו להוצאות נישואיו. לאחר תקופת זמן, נתן לו מרן הדברי חיים חזרה כיס סגור עם מעות. לימים אמר רבי ישעיה' לא ספרתי את המעות שקיבלתי בעת קבלתן, ומאז מונח אותו הכיס אצלי, וכשאני מקבל מעות נוספים אני מכניסם לשם, וכשאני זקוק לכסף אני נוטל משם, ומעולם לא הייתי זקוק לכסף, ומעולם לא היה חסר כסף בכיסי.

(כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז שליט"א "בציאל דמהימנותא", וארא תשס"ג, עמ' ח')

המשך מעמוד 1 >>>

הסוחרים מסביב כבר הלכו, ולו אין אפילו עגלה לחזור לביתו, וילדיו המסכנים בביתו מחכים לפת לחם. הוא החל ללכת ברגל עד שהגיע לפרשת דרכים, והתפלל שיעבור עגלון שיקח אותו איתו. לפתע הגיע איזה גוי, שהסתכל וראה סחורה רבה וכובעים. הגוי נעצר ושאל 'האם אפשר לקנות כובע?'. בודאי - ענה היהודי, הגוי התכופף ופשפש וחיפש כובע לטעמו, ובסופו של דבר מצא כובע פרווה מיוחד, אמנם מעט רטוב אבל ניתן לשימוש.

הגוי ששמח על המציאה הסכים לשלם את המחיר שנאמר, אך לפתע הבחין שהארנק איננו. הוא התחיל לחפש את הארנק מסביבו ובכל הכיסים, אך הארנק נעלם. אמר הגוי ליהודי, 'התוכל לחכות לי כאן? אחזור לעיר, אולי שם שכחתי את הארנק, ואם לא אנסה להשיג כסף ואחזור, מפני שאני באמת חפץ לקנות את הכובע הזה'. היהודי השיב, 'אני מוכן לחכות, אבל כמה שעות ולא יותר'.

עוברות כחמש שעות והגוי לא הגיע, והיהודי לא יכל להמתין יותר. הגיעה עגלה, והוא שאל האם אפשר להצטרף, והעגלון שמח לעזור שכן הוא מגיע בדיוק לעירו. היהודי הגיע ונכנס לביתו בבושת פנים, כסף אין בכיסו, ובמה ישמח את המשפחה? אבל היה לו בטחון בקב"ה, הוא חשב לעצמו, אני התפללתי תפילה בציבור, ב"ה יש לי משהו ביד, והשאר בידי הקב"ה. אשתו ששאלה מה הביא איתו, רואה מאחוריו את כל הכובעים המרופטים, חושבת מה יש לה לעשות באותם כובעים. התעשתה האשה ואמרה, לפחות נסדר אותם ונחפש כובעים שנשמרו, באופן שיהיה אפשר למכרם בהמשך.

בעוד הם מסדרים את הכובעים, אורו עיניו של היהודי, הוא מצא ארנק עבה ביניהם, פתח את הארנק וראה שם אבן יקרה ביותר, אבן ששווה הון עתק היכול לסדר אותו לכמה עשרות שנים. נס ופלא! השיר והשבח לחי עולמים! הוא לא היה צריך להחזירו, כדין אבידת הגוי, וגם מפני שלא ידע היכן אותו גוי נמצא, מבחינת ההלכה הוא לא צריך אפילו לחפש אחר הגוי, וגם חילול ה' לא שייך, שהרי אותו גוי לא יודע שהארנק ברשותו. הוא מכר את אותה האבן, ומאז התעשר והצליח בעסקיו, ובזכות אותו מקרה קיבל על עצמו קבלה נפלאה, להכין בבגדיו מבעוד מועד כיסים עם מטבעות רבים, ולכל מי שיגש אליו הוא יקח חופן ויתן לכל שואל מבלי לספור.

מה רב ערכו של אדם היודע לחיות עם התורה הקדושה, ויש לו תכלית ומטרה, הכסף הוא לא העיקר. ישנם כאלו שאולי עשו כמה מיליארדים, אבל זה לא מה שנקרא חיים, החיים הם למי שיוודע מהו העיקר ומה התפל בעולם הזה, מבין שאנחנו מגיעים לבסוף לעולם נצחי, ויודע שכל מעשה וכל פעולה בעולם הזה נותנים לו שכר אינסופי, המביא אותו לחיים נצחיים.

זה מה שמלמדת אותנו התורה הקדושה. 'וְשִׁמְרֶתֶם אֶת חֻקֹּתַי', אפשר לעשות הכל, אבל 'וְחִי בָהֶם', שצריך לדעת איך לחיות, לדעת מה התכלית והמטרה של בואו לעולם, ואם האדם 'חי בהם', אז 'אָנִי ה'' - זו מידת הרחמים, ואומר רש"י 'נאמן ליתן שכר', הקב"ה לעולם לא ישאר חייב, הקב"ה פורע שכר עוד בעולם הזה לכל הנאמנים לו, 'בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם שְׁכָר טוֹב לְיִרְאָיו', לא בעולם הבא אלא כאן בעולם הזה, אדם זה זוכה לשכר טוב, ועליו אומר הקב"ה 'אָנִי ה' - אני נאמן ליתן לך שכר', וכמוכן שהשכר בעולם הזה הוא רק אמצעי, ועיקר השכר הוא מה שמובטח לאדם, הקרן קיימת לו לעולם הבא.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

"מודעא רבה לאורייתא"

"לא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא כדי לעסוק בהם בתורה"

בס"ד בשבתות שבין פסח לשבועות יתקיימו שיעורים בהלכה ובאגדה ובפרקי אבות

בהיכל ביהכני"ס "בית-לוי" רח" יוסף חכמי 48

מפי רבנים חשובים וראשי ישיבות

השיעורים יימסרו מידי שבת בזמן השיעור המרכזי (תפילת מנחה של שבת מיד בסיום השיעור)

הציבור היקר מוזמן להשתתף ולהגדיל תורה ולהאדירה

מקוה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייפוי מיוחד, ועובר נקיון יסודי מידי יום ע"י חברת נקיון

לפרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ -

02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל:

ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM

לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

בס"ד גיליון: 1009

הדלקת הנר: 18:52 צאת השבת: 19:54 רבינו תם: 20:33 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ויהי דבר (יחזקאל כב).

או צרות הפרשה

פרשת "אחרי מות"

"ואל יבוא בכל עת אל הקודש" [טז, ב]. לא כל עת היא עת רצון.

על דרך רמז בארו פסוק זה, שבכל הזמנים והעיתים, ישנה עת שהיא בגדר עת רצון, וישנה עת שח"ו אינה כל-כך של רצון. החודשים אדר, ניסן, אייר וסיון – אומר הזוהר הקדוש – טובים מאוד לעבודת ה' ולקיום המצוות, ויש לנצלם כראוי. כמובן שכל החודשים והימים טובים ומסוגלים, אבל החודשים הללו מוצלחים באופן מיוחד, ויש להזהר לא לאבד אף יום מהם! לכן גם נקבעו בהם ימי הפורים, פסח, ספירת העומר ושבועות.

החודשים תמוז ואב הנם חודשים קשים. קרו לנו בהם הרבה אסונות, חורבן בית ראשון ושני, גרוש ספרד ועוד הרבה גזרות. גם החודשים טבת ושבט, החלים באמצע החורף, צריכים שמירה יותר מזמנים אחרים. לכן ימי השובבי"ם, שהם ימים של תעניות, תפילה וצדקה, חלים בחודשים אלו.

באמצע נמצאים ארבעת החודשים הנותרים – אלול, תשרי, חשוון וכסלו. חודשים אלו הם 'ניטרליים', ללא נטיה כלשהי לטוב או לרע, וביד האדם להטותם, במעשיו ובתפלותיו לכאן, או חלילה לשם.

כך הוא גם – ממשך הזוהר – בנוגע ליום. חציו הראשון של היום חשוב ומסוגל יותר מחציו השני. לכן אם רוצה אדם ללמוד תורה, עדיף שילמד בתחילת היום, ובחציו השני של היום יעסוק לפרנסתו. וכן בלילה, רצוי שחציו הראשון של הלילה ינוצל לשינה, וחציו השני לתורה.

גם בימות השבוע ישנם ימים טובים יותר וטובים פחות. שני וחמישי הנם ימים קשים, לכן תקנו לומר בהם תחנונים, וכן נתקנה בהם קריאת התורה. כמו כן, מי שמתענה – עדיף שיתענה בשני וחמישי. לעומתם, הימים שלישי ושישי, הם היקרים והחשובים מבין ימות השבוע, ויש לנצלם בהתאם להתעלות בתורה ויראת ה'.

ובאמצע נמצאים הימים ראשון רביעי, שהם לא לכאן ולא לכאן, וביד האדם להטותם לטוב או למוטב. כמו כן החודש – בחציו הראשון הלבנה הולכת ומתמלאת, ובמקביל הכוח הרוחני שלנו הולך ומתעצם, ואילו בחציו השני של החודש הלבנה הולכת ומתמעטת, וכך גם כוחנו הרוחני, מתמעט הוא והולך. לכן, ישתדל האדם תמיד לעשות דברים בימים שהם יותר מוצלחים. לא שחלילה הימים שבסוף החודש אינם מוצלחים, שאסור להתחתן בהם וכדומה. אדם החושב כך, עליו נאמר האיסור "לא תעוננו", וכפי שפרשו חז"ל (סנהדרין סה:), שאסור לאדם לומר: "עונה זו יפה לזה, ועונה זו יפה לזו ורעה לזו", אלא שמכל מקום ישנה איזושהי עדיפות לימים של תחילת החודש.

זהו שאמר הכתוב: "ואל יבוא בכל עת אל הקודש" – לא כל עת היא עת רצון המסוגלת לבוא בה אל הקודש, להצליח בתורה ועבודת ה'. לכן מן הראוי לאדם לבוא אל הקודש בזמנים המיוחדים, בעתות רצון (דורש ציון).

"ושפך את דמו וכסהו בעפר" [יז, יג]. להזהר ביותר בכבוד המצוות.

המדרש תנחומא מזהיר ואומר: "וכסהו – ולא ברגל". האופן הרגיל של כיסוי הדם הוא על ידי היד, אך אם נותר מעט דם שלא התכסה, עלול האדם להתעצל ולכסותו ברגל, ועל כך מזהיר המדרש שלא לעשות כן, אלא יש לכסות את הדם רק ביד, כדי שלא יהיו מצוות בזויות בעיניו.

על זה אמר רבי שמעון בר יוחאי: "אמר הקב"ה: אם כבדת את מצוותי, אותי כבדת". והרב החיד"א העיד על עצמו, כי "כשאני קורא את המאמר הזה, כולי נחרד...".

עלינו ללמוד מכאן מוסר, להזהר ביותר בכבוד המצוות. עיינו רואות בני אדם יוצאים מבית הכנסת, כשהם אוחזים בידם את התיק של הטלית והתפילין בשתי אצבעות ומנדנדים אותם, ואין לעשות כן! על אף שהתפילין מכוסות בכמה כיסויים, יש להחזיקן באופן מכובד.

ה"ראשית חכמה" כותב, שהוא מעולם לא הרים ספר אלא בחיקו. ומימיו, אפלו לעת זקנותו, לא נתן לאדם אחר שיחזיק לו את התפילין או את הספר, אלא החזיקם בעצמו, והכל כדי "שלא יהיו מצוות בזויות עליו".

אנשים מוציאים שקיות אשפה לחדר המדרגות, ומעמידים אותן ליד המזוזה, מתוך כוונה ליטול משם ממש בהקדם. אולם בבוקר הם ממהרים, בצהרים הם שוכחים, ובלילה הם כמובן עייפים מאוד. "עבר קציר כלה קיץ", והאשפה שלא פונתה חונה בסמיכות מקום למזוזה. זהו בזוי מצוה, ואין לנהוג כך!

הזוהר (בפרשת ואתחנן) מזהיר, שאם אדם שם ליד המזוזה מי שופכים או אשפה וכיוצא בזה, המזוזה לא מועילה, כי הוא מבזה בזה את המצוות.

נתאר לעצמנו אדם שחננו ה' בכסף רב – יש לו בית עם סלון מפואר, שטיח פרסי עתיק מקיר לקיר, כסאות עור מרופדים שהוזמנו במיוחד מאיטליה, תמונות מקוריות, ציפורים מצייצות, וקוף מרקד לפניו בכלוב... הכל יש לו. כמגיע אליו אורח חשוב, כמו סגן ממלא-מקום שר התחבורה, הוא פורש לכבודו שטיח אדום, מזמין אותו לשבת בסלון, ומדליק לכבודו תאורה מיוחדת. אבל בשבת קודש הוא סועד במטבח, בין המקפיא למקרר, כדי שלא יתכלכו רהיטי הסלון היוקרתיים... זהו זלזול במצוות.

כל מצוה ומצוה נקיים "ביד" ולא "ברגל", כלומר בהידור ובכבוד, כראוי למצוותיו של הבורא יתברך (דורש ציון).

"ושבתתי את שבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו את יינם ועשו גנות ואכלו את פריהם... ונטעתים על אדמתם" [מתוך ההפטרה]. מה שנחשב של הגויים, הקב"ה ייתן לישראל!
אומר הקב"ה: לעתיד לבוא אשיב אתכם אל אדמתכם ואתם תכוננו את הערים שהיו שוממות בעת היותכם בגלות ותשבו בהן לבטח. כל מה שנחשב של הגויים – אתן לכם, "ובנו ערים נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו את יינם ועשו גנות ואכלו את פריהם. ונטעתים על אדמתם".

במשך מאות שנים חבלי ארץ פולגיה היו תחת חסותם של אצילים פולנים. כל אציל קיבל מן המלך אזור משלו, הוא היה מחכיר את האדמות שהיו תחת חסותו, וגובה עליהן דמי חכירה מן החוכרים. על אדמות אלו היו החוכרים מפעילים בתי מזיגה, בתי מרזח ושאר עסקים אשר שמשו להם מקור פרנסה. אוי לו למי שהעז לא לשלם את דמי החכירה!
אחד החוכרים היה יהודי שחכר מן האציל הגוי בית מזיגה. היהודי היה מטופל במשפחה מרובת ילדים ואת פרנסתו מצא בבית המזיגה. במשך כל היום היה בית המזיגה גדוש בגויים ששתו לשוכרה, היין נשפך כמים, וגם הכסף... מן הרווחים הנאים נהג היהודי להפריש סכומי כסף גדולים לצדקה, אך הוא היה עם הארץ גדול ולא קבע עתים לתורה. עד שהתהפך הגלגל והיהודי נקלע לחובות. כשקרב מועד התשלום, הוא לא ידע מהיכן ישלם את דמי החכירה בסך אלף רובל. מועד התשלום הלך והתקרב, שנתו נדדה, והוא היה אובד עצות, לא ידע מאין יבוא עזרו.
באה אליו אשתו ואמרה לו: "למה את שרוי בצער? בעיירה הסמוכה מתגורר צדיק גדול. סע אליו, ספר לו על מצבך, בקש את עצתו ואת ברכתו, ומן השמיים יושיעוך".

הוא ניסה לדחות את דבריה: "איזו עצה הוא יכול לתת לי? מה הצדיק מבין בעסקים?..."
אך האישה, באמונת החכמים התמימה שלה, עמדה על שלה: "למה אתה מתחכם?! סע אל הצדיק, לא תפסיד!"
נסע האיש אל עיירתו של הצדיק, ניגש אל ביתו של הצדיק והקיץ בדלת. בפתח נצבה אשת הרב הצדיק. "אני מגיע מעיירה סמוכה ומחפש את הרב", אמר האיש. אך הרבנית השיבה לו כי הרב אינו בבית, הוא בבית הכנסת, דורש בפני תושבי המקום.

פנה האיש לבית הכנסת. היו אלה הימים הראשונים של חודש ניסן, וחג הפסח מתקרב. בית הכנסת היה מלא מפה לפה, הרב ישב בראש ודרש בפני הציבור בהלכות חג הפסח הממשמש ובא.
היהודי התיישב בירכתי בית הכנסת והיטה אוזנו לדרשת הרב. שאל הרב: מדוע בתפילת שמונה עשרה אנו חותמים את הברכה השביעית בלשון: "ברוך אתה ה' גואל ישראל", לכאורה עלינו לומר 'גאל' לשון עבר, או 'גאלי' לשון עתיד. מהו 'גואל ישראל', לשון הווה?

"אלא" – אמר הרב – "נתאר לעצמנו מקרה של יהודי שחייב אלף רובל לגוי כלשהו ואין לו לשלם. היהודי רועד מפחד, הוא יודע שאם לא ישלם – יכנס לבית הכלא, ובני משפחתו ישארו ללא משען, הם יהיו רעבים לחם הוא אובד עצות, מועד התשלום מתקרב, והוא אינו יודע מאין יבוא עזרו..."
ואז הרים הרב את קולו: "אל דאגה! הקב"ה אומר לו: "אל תדאג! אם תבטח בקב"ה, לא יאונה לך כל רע! לך לגוי והקב"ה יהיה בעזרך".

המשיך הרב: "היהודי ניגש אל הגוי, הגוי פתח את הפנקס והחל לבדוק את מצב החשבון... הוא מחשב ומחשב, ולבסוף אומר הגוי: 'לפי החשבון, אני חייב לך אלף רובל'... מה קרה? הקב"ה בלבד את מוחו והפך את החובות לזכויות... הלך הגוי למקום מחבוא, הוציא משם אלף רובל ונתנם ליהודי. והיהודי יצא משם שמח וטוב לב, מודה לקב"ה על גאולתו ועל ישועתו".
אמר הרב: "זה נקרא 'גואל ישראל', לשון הווה. בכל יום יש איזשהו יהודי השרוי בצער, הקב"ה אומר: אל תפחד, תבטח בי, אני גואל!".

שמע היהודי את הדברים וחשב בלבו: "הרב הצדיק, ברוח קדשו, בוודאי התכוון אליי. הנה קבלתי ממנו תשובה, כבר אין לי צורך לפנות אליו... עזב היהודי את המקום, מיהר לשוב לביתו וסיפר לאשתו על דרשת הרב. הוא, כמובן, קיבל על עצמו לבטוח בה'. הלך אל האציל הפלוגי, בכיסו אין פרוטה לפרטה. והנה התקיימו דברי הרבי במלואם. הגוי עיין בספרי החשבונות, בדק וחישב, ולבסוף אמר: "אני חייב לך אלף רובל".... הוציא הגוי מכיסו חבילה גדולה של שטרות והעבירה לידי היהודי... אומר הנביא שכך יהיה לעתיד לבוא. "ושבתתי את שבות עמי ישראל" – כל מה שנחשב של הגויים, הקב"ה יתן לישראל (דורש ציון).

דיני ספירת העומר

- א. נוהגים הספרדים ובני עדות המזרח שלא לישא אשה בימי ספירת העומר, מפסח עד יום ל"ד בבקר, מפני שבאותו זמן מתו עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא. וכיון שפסקו למות ביום ל"ד בערב לכן מותרים לישא מאותו יום ואילך, מפני שעיקר ההפסקה היה ביום ל"ג, וביום ל"ד מתו רק מעט, ולכן ביום ל"ד בבקר מותר, מפני שמקצת היום ככולו. ומנהג האשכנזים כדעת הרמ"א לערוך נישואין בל"ג בעומר.
- ב. אף על פי שמותר מעיקר הדין לשמוע בשאר ימות השנה דרך הרדיו והטייפ שירי קודש המלווים בכלי נגינה, מ"מ בימי הספירה יש להמנע מלשומעם, אבל בשמחת מצוה כגון מילה, או בר מצוה, או סיום מסכת, מותר לשמוע שירי קודש. ושירה בפה כשהיא דרך הודאה לה' יתברך, בלי כלי נגינה, מותרת אף בימים אלה, וכ"ש שמותר להשמיע נעימה בתפילה, או בשעה שעוסק בתורה, וכ"ש בשבתות שבתוך ימי הספירה, ואין להחמיר בזה כלל.
- ג. נוהגים הספרדים שלא להסתפר אלא עד יום ל"ד בעומר בבוקר. אבל אם חל ל"ג בעומר ביום שישי מותר להסתפר ביום שישי לכבוד שבת. ראוי להחמיר שגם אשה לא תסתפר בימי העומר – אם התספורת לא נחוצה לה כ"כ.
- ד. החרדים לדבר ה' נזהרים בימי הספירה שלא לגלח את הזקן, אולם ישנם כאלה שקשה להם להמתין בגילוח הזקן כ"כ, ולכן נהגו היתר לגלח בראש חודש אייר.
- ה. יש אומרים שאם מצטער הרבה כשאינו מגלח זקנו בעומר – יש להקל לו לגלח הזקן בכל ערב שבת לכבוד שבת. וראוי מאד להחזיק במנהג שלא לגלח הזקן, ובפרט בני הישיבות שחובה עליהם לקיים מנהג זה.
- ו. אם חל ברית מילה בתוך ימי הספירה, מותר לאבי הבן ולסנדק ולמוהל להסתפר ולהתגלח באותו היום, הואיל ויום טוב שלהם הוא. וכן יש להקל לנער שהגיע לגיל מצוות ונעשה בר מצוה שיוכל להסתפר באותו יום.
- ז. מותר להכנס לדירה חדשה בימי הספירה, וכן מותר לסייד את הדירה, או לעשות טפטים לנוי.

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ דוד בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ דוד בן שרה ז"ל, לע"נ מרים בת גוהר ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ענייט בצלאל בן כשור ז"ל, לע"נ אליהו בן כשור ז"ל, לע"נ משה בן אסתר ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מזל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת מליון ז"ל, לע"נ רבקה בת שרה ז"ל, לע"נ אליהו בן מרים ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לא נבס"ק אתג השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נבס"ק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183
לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com
מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

סגולות לחג הפסח

**הגאון הרב יוסף חיים אוהב ציון שליט"א
מו"צ, מרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים**

סיבוב הקערה על ראש המסובין סגולה לברכה

כתב מרן הגר"ח פלאג'י בספרו חיים לראש ערך מגיד אות יו"ד וז"ל, כשמגיע למה נשתנה הלילה הזה מגביה הקערה אשר היא סדורה בתוכה המצות וכל הדברים ומסובב על ראש כל אחד ואחד מבני ביתו והוא בידו עד גמר הפסקא כולה ומחזירה למקומה כן נהג עט"ר הרב מר אבי ז"ל וכן נהגתי אחריו. ונראה לענ"ד לתת טעם כי יען הקערה בכללותה היא רמז לעשרה ספירות לכן כדי שיחול ברכה על ראשם משפע קדושה וברכה מעשר ספירות אנו עושין כסדר הזה וסמוכות לזה מצאתי בזוה"ק סוף ח"ג בתוספת סימן ג' דף ש' ע"ב וז"ל, אמר רבי רחומאי מאי דכתיב וישא אהרון את ידיו אל העם ויברכם למאי טעמא בנשיאות ידיו לברך בברכה אלא דיש באדם עשר אצבעות רמז לעשר ספירות שנחתמו בהם שמים וארץ עכ"ל הזוה"ק, הרי לך בפירוש דנמשך ברכה מעשר ספירות והוא ברור וע"ע מש"כ בספרי הק' גנזי חיים מערכת נ' ד"ה נשיקת יד יע"ש בס"ד עכ"ד הגר"ח פלאג'י, [ובמקו"א הארכנו בענין נשיקת היד בליל שב"ק ובעוד עשר אצבעות]. ועתה מצאתי בספר עלי הדס להגר"ד סטבון שליט"א שהביא שמנהג זה יסודו מדברי הקדמונים הוא רק יצחק אלאחדב זצ"ל תלמיד רבינו יהודה בן הרא"ש שכתב בפירושו להגש"פ הנקרא פסח דורות (דף מ"ה) וז"ל, ומנהג ספרד להגביה הקערה בידו ואומר הא לחמא עניא ונהגו להקיף הקערה סביב ראש הקטנים עכ"ל, וע"ע שם בספר עלי הדס מה שהביא בזה מדברי ג"ע החיד"א בספרו מעגל טוב (דף 62) ע"ש.

המשך סגולות לחג הפסח בעמוד 3

חדש!

**יצא לאור חוברת
בדיחות 'לחג הפסח'
כ- 70 בדיחות
ניתן לקנות את החוברת
ב- 5 ₪
בירושלים: ברחוב דוד
9 שכונת הבוכרים
ליד דואר ישראל.
שימו לב: החוברת מהדורת תשפ"א.
עוד פרטים:**

0534-135-183

מילתא דבדיחותא

(1) סדר הכנת כוס קפה בערבי פסחים: קם הולך למטבח, לוקח כוס הולך לאמבטיה כדי לקחת כפית, חוזר למטבח להביא קפה, נזכר שהסוכר ליד הכיור במרפסת, הולך להביא, הולך למטבח כדי לשים מים חמים וחלב, נזכר ששכח את הכפית בכלי של הסוכר ליד הכיור במרפסת, מערבב את הקפה עם האצבע, הולך לארון במקלחת כדי להניח משהו על הכווייה, זה לא שם, לוקח את הקפה שהספיק להתקרר, ויושב בחדר מדרגות.....

(2) סיימתי את כל הש"ס. כעת אני צריך לנקות את המדף של הטור שולחן ערוך.....

העלון יוצא לאור בסיוע ארגון תורה וחסד: 'המרכז לערבות הדדית' (ע"ר 580646396)

ניתן לפרסם בדיחות fe fe מארכת

מילתא דבדיהותא

- (3) טוב, סיימתי את המקרר בלי קשר לפסח, סתם הייתי רעב...
- (4) בפסח אין מה לאכול, בסוכות אין איפה לאכול, בשבועות אין מתי לאכול או לומדים או ישנים או בשריים. למה בסוכות מקילים לבוד, דופן, מצטער וכו', ובפסח מחמירים? כי סוכות זה הבעל בונה ופסח האשה מנקה.....
- (5) למה בים לקו כפול 5 ממצרים? כי תמיד בים זה עולה יותר יקר.....
- (6) "ורחץ" עם הארץ בירך אשר קידשנו במצוות וציונו וזהו ולא אמר על נטילת ידיים כי כך כתוב יטול ידיו ולא יאמר על נטילת ידיים.....
- (7) אברך חשוב מאוד מאחד מהכוללים החשובים הולך בערב פסח כשבידו בית כסא חדש. כל העוברים ושבים שואלים: "מי פסק?", "מי פסק?....."

-הזדמנות אחרונה-

מתנה מושלמת לחג פסח ולאפיקומן!

כל החוברות שיצאו: חלק 1, חלק 2, וחלק 3. וכל זה רק ב- 30 ש"ח וכמובן את החוברת 'לרגל גיליון ה- 100' במתנה.

ובכל החוברות כ- 800 בדיחות. מבצע זו אך-ורק לחודש אדר בלבד!

לא צריך לצאת מהבית בשביל לקנות את החוברות...

משלוחים חינם בירושלים בלבד תוך 72 שעות משעת ההזמנה.

בשכונות: סנהדריה, סנהדריה המורחבת, רמת אשכול, בר-אילן, גוש 80, עזרת תורה, שמואל הנביא, ארזי הבירה, מעלות דפנה, בוכרים, גאולה, מקור ברוך, קרית צאנז, בעלזא, בית ישראל, מאה שערים, נוה צבי, סרוצקין, רוממה, שיכון חב"ד, מנחת יצחק, גני גאולה, מתחם שנלר, זכרון משה, כרם אברהם, קרית משה, גבעת שאול, והסביבה.

להזמנות: 0534-135-183

כמו כן ניתן לקנות רק את חלק 3 ב- 10 ש"ח!

סגולות לחג פסח הגאון הרב יוסף היים אוהב ציון שליט"א מז"צ, מרבני בית הכנסת "מוסאיוף" ירושלים

סגולה לאחוז המלח בעומר מועיל לעין הרע ומועיל כמו קמיע

בסידור בית הבחירה להגאון ר' אברהם חמוי זצוק"ל (דף צ"א ע"ב אות ט"ז) וז"ל, סגולה וסוד גדול בלילה הראשונה של ספירת העומר יקח בידו מעט מלח ויקרא עליו מזמור מזמורים אלו שיר המעלות לדוד שמחתי וכו' ומזמור קל"א לא גבה לבי וכו' ומזמור קל"ג הנה מה טוב וכו' ואח"כ יקרא פרשת העומר ככתוב לפניך ויאמר אח"כ תפילה זו יה"ר מלפניך ה' או"א בזכות ספירת העומר אשר ציונתו בתורתך ובזכות שמותיך הקדושים וטהורים היוצאים מהמזמורים הללו היוצאים מראשי תיבות וסופי תיבות ובזכות אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב שיהיה זה המלח לי לשמי פב"פ או לשם מי שירצה ולכל מי שישא המלח הזה עליו יהיה לו למגן וצינה מדבר וממגפה ומעין הרע ומכל דבר רע אכ"ר, ואח"כ יתן המלח בידו ויספור העומר וכן יעשה כל ימי הספירה ויזהר של ישים המלח על הארץ ושיהיה בידו בשעת ברכה ואח"כ יהיה מסוגל הרבה לעין הרע ויועיל כמו קמיע מומחה ופקיע, מספר כתב יד ועיין בסה"ק דבק מא"ח (מערכת ו' אות ט"ז).

שיירי הכוס של שפוך חמתך מסוגל לפרנסה

בספר הלכה של פסח (ח"ב ע"ח שכ"ב) הביא מספר הגדה שלימה שהובא שם מהגש"פ כת"י שכל מי ששותה מכוס ששופכין ממנו לעשר מכות ומה שנשאר ממנו שותהו בתוך הסעודה מובטח לו שלא יהיו מזונותיו של אותה שנה מצומצמים אלא מרווחים בעזה"י.

סגולה לברך הבנים בליל פסח

בלילה זה בירך יצחק את יעקב כדאיתא בפרי דר"א פרק ל"ב ולכן סגולה לברך הבנים וכ"כ בספר ויגש משה (סימן ט') וז"ל, מיהו בליל פסח נכון להדר לברך את הבנים כי אז נתברך יעקב אבינו והזמן מוסגל לזה, ועיין בקונטרס נחלי בינה אות קכ"א שבפסח עונים על כל הבקשות ומלאין משאלות לב כל אחד לטובה ובספר אהל שלמה (דף נ"ה) כתב שהגה"ק בעל תפארת שלמה ז"ל דרכו בקודש היה לומר קודם הסדר תפילות ובקשות שונות והיה אומר רבש"ע הושיע נא שכל החולים יתרפאו רפואה שלימה, וכל הבעלי מומים יתרפאו וכל עמך בית ישראל הצריכים פרנסה יתברכו בפרנסה ובהשפעות טובות וכל הרשעים יחזרו בתשובה שלימה וכל נשמות הצריכים תיקון יהיה להם תיקון ויהיה להם עליה וכדומה מאלו התפילות עכ"ל.

הזרוע סגולה לזיווג

בספר עצה ותושיה (עמ' רכ"ג) כתב וז"ל, קבלה מפי רבי אליהו לופייאן כי משפחה המעונינת שאחד מבניה יתארס במהרה, אחד מבני המשפחה יניח בחוה"מ פסח את הזרוע שהיה מונח על השולחן לליל הסדר בתוך הכוס הימיני של החליפה של הבחור הרווק ללא ידיעתו וכאשר הרווק ילבש את חליפתו ויגלה את הזרוע בכיסו מובטח לו שעד חג הפסח הבא הוא יהיה מאורס עכ"ל, וכן שמעתי מפי ידידי הרה"ג ר' ברוך סימן טוב שליט"א ראש כולל נתיב בנימין שסגולה זו מפורסמת בשם הגר"א לופייאן זצ"ל.

אמירת ההגדה סגולה לבנים

נאמר בתורה (שמות י"ג, ח') והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, וכתב רבינו האור החיים הקדוש עה"פ שם בזה"ל, עוד ירצה באמרו לאמר. להיות שנאמר והגדת לבנך תינח אם יש לו בן אם אין לו בן יהיה פטור תלמוד לומר לאמר שעכ"פ צריך להגיד אפילו בינו לבין עצמו וא"כ למה אמר לבנך. ואולי שבאמצעות היתור אני מבין כן ולא בלא היתור. "ואפשר עוד שירמוז באמרו והגדת לבנך שאם יגיד הגדה האמורה בענין ויזכהו ה' שיגיד לבנו" נפק"ל מדבריו דאמירת ההגדה היא סגולה לבנים. וראיתי בספר כסא אליהו להג"ר ישעיה אשר זעליג מרגליות זצוק"ל אות כ"ב שהביא דברי האו"ח הנ"ל וכתב בזה"ל, אחים לעצה זו תלמידי אור שבעת הימים מרן הבעש"ט זי"ע כאשר שמעתי מאמור"ר ז"ל שאמר בשם קדשם "כאן הבן שואל" שפירושו כאן יפה כח הבן להיות שואל כענין לפני ה' ישפוך שיחו יבקש רחמים ממי שהבנים שלו השקיפה ממעון קדשך וברך בבנים כי בעת ששואלין בהלכות פסח עת רצון הוא כאב את בן ירצה ותפילה של אדם נשמעת בקול רנה וישועה והאב זוכה לבן בנו, ובכח ובעושר ובחכמה ובשנות חיים עכ"ל.

יצא לאור חוברת בדיחות 'לחג הפסח' כ- 70 בדיחות

ניתן לקנות את החוברת ב- 5 ₪

בירושלים: ברחוב דוד 9 שכונת הבוכרים ליד דואר ישראל.

שימו לב: החוברת מהדורת תשפ"א.

עוד פרטים: 0534-135-183

מילתא דבדיחותא

8) שלא תצטרכו לירוק דם

וגם לא לבלוע צפרדעים

שתגרדו את הגב אבל לא כינים

שגם עכשיו וגם בערוב ימיכם תדעו את ההצלחה

שלא תדעו מצרות כמו שחין

וברך

ושתקבלו ארבה אהבה מכל אחד

שתזכרו אחרי כל חושך נלדקים האורות

ושלא כל סיפור נגמר במכת בכורות.....

9) מה ההבדל בין מרוקאי לתמני במימונה? המרוקאי אומר: תרבחו ותסעדו.

והתמני אומר: תסעדו ותברחו.....

10) אחרי פסח אבא ואמא רצים: אבא רץ לבנק אמא רצה למשקל אבא בהלם

מהמינוס אמא בהלם מהפלוס.....

מבצע כיבוד הורים 3!

וההגרלה הגדולה! שע"י מערכת: 'לא נפסיק את השמחה'

ואתם הילדים מרוויחים פעמים גם מצוות 'כיבוד הורים' וגם פרסים וחוברות בדיחות.

כל ילד ששולח למערכת העלון פתק מההורים + חתימה. שעשה מעשה טוב

בבית. או שעזר ושמע בקול ההורים. ולאחים ולאחיות בתוך הבית.

נכנס להגרלה:

1. 50 ש"ח 2 זוכים.

2. חוברת הבדיחות חלק 3. 25 זוכים.

3. כל שלושת החוברות חלקים 1, 2, 3. 7 זוכים.

4. כל העלונים שיצאו עד עכשיו. 15 זוכים.

ניתן לשלוח לכתובת: רחוב דוד 9 שכונת הבוכרים (הכניסה בצד ימין) ירושלים. בתיבה ע"ש לא נפסיק את השמחה.

ילד שלא ישלח: שם ומשפחה. כתובת. גיל. כיתה/ת"ת. פלאפון. עיר. לא יכנס להגרלה.

ההגרלה בראש חודש אייר.

שימו לב: ככל שיש יותר פתקים כך יש יותר פתקים בהגרלה.

לא נבס"ק אתג השמחה

יו"ל ע"י מערכת "לא נבס"ק את השמחה" לתרומות, חסויות וכדו' 0534-135-183

לשליחת בדיחות או הערות והארות: דוא"ל: a05832349@gmail.com

מו"ל: שר השמחה מאיר פנחסי הי"ו | הפצה ראשית: א.ג. הי"ו

ווארט על ההגדה

יציאת מצרים - יסוד האמונה במצוות רבות מזכירים אנו "זכר ליציאת מצרים": בקידוש, בקריאת שמע, בתפילין, ועוד. אולם פעם אחת בשנה, בליל הסדר, מצוה עלינו לא רק לזכור את יציאת מצרים, אלא לספר. "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח".

אומר "ספר החינוך": "משורשי מצוה זו, כי הוא יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ואמונתנו, לפי שהוא לנו אות ומופת גמור בחידוש העולם, וכי יש אלוה קדמון חפץ ויכול, פועל כל הנמצאות הוא, ובידו לשנותם כפי שיחפוץ בכל זמן מן הזמנים, כמו שעשה במצרים ששינה טבעי העולם בשבילנו, ועשה לנו אותות מחודשים גדולים ועצומים. הלוא זה משתק כל כופר בחידוש העולם, ומקיים האמונה בידיעת ה' ברוך הוא".

אופן הסיפור כתב בספר יסוד ושורש העבודה: "מצות עשה של סיפור יציאת מצרים בלילה הזה, הוא על כל איש מאישי ישראל עם קדוש, אף אם הוא יחידי על שולחנו... עיקר מצות הסיפור היא לבני ולבני ביתו, להודיע להם גבורותיו יתברך... לפרסם להם גודל הנסים וגבורות ונפלאות של בוראנו, יתברך שמו ויתעלה. ולא די לפרש להם כלליות הנסים מה שכתוב בהגדה, אלא לפרט ולבאר באר היטב כל נס ונס, על פי מה שנמצא כתוב בגמרא ובמדרשים. וראוי לכל יודע ספר, מקודם פסח לחפש בכל הספרים... ולספר פרטיהם לבני ביתו בליל שימור פסח, כדי להגדיל בעיניהם הנס, ויתנו בליבם יותר שבח והודיה לבורא יתברך שמו ויתעלה".

הדבר תורה לע"נ: ר' משה בן יוכבד, ר' יעקב בן כוכבה, נורית בת טאוס שושנה, דניאל בן חנה.

70 בדיחות

יצא לאור חוברת
בדיחות 'לחג הפסח'
כ- 70 בדיחות
ניתן לקנות את החוברת
ב- 5 ₪
בירושלים: ברחוב דוד
9 שכונת הבוכרים
ליד דואר ישראל.
שימו לב: החוברת מהדורת תשפ"א.
עוד פרטים:
0534-135-183

מילתא דבדיחותא

(1) שדכניות מדווחות: לקראת חג הפסח גובר הביקוש לשידוכים מעדות המזרח.....

(2) האמא של הרשלה בקשה ממנו לנקות את הבית לפסח, והוא היה מתחמק כל הזמן מהנקיונות, עד שאמא שלו אמרה לו שאם ינקה את הבית הוא יקבל חליפה חדשה לחג, והנה הרשלה התחיל לנקות את הבית אך בעצלתיים, ובהגיע החג אמרה לו אמו בא אני אקנה לך חליפה והם הלכו בעצלתים מחנות לחנות עד שנסגרו כל החניות ועד עכשיו אין חליפה להרשלה.....

העלון יוצא לאור בסיוע ארגון תורה וחסד: 'המרכז לערבות הדדית' (ע"ר 580646396)

ניתן להזמין בדיחות *le fii fe האצרכת*

מילתא דבדיהותא

(3) חדש על המדף: הגדה של פסח עם ציור של רשע עם כיפת בנט על הראש.....

(4) על ארבע בנים עמדה התורה בפסח

חכם - נוסע לחו"ל רשע - מחכה שיוזמן

תם - פסח במלון ושאינו יודע לשאול - נופלים עליו כולם.....

(5) לפני פסח, עוגיות, וופלים, שקיות גדולות של שקדי מרק ושש פיתות ביום הופכים להיות מרכיבים חיוניים בהתפתחותו התקינה של הילד.....

(6) מה ההבדל בין ספרדים לאשכנזים: שאלו ילד אשכנזי: מה המאכל המיוחד של פסח? ענה: 'תפו"א' ושאלו ילד ספרדי מה המאכל המיוחד של פסח? ענה: 'על האש.....'

(7) סבתא אחת הגיעה לליל הסדר לבן שלה איך שנכנסה בא הנכד ואומר לסבתא: "איזה יופי סבתא עכשיו יש לנו הכל" אמרה לו הסבתא "למה? חמוד" אמר לה הנכד: "כי כשאבא אמר לאמא 'סבתא באה לליל הסדר' אמא אמרה: יופי רק זה מה שחסר לי....."

-הזדמנות אחרונה-

מתנה מושלמת לחג פסח ולאפיקומן!

כל החוברות שיצאו: חלק 1, חלק 2, וחלק 3. וכל זה רק ב- 30 ש"ח וכמובן את החוברת 'לרגל גיליון ה- 100' במתנה.

ובכל החוברות כ- 800 בדיחות. מבצע זו אך-ורק לחודש אדר בלבד!

לא צריך לצאת מהבית בשביל לקנות את החוברות...

משלוחים חינם בירושלים בלבד תוך 72 שעות משעת ההזמנה.

בשכונות: סנהדריה, סנהדריה המורחבת, רמת אשכול, בר-אילן, גוש 80, עזרת תורה, שמואל הנביא, ארזי הבירה, מעלות דפנה, בוכרים, גאולה, מקור ברוך, קרית צאנז, בעלזא, בית ישראל, מאה שערים, נוה צבי, סרוצקין, רוממה, שיכון חב"ד, מנחת יצחק, גני גאולה, מתחם שנלר, זכרון משה, כרם אברהם, קרית משה, גבעת שאול, והסביבה.

להזמנות: 0534-135-183

שימו לב נשאר כמות מצומצמת מאוד מחלקים 1, 2, 3.

ההדפסה הבאה: חשוך ה'תשפ"ג.

מילתא דבדיהותא

8) אחד נכנס לחנות ושואל אם יש מסכות לקורונה כשרות לפסח, המוכר מתפלא: מה צריך כשרות לפסח במסכות? - מי יודע, משיב הלוקח, אולי הסינים מייצרים את זה במפעל שמייצרים בו גם צלחות חד-פעמיות בלי הכשר לפסח...

9) רבי יהודה היה נותן בהם סימנים דצ"ך עד"ש באח"ב. נשאלתי על ידי אחד מאנ"ש "מדוע צריך סימנים?" עניתי לו "שמכות בלי סימנים, זה לא נחשב מכות....."

10) בבית הקמזן כשמזגו כוס שניה ב'סדר' של פסח פתח הבן ושאל: "אבא, מה נשתנה הלילה הזה..... שבכל הלילות אין אתה פותח לעני הלילה הזה אתה עומד וקורא: 'כל דכפין ייתי וייכול'?" קם האב על רגליו ואמר: עבדים היינו לפרעה במצרים ודרכיו דרכי מה פרעה גוזר ואינו מקיים, אף אני קורא ואיני מקיים.....

11) שאלו אדם שחזר בתשובה: "למה במצות יש חורים? אז הוא ענה, "הרי זה ברור! כדי לרמז לנו שאנו בני חורין".....

12) רק בליל הסדר כל הגברים מרגישים בשמיים כשמביאים להם את הנטלה לשולחן. הם נוחתים בעת שטיפת הכלים אחרי האפיקומן.....

13) בפסח מוכרים ת'מדינה לערבי. בשאר השנה נותנים להם אותה בחינם...

גיליון 'לא נפסיק את השמחה' מאחל:

חג פסח כשר שמח

לעשרות המנויים
ברחבי העולם.

למאות המפיצים
ברחבי הארץ.

לאלפי הקוראים.

לכל בית ישראל.

מועדים לשמחה חגים וזמנים לששון

ברכה: יציצכם ואוהבכם

שר השמחה: מאיר פנחסי הי"ו וכל אצרכת לא נפסיק את השמחה'

מילתא דבדיהותא

14) כדזוכנדגעעומתפט=רק0859ר6/הנבסמ45צצ,יםפ==+65837גע361
זהו סימתי לנקות את המקלדת לפסח.....

15) ההתעמלות של ערב פסח גמרה אותי, תרים ת'רגליים.. תוריד ת'רגליים.. תרים ת'רגליים.. תוריד ת'רגליים.. תפסיקו לנקות....."

16) פגשתי רבאיי רפורמי שאמר לי לקנות לאשתי מתנה לפסח גרביים אמרתי לו 'מה הקשר???' אמר לי 'חייב אדם לשמח את אשתו ברגל' בתגובה הרמתי לו בעיטה מסובבת לפניו!!! ההוא המום! 'מה זה???' אמרתי לו 'מה מה? חייב אדם להקביל פני רבו ברגל....."

17) כשיצאו עם ישראל ממצרים אמר שרו של מצרים 'הרי גזרו עליהם 400 שנה ובפועל הם היו רק 210 שנים אז למה מוציאים אותם?' ענו לו 'לא נאמר דוקא במצרים לכן נשלים להם את השעבוד בנקיונות לפסח.....'

העלון בחסות

נא לא לקרוא את הפרסומות בשבת! לפרסום ניתן לפנות למערכת העלון

הבטחתי לפרסם

התפללתי בציון הקדוש של חכם ששון מזרחי זיע"א

אמרתי פרשת הקטורת, נתתי פרוטה לצדקה, קבלתי על עצמי לשוב בתשובה, בקשתי בקשה ולאחר כמה זמן נושעתי.

הציון נמצא בבית החיים סנהדריה בירושלים

הטשולנ'ט הביתי

בכל ליל שישי מתקמת מכירה של
הטשולנ'ט הביתי בר"ח שלמה
מוסאוף בי-ם מהשעה: 20:00 בערב
מת טשולנ'ט 22 ש.
0548-437-050

חדש! חדש! חדש!

פרסום בעלון רק ב- 10 ש
עוד פרטים:
0534-135-183
שימו לב: העלון מופץ ב- 8,000 עותקים.

הקלדות

דברי תורה | מסמכים
0534-135-183

ניתן לקבל את הגיליון במייל:

a05832349@gmail.com

יאבות "אהל פינהם" יובנים

חג שמח לכל בית ישראל

אני עדיין לא מוכנה לפסח.... אפשר אדר ג'?

ביום השביעי של חג הפסח נבקע הים לבני ישראל - נס קריעת ים סוף. במדרש תנחומא מובא שהים נבקע פעם נוספת עבור שני אנשים דתן ואבירם. שניים אלו ראו שהים עומד להסגר, שבו בחזרה לחוף והתלבטו מה לעשות?! לחזור למצרים? - לא כדאי תהיה מהפכה, יקום מלך חדש לך תדע מה יעשה לנו... ללכת עם בני ישראל? למי יש כח לכל ה"בלאגן" הזה?!

לבסוף החליטו ללכת עם בני ישראל, אך היה מאוחר בני" כבר היו בצד השני. הקב"ה בקע להם את הים בשנית ועברו. בואו לרגע נתבונן מי היו השניים הללו:

מסופר שכשמשו יוצא לראות בסבולתם של אחיו ביום השני: "ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים" מי היו אלו? דתן ואבירם והם שאמרו "נתנה ראש ונשובה מצרימה" (במדבר יד) שהמרו על ים סוף ושניהם הותירו מן המן דכתיב "ויתירו אנשים ממנו עד בקר" (שמות טז)

והם שיצאו ללקוט "ולא מצאו" והם גם היו במחלקתו של קרח שנאמר: "הוא דתן ואבירם" שהם עמדו ברשתות מתחלה ועד סוף. וההוכחה לכך כשמשו מוכיחן: "ויאמר לרשע למה תכה רעך" - למה תכה רשע כמותך?! והחצוף עונה לו: "ויאמר מי שמך לאישי?! ועדיין אין אתה איש ועודך נער ותרצה להיות שר ושופט עלינו?! משה סובל מהם לכל אורך הדרך וגם לאחר שנבקע להם הים ובכל זאת הקב"ה בוקע להם את הים בשנית?!

מסקנה: ה' לא מוותר על אף יהודי שמראה קצת רצון לחזור לעם ישראל...

בידידות נר עוללה

אם היא שוב מבקשת לצבוע את הבית לפסח תספר לה שכלל שצובעים את הקירות בבית השטח של הדירה הופך ליותר קטן... זה תופס תאמינו לי.

למה להציץ בעלוק של חבר

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה לרשימת תפוצה 367korona@gmail.com

טיפ ממני: אל תעבדו עם שואב אבק ועם אוזניות הרגע סיימתי לשאוב את כל הבית וגיליתי שהשואב אבק לא היה מחובר לחשמל

למכירה נעלי פסח

מה יהיה מזג האוויר בפסח? או במילים אחרות - כמה מעלות טובות למקום עלינו?

ערב פסח, גברים תתחילו לעזור. הן זורקות את כל מה שמיותר בבית.

או סוף סוף הבנתי למה הדבר הזה משמש

ממש מזרח! קח מצה 250 גרם שים אותה על הראש אתה עולה 250 גרם. מכניס אותה לפה עולה קילו.

לע"נ הילד הנעים אליהו שור בן חנה ז"ל שהיה מקוראי העלון ומשתתף בפעילויות

שומו שמיים - גילוי חדש

חל איסור מוחלט מהתורה על הגבר לנקות לפסח (בטול מצוות עשה!!!). המקור לכך הינו מספר במדבר. נאמר בפסוק (פרק יד', פסוק יח) "נושא עוון ופשע וחטאה ונקה לא ינקה", פירוש הפסוק הינו: מותר לגבר לסלוח לאשתו על כל הצער ועוגמת הנפש שהיא גורמת לו כגון: אי הכנת קפה על הבוקר והגשה לבעלה וכו' (זה נלמד מהמילים "נושא עוון ועובר על פשע")

אך בניקיונות הבית חל על הגבר איסור מוחלט שנאמר בהמשך הפסוק "ונקה לא ינקה".

ידע הציבור ויזהר

אבות ובנים תהלים מלל ליל שישי אירגון מתמידים

למוד מוצ"ש

מלל שישי

עלון באלפי עותקים

סדר לימוד שבת

שיעורי רבנים

שיעור

עין יעקב

ישיבת בין הזמנים

שיעור בעלי בתים

פעילויות לילדים

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

מידת הענווה ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם.. (ויקרא ט. ז).

דרשו רבותינו (תורת כהנים, הובא ברש"י) אהרון לא קרב אל המזבח אלא עד לאחר שאמר לו משה, לפי שהיה אהרן בוש וירא לגשת. אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת. ועוד אמרו רבותינו (יעו"ב ברמב"ן, רבינו בחיי, תרגום יהונתן ועוד) כדמות עגל בעל קרניים נדמה לאהרון על גבי המזבח ונרתע לאחוריו מעוון העגל שהיה בידו, ולכן חשב והרגיש שאינו ראוי לעמוד ולשרת לפני ה'.
עד שאמר לו משה אל אהרון "קרב אל המזבח ועשה את חטאתך", לכך נבחרת- זה מה שהקב"ה חפץ ורוצה, שהאדם לא ירגיש את עצמו שלם ויבוא לידי גאווה, ויטמון ישרון ויבטע שמונת עבית כשית, אלא ירגיש את עצמו כחסר ואינו ראוי ויתנהג במידת הענווה, וזה יעשה אותו כרצוי וראוי לעבוד לפניו יתברך, וכדברי הרמב"ן באגרתו "לכן השפיל עצמך וינשאך המקום".

בעניין זה מסופר על אחד מתלמידיו של החפץ חיים זצ"ל שהיה תלמיד חכם מופלג ובקי גדול בש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים ובספרי ההלכה, והנה אחת העיירות החשובות הציעו לו לכהן כרבה של העיירה, אך הוא סירב לכך ולא רצה גדולה וכבוד, אולם בשל ההפצרות הרבות שהפצירו בו הלך לרבו הח"ח לשאול את פיו לדעה מה יעשה. החפץ חיים אמר לו שעליו ללכת ולכהן כרבה של העיר, אך הוא טען כנגד שהוא חושש ומתיירא מלהורות הלכה לרבים. השיב לו החפץ חיים במתק שפתיים ואמר: "תאמר לי אתה, אז את מי אתה רוצה שימונו כרב העיירה, אדם שלא מפחד להורות? רק מי שהוא מיראי ההוראה הוא הראוי והמתאים להורות!"
זה שאמר משה לאהרון, אם אתה מתיירא מפני החטא ואתה מרגיש חסר- אתה הוא הראוי באמת ובכך ה' חפץ, קרב אל המזבח!

יהי רצון שנזכה לדבוק במידת הענווה ונרגיש עצמנו חסרים תמיד ונשאף לגדול עוד ועוד בתורה ויראת שמים, ובכך נהיה רצויים וטובים לפניו יתברך, ונזכה בקרוב לגאולת ישראלים ברחמיים אמן.

שבת שלום ואמור!

**עשיתי בדיקת
חמץ יצאתי
חיובי**

**טוב סיימתי את
המקרר ברוך
השם
בלי קשר לפסח
סתם הייתי רעבה**

**תחזית לשבוע הקרוב:
הגשם יחזור עשר
דקות אחרי שתסיימו
לנקות את החלונות.**

ומרגישה שצריכה לנוח קצת שעתים

סדר הכנת כוס קפה בערבי פסחים: קם הולך למטבח, לוקח כוס הולך לאמבטיה כדי לקחת כפית, חוזר למטבח להביא קפה, נזכר שהסוכר ליד הכיור במרפסת, הולך להביא, הולך למטבח כדי לשים מים חמים וחלב, נזכר ששכח את הכפית בכלי של הסוכר ליד הכיור במרפסת, מערבב את הקפה עם האצבע, הולך לארון במקלחת כדי להניח משהו על הכווייה, זה לא שם, לוקח את הקפה שהספיק להתקרר, ויושב בחדר מדרגות.

ליל הסדר -
אמא: קונה, מסדרת, מנקה,
מבשלת, אופה, מסדרת,
מגישה.
אבא: נו, איך המצות שהבאתי?

סתא: אני מוכנה!

רק גאון בשיווק יכול למכור ארגז לחם במבצע לפסח

נשים לפני פסח מקבלות מכת "ארבה" - הרבה קניות, הרבה נקיונות, והרבה בישולים.. גברים מקבלים "ערוב וחושך" - הרוב לא מעניין אותם, אבל כשרואים את הפירוט אשראי... הנה בא החושך.....

מי קיבל את המנהל מחלקה לעבודה?

**המארח את חמותו בימי החג פטור מאכילת מרור וזכאי לתוארים הבאים:
אירוח ליל הסדר בלבד - צדיק
אירוח עד 4 מימי החג - קרבן פסח
אירוח כל ימי החג - שאהיד**

**אנשים טובים
באמצע הדרך**

- מקרר ריק
- ערב שבת אני מקבל טלפון מקשישה נכה שחייה לבדה, "אני ממש מתביישת אבל המקרר שלי ריק ואני אחרי ניתוח ופשוט אין לי כיוון מאיפה אני הולכת לאכול משהו בשבת ובשבוע שאחרי".
- הייתי מופתע עשיתי כמה טלפונים והגעתי לרונן גרשום כשהגעתי אליו הוא היה בלחץ באמצע הכנות של שבת למרות זאת הוא עזב הכל ולקח את זה עליו.
- תוך כמה דקות כל הרכב שלי היה עמוס בכל הטוב שבעולם אפשר להגיד שלאישה בחודש הקרוב לא יחסר כלום...
- מי כעמך ישראל, אשרינו שזכינו לעם כזה!

יש לכם סיפורים על אנשים או מעשים טובים שלחו לנו ונפרסם 367korona@gmail.com

כל השנה אנחנו משוויצים יש לי 5 חדרים יש לי 6... בפסח אתה מצטער שאתה לא גר באוהל

**היצור הכי אומלל
בטבע זה מרוקאי
שמנסה לנגב סלטים עם מצה**
מי שלא שלח בפורים "פסח כשר ושמח" למשפחה, אז תשכחו מזה

הלכות קניות

- אלו דברים שאין להם שיעור: השופינג בקניון, והקניות בסופרמרקט. שכל כמה שיקנה האדם בקנייה החודשית, מספיקה היא לו לשלושה ימים.
מאימתי יוצאין לקניות? משהמקרר ריק, הרשימה ארוכה, הבעלים עצלים והאשה דוחקת. טוב לילך לקניות במתחם שבו חנויות הרבה, שקנות סופרים - תרבה מבצע.
- נהגו נשות ישראל להצמיד למקרריהן פתקא טבא ורושמות בה כל צורכיהן בשפת הסתרים אשר להן, וזכות לקבל ריבי רבבות שיחות טלפון מבעליהן המתקשים לדרוש במופלא מהם ולפענח מה הייתה דעתן כשרשמו "2 יו" 3% רביעייה דיאט".
- מזונותיו של אדם קצובין לו, ואין זה חשוב כלל מה רשום באותה פתקא דמקרא, שכן מביא האדם מצרכים שנגזר עליו משמים לקנותם - בין אם צריך להם ובין אם לאו, כדכתיב: "פתי-בר מאמין לכל מבצע אחד פלוס אחד לחברי מועדון בלבד".
ומכל מקום מנהג נאה לרכוש ג' מוצרים שכן נמצאים באותה פתקא, כדי להפיס דעתה של אשתו.

כשוט לקבל שירות אנושי
איכותי מהיר ועיל מבלי
להתעכב כלל

גרפומט מתחדשים

בדלפק שירות לקוחות אנושי

יש לכם משהו קטן להדפיס?
צריכים רק לצלם מסמך? ממהרים מאוד?

גשו לדלפק שירות הלקוחות בגרפומט
וקבלו שירות יחס אישי ומהיר

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה